

Lada.

Rozhodnutí nejvyššího soudu československé republiky ve věcech trestních.

G-19

I.

Svazek prvý,
obsahující rozhodnutí z roku 1919 a 1920.

Pořádá z příkazu předsednictva nejvyššího soudu senátní prezident tohoto soudu
Dr. FRANTIŠEK VÁŽNÝ.

V PRAZE 1921.

Nakladatel a vydavatel: Právnické vydavatelství v Praze, společnost s r. o.

OBYČNÁ KANCELÁŘSKÁ PRÁCE
Č. inv.: S7280r

OBSAH:

	Stránka
Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	III.—VI.
Rozhodnutí čís. 1—322	1—432
Věcný seznam abecední	433—451
Seznam ustanovení zákonných	452—456

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

		Čís.			Čís.
	1919		duben	12. Kr I 1/19	38
leden	8. Kr I 16/18	1	»	12. Kr I 32/19	39
»	22. Kr I 21/18	2	»	12. Kr II 3/19	40
»	28. Kr I 14/19	3	»	14. Kr I 69/19	41
»	30. Kr II 8/19	4	»	14. Kr I 70/19	42
únor	5. Kr II 22/19	5	»	15. Kr I 123/19	43
»	8. Kr I 3/18	6	»	23. Kr I 158/19	44
»	8. Kr I 29/18	7	»	23. Kr II 62/19	45
»	11. Kr I 27/19	8	»	25. Kr I 98/19	46
»	15. Kr I 2/18	9	»	25. Kr I 108/19	47
»	15. Kr I 18/18	10	»	25. Kr II 31/19	48
»	15. Kr I 30/18	11	»	29. Kr I 173/19	49
»	19. Kr I 28/19	12	»	29. Kr II 67/19	50
»	22. Kr I 27/18	13	květen	2. Kr I 91/19	51
»	22. Kr I 5/19	14	»	6. Kr I 197/19	52
»	22. Kr I 6/19	15	»	8. Kr I 129/19	53
»	25. Kr I 46/19	16	»	13. Kr I 137/19	54
březen	1. Kr I 13/19	17	»	15. Kr I 35/19	55
»	1. Kr II 4/18	18	»	22. Kr I 76/19	56
»	8. Kr I 19/19	19	»	22. Kr I 112/19	57
»	8. Kr I 23/19	20	»	30. Kr II 37/19	58
»	8. Kr II 5/18	21	červen	11. Kr I 239/19	59
»	11. Kr I 84/19	22	»	14. Kr I 131/19	60
»	12. Kr I 67/19	23	»	14. Kr I 201/19	61
»	15. Kr I 7/19	24	»	20. Kr I 189/19	62
»	18. Kr II 10/19	25	»	26. Kr I 165/19	63
»	19. Kr I 71/19	26	»	26. Kr II 57/19	64
»	22. Kr I 33/19	27	červenec	3. Kr I 118/19	65
»	22. Kr II 17/19	28	»	12. Kr I 215/19	66
»	22. Kr II 27/19	29	»	12. Kr II 131/19	67
»	26. Kr I 101/19	30	»	22. Kr I 335/19	68
»	29. Kr II 18/19	31	»	22. Kr I 337/19	69
duben	1. Kr I 117/19	32	srpen	4. Kr I 17/19	70
»	5. Kr I 4/19	33	»	4. Kr I 168/19	71
»	5. Kr I 54/19	34	»	4. Kr I 334/19	72
»	5. Kr I 142/19	35	»	19. Kr I 339/19	73
»	5. Kr II 78/19	36	září	6. Kr II 89/19	74
»	8. Kr I 74/19	37	»	6. Kr II 165/19	75

		Čís.
září	13. Kr II 105/19	76
»	18. Kr I 194/19	77
»	20. Kr I 174/19	78
»	20. Kr II 96/19	79
»	25. Kr I 104/19	80
»	25. Kr II 99/19	81
»	27. Kr I 318/19	82
říjen	2. Kr I 242/19	83
»	4. Kr I 326/19	84
»	4. Kr I 371/19	85
»	9. Kr II 109/19	86
»	11. Kr I 284/19	87
»	11. Kr I 286/19	88
»	16. Kr II 156/19	89
»	16. Kr II 173/19	90
»	18. Kr II 108/19	91
»	23. Kr I 365/19	92
»	23. Kr I 372/19	93
»	23. Kr II 144/19	94
»	25. Kr I 119/19	95
»	25. Kr I 251/19	96
»	25. Kr I 373/19	97
»	25. Kr I 388/19	98
»	25. Kr I 468/19	99
listopad	15. Kr I 225/19	100
»	18. Nd I 301/19	101
»	20. Kr II 86/19	102
prosinec	2. Kr I 458/19	103
»	20. Kr I 166/19	104
»	20. Kr I 241/19	105
»	20. Kr I 415/19	106
»	20. Kr I 435/19	107
»	20. Kr II 231 a 232/19	108
»	22. Kr I 302/19	109
»	22. Kr I 556/19	110
1920.		
leden	10. Kr I 592/19	111
»	10. Kr I 13/20	112
»	10. Kr II 237/19	113
»	17. Kr I 377/19	114
»	20. Nd I 18/20	115
»	22. Kr I 464/19	116
»	22. Kr I 477/19	117
»	22. Kr II 121/19	118
»	27. Kr I 494/19	119
»	31. Kr I 394/19	120
»	31. Kr I 438/19	121
únor	4. Kr I 34/20	122
»	5. Kr I 253/19	123
»	5. Kr I 476/19	124
»	5. Kr I 595/19	125
»	10. Kr I 562/19	126
»	12. Kr I 45/20	127
»	12. Kr II 176/19	128
»	12. Kr II 183/19	129
»	14. Kr I 360/19	130

		Čís.
únor	14. Kr I 451/19	131
»	14. Kr I 510/19	132
»	14. Kr I 661/19	133
»	17. Kr II 148/19	134
»	17. Kr II 18/20	135
»	17. Kr II 14/20	136
»	19. Kr I 513/19	137
»	19. Kr I 555/19	138
»	19. Kr I 540/19	139
»	19. Kr I 42/20	140
»	19. Kr II 134/19	141
»	21. Kr I 297/19	142
»	21. Kr II 4/20	143
»	24. Kr I 81/20	144
»	26. Kr I 64/20	145
»	26. Kr II 122/19	146
»	26. Kr II 228/19	147
»	26. Kr II 238/19	148
březen	4. Kr I 449/19	149
»	4. Kr I 544/19	150
»	4. Kr II 186/19	151
»	4. Kr II 210/19	152
»	5. Kr I 594/19	153
»	9. Kr I 68/20	154
»	10. Kr I 501/19	155
»	11. Kr I 428/19	156
»	11. Kr I 527/19	157
»	11. Kr I 532/19	158
»	11. Kr II 21/20	159
»	13. Kr I 340/19	160
»	13. Kr I 396/19	161
»	13. Kr II 23/20	162
»	20. Kr I 598/19	163
»	20. Kr I 623/19	164
»	20. Kr II 201/19	165
»	24. Kr I 549/19	166
»	24. Kr I 564/19	167
»	24. Kr I 84/20	168
»	24. Kr II 13/20	169
»	29. Kr I 560/19	170
duben	7. Kr II 7/20	171
»	9. Kr I 588/19	172
»	9. Kr I 641/19	173
»	22. Kr I 106/20	174
»	22. Kr II 15/20	175
»	24. Kr I 165/20	176
»	29. Kr I 115/20	177
»	30. Kr I 653/19	178
»	30. Kr I 663/19	179
»	30. Kr I 667/19	180
»	30. Kr I 107/20	181
květen	4. Kr II 100/20	182
»	6. Kr I 97/20	183
»	6. Kr II 22/20	184
»	6. Kr II 122/20	185
»	8. Kr I 381/19	186
»	8. Kr I 32/20	187
»	14. Kr I 246/20	188
»	15. Kr I 91/20	189

		Čís.
květen	15. Kr I 181/20	190
»	17. Kr II 61/20	191
»	21. Kr I 232/20	192
»	27. Kr I 109/20	193
»	27. Kr I 139/20	194
»	27. Kr II 120/20	195
»	28. Kr I 122/20	196
»	28. Kr I 291/20	197
»	28. Kr I 330/20	198
červen	4. Kr II 212/19	199
»	4. Kr II 242/19	200
»	4. Kr II 76/20	201
»	5. Kr I 66/20	202
»	5. Kr II 39/20	203
»	10. Kr I 197/20	204
»	10. Kr I 254/20	205
»	10. Kr I 258/20	206
»	10. Kr II 52/20	207
»	12. Kr I 348/19	208
»	12. Kr I 39/20	209
»	12. Kr I 196/20	210
»	12. Kr II 131/20	211
»	17. Kr I 136/20	212
»	17. Kr II 140/20	213
»	19. Kr I 269/20	214
»	19. Kr II 86/20	215
»	19. Kr II 103/20	216
»	19. Kr II 144/20	217
»	26. Kr I 496/19	218
»	26. Kr I 133/20	219
»	26. Kr I 191/20	220
»	26. Kr II 24/20	221
»	26. Kr II 153/20	222
červenec	3. Kr I 495/19	223
»	3. Kr I 4/20	224
»	3. Kr I 260/20	225
»	7. Kr I 394/20	226
»	12. Kr I 208/20	227
»	12. Kr I 230/20	228
»	12. Kr I 293/20	229
»	12. Kr I 325/20	230
»	12. Kr I 410/20	231
»	12. Kr II 156/20	232
»	12. Kr II 177/20	233
»	14. Kr I 256/20	234
»	16. Kr II 171/20	235
»	17. Kr I 459/20	236
»	20. Kr I 312/20	237
»	28. Kr I 497/20	238
srpen	11. Nd I 481/20	239
»	11. Kr I 526/20	240
»	17. Nd I 491/20	241
»	17. Kr I 596/20	242
»	24. Nd II 124/20	243
»	26. Kr II 44/20	244
»	26. Kr II 71/20	245
září	4. Kr I 225/20	246
»	4. Kr I 610/20	247
»	4. Kr I 650/20	248
září	4. Kr II 114/20	249
»	4. Kr II 208/20	250
»	7. Kr I 555/20	251
»	9. Kr I 120/20	252
»	9. Kr I 190/20	253
»	9. Kr I 241/20	254
»	9. Kr I 593/20	255
»	9. Kr I 624/20	256
»	11. Kr I 148/20	257
»	16. Kr II 48/20	258
»	17. Nd II 142/20	259
»	18. Kr I 347/20	260
»	18. Kr I 437/20	261
»	18. Kr II 147/20	262
»	18. Kr II 233/20	263
»	23. Kr I 216/20	264
»	23. Kr I 353/20	265
»	23. Kr II 72/20	266
»	25. Kr I 226/20	267
»	30. Kr I 201/20	268
»	30. Kr I 387/20	269
»	30. Kr II 260/20	270
říjen	2. Kr I 179/20	271
»	7. Kr I 333/20	272
»	7. Kr I 395/20	273
»	7. Kr II 262/20	274
»	9. Kr I 128/20	275
»	9. Kr I 377/20	276
»	9. Kr I 631/20	277
»	9. Kr I 693/20	278
»	16. Kr I 415/20	279
»	16. Kr I 762/20	280
»	21. Kr I 338/20	281
»	21. Kr I 455/20	282
»	21. Kr II 186/20	283
»	23. Kr I 385/20	284
»	23. Kr II 81/20	285
»	23. Kr II 109/20	286
»	23. Kr II 137/20	287
»	23. Kr II 163/20	288
»	25. Kr I 318/20	289
»	25. Kr I 450/20	290
»	26. Kr I 501/20	291
»	26. Kr I 737/20	292
»	30. Kr I 320/20	293
listopad	4. Kr I 287/20	294
»	4. Kr I 510/20	295
»	6. Kr I 401/20	296
»	6. Kr I 736/20	297
»	11. Kr I 36/20	298
»	18. Kr I 506/20	299
»	20. Kr I 285/20	300
»	27. Kr I 449/20	301
»	27. Kr II 189/20	302
prosinec	2. Kr I 705/20	303
»	4. Kr I 566/20	304
»	4. Kr I 577/20	305
»	4. Kr I 661/20	306

		Čís.			Čís.			
prosinec	9.	Kr I 649/20		prosinec	29.	Kr I 713/20		315
»	11.	Kr I 418/20		»	30.	Kr I 409/20		316
»	11.	Kr II 267/20		»	30.	Kr I 560/20		317
»	18.	Kr II 158/20		»	30.	Kr II 175/20		318
»	18.	Kr II 220/20		»	31.	Kr I 369/20		319
»	21.	Kr II 361/20		»	31.	Kr I 690/20		320
»	23.	Kr I 584/20		»	31.	Kr II 302/20		321
»	23.	Kr II 230/20		»	31.	Kr II 338/20		322

Tiskové chyby.

- Stránka 22, řádka 16. shora správně: ze dne 14. července 1916 (nikoliv ze dne 14. července 1910).
- » 29, řádka 4. zdola správně: § 32 min. nař. ze dne 26. května 1917 (nikoliv § 23. cit. nař.).
- » 40, řádka 17. zdola správně: čís. 235 ř. z. (nikoliv čís. 233 ř. z.).
- » 65, třeba přehoditi prvou a druhou řádku shora.
- » 71, řádka 22. shora správně: § 23 čís. 3 (nikoliv § 24 čís. 3).
- » 76, rozhodnutí čís. 53 má spisovou značku Kr I 129/19.
- » 82, rozhodnutí čís. 60 má spisovou značku Kr I 131/19.
- » 90, řádka 10. zdola správně: snoubí (nikoliv sroubí.)
- » 91, řádka 4. zdola správně: § 185 (nikoliv § 183).
- » 107, řádka 8. shora správně: § 461 tr. zák. (nikoliv § 461 tr. ř.).
- » 111, řádka 9. shora správně: vsahuje (nikoliv vztahuje).
- » 114, řádka 21. správně § 335 tr. zák. (nikoliv § 355 tr. zák.).
- » 123, řádka 8. zdola správně: § 23 čís. 4 (nikoliv § 25 čís. 4).
- » 129, řádka 16. zdola správně: přístupným (nikoliv přípustným).
- » 131, řádka 30. shora zní: zboží v ceně skládající se z konkrétních nutných nákupních nákladů, při-
- » 135, v záhlaví rozhodnutí čís. 97 správně nesprošťuje (nikoliv nezpůsobuje).
- » 138, řádka 8. zdola správně: § 105 tr. zák. (nikoliv § 103 tr. zák.).
- » 139, řádka 22. shora správně: § 105 tr. zák. (nikoliv § 103 tr. zák.).
- » 141, řádka 25. shora správně: § 496 tr. zák. (nikoliv § 469 tr. zák.).
- » 162, rozhodnutí čís. 115 má spisovou značku Nd I 18/20.
- » 165, rozhodnutí čís. 116 má spisovou značku Kr I 464/19.
- » 170, rozhodnutí čís. 120 má spisovou značku Kr I 394/19.
- » 175, rozhodnutí čís. 123 má spisovou značku Kr I 253/19.
- » 191, v záhlaví rozhodnutí čís. 135 správně: § 20 čís. 2 lit. a) b).
- » 192, rozhodnutí čís. 136 má spisovou značku Kr II 14/20.
- » 195, rozhodnutí čís. 139 má spisovou značku Kr I 540/19.
- » 216, řádka 15. zdola zní: nebo psychického násilí, které jest v §u 314 tr. zák. vyloučeno. Vmísení se
- » 222, řádka 8. shora správně: zjištěného (nikoliv zjištěného).
- » 234, řádka 14. shora správně: na (nikoliv a).
- » 242, rozhodnutí čís. 172 má spisovou značku Kr I 588/19.
- » 265, řádka 16. zdola správně: siednotil (nikoliv siednotiti).
- » 268, v záhlaví rozhodnutí čís. 193 správně bankovních (nikoliv bankovních).
- » 346, rozhodnutí čís. 260 má spisovou značku Kr I 347/20.
- » 372, řádka 4. shora správně: která (nikoliv které).
- » 392, v záhlaví čís. 294 vynecháno v citaci zákona: čís. 299 sb. z. a n.

Čís. 1.

Skutečnost, že zloděj odhodil, byv při krádeži přistížen, věc ukradenou, kromě z lítosti i ze strachu, nevylučuje o sobě účinné lítosti po rozumu § 187 tr. zák., ačli tu není některého z předpokladů § 188 lit. a tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1919, Kr I 16/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal v zasedání neveřejném k zmateční stížnosti obžalované do odsuzujícího rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chrudimi takto právem: Zmateční stížnosti se dle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, č. 3 ř. z. z roku 1878 ihned vyhovuje, naříkaný rozsudek se zrušuje a věc se odkazuje zpět k témuž krajskému jako nalézacímu soudu, aby jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodu zmatečnosti výtčeného v § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. Ve směru tom není však po zákonu provedena a nelze jí vzít za podklad věcného přezkoumání rozsudku první stolice, poněvadž vychází ze skutkového podkladu, jemuž sama vytýká, že byl v rozhodnutí v odpor vzatém neprávem pomínut. Ve skutečnosti přivádí tím ku platnosti zmateční důvod § 281 č. 5 tr. ř. pro neúplnost výroku soudu o rozhodných skutkových okolnostech. Ve směru tom jest zmateční stížnost odůvodněna. Rozsudek v nepřítomnosti obžalované vyneseny dovolává se jejího výsledku. Zde příznává se obžalované ku krádeži jí za vinu kladené, tvrdí však, že okradená postřehla krádež peněženky se 60 K, dala se do pláče a obžalovaná dílem z lítosti, dílem ze strachu peněženku s penězi odhodila, vlastně pohodila a poškozená si peněženku sebrala. Poškozená ani jiní svědci nebyli během řízení vůbec vyslechnuti. Zmateční stížnost shledává v tomto zodpovídání se obžalované účinnou lítost dle § 187 tr. zák. Na základě tohoto kusého materiálu nelze ovšem prozatím tvrditi, že obžalovaná podmínkám § 187 tr. zák. skutečně vyhověla. Nelze však také bez dalšího objasnění věci podmínky beztrestnosti ve smyslu zmíněného místa zákona se vši určitostí vyloučiti. § 187 tr. zák. předpokládá totiž jen, aby celá škoda z krádeže vzniklá z účinné lítosti, tedy dobrovolně, dříve než vrchnost o krádeži zvěděla, pachatelem samým byla nahrazena. Že dle vlastního udání obžalované vedle lítosti rozhodným pro vrácení peněženky s obsahem byl též strach, účinnou lítost ještě nevylučuje, pokud nenastal některý z případů § 188 lit. a) tr. zák., pokud totiž pachatelka neodhodila peněženku jen proto, poněvadž neměla naděje, že jí bude možno kořist zachrániti. Každým způsobem bylo dle § 270 č. 7 tr. ř. povinností soudu tuto stránku skutku v důvodech rozsudkových náležitě probrati, pokud se týče v průvodním řízení objasniti. To se nestalo a jest proto v odpor vzatý rozsudek v rozhodném vý-

roku neúplným. Jelikož nelze se za tohoto stavu věci obejít bez nařízení nového hlavního líčení a nejvyšší soud ve věci samé na kusém podkladu nemůže rozhodnouti, bylo zmateční stížnosti již v sezení neveřejném vyhověti, v odpor vzatý rozsudek jako zmatečný zrušiti a věc dle § 288 č. 1 tr. ř. k novému projednání a rozhodnutí první stolici vrátiti.

Čís. 2.

Neúplnost výroku o vině krádeží, nevyslovujícího se o soukromoprávním omylu obžalovaného, který se hájil tím, že se pokládal za oprávněna s odňatou věcí nakládati. — Krádež či pouhá svépomoc?

(Rozh. ze dne 22. ledna 1919, Kr I 21/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl dle § 5 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 ihned v zasedání neveřejném zmateční stížnosti obžalovaného, odsouzeného krajským soudem v Písku pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 175 IIa) tr. zák., zrušil rozsudek v odpor vzatý a odkázal věc k témuž soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný obviněn byl ze zločinu krádeže spáchaného tím, že z louky spachtované Hedvikou K-ovou odcizil 25 q sena v hodnotě 825 K a 2½ vozu otavy v hodnotě 312 K 50 h, jakož i vůz hrabanky v hodnotě 6 K. Obžalovaný hájil se jak v řízení předběžném, tak i při hlavním líčení tím, že měl louku po 20 let od panství spachtovánu, že pozemek ten, původně les, vymýtil a zkultivoval a že proto, ač věděl, že v době činu má louku spachtovánu Hedvikou K-ovou, a ač již v roce 1910 byla mu louka ta správou panství odňata, pokládal se za oprávněna, pozemku užívati, zvláště když s ním syn jeho sdělil, že se u místodržitelství dozvěděl, že správa panství není oprávněna, odnímati pozemky toho druhu původním pachtýřům. Rozsudek dotýká se této obrany obžalovaného, ale vyvrací ji jen po stránce právní poukazem k tomu, že obžalovaný věděl, že dotyčný pozemek, jenž před K-ovými po 8 let od roku 1910 byl propachtován pachtýřům jiným, spachtovaný měla nyní Hedvika K-ová a že proto seno, otava a hrabanka na pozemku tom se nalézající tou dobou náležela jen jí. Ve zmateční stížnosti uplatňovány jsou důvody zmatečnosti dle § 281 č. 9 lit. a) a b) tr. ř. mimo jiné s tím provedením, že obžalovaný byl toho náhledu, že mu patří užítky dotyčné louky a že proto čin jeho není nežli aktem svépomoci a proto záležitostí civilněprávní; dále, že obžalovaný byl v této otázce na omylu, pro který nemohl v jednání svém seznati zločinu. V tomto smyslu nejsou arci uplatňované důvody zmatečnosti provedeny po zákonu, neboť první z nich nevychází ze shora uvedeného zjištění, že obžalovaný věděl, že louka jest spachtována K-ovými, druhý z nich pak by předpokládal skutkové, byť i negativní zjištění o soukromoprávním omylu obžalovaného, jehož tu není. Než vývody stížnosti obsahují věcně uplatňování důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 5 tr. ř., jenž je v skutku dán. Především není v rozsudku o otázce omylu obžalovaného vůbec rozhodnuto, ačkoliv omyl takový byl obžalovaným při hlavním

líčení tvrzen. Neboť zjištěná okolnost, že obžalovaný věděl, že dotyčný pozemek, jenž před K-ovými po 8 let od roku 1910 propachtován byl jiným pachtýřům, nyní má spachtovaný Hedvika K-ová, nevylučuje možnosti, že obžalovaný přes to pokládal tyto soukromoprávní dispozice správy panství za neplatny a rozhodnutím správního úřadu zakázány, sebe pak za oprávněna, pobíratí užítky ze zmíněné louky. Další pak ku zmíněnému zjištění v rozsudku přičiněná slova nemají jakožto zjištění vůbec opory v obsahu spisů, pokud se týče jsou v rozporu s výpovědí obžalovaného, jenž tvrdil, že je oprávněn užítky z louky bráti; jakožto právní závěr soudu ze zmíněného zjištění pak nenahrazují skutkové zjištění, jehož je zapotřebí k rozřešení skutkové a pro rozhodnutí závažné otázky omylu obžalovaného. Není tu tedy spolehlivě vyšetřeného skutkové podkladu pro použití práva materiálního a bylo proto již z tohoto důvodu rozsudek zrušiti a uznati, jak shora uvedeno, když se nelze vyhnouti nařízením nového hlavního líčení.

Čís. 3.

Předražování (cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.).

Ceny stanovené vyhláškou společností »Geos«, vydanou na základě § 2 nařízení úřadu pro výživu lidu ze dne 22. března 1917 č. 127 ř. z. a uveřejněnou v č. 165 »Wiener Zeitung« ze dne 21. července 1917, nejsou úředně stanovenými cenami dle § 21 zmíněného cís. nařízení a přepřáčení jich nezakládá již o sobě skutkové povahy předražování.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1919, Kr I 14/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl dle § 5 zák. ze dne 31. prosince 1877, ř. z. č. 3 z roku 1878 ihned v zasedání neveřejném zmateční stížnosti obžalovaného, odsouzeného rozsudkem zemského trestního soudu v Praze pro přestupek dle § 21 č. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., zrušil rozsudek v odpor vzatý a odkázal věc zpět k okresnímu soudu pro přestupky v Praze, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Stížnost zmateční jest odůvodněna. Právnem namítá s hlediska § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. proti předpokladu soudu nalézacího, že obžalovaný dopustil se přestupku dle § 21 č. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., nabídnuv jakožto kupec za mrkev, tedy předmět obecné potřeby, kterou chtěl prodati dále, cenu převyšující cenu úředně stanovenou, že v přítomném případě předpoklad tento je mylný. Neboť vyhláška společnosti s ruč. obm. obecně zvané »Geos« ze dne 19. července 1917, uveřejněná v č. 165 úředního listu »Wiener Zeitung« ze dne 21. července 1917, oznamuje se schválením úřadu pro výživu lidu změnu smluvních cen, za něž »Geos« bude zeleninu na dále přejímati. Vyhláška tato vydána je na základě § 2 nařízení úřadu pro výživu lidu ze dne 22. března 1917 č. 127 ř. z., jímž prohlášeno, že úřad ten bude k provádění opatření svých za účelem úpravy obchodu zeleninou a ovocem užívati společnosti obecně »Geos« zvané, že »Geos« sama uzavírá dodací smlouvy o zeleninu a ovoce nebo sprostředkuje jejich uzavírání mezi výrobcí a velkospotřebi-

4
teli a že »Geos« bude sama oznamovati podmínky (mimo jiné ceny), za kterých hodlá zeleninu nakupovati. Cen maximálních nebo směrných však nestanoví ani zmíněná vyhláška, ani nařízení, na němž spočívá. To zřejmě je již ze znění zmíněných enunciací, jež nič takového nepraví, nad to pak z nedostatku formy dle základních zákonů státních obecně zavazující. Nemohl se tedy obžalovaný dopustiti přestupku, dle § 21 č. 1 cis. nař. v této formě. Ku sprostění obžalovaného arci okolnost tato nestačí, poněvadž skutková podstata zmíněného paragrafu zakládá se v případě, že tu není ceny úředně stanovené — prodávající dle zjištění určité ceny nepožadoval — nabídnutím ceny převyšující cenu dosud obvyklou. Cena tato však v rozsudku vůbec zjištěna není. Poněvadž tedy dosavadní zjištění skutková nedovolují použití práva materiálního a nelze se vyhnouti nařízení nového hlavního líčení, bylo rozsudek zrušiti a věc přikázati, poněvadž jde již jen o přestupek, příslušnému okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Cís. 4

Zákon o obchodu s potravinami ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z. na rok 1897.

Zodpovědnost majitele podniku za poklesky jeho zřízenců.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1919, Kr II 8/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal v neveřejném zasedání k zmateční stížnosti obžalovaného do odsuzujícího rozsudku zemského trestního soudu v Brně jako soudu nalézacího ze dne 30. července 1918 právem, že se zmateční stížnosti dle § 5 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 ihned vyhovuje, v odpor vzatý rozsudek se zrušuje a věc se odkazuje zpět k témuž nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Správně poukazuje rozsudek k tomu, že obžalovaný, jenž svůj obchod koňským masem provozuje tím způsobem, že obstarává pouze nákup koní a řízení celého obchodu, kdežto jeho zřízenci maso vysekávají a prodávají, byl jakožto majitel závodu povinen, kromě zachovávání předpisů o ohledávání dobytka a masa a jiných opatření dohlížeti bedlivě v závodech na jakost masa, dáti zřízencům přísný rozkaz, aby co nejbedlivěji všimli si jakosti prodáváného masa a aby špatného masa neprodávali. Právem však stížnost zmateční vytyká rozsudku se stanoviska důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 5 tr. ř., že není zjištěno, zachoval-li se tak obžalovaný, či opomenul dostáti této své povinnosti, resp., že není odůvodněn a doložen výrok soudu, že obžalovaný »toho neučil«, t. j. nezachoval se dle povinnosti shora vytyčené. Rozsudek vskutku nezmiňuje se nijak o způsobu, jímž obžalovaný postaral se o to, aby zástupci jeho zachovávali zákonných předpisů, zejména není zjištěno, jak obžalovaný postaral se o šetření náležitých opatření při prodeji masa, aniž v tom ohledu poukazuje rozsudek k průvodnímu materiálu; rovněž neuvádí rozsudek, proč předpokládá, že obžalovaný na jakost masa nedohlížel a nedal zřízencům přísného rozkazu, aby co nejbedlivěji všimli si jakosti

prodáváného masa a aby neprodávali masa špatného. Za důvod postačující k tomuto předpokladu nemohla by sama o sobě posloužiti okolnost, že špatné maso bylo v jeho obchodě vskutku prodáno, jak vysvitne z dalších vývodů právních. Svou zodpovědnost za prohřešky proti zákonu o obchodu s potravinami, spáchané v jeho obchodě z nedbalosti, nemůže arci obžalovaný prostě odmítni poukazem k okolnosti, že se stará jen o nákup koní a řízení závodu, kdyžž sám netvrdí, že závod jeho je podnikem továrním a že má k řízení jeho zástupce živnostenskému úřadu ohlášeného a jím schváleného. Závod obžalovaného je dle spisů živností řemeslnou; k provozování jeho je ovšem majitel oprávněn použiti zřízenců a pomocníků; pokud si však za pomocníky ty nezvolí vědomě osoby nezpůsobilé, není při dělbě práce dle oborů trestně zodpověděn předem za vše, co pomocníci u provozování jeho obchodu učiní. Nelze na majiteli živnosti žádati, aby za každým ze svých pomocníků stál a každý z jeho úkonů bezprostředně kontroloval. Ale ovšem je živnostník takový povinen postarati se přiměřenými opatřeními o to, aby se v závodech nedělo nic zákonu se příčího. Za tím účelem byl by tedy obžalovaný musil zejména svým zřízencům uděliti potřebná poučení a zakázati, aby maso zkažené (zdraví škodlivé) na prodej nechovali a neprodávali, a byl by se pak musil občas náležitě přesvědčiti, je-li též zákazů jeho dbáno a šetřeno. Nezachoval-li se obžalovaný tak, neučil-li ničeho, aby zabránil, aby v jeho obchodě nebyl ani z nedbalosti přestupován zákon o potravinách chováním na prodej a prodejem masa zdraví škodlivého, nechal-li své zřízence počínati si libovolně, nebo nebyl-li alespoň dozor jeho dostatečným, jednal arci nedbale a musí odpovídati za nastalý účinek ve smyslu § 14 č. 2 zák. o obchodě s potravinami. Dalším předpokladem viny obžalovaného bylo by ovšem zjištění seznatelnosti vadného, zdraví nebezpečného stavu masa na prodej chovaného a prodaného na straně obžalovaného, resp. jeho zřízenců, kdyby byli dbali náležitě pozornosti. Ani v tomto ohledu neobsahuje rozsudek výroky určitých. Okolnost za prokázanou přijatá, že maso prodané R-ové bylo nevzhledné, krvavé, s promodralými děrami, by nestačovala, není-li zároveň zjištěno, že tyto nebo jiné na mase zjevné vlastnosti byly zevními příznaky příčiny škodlivosti masa, za kterou soud dle posudku znalců uvádí hnilobné a rozkladné látky, obsažené v koupeném koňském mase, o němž R-ová při hlavním líčení potvrdila, že nezapáchalo, zvláště když také v případě K-ové maso »bylo vzhledné« a nezapáchalo a v případě S-ové maso »bylo pěkné« a nezapáchalo. Za tohoto stavu věci není tu náležitých podkladů pro použití práva materiálního a, poněvadž je možno opatřiti je jen novým hlavním líčením, nezbyvá, nežli použití § 5 nov. k tr. ř. z. r. 1877 a rozhodnouti, jak shora uvedeno.

Cís. 5

Zřeknutí se opravného prostředku obžalovaným jest neodvolatelné a i pro obhajce závazno.

(Rozh. ze dne 5. února 1919, Kr II 22/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací nevyhověl stížnosti obžalovaného na usnesení zemského trestního soudu v Praze, jímž zavržena zmateční stížnost obžalovaného do odsuzujícího rozsudku řečeného soudu.

Důvody:

Dle protokolu o hlavním líčení vzdal se obžalovaný po vyhlášení rozsudku opravných prostředků proti němu a žádal jen za odklad trestu. Toto prohlášení obžalovaného je zřetelným, nepochybným a platným vzdáním se práva k podání zmateční stížnosti do odsuzujícího jej rozsudku a je jako takové neodvolatelné. Zejména není ani obhájce obžalovaného po takovémto prohlášení již oprávněn, ohlašovati zmateční stížnost za obžalovaného a žádati za opis rozsudku za účelem provedení zmateční stížnosti, třeba by výkon trestu nebyl ještě nařízen. Neboť když se byl obžalovaný s právním účinkem sám vzdal práva stížnosti, nemá ho již ani jeho obhájce. Poukazuje-li stížnost k judikátu č. 27, uveřejněnému ve sbírce plenárních usnesení a rozhodnutí c. k. zrušovacího soudu, svazek I., str. 3., dlužno jí namítnouti, že stanovisko tam zastávané nedá se udržeti také proti novějšímu znění zákona, totiž po nastalé platnosti ustanovení § 1 č. 1 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878; kdežto totiž trestní řád z r. 1853 stanovil v § 203, že vzdání se práva na odvolání nemůže býti vzato zpět, nebyla zásada tato pojata v § 286 tr. ř. z roku 1873, jenž se o vzdání se opravného prostředku vůbec nezmiňoval. Bylo tedy lze za nezměněné platnosti tohoto paragrafu dovozovati odvolatelnost vzdání se opravného prostředku. Poněvadž však shora dotčené místo v novele k ř. tr. z roku 1877/1878 výslovně nařizuje, že soud stolice prvé, u něhož ohlášena je stížnost zmateční, má jí odmítnouti, byla-li ohlášena osobou, která se jí vzdala, nemůže býti sporno, že naříkané usnesení vyhovuje tomuto výžicímú předpisu nyní platné normy zákonné. Je tudíž správné a stížnosti do něho nemůže býti vyhověno.

Cís. 6

Předražování (cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z.). — Trestnost předražování není vyloučena tím, že pachatel jen z ochoty přenechal něco z předmětů určených pro jeho vlastní potřebu a že by snad, opatřuje si jinde úbytek na vlastní zásobě, musel i on platiti pak cenu přemrštěnou.

(Rozh. ze dne 8. února 1919, Kr I 3/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné, jímž obžalovaný uznán byl vinným přečinem přemršťování cen naznačeným v § 20 č. 2 lit. a) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Bezpodstatnou jest námitka stížnosti, že T. sama to byla, jež za prodej sádla žádala, a že obžalovaný, neprovozuje po živnostensku obchod se sádem, nýbrž vepře jen pro vlastní potřebu vychoval a zabil; neboť zákonné nařízení, dle něhož obžalovaný byl odsouzen, netresce toliko obchodníky s dotyčným zbožím, nýbrž každého, kdo za předmět potřeby požaduje cenu zřejmě přemrštěnou. Lhostejno jest též,

od koho vyšel podnět k dotyčnému obchodu. Také pohutka obchodu, jako na př. tvrzená ochota obžalovaného vůči Marii T., nepadá na váhu, byla-li požadována přemrštěná cena u využívání mimořádných poměrů, válkou vyvolaných. To ale v přítomném případě rozhodující soud výslovně zjišťuje a odůvodňuje. V odpor vzatý rozsudek netresce obžalovaného proto, že se neobmezil na požadování úřední ceny maximální, a nemá proto stěžovatel příčiny, vytýkati ve směru tom rozsudku nesprávnosti. Že by bylo notoricky známo, že pod 60 korun bylo nemožno opatřiti si 1 kilogram sádla, z rozsudku na jevo nevychází. Odporuje tomu původní tvrzení obžalovaného, že požadoval za sádlo nikoliv 30 zlatých, nýbrž jen 30 korun. Kdyby však i pravdou bylo, že běžná cena v čase obchodu byla tak vysoká, jak zmateční stížnost udává, nevylučovalo by to ještě vinu obžalovaného; neboť, jak známo, nepovstaly tyto ceny běžné v době války správným způsobem. Jsoutě spíše výsledkem soustavného předražování, proti nimž brojiti má právě zákon na mysl. Pro posouzení přiměřenosti ceny rozhodným jsou svéstojné náklady prodávatelovy. Že by však tyto byly obžalovaného opravňovaly požadovati tak vysokou cenu za 1 kg sádla, to soud první stolice v důvodech rozsudkových zevrubně vyvrací. Rozsudek poukazuje též na dobrozdání zkušebny cen, která, vzavši výslovně v úvahu všeobecný pokles ceny peněz, označila vzhledem k výrobním nákladům obviněného cenu 24 K za přiměřenou. Neprávem tudíž dovolává se zmateční stížnost pro své stanovisko ještě zvláště poklesu ceny peněz. Míni-li stěžovatel, že nelze na něm žádati, aby se spokojoval s nižší kupní cenou, nežli jakou by sám v případě koupě za zboží platiti musil, dlužno poukázati na to, že mohl prodej svého zboží, neisa živnostníkem, odepřiti. Neučinil-li tak, nesměl požadovati ceny všeobecné, předražování do nepoměrné výše vyhnané, nýbrž musel se spokojiti s cenou jeho výrobními náklady odůvodněnou.

Cís. 7

Popírá-li obžalovaný všelikou účast na skutku, z něhož jest obviněn, jest soud jen tehda povinen ptáti se porotců eventuální otázkou po trestním činu, lišícim se co do pachatelova úmyslu od činu, na který zní obžaloba, je-li tento jiný úmysl dle celkového výsledku jednání napovězen (§ 320 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 8. února 1919, Kr I 29/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Plzni, jímž obžalovaný uznán byl vinným zločinem vraždy prosté, naznačeným v §§ 134, 135 č. 4 tr. zák.

Důvody:

Obžalovaný vytýká řízení na soudě porotním zmatečnost po rozumu § 344 č. 6 tr. ř. proto, že porotcům nebyla dána eventuální otázka po zločinu zabití dle § 140, pokud se týče po zločinu těžkého uškození na těle dle § 152 tr. zák. Jeť prý dle výsledků jednání a dokazování možným, že

obžalovaný, vztáhl-li vůbec na svou manželku ruku, nejednal v úmyslu vražedném, nýbrž v jiném úmyslu nepřátelském. Zmateční stížnost není v právu. Po zločinu těžkého uškození na těle porotci i dle vývodů zmateční stížnosti, tázání býti nesměli. Jednal-li obžalovaný proti své manželce alespoň v jiném úmyslu nepřátelském, než v úmyslu, ji usmrtiti, a vzešla-li z této činnosti smrt jeho manželky, dopustil se při tomto úmyslu a při smrtelném výsledku své činnosti zločinu zabití a zločin těžkého uškození na těle nepřichází vůbec v úvahu, poněvadž oba tyto zločiny shodují se co do pachatelova úmyslu a liší se právě jen co do výsledku, jímž jest při onom zločinu usmrcení, při tomto pak těžké zranění oběti. Hledíc k výsledku činnosti obžalovaného, přichází v úvahu pouze buď zločin vraždy, buď zločin zabití. Onen tehda, jednal-li obžalovaný proti své manželce v úmyslu, ji usmrtiti, tento pak tehda, vztáhl-li na ni ruku v jiném úmyslu nepřátelském. Veřejný obžalobce, shledávaje obžalovaného podezřelým úmyslu vražedného, podal na něho obžalobu pro zločin vraždy. Na této obžalobě setrval veřejný obžalobce i v konečném návrhu při hlavním líčení. Byl proto porotní dvůr soudní dle § 318 tr. ř. povinen, ptáti se otázkou hlavní po zločinu vraždy. Ptáti se mimo to eventuelní otázkou porotců po zločinu zabití, byl by býval porotní dvůr soudní pouze tehda oprávněn a povinen, kdyby při hlavním líčení bývaly »tvrzeny« okolnosti, jež, předpokládajíc jich pravdivost, nasvědčovaly by tomu, že obžalovaný nejednal proti své manželce v úmyslu vražedném, nýbrž v jinakém úmyslu nepřátelském (§ 320 tr. ř.). Jest arcí pravda, že výrazem »tvrzeny byly skutečnosti« v § 320 tr. ř. nemíní se pouze případ, kdy dotyčné okolnosti byly obžalovaným nebo jeho obhajcem výslovně uplatňovány, nýbrž že dle zásady § 3 tr. ř. jest povinností porotního dvoru soudního, by sám od sebe zkoumal, zdá při hlavním líčení nevyšly na jevo skutečnosti, jež, jsouce pravdivými, podmiňovaly by jinaké právní posouzení činu, z něhož byl obžalovaný obviněn. Tomu však v tomto případě nebylo tak. Obžalovaný setrval i při hlavním líčení při svém tvrzení, že na zesnoulou svou manželku vůbec ruky nevztáhl. Popřev vůbec skutek, z něhož byl obviněn, popřel obžalovaný nejen úmysl vražedný, nýbrž i jiný úmysl nepřátelský. Jeho obhajoba nebyla tudíž s to, by zavdala porotnímu dvoru soudnímu podnět k eventuelní otázce po zločinu zabití. Než ani výsledky průvodního řízení porotní dvůr soudní k této otázce neopravňovaly, natož pak zavazovaly. Různice mezi manžely, týrání manželky manželem, okolnost, že manželé žili po více let od sebe odloučeně a že manželka v době té porodila dvě děti, k jichž otcovství se obžalovaný nezná, hluchota a tím prý podmíněná prudkost, dráždivost, popudlivost, vznětlivost, spurnost a násilnická povaha obžalovaného nenasvědčují o sobě tomu, že by obžalovaný při činu, jenž byl předmětem obžaloby a měl smrt manželky v zápětí, nebyl proti ní jednal v úmyslu vražedném, nýbrž v jinakém úmyslu nepřátelském. Řečené okolnosti nasvědčují o sobě pouze tomu, že manželské poměry byly značnou měrou rozhárané a že obžalovaný měl snad nebo domníval se mítí příčinu a byl povahou svou uzpůsoben k tomu, jednati proti manželce násilnicky. Neosvětlují však o sobě otázku, zda obžalovanému při činu, o který se zde jedná, šlo o to, by se své manželky vůbec zbavil, či jen o násilnost v jinakém úmyslu nepřátelském. Tento úmysl byl by zajisté dostatečně napovězen tehda, kdyby průvodním řízením bylo se

objevilo, že v onen nešťastný den došlo mezi manžely zase k různicím a že obžalovaný v prudkém vzrušení myslil dal se strhnouti k násilnostem proti své manželce. Pro tento závěr neskytají však výsledky průvodního řízení nížádné opory. Naproti tomu však chování se obžalovaného před činem a v den činu ve spojitosti s rozháranými poměry mezi manžely a násilnickou povahou obžalovaného nasvědčují tomu, že obžalovaný jednalo se při činu o to, by své manželky se zbavil, a že čin provedl promyšleně a s rozvahou. Již v Ch. usiloval obžalovaný o bezztíží své manželky. Omráčil ji ranou do hlavy, hodil ji do hluboké řeky a, když se přece na břeh dostala, opakoval násilnické jednání, takže byla nucena plovati na druhý břeh, by se zachránila. Již před činem říkával, že nepovolí a že se mu rána přece jednou povede, že se mu to přece jednou povede, že svou ženu zabije, již před činem své manželce sliboval zabití. Již před činem tudíž vražedný úmysl v duši obžalovaného se zrodil a byl živem a úmyslu toho byl obžalovaný při své povaze též schopen. V den činu odstranil ráno z domu svou dceru patrně proto, by nepřekážela. Čin sám dle znaleckého posudku proveden byl způsobem takovým, že vražedný úmysl byl patrným. Dle toho jsou zde skutečnosti, jež mluví pro úmysl nepřátelský. Zmateční stížnost jest bez důvodu i bylo ji proto zavrhnouti.

Čís. 8/

Rozhodnutí bývalého c. k. nejvyššího dvoru soudního a zrušovacího o opravném prostředku proti rozsudku některého soudu oblasti československé republiky jest, stalo-li se po dni 28. října 1918, neplatným.

(Rozh. ze dne 11. února 1919, Kr I 27/19.)

Vyřizuje zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu jako nalézacího v Mladé Boleslavi prohlásil nejvyšší soud jako soud zrušovací nejprve rozsudek, vynesený o téže zmateční stížnosti c. k. nejvyšším dvorem soudním a zrušovacím ve Vídni dne 5. listopadu 1918, neplatným.

Důvody:

Zákonem ze dne 28. října 1918 č. 11 sb. zák. a nař., téhož dne veřejně vyhlášeným, prohlášena byla samostatnost československého státu. Zákon tento nabyt dle § 4 ihned účinností. Jelikož dle § 2 téhož zákona zůstaly veškeré dosavadní zemské a říšské zákony jen v prozatímní platnosti a zákonem ze dne 2. listopadu 1918 č. 5 sb. zák. a nař., jenž dnem vyhlásky 4. listopadu 1918 nabyt účinností, zřízen byl pro celý obvod československého státu nejvyšší soud se sídlem v Praze, který podle § 4 cit. zák. povolán jest rozhodovati ve věcech trestních jako soud zrušovací, nebyl c. k. nejvyšší dvůr soudní a zrušovací ve Vídni, jenž o přítomné zmateční stížnosti rozsudkem ze dne 5. listopadu 1918 rozhodl, v tento uvedený den k rozhodování tomu příslušen a rozsudek jím vynesený jest proto neplatným.

Vědět, že věc jest z krádeže nebo zpronevěry, musí podílník v době, kdy ji na sebe převedl. Dodatečně nabytá vědomost vadného původu nečiní podržení věci bezelstně nabyté podílnictvím na krádeži nebo zpronevěře (§ 185 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 15. února 1919, Kr 12/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Jana Š. do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 16. července 1918, pokud jím Jan Š. uznán byl vinným zločinem podílnictví na zpronevěře dle §§ 185, 186 lit. a) tr. zák., rozsudek jako zmatečný zrušil a sprostil stěžovatele dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby vznesené naň pro zločin podílnictví na zpronevěře dle §§ 185, 186 lit. a) tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 30. března 1918 v N. věc zpronevěřenou, totiž nejvýše 30 K ze 460 K Metodějem S. Václavu M. zpronevěřených, ukryl anebo zašantročil, ač mu z toho, co věc činí, nebo z její hodnoty bylo povědomo, že bylo zpronevěření spácháno způsobem takovým, kterýž je činí zločinem.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného Jana Š. uplatňuje důvody zmatku § 281 č. 5 a 9 lit. a) tr. ř., z nich onen byl vyřízen již v sezení neveřejném, takže zbývá ještě přezkoumatí rozsudek s hlediska důvodu zmatku § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. Při tom nutno zrušovacímu soudu vycházeti z onoho skutkového děje, jež pokládá nalézací soud prvé stolice za zjištěný. Předpokládajíc, že obžalovaný Š. věděl, že byla Metoději S. jeho mistrem svěřena větší částka peněz a že přes to jej nutil do hry v karty za tyto cizí peníze, vzneslo státní zastupitelství na Jana Š. obžalobu pro zločin spoluviny na zpronevěře ve smyslu §§ 5, 185, 186 lit. a) tr. zák. Naproti tomu nalézací soud nižádné spoluviny na straně obžalovaného Š. neshledal. Vyznačuje-li tento předpoklad prvé stolice nejlépe stanovisko, jež zaujímá ohledně otázky zavinění obžalovaného, možno v souvislosti s tímto předpokladem vyčístí z rozhodovacích důvodů naříkaného rozsudku jen tolik, že stěžovatel zvěděl teprve po hře, že peníze Metodějem S. prohrané náležely jeho mistru, a že je přes to podržel. Porovná-li se tento skutkový děj, jež pokládá nalézací soud za prokázaný, se zákonem, přicházejí v úvahu toliko dva ze tří způsobů spáchání zločinu podílnictví na zpronevěře, totiž převedení na se a ukrytí věci zpronevěřené. Trestní zákon obou těchto pojmů nijak nestanoví a nevymezuje; nutno při jich výkladu řídit se názory a potřebami denního života, přihlížeti k požadavku jistoty vzájemných právních styků, chrániti důvěru v jejich stálost a bezpečnost a, jelikož se jedná spolu i o pojmy právní seč možno, dbáti souladu mezi právem trestním a právem soukromým. Dle toho jest převedení věci na se nabytím skutečné moci nad ni, spojeným s úmyslem, ji na dále jako svou vlastní ovládati. Má-li býti trestným, musí se státi u vědomí, že předmět, jež pachatel převádí na sebe, jest cizí, ukradený

nebo zpronevěřený. Tomu tak nebylo v případě, o němž se jedná; obžalovaný Š. zvěděl o původu částky 30 K teprve, když ji byl vyhrál, tedy po té, když ji byl nabyl. Čin jeho nebyl tedy v tomto ohledu trestným. Ukrytím jest jakákoliv potajmu provozovaná činnost, jež směřuje k tomu a jest s to, by ztížila neb znemožnila oprávněné osobě opětné nabytí předmětu, jehož pozbyla, jest to zakrývání bezpráví, spočívajícího ve vykonávání držby pachatelem, před tím, komu náleží právo k věci anebo kdo hledí neb jest povolán toto právo opět uvést k platnosti. Obžalovaný Š. vyhrané peníze si podržel, ač zvěděl po hře o jich původu. Posuzuje-li se toto jeho jednání s hlediska právě vyloženého pojmu zakrývání věci, nutno míti za to, že jednání jeho nelze nijak podřaditi tomuto pojmu. Obžalovaný, účastniv se hry, v níž peníze Metodějem S. vsázené částečně vyhrál, nabyl dle pravidel soukromého práva (§ 367 obč. zák.) i dle jím odpovídajících názorů všedního života vlastnictví peněz těchto, stal se jich neobmezeným a výhradním vlastníkem, takže dosavadní vlastnické právo poškozeného mistra Václava M. zaniklo. M. přestal býti vlastníkem peněz. Na tomto stavu věci nemůže nic měniti okolnost, že obžalovaný později, když byl již částku 30 K vyhrál, seznal pravý původ peněz. Oprávněným vlastníkem této výhry zůstal i dále jedině obžalovaný Š., nevěšelo u něho tedy nižádné bezpráví, jež by musil zakrývat; podržel-li si peníze vyhrané, zvěděv o jich původu, vykonával tím jen jedno z oprávnění vyplývajících z bezelstně nabytého práva vlastnického, jehož nijak dodatečně nepozbyl. Nedopustil se dle toho v žádném směru podílnictví na zpronevěře, při čemž budiž jen mimochodem poukázáno ještě k tomu, že hry v karty se účastnilo více osob a rozsudek přesně nezjišťuje, zda peníze obžalovaným Š. vyhrané pocházely vůbec neb z části právě z kapsy S. a sice z peněz, jež byl zpronevěřil svému mistru M. Pokud jde tedy o právní podřazení jednání obžalovaného zákonu, jest zmateční stížnost v právu. Bylo jí proto vyhověti, v odpor vzatý rozsudek jako zmatečný zrušiti ve výroku o vině a trestu pro zločin podílnictví na zpronevěře dle §§ 185, 186 lit. a) tr. z. a ve smyslu § 259 č. 3 tr. ř. ihned sprostiti stěžovatele obžaloby naň pro zmíněný zločin vznesené.

Cís. 10.

Předražování (cís. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z.). — Dle jakých hledisk dlužno posuzovati přiměřenost cen u maloobchodníků a maloživnostníků.

(Rozh. ze dne 15. února 1919, Kr. 18/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Budějovicích, jímž byl uznán vinným přečinem předražování dle § 20 č. 2 lit. a) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. po ústním líčení vyhověl, rozsudek jako zmatečný zrušil a odkázal věc k nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

jak nepoměrně velikých zásob. Stačí, když pachatel veškeru proň dosažitelnou zásobu ne příliš nepatrného objemu na sebe strhne a ji schová a z obchodu vyloučí, místo aby ji jako řádný a poctivý obchodník uvedl do obchodu. Za války, kdy jednak značně stoupla poptávka po všechkých předmětech potřeby, jednak nesmírně klesla nabídka následkem nedostatku potřebných surovin, pracovních sil a veškerých provozovacích prostředků a následkem přerušení a uváznutí obchodních styků s cizinou a dovozu a kdy nastalo téměř všeobecné lichvaření zbožím, padá na váhu již i takové množství, jež by za pravidelných okolností a přirozeného poměru nabídky k poptávce nijak nerozhodovalo a nemělo žádného vlivu na trh. Ostatně nelze v tomto případě tvrdit, že se jednalo o nepatrné množství zboží, any předměty u obžalovaného zabavené byly odhadnuty na 58.276 K 5 h a 24.623 K 90 h, zajisté to zásoba, jež, přihlížeje k místním poměrům, má význam značný. Jest všeobecně známo, že v době, kdy byl čin spáchán, zejména látky, jichž třeba k zhotovení prádla a šatstva, téměř úplně z trhu vymizely a vůbec k dostání nebyly. V ohledu subjektivním odmítá nalézací soud prvě stolice hájení se obžalovaného, že jednal v úmyslu, by zboží uchránil před zloději a drancováním a že je chtěl zabezpečiti pro sebe, případně pro své zákazníky z vojny se vrátivší a zjišťuje obširně a zevrubně, že úmysl jeho směřoval k tomu, by vyhnal ceny do výše.

Čís. 12.

Za používání nepravé váhy svými zřízenci ručí majitel obchodu jen tehda, lze-li i jemu přičísti to za vinu po rozumu zákona trestního.

Zrušil-li odvolací soud k odvolání obžalovaného bez návrhu veřejného obžalobce dle § 475 odst. 2 tr. ř. odsuzující rozsudek okresního soudu, nesmí sborový soud novým rozsudkem uložit obžalovanému přísnější trest, než vyneseno byl zrušeným rozsudkem soudu okresního.

(Rozh. ze dne 19. února 1919, Kr I 28/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl ihned v zasedání ne veřejném zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Čes. Budějovicích, jímž byl stěžovatel vinným uznán zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 lit. c) tr. zák., zrušil rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto:

d ů v o d ů:

Rozsudek vyslovuje právní náhled, že je lhostejno, obstarával-li obžalovaný sám či jeho manželka prodej zboží na zfalšované váze, poněvadž prý obžalovaný jest vlastníkem obchodu, tudíž vlastníkem zboží, jeho jsou stržené peníze a on z jednání toho bral neoprávněný trestný zisk. Náhled tento jest mylný, neboť trest má býti právním následkem viny a vina při zločinu předpokládá způsobilý subjekt a jeho vůli, zprotiviti se právnímu řádu. V zásadě není trestu bez viny. Za činy cizí, nespojeně kausálně s projevy vlastní vůle; v zásadě nikdo neodpovídá. Před-

pis § 199 lit. c) tr. zák. pak přes své neosobní znění není výjimkou. Jeť jej vykládati ve spojení s § 197 tr. zák., na nějž § 199 sám v odstavci úvodním poukazuje a jenž činí zodpovědným za lživá předstírání nebo využití omylu ke škodě cizí toho, kdo se jich dopouští. Byl by tedy obžalovaný jen tehda za ostatních podmínek §§ 197 a 199 lit. c) tr. zák. trestným, používal-li sám či dal-li vědomě používat zfalšované váhy ku vážení zboží na škodu kupujících. Že snad zisk z vážení osobami jinými plynul do jmění obžalovaného, nemohlo by samo o sobě zakládati jeho vinu dle §§ 197, 199 lit. c), nýbrž mohlo by pojmově přicházeti v úvahu jen za podmínek § 5 posl. odst. tr. zák., nikoliv však v případě přítomném, nebyvši žalováno jakožto čin odpovídající této formě viny. Dán je též důvod zmatečnosti dle § 281 č. 11 tr. ř. § 475 odst. 2 tr. ř. dovoluje soudu sborovému zrušiti rozsudek soudu okresního a dáti podnět k zahájení zákonného řízení jen k návrhu státního zástupce. Toho v případě přítomném nebylo. Dle protokolu o odvolacím líčení před krajským soudem ze dne 27. března 1918 navrhoval veřejný obžalobce potvrzení rozsudku prvého soudu, jímž obžalovaný byl odsouzen pro týž čin, který byl předmětem obžaloby, předběžného řízení, líčení a rozsudku v případě přítomném, pro přestupek podvodu dle § 461 tr. zák. Nemělo tedy býti rozhodováno ve smyslu § 475 odst. 2 tr. ř. Než stalo-li se tak — a se stanoviska zmatečných důvodů § 281 tr. ř. nedá se tomu odpomoci — nesměl dle zásady vyslovené v § 293 odst. 3, kde citován je druhý odstavec § 290 tr. ř., býti proti obžalovanému vysloven trest přísnější, nežli byl vyneseno zrušeným rozsudkem soudu okresního, který odsoudil obžalovaného do vězení na 24 hodin, kdyžtž rozsudek ten nebyl zrušen k návrhu veřejného obžalobce, nýbrž stal se předmětem řízení odvolacího jen k opravnému prostředku obžalovaného. Vyslovených tuto právních náhledů bude soudu nalézacímu dbáti při opětovém rozhodování (§ 293 odst. 2 tr. ř.).

Čís. 13.

Předražování (cis. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z.). — Jak posuzovati přiměřenost cen u výrobků drobných zemědělských podniků? — Vysokými cenami tržními nelze o sobě přemrštěnost ceny ospravedlniti.

(Rozh. ze dne 22. února 1919, Kr I 27/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Plzni, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem předražování dle § 20 čís. 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z.

D ů v o d y:

Soud nalézací přiznává obžalovanému cenu 32 K 50 h za 1 kg živé váhy selat, jím prodaných, a dochází tak k odsouzení obžalovaného, jenž prodal selata průměrně po 43 K 22 h za 1 kg živé váhy. Soud vychází při tom z posudku znalců, kteří uznali ceny, obžalovaným požadované, za velice vyňnané a, vzavše zřetel k riziku při chovu selat, uznali 32 K

50 h za 1 kg živé váhy za cenu přiměřenou. Obžalovaný obrací se ve zmatečnou stížností proti rozsudku především ve směru subjektivním tvrdě, že nebylo v době činu úředně stanoveno, za jakou cenu mají být prodávána selata k chovu, že tedy byl nucen poptávat se po prodejní ceně takových selat a že, zvěděv, že běžná tržová cena činí 1200 až 1320 K za 1 pár selat, neměl v úmyslu požadovati cenu přemrštěnou, když požádal jen 3500 K za 3 páry selat, tudíž méně, než činila nejmenší běžná cena tržová. Z téhož důvodu není prý tu skutkové podstaty dle § 20 cís. nař. ani po stránce objektivní. Stížnost zmatečnou je naprosto bezdůvodná. Dlužno předeslati, že dle obecně uznávané nauky a stálé praxe pro vyšetření otázky, byla-li cena v tom kterém případě za předmět obecné spotřeby požadovaná zjevně přemrštěnou, vycházejí dlužno od nákladů nabývacích resp. výrobních, k nimž sluší pak přičísti poměrnou část nákladů na režii. Součet těchto částek smí býti bez kolise se zákonem zvýšen jen o zisk slušný, t. j. hospodářsky odůvodněný. Co nad to je, znamenalo by zisk nadměrný a úmyslné jeho dosahování, byl-li by takovým zřejmé, za využití mimořádných poměrů způsobených válkou představuje skutkovou podstatu stíhanou zákazem § 20 cit. nař. Při produkci zemědělské, zvláště v podnicích drobných, jež nebilancují a nepracují na podkladě přesného vyúčtování nákladů výrobních, setkává se arci přesné stanovení nákladů těch a ostatních podkladů pro určení přiměřených cen za výrobky zemědělské s jistými obtížemi. Přes to nelze se ani zde uchýliti od zásady vytčené a možno jen pro praxi připustiti jistou modifikaci metody zjišťovací v tom smyslu, že za základ bráti možno ceny mírové, v nichž hospodáři docházeli úhrady veškerých složek, ze kterých skládala se cena, kterou za míru musili požadovati, by hospodaření se jim vyplácelo, načež pak dbáti dlužno dle možnosti číselného, jinak aspoň přibližného zjištění, oč, resp. v jakém poměru jednotlivé ony položky pasivní došly za války svého zvýšení. Takto-li se postupuje i v případě přítomném, stačí k ospravedlnění rozsudku naříkaného zcela jeho zjištění, že obžalovaný dobře si byl vědom, že v roce 1917 prodáván byl pár takových podsvinčat, jaká on prodal, po 140 K a že obžalovaný nebyl s to, aby výši požadované jím ceny 1200 K za pár selat ospravedlnil svými od té doby zvýšenými výrobními náklady. Právem v tomto bodě poukazuje rozsudek k tomu, že nejdražší dnes položka v rozpočtu hospodářově, mzda a výživa čeledi, v tomto případě vůbec odpadá; požadoval-li tedy obžalovaný, řídit se běžnými cenami tržními, za 1 pár selat, jaká stála v roce 1917 140 K, v roce 1918 skoro devětkráté tolik, je hospodářská neodůvodněnost zisku z této prodejní ceny plynoucího a tím přemrštěnost požadované ceny tak zřejma, že netřeba o tom ztráceti slov. Poněvadž pak obžalovaný dle zjištění rozsudku byl si přemrštěnosti požadované ceny vědom a stanovil ji, by využítkoval mimořádných poměrů válkou vyvolaných, je zmatečnou stížnost v každém směru bezdůvodná. Jen pro úplnost právního obrazu budiž tedy ještě poukázáno k tomu, že, jak shora již dovozeno, ceny na trhu běžné pro otázku oprávněnosti ceny v tom kterém případě požadované zhořa jsou bez významu a že tedy také po stránce subjektivní bylo lhostejno, nehledal-li snad obžalovaný zisku nadměrného, nýbrž jen se řídit cenami obecně požadovanými; byl by tím uplatňován jen omylem právní, jakým dle § 3 tr. zák. nikdo nemůže se hájiti.

Předražování (cís. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z.).
Kmín jest předmětem spotřeby, chráněným proti předražování.
Přemrštěnost ceny nelze o sobě ospravedlniti tím, že docílno jen zisku za míru obvyklého, nebo že bylo lze docíliti zisku ještě daleko vyššího.
Při posudku přiměřenosti ceny není bez významu, zda jedná se o velkoobchodníka či maloobchodníka.
Také obchodník musí nésti poměrné snížení životní a spotřební úrovně za mimořádných válečných poměrů a není mu dovoleno, by zvýšené náklady své životní spotřeby prostě přesunul na odběratelstvo.

(Rozh. ze dne 22. února 1919, Kr I 5/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížností státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Praze, jímž byl obžalovaný dle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn obžaloby pro přečin dle § 20 č. 2 lit. b) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. a zrušiv rozsudek jako zmatečný vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek shrnuje své důvody pro sprostění obžalovaného ve slova, že zisk obžalovaným při dalším prodeji docílený nepřesahuje ani za míru obvyklé meze zisku samostatného, protokolovaného obchodníka a že v tomto případě nemůže býti ani řeči o využitkování mimořádných poměrů válkou přivoděných, ani o tom, že cena obžalovaným požadovaná byla zřejmě přemrštěná. Důvod na prvním místě uvedený by arci nepostačil, aby vyloučena byla vina dle § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z. Neboť obvyklost zisku dle měřítek mírových není směrodatna pro poměry vyvolané válkou, jež z ohledů na celek vyžádala si jistě omezení výdělečných snah obchodníků, které, kdysi celkem volný, řídily se jen výsledky soutěže a hospodářských zákonů o vlivu poptávky a nabídky na utváření se cen. Nařízení proti předražování a jich výklad jsou oproti tomu na stanovisku, že ten, kdo prodává předměty obecně potřebné, smí bez kolise s těmito předpisy požadovati jen tu cenu, jež jeho nabývací resp. výrobní náklady, čítajíc v ně i náklady na režii, nepřevyšuje o více, nežli činí zisk »spravedlivý«, »slušný«, »občanský«. Nesejde tedy objektivně na tom, byl-li zisk v tom kterém případě vskutku požadovaný větším či snad dokonce menším zisku za míru obvyklého, neboť i zisk za míru obvyklý mohl býti na př. při zboží vzácnějším nebo v obchodě s malou soutěží pracovním neslušně velký, aniž může platiti za sankcionovaný pouze proto, že za míru nebyl stíhán. Ovšem mohla by ona okolnost býti závažna po stránce subjektivní, neboť skutková podstata přečinu, z něhož jest obviněn obžalovaný, předpokládá v mezích daného případu úmyslné požadování cen, o kterých požadující musí aspoň věděti, že jsou zřejmě přemrštěny, a to za využití mimořádných poměrů válkou způsobených, tedy za účelem dosažení nemírného zisku. Bylo by tedy z tohoto stanoviska ovšem bývalo nutno zjistiti, jaký byl obvyklý

mírový zisk ve velkoobchodě kmínem, posouditi jeho přiměřenosti s hlediska poměrů nynějších a zjistiti konečně, byl-li si obžalovaný, požaduje 17 K za 1 kg kmínu nakoupeného po 14 K, vědom, že žádá zisk zřejmě nepřiměřený, jakož i činil-li tak, využívaje poměrů válečných. Ve směru tímto scházejí však v rozsudku zjištění skutková. Z okolností soudem nalézacím na odůvodněnou sprostění obžalovaného dále uvedených stačila by ovšem každá o sobě, by vyloučena byla vina dle § 20. Soud nalézací poukazuje v té příčině k tomu, že obžalovanému bylo v listopadu 1917 nabízeno na pražské plodninové burse za 1 kg kmínu 50 K i více a že tržní cena kmínu pohybovala se kolem 11. listopadu 1917 na pražské plodninové burse mezi 80—90 K. Uplatňuje-li proti prvému předpokladu zmáteční stížnost státního zastupitelství důvod zmátečnosti dle § 281 č. 5 tr. ř., není sice odůvodněna, neboť dle kontextu rozsudkových důvodů je předpoklad ten skutkovým zjištěním, nabytým arci bez dalších pramenů seznání na podkladě tvrzení obžalovaného, k tomu však byl soud nalézací nesporně oprávněn. Leč využití mimořádných poměrů válkou způsobených není ještě vyloučeno tím, že bylo obžalovanému lze prodati za cenu ještě, byť i sebe značněji, vyšší. Také kdo odolá pokušení, obohatiti se ziskem ještě větším, dopouští se přece přečinu dle § 20, je-li i zisk jím požadovaný zřejmě přemrštěn a dosaženo-li ho jen proto, že tržní poměry válkou vyvolané umožnily prodávati za ceny zřejmě přehnané. Zase tedy nutno k posouzení, bylo-li tomu tak v případě přítomném, vrátiti se k otázce, který čistý zisk byl zde přiměřen. Ve směru tom rozsudek odvolává se pouze na posudek cenové zkušebny, dle níž obžalovaným dosažený hrubý zisk činil 21 proc., směl však činiti jen 8 proc. a byl proto zřejmě přemrštěný. To také přijímá soud za prokázáno a spokojuje se s tímto stanovením hrubého zisku v procentech ceny nákupní. Než postup tento není ve shodě s požadavky práva; neboť třeba za účelem posouzení, byla-li požadovaná cena zřejmě přemrštěna, zjistiti zisk čistý a to cifrou absolutní. Požadavku tomuto nečiní rozsudek zadost, nevyslovuje-li se s určitostí o jednotlivých srážkových položkách obžalovaným uplatňovaných a nezjišťuje-li sám výše hrubého a čistého zisku ani poměrné částky, připadající snad na obchod inkriminovaný z nákladů na obecnou režii podniku obžalovaného, o němž rovněž není zjištěno, jaký význam příslušel inkriminovanému obchodu v celkovém jeho obratu. Jest patrné, že plně zaměstnaný velkoobchodník pracující v měřítku rozsáhlém a vydělávající i při menším zisku poměrně obnosy absolutně veliké, nesmí slušně a spravedlivě požadovati při jednotlivém obchodě zisk takový, na jaký smí naopak činiti nárok obchodník, jemuž válkou přivedené okolnosti dovolují výdělky jen pořádku a nepravdělně a jenž snad oprávněnou snahou, udržeti si zákazníky a schopnost soutěže za poměrů poválečných, nucen je udržovati svá obchodní zařízení se značnějšími náklady režijními. Ve všech těchto směrech scházejí tedy společlivé podklady pro použití práva materiálního i nutno již proto zrušiti rozsudek dle § 288 č. 3 tr. ř. a vrátiti věc k novému projednání do stolic prvé. Ostatní vývody zmáteční stížnosti jsou věcně vyřízeny již tím, co shora uvedeno. Jen tolik budiž podotčeno, že stížnost zmáteční není v právu, pokud vytýká rozsudku, že přiznává obžalovanému vyšší zisk s ohledem na exorbitantní stoupnutí cen veškerých životních potřeb, s jejichž zcela neobyčejně zvýšenými cenami také obžalovaný musil počítati.

Stanovisko toto jest správné. Obžalovanému, jenž nemohl se vyhnouti nutnosti, platiti své životní potřeby obnosy namnoze mnohokrát zvýšenými, musí arci býti přiznána potřeba absolutně vyšší a smí tedy přiměřeně také čisté jeho zisky býti větší. S druhé strany ovšem nutno také na obžalovaném žádati, aby stejně jako příslušníci ostatních vrstev obyvatelstva nesl poměrné snížení své životní a spotřební úrovně; nesmí tedy obžalovaný prostě přesunovati zvýšené náklady své životní spotřeby na své kupce, resp. spotřebitele. Nalézti měřítko oběma požadavkům in concreto vyhovující, bude věcí uvážení soudu nalézacího. Konečně budiž vzhledem k opačnému tvrzení odvodu obžalovaného na stížnost zmáteční podotčeno, že kmín zcela nepochybně dlužno čítati k předmětům spotřeby, na něž se vztahuje § 20 cit. nař. § 1 nařízení tohoto vymezuje pojem předmětů spotřeby v ten smysl, že jsou to movité věci sloužící bezprostředně nebo nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Že pod pojem tento v nejpřednější řadě spadají veškeré potraviny, nemůže býti sporno. Kmín pak rovněž nesporně slouží k přípravě pokrmů, sám s nimi jsa požíván, a je jakožto koření tím nevyhnutelnějším v době, kdy potraviny začasť velmi pochybné podstaty nutno přidavkem koření a podobných ingrediencí činiti požitelnějšími.

Čís. 15.

Předražování (čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z.).
Nakoupeno (§ 23 čís. 3) jest, jakmile staia se dohoda o podstatných kusech smlouvy. Lhostejno, že kupitel měl dle § 10 povolení k nákupu, že prodatel nebyl pro svou osobu s to, smlouvě dostati, a že příčiněna doložka o nezávaznosti nabídky a přijetí.

(Rozh. ze dne 22. února 1919, Kr I 6/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu jako nalézacího v Praze, jímž byl stěžovatel vinným uznán přečinem dle § 23 čís. 3 čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uvádí za důvody zmátečnosti důvody dle č. 9 lit. a) a 10 § 281 tr. ř., provádí však jen prvý z nich. Nelze jí vyhověti. Stížnost tvrdí v podstatě, že nemělo býti předpokládáno, že došlo mezi obžalovaným a H. ke koupi řízků, a to již z toho důvodu, že zboží to prý ve skutečnosti vůbec neexistovalo. Především není v tomto ohledu stížnost zmáteční provedena po zákonu, neboť vychází z předpokladů, jež nejsou převzaty ze závazných pro soud zrušovací zjištění rozsudkových. V rozsudku totiž naprosto není zjištěno, že by zboží, t. j. řízky řepní nebyly existovaly vůbec, rovněž ne, že by byl obžalovaný obchod uzavřel nezávazně. Nad to je však otázka ta po stránce právní bez významu. Byla by snad závazna, kdyby bylo zjištěno, že byla koupě od základu neplatná, poněvadž arci předmětem jejím mohly býti jen věci in commercio. Že řízky, věc zastupitelná, existují in genere a nejsou extra commercium, je však nesporno. Neměl-li snad řízků auktor obžalovaného a nesplnil-li

proto smlouvy dodavací, nemění to ničeho na právní existenci smlouvy kupní, resp. na povaze smlouvy o dodání řízků za ujednanou cenu jakožto smlouvy kupní. Ani obvyklá nyní mezi obchodníky doložka o nezávaznosti při nabídkách a jejich přijetí není s to vyloučiti použití ustanovení, jimiž z ohledů veřejnoprávních doznávají právní jednání v obchodě s předměty obecné potřeby jistých omezení podepřených sankcí trestní. Neboť nehledíc k tomu, že nelze dáti volného průchodu námitce, již zmíněná ochrana zájmů celku v značné míře mohla by se státi illusorní, je i bez takových ohledů doložka o nezávaznosti pro obor práva trestního bez významu v otázce, vznikla-li smlouva kupní, jakmile byla prodávajícím požadována, resp. kupujícím přiznána určitá cena zboží určitého a jakmile tedy byly shodnou vůlí stran stanoveny právě ony elementy koupě ve smyslu §§ 1053 až 1060 obč. zák., jež také se stanoviska práva trestního podléhají tou dobou veřejné kontrole. Také ostatní vývody zmateční stížnosti k otázce koupě jsou právnícky naprosto neudržitelný; co je in commercio, může býti předmětem platné koupě, bez ohledu na to, měl-li prodávající v době smlouvy již právní moc nad věcí prodanou, dostal-li a převzal-li ji a zaplatil-li kupující kupní cenu. Smlouva kupní je smlouva konsensuální, uzavírá se platně dohodou stran o předmětu a ceně a předání zboží je už jejím splněním (§§ 1053, 1061 až 1063 obč. zák.). O pokusu trestného činu ve smyslu § 8 tr. zák. arci nelze tu mluvit již z toho důvodu, že čin obžalovanému za vinu kladený páše se koupí předmětů obecné potřeby s úmyslem, vyháňeti ceny do výše, a v přítomném případě obžalovaný nevzal před se jen čin vedoucí ke skutečnému vykonání, jaký by na př. spočíval v pouhé ofertě, nýbrž, ujednav koupí ve všech směrech platnou, spínil vše, čeho § 21 č. 3 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. vyžaduje po stránce objektivní k činu dokonatému. Co stížnost zmateční uvádí proti předpokladům rozsudku, že obžalovaný nebyl oprávněn obchodovati řízky, je arci správnou. Licence obžalovaným při hlavním líčení předložena vydána jest výslovně dle § 10 zmíněného cís. nař. Vzhledem k tomu, že § 10, jímž vysloveno, že nákup potravin a krmiv za účelem dalšího prodeje a obchod s těmito předměty dovolen je od 1. července 1917 jen osobám, jimž uděleno je k tomu zvláštní povolení úřadem politickým, je součástí cís. nař. z hořejšího data o opatrování obyvatelstva předměty spotřebními a, ježto v čl. 1 § 1 předměty spotřebními rozumějí se v tomto cís. nařízení movité věci sloužící bezprostředně nebo nepřímou životním potřebám lidí a zvířat domácích, není pochybné, že licence ve smyslu § 10 udělená vztahuje se, neobsahuje-li výslovného omezení, jak na potraviny, tak i na krmiva. Okolnost v tomto ohledu na důkaz viny obžalovaného v rozsudku uváděná nemohla by tedy stačiti k důkazu v rozsudku zamýšlenému, že obžalovaný jakožto překupník hospodářský zbytečně vsouval se mezi producenta a spotřebitele. Zhola nesprávný je arci náhled obžalovaného, že přečinů dle § 23 cís. nař. mohou se dopustiti jen osoby nemající povolení dle § 10 a že naopak, kdo povolení takové má, nemůže již býti způsobilým subjektem přečinů dle § 23. Sankce na přestoupení zákazů § 10 je vyslovena již v § 11, § 23 pak zcela nezávisle na ustanoveních těch praví, že se přečinů v něm upravených dopouští, kdo skutečně tu kterou ze skutkových podstat tam uvedených, ať je tedy obchodníkem čili nic.

Čís. 16.

O útěku po rozumu § 188 lit. a tr. zák. lze jen tehda mluvití, byl-li pachatel stíhán, nikoli však již tehda, byl-li, odnášeje odcizené věci, poškozeným přistižen.

(Rozh. ze dne 25. února 1919, Kr I 46/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal v neveřejném zasedání k zmateční stížnosti obžalované do odsuzujícího rozsudku krajského soudu jako nalézajícího v Chebu takto právem: Zmateční stížnosti se dle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 ihned vyhově, rozsudek v odpor vzatý se zrušuje a věc se odkazuje zpět do první stolice k novému jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující zmateční důvod § 281 č. 9 lit. b) tr. ř., jest odůvodněna. Nalézací soud odepřel obžalované beztrestnost vedle § 187 tr. zák., poněvadž prý, když ukradené věci zamýšlela odnésti v bezpečí, byla na útěku přistižena poškozenou a věci jí na požádání vrátila. Hledíc k zákonnému ustanovení § 188 lit. a) tr. zák. nemá prý proto předpis § 187 tr. zák. místa. Než o útěku ve smyslu § 188 lit. a) tr. zák. lze jen tehda mluvití, byl-li pachatel stíhán. To vyplývá z celého znění, zvláště pak ze závěrku § 188 lit. a) tr. zák. »...anebo stíhán jsa, ji odhodí...« V tomto případě nejednalo se dle důvodů rozsudkových v jich souvislosti o takovýto útěk. Obžalovaná opouštěla dne 2. září 1918, berouc s sebou odcizené předměty, své místo služební. Při této příležitosti setkala se se svou zaměstnavatelkou, která ji zadržela a již odcizené předměty na její vyzvání vydala. Příklad tento neshoduje se dle toho, co shora uvedeno, s případem zmíněným v § 188 lit. a) tr. zák. a neprávem bylo se tudíž v rozsudku tohoto zákonného předpisu dovoláváno. Než ani okolnost, že odcizené předměty vydány byly pachatelkou k vyzvání poškozené, není použití § 187 tr. zák. dle doslovného jeho znění («... třeba k naléhání poškozeného...») na závalu, ač nestalo-li se vrácení předmětů jen nedobrovolně pro patrnou nemožnost, aby se pachatelka v držení jich zachovávala. Byl-li tu tento předpoklad, bylo-li na příklad v tomto případě obžalované snad možno, útěkem s odcizenými předměty poškozené uniknouti, od kterého pokusu o své ujmě upustila, není v rozsudku zjištěno. Bez takového zjištění jeví se však odepření zákonného dobrodiní § 187 tr. zák. a odsouzení obžalované pro krádež nezákonným. Jelikož nejvyšší soud neshledává v rozsudku zjištění, která by mu poskytovala možnost rozhodnouti ve věci samé, bylo dle předpisu § 5 novely ku tr. ř. zmateční stížnosti již v neveřejném sezení vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a věc k opětnému projednání a rozhodnutí prvé stolici vrátiti.

Čís. 17.

Předražování (cís. nař. ze dne 21. srpna 1916 čis. 261 ř. z.).
 Masové konzervy jsou předmětem nezbytné potřeby.
 Zákazem dovozu nepozbývá věc své povahy jakožto předmět nezbytné potřeby.

Posudku zkušebny cen čelí lze jako jinému znaleckému posudku dle §§ 124 až 126 tr. ř.

Přidal-li se nalézací soud k posudku zkušebny cen o přemrštěnosti ceny, jest dotýčný výrok nalézacího soudu skutkovým zjištěním.

I obchodník z povolání podléhá trestním ustanovením o předražování.

(Rozh. ze dne 1. března 1919, Kr I 13/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Praze, jímž byli vinnými uznáni přestupkem § 18 odst. 1, pokud se týče přečinem dle § 21 odst. 2 dotčeného cís. nařízení, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se především zmatečního důvodu § 281 č. 9 lit. a) tr. ř., označujíc za právně pochybené, že soud uznal masové konzervy za předmět nezbytné potřeby. Zmateční stížnost poukazuje k ministerským nařízením ze dne 14. července 1910 č. 218 ř. z., pak ze dne 19. prosince 1916 č. 418 ř. z., z nichž prý vyplývá, že sám zákonodárce pokládal v roce 1916, tedy v čase, o němž se tuto jedná, masové konzervy za věci postrádatelné, pročez dovoz jejich zakázal. Dle toho však nemohou býti dle náhledu zmateční stížnosti masové konzervy předmětem odsouzení pro přestupek § 18 odst. 1 cís. nař. ze dne 21. srpna 1916 č. 261 ř. z. Avšak pro obor posléze uvedeného cís. nař. nemůže býti směrodatnou pohnutká zákonodárce, proč snad masové konzervy v jiných směrech jako věci postrádatelné označil. Rozhodnou jest spíše výhradně zákonná definice předmětu nezbytné potřeby v cís. nař. ze dne 21. srpna 1916 samém (§ 1) obsažená. Dle této jest však předmětem nezbytné potřeby veškeré zboží, sloužící k uspokojení nutných potřeb životních pro lidi a jakožto potraviny pro domácí zvířata. Z tohoto stanoviska netřeba zkoumati, byly-li v čas trestního činu masové konzervy se stanoviska výživy obyvatelstva více méně postrádatelné. Že slouží k ukojení nutných potřeb životních, vyplývá již z jejich jakosti jako masná potravina. Též nelze tvrditi, že by byly masové konzervy pouhým zbožím přepychovým. Mají spíše právě za účel, aby nahradily čerstvé maso pro případ jeho nedostatku, který již i v roce 1916 v dohledné době hrozil, což zavadlo též podnět k min. nař. z 14. července 1916 č. 218 ř. z., stížností samou citovanému. Nelze tudíž právem tvrditi, že by trestního zákona se stanoviska zmateční stížnosti vytknutého nesprávně na čin stěžovatelů bývalo použito. Dle téhož zmatečního důvodu označuje stížnost i názor soudního dvoru, že stěžovatelé žádali cenu zřejmě přemrštěnou, a tudíž odsouzení ve směru § 18 cís. nař. za mylné. Ve směru tom vytýká stížnost posudku zkušebny cen, k němuž se soud dle důvodů rozsudku úplně připojil, nesprávnost, pokud nepřipustil pro každého ze stěžovatelů 30-procentní režii, dále neuznal stěžovatelé účtované 18proc. risiko bombáže a připustil jen 2proc. čistý zisk. Jak vidno, jedná se tu o otázky odborných znalostí, při jejichž řešení odkázán jest soud na výsledky znalců. Zákonodárce sám — viz § 50 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

— poukazuje v té příčině soud na zkušebny cen, které již svým zařízením — §§ 26 až 31 citovaného cís. nař. — poskytují záruky odborně správného a nepředpojatého posudku. Soud ovšem není vázán posudkem zkušebny cen. Přijal-li jej však za podklad svého přesvědčení o patrné přemrštěnosti požadované ceny, pak jest obsah tohoto posudku a na jeho základě spočívající zjištění po stránce skutkové dle §§ 258, 288 č. 3 tr. ř. i pro zrušovací soud směrodatným. Proto mohla by se zmateční stížnost se stanoviska § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. opíratí proti výroku o přemrštěnosti cen jen vývodem, že soud pojem patrné přemrštěnosti ceny po stránce právní pojal nesprávně. Nemůže však uplatňovati zmatečný důvod tím, že se obrací proti jednotlivým položkám za podklad posudku sloužícím a že dobrému zdání zkušebny cen v tomto směru vadí vytýká. Po stránce té podléhal posudek zkušebny cen jako každé jiné dobrozdání znalecké řízení ve smyslu §§ 124 až 126 tr. ř. Jen návrhem na zavedení tohoto řízení, opřeným po případě o eventuelní způsobilé protidůkazy, mohla strana přivést k platnosti námitky své proti správnosti posudku. Nebylo-li pak soudem nalézacím návrhu tomuto vyhověno, poskytnuta byla stěžovatelům možnost zmatečního důvodu dle § 281 č. 4 tr. ř. V tomto případě stěžovatelé podobných návrhů při hlavním líčení vůbec neučinili. Výtky proti posudku zkušebny cen a na něm spočívajícímu výroku soudu potíráním jednotlivých položek kalkulace nespádají vůbec pod hledisko § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. Není tudíž příčiny ve směru tom vývod zmateční stížnosti věcně se zabývatí. Opírajíc se o § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. označuje zmateční stížnost odsouzení stěžovatele pro přečin § 21 č. 2 cís. nař. za nesprávné. Poukazuje k tomu, že stěžovatel jest obchodníkem z povolání, a míní, že není možno stíhati ho jako obchodníka proto, že koupil od velké firmy partii zboží, kterou s nepatrným ziskem v brzku dále prodal. Avšak okolnost zmateční stížností uplatňovaná není s to, otrástit správným stanoviskem rozsudku. Obchodování v míru mělo své přirozené meze ve volné soutěži, která nepřiměřenému zvyšování cen sama o sobě bránila. Právě proto, že tato překážka následkem poměrů válečných a vyvolané jimi neobyčejné poptávky odpadla, vydán byl zákon, volné obchodování i obchodníků z povolání obmezující. I obchodníku z povolání možno beztrestně obchodovati jen v mezích předpisů proti předražování, jež bráníti mají každému obchodu, který, slouže toliko prospěchu obchodníka, nezaručuje co nejrychlejší přechod zboží do spotřeby. Rozsudek tuto vlastnost obchodu, z něhož jest se stěžovatelé zodpovídati, výslovně zjišťuje. Soud zjišťuje, že obžalovaný Vladimír Š. vědomě a úmyslně vyhnal cenu zboží do výše tím, že se pouze v úmyslu, aby nákupem a dalším prodejem docílil zisku překupnického, vsunul jako zbytečný člen mezi výrobce a spotřebitele. Jednání toto, zakládající skutkovou povahu přečinu § 21 č. 2 cís. nař., nemůže omluviti okolnost, že jest stěžovatel obchodníkem z povolání, poněvadž právě povolání své způsobem trestuhodným vykonával.

Cís. 19.

Hodnotou ukradeného zboží, jež bylo určeno k dalšímu zcizení, jest nejvýše jeho úředně stanovená cena maximální.

Případ použití § 290 tr. ř. na prospěch obžalovaného, jež zmateční stížností nepodal.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Františka O. do rozsudku krajského soudu v Olomouci, jímž byli on a jiní čtyři obžalovaní vinnými uznáni zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 IIa, 176 IIc tr. z., pokud se týče spoluvinnou na zločinu krádeže dle §§ 5, 171, 174 IIa tr. z., v odpor vzatý rozsudek ohledně všech obžalovaných jako zmatečný zrušil a odkázal věc k nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný František O. shledává zmatek dle § 281 č. 4 tr. ř. v tom, že jeho návrhu, aby zjištěna byla dotazem u okresního hejtmantství neb znalci maximální cena slaniny a uzenin v březnu 1918, nebylo vyhověno. V tomto zvláštním případě bylo však vyhověti tomuto návrhu; neboť poškozený je řezníkem a uzenářem a neměl slaninu a uzeniny, které mu byly odcizeny, ku své vlastní potřebě, nýbrž ku dalšímu prodeji spotřebitelům. Jako obchodník byl však povinen tuto slaninu a uzeniny prodávat jen za ceny maximální. Cena ukradených věcí počítá se tudíž v případě daném jen v těch mezích, jež jsou zákonem stanoveny; pokud by škoda maximální cenu převyšovala, nemůže býti zákonem chráněna. Vzhledem k tomu bylo maximální ceny slaniny a uzenin zjistiť a dotýčného návrhu obžalovaného vyhověti. Mezitím nálezem soudu nalézacího bylo ustanovení § 173 tr. zák. nesprávně použito a jest zde zmatečný důvod § 281 č. 4 tr. ř., i bylo proto dle § 288 tr. ř. rozsudek soudu nalézacího zrušiti a věc k opětnému jednání a rozhodnutí tomuto soudu vrátiti. Jelikož pak též důvod zmatečný jest k dobru obžalovanému Jindřichu B., jenž ani tento důvod zmatku neuplatňuje, jakož i ostatním spoluobžalovaným, kteří zmateční stížnosti nepodali, bylo, jak to ustanovení § 290 tr. ř. připouští, i ohledně těchto spoluobžalovaných rozsudek soudu nalézacího zcela zrušiti a věc k opětnému jednání a rozhodnutí vrátiti.

Čís. 19.

Predražování (§ 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.).

Ke skutkové povaze řetězového obchodu se nevyžaduje, aby měl pachatel úmysl, ceny zboží zvýšiti, a tím méně, aby jeho činností zvýšení cen vskutku nastalo.

Pro druhý případ tohoto přečinu stačí pletichy, s nimiž jest spojeno nebezpečí zvýšení cen zboží, neb aspoň nebezpečí průtahu v převodu zboží na spotřebitele.

K otázce, pokud se dopouští komisionář řetězového obchodu.

(Rozh. ze dne 8. března 1919, Kr I 19/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zástupce do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi, kterým byl obžalovaný dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn obža-

loby pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., zrušil rozsudek v odpor vzatý a odkázal věc k nalézacímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost se opírá o důvody zmatečnosti č. 5 a 9 lit. a) § 281 tr. ř. Nesprávné použití zákona shledává v tom, že nalézací soud neshledal obžalovaného vinným přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. proto, že nebylo prokázáno, že činností jeho byla cena zboží, jímž obchodoval, zvýšena. Zmateční stížnost jest odůvodněna. Ke skutkové povaze přečinu řetězového obchodu dle § 23 č. 4 cit. nař. se vyhledává, aby zde byl způsob obchodu potřebě normálního obchodování nevyhovující, aby se pachatel vsunul neúčelným způsobem mezi výrobce (nebo prodávatele) a konsumenta a aby měl vědomí, že se neprospěšným vsunutím normálního přechodu zboží do konsumu ztěžuje. Naproti tomu se nežadá — na rozdíl od § 23 č. 3 cit. nař. —, aby měl pachatel úmysl ceny zboží zvýšiti, a dokonce ne, aby činností pachatelovou zvýšení cen skutečně nastalo. Téhož přečinu dle § 23 č. 4 cís. nař. se dopouští, kdo se pouští do pletich, které jsou způsobitelné, ceny předmětů spotřeby zvýšiti. Zde stačí ke skutkové povaze deliktu, že s takovými pletichami jest spojeno nebezpečí zvýšení cen zboží nebo aspoň nebezpečí průtahu v převodu zboží na spotřebitele. V přítomném případě zněla obžaloba v obojím směru; bylo tudíž povinností soudu, zjistiť příslušné zákonné známky přečinu dle § 23 č. 4, jak byly právě uvedeny. To se však nestalo. Nalézací soud zjistil pouze, že obžalovaný nakoupil v létě 1917 a na podzim 1918 v Mladé Boleslavi značné množství různého zboží a zaslal je na různé adresáty do Prahy. Uvedl dále, že se obžalovaný hájil tím, že nevystupoval jako samostatný obchodník, nýbrž jako komisionář a že jména pražských kupců, jímž bylo zboží zasláno, nejsou fingovaná. Dospěl konečně, vycházejce z mylného výkladu § 23 č. 4 cís. nař., k přesvědčení, že obžalovaný není vinen přečinem za vinu mu kladeným. Právem vytýká zmateční stížnost (důvod zmatečnosti § 281 č. 5 tr. ř.), že rozsudek jest neúplný, ježto se nevyslovuje o tom, věřil-li zodpovídání se obžalovaného, a nezjišťuje rozhodných okolností, byly-li osoby, jímž obžalovaný zboží zasilal, osoby fingované čili nic, nepřihlíží k okolnosti, že se obžalovaný nevedl v nákladním listě jako odesílatel, ačkoliv by zjištění v obojím směru byla důležitá pro posouzení, užíval-li obžalovaný pletich dle § 23 č. 4 cís. nař. Zjištění, jednal-li obžalovaný jako komisionář či jako samostatný obchodník, lze naproti tomu vzhledem k § 23 č. 4 cís. nař. postrádati. Mezi obchodníkem a komisionářem není co do řetězového obchodu v zásadě rozdílu. Kupuje-li obchodník u producenta jen za tím účelem, aby zboží dále prodal přímo konsumentovi, není tu řetěz a v takovém případě, kupuje-li pro takového obchodníka z jeho příkazu jménem svým, však na jeho účet komisionář, nebylo by tu ani nedovolené činnosti komisionářovy, poněvadž v tom případě obchodní jeho činnost jen k tomu čelí, aby zboží dostalo se blíže konsumentovi. Jinak je tomu ovšem, kde komisionář nakupuje pro obchodníka v řetězu pracujícího, nebo kde zbytečně jako neúčelný článek řetězu do obchodu se vsouvá. Nepadá při tom také na váhu, vyzískal-li jen nor-

(Rozh. ze dne 8. března 1919, Kr II 5/18.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci, jimž byl obžalovaný vinným uznán přecinem dle § 20 č. 2 lit. a cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

Důvody:

Důvod zmatečnosti § 281 čis. 9 lit. a tr. ř. uplatňoval obhajce obžalovaného při roku nejprve v tom směru, že na daný případ nelze použiti cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. vůbec, poněvadž prý je v něm veskize řeč jen o ceně (Preis), kterážto musí býti vyjádřena vždy v penězích a nikoliv v jiných předmětech. Nelze prý se proto dopustiti přehánění cen při obchodech směnných, o jaký právě v daném případě jde. Názor stěžovatelův není správný. Cenou dlužno ve smyslu citovaného císařského nařízení vyzumívati nejen úplatu v penězích, nýbrž také v jiných předmětech. Cena nemusí proto záležeti jen v hotových penězích. Jestli se přepláci penězi aneb zda se zař dá nějaká věc cennější. Cenou ve smyslu § 20 cis. nař. mohou býti proto všechny předměty ceny majetkové, pokud nejsou vyloučeny z obchodu. Nelze tudíž omezovati cis. nařízení jen na kup v technickém slova smyslu, nýbrž dlužno ho použiti na každé úplatné jednání, tedy i na smlouvy, při kterých smluvní strana za zboží, jež přejímá, dává vedle úplaty peněžité také ještě jiné věci aneb výhradně jen věci jiné, tudíž i na smlouvy směnné. Vysvítá to také z ustanovení § 20 č. 4 cit. cis. nař., kde se praví, že při posuzování otázky, zda cena byla zjevně přemrštěna, třeba přihlížeti ku všem majetkovým výhodám, které pachatel, aby zastřel příležitost, požadoval neb někým jiným poskytnouti neb slíbiti si dal. Přičilo by se také úmyslu a účelu zmíněného cis. nařízení a stalo by se toto illusorním, kdyby se pojem ceny (Preis) měl tak úzce vykládati, jak stěžovatel se o to pokouší. Zmatečnická stížnost shledává dále důvod zmatečnosti § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. v tom, že jednání obžalovaného, směnu tabáku a cigaret za zboží, dlužno posuzovati výlučně dle předpisů trestního práva důchodkového, resp. předpisů pro prodavače tabáku, jimž obžalovaný jako trafikant podléhá a dle nichž smějí prodávati tabák jako předmět státního monopolu osoby k tomu oprávněné pouze za ceny úředně stanovené a to pod trestem, stanoveným důchodkovým trestním zákonem. Avšak dotyčné předpisy (§§ 316 a 317 tr. zák. důchodkového a § 53 předpisu pro trafikanty z 10. června 1911 č. 44.236, č. 104 věst. min. fin.) nepřekážejí nikterak soudnímu potrestání požadované ceny přílišné za tabák využitím válečných poměrů. Neoprávněný prodej tabáku za cenu proti předpisům není jen výlučným deliktem finančním, ježto porušuje nejen finanční výsost státu, nýbrž poškozuj i obecný zájem, který vyžaduje ochrany proti přílišnému využití válečných poměrů. Činem obžalovaného byly porušeny dva různé, od sebe neodvislé právní statky, z nichž každý vyžaduje zákonnou ochrany. Každé porušení o sobě podléhá samostatnému potrestání, jež jest upraveno zvláštními předpisy. Následkem toho jest zmatečnická stížnost i v tomto bodu neodůvodněna.

mální zisk nebo provisi, rozhodno jest pouze, byla-li jeho činnost hospodářsky prospěšna čili nic a byl-li si vědom, že svým neprospěšným vsunutím přechod zboží do konsumu stěžuje. Pro nedostatek zjištění, která by umožnila rozhodnutí ve věci samé, bylo nutno vyhověti zmatečnické stížnosti, zrušiti naříkaný rozsudek a uznati právem, jak shora uvedeno.

Čis. 20.

Vědomí, že z činnosti mohlo by vzejíti nebezpečí, jemuž čelí § 85 lit. b) tr. zák., bez vůle, nebezpečí to přivoditi, k zločinu dle § 85 lit. b) tr. zák. nestačí.

(Rozh. ze dne 8. března 1919, Kr I 23/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil po ústním líčení k zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Praze výrok o vině obžalovaného dle § 85 lit. b) tr. zák. a uznal ho vinným pouze přestupky §§ 468 a 431 tr. zák.

Důvody:

Správným jest tvrzení zmatečnické stížnosti, že odsouzení obžalovaného pro zločin dle § 85 lit. b) tr. zák. pro nedostatek zlého úmyslu jest protizákonným. Zlý úmysl dle § 1 tr. zák. musí pojímati v sobě veškeré náležitosti skutkové povahy zločinu. V případě § 85 lit. b) tr. zák. náleží k nim též skutečnost, že čim přivoditi mohl nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost lidí. Vědomí pachatelovo, že je tu možnost takového nebezpečí, ovšem pravidelně postačí, by se zlý úmysl na straně pachatelově mohl zjištití, to však jen potud, pokud ze spáchání skutku přes vědomí o spojeném s ním nebezpečí možno souditi na vůli pachatelovu, nebezpečí to přivoditi. V tomto případě zjištuje rozsudek, že si pachatel nebezpečí pro lidi v krámě se nalézající ovšem byl vědom. Přes to však soud vůli, nebezpečí to přivoditi, na straně pachatelově vylučuje. Soud tvrdí, že není třeba, aby obžalovaný ohrožování tělesné bezpečnosti lidí obmyslel, a že by jednání jeho, kdyby tato vůle obžalovanému byla dokázána, spadalo pod jiné zákonné ustanovení, než pod § 85 lit. b) tr. zák. Stanovisko toto jest dle shora uvedeného, hledíc k všeobecnému ustanovení § 1 tr. zák., nesprávným. Neměl-li pachatel vůle, tělesnou bezpečnost lidí ohroziti, pak nebylo tu zlého úmyslu, pro skutkovou povahu dle § 85 lit. b) zák. tr. požadovaného, nýbrž byla tu jen vědomá nedbalost, které se zlým úmyslem stotožniti nelze. Takováto culpa stačí jen pro přestupek § 431 tr. zák. vedle přestupku § 468 tr. zák., jež zakládá zlomyslné poškození cizího majetku v ceně, peníz § 85 lit. a tr. zák. nedosahující. Bylo proto odůvodněné zmatečnické stížnosti obžalovaného vyhověti a u věci samé, jak ve výroku uvedeno, rozhodnouti.

Čis. 21.

**Předražování (cis. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z.)
Zákaz předražování platí nejen pro kup, nýbrž i pro směnu věci za věc.
Předražování tabáku trafikantem směnou tabáku za jiné předměty potřeby přichází v úvahu nejen s hlediska zákonů finančních, nýbrž i s hlediska předpisů proti předražování.**

Důvod zmatečnosti dle § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. předpokládá, aby stěžovatel na základě skutkové povahy, přijaté soudem nalézacím za prokázanou, dokázal, že bylo v konkrétním případě nesprávně použito zákona. Opouští-li stěžovatel zjištění soudu nalézacího a popírá-li je, broje nepřipustným způsobem proti přesvědčení soudu, nabytému volným uvažováním průvodů, neprovádí zmaiku dovolávaného po zákonu.

(Rozh. ze dne 11. března 1919, Kr I 84/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném dle § 1 č. 2 a § 4 č. 1 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 zmatečnou stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Táboře uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 174 II lit. c) tr. zák.

Důvody:

Zmatečnou stížnost uplatňuje jediný důvod zmatečnosti a to § 281 č. 9a) tr. ř., leč neprovádí jej dle zákona. Tento důvod zmatečnosti předpokládá, aby obžalovaný na základě skutkové povahy, přijaté soudem nalézacím za prokázanou, dokázal, že bylo v konkrétním případě nesprávně zákona použito. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný věci, mající cenu přes 50 K, částku 200 K však nepřesahující, odcizil z uzamčené světnice, a výslovně vyloučil, nevěře hájení se obžalovaného, což také příslušně odůvodnil, že by věci ty byl odcizil z půdy neuzamčené. Obžalovaný opouští toto zjištění soudu nalézacího a, broje nepřipustným způsobem proti přesvědčení soudu volným uvažováním průvodů nabytému, popírá je. Tím však neprovádí se dovolávaný důvod zmatečnosti dle zákona. Poněvadž pak soud zrušovací jest při přezkoumání rozsudku dle § 288 č. 3 tr. ř. zjištěním prvního soudu vázán, nutno ponechat nenáležitě provedení zmatečnou stížností bez povšimnutí. Slušelo proto zmatečnou stížnost jako dle zákona neprovedenou dle shora citovaného zákonného ustanovení již v neveřejném sezení zavrhnouti.

Překročení obžaloby soudem nalézacím. — Čin do obžaloby nepojatý nemůže nikdy dáti podnět k nálezu o nepřislušnosti soudního dvora dle § 261 tr. ř.

(Rozh. ze dne 12. března 1919, Kr I 67/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal k zmatečnou stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně, jimž se týž prohlásil dle § 261 tr. ř. nepřislušným v trestní věci proti Františku U. pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c) a 176 II b) tr. zák., takto právem: Zmatečnou stížností se dle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 ř. z. č. 3 z roku 1878 ihned vyhovuje, naříkaný rozsudek se zrušuje a věc odkazuje se zpět k témuž krajskému soudu jako nalézacímu, aby ji znovu projednal a rozhodl v mezích obžaloby státního zastupitelství.

Na obžalovaného byla vznesena obžaloba pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c), 176 II b) tr. zák., jehož se dopustil tím, že odcizil svému zaměstnavateli Fr. P. různé potraviny a jiné věci v úhrnné ceně 519 K. Při hlavním líčení rozšířil veřejný žalobce obžalobu na krádež opratí v ceně 250 K, kteréž odcizil obžalovaný témuž, takže se obžaloba vztahovala celkem na krádeže věci v ceně 769 K. Soud nalézací vzal po skončeném hlavním líčení na základě výpovědi Fr. P. za prokázanou, že obžalovaný ukradl tomuto svědkovi mimo věci v obžalobě uvedené a mimo křížové opratě, na něž obžaloba obdatečně byla rozšířena, ještě vkladní knížku znějící na obnos 3000 K, ačkoliv na toto další obvinění obžaloba vůbec rozšířena nebyla, a vyslovil svou nepřislušnost dle § 261 tr. ř. s odůvodněním, že cena věcí, jichž odcizení se obžalovanému za vinu klade, přesahuje 2000 K a jedná se tudíž o zločin krádeže, jehož potrestání přísluší dle § 179 tr. zák. a čl. VI uvoz. zák. k tr. ř. soudu porotnímu. Tento rozsudek není v zákoně odůvodněn a jeví se zmatečnou stížností, uplatňující proti němu důvod zmatečnosti § 281 č. 6 tr. ř., opodstatněnou. Výrok o nepřislušnosti soudu nalézacího se zakládá na nepřipustném překročení žaloby, porušujícím zásadu obžalovací. Dle § 267 tr. ř. jest vázán soud návrhem obžalobcovým tím způsobem, že nemůže obžalovaného uznati vinným skutkem, k němuž obžaloba ani původně nesměřovala ani během hlavního líčení nebyla rozšířena. V přítomném případě veřejný žalobce nevznesl ani nerozšířil obžalobu na nový čin obžalovaného, totiž krádež vkladní knížky, znějící na obnos 3000 K. Nebyl proto soud dle zásady vyslovené v § 2 tr. ř. oprávněn, ve příčině této krádeže prováděti trestní řízení, resp. přikázati tuto krádež ve spojení s ostatními krádežemi, tvořícími předmět obžaloby, příslušnosti soudu porotního. Soud nalézací měl se naopak, zkoumaje svou příslušnost, obmeziti výlučně na činy do obžaloby pojaté. Tyto krádeže však neodůvodňují příslušnost porotního soudu, takže nebylo zákonného důvodu, vysloviti nepřislušnost dle § 261 tr. ř. Čin do obžaloby nepojatý nemůže nikdy dáti podnět k nálezu dle tohoto zákonného ustanovení. Poněvadž prohlášení o nepřislušnosti soudu nalézacího mělo za účel, pohnati obžalovaného s překročením obžaloby k zodpovědnosti před soud porotní, jest zmatečnou stížností podána nepochybně ve prospěch obžalovaného, pročež jí bylo dle § 5 zákona z 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z r. 1878 vyhověti ihned v neveřejném sezení, naříkaný rozsudek dle § 288 č. 2 tr. ř. zrušiti a uznati právem, jak shora uvedeno.

Předražování (cis. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z.).

Přečin dle § 20: Stačí, když přemrštěná cena byla prostě přijata. Netteba, by zvlášť pachatelem byla žádána nebo jinak předem určena. Při spolupachatelství rozhodným pro kvalifikaci jest zisk úhrnný. Poměr k § 23 čis. 4 cis. nař. a k § 23 min. nař. ze dne 26. května 1917 čis. 235 ř. z.

Přečin dle § 23 čis. 3: Netteba, by nakupováním (hromaděním) zboží byl obchod obmezován. Stačí ziskuchtivé, hospodářsky neodůvodněné vmísení se do obchodu.

Přečin dle § 23 čis. 4: Pro pojem pletich nevyhledává se lstivosti. Stačí každé úmyslné jednání, jež, hledíc k mimořádným válečným poměrům, vybočuje z mezí řádného a rozšajného obchodování za účelem získání vým a jest s to, ceny předmětů potřeby stupňovati. Poměr k § 32 min. nař. ze dne 26. května 1917 čis. 235 ř. z. Lhostejno, v jaké úloze pachatel vystupuje, najmě zda vystupuje jako vlastní obchodník či jako pouhý sprostředkovatel.

§§ 20 a 23 čis. 4. Kým jest a jaký má vlastně úmysl domnělý kupitel, nepřichází právě tak v úvahu jako otázka, zda skutečně prodej se uskutečnil.

(Rozh. ze dne 15. března 1919, Kr I 7/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti Josefa R., Ondřeje K. a Alfreda P. neberou odsouzení ve směru § 32 min. nař. v odpor a zůstává tudíž rozsudek v dotyčných výrocích o vině nedotknutým. Zmateční stížnost Josefa R. opírá se o důvod zmatečnosti § 281 č. 9 lit. a), č. 5 tr. ř. Namítá proti odsouzení pro přečin dle § 20 odst. 2 lit. b) cis. nař., že zde skutkové povahy tohoto přečinu není, poněvadž se stěžovatel zachoval zcela pasivně, žádné kupní ceny nežadav a přijav jen to, co mu bylo dáno, »b e z k a ž d ě h o, v ý š í c e n y p ř e d e m u ř č u j í c í h o j e d n á n í.« Než cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. tresce v § 20, odchylně od obdobných paragrafů předchozích cis. nař., nejen požadování patrně přemrštěných cen, nýbrž i případy, kde pachatel dává sobě nebo někomu jinému poskytnouti nebo přislíbiti patrně přemrštěnou cenu. Tím na rozdíl od předchozích cis. nař. výslovně uznává se trestným i zcela pasivní chování, pozůstávající v tom, že pachatel nabídnutou jemu přemrštěnou cenu prostě přijme. Nějakého žádání neb jiného, výši ceny předem určujícího jednání se strany pachatelovy není dle toho ke skutkové povaze zapotřebí. Neprávem poukazuje zmateční stížnost po této stránce k výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 17. dubna 1917, č. 17 věstníku; právě tento výnos, poukazující k legislativní pohnutce nového ustanovení, by též ony případy mohly být trestány, kde jest pochybno, zda patrně přemrštěná cena prodátem byla přímo požadována či toliko přijata, navštěduje správnosti stanoviska rozsudku a vyvrací vývod zmateční stížnosti. Výnos ministerstva výslovně poukazuje k tomu, že právě nejprohnanější předražovatelé činili své požadavky takovým způsobem, že se jich soudy, vycházejíce ze slovného znění dosavadních nařízení, nemohly zmocnit. Tomuto obcházení zákona mělo být nynější úpravou nařízení čeleno. Zmateční stížnost Josefa R. i Ondřeje K. obrací se proti odsouzení stěžovatelů pro přečin dle § 20 odst. 2 lit. b) cis. nař. vedle současného odsouzení pro přečin dle § 23 odst. 4 cis. nař., poněvadž prý dotyčná činnost stěžovatelů konsumována jest již odsouzením dle § 23 odst. 4 cis. nař. a

nemůže být přičítána stěžovatelům jako další samostatný trestný čin. Ani v tom nelze s vývody zmatečnických stížností souhlasiti. Byl i soud rozhodovací shledal v požadování, pokud se týče, v přijetí přemrštěné ceny za ječmen jednu z okolností, ze kterých označuje činnosti stěžovatelů za pletichy dle § 23 odst. 4, není překážky, by okolnost ta, pokud sama o sobě vykazuje známky samostatného trestného činu, nebyla podřaděna též ustanovení o tomto trestném činu. V tomto případě jest tu tím méně vytýkané závady, ana činnost obžalovaných, jak níže bude doloženo, i bez ohledu na okolnost, tvořící předmět odsouzení dle § 20 odst. 2 lit. b) cis. nař., vykazuje veškeré známky pletichy dle uvedeného místa zákona; tím, že zároveň žádána, pokud se týče, přijata byla využitkováním poměrů válečných cen přemrštěná, nabyla činnost obžalovaných jen ještě dalšího trestného přibarvení. Nikoli okolnost, že byla požadována, pokud se týče přijata přemrštěná cena, nýbrž podloudný způsob obchodu s předmětem státem zabraným činí pouštění se do tohoto obchodu pletichou. Požadováním, pokud se týče přijetí ceny přemrštěné bylo jen skutečně využito způsoblosti této činnosti, stupňovati ceny zboží, a využití toto, netvoříc již náležitosti skutkové podstaty přečinu dle § 23 č. 4 cis. nař., vyžaduje tudíž zvláštního trestního posouzení. Skutková podstata pletich ve smyslu § 23, č. 4 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. nevyžaduje nijak skutečného prodeje předmětu, jehož nabyt pachatel způsobem podloudným; vykazuje-li prodej ten sám o sobě veškeré skutkové známky jiného trestného činu, nemůže okolnost, že pachatel se dostal k předmětu prodeje již způsobem nezákonným, zabraňovati podřazení zcizení onomu trestnímu ustanovení, jehož skutková povaha byla splněna. Že cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. má v § 20 a v § 23 na mysli zcela různé, od sebe navzájem skutkově neodvislé trestné činy, plyne také ze znění a ze zevnější úpravy tohoto cis. nař., jež v každém paragrafu stanoví vyčerpávajícím způsobem skutkové podstaty těch kterých trestných činů, neodkazujíc k pojímům již jinde vytýčeným a nenavazujíc na nějakou předchozí trestnou činnost; obsahujef v každém paragrafu zvláštní, třebaže namnoze souhlasné předpisy o trestu; kvalifikace trestných jednání v cis. nař. v jednotlivých paragrafech naznačených jako přestupků, přečinů nebo zločinů řídí se různými hledisky. Jednání spadající pod § 20 cis. nař. může tvořiti i pouhý přestupek, kdežto čin dosahu § 23 cis. nař. jest kvalifikován vždy při nejménším jako přečin. Proti výroku o vině dle § 23 odst. 4 cis. nař. namítají zmateční stížnosti Josefa R. a souhlasně i stížnosti Alfreda P. a Josefa Z., že zde není pletichy ve smyslu uvedeného místa zákona, poněvadž schází použití lstivých prostředků, by bylo zastřeno zamýšlené předražování, tvořící nezbytnou náležitost pojmu pletich. Než neprávem požadují stížnosti lstivosti, by jednání stěžovatelů pletichami mohlo být nazváno. Zákon v § 23 odst. 4 cis. nař. označuje výslovně t. zv. řetězový obchod, jenž přece nějaké lstivosti pojmově nepředpokládá, jako odrůdu pletich (»... nebo se do jiných pletich pouští...«). Z toho vyplývá, že pojem pletich ve smyslu zmíněného místa zákona jest širší, nežli zmateční stížnosti chtějí připustiti, že pod pojem tento spadá, jak zmateční stížnost spolubžalovaného Adolfa K. správně uvádí, všecka úmyslná jednání, jež, hledíc k poměrům válkou vyvolaným, vybočují z mezí řádného a solidního obchodování za účelem docílení zisku a jsou způsobilá, by cena

předmětu potřeby byla stupňována. Ostatně dlužno poukázat pro tento případ k tomu, že tu neschází ani lstivost, zmátečními stížnostmi Josefa R. a soudruhů požadovaná, která opodstatněna jest zřejmě podloudným jednáním, jakým obžalovaní prodej státem zabaveného ječmene provedli. Nemohla-li činnost stěžovatelů vzhledem ku zjištění, že se vsunuli neoprávněně do oběhu zboží jako zbyteční členové, aby při tom vyzískali na úkor spotřebitelů, podřaděna býti trestnímu předpisu § 23 č. 3 cís. nař. netřeba zvláště zkoumati. Neprávem brojí zmáteční stížnost J. R. a zmáteční stížnost A. P. a J. Z. proti odsouzení dle § 23 odst. 4 cís. nař. i z toho důvodu, že prodej zabaveného ječmene byl již podkladem pro odsouzení dle § 32 min. nař. ze dne 26. května 1917 č. 235 ř. z. a nemůže prý proto býti podkladem dalšího trestného činu. Leč zmáteční stížnosti zapominají, že tu jde o zcela různé právní statky, jež mají jednak cís. nař. ze dne 24. března 1917, jednak m. n. ze dne 26. května 1917 dojíti zák. ochrany. Kdežto cís. nař. ze dne 24. března 1917 chrániti má zásobování obyvatelstva předměty potřeby, čelí ministerské nařízení již dle svého nadpisu k úpravě obchodu s obilím, moukou a luštěninami. Nebylo by tudíž jednání, kde překročení úpravy obchodu s obilím bylo zároveň prostředkem k předražování, trestně úplně vystiženo, kdyby podřaděno bylo jenom jednomu z obou trestních předpisů pachatelem překročených. Byly-li tímž jednáním zasazeny oba právní statky a zájmy, chráněné zvláště zmíněným cís. nař., pokud se týče uvedeným min. nař., nutno podřaditi trestný útok oběma zákonným předpisům v úvahu přicházejícím, ježto žádný z těchto právních statků a zájmů nesmí pozbyti zákonem mu poskytnuté zvláštní ochrany. Jest zde případ jednočinné konkurence, jehož právní posouzení v rozsudku jest zákonem (§ 267 tr. zák.) úplně opodstatněno. Zmateční stížnost obžalovaného Ondřeje K. uplatňuje proti rozsudku ohledně ječmene i důvod zmátečnosti § 281 č. 10 tr. ř., poněvadž prý neprávem vzat byl celý společný neoprávněný zisk obžalovaných K., P. a Z. za podklad odsouzení pro přečin. Zmateční stížnost zastává názor, že, ježto podíl na zisku, na každého ze jmenovaných tří stěžovatelů vypadající, sám o sobě obnosu 2000 K nedosahoval, mohl býti stěžovatel odsouzen toliko pro přestupek dle § 20 cís. nař. Ani zde nelze s vývody zmáteční stížnosti souhlasiti. Rozsudek dospěl k závěru, že všichni soudy známí účastníci obchodu ječmenem pracovali jeden druhému do ruky, že všichni jednali ve společném vědomí, že prodávají, pokud se týče kupují ječmen zabavený a při tom provozují obchod pokoutný. Tím zjišťuje soud rozhodovací spolupachatelství obžalovaných, které činí každého z nich za trestní čin vědomě spáchaný v celém rozsahu zodpovědným. Že rozhoduje úhrnný zisk jednotným jednáním všech účastníků docílený a nikoliv částka zisku, na toho kterého spolupachatele vypadající, vysvítá i ze slovního znění zákona, kde výslovně uvádí se jako směrodatná pro kvalifikaci trestného činu výše zisku, jenž byl trestným činem docílen. Stanovisko, jež zaujímá zmáteční stížnost obžalovaného Ondřeje K., umožňovalo by jen snadné obejití zákona tím, že by vypočítavý pachatel se vymkl vyšší trestnosti a přísnějšímu posouzení svého činu, poskytuje několika osobám s ním spolčeným účast na docíleném zisku. Nezáleží na tom, kterak bylo s výtěžkem trestného obchodu naloženo a komu přišel konečně k dobru. Skutečné rozdělení zisku netvoří již součástí skutkové povahy trestného činu, o nějž jde. Právem vzat byl tudíž za pod-

klad kvalifikace společného trestního jednání jako přečinu společný zisk 2000 K převyšující, byť i po rozdělení podíl na stěžovatele vypadší hranice přečinu nepřekročil. Skutková podstata přečinu dle § 32 odst. 2 a 4 min. nař. spočívá v neoprávněném zcizení zabavených obilnin. Naproti tomu spokojuje se zákon při skutkové povaze předražování dle § 20 odst. 2 lit. b) s pouhým požadováním přemrštěné ceny, a přečinu dle § 23 odst. 4 cís. nař. pak s pouhým pouštěním se do pletich, ku stupňování ceny způsobilých. Jest proto zcela dobře myslitelné, že jednání, které se stanoviska § 32 min. nař. jest pouhou přípravou k neoprávněnému zcizení, tvoří již dokonáný přečin předražování ve směrech shora uvedených. V tomto případě jest zjištěno, že byla patrně přemrštěná cena za kroupy stěžovately buď přímo nebo nepřímo na domnělých koupěchtivých skutečně požadována. Rovněž jest zjištěno, že se stěžovatelé za účelem prodeje krup za přemrštěnou cenu a obejitím nařízení, obmezujícího volný obchod kroupami, pustili do spojení s pokoutním obchodníkem. Tím vyhověno bylo po stránce skutkové úplně zmíněným náležitostem skutkové povahy přečinu předražování a nemůže ve směru tom býti řeči o pouhém beztrestném přípravném jednání, ačkoli snad ve směru § 32 min. nař. nebyly překročeny meze, kde trestnost činnosti pachatelovy počíná. Ostatně nebyl výrok osvobozující z obžaloby pro přečin § 32 min. nař. veřejným obžalobcem v odpor vzat a nemá tudíž nejvyšší soud příležitosti, aby se otázkou správnosti tohoto výroku zabýval. Po stránce skutkové zjišťuje rozsudek ohledně obchodu kroupami, že se Josef R., jenž ve spojení s Ondřejem K. a Josefem Z. již pokoutný obchod ohledně ječmene s úspěchem byl provedl, obrátil opět na tyto dva spoluobžalované s návrhem, aby jemu podobným způsobem prodej krup sprostředkovali. K. a Z. obrátili se dále prostřednictvím Alexandra D. na pokoutního obchodníka Roberta P., zvýšivše zároveň cenu R-em na 5 K za 1 kg ustanovenou o svůj zisk na 5 K 50 h nebo 6 K. Alexandr D. pak zvýšil cenu tuto společně s Robertem P. vůči domnělým koupěchtivým na 6 K 50 h za 1 kg a za tuto cenu obchod domněle též uzavřeli. Při tom čítali všichni tři stěžovatelé již předem, jak se při pokoutném způsobu provedení nedovoleného obchodu a patrně přemrštěné ceně za zboží požadované samo sebou rozumí, s tím, že odevzdání prodaných krup stane se též způsobem podloudným, že kroupy poslány budou totiž do Prahy s obilím neb moukou, určenými pro válečný obilní ústav. Zmíněné přemrštěné ceny byly za kroupy na domnělých koupěchtivých u využitkování válečných poměrů zcela vážně požadovány. Ježto ke skutkové povaze dle § 20 cís. nař. stačí již pouhé požadování přemrštěné ceny za podmínek shora uvedených, aniž bylo třeba, aby skutečně k uzavření obchodu došlo, ba aby vůbec koupěchtivými nějaká nabídka ke koupi byla učiněna — tak na př. označení přemrštěné ceny zboží ve veřejném obchodě neb nabídka v novinách — jest patrné, že po stránce § 20 cís. nař. vůbec nezáleží na tom, byli-li zde vážní koupěchtiví aneb pouze takoví, kteří uzavírali obchod toliko na oko. § 20 cís. nař. shledává skutkovou povahu v jednostranném jednání prodávatele a jest tudíž osoba kupce pro skutkovou povahu zcela nerozhodnou. Totéž platí také ohledně přečinu § 23 odst. 4 cís. nař. Skutková podstata tohoto přečinu pozůstává v pouštění se do pletich, k stupňování ceny způsobilých. Do pletich pouštěli se stěžovatelé již tím, že se za účelem

uzavření nedovoleného obchodu s kroupami za ceny dle zákona nepřipustné obrátili na pokoutního obchodníka, k obchodu takovému zcela neoprávněného. Ze takové pokoutní obchodování již samo sebou jest způsobilé, cenu zboží zvýšiti, jest na snadě, poněvadž jen takto lze dosáhnouti ceny, zákonitou cestou nedosažitelné, a pokoutní obchodník naimo to počítá si náhradu za nebezpečí potrestání a jeho následků. Proto již touto činností byli by se dopustili stěžovatele dokonatého přečinu dle § 23 odst. 4, i kdyby se v době, kdy čin byl odhalen, vůbec žádný koupěchtivý přečin, když přihlásivši se osoby vážně zboží zakoupení nezamýšlely, nýbrž obchod uzavřely jen na oko, za jiným účelem, to tím méně, an úmysl prodávatelů při jejich nezákonném jednání byl zcela vážný a jednání jich v konkrétním případě jen náhodou, protože jim v cestu přišly osoby na skutečnou koupi nepomýšlející, minulo se s výsledkem. Zákon, který spokojuje se s pouhou způsobilostí pletich, stupňovati ceny, vůbec nevyžaduje, aby zmíněný výsledek skutečně nastal.

Uplatňuje-li zmáteční stížnost Roberta P. ještě zvláště, že ohledně stěžovatele nemůže býti řeči o pouštění se do pletich ve smyslu § 23 odst. 4 cís. nař., poněvadž prodej mezi D. a L. pouze sprostředkoval a sobě jen odměnu 10 h při 1 kg vymínil, což není nezákonné, nanejvýše tvoří přestupek policejní, tu přehlíží, že již okolnost, že stěžovatel jako veřejný úředník ve své úřední místnosti pouštěl se do neoprávněného sprostředkování nedovoleného obchodu obilninami za provisi, sama o sobě podmiňovala pokoutnost jednání, v tomto případě zjištěnou. Nerozhodno jest, v jaké roli se účastní ten který pachatel trestného obchodování, zda jako vlastní držitel a majitel zboží, či jako pouhý sprostředkovatel, jenž zboží po ruce nemá. I tento vyvíjí činnost, již sluší již dle názorů všedního života pokládati za obchodování. Že Robert P. nejednal snad jen jako pouhý posel, vysvitá z toho, že sám zcela samostatně zvýšil cenu krup ze 6 K 40 h obžalovaným Alexandrem D. mu údaných na 6 K 50 h a je nabízel za tuto jím určenou cenu oběma domnělým kupcům M. a L. O způsobilosti takového jednání, stupňovati cenu předmětu, nelze však již vzhledem k ceně vlastním prodávatelí obilí požadované pochybovati, byť i provise sprostředkovatele samého nepřesahovala obvyklou výši. Ostatně nebylo by provise sprostředkovatelovy vůbec zapotřebí, kdyby bylo s kroupami raloženo způsobem zákonitým. Trestnost jednání tohoto stěžovatele nespočívá, jak má jeho zmáteční stížnost za to, ve sprostředkování, k němuž stěžovatel nebyl oprávněn, nýbrž v tom, že sprostředkoval obchod nedovolený a zákonem zapovězený, jsa si vědom pravé podstaty celého jednání a chtěje pro sebe za daných okolností možný zisk vytlouci. Nelze také upříti, že jednání všech osob na tomto obchodu účastněných bylo způsobilé stupňovati ceny; jako spolupachatel, odpovídá pak obžalovaný Robert P. za celkový výsledek společného jednání a nerozhoduje proto, zda naň vypadající zlomek zisku, jenž měl býti docílen společným, jeden celek tvořícím jednáním všech účastníků, se snad rovnal obnosu, jež možno pokládati za přiměřenou odměnu za jeho sprostředkovací činnost. Trestnost jednání, jež přichází v úvahu, neurčuje se nijak výší zisku tím kterým pachatelem docíleného nebo zamýšleného, nýbrž celkovým stavem cen zboží, jímž bylo obchodováno.

Pokud se týče námítky stěžovatelovy, že jeho jednání samo o sobě nebylo s to, přivoditi trestný výsledek, že totiž nebylo způsobilé stupňovati ceny, stačí poukázati k tomu, co již svrchu bylo řečeno o pojmu spolupachatelství, dle něhož odpovídá každý účastník za celkový výsledek společného jednání. Byla-li však činnost Roberta P. správně podřaděna trestnímu předpisu § 23 odst. 4 cís. nař., pak nemůže býti řeči o pouhém přestupku administrativním dle § 11 cís. nař. Potrestání administrativní mohlo by jen nastati v e d l e soudního potrestání. I ve směru § 231 č. 10 tr. ř. jehož se stížnost ve směru tom, ostatně nesprávně, dovolává, ne tvrdíc, že by zjištěné jednání Roberta P. tvořilo jiný soudně trestuhodný čin, než jakým byl rozsudkem uznán vinným, postrádají vývody stěžovatelovy podkladu. — Odsouzení pro přečin dle § 23 č. 3 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. označuje zmáteční stížnost protizákonným, poněvadž jednak schází zde obmezování obchodu, zmenšování nabídky, kterého zákon objektivně ku skutkové povaze vyžaduje, jednak není prý prokázáno, že by byl stěžovatel, jenž koupil zboží jen za účelem dosažení slušného občanského zisku, jednal v úmyslu, aby cenu zboží zvýšil. Po stránce prvé přehlíží však zmáteční stížnost, že zjištění rozsudku, dle něhož stěžovatel mýdla koupil, aby je, jak ostatně soud výslovně zjišťuje, výhodně a s překupnickým ziskem dále prodal, nevyučuje podřadění skutku pod § 23 č. 3. Obmezování výroby neb obchodu, obzvláště hromaděním zboží, tvoří jen jeden ze způsobů, ve kterých se trestní čin pohybuje. Skutkovou podstatu zakládá již pouhé nakupování předmětů potřeby v úmyslu, aby ceny byly stupňovány. Trestní čin, o němž se zde jedná, spáchán jest tudíž také již tehdy, když se pachatel nikoli za účelem pro přechod zboží s výrobce do konsumu prospěšným, nýbrž jako zbytečný člen vmísí do pravidelného oběhu zboží, aby tím pro svou osobu zisku nabyl, čímž se musí nutně cena zboží o zisk ten zvýšiti. Byť i ostatně nebylo tu úmyslu, s prodejem zboží zvláště vyčkati tak dlouho, až cena zboží stoupne následkem společného působení podobných nereelních obchodníků, spočívá již v pouhém zbytečném vsunutí se do oběhu zboží zdržování tohoto oběhu, jenž by rychleji pokračoval, kdyby tu nebylo zcela zbytečného překupníka. Byl-li pak překupník se stanoviska reelního obchodu zbytečným, pak znamená již i pouhý jeho úmysl, spokojiti se i jen s obvyklým občanským ziskem, neodůvodněné zdražení zboží. V tomto případě ostatně uznán byl nad to zisk stěžovatelův i přemrštěným. Jelikož rozsudek po stránce subjektivní zjišťuje, že nakoupení zboží stěžovatelem stalo se jen za účelem docílení překupnického zisku a u vědomí, že jednání toto má nutně za následek zvýšení ceny zboží, zjištěn jest i po stránce subjektivní stěžovatelův úmysl; jež § 23 odst. 3 cís. nař. předpokládá. Byl-li úmysl ten výsledky průvodního řízení prokázán čili nic, nelze řešiti v řízení kasačním a bráti v pochybnost zmáteční stížnosti.

Pominutí zkušebny cen, nebyla-li tu jedna z výjimek v odstavci 2 § 50 cís. nař. uvedených, zakládalo by ovšem neúplnost řízení. Než vady řízení zakládají zmatek rozsudku samý o sobě jen tehdy, jedná-li se o vady v § 281 č. 3 tr. ř. výslovně výtčené. Nevyhovění předpisu § 50 cís. nař. zmátečností zvláště ohroženo není. Jiné nezákonnosti řízení mohou uplatňovány býti zmáteční stížností s hlediska důvodu § 281 č. 4 tr. ř., avšak jen tehdy, učinil-li stěžovatel návrh na doplnění řízení a ne-

bylo-li o něm rozhodnuto, neb byl-li návrh zamítnut. Ostatně nasvědčuje odůvodnění výroku o přemrštěnosti ceny tomu, že soud vzhledem k okolnostem v rozsudku uvedeném pokládal přemrštěnost ceny za očividnou v kterémžto případě dle § 50 č. 2 od vyžádání dobrého zdání může býti upuštěno. Po stránce materiální namítá zmatečnou stížnost nesprávnost subsumce činu § 20 cis. nař., poněvadž stěžovatel vůbec žádné ceny za mýdlo nežádal, s nikým o ní nejednal, to tím méně, ježto firma K. a spol. vůbec žádného zboží nechtěla a ani do vyjednávání o koupi se nepouštěla. V jednání stěžovatelově mohlo by spatřováno býti dle zmatečné stížnosti nanejvýše bezirestné jednání přípravné, pokud se týče, nezpůsobilý pokus. Než zmatečnou stížnost není v právu. Ustanovení § 20 cis. nař. spokojuje se s pouhou jednostrannou činností prodávatele, že totiž za předmět potřeby požaduje patrně přemrštěnou cenu. Požadování to nemusí se státi, jak již výše bylo dovozeno, vůbec ani vůči určitému kupci. Nezáleží tudíž na tom, chtěla-li osoba, které zboží bylo nabízeno, zboží vůbec koupiti a stala-li se nabídka předmětem dalšího jednání, jež by v konkrétním případě k uskutečnění obchodu vésti mohlo. Vzhledem k všeobecnosti pojmu požadování nezáleží též na formě, ve které úmysl nabízejícího, že prodá zboží za určitou cenu, došel výrazu, jen když se stalo způsobem případnému koupěchtivému srozumitelným. Proto nelze ani v případě tomto výrok soudu prohlásiti nezákonným. Byla-li pak zjištěna skutečná nabídka zboží za určitou cenu přemrštěnou, pak nelze mluvit ani o pouhém pokusu neb o přípravném jednání, poněvadž nabídkou tou byla úplně vyčerpána skutková povaha trestného činu, z něhož obžalovanému jest se zodpovídati.

Čís. 25.

Verejný úředník, jenž v době mezi formálním započítáním a ukončením úředního jednání z něho odbočil nebo je, byť i ne formálně, přerušil, není pro tento čas ve výkonu úřadu a účasten ochrany § 153 tr. zák.

(Rozh. ze dne 18. března 1919, Kr II 10/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl dle § 5 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 ihned v zasedání neveřejném zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Brně, odsuzujícího ho pro zločin těžkého poškození na těle dle § 153 tr. zák., zrušil v odpor vzatý rozsudek a odkázal věc zpět k témuž nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovanému klade naříkaný rozsudek za vinu, že dne 4. září 1917 úmyslně lehce ublížil na těle vrchnímu posunovači státních drah Karlu St., tedy veřejnému úředníku, když vykonával své povolání, kopnul ho obutou nohou do tváře a způsobiv mu tím na ní zhmožděninu a odřeninou, a že tím spáchal zločin dle § 153 tr. zák. Skutková podstata tohoto zločinu vyžaduje v rámci přítomného případu, aby byl pachatel úmyslně, byť i jen lehce, na těle poškodil veřejného úředníka vykonávajícího své po-

volání nebo pro vykonávání jeho. Ve směru tom rozsudek především dovozuje, že nutno St. pokládati za veřejného úředníka ve smyslu § 101 tr. zák., a zjišťuje dále, že obžalovaný věděl, že St. konal právě svoji službu jakožto železniční posunovač. Námítky obžalovaného, že nebyl St. oprávněn vstoupiti při posunování na lokomotivu, dotýká se rozsudek slovy, že by okolnost ta ničeho neměnila na povaze St. jakožto úředníka službu svou vykonávajícího. Náhled tento je ve shodě se stanoviskem zaujatým soudem nalézacím při hlavním přelíčení, kde návrh obhájiv, aby slyšen byl znalec o tom, že beze svolení personálu lokomotivy nesmí nikdo na parostroj vkročiti a že každý je povinen na vyzvání personálu lokomotivy z ní se vzdáliti, zamítnut byl jakožto úplně irrelevantní. Pro zamítnutí tohoto návrhu stěžuje si obžalovaný ve zmatečnou stížnost z důvodů zmatečnosti dle § 281 č. 4 tr. ř., zastáváje zároveň s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. stanovisko, že St. v době zranění svého nebyl ve výkonu své služby, vybočiv z něho tím, že se strojvůdce K. dal se do hádky ve zcela soukromé záležitosti. V zásadě dostává se zvýšené ochrany § 153 tr. zák. veřejnému úředníku jednak oproti všem útokům na jeho tělesnou integritu, jež jsou ve věcné, příčinné spojitosti s vykonáváním jeho povolání, kde tedy vykonávání toto bylo podnětem, z něhož pachatel veřejného úředníka na těle, byť i jen lehce, zranil, jednak po celou dobu nepřetržitěho vykonávání jeho povolání, bez ohledu na to, bylo-li vykonávání to podnětem k útoku na tělesnou integritu úředníkovu. Poněvadž však povolání své vykonává úředník, činí-li, co mu káže nebo dovoluje jeho úřední povinnost, kdežto naopak veřejný úředník, jestliže a pokud odchýlí se od dráhy vykázané mu povinností jeho povolání, nemůže již ani pro svou osobu ani s hlediska státní autority a veřejného pořádku dovolávati se zvláštní ochrany zákona, poněvadž jednání vypadající z rámce plnění povinností nespadá již pod pojem vykonávání povolání nebo služby, jest zřejmo, že možnost použití § 153 tr. zák. předpokládá v každém jednotlivém případě, aby bylo zjištěno, že útok na tělesnou integritu úředníkovu stal se nejen v době mezi formálním započítáním a formálním zakončením úředního jednání, nýbrž i, že z něho nebylo právě v době útoku vybočeno, že nebyl přerušen, byť i ne formálně, tož přece věcně. Ve směru tom rozsudek neobsahuje spolehlivých zjištění, neobíraje se blíže okolností, již z průvodního materiálu vyplývající a v samém rozsudku uváděná, že strojvůdce K. počal St.—ovi hrubě nadávati, že St. na to stoupl na stupátko lokomotivy a že mezi nimi vznikla hádka, za níž obžalovaný St. kopl do tváře. Vada ta padá tím více na váhu, že nezáujímá stanoviska k tvrzení K. i poškozeného při protokolárním výslechu u úřadu železničního, že totiž hádka měla obsah vztahující se na soukromé neshody obou osob z jejich minulosti. Není také zjištěno, vstoupil-li St. na lokomotivu teprve za hádky, když už byla — bylo-li tomu totiž tak pozbyla na straně St. povahy výkonu úředního, — ani, směl-li vůbec St., byť i z podnětu služebního, na lokomotivu vstoupiti a nevypadal-li tedy pobyt jeho na ní vůbec z mezí vykonávání jeho povolání. Bylo proto jednak z důvodu § 281 č. 4 tr. ř., jednak vzhledem k § 3 tr. ř. a proto, že stav skutkový není tak bezpečně zjištěn, aby dovoloval použití práva materiálního (§ 288 č. 3 tr. ř.), za použití shora citovaného ustanovení zákonného již při poradě neveřejné zmatečnou stížností vyhověti, rozsudek

zrušiti a věc vrátiti do stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí, aniž bylo zatím třeba obíratí se ostatními důvody stížnosti zmateční.

Čís. 26.

Písemná vyhotovení otázek porotcům položených, která dle § 316 tr. ř. mají býti předložena na jich požádání žalobci a obhájci, nemusí býti podepsána předsedou.

(Rozh. ze dne 19. března 1919, Kr I 71/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl dle § 4 č. 2 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z r. 1878 v zasedání neveřejném zmateční stížnost obžalovaného, odsouzeného rozsudkem krajského jako porotního soudu v Písku pro zločin zabiti dle § 140 tr. zák., pokud tato stížnost uplatňovala důvod zmatečnosti naznačený v § 344 č. 4 tr. ř.

Důvody:

Zmateční stížnost, pokud uplatňuje formální důvod zmatečnosti naznačený v § 344 č. 4 tr. ř., jest zřejmě bezdůvodna. Vytýká totiž předkládajíc opis otázek porotcům položených, který byl dodán obhájci, že nebylo šetřeno předpisu § 316 tr. ř., ježto prý otázky ty předsedou porotního dvoru soudního podepsány nebyly. Citovaný § 316 tr. ř. však podle doslovného znění svého nařizuje, že otázky, jež porotcům dány býti mají, musí, podepsány předsedou, za následků zmatečnosti býti přečteny a žalobci i obhájci, žádají-li toho, písemně předloženy. Již z tohoto doslovného znění § 316 tr. ř. vychází zřejmě, že podpisem předsedy opatřeny býti musí jen otázky, jež porotcům položiti se soud usnesl, nikoli však i písemné vyhotovení otázek, jež žalobce nebo obhájce si vyžádati mají jen právo, nikoli však soud povinnost, i bez jejich žádosti jim předložiti. Pro písemné vyhotovení otázek, jež obhájce nebo žalobce, používše práva § 316 tr. ř. jim poskytnutého, v zájmu přezkoumání očekávaného výroku poroty sobě vyžádali, není podpis předsedy porotního soudu nutným a stačí pouhý opis otázek. Otázky, jež porotcům položeny byly, vyhovují vykazující podpis předsedy soudu i zapisovatelův úplně předpisu § 316 tr. ř. Neodůvodněnou zmateční stížnost bylo tudíž v tomto bodu podle citovaného zákona již v neveřejném sezení zamítnouti.

Čís. 27.

Osvojení si věcí, zapomenutých cestujícími v železničním voze, není podvodem (zatajením nálezu), nýbrž krádeží.

(Rozh. ze dne 22. března 1919, Kr I 33/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa R. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v České Lípě, jímž byl obžalovaný vinným uznán zločinem krádeže dle §§ 171 a 173 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Obžalovaný uznán byl vinným zločinem krádeže, poněvadž si balíček s předměty v ceně více než 200 K, Marii K. za železniční jízdy v oddělení železničního vozu zapomenutý, přivlastnil. Zmateční stížnost vytýká rozsudku nejasnost, neúplnost a vnitřní odpor, pokud vyslovuje v důvodech, že měl obžalovaný času dost, aby balíček alespoň mezi 25. až 29. červnem vydal, i kdyby jeho omluva pravdivou byla, že pro onemocnění své dcery tyfem, jež událo se 29. června m. r., jakož i pro pozdější návštěvu svého zetě v K. byl tak rozčilen, že se ku vrácení osvojených si předmětů nedostal, pokud se týče na ně zapomněl. Zmateční stížnost poukazuje totiž na to, že se obžalovaný dovoľoval krom onemocnění své dcery tyfem též její předchozího onemocnění chřipkou, jež mu i před 29. červnem 1918 bránilo, aby záležitost stran balíčku do pořádku uvedl. Dále vytýká zmateční stížnost, že se obžalovaný neomlucval toliko rozčilením následkem zmíněných událostí rodinných, nýbrž i tím, že jsa zaneprázdňen ošetřováním nemocné dcery a tchána, neměl času, aby balíček vydal, což rozsudek rovněž opomenul. Avšak nehledě k tomu, že se rozsudek s omluvou obžalovaného vůbec zabývá, a netřeba, aby ji v rozsudku doslova uváděl, že též omluva jen, pokud se týče onemocnění tyfem dne 29. června 1918, obžalovaným úředním osvědčením byla doložena, poukazují důvody správně na to, že obžalovaný jako bývalý dlouholetý zřízenec železniční dobře věděl, jak se v případě, o němž tuto šlo, měl zachovati. Obžalovaný měl nejen během jízdy, ale i také při vystoupení z vagonu, pokud se týče při zpáteční cestě času i příležitosti dost, aby, jak by bývalo na snadě, nález buď službu konajícímu průvodčímu vlaku oznámil, neb balíček na železničním úřadě odevzdal. V den jízdy však jistě překážek obžalovaným na jeho omluvu tvrzených nestávalo. Nejedná se tudíž o skutečnosti rozhodné, jichž opomenutí v důvodech rozsudku zmateční stížnost uplatňuje, a nelze z tvrzených vad zmatečný důvod § 281 č. 5 tr. ř. odvozovati. Po stránce meritální vytýká zmateční stížnost rozsudku, že obžalovaný neměl býti odsouzen pro zločin krádeže, nýbrž pro zločin podvodu zatajením nálezu. Poškozená od okamžiku, kdy železniční oddělení opustila, nebyla prý více v držbě balíčku a pozbyla své držby nejpozději tehdy, když obžalovaný balíček sebou domů odnesl. Ve směru posléze uvedeném přehlíží zmateční stížnost, že zločin spáchán byl již dříve, než obžalovaný železniční vůz opustil, totiž již tenkrát, když schovav balík do svého koše v úmyslu, aby si jej přivlastnil, v cestě své pokračoval. Až do toho okamžiku byla však poškozená nepochybně v držení svého balíčku. Nejednalo se totiž, jak zmateční stížnost neprávem za to má, o věc ztracenou, nýbrž o věc v oddílu železničním zapomenutou. Tím, že poškozená železniční vůz opustila, zanechavši tam opomenutím balíček, byl sice bezprostřední výkon držby její přechodně zastaven, držba sama však nepominula. Dle železniční instrukce č. XIII. z roku 1890 § 3 jsou železniční zřízení zavázáni, aby předměty cestujícími v místnostech železničních neb v železničních vozech zanechané v nejbližší stanici odevzdali. Dle § 4 této instrukce sluší každý vlak, v němž osoby byly dopravovány, po dojití do konečné stanice po zanechaných předmětech spolehlivě prohledati a nalezené předměty na železničním úřadě odevzdati. Předměty

tyto, pokud se týče, jedná-li se o předmět rychlé zkáze podléhající, peníz za ně vytěžený prodejem, uschovávají se nejméně tři měsíce ve sběrnách a mohou do té doby majiteli, již se řádně legitimovali, býti reklamovány (§ 11). Instrukce rozlišuje v § 12 výslovně mezi předměty ztracenými a předměty zapomenutými, to jest takovými, jež se na místě reklamantem určitě označeném anebo ku složení dotýčných předmětů určeném našly; jen za předměty prvouvedené dlužno složit reklamantem 10 proc. nálezné, předměty toliko zapomenuté vydávají se reklamantovi bez nálezného. Z předpisů těchto jest patrno, že byt i majitel zapomenutého předmětu opuštěním železničního vozu v bezprostředním vykonávání své držby byl omezen, přece v držbě své vůlí, jí se nevzdati a předmět zapomenutý u správy železnice reklamovati, se zachovává, poněvadž právě až do reklamace železniční správa jeho jménem držbu vykonává. Nelze tudíž shledati v tom nesprávné použití zákona, když rozsudek v odpor vzatý v přivlastnění balíčku obžalovaným neshledal pouhý podvod, nýbrž je jako zločin krádeže kvalifikoval. Poškozená také v přítomném případě zapomenutý balíček, seznavši své opomenutí, u správy železnice reklamovala, což vedlo ku odkrytí trestního jednání obžalovaného. Bylo tudíž zmatečnící stížnost jako bezdůvodnou zamítnouti.

Čís. 28.

K zatajení zásob (§ 32 čis. 1 a 4 čis. nař. ze dne 26. května 1917 č. 235 ř. z.) stačí již úmyslné zamlčení, po případě výslovné popření zásob. Tím jest čin dokonán.

(Rozh. ze dne 22. března 1919, Kr II 17/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnící stížnost obžalovaných manželů Jana a Anny O. do rozsudku zemského soudu v Brně, pokud jim byli vinnými uznáni přečinem dle § 32 č. 1 a 4 čis. nař. ze dne 26. května 1917 čis. 233 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnící stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti § 281 č. 9 lit a a b, správně jen 9 lit. a tr. ř. Popírá, že obžalovaní ukryli zásoby obilní vědomě, totiž v úmyslu, aby se o nich komise nemohla dověděti. Tomu by prý tak bylo, kdyby komise obilí byla bývala sama našla. Naříkaný rozsudek však zjistil, že obžalovaní ukázali komisi zásoby obilí po dlouhém, marném hledání dobrovolně, nejsouce k tomu nuceni. Neměli prý v úmyslu odnít zásoby veřejným zájmem a není zde prý přečinu dle § 32 č. 1 a 4 čis. nař. Zmatečnící stížnost není odůvodněna. Rozsudek zjišťuje, že manželé Jan a Anna O. předložili obecnímu úřadu výkaz zásob, odhadující celkový výnos obilí za rok 1917 na 31.60 q, že však tento výkaz nebyl uznán správným a vykonána proto u obou manželů dne 12. prosince 1917 z nařízení okresního hejmanství prohlídka. Předseda komise poučil oba obžalované, že mají povinnost, ukázati veškeré zásoby, a upozornil je na možné následky neuposlechnutí. Obžalovaní ukázali na to komisi obilí celkem 16.70 q. Poněvadž toto množství neodpovídalo vy-

počtené sklizni, bylo hledáno. Komise našla v komoře ve skřini mezi satsivem 86 kg žitné mouky a v bedně na půdě ve slámě 103 kg ječmene, v hledání bylo pokračováno 14. prosince 1917. Obžalovaní na opětovné vyzvání, aby zásoby ukázali, prohlásili, že ničeho více nemají. Po dlouhém, bezvýsledném, půl druhé hodiny trvajícím hledání ukázali konečně obžalovaní po opětovném vyzvání tajnou skříň nad průjezdem, v níž bylo uloženo 16.04 q obilí různého druhu v ceně 571 K 97 h. Uváží-li se, že obžalovaní udali již v písemném výkazu zásob vědomě daleko menší množství, než skutečně měli, že byli při obou prohlídkách dne 12. a 14. prosince 1917 předsedou komise opětovně, několikrát vyzváni, ukázati veškeré zásoby, a upozorněni na následky neuposlechnutí, že však nejen vyzvání neuposlechnuli a zásob neukázali, nýbrž výslovně tvrdili, že ničeho nemají, a hledající komisi přímo pasivní odpor kladli, při čemž obžalovaná Anna O. hledání ve stodole dokonce provázela neslušnou, posměšnou poznámkou, a uváží-li se dále, že teprve potom, arcit pomocí obžalovaných, byly odkryty značné zásoby, uložené v tajné skříň nad průjezdem, v ceně nesporně 500 K převyšující, o nichž doznali sami obžalovaní, že je ukryli proto, aby je nemuseli odevzdati eráru, nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že obžalovaní svým jednáním znemožnili nebo alespoň značně stížili úřadu, by nabyl vědomosti o těchto zásobách a tím nabyl disposiční moci nad nimi, a že se dopustili trestního činu zatajení zásob. Tohoto trestního činu dopouští se každý, kdo, ač má dle zákona povinnost zásoby vyjeviti, jakoukoliv činností znemožní nebo stíží úřadu, by nabyl vědomosti o stávajících zásobách a aby tím později nabyl disposiční moci nad nimi. K zatajení stačí již úmyslné zamlčení, po případě výslovné popření zásob, buď že popře je držitel vůbec nebo udá lich množství způsobem nedostatečným, pravdě neodpovídajícím. V tomto případě byl trestní čin dokonán již prvním úmyslně nesprávným udáním zásob a dovršen lich ukrytím a opětovným výslovným popřením před pátrající komisi; neboť skutková povaha zatajení zásob jest splněna tím okamžikem, kdy byly zásoby skutečně úmyslně zatajeny. Okolnost, že obžalovaní na konec zásoby komisi dobrovolně ukázali, uznal soud při výměře trestu právev za okolnost polehčující, ježto tím škoda z trestního činu hrozící byla odvrácena, nemohla však ničeho změnit na trestnosti činu již dokonáného. Nelze proto z ní dovozovati, jak činí zmatečnící stížnost, že obžalovaní neměli úmyslu, zásoby zatajiti; vždyť sami tento úmysl doznali a výsledky průvodního řízení s tímto doznáním soubhásí.

Čís. 29.

K beztrestnosti spolupachatele krádeže ve společnosti následkem účinné lítosti (§ 187 tr. z.) je třeba, by jeho náhrada nebo narovnání zahrnovaly všechnu škodu z krádeže, třebaže jeho podíl na škodě bylo by lze přesně určití.

(Rozh. ze dne 22. března 1919, Kr II 27/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnící stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Uh. Hradišti, jimž byl obžalovaný vinným uznán zločinem krádeže dle §§ 171, 174 IIa, c tr. zák.

Důvody:

Rozsudek nalézajícího soudu má za to, že beztrestnost stěžovatele ve smyslu § 187 tr. zák. nenastala proto, že penízem 81 K, smlouvenou to mezi okradeným a zlodějem náhradou škody, nebyla nahrazena veškerá škoda, vzešlá okradenému tím, že mu krádeží, spáchanou Vincencem V. ve společnosti se třemi spoluzloději, odejmuty byly věci v úhrnné ceně 324 K. Zmateční stížností obžalovaného tomuto náhledu odporuje z důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 9 lit. b tr. ř. Avšak neprávem. Trestní zákon stanoví jako zvláštní druh krádeže, krádež spáchanou ve společnosti jednoho neb více spoluzlodějí. Nerozeznává naprosto ani co do druhu deliktu, ani co do trestnosti spolupachatelů, jakým činěním spolupůsobili, totiž jak se dělili do výkonů při provádění krádeže, pokládá zákon krádež několika spoluzlodějí provedenou za čin jednotný a redilný a každého spoluzloděje za pachatele krádeže, součinností všech provedené. Jest tudíž i škoda okradenému z krádeže vzešlá škodou způsobenou každým ze spoluzlodějí. Stanoví-li tudíž § 187, odst. 1 tr. zák. beztrestnost zloděje, napravil-li celou z jeho činnosti okradenému vzešlou škodu, vyžaduje náhradu škody ze součinnosti všech spoluzlodějí okradenému vzešlé, i kdyby přesně bylo zjištěno, kterou část věci jeden neb druhý ze spoluzlodějí uzmul, po případě kterou vedlejší škodu okradenému, prováděje krádež způsobil. Správnost výkladu toho, samu o sobě nepochybnou, dotvrzuje protiklad odstavce 2. téhož paragrafu, stanovícího, že stačí ke sprostění účastníka krádeže, napravi-li celou jeho činěním vzešlou škodu. Že by pak narovnání uzavřené mezi obžalovaným a poškozeným, na kteréž se zmateční stížnost odvolává, se bylo vztahovalo na veškerou škodu, jež poškozenému z krádeže vzešla, toho v odpor vzatý rozsudek nezjišťuje, zjistil naopak, že ono narovnání týkalo se jen čtvrtiny škody poškozeného. Názoru zde hájenému svědčí též ustanovení § 188 lit. c tr. zák. Jest tudíž rozsudek ve shodě se zákonem, pročez bylo zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 30.

Rozhodování o obžalobě pro podílnictví na krádeži (zpronevěře) nepředpokládá nutně, aby bylo dříve ukončeno trestní řízení proti hlavnímu pachateli, který je obviňován z krádeže (zpronevěry.)

(Rozh. ze dne 26. března 1919, Kr I 101/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského soudu v Jičíně uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle § 185, 186 lit. b tr. zák.

Důvody:

Stížnost obžalovaného uplatňuje důvod zmatečnosti § 281 č. 4 tr. ř. a sice z té příčiny, že nebylo vyhověno návrhu jeho obhájcem při hlavní přelíčení učiněnému, aby toto bylo odročeno do té doby, až bude vyřízena, totiž právoplatně ukončena trestní věc proti A. K. pro zločin krá-

deže. Zmateční stížnost dovozuje, že, dokud není řízení trestní proti A. K. skončeno a též uznán vinným zločinem krádeže, ohledně níž stěžovatel jest viněn z účastenství, schází tu také nezbytný předpoklad pro odsouzení stěžovatele pro trestní čin posléze uvedený. V té příčině uvádí zmateční stížností souhlasně se spisů, že bylo sice na A. K. podáno pro dotyčnou krádež oznámení, že však dosud nebyl zodpovědně slyšen, tím méně pak, že na něho podána byla obžaloba. Jak ze spisů vychází, spočívá příčina toho v tom, že obviněnému A. K. nebylo lze doručiti oběslání ku zodpovědnému výslechu, poněvadž místo jeho pobytu nebylo možno zjistiti, následkem čehož byla trestní věc proti němu z trestní věci proti stěžovateli a soudruhů dle § 57 tr. ř. vyloučena a státním zastupitelstvím navrženo, aby na něho vydár byl zatykač. Tvrzení zmateční stížnosti, že bez předchozího rozhodnutí o vině A. K. nelze uznati také stěžovatele vinným, postrádá důvodnosti. Nelze vyloučiti případy, že, buď následkem úmrtí přímého pachatele, aneb poněvadž z jiných důvodů nemůže býti před soud postaven, nemůže pro čin za vinu mu kladený docíleno býti rozsudku odsuzujícího, že však přes to objektivní i subjektivní skutková povaha činu za vinu mu kladeného do té míry jest zjištěna, že zjištění to tvoří dostatečný podklad ku rozhodnutí o vině spoluvinníků, účastníků a podílníků. A v tom směru v daném případě nalézací soud bezvadně zjistil a dostatečně odůvodnil, že kromě tří šunek v ceně 180 K A. H-ovi odcizených byla tomuto v době od února do dubna 1918 odcizena ještě další jedna šunka a 4 kg bíčku v ceně úhrnné 100 K, že stěžovatel tyto odcizené předměty na sebe převedl a že tak učinil v plném vědomí, že jedná se o věci ukradené. Zjištění toto jeví se býti dostatečným podkladem odsuzujícího výroku ohledně stěžovatele v tomto směru. Nebyl tudíž zamítnutím shora uvedeného návrhu zanedbán neb nesprávně vyložen nějaký zákon neb nějaké pravidlo řízení trestního, jež hož šetřiti káže podstata řízení, kterým se zajišťuje obhajování, a postrádá tudíž zmateční stížnost po této stránce odůvodněnosti.

Čís. 31.

Soukromému účastníku nepřísluší, není-li podpůrným žalobcem, právo zastoupení při ústním zrušovacím líčení.

Byla-li při obžalobě z vraždy dána porotcům i eventuální otázka na zločin zabití, není to porušením předpisu § 267 tr. ř. a zmatkem dle § 344 č. 7 tr. ř. Byl-li při tom úmysl pouze nepřátelský výsledky líčení dostatečně napovězen, jest soud i z vlastní iniciativy a, anž by se dopouštěl zmatku dle § 344 č. 6 (320) tr. ř., oprávněn, položit tuto otázku.

Do výroku o nákladech lze si stěžovatí řádnými opravnými prostředky proti rozsudku jen v případech, v nichž změnou výroku o vině, pokud se týče o soukromoprávních nárocích se stane i výrok o nákladech vratkém; jinak jest výrok tomuto odporovati zvláštní stížností na sborový soud druhé stolice.

(Rozh. ze dne 29. března 1919, Kr II 18/19.)

Při ústním zrušovacím líčení, nařizeném k zmateční stížnosti obžalovaného, odsouzeného porotním soudem v Brně pro zločin zabití dle § 140 tr. zák., hlásil se zástupce poškozené, jež se byla k trestnímu řízení

jako soukromá účastnice připojila, a žádal za připuštění k jednání. Nejvyšší soud usnesl se, nepřipustiti zástupce soukromé účastnice k líčení; neboť jednání před soudem zrušovací obmezuje se na zmáteční stížnost obžalovaným neb některou osobou v § 282 tr. ř. jmenovanou aneb státním zástupcem neb soukromým žalobcem podanou s vyloučením odvolání z výroku o trestu a o soukromoprávních nárocích a stížnosti do nákladů trestních. Dle toho volá se k roku o kasač. líčení dle § 286 tr. ř. pouze obžalovaný a soukromý žalobce, pokud v tom kterém případě nastupuje, nikoli však soukromý účastník. Soukromý účastník by se mohl pouze tehdy účastnit kasač. líčení, kdyby mu příslušelo postavení podřídného obžalobce, což v tomto případě ovšem nastalo. Jinak jsou práva soukromého účastníka v § 47 tr. ř. způsobem vyčerpávajícím vyčtena, právo účastenství při zrušovacím líčení tam však uvedeno není. Rovněž z analogického předpisu § 471 odst. 5 tr. ř. a contrario vychází na jevo, že by zákonodárce i pro zrušovací řízení byl vydal takovéto nařízení, kdyby byl býval měl v úmyslu, připustiti účastenství soukromého účastníka i při řízení zrušovacím.

Po té zavrhl nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného a postoupil jeho stížnost do výroku soudu první stolice o nákladech na zastoupení soukromé účastnice při porotním líčení k rozhodnutí soudu druhé stolice.

Důvody:

Zmateční stížnost opírá se ciferně jen o zmáteční důvod § 344 č. 7 tr. ř., poněvadž prý byli porotcové tím, že jim byla položena eventuální otázka na zločin zabití, tázáni na čin, kterého v obžalobě vůbec není a na něž tato ani při hlavním přelíčení rozšířena nebyla. Avšak již z porovnání hlavních otázek, položené souhlasně s obžalobou na zločin vraždy, s eventuální otázkou, znějící na zločin zabití vychází jasně na jevo, že oběma otázkám slouží za podklad jeden a týž skutek, totiž jednání obžalovaného proti K. M., z něhož smrt tohoto vzešla. Obě otázky liší se od sebe toliko tím, že otázka hlavní zní, byl-li tento skutek spáchán v úmyslu usmrtiti, kdežto otázkou eventuální jest se jen tázáno, zda skutek byl proveden ne sice v úmyslu usmrtiti, avšak přece v jiném úmyslu nepřátelském. Položením otázky eventuální mělo býti porotcům jen umožněno, aby skutek obžalovaného zkoumali netoliko s právního hlediska v obžalobě uplatněného, nýbrž i s odchylného právního hlediska zločinu zabití. Obžalobou jest však vázán soud dle § 262 a 267 tr. ř. jen co do skutku předmět obžaloby tvořícího a to potud, že nesmí souditi o skutku, na něž původní obžaloba nezněla neb během přelíčení rozšířena nebyla. Názorem obžaloby co do právní subsumce skutku zažalovaného není však soud vázán. Nebylo tudíž s hlediska §§ 262, 267 tr. ř. překážky, aby soud, položiv porotcům eventuální otázku na zločin zabití, nedával jim podnětu, by skutek, neshledají-li v něm subjektivní náležitosti zločinu vraždy, posuzovali též s hlediska zločinu zabití. Postup soudu neopodstatňuje tudíž zmatek stížností dovolávaného. Pokud stížnost poukazuje ve vývodech svých také k tomu, že otázka na zločin zabití nebyla ani obžalobou ani spisy ani obranou obžalovaného odůvodněna a že byla dána proti zákonu ku nenahraditelné škodě a ujmě práv

obžalovaného, hledí tím uplatňovati věcně též zmáteční důvod § 344 č. 6 tr. ř., byť i ciferně důvodu toho neuváděla. Než tím, že nebylo se žádné strany výslovně tvrzeno, že by obžalovaný byl jednal nikoliv v úmyslu vražedném, nýbrž jen ve všeobecném úmyslu nepřátelském, nebylo vyloučeno právo soudu, položit porotcům otázku eventuální na zločin zabití. Toto oprávnění soudu lze tím méně bráti v pochybnost, an s mnoha stran dosvědčený nepřátelský poněr obžalovaného ku K. M. a náhlost, s jakou proveden byl čin, poukazyvaly na eventualitu, že úmysl obžalovaného, usmrtiti svého odpáře, nedospěl mu k jasnému vědomí a že týž jednal spíše jen ve všeobecném nepřátelském úmyslu, jak týž stačí sice k odsouzení pro zločin zabití, nikoli však pro zločin vraždy. I po stránce této není tudíž zmáteční stížnost odůvodněna. Pokud si stěžovatel stěžuje ve zmáteční stížnosti i do výroku rozsudku, jímž byly soukromé účastníci přiřknuty náklady právního zastoupení, jakkoliv tato byla se svými soukromoprávními nároky odkázána na pořad práva civilního, nepřivádí žádné z ohlášených oprávněných prostředků k platnosti. Neboť dle prvního odstavce § 392 tr. ř. možno řádnými oprávněnými prostředky proti rozsudku brojiti proti výroku o nákladech jen potud, pokud změnou rozsudku ve výroku o vině, pokud se týče o soukromoprávních nárocích se stane i výrok o nákladech vratkým. Jinak jest se opíratí proti výroku o nákladech zvláštní stížností na sborový soud druhé stolice. V přítomném případě, kde bylo zmáteční stížnost do výroku o vině zamítnouti, proti výroku však, jímž byla soukromá účastnice na pořad práva civilního odkázána, jest odvolání dle § 366 odst. 2 tr. ř. vůbec nepřipustno. náleží o stížnosti do výroku o nákladech rozhodnouti sborovému soudu druhé stolice, na něž bylo stížnost obžalovaného odkázati.

Čís. 32.

K nepřátelství, které vylučuje svědka z přísahy dle § 170 č. 6 tr. ř., nestačí, že svědek měl k nepřátelství pohnutí; jest třeba důkazu, že pohnutí ta nepřátelství v skutku zrodila a že se toto zahnízdilo v duši svědka trvale a tak mohutně, že jej uzpůsobuje, by záští svému obětoval osud, ba i život svého nepřítel.

§ 170 č. 6 tr. ř. předpokládá také nepřátelství neodvislé od trestního činu, o kterém má svědek býti slyšen.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1919, Kr I 117/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl dle § 4 č. 2 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 v zasedání neveřejném zmáteční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského jako porotního soudu v Písku uznán vinným zločinem úkladné vraždy podle §§ 134, 135 č. 1 tr. zák., pokud se stížnost tato opírala o zmatek dle § 344 č. 4 tr. ř.

Důvody:

Zmatečnost řízení po rozumu § 344 č. 4 tr. ř. shledává obžalovaný v tom, že porotní dvůr soudní, vzav přes obhájčův odpor svědky Marii K. a Josefa B. (otce zavražděné manželky obžalovaného) do přísahy, prohřešil se na předpisu § 170 č. 6 (§ 247 odst. 2) tr. ř., jehož zákon pod zma-

tečnosti dbáti velí. Zmateční stížnost jest po této stránce zřejmě neopodstatněna. Především dlužno vytknouti, že při řešení otázky, zda mezi obžalovaným a řečenými svědky trvá nepřátelství, iaké má na mysli § 170 č. 6 tr. ř., dbáti lze jen těch okolností, jež vyšly na jevo při hlavním líčení a jsou zápisem o tomto líčení osvědčeny, poněvadž zrušovacímu soudu náleží jen prozkoumati, zda, hledíc k těmto okolnostem, jest stanovisko porotního dvoru soudního odůvodněným, nikoli však, zda by i za změněných okolností bylo s to, před zákonem obstáti. Nelze tudíž dbáti toho, uvádí-li obžalovaný teprve ve zmateční stížnosti ohledně svědkyně Marie K., že odmítl prý její návrh, by pojal ji za ženu, a že svědkyně, jak prý se obžalovaný dozvěděl, po svém svědeckém výslechu se vůči svým známým vyslovila, nyní že obžalovanému oplátila to, co on jí dříve učinil, ohledně svědka Josefa B. pak, že prý ho obžalovaný několikráte vykázal z domu pro výtržnost, které tam tropil, a že svědek manželku obžalovaného proti tomuto pozouval. Trvá-li se na okolnostech, z nichž obhajce dle zápisu o hlavním líčení dovoditi se snažil, že mezi řečenými svědky a obžalovaným trvá nepřátelství po rozumu § 170 č. 6 tr. ř., dlužno zúplna přisvědčiti k důvodům příslušných mezitímních nálezů porotního dvoru soudního. Stačí proto, na vývody zmateční stížnosti podotknouti toto: Tím, že by snad svědek mohl se danými okolnostmi viděti pohnuta k nepřátelství vůči obžalovanému, o sobě důvod pro vyloučení svědka z přísahy dle § 170 č. 6 tr. ř. není ještě opodstatněn. Záleží na tom, zda pohnutkou k nepřátelství bylo toto v nitru svědka také skutečně zplozeno a zahnízdilo se v duši svědka trvale a tak mohutně, že uzpůsobuje svědka, by v daném případě svému záští obětoval osud, ba po případě dokonce i žití svého nepřitele, nezalekl se ve svém záští a na jeho úkoj ani křivého svědectví a obětoval své vášni svědomí, rozvrácené křivou přísahou. Tento duševní stav, zrozený v srdci svědka z pohnutek, nepřátelství plodících, jest ovšem utajen v nitru svědka a zůstává na tak dlouho ukryt postřehu osob jiných, pokud reflexivně nevyzářil na venek zjevy, jež připouštějí úsudek, že pohnutka nepřátelství toto zrodila, že zrodila je k delšímu niternému životu a dosti silně k počinu. Postřeh pohnutky k nepřátelství sprostředkuje pro třetí osobu pouze poznatek příčiny k účinku, nezjednává však poznatku o tom, zda z příčiny účinek vzešel. To, co uvedeno obžalovaným při hlavním líčení proti svědkyni Marii K., mohlo by ovšem po případě býti pohnutkou nepřátelství. Schází však naprosto veškeren skutkový podklad pro úsudek, že z pohnutky nepřátelství, najmě pak takové, jaké má na mysli § 170 č. 6 tr. ř., skutečně vzešlo. Domnívá-li se toho obžalovaný, pak tato pouhá domněnka soudu ovšem stačiti nemůže. Proto jen mimochodem budíž ještě podotčeno, že obžalovaný v předchozím řízení, kde byl svědkyni do očí postaven, se žádnými námitkami proti její věrolomnosti se nevytasil, jednak, že svědkyně, co obžalovaný o ní tvrdí, popřela a průvodním řízením bylo osvědčeno, že obžalovaný liboval si v tom, lidí proti sobě štváti a posílati dopisy bezejmenné, takže u něho o pomluvu nijak nebylo zle. Co se týče svědka Josefa B., jest výsledky líčení a dokazování arcí zjištěno, že před činem se snažil, přivoditi v manželství obžalovaného klid a pokoj, obžalovaným, jeho sestrou a matkou kalený, že obžalovanému týráni manželky domlouval a jí se proti jeho surovostem zastával a že obžalovaným nešetřně byl odbyt. Svědek činil tak jako

otec zavražděné, jemu přirozeně záleželo na blahu dcery, klidu manželství a jest známo, že dobrý otec v těchto případech spolkně mnohé hořké slovo od zetě, aniž stal by se proto ještě jeho nepřítelem. Příkoří zeřovo osladí mu naděje, že se vše zase urovná a jeho dítě bude šťastným. Opak této životní zkušenosti v daném případě z okolností neplyne. Arcí stal by se svědek nepřitelem obžalovaného, kdyby tento byl vrahem jeho dcery. Toto nepřátelství však, jak porotním dvorem soudním správně doloženo, nespádało by pod ustanovení § 170 č. 6 tr. ř. Svědek neměl zajisté zájmu na tom, by právě jeho zeť z pachatelství byl usvědčen, a neměl tudíž pohnutky k tomu, by k vůli usvědčení obžalovaného bral si něco na svědomí. Svědkovi jednalo se spíše o to, by skutečný pachatel byl vypátrán a došel zaslouženého trestu. Usvědčení obžalovaného z vraždy nebylo účelem, ovšem ale, stalo-li se, důvodem nepřátelského smýšlení. Jinak nemohl by ten, komu trestním činem ublíženo, býti vůbec, tedy ani tehdy vzat do přísahy, když věc udála se mezi čtyřma očima a jiných důkazů není.

Čís. 33.

Pro totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž rozsudkem bylo uznáno (§ 267 tr. ř.), záleží na tom, zda obžalovací spis dle svého celého obsahu namířen jest právě tak, jako rozsudek, proti účasti obžalovaného na určitém příběhu neb určité události, z níž vzešel týž trestní výsledek.

Pro přečin předražování dle § 21 čis. 2 čis. nař. ze dne 21. srpna 1916 čis. 261 ř. z. jest lhostejno, zda pachatel jednal v mezích svého živnostenského neb obchodního oprávnění, zda jednal na vlastní či cizí účet a zda zisk vymíněný za sprostředkování přesahoval meze v obchodě obvyklé.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1919, Kr. I 4/19).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zástupce do rozsudku zemského trestního jako nalézajícího soudu v Praze, jímž byli obžalovaní Otakar M. a Bedřich T. dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin předražování dle § 21 čis. 2 čis. nař. ze dne 21. srpna 1916 čis. 261 ř. z., zrušil rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl, a to mimo jiné z těchto

důvodů:

Především dlužno odpověděti na procesuální námitku, kterou uplatňoval obhajce obžalovaného Bedřicha T. oproti vývodům zástupce generální prokuratury. Obhajce přednesl, že Bedřich T. byl obžalován pouze pro nákup citronů, nikoliv však pro sprostředkování nákupu, v kteréžto sprostředkovatelské činnosti spatřuje právě zástupce generální prokuratury trestnost jednání tohoto obžalovaného, že proto ohledně něho nemůže býti vyneser odsuzující rozsudek pro sprostředkování tedy pro čin, na který obžaloba nezněla ani původně, aniž byla naň za hlavního přelíčení rozšířena. Námitka tato jest neoprávněna. Jest sice správně, že v tenoru obžaloby jest řeč pouze o nákupu citronů. Než předmětem obžaloby jest ve smyslu §§ 207 a 267 tr. ř. účast obžalova-

ného na určitém příběhu neb určité události, z kterých vzešel výsledek pod obžalobu vzaty. Vlastním předmětem obžaloby jest tedy skutečnost, že obžalovaný přivodil tento výsledek svým jednáním při konkrétní události, nikoliv však jednotlivé období této události neb jednotlivé okolnosti, trestní čin provázející. Při tom jest lhostejno, že trestně stíhaná událost jest, jako v tomto případě, vylíčena zevrubně pouze v důvodech obžalovacího spisu, poněvadž na jedné straně tvoří tenor obžaloby a důvody její jednotný celek a ježto jest se strany druhé věci soudu nalézacího, by případ, jenž jest předmětem obžaloby, prozkoumal ve všech jeho směrech a ve všech okolnostech, jež mají příčinný vliv na trestný výsledek, aby pak odpověděl ve svém rozsudku na otázku v obžalobě položenou, zda a pokud se obžalovaný svou účastí na příběhu v obžalobě naznačeném dopustil trestného činu a kterého zákona dlužno na tento čin použítí. Vzhledem k tomu jest pro posouzení otázky, zda byla obžaloba překročena, směrodatno vylíčení příběhu v důvodech obžalovacího spisu. Vychází-li se při zkoumání případu, o který tuto jde, z hořejších hledisk, nemůže nějaké překročení obžaloby ve smyslu § 267 tr. ř. přijíti vůbec v úvahu. Oba obžalovaní jsou stíháni proto, že nakupovali dotyčné předměty za tím účelem, by cenu jejich vyhnali na přemrštěnou výši. V jaké podobě se nákup ten stal, zda zejména ve způsobě činnosti sprostředkovací, zda na eizí neb vlastní účet, je lhostejno; rozhodno jest jen, by příslušná činnost odbyvala se ve formě nákupu. O takovouto sprostředkovací činnost se však v daném případě jedná; tato činnost byla předložena obžalobou soudu i je na tomto, by ji posoudil. Jde-li však o týž čin či o týž poměr obžalovaného k těmž trestnímu výsledku, pak není nějakého rozšíření obžaloby zapotřebí. Pokud jde o zmáteční stížnost samu, dlužno ji uznati za odůvodněnou. Soud vyloučil vinu obžalovaných z toho důvodu, že jednali při obchodu, z něhož jest se jim zodpovídati, jen v mezích svého živnostenského oprávnění jako komisionáři a ježto kromě toho též odměna, kterou si obžalovaný Otokar M. vymínil za sprostředkování, byla mírnou, z čehož soud usuzuje, že obžalovaní nejednali v úmyslu, aby cenu zboží vyhnali na výši přemrštěnou. Avšak právě toto odůvodnění dokazuje zřejmě, že soud skutkovou povahu přečinu dle § 21 zmíněného císařského nařízení správně nevystihl. Zmíněný trestní předpis čelí proti každému, jenž v úmyslu, aby při tom vyzískal, vsunuje se jako zbytečný článek do přechodu předmětu potřeby z producenta do konsumu, poněvadž tím cenu zboží alespoň o svůj zisk zvyšuje. Jsa sobě vědom, že jeho vsunutí se do přechodu zboží na konsumenta musí míti nezbytně za následek nepřiměřené zvýšení ceny, jedná takový pachatel též v úmyslu, jaký zákon ku skutkové povaze vyžaduje, aby totiž cenu zboží do nepřiměřené výše vyhnal. Při tom nemění nic na podstatě věci, jedná-li pachatel formálně v mezích svého obchodního neb živnostenského oprávnění. Za poměrů mírových brání tomu již volná soutěž, aby zboží takovým způsobem zbytečně nebylo zdražováno. V době válečné a při spojené s ní bouřlivé poptávce po zboží tato překážka nemůže se státi účinnou. Proto tresce zákon takovouto čistě spekulativní činnost, poškozující požívateľstvo na úkor jednotlivce, byť i odehrávala se v mezích v době míru zásadně přípustných. Překročení obchodní oprávněnosti činilo by pachatele jen ještě snad i dle živnostenských předpisů trestuhodným. Pro otázku trestnosti dle nařízení o předražování

nespadá okolnost ta vůbec na váhu. Také okolnost, že obžalovaní vyvíjeli pouze činnost sprostředkovatelskou jako komisionáři, není podřadění jejich jednání pod trestný předpis § 21 cí. nař. na závadu, pakliže jejich činnost formálně označena býti může jako kup. Lhostejno jest, kupovali-li na účet vlastní nebo na účet nějakého komitenta. Rozhodným jest toliko, byla-li jejich spolučinnost směřující na vlastní zisk pro převod zboží do konsumu potřebnou, poměry obchodními ospravedlněnou, čili nic. Nebyla-li potřebnou, pak směřovala na zbytečné předražování zboží a sice i tenkrát, když zisk za sprostředkování vymíněný nepřevyšoval meze v obchodu obvyklé. Namítal-li obhajce, že sprostředkovatelská činnost obžalovaných není ničím jiným, než-li částí režie, jež spojena byla s dotyčným obchodem, dlužno poukázati k tomu, že obžalovaný M. nečítal si jen zájždku do Pardubic, nýbrž také provisi, takže příslušné předměty zdražily se zbytečně aspoň o tuto provisi. Z toho vyplývá, že výrok, kterým vyloučen byl úmysl obžalovaných, vyhnati ceny zboží na přemrštěnou výši, spočívá na úvahách právě závadných a stává se tím rovněž vratkým. Soud směl jen tenkrát obžalované obžaloby sprostíti, mohl-li zjistiti, že jejich činnost při dotyčných obchodech byla z obchodního stanoviska potřebna neb užitečna, aby přechod zboží do konsumu urychlila. Po stránce té případ zkoumati soud rozhodující opomenul. Ohledně obžalovaného Otokara M. klade též rozsudek váhu na okolnost, že koupil cikorii, mýdlo a svíčky toliko u těch pardubických obchodníků, kteří, jsouce právě povoláni ku konání služby vojenské, rozhodli se, že obchody své zavrou. Nevyplývá sice z rozsudku, že by soud dovozoval snad ze zjištění toho zvláštní důsledky pro otázku viny. Budiž však přece na to poukázáno, že i tento výrok rozsudku nesrovnává se s obsahem konstitutu Otokara M., na něž se důvody dotyčně odvolávají. Obžalovaný M. udal toliko, že koupil mýdlo »Monopol« a veškeré svíčky »Hella« od jednoho obchodníka, který šel na vojnu. Při hlavním přelíčení z 5. dubna 1918 pak dodal — a tak se též dle protokolu o hlavním přelíčení ze dne 30. července 1918 ospravedňoval — že mu H. řekl, aby pro něho zajel do Pardubic, koupit nějaké zboží, že tam bude něco k dostání, poněvadž oddamtud narukovali obchodníci na vojnu; on že skutečně do Pardubic zajel a zboží koupil, od koho však, že jmenovitě udati nemůže; byli to prý většinou velkoobchodníci. Právem poukazuje tudíž zmáteční stížnost na to, že dotyčné zjištění rozsudku nesrovnává se se spisy, v nichž není podkladu pro okolnost, že by M. byl koupil zboží toliko u pardubických obchodníků, kteří, jsouce právě povoláni na vojnu, rozhodli se obchody své zavřítí. Bylo tudíž dáti místo oprávněné zmáteční stížnosti státního zastupitelství, rozsudek ve výroku, kterým obžalovaní M. a T. sprostěni byli, co zmátečný zrušiti a věc ku opětnému projednání sborovému soudu první stolice vrátiti.

Cís. 34.

K pojmu věci uzamčené (§ 174 Ilc tr. zák.).

(Rozh. ze dne 5. dubna 1919, Kr I 54/19.)

Rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Jičíně uznán obžalovaný vinným zločinem krádeže, jehož dopustil se tím, že, vniknuv na ne-

uzamčenou púdu, odcizil tam z místnosti, oddělené od ostatního prostoru uzamčenou, 2 m vysokou přehradou, již přešel, věci v hodnotě přes 50 K.

Zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku, pokud opírala se o § 281 č. 10 tr. ř., byla ne j v y š š í m s o u d e m jako soudem zrušovacím po ústním líčení zavržena z těchto

důvodů:

Ani v části, vyhrazené roku k veřejnému líčení, není zmateční stížnost ospravedlněna. Míni, že nalézací soud, vyloživ mylně pojem věci uzamčené, podřídil skutek obžalovaného pod trestní ustanovení § 174 II lit. c) tr. zák. na skutek ten se nehodící, takže v pravdě jedná se prý jen o přestupek krádeže (§ 281 č. 10 tr. ř.). Stížnost není v právu. Uzamčenými po rozumu § 174 II lit. c) tr. zák. jsou věci, k nimž cizí osoby nemají normálního přístupu, takže, chtějíce si je osvojit, musí nejprve zdolat překážku, již majitel zúmyslně položil mezi ně a věc k její ochraně před osobami cizími. Při tom jest lhostejno, jaké povahy překážka jest, zda věc jest ve vlastním, užším slova smyslu uzamčena, či chována jest v místnosti, chráněné před cizím vstupem zdí nebo jinou přehradou, a lhostejno jest, zda zdolat lze překážku s větším nebo menším napjetím sil. Větší nebo menší zdolatelnost překážky jest rázu individuálního, s hlediska trestnosti bezvýznamného. Záleží na síle, zručnosti a obratnosti zloděje a jeho pomocných prostředcích. Se zdokonalováním ochranných prostředků drží takřka stejný krok technická výskolenost zlodějí. Nedobytná pokladna bude pro jednoho zloděje překážkou nezdolnou, pro jiného hračkou, 2 m vysoká ohrada bude pro jednoho zloděje nepřekročitelná, jiný překoná ji hravě. Trestnost nemůže se řídití tímto individuálním měřítkem zloděje, pro trestnost stačiti musí objektivní znak, vyčerpávající se v tom, že majitel věci chtěl přístup k věci cestou normální stížiti a také skutečně stížil.

Čís. 35.

Právní zástupce z povolání, jenž jako obviněný byl sprostěn ze soukromé obžaloby, nemá proti soukromému obžalobci nároku na náhradu útrat obhajovací úkonů, jež jim samým nebo jeho kanceláři byly předsevzaty.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1919, Kr I 142/19.)

K zmateční stížnosti, podané generální prokuraturou na záštitu zákona, uznal Nejvyšší soud jako soud zrušovacím právem: Usnesením okresního soudu v Chebu ze dne 1. února 1919 a potvrzujícím je usnesením krajského soudu v Chebu ze dne 12. února 1919, pokud jimi byly v trestní věci Marie H. proti Dru. Mořici Z. příknyto obviněnému proti soukromé obžalobkyni útraty vzešlé vlastním hájením se obviněného, byl porušen zákon v ustanoveních §§ 381, 383, 390 tr. ř.

Důvody:

Marie H. podala u okresního soudu v Chebu proti Dru. Mořici Z., advokátovi v Chebu, žalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti dle § 491 tr. zák. Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 12. srpna 1918 byl

obviněný obžaloby pro uvedený přestupek dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn a soukromá obžalobkyně odsouzena dle § 390 tr. ř. k náhradě útrat trestního řízení. Tento rozsudek nabyl moci práva. Podáním ze dne 28. prosince 1918 likvidoval obviněný Dr. Z. proti soukromé obžalobkyni své útraty a bylo mu usnesením okresního soudu v Chebu ze dne 1. února 1919 příknyto celkem 373 K 60 h, v nichž jsou zahrnuty jednak položky za výkony obhájce obviněného, jednak položky za vlastní práce a intervence obviněného Dra. Z. Tak zejména přisoudil okresní soud obviněnému za sepsání podání, jimž se přihlašuje k provedení důkazu pravdy, 50 K s příslušnými manipulačními poplatky. Za účast při hlavním přelíčení dne 21. května 1918, k němuž se obviněný dostavil bez obhájce 50 K, za podání, sepsaná obviněným, po 4 K 60 h, za účast při hlavním přelíčení dne 31. července 1917, při němž obžalovaný rovněž nebyl zastoupen obhájcem, 60 K; za žádost za přisouzení útrat a zjištění právní moci, jež obžalovaný rovněž sám obstaral, příslušný peníz; k tomu družil se položky za studium spisů, záznamy a pochůzky k soudu, vesměs úkony, jež obstarala kancelář obviněného. Proti usnesení okresního soudu stěžovaly si obě strany: obviněný se domáhal zvýšení přisouzených částek, soukromá obžalobkyně vyloučení položek přisouzených za vlastní obhajovací úkony a práce obviněného. Usnesením ze dne 12. února 1919 zamítl krajský soud v Chebu obě stížnosti jako neodůvodněné. Obě usnesení, okresního i krajského soudu v Chebu, pokud přisuzují obviněnému Dru. Mořici Z. větší útraty, než byl skutečně vynaložil na své hájení ustanoveným obhájcem porušují zákon. Dle § 390 tr. ř. jest soukromý žalobce povinen nahraditi obviněnému, který byl právoplatně sprostěn obžaloby, všecky útraty vzešlé jeho zakročením. Těmito útratami dlužno však rozuměti pouze takové útraty, které jsou dle pravidel obsažených v §§ 381 a 383 tr. ř. vůbec předmětem náhrady. Dle § 381 č. 4 tr. ř. náleží k nákladům řízení trestního, za něž se může na obviněném vymáhati náhrada, platy obhájcem a jiným zástupcům stran, nikoliv však náhrada za vlastní práce a čas vynaložený soukromým obžalobcem. Stanoví proto výnos min. sprav. ze dne 11. dubna 1891, č. 6558 právem, že soukromému žalobci, který svou věc sám vede, nepřisluší náhrada útrat zastoupení. Že jest tento náhled správný, vyplývá i z ustanovení § 383 odst. 3 tr. ř., který odpírání soukromému obžalobci právo žádati svědecké. Z téhož důvodu nemůže žádati soukromý obžalobce náhradu za osobní vedení trestní věci a to ani tenkrát, je-li zástupcem stran z povolání. Totéž, co platí o soukromém obžalobci, musí však platiti také o obviněném. Objem náhradní povinnosti obviněného, stanovený v §§ 381, 383 tr. ř. jest zajisté měřítkem pro posouzení závazku k náhradě útrat, uloženého v § 390 tr. ř. soukromému obžalobci. V tom směru nemůže býti jedna strana ve výhodě proti druhé, není přípustno, přidržeti obžalobce k plnění ve prospěch obviněného, sprostěného obžaloby, jemuž by sám obviněný, kdyby byl býval odsouzen, proti obžalobci nepodléhal. Dle těchto zásad neměly tudíž býti Dru. Mořici Z. přisouzeny útraty za obhajovací úkony, které obstaral buď sám osobně neb jeho kancelář.

Čís. 36.

Obvinil-li ten, jemuž ublíženo, obžalovaného teprve za svědecké výpovědi při hlavním přelíčení o veřejné obžalobě z dalšího trestního činu,

vyhrazeného obžalobě soukromé, jest na něm, by zachoval se dle pokazu § 263 tr. ř.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1919. Kr II 78/19.)

K zmateční stížnosti, podané generální prokuraturou na záštitu zákona, uznal Nejvyšší soud jako soud zrušovací právem: Rozsudkem okresního soudu ve Znojmě ze dne 18. července 1918 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského soudu ve Znojmě jako soudu odvolacího ze dne 4. září 1918 porušen byl zákon v § 263 tr. ř., rozsudky tyto se jako zmatečně zrušují a Josefa K. sprostuje se vedle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek § 496 tr. zák., jehož se prý dopustila tím, že dne 1. července 1918 ve Znojmě veřejně a před více lidmi soukromé žalobkyni Anastazii K. vynadala, a sprostuje se zároveň vedle § 390 tr. ř. od náhrady nákladů řízení trestního.

Důvody:

Dne 13. července 1918 konalo se u okresního soudu ve Znojmě hlavní přelíčení pro přestupek § 411 tr. zák., jehož se Josefa K. dopustila dne 1. července 1918 na Anastazii K. tím, že jí ve rvačce lehce zranila. Rozsudkem ze dne 13. července 1918 byla za to Josefa K. dle § 412 tr. zák. odsouzena do vězení na 48 hodin, zostřeného jedním postem a dle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení. Při hlavním přelíčení, o žalobě té konaném, byla Anastazie K. jako svědkyně vyslechnuta a udala, že jí obviněná při výstupu dne 1. července 1918 u řeznického obchodu ve Znojmě vynadala. Tím vyskytl se určitý nový trestní skutek, totiž urážka na cti, a bylo na Anastazii K., která měla právo soukromě žalovati, by dle § 263 tr. ř. učinila návrh, aby přelíčení a rozsudek také na tento skutek byly rozšířeny, anebo aby jí bylo zůstaveno právo, stíhati skutek nově přibylý zvláště o sobě. Toho však neučinila, nýbrž, nevyhradivši si zmíněného práva obžaloby, podala týž den na Josefu K. zvláštní protokolární obžalobu soukromou pro urážku na cti, o níž opět konalo se hlavní přelíčení dne 18. července 1918, a byla Josefa K. na novo rozsudkem z téhož dne pro přestupek dle § 496 tr. zák. vzhledem k § 265 tr. ř. odsouzena k peněžitě pokutě 5 K, v případě nedobytnosti do vězení na 24 hodin a dle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů řízení trestního. Rozsudek ten byl krajským soudem ve Znojmě jako soudem odvolacím potvrzen. Pokuta byla dne 15. listopadu 1918 složena. Rozsudky posléz uvedenými porušen byl zákon v ustanovení § 263 tr. ř., jež spočívá na základním ustanovení § 56 tr. ř., že rozsudek vyčerpávati musí všechna toho času známá obvinění a že výjimku obsahuje jen § 57 tr. ř., a dále na základních ustanov. §§ 34, 35, 267 tr. zák., že trest za více trestných činů zpravidla vyměřen býti musí jednotně. Proto předpisuje § 263 tr. ř. by oprávněný obžalobce — a to platí, ať z jakékoli příčiny jest hlavním přelíčení přítomen — stíhání nově se vyskytnuvšího trestního skutku si vyhradil, poněvadž by jinak oprávnění toho pozbyl. Zákon v § 263 tr. ř. nezádává nic jiného, než aby se vyskytl při hlavním přelíčení jiný, dosud soudem nestíhaný, soudem dosud neznámý trestný skutek. Tvrzením poškozené Anastazie K., jako svědkyně slyšené, že jí obžalovaná »vyna-

dala«, bylo způsobem přesným a všechnu pochybnost vylučujícím zjištěno, že vyskytlo se nové obvinění, totiž nadávky spadající alespoň pod skutkovou podstatu § 496 tr. zák., byť znění jednotlivých nadávek uvedeno nebylo, a mělo tudíž ihned již z mocí úřední ve smyslu § 265 tr. ř. býti postupováno. Nestalo-li se tak, nemůže nezachovávaní zákonného předpisu na úkor obžalované dodatečnou novou žalobou býti napravováno.

Čís. 37.

Předražování dle § 20 cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. může se dopustiti i ten, kdo prodává jen jako zmocněnec neb prostředník osoby třetí.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1919. Kr I 74/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského soudu v Táboře uznán vinným přečinem dle § 20 č. 2. lit. a cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku zmatečnost z důvodu § 281 č. 4 tr. ř. Obžalovanému byla prý odňata možnost náležitého hájení tím, že byl zamítnut návrh obhájců, podaný při hlavním přelíčení, aby byla slyšena manželka obžalovaného o tom, že obžalovaný dal brambory a oves, které později prodal H. N-ovi a J. V-ovi, k dispozici svému synu za cigarety a prašek. Zmateční stížnost dovozuje, že, kdyby se nabídnutým důkazem zjistilo, že dotyčné plodiny nebyly vlastnictvím obžalovaného, nýbrž jeho syna, by tím bylo také prokázáno, že obžalovaný neurčoval při prodeji jich cenu samovolně, nýbrž jen jako prostředník osoby třetí, že tudíž neměl na přemrštování cen účastenství a viny. Zodpovědnost by stíhala pak pouze vlastníka těchto věcí. Avšak nabídnutý důkaz byl zamítnut právem, poněvadž okolnost, jednal-li obžalovaný jako prostředník osoby třetí, či prodával-li ve vlastním jméně, jest pro otázku viny v přítomném případě zcela nerozhodna. Obžalovaný doznal sám a doznává ještě ve zmateční stížnosti, že požadoval za 1 q bramborů a 50 kg ovsá 80 K, pokud se týče 50 K, ceny, jichž přemrštěnost zmateční stížností vůbec nepopírá. Dle zákonných ustanovení o předražování dopouští se tohoto trestního činu každý, kdo požaduje za předměty potřeby ceny zřejmě přemrštěné, ať již prodává věci vlastním či cizím jménem, na vlastní či cizí účet. Ovšem může se státi spoluvinnou na předražování také osoba třetí, vlastník věci, věděla-li o požadování ceny zřejmě přemrštěné a schvalovala-li je, nebo ručí-li, jako obchodník, za své zřízení. V žádném případě by se však obžalovaný nemohl státi beztrestným z důvodu, že prodával jako zmocněnec nebo prostředník jménem synovým. V zamítnutí zmíněného průvodního návrhu nelze proto spatřovati porušení práva obhajoby obžalovaného, důvod zmatečnosti dle § 281 č. 4 tr. ř. není opodstatněn. Bylo proto zamítnouti zmateční stížnost jako neodůvodněnou ihned v neveřejném sezení.

Předražování (§§ 20 a 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z.).

~~Ceny zřejmě přemrštěné požaduje (§ 20) i ten, kdo činí přemrštěnou nabídku, třeba v očekávání, že dojde ještě k jednání a smlouvání o ceně.~~

Citované nařízení, zejména i § 20 vztahuje se na předměty potřeby vůbec, to jest na věci sloužící přímo neb nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat, nikoliv jen na předměty nezbytné potřeby.

Přechinu dle § 23 č. 4 může se dopustiti i obchodní jednatel za provisi.

Konkurence předražování (§ 20) s řetězovým obchodem (§ 23 č. 4) ohledně téhož zboží není vyloučena.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1919, Kr I 1/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Hradci Králové, pokud jím byl uznán vinným přečinem dle § 20 č. 2 lit. b cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti státního zástupce do téhož rozsudku, pokud jím byl obžalovaný dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn obžaloby dle § 23 č. 4 téhož cís. nař., zrušil rozsudek ve výroku tomto, jakož i ve výroku o trestu a odkázal věc v rozsahu zrušení k soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodnul.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného pokládá za právně pochybený výrok o vině pro předražování z té příčiny, že nelze pokládati za »požadování« cen ve smyslu § 20 č. 2 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. pouhou nabídku obžalovaného vídeňské firmě, která prý byla učiněna jako celek, v očekávání, že dojde k jednání a smlouvání o jednotlivých strojích. Avšak i ten, kdo počítá s případným smlouváním, dává požadováním a následujícím smlouváním na jevo, že přijme i přílišnou cenu. Odvolává se na smlouvání je proto se stanoviska trestních předpisů o předražování nepřipustno, je-li již cena nejprve požadovaná přílišná, poněvadž by připuštění smlouvání jako důvodů vylučujícího požadování přílišných cen vedlo k obcházení zákazu předražování. Ostatně schází jakýkoli podklad pro tvrzení zmateční stížnosti, že firmy, jimž učinil obžalovaný své nabídky, dříve by se byly pustily do smlouvání ohledně cen, naopak možno při nynějším nedostatku téměř všech předmětů potřeby plným právem předpokládati, že by firmy, jimž svědčila nabídka obžalovaného, anebo jiní koupěchtiví konečně přistoupili na ceny obžalovaným požadované. Také další námitka obžalovaného, že by byla vídeňská firma dala stroje před uzavřením koupě svými inženýry prohlédnouti, jest nerozhodna, poněvadž skutková povaha přečinu předražování nevyžaduje, aby se prodej uskutečnil; stačí pouhé požadování cen. Konečně popírá zmateční stížnost, že by stroje, o které v přítomném případě jde (elektrické motory a dynamy) byly věci nezbytné potřeby, ježto prý nebylo nebezpečí, že věci ty nebudou více k dostání nebo stoupnou nepoměrně v ceně. Císařské nařízení ze dne 24. března 1917 vztahuje se vý-

slovně na předměty potřeby vůbec a rozumí tím všechny věci sloužící přímo neb nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Že by takovými potřebám nesloužily stroje, o něž tu jde, zmateční stížnost sama netvrdí. Že obžalovaný požadoval zřejmě přemrštěné ceny v úmyslu, směřujícím k využitkování mimořádných poměrů vyvolaných válkou, zjišťuje nařikáný rozsudek výslovně; popírá-li zmateční stížnost tento úmysl, brojí tím nepřipustným způsobem proti přesvědčení soudu, získanému volným oceňováním průvodních prostředků (§ 258, 288 č. 3 tr. ř.) Bylo proto zamítnouti zmateční stížnost obžalovaného ve všech směrech neodůvodněnou.

Zmateční stížnost státního zastupitelství bere v odpor rozsudek, pokud jím byl obžalovaný sprostěn obžaloby pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. důvodem zmatečnosti č. 9 lit. a § 281 tr. ř. Nalézací soud neshledal v jednání obžalovaného přečinu řetězového obchodu ani pouštění se do jiných pletich, které jsou způsobilé, zvýšiti cenu dotyčných předmětů (elektrických motorů a dynam), a je toho náhledu, že obžalovaný jako sprostředkovatel obchodů uvedenými předměty, v kterémžto sprostředkování hledal svou výživu, nespátoval v obchodech svých jednání takového, jež by mohlo býti pokládáno za trestné. Tím poukazuje rozsudek na právní omyl, který ovšem obžalovaného neomlouvá. Spíše bylo povinností soudu zjišiti, jsou-li zde známky skutkové povahy přečinu dle § 23 č. 4 cís. nař. V tom směru právem poukazuje zmateční stížnost státního zastupitelství na to, že nařikáný rozsudek nezjišťuje zákonných náležitostí trestního činu obžalovanému za vinu kladeného. Zjišťuje sice, že obžalovaný neměl předmětů, jimiž obchodoval, ani ve vlastnictví ani na skladě, že předměty ty neměly ani přijíti do místa jeho pobytu, nýbrž měly z místa, kde byly vyrobeny, přímo býti odeslány do místa bydliště kupujícího, dále, že činnost obžalovaného záležela pouze v tom, že prostě opsal nabídky firmy M. a B., ceny tam uvedené značně zvýšil a pak jako vlastní nabídky předložil firmě; dotyčné předměty hledající. Rozsudek však se nevyslovuje o tom, shledával-li soud v tomto způsobu obchodování obžalovaného postup, potřebám solidního obchodu vyhovující, nezjišťuje dále, vsunul-li se obžalovaný zbytečně mezi vyrabitele a odběratele strojů a měl-li vědomí, že svým zbytečným a neodůvodněným vsunutím se stěžuje normální přechod zboží do konsumu a zdražuje jeho cenu. Dlužno podotknouti, že jest lhostejno, jednal-li obžalovaný jako samostatný obchodník, či jako obchodní jednatel za provisi. Mezi oběma není co do řetězového obchodu rozdílu, ať provádí obchody na vlastní účet či pouze za provisi. Soud nezjistil dále, pouštěl-li se obžalovaný, vydávaje se snad za osobu technicky vzdělanou, i do jiných pletich, s nimiž bylo spojeno nebezpečí zvýšení ceny zboží, a byl-li si tohoto nebezpečí vědom, anebo je dokonce schválil. Pro tyto nedostatky ve zjištěních, které znemožňují rozhodnutí ve věci samé, bylo nutno vyhověti zmateční stížnosti státního zastupitelství, zrušiti nařikáný rozsudek ve výroku o sprostění obžaloby pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař. i ve výroku o trestu a uznati, jak shora bylo uvedeno. Při tom dlužno ještě podotknouti, že odsouzení obžalovaného pro přečin předražování dle § 20 č. 2 lit. b cís. nař. nevyklučuje jeho případné potrestání pro přečin dle § 23 č. 4 cís. nař., poněvadž obě zákonná ustanovení stanoví zcela rozdílné skutkové podstaty, u nichž každá o sobě zakládá samo-

statný přečin. Konkurence, předražování s řetězovým obchodem ohledně téhož zboží není zajisté zásadně vyloučena. Přečinu dle § 20 cís. nař. se dopouští, kdo požaduje nebo dává si poskytnouti za předměty potřeby ceny zřejmě přílišné v úmyslu, zvyšovati ceny využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. jest naproti tomu vinen, kdo provozuje předměty potřeby řetězový obchod nebo se pouští do pletich, které jsou způsobitelné, ceny předmětů potřeby zvýšiti. Je-li zde skutková povaha jednoho či druhého nebo obou přečinů, závisí především od konkrétního jednání, jehož se pachatel dopustil. Splnil-li svým jednáním náležitosti skutkové povahy jen jednoho trestního činu, nemůže mu býti kladen za vinu druhý a naopak. Zahnuje-li však čin obžalovaného veškeré pojmové známky obou trestných činů, musí mu býti oba přičteny. Jednáť se o samostatné trestné činy, které stávají vedle sebe, spolu konkurují a mohou býti spáchány samostatnými jednáními.

Cís. 39.

Při zlomyslném poškození věci, určené dle své povahy zvláštním účelům, jest pro výpočet výše škody nutné dle § 85 lit. a tr. zák. k zločinné kvalifikaci rozhodno, do jaké míry se věc stala poškozením neupotřebitelnou pro tyto zvláštní účely.

Zákonných sazeb hodnotních stanovených pro jistá kritéria při deliktech majetkových nutno i tehda použít, když sazby ty neodpovídají nynějším hodnotám zboží a peněz.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1919, Kr I 32/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Táboře uznán vinným zločinem veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku dle § 85 lit. a tr. zák.

Důvody:

Předpoklad, že poškozené byla zastřelením svině a čtyř hus způsobena škoda nad 200 K, bere stížnost v odpor také se stanoviska § 281 č. 10 tr. ř. Než neprávem. Dovojuje sama správně, že v úvahu přichází rozdíl mezi vnitřní cenou věci před poškozením a po fyzickém znehodnocení jejím dle toho, do jaké míry nastala trestným činem neupotřebitelnost věci k použití jejímu dle obecného jejího určení. Právě ze zásady této však plyne, že nerozhodovala pouhá hodnota masa ze zastřelené svině. Neboť obžalovaný nepoškodil, t. j. nezničil nebo neučinil neupotřebitelným maso ze zabití svině ve váze 70 kg, nýbrž zastřelil svině dle tvrzení poškozené a znaleckého posudku chovnou. Že pak chovná svině zabitím stává se pro majitele nezpůsobilou k užívání, jemuž dle obecného určení má sloužiti, je na jevě. Není tedy správně tvrzení stížnosti, že výši škody pro trestní posouzení dlužno stanovití toliko se zřetelem na zůžitkování svině porážkou na maso (se stanoviska řeznického) a že stanovisko jiné bylo by pro obor práva trestního nepřipustno. Neboť poškození věci záleží v bezprávném zkrácení zájmu vlastníkovu na nezměně-

něm trvání jeho věci takovým působením na věc tu, že existence a stav její dochází změry. Ochrany dostává se šem 85 lit. a tr. zák. nikoliv tak věci jakožto majetku, jako spíše vlastnictví; jednáje o zlomyslném poškození cizího vlastnictví nepomýšlí § citovaný jen na předmět vlastnictví, majetek, nýbrž i na subjektivní práva a moc plynoucí dle § 353 obč. zák. z poměru vlastníkovu k věci. Je proto poškozením cizího vlastnictví nejen ničivé nebo rušivé působení na podstatu věci, ale i vše, co porušuje stav, odpovídající vůli vlastníkově co do součástí jeho majetku, a možnost, vůli tu uplatniti, pokud rušivá činnost ta není již zachycena některým jiným zákazem práva trestního na ochranu vlastnictví. Je tudíž právně bezvadno, přijal-li soud nalézací za své stanovisko znalecovo, který ocenil svině jakožto chovnou dle svých odborných znalostí při váze asi 70 kg obnosem 1.600 K, z něhož, vypočítáváje výši škody, srazil za maso částku 1100 K, takže zbývá na vyrovnání ztráty, povstale zahynutím chovného zvířete 500 K. Jak při tom počítána cena masa a je-li v souladu s cenou tržní nebo maximální, je zcela lhostejno a netřeba přezkoumavati nejasné sem spadající důvody zmateční stížnosti. Neboť je zřejmo, že by posunutím hodnoty masa pod nebo nad 1100 K nic se nezměnilo na ocenění zmíněné ztráty a jen by byl znalec musil v případě druhém dospěti k vyšší číslu úhrnné. Že však tento rozdíl mezi hodnotou masa a celkovou hodnotou živé svině činil méně než 500 K, stížnost ani nedovojuje. I dlužno její odpor proti tomuto předpokladu soudu nalézacího zase odkázati na § 288 č. 3 tr. ř. a na tu okolnost, že obžalovaný ani při hlavním přeličení proti posudku znalcovu jakožto základu tohoto zjištění nic neuvedl a neposkytl tedy soudu nalézacímu možnosti, posudek znalcův dáti přezkoumati. Ve stadiu zrušovacím árci již pro další nové důkazy místa není. Pokud stížnost konečně poukazuje k tomu, že obnosy stanovené novelou tak zvanou Omerovou ze dne 9. dubna 1910 č. 73 ř. z. pro jistá kritéria při deliktech majetkových neodpovídají nynějším hodnotám zboží i peněz, nutno jí odkázati k tomu, že tou dobou ještě u nás nedošlo ku změně ve směru tom a že soudům je dbáti zákonů platných. Možno tedy sice připustiti, že za dob, kdy obnosy zmíněné byly ještě ve shodě s poměry hospodářskými, byla by pravděpodobně i škoda poškozené bývala odhadnuta obnosem podstatně nižším; ale na posouzení viny obžalovaného ta okolnost vlivu míti nemůže, zvláště, když se ani pro obor práva trestního a jeho praxe nelze uzavřáti fakt, že ceny všeho zboží a tím i nabývací náklady na opatření si předmětů náhradních za věci zničené nebo ukradené, poškozené a pod. vskutku se značně zvýšily. Cena předmětů potřeby jest jich hodnotou, vyjádřenou v určitém obnosu peněz, t. j. minci, pokud se týče jiných všeobecně uznaných platidel platné měny. Jest svou povahou v prvé řadě pojmem hospodářským a podmíněna poměry hospodářskými. Ježto poměry ty ustavičně se mění, podléhají následkem toho i ceny stálým změnám: říkáme, že ceny stoupají a klesají. Určuje-li trestní zákon kvalifikaci těch kterých deliktů majetkových výši škody vzešlé tomu, kdo byl postižen trestným činem, má na mysli zase jen ceny předmětů, na něž bylo útočeno; vždyť škoda ta rovná se zpravidla onomu nákladu, jež by musel činiti postižený trestním činem, aby si opatřil předměty, jež byly trestním útokem zmařeny, znetvořeny, znehodnoceny anebo odejmuty, aby byl, pokud jest možno, obnoven stav, jaký tu byl před spácháním trestného činu. Že mnil trestní

zákon jako směrnici pro rozřídění trestních činů proti cizímu majetku směřujících jako zločinů, přečinů a přestupků toto všeobecně obvyklé a uznané hodnocení předmětů, vyjádřené v jejich cenách, vyplývá z toho, že v tomto ohledu nestanoví žádného jiného od toho se odchylicího měřítko. Toto stanovisko zaujímá jmenovitě i zákon ze dne 9. dubna 1910 č. 73 ř. z., jenž tu přichází v úvahu a k němuž poukazuje zmateční stížnost. Stouply-li ceny, staly-li se dokonce až přespřílišnými, musí je přijati a uznati každý, musí se s nimi spokojiti každý, třeba, že by jich výše nebyla nijak dostatečně odůvodněna. Jakémusi kolísání podléhaly ceny vždy i za pravidelných poměrů. Válkou změnil se arci podstatně poměr nabídky k poptávce a nastalo z různých příčin všeobecné zdražení všech potřeb životních. Všeobecnou drahotou, vyvolanou mimo jiné též poklesnutím hodnoty, platební a kupní síly peněz, trpí však veškeré třídy obyvatelstva a není téměř nikoho, kdo by jí nebyl postižen. Nelze naprosto nahlédnouti, proč by měl v oboru trestního práva pachatel, tedy právě ten, kdo útočil na cizí majetek, kdo takto přivodil zákonu se přičící změnu poměrů hospodářských a majetkových a tím způsobil škodu, se domáhati toho a činiti nárok na to, aby vůči němu nebyly uznány tyto vysoké ceny, v platné korunové měně vyjádřené, aby takto se bylo odchýleno od jedině možného a zákonem zamýšleného způsobu určení škody z činu vzešlé. Použije-li se těchto vysokých cen proti tomu, kdo se dopustil toho křivého činu cizí majetek porušujícího, neděje se mu zajisté nížádná křivda a nemůže se tím nijak pokládati za stížena, jelikož jsou mu povědomy hospodářské poměry, za nichž jedná, na nichž jest závislým v každém ohledu jeho čin a od nichž jeho činu odpoutati nelze, jelikož jest si úplně vědom toho, že věc, na níž útočí, stoupla značně v ceně, stala se cennější, a jelikož musí právě tak, jako jiné vědomé předpoklady a důsledky svého jednání, zodpovídati i tyto vyšší ceny. Nepřijde na to, že nabývá případně svým jednáním předmětů, jež měly dříve cenu daleko nižší, jelikož nerozhoduje jeho zisk a užitek, nýbrž újma, již trpí ten, kdo byl postižen jeho činem. Ujmu tu možno správně vymeziti toliko přihlížejíc k hospodářským poměrům, za nichž byl čin spáchán, a vzhledem na dobu spáchání činu. Pachatel zodpovídá tu hospodářskou škodu, kterou způsobil, a té nelze jinak určit než přihlížejíc k hospodářským poměrům, jak se právě utvářily. Neodporuje tudíž výrok soudního dvoru první stolice o výši škody způsobené obžalovaným nijak zákonu.

Čís. 40.

Soud není povinen upozorňovati svědka na právní dobrodiní § 153 tr. zák.

Trestnost křivého svědectví není vyloučena tím, že formálně svědecký výslech týkal se v pravdě osoby z trestního činu podezřelá, měl-li svědek po zákonu možnost, by (př. použitím § 152 tr. ř.) výpovědi svědecké se vyhnul.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1919, Kr II 3/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Petra K. do odsuzujícího rozsudku zemského trestního soudu v Brně.

Důvody:

Rozsudkem zemského soudu trestního v Brně byl Petr K. uznán vinným zločinem podvodu v §§ 197, 199 lit. a) tr. zák. vytčeným, jehož se dopustil tím, že dne 28. listopadu 1917 u okresního soudu ve Vyškově v trestní záležitosti proti své manželce Marii K. pro zločin krádeže vydal vědomě křivé svědectví. Proti tomuto výroku o vině brojí zmateční stížnost obžalovaného, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti § 281 č. 9 lit. a) a b) a č. 5 tr. ř. Není však v žádném směru odpodstatněna. Uplatňuje nejdříve, že rozsudek v odpor vzatý přehlédl, že měl býti obžalovaný dříve, než byl slyšen jako svědek, upozorněn také na ustanovení § 153 tr. ř. Leč trestní řád neobsahuje nikde předpisu, jenž by ukládal soudu povinnost, poučiti osobu, jež má býti slyšena jako svědek, o právním dobrodiní § 153 tr. ř., jest naopak ponecháno soudcovskému uvážení, zda dlužno svědka před jeho výslechem poučiti o předpisu § 153 tr. ř. Tím méně jest tu nějaké trestní ustanovení, jež by ohrožovalo zmatečností opomenutí, jež vytyká stížnost rozsudku sborového soudu první stolice. Že i osoba, která jest podezřelou z trestuhodného účastenství na věci předmět výslechu tvořící, může býti slyšena jako svědek, vysvítá nejjasněji z ustanovení § 170 č. 1 tr. ř., jenž toliko nedopouští, aby taková osoba byla co svědek vzata do přísahy; jen porušení tohoto předpisu jest pak ohroženo zmatečností (§§ 170, 281 č. 3 tr. ř.). Poukazujíc k tomu, že byl obžalovaný nejdříve slyšen jako obviněný, že pak bylo trestní řízení proti němu jako svědek, při čemž bylo možno trestní řízení proti němu kdykoli zase obnoviti, uplatňuje zmateční stížnost dále, že nelze jeho výpověď, kterou učinil dne 28. listopadu 1917 a která byla dle toho pouze oděna v roucho svědecké výpovědi, pokládati za svědeckou výpověď, poněvadž by byla dle okolností sebeobviňováním obžalovaného. Stížnosti tanou patrně na myslí ony případy, v nichž byla osoba, která jest zřejmě podezřelou z nějakého trestuhodného účastenství na věci, o níž má vypovídati, slyšena jako svědek a tím donucena, udati nepravdu, nechťela-li sebe prozraditi a odhaliti své trestuhodné účastenství na věci. Ponechávajíc stranou otázku, zda bylo za okolností k nimž poukazuje zmateční stížnost, vhodné, vyslechnouti obžalovaného jako svědka, lze připustiti, že bývaly nejvyšší soudní dvůr ve Vídni, jehož judikatura nebyla arci v tomto ohledu jednotnou, vynesl v četných podobných případech rozsudky osvobozující. Při tom bylo však předpokládáno, že osoba, zřejmě podezřelá z trestuhodného účastenství na věci předmět výslechu tvořící, se nalézá ve stavu donucení, z něhož není pro ni žádného jiného východiska, než že udá vědomě nepravdu, nechce-li sebe samu obviňovati. Působuje-li se případ, o němž se tu jedná, s hlediska právě vytčeného, jež by jedině opravňovalo k sprostění obžalovaného, jest na bledni, že se zde věc má jinak. Obžalovaný byl před svým výslechem, konaným dne 28. listopadu 1917, výslovně soudcem poučen o tom, že se vzhledem na ustanovení § 152 tr. ř. může vzdáti svědectví, obžalovaný přes to nepoužil právního dobrodiní mu zmíněným paragrafem poskytnutého a vypovídal jako svědek, ačkoliv se mohl vyhnouti povinnosti svědčení před soudem. Někaké donucení tedy u něho nestávalo. Naopak byla mu tím, že byl upozorněn na ustanovení § 152 tr. ř., poskytnuta možnost zpří-

sobem méně nápadným a jeho osoby nikterak se nedotýkajícím dostati se z domněle choulostivé situace, v níž prý se ocitl. Výpověď svědecká nebyla mu dle toho nijak vnucena, nýbrž vzal zcela dobrovolně a bez jakéhokoliv nátlaku na sebe břímě, vyprávěti u soudu jako svědek. Nelze proto mluvit o nějakém donucení na straně obžalovaného a odpovídá odsuzující výrok v tomto ohledu zákonu; uplatňovaného důvodu zmatečnosti § 281 č. 9 lit. a) tu tedy není. Rozsudek v odpor vzatý neobsahuje nikde výroku o tom, že by tu byly okolnosti, jež zrušují trestnost činu obžalovaného anebo vylučují stíhání pro tento čin; to, co uplatňuje zmateční stížnost (§ 2 lit. g) tr. zák.), jež okolností, jež by vylučovala zlý úmysl (viz nadpis § 2 tr. zák.), pročež možno přihlížeti k dotýčným vývodům zmateční stížnosti jen s hlediska důvodu zmatečnosti § 281 č. 9 lit. a) tr. ř., což se také skutečně stalo. Není-li tu však soudního výroku o tom, že byla trestnost činu obžalovaného zdvižena anebo stíhání proň vyloučeno, nelze také říci, že by byl takovým výrokem porušen zákon. Schází tu tedy jakýkoli podklad pro uplatňování důvodu zmatečnosti § 281 č. 9 lit. b) tr. ř. a není v tomto ohledu zmateční stížnost provedena, jak toho vyžaduje zákon. Přihlížeje k shora vylíčeným úvahám, postrádá okolnost, že byl obžalovaný sám v podezření z trestného skutku, o němž měl vyprávěti jako svědek, rozhodujícího významu, pročež jest neodpodstatněnou výtka kusosti, činěná rozsudku prvé stolice, protože prý si nepovšimnul zmíněné okolnosti. Zmateční stížnost jest tedy neodůvodněna, pokud se týče neprovedena dle zákona, pročež jí nebylo vyhověti.

Čís. 41.

Poměr všeobecného předpisu § 335 tr. zák. ku zvláštním případům následujících paragrafů.

Neopatrné zacházení se střelnou zbraní může, není-li tu zvláštní skutkové povahy §§ 373 a 374 tr. zák., beze všeho podřadeno býti všeobecnému ustanovení § 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1919, Kr I 69/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského soudu jako nalézacího soudu v Jičíně uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák.

Důvody:

Vycházejíc z právního stanoviska, že jen tehda bylo by přikročiti ku zkoumání, zda jednání Václava B. spadá pod všeobecné nařízení § 335 tr. zák., kdyby bylo zjištěno, že uschování revolveru bylo ve smyslu § 373 tr. z. nezávadným, dovozuje zmateční stížnost zmatečnost dle § 281 č. 5 tr. ř. z okolnosti, že rozsudek opomenul zabývat se otázkami, kde revolver byl uschován, kdo jej uschoval a zda uschování byl-li nabytý, bylo před dětmi a jinými neopatrnými a nezkušenými osobami dostatečné. Než toto právní stanovisko zmateční stížnosti je patrně nesprávné. Zákon trestní upravuje v § 335 tr. zák. všeobecné pravidlo pro trestnost ohrožování tělesné bezpečnosti lidí z neopatrnosti,

nastala-li z něho smrt neb těžké poškození na těle. V dalších paragrafech uvádí trestní zákon zvláštní nebezpečná jednání či opomenutí, aniž by tím platnost všeobecného nařízení § 335 tr. zák. na provinění pod žádné speciální ustanovení nespadaající byla omežována. Z tohoto poměru všeobecného § 335 tr. zák. k následujícím §§ vyplývá, že, byla-li smrt člověka přivoděna bez úmyslu přičiněním osob, při nichž není zvláštní skutkové podstaty v jednom z následujících §§ vytknuté, dlužno přece zkoumati, nenastane-li jich trestní zodpovědnost dle všeobecného předpisu § 335 tr. zák. Dle § 373 tr. zák. tresce zákon provinění osob, jež nabitou střelnou zbraň opomenuly před dětmi a jinými neopatrnými a nezkušenými osobami dostatečně uschovati. Trestnost osoby za uschování zodpovědné nevylučuje však souběžnou trestnost osoby neopatrné a nezkušené, pak-li i s její strany v konkrétním případě neopatrné bylo si počináno a neopatrností touto smrt neb těžké poškození na těle přímo byly přivoděny. Ježto by samostatná zodpovědnost obviněného nebyla vyloučena ani tenkrát, kdyby tu bylo provinění osoby třetí ve smyslu § 373 tr. zák., nelze sledovati neúplnost rozsudku ve výroku o rozhodných skutečnostech v tom, že se soud s okolnostmi dle § 373 tr. zák. pro trestnost osoby třetí směřodatými v rozsudku zvláště nezabýval. Též pokud zmateční stížnost brojí proti správnosti subsumce činu stěžovatelova pod § 335 tr. zák. pro nedostatek jednání, o němž stěžovatel při povinné opatrnosti nahlédnouti mohl, že spojeno jest s ním nebezpečí pro život neb tělesnou bezpečnost lidí, jest patrně neodůvodněna. Pokud stížnosti, vyvrátiti skutkové zjištění, že obviněný nehlédl ani obrátiti zbraň směrem, kde nikdo nestál, poukazujíc na odchýlné prý tvrzení svědkyně J. H., pak na místní ohledání a posudek soudního lékaře, nespadá pod hledisko žádného z uplatňovaných důvodů zmatečnosti. Okolnosti, že není zakázáno prohlížeti zbraně střelné, že obviněný blížil se věku, činícimu jej ke službě válečné povinným, a že v době války tehdejší vládou bylo nařizováno, aby se mládež ve školách cvičila ve zbraních, nevylučují, že obviněný, jenž znal, jak rozsudek zjišťuje, zhoubný účinek střelných zbraní, ve válce užívaných, mohl snadno nahlédnouti nebezpečí, s neopatrným zacházením s takovouto zbraní u přítomnosti osob třetích spojené, a nebránily by tudíž, aby trestán nebyl dle § 335 tr. zák., pak-li náležité opatrnosti šetřiti opomenul. Mínil-li zmateční stížnost, že jen tehda mohlo by se snad tvrditi, že obžalovaný počínal si neopatrně, kdyby byl věděl, že zbraň je nabitá a že prohlížení zbraně, o níž se neví, je-li nabitá, dlužno se stanoviska § 335 neb 431 tr. zák. stavěti na roveň prohlížení zbraně nenabitě, jest náhled její patrně mylný. Právě § 374 tr. zák., jehož se zmateční stížnost dovolává a jenž výslovně hrozí trestem častěji se přiházejícímu případu neopatrného zacházení se zbraní, o níž se pachatel dříve nepřesvědčil, je-li nabitá, vyvrací co nejpádněji náhled stěžovatelův. Z ustanovení toho vyplývá zřejmě stanovisko samého zákona, že, nepřesvědčil-li se ten, kdo střelnou zbraň do ruky bere, je-li tato nabitá čili nic, musí počítati s možností, že zbraň je vskutku nabitá a tudíž nebezpečná, a prohřešuje se proti povinné péči o tělesnou bezpečnost lidí přítomných, neužívá-li téže opatrnosti, jako při prohlížení zbraně nabitě. Nastává-li trestnost pachatelova, jenž nenabitou střelnou zbraň na někoho spustí, nepřesvědčiv se dříve, není-li tato nabitá, může zůstatí tuto nerozhodnutým. Že by ten, kdo nabitou zbraň proti jinému

spustil, nepřesvědčiv se dříve, zda není nabita, trestu nepodléhal, jest vyloučeno pozitivním ustanovením § 374 tr. zák. a jen s tímto případem možno osudné jednání stěžovatelovo v přítomném případě srovnávati.

Čís. 42.

Byla-li při zločinu krádeže položena porotcům otázka dodatková po výši hodnoty ukradeného předmětu, není sice účelno a vhodné, pojmáti tuto pro trestnost činu závažnou skutkovou okolnost i do otázky hlavní; stalo-li se tak však přes to, nezakládá to o sobě zmatek dle § 344 č. 6 tr. ř.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1919, Kr I 70/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaných Marie K. a Václava K., kteří byli krajským jako porotním soudem v Jičíně uznáni vinnými zločinem krádeže, první dle §§ 171, 173., 174 IIa), c), 179 tr. zák. a druhý dle §§ 171, 174 IIa), c), 176 IIa) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obou obžalovaných, uplatňující důvod zmatečnosti dle § 344 č. 6 tr. ř., jest necpodstatněna. Po stránce této vytýká zmateční stížnost rozsudku zmatek, poněvadž přes odpor obhájcův pojaty byly do hlavních otázek ohledně krádeže též hodnoty odcizených věcí, jakkoliv byly krom toho dány porotcům též otázky dodatkové, zda hodnoty toho, co bylo ukradeno, činí více než 2000 K, pokud se týče 200 K nebo 50 K. V tomto upravení otázek shledává zmateční stížnost porušení předpisů §§ 318 a 320 tr. ř. Nelze popírati, že by byl porotní soud lépe jednal, kdyby byl z hlavních otázek, týkajících se krádeží, hodnoty odcizených věcí vypustil. Neboť tím, že pojaty byly přesné cifry ocenění odcizených předmětů do hlavních otázek, krom toho pak položeny byly zvláštní otázky dodatkové ohledně hodnoty odcizených věcí 2000 K, pokud se týče 200 K, pokud se týče 50 K převyšující, přivoděno bylo jednak nebezpečí, že by porotci mohli pro pouhé pochybnosti o přesné cifře hodnoty odepríti kladnou odpověď na hlavní otázky, jakkoliv v ostatních směrech pochybnosti neměli, jednak že by se mohli dostat sami s sebou v odpor, přisvědčivše k otázkám hlavním, ne však k otázkám dodatkovým, co do výše hodnoty korespondujícím. Tento odpor nastal také skutečně ve výroku porotců ohledně Václava K., byť i ne v neprospekch tohoto obžalovaného. Neopodstatněno jest však tvrzení zmateční stížnosti, že by z příčiny jí uplatňované byly bývaly porušeny předpisy stran kladení otázek porotcům, najmě předpisy §§ 318 a 320 tr. ř. Se stanoviska § 318 tr. ř., dle něhož pojmouti jest do hlavní otázky z okolností trestního skutku tolik, kolik třeba jest k jeho individualisování a ku rozhodnutí o nárocích na odškodnění, bylo pojetí přesné hodnoty ukradených předmětů ovšem zbytečné, poněvadž i bez něho byl trestní skutek dostatečně individualisován, aby od podobných skutků bezpečně mohl býti rozlišen, o výši odškodnění rozhodovati pak jest ne porotcům, nýbrž soudu, takže cifru škody výrokem poroty zjišťovati netřeba. Bylo-li však lze se obejít i bez pojetí cifry do otázek hlavních, nevyplývá z toho

ještě, že by jejím pojetím do hlavní otázky byl předpis § 318 býval porušen. Dle druhého odst. § 323 jest ponecháno úvaze soudu v tom kterém případě, které skutečnosti jest shrnouti v jednu otázku aneb učiniti předmětem zvláštních otázek. Dle toho nelze popírati oprávnění soudu, aby pojal i hodnotu odcizených předmětů do otázky hlavní. Tím méně lze shledávati porušení předpisů § 320, či spíše § 322 tr. ř. v tom, že soud učinil obnosy pro zločinnou kvalifikaci krádeže, pokud se týče pro trestní sazbu rozhodné předmětem zvláštních otázek dodatkových. Tím bylo naopak vyhověno předpisům těchto míst zákona a nemění na tom ničeho skutečnost, že se tak stalo přes to, že byl již pojetím hodnoty do otázek hlavních zjednáno dostatečný podklad pro rozhodnutí i o této stránce činu. Dvojnásobně položení též otázky porotcům nutilo je sice, zabývati se dvakrát hodnotou odcizených předmětů, tím však právním obhajoby nestala se žádná ujma, nýbrž bylo jim spíše poslouženo. I v případě dodatkových otázek o přičetnosti vedou se porotcové dle výslovného předpisu zákona k tomu, aby se přičetností obviněného opětně a tedy důkladněji zabývali, jakkoliv jim bylo přičetnost obviněného zkoumati již tehda, když rozhodovali o vině jeho při otázce hlavní. Poukazuje-li zmáteční stížnost k tomu, že kladnou odpovědí na otázky hlavní, obsahující též označení hodnoty odcizených předmětů, byla porotcům záporná odpověď na souběžnou otázku dodatkovou, pokud jde o hodnotu, stížena, nelze v tom shledati závady. Byli-li porotci úpravou otázek vůbec nuceni, aby se obírali dvakrát hodnotou odcizených předmětů, pak bylo to jen zcela správně, jestliže, odpověděvše kladně na otázku hlavní, musili i souběžnou otázku dodatkovou zodpověděti kladně. Záporná odpověď byla by jen nasvědčovala tomu, že porotcové otázky jim položené správně nepojali, a byla by zavdala podnět k monitůře. Právě výsledek v přítomném případě alespoň ohledně Marie K. nasvědčuje tomu, že porotcové, odpověděvše kladně jak na otázky hlavní ohledně hodnoty 2000 K převyšující, tak i na otázku dodatkovou ohledně téhož obnosu, úlohu svou správně vystihli. Jinak má se věc ohledně Václava K., při němž porotcové, jakkoliv zjistili kladnou odpověď na otázky hlavní, že cená odcizených předmětů 2000 K převyšovala, přes to otázky dodatkové ohledně hodnoty 2000 K a 200 K převyšující zodpověděti záporně. Dotyčná odpověď, která přiměla soud k tomu, že uznal Václava K. vinným jen krádeží věcí v hodnotě 50 K převyšující, jakkoliv kladnou odpověď na otázky hlavní byla hodnota 2000 K převyšující již zjištěna, byla by mohla zavdati obžalobě příčinu k návrhu na řízení dle § 331 tr. ř. aneb podklad pro zmateční stížnost z důvodu § 344 č. 9 tr. ř. Ve prospěch obžalovaných tohoto patrného odporu, způsoběného ovšem málo vyhovující úpravou otázek využití nelze. Bylo proto zmateční stížnost i, pokud se opírá o § 344 č. 6 tr. ř. jako bezdůvodnou zamítnouti.

Čís. 43.

Souhlasil-li obžalovaný s návrhem obžalovacího spisu, aby při hlavním přelíčení byly čteny protokoly o seznáních svědků, nemůže se dovolávat zmatek dle § 281 č. 4 tr. ř. z toho důvodu, že protokoly ty byly při hlavním přelíčení přes odpor obhájcův čteny a že soud nevyhověl návrhu, by za účelem výslechu těchto svědků bylo hlavní přelíčení odročeno.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1919, Kr I 123/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném zmatečnou stížnost obžalovaných Josefa F. a Anny F.-ové, kteří byli rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Jičíně uznáni vinnými přečinem dle § 20 č. 1., lit. b) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

Důvody:

Stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti § 281 č. 2, 3, 4 tr. ř., avšak vesměs bezdůvodně. Důvody č. 2, 3 shledává stížnost v tom, že při hlavním přelíčení ve smyslu návrhu ve spise obžalovacím učiněného čteny byly protokoly svědků A, B, C a D přes to, že obhájce se čtením jich nesoouhlasil a při hlavním přelíčení činil návrh, aby líčení bylo odročeno a aby svědkové ti ku příštímu líčení byli předvoláni. Poněvadž důvod zmatečnosti č. 2 pozůstává v tom, že byl při hlavním přelíčení čten spis o nějakém dle zákona neplatném výkonu přípravného vyhledávání neb vyšetřování, ač stěžovatel tomu odporoval, a důvod č. 3 v tom spočívá, že při hlavním přelíčení bylo porušeno nebo nebylo zachováno nějaké nařízení, o němž v zákoně výslovně se přikazuje, že se ho má šetřit pod následky zmatečnosti, čehož však ohledně ustanovení § 252 tr. ř. není, nejsou tyto důvody zmatečnosti vůbec provedeny a nelze k nim proto přihlížeti. Pokud z téže příčiny uplatňován jest důvod č. 4, vychází ze spisů, že ohledně svědkyně D. návrh shora uvedený obhájcem vůbec učiněn nebyl, tak že dotyčné tvrzení stížnosti odporuje spisům, a že, pokud se týče svědků B a C, učiněn byl teprve při hlavním přelíčení. Ve spise obžalovacím navrženo bylo čtení výpovědí svědků, da- jí-li obžalovaní k tomu své svolení, a vyhradilo sobě státní zastupitelství pro ten případ, že by obžalovaní svůj souhlas odepřeli, další návrh. Obžalovaní v době mezi podáním obžaloby a hlavním líčením uvedenému návrhu neodporovali a také osobního předvolání těchto svědků nenavrhlí, ačkoliv během toho času učinili prostřednictvím svého vykázaného obhájce po dvakráte průvodní návrhy dle § 222 tr. ř. Následkem toho dlužno za to míti, že s návrhem státního zastupitelství mlčky svůj souhlas projevíli, a, když soudní dvůr návrhu obhájce teprve při hlavním přelíčení učiněnému na osobní předvolání těchto svědků nevyhověl, nelze v tomto nálezu vedlejším proti návrhu obhájce obžalovaných vyneseném shledávati porušení předpisu § 252 tr. ř., poněvadž souhlas před hlavním přelíčením ohledně předvolání nějakého průvodu udělený dodatečným odvoláním odstraniti nelze. Pokud se týče svědka A, navrhoval sice obhájce podáním, aby ku hlavnímu přelíčení byl svědek tento předvolán, podání to však jednak učiněno bylo po prvním hlavním přelíčení v této trestní věci nařízeném a, byť i bezprostředně, po zahájení odročném, takže v té příčině platí totéž, co bylo shora uvedeno, jednak svědek ten byl veden o okolnostech zcela nově, soudem nalézacím za nerozhodnou uznané a, když obžalovaní výslovně neprohlásili, že se, pokud se týče okolností, o kterých v přípravném řízení vypovídal, s přečtením jeho protokolu nespokojují, nelze z toho dovozovati jich nesoouhlas. Ostatně dle protokolu o konečném hlavním líčení byly veškeré tyto protokoly svědecké na konec přečteny za souhlasu stran. Nebyl tudíž zamítnutím

neb nějaké pravidlo řízení trestního, jehož šetřiti káže podstata řízení, shora uvedených návrhů zanedbán nebo nesprávně vyložen nějaký zákon jímž se zajišťuje obhajování, a není tu důvodu zmatečnosti § 281 č. 4. tr. ř.

Čís. 44.

I v řízení porotním vzdává se obžalovaný opravných prostředků proti rozsudku prohlášením, že chce trest nastoupiti, třebaž je učinil bez porady s obhájcem.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1919, Kr I 158/19.)

Nejvyšší soud nevyhověl v zasedání neveřejném stížnosti obžalovaného G. F. do usnesení krajského soudu v Chebu, jímž byla odmítnuta zmatečnou stížnost tohoto obžalovaného, ohlášená jeho obhájcem.

Důvody:

Porotní soud odůvodňuje odmítnutí ohlášené zmatečnou stížnosti tím, že obžalovaný G. F. prohlásil výslovně po prohlášení rozsudku, že chce trest nastoupiti; v prohlášení tímto spatřuje prvý soud vzdání se zmatečnou stížnosti. Ve zprávě, již spisy byly předloženy, uvádí soudní dvůr, že obžalovaný F. E. prohlásil po skončeném líčení na otázku, chtějí-li obžalovaní trest nastoupiti, že trest byl příliš nízko vyměřen, že chce míti více, že předseda odkázal obžalované na jejich obhájce, kterýž po té se všemi třemi obžalovanými mluvil, na to že přistoupili nejprve E. a N. a potom také stěžovatel ke stolu a prohlásili, že chtějí trest nastoupiti, předseda že měl za to, že prohlášení toto bylo učiněno se zřetelem na rozmluvu obžalovaných s jejich obhájcem. Protokol o porotním líčení nepodává v tomto směru žádného vysvětlení. Ze zprávy porotním soudem podané plyne, že byla obžalovanému G. F. poskytnuta možnost, aby se poradil se svým obhájcem o tom, chce-li trest nastoupiti. Nelze tedy souhlasiti s vývodem zmatečnou stížnosti, pokud tvrdí opak. Než i kdyby se byl předseda obžalovaného G. F. v nepřítomnosti obhájcově otázel, chce-li trest nastoupiti, a tento byl učinil prohlášení shora uvedené, neporadiv se se svým obhájcem, jest přes to pokládati prohlášení jeho za účinné, poněvadž i v porotním řízení rozhoduje obžalovaný sám o tom, spokojí-li se s rozsudkem a chce-li trest nastoupiti, přes to, že mu byl zřízen obhájce z úřadu pro líčení před porotním soudem ve smyslu § 41 odst. 2 tr. ř., že však obžalovaný učinil prohlášení shora uvedené po skončení porotního líčení, tudíž ve stadiu, kdy beze vší pochyby byl sám po zákonu oprávněn, rozhodnouti o tom, chce-li trest nastoupiti čili nic. Že pak v prohlášení obžalovaného, že chce trest nastoupiti, dlužno spatřovati vzdání se zmatečnou stížnosti, jest nepochybné; vždyť tím uznal vinu i trest a dal na jevo, že jest s rozsudkem spokojen. Každá pochybnost jest v tomto směru vyloučena, uváží-li se, že obžalovaný trest mu přisouzený skutečně nastoupil. Že jest teprv 19 let star, nepadá na váhu, jelikož jest za čin spáchaný po zákonu trestně zodpověděn. Odvolává-li se stížnost na to, že duševní síly obžalovaného jsou zmenšeny, dlužno ji odkázati na odůvodnění usnesení porotního soudu, jímž návrh obhájce na vyšetření duševního stavu byl zamítnut. Stížnost jest tedy bezdůvodna a bylo jí zamítnouti.

Trestní rozhodnutí.

Přípustnost zmateční stížnosti ohlášené z příkazu otceva matkou nezletilé obžalované, třeba že se tato v souhlase s matkou opravných prostředků proti rozsudku vzdala.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1919, Kr II 62/19.)

Nejvyšší soud vyhověl stížnosti matky nezletilé obžalované do usnesení krajského soudu v Uh. Hradišti, kterým byla dle § 1 č. 1 zákona ze dne 31. prosince 1877, č. 3 ř. z. z roku 1878 odmítnuta její zmateční stížnost ohlášená ve prospěch nezletilé obžalované, zrušil v odpor vzaté usnesení a nařídil soudu nalézacímu, aby ve věci po rozumu § 2 odst. 5 zák. cit., pokud se týče § 285 tr. ř. dále jednal.

Důvody:

Nezletilá, 18 let stará obžalovaná prohlásila dle protokolu o hlavním přelíčení v souhlase se svou matkou, která při hlavním přelíčení byla přítomna, že se vzdává opravných prostředků, a byl jí na její žádost povolen odklad trestu. Kromě matky obžalované žije též její otec, v jehož domácnosti obžalovaná s ostatními členy rodiny bydlí. Se zřetelem k § 282 tr. ř., dle něhož jsou rodiče obžalovaného nezletilce oprávněni, i proti jeho vůli ohlásiti v jeho prospěch zmateční stížnost proti rozsudku jej odsuzujícímu, není zajisté žádné pochyby o tom, že se mohou oba rodiče za jeho souhlasu vzdáti tohoto opravného prostředku. Učinila-li tak pouze matka bez souhlasu a zmocnění svého manžela, který jako otec je dle § 152 obč. zák. povinen, své nezletilé děti zastupovati, nelze o vzdání se opravného prostředku v pravdě mluvit a nemá proto významu ve smyslu čis. 1 § 1 zákona ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 okolnost, že matka obžalované souhlasila se vzdáním se zmateční stížnosti, projeveným nezletilou dcerou. Neměl proto nalézací soud odmítnouti a limine zmateční stížnost ohlášenou matkou obžalované, v níž tato praví, že tak činí z rozkazu otceva resp. manželova, dokud aspoň nevyšetřil, zdali nedal otec opravdu své manželce příkaz, aby zmateční stížnost podala, třeba se jí nezletilá obžalovaná dříve vzdala. Soudu nalézacímu bylo uvážiti, že rodičům nezletilce nemůže býti lhostejno, že týž snad z nezkušenosti nechá vejíti v moc práva rozsudek, který ho trvale zatíží, ale zároveň se i cti jeho rodičů dotýká. Otec obžalované neohlásil sice sám osobně formálně zmateční stížnosti, čehož vzhledem k tomu, co bylo shora řečeno, nebylo ani potřeba, poněvadž však tím, že se připojil ku stížnosti své manželky, kterou tato podala proti odmítnutí ohlášené zmateční stížnosti, dal na jevo, že s ohlášenou zmateční stížností souhlasí, není třeba dalšího jeho výslechu v tomto směru. Poněvadž nelze tedy míti za to, že by rodiče nezletilé obžalované se byli vzdali zmateční stížnosti a opačný názor vyslovený v naříkaném usnesení nalézacího soudu spočívá na právním omylu, jest shora uvedené usnesení dle § 2 cit. zákona odůvodněno.

Předražování (§ 20 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.).
Nabývací náklady jsou jedním z měřítek, nikoli však výhradním měřítkem pro posouzení patrné přemrštěnosti cen.

I nejvyšší neb jinaké úředně stanovené ceny (§§ 17 a 18 cis. nař.), pak ceny směrné jsou způsobilým měřítkem v témže směru, nepocházejí-li z doby příliš odlehle; cenu, která je značně překročuje, možno pokládati i bez dalšího zkoumání nákladů nabývacích za patrně přemrštěnou.

Cena prodejní, byť nabývací náklady značně nepřevyšovala, může býti uznána za cenu přemrštěnou, byly-li již náklady nabývací patrně přemrštěny.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1919, Kr I 98/19.)

Nejvyšší soud vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zástupce do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v České Lípě, jímž byla obžalovaná sprostěna dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby pro přečin dle § 20 č. 2a cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., zrušil rozsudek v odpor vzatý a odkázal věc k soudu prvě stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek vylučuje vinu obžalované po stránce subjektivní tím, že přijímá za prokázáno, že obžalovaná, žijící v poměrech mizných a poukázána jsouc na vedlejší výdělky, neměla úmyslu zboží dalším prodejem zdražovati a využívatí poměrů způsobených válkou, nýbrž jen, že si chtěla vydělati na výživu pro sebe a své tři nezaopatřené děti. Nehledě k tomu, že právně stížnost zmateční vytyká předpokladu soudu nalézacího o nuznosti obžalované, že neuvážil při něm okolností ve spisech doložených a předpokladu tomu odporujících, zaměňuje soud nalézací zřejmě pohnutku, která obžalovanou snad vedla k nákupu a prodeji věci v enuciátu vyjmenovaných, s úmyslem dle § 20 cis. nař. rozhodným, jímž není ostatně úmysl zboží zdražovati, nýbrž požadovati cenu, o níž prodávající ví, resp. věděti musí, že je zřejmě přemrštěna a že požadování resp. obdržení její podmíněno je mimořádnými poměry válkou vyvolanými. V žádném ze směrů těchto rozsudek neobsahuje určitých a náležitě odůvodněných zjištění, i bylo jej proto již z tohoto důvodu zrušiti a vrátiti věc do stolice prvě k novému projednání a rozhodnutí. Než rozsudek je též v dalších směrech pochyben. Vycházejí patrně z náhledu, že pro posouzení otázky přemrštěnosti požadované ceny je výhradně směrodatna výše nákladů nabývacích, odmítá rozsudek přijati za podklad svého posouzení případu posudek cenové zkušebny proto, že nepřihlížela k nabývacím nákladům obžalované. Ministerstvo spravedlnosti prohlásilo ve svých vysvětlivkách k císařskému nařízení ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. (výnos ze dne 17. dubna 1917 č. 17 věstníku), že císařské nařízení upustilo na podkladě nabytých zkušeností a výsledků expertisy od toho, učiniti pro posouzení otázky, je-li cena přemrštěná čili nic, výhradním podkladem náklady nabývací a občanský zisk; císařské

nařízení vychází naopak z předpokladu, že ve směru tom dlužno přihlížeti také k momentům uvedeným ve vládním projevu uveřejněném ve »Wiener Zeitung« ze dne 28. března 1917. Tam pak se poukazuje k tomu, že se z důvodů praktických obtíží, tak zvláště konkrétního výpočtu nákladů výrobních a číselného stanovení občanského zisku neodporučovalo nahraditi čistě objektivní formuli definice předražování (§ 18 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.) »požadování cen zřejmě nadměrných« formulí, kladoucí důraz na moment subjektivní, a treatati požadování cen způsobilých dopomocí prodávajícímu k zisku převyšujícímu zisk občanský. Úvahy tam bližše rozváděné vedly vládu k ponechání dosavadní definice předražování, i bylo použití její na nynější tak zvláštní poměry hospodářské zústaveno soudcovskému posouzení v jednotlivých případech. S rozmyslem a důvodně zvolený text § 20 mluví tedy o upřílišněné ceně, aniž klade váhu na nadměrnost dosaženého zisku, jak činí v přítomném případě naříkaný rozsudek. V logické souvislosti s tímto pojetím je zavedení cenových zkušeben, jež citovaný již projev vládní motivuje úvahou, že použití pojmu předražování na jednotlivé konkrétní případy trestní nikterak nebývá snadno a že proto otázka, byla-li ta která cena přiměřená čili nic, spravedlivě posouzena býti může jenom na podkladě praktických hospodářských zkušeností (na základě kterých právě zkušebny cenové stanovití mají také ceny směrné). Ministerský výnos ze dne 17. dubna 1917 č. 17 věstníku pak poukazuje k obtížím, jež působí soudům otázka, je-li ta která cena zřejmě přemrštěna, zejména jde-li o podniky hospodářské, a jež nedají se vždy zdolat ani za pomoci znalců, poněvadž je namnoze vůbec těžko vyšetřiti spolehlivý způsob vypočítávání nákladů nabývacích. Těm a jiným na citovaném místě uváděným obtížím má býti učiněn konec zřízením cenových zkušeben. Zkušebny ty mají nabýti způsobilosti, ustanovovati správné ceny směrné a podávati věcně případně a nepodjaté posudky. Posudky jejich pak mají nahrazovati posudky znalecké, pokud je soudům zapotřebí posudku o otázce, je-li ta která cena zřejmě přemrštěna, i mají si je soudcové v případech § 20 cis. nař. vyžadovati. Důležité je pak další místo v tomto poučení, kde totiž ministerstvo vyslovuje náhled, že v celku čítati bude s tím, že ceny směrné a dotyčné jednotlivé posudky budou se zpravidla krýti, takže nebude docházeti ku stíhání pro předražování ve smyslu § 20 tam, kde nebyly překročeny ceny směrné. Zařízeními zmíněnými je dle poučení postaráno o to, aby soudům dostalo se spolehlivých podkladů pro posouzení přiměřenosti cen, i nazývá poučení v dalším dotčená zařízení zárukou za spravedlivé posouzení přiměřenosti. K těmto autentickým projevům o smyslu a výkladu § 20 cis. nař. přístupuje však i úvaha, že citované právě místo cis. nař. březnového je částí celého souboru ustanovení spjatých tendencí, čeliti bezuzdnosti, s jakou si hospodářský egoism za vojny navykl se vybíjeti, vyhledáváje při své honbě za ziskem i forem přímo paradoxních, jakou je na příklad snaha, nakupovti draho nebo alespoň za nic nevážití nejpřehnanějších nákladů nabývacích, dobře věda, že zboží za každou cenu odbude a že, čím značnější cena nabývací, tím spíše i zisk percer-tuelně nebo i absolutně již nemírný vedle ní bude svým obnosem mizejí a zdánlivě spadatí ještě v meze výdělku slušně přípustného. Důsledky hořejších úvah možno tedy shrnouti v tyto zásady: 1. Nabývací náklady jsou jedním z měřítek, nikoliv však výhradním měřítkem pro posouzení

patrné přemrštěnosti cen; 2. i nejvyšší neb jinak úředně stanovené ceny (§§ 17 a 18 cis. nař.), pak ceny směrné jsou způsobilým měřítkem v témže směru, nepocházejí-li z doby příliš odlehlé; cenu, jež je značně překro-čuje, možno pokládati i bez dalšího zkoumání nákladů nabývacích za patrně přemrštěnou; 3. cena prodejní, byť i nabývací náklady značně nepřevyšovala, může býti uznána za cenu přemrštěnou, byly-li již náklady nabývací patrně přemrštěny. Použití těchto zásad pak na případ přítomný vede k důsledku, že 1. soud nalézací, neměl-li proti posudku zkušebny cen jiných námitek, nežli že nepřihlíží ke konkrétním nákladům nabývacím, neměl ho věcně odmítati, poněvadž význam individuálních nákladů nabývacích a tedy nutnost jejich zjištění ustupuje do pozadí před odůvodněným posudkem zkušebny, a že 2. nabývací náklady obžalované tím méně mohou míti význam ii exkulpující, že dle posudku zkušebny samé jsou zřejmě přemrštěny, takže, nespadá-li nákup oněch věcí již snad sám o sobě pod hledisko č. 3 § 23 cis. nař., alespoň nesmí jakožto jeden ze shora zmíněných zjevů nezdravého obchodování docházeti nepřímou ochra-ny s hlediska § 20 cis. nař. Bude nyní na soudě nalézacím, aby šetře ve smyslu § 293 tr. ř. naznačených hledisek právních znovu případ pro-jednal a provedl zjištění nutná se stanoviska zmíněné skutkové podstaty a pak znovu rozhodl o otázce viny obžalované.

Čís. 47.

Skutková povaha zločinu dle § 85 lit b) tr. zák. nevyžaduje ani zvláště kvalifikovaného nebezpečí, ani nebezpečí ohrožujícího větší množství osob; stačí jakékoliv nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost, byť i jen jedné osoby, pokud se týče u větším rozsahu pro cizí majetek, které, třeba že z činu vskutku nevzniklo, mohlo jim, pokud se týče způsobem jeho provedení býti přivoděno neb z výsledku činu se vyvinouti.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1919, Kr I 108/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zástupce do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu, kterým byl obžalovaný R. P. uznán vinným přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku dle § 468 tr. zák., zrušil rozsudek v odpor vzatý a odkázal věc k soudu prvě stolice, aby ji znovu projednal a rozhodnul.

Důvody:

Zjistiv, že obžalovaný zlomyslně rozbil v krámě R-ově hořící visitou petrolejovou lampu, uhořív do ní plechovou pánvici, uznává ho rozsudek vinným pouze přestupkem dle § 468 tr. zák. a nikoliv, jak zněla obžaloba, zločinem dle § 85 lit. b) tr. zák., poněvadž prý tímto činem obžalovaného nebylo přivoděno, resp. nemohlo povstati zvláštní nebezpečí pro život nebo tělesné zdraví lidí a rovněž prý tu nebylo dalšího nebezpečí u větší míře pro cizí majetek, poněvadž lampa hned při úderu shasla. Zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku tohoto vznesená jest arci v právu, vytýká-li mu, že předpokládá po stránce právní, že k skutkové

podstatě zločinu dle § 85 lit. b) tr. zák. se vyžaduje, aby bylo činem pachatelovým povstalo nebo mohlo povstati z vlastní nebezpečí pro život a tělesné zdraví lidí. Zákon nevyžaduje v § 85 lit. b) nebezpečí nějak kvalifikovaného. Stačí tedy jakékoliv nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Nicméně by nepřipadný omen názor právní nečinil sám o sobě rozsudek zmatečným, poněvadž rozsudek z něho vlastně nevyvozuje důsledků, nýbrž obírá se dále oněmi způsoby ohrožení lidské bezpečnosti a u větší míře cizího majetku, jež dle okolností zjištěného děje obecně přicházeti mohly v úvalu. Za to však je rozsudek stížen uplatňovanou zmatečností, ovšem dle čís. 10, nikoliv 9 (lit. a), § 281 tr. ř. proto, že, jak zřejmá na jeho vychází z jeho rozhodovacích důvodů, neshledává v jednání obžalovaného čin spadající objektivně pod sankci § 85 lit. b) tr. zák. z té příčiny, že z něho nebezpečí rázu shora vylučného ve skutečnosti nevzniklo. V tomto ohledu dlužno především položit důraz na to, že ohrožení naznačené v § 85 lit. b) nemusí se týkati většího množství osob, nýbrž že stačí, mohlo-li z činu pachatelova vzejíti ohrožení, to jest možnost tělesného poškození pro osobu byt i jen jednu; v tom směru by tedy možnost použití § 85 lit. b) nevyklučovalo, že v krámě v době činu nebyl zástup lidí, když tam byly dle rozsudku kromě pachatele ještě čtyři osoby. Hlavní však je, že ke skutkové podstatě řečeného zločinu nikterak se nevyžaduje, aby vskutku byly se okolností činností pachatelovou doplnily v situaci znamenající nebezpečí obsahu shora uvedeného, stačíť dle znění zákona, mohlo-li z poškození věci nebezpečí vzniknouti, při čemž dlužno dále dbáti toho, že objektivní skutková podstata § 85 lit. b) je dána nejen, mohlo-li nebezpečí tam uvedené býti přivoděno činem samými a způsobem jeho provedení, nýbrž i může-li se vyvinouti z výsledku činu toho. Správně pojímaje případ po stránce právní, byl by měl tedy soud nalézací posouditi ve směru skutkovém, nikoliv, vzešlo-li z činu obžalovaného nebezpečí pro tělesnou bezpečnost osob v krámě přítomných a u větším rozsahu pro cizí majetek vzhledem ku příznivým okolnostem, jež in concreto zabránily škodlivým účinkům jednání obžalovaného, nýbrž bylo-li jednání obžalovaného takové, že z něho zmíněné ohrožení povstati může. Po stránce subjektivní, která soud nalézací při jeho stanovisku zajímati ovšem dosud nemusila, pak arci bude třeba zjištění, postřehl-li pachatel, že poškození lampy je čin takového rázu, že z něho vzniknouti může nebezpečí uvedeného druhu, a přikročil-li přes to k rozbití horké petrolejové lampy nad hlavami osob v dřevěném, jen ze spodu podezděném domě visící; nestačilo by arci, kdyby byl pachatel pouze mohl seznati nebezpečnou povahu svého činu; jeť ke skutkové podstatě po stránce subjektivní třeba, aby nebezpečí bylo bývalo alespoň in inventum zamýšleno. Poněvadž ve směrech těchto není v rozsudku příslušných zjištění, bylo zmatečnou stížností vyhověti, rozsudek zrušiti a věc vrátiti do stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 48.

Předražování (§§ 23 č. 3 a 4 a 20 č. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z.).

Nákup předmětů obecné potřeby (§ 23 č. 3) či řetězový obchod (§ 23 č. 4)?

Konkurence předražování dle § 20 s přečinu dle § 23 č. 3 neb 4 ohledně téhož zboží není vyloučena.

Poměr skutkových povah deliktů dle § 23 č. 4 cit. nař. a dle § 21 č. 3 cís. nař. ze dne 21. srpna 1916, č. 261 ř. z.; užší skutková povaha tohoto deliktu zmizela v širším rozsahu použitelnosti ustanovení prvního.

Spoluvina na řetězovém obchodu či jinaké pletichy dle § 23 č. 4 cit. nař.?

(Rozh. ze dne 25. dubna 1919, Kr II-31/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost R. F-ové a G. Sch-ové do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Novém Jičíně, jimž byly uznány vinnými: první přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., spáchaným řetězovým obchodováním, a přestupkem dle § 20 č. 1 téhož nař., druhá přečinem dle § 23 č. 4 téhož nař. spáchaným jinakými pletichami způsobými ceny předmětů potřeby zvýšiti.

Důvody:

Zmatečnou stížnost R. F-ové provádí zmatky dle § 281 č. 9a a 10 tr. ř. v ten smysl, že prý zjištění rozsudku dovolují jen odsouzení obžalované pro přečin ve smyslu § 23 č. 3 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., ale nikoliv ve smyslu č. 4 tohoto § a že odsouzení obžalované pro přestupek dle § 20 cit. cís. nař. je právně mylné, poněvadž nadměrný zisk obžalované za vinu kladený je zamýšleným výsledkem jednání, spadajícího pod § 24, č. 3, tudíž patří k náležitostem skutkové jeho podstaty a nemůže býti trestán zvláště. Zmatečnou stížnost jest bezdůvodna. Soud nalézací zjistil, že R. F-ová koupila mýdlo od jakési N-ové, jež nebyla ani výrobkyní mýdla ani velkoobchodnicí, za 95 K po tuctu a že je, neisouc sama oprávněna obchodovati mýdlem, prodala za 115 K nebo alespoň 105 K F. H-ovi, o němž věděla, že není obchodníkem. Ze zjištění toho plyne s logickou nutností závěr z něho soudem nalézacím vyvozovaný, že činností obžalované nebylo mýdlo uspíšováno na přechodu od výrobce do spotřeby, nýbrž že činnost obžalované byla hospodářsky zbytečnou a neúčinnou, zatěžujíc konečnou cenu mýdla pro spotřebitele hospodářsky neodůvodněnými dalšími výdělky členů řetězu, jejichž ruka na zboží procházelo, čehož si obžalovaná byla též vědoma. Poněvadž pak obžalovaná mýdlo nejen koupila, ale také prodala, nemůže býti řeči o přečinu dle § 23 č. 3 cís. nař., jenž předpokládá nikoliv další obchodování, nýbrž jen nákup zboží a jiné způsoby omezování jeho výroby neb obchodu s ním, zvláště když také není zjištěn vyžadovaný k této formě deliktu úmysl působiti přímo na stoupání cen. Přečin dle č. 3 tedy v případě přítomném v úvalu vůbec nepřichází. Ostatně budiž podotčeno, že konkurence přestupku, resp. přečinu dle § 20 s přečinem dle § 23 č. 3, resp. č. 4 cís. nař. nikterak není vyloučena. Neboť poměr skutkových podstat obou těchto deliktů je ten, že obchod řetězový jakožto forma hospodářsky zbytečného a prospěchy celku neodůvodněného obchodování, postavená na roveň jinakým pletichám, způsobilým vyháněti ceny do výše, je stělně již ve zdržování přechodu zboží od výrobce, resp. velkoobchodníka ke spotřebiteli, převáděním z jeho ruky do ruky mezi překupníky. je-

jižž zisk cenu zboží automaticky zvyšuje, byť i v jednotlivých případech nebyl o sobě přemrštěn, kdežto čiré předražování ve smyslu § 20 záleží ve využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných požadováním nebo přijímáním cen zřejmě nadměrných, bez ohledu na to, je-li nabytí zboží nebo jeho zcizování trestno podle jiných ustanovení cís. nař. z března 1917. Je tedy zřejmo, že je možno obchodovati způsobem v § 23 č. 4 zakázaným a nedopustiti se tím předražování, právě tak, jako předražovati, ale bez pletich a obchodování řetězového, jako konečně i obojí zároveň, totiž použití nezdravé obchodnické činnosti rázu zakázaného v § 23 č. 4 spolu k dosahování zisků nepřiměřených u využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaná R. F-ová nejsou obchodníci mýdlem, koupila dvě bedny mýdla a že mýdla toho pro sebe nepotřebovala, nýbrž, že zamýšlela s mýdlem tím provozovati řetězový obchod. Proč by koupě zboží za účelem dalšího úplatného zcizení jeho nespádala pod pojem obchodu vůbec a tedy nemohla ani být základem obchodu řetězového, nikterak nelze pochopiti. Zmateční stížnost G. Sch-ové poukazuje k tomu, že pojetím řetězového obchodu a jinakých pletich v ustanovení § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. stalo se ustanovení § 21 č. 3 cís. nař. ze dne 21. srpna 1916 č. 261 ř. z. o vyhánění cen do výše rozšiřováním nepravdivých zpráv nebo jinakých prostředků klamání zbytečným a nebylo již recipováno, i dovolává se výnosu min. sprav. ze dne 17. dubna 1917 č. věstníku 17 na důkaz, že slovem »pletichy« § 23 cís. nař. březnového míněny jsou jen národohospodářsky škodlivé rejdy, jež jsou způsobilé zvyšovati ceny pikly, nepravdivými zprávami nebo jinakými prostředky klamání nebo jinak způsobem nekalým, a jež zejména hospodářskému životu před válkou byly cizí. Náhled tento je naprosto mylný a vyvrací se již zněním citovaných ve zmateční stížnosti ministerských vysvětlivek. Dle nich je skutková podstata uvedená v nařízení březnovém pod č. 1 zcela nová, č. 2 březnového nařízení odpovídá č. 1 nařízení srpnového, č. 3 březnového nařízení odpovídá č. 2 nařízení srpnového a doplňuje dotyčné ustanovení výslovným uvedením nahromadování zboží na sklad; pro všechny ostatní kategorie hospodářsky nezdravého obchodování, způsobilého zvyšovati ceny, stanoveno č. 4 nař. březnového; vysvětlivky podotýkají výslovně, že již znění č. 2 nař. srpnového opravňovalo k použití tohoto předpisu na všechny osoby, jež se neúžitečně vsouvají v obchodování předměty spotřebními jen za účelem dosažení zisků, aniž tím dopomáhají spotřebitelé ke zboží; že v takové činnosti spočívá vlastní obchodování řetězové, což pravděpodobno je obzvláště tehda, nezabývali-li se činitelé jeho jinak obchodováním v dotyčném zboží, že však se vedle vlastního obchodování řetězového vyskytly nové způsoby obchodních rejdu, vyznačující se stejným účinkem na utváření se cen, k označení jejich že použito v cís. nař. březnovém slova »pletichy«, z něhož a z jehož na roveň postavení obchodu řetězovému že plyne, že ustanov. § 23 č. 4 platí proti praktikám a jednáním, cizím obchodu legitimnímu, čímž že stalo se ustanovení o vyhánění cen do výše rozšiřováním nepravdivých zpráv nebo jinými prostředky klamání zbytečným. Z toho je zřejmo, že ustanovení § 23 č. 4 nař. břez. nemají za účel, trestati zase jen totéž, co bylo v § 21 č. 3 nařízení srpnového označeno za vyhánění cen do výše rozšiřováním nepravdivých zpráv nebo jinými prostředky klamání, nýbrž že tato úzká celkem

skutková podstata prostě zmizela v mnohem širším rozsahu použitelnosti ustanovení nového, s jehož hlediska zkoumati dlužno to které konkrétní jednání v tom směru, spadá-li pod pojem obchodování nereálného, řádnému obchodu cizího a je-li s to, aby působilo na zvyšování cen: Že obojí tato náležitost je tu v případě přítomném, nemůže býti pochybnou, uváží-li se, že, správně vzato, bylo by jednání obžalované G. Sch-ové mělo býti posuzováno jakožto spoluvina (ve formě napomáhání) na řetězovém obchodu, jímž byla uznána vinnou R. F-ová; neboť dle zjištění rozsudku zapůjčila G. Sch-ová 200 K R. F-ové za tím účelem, aby tato mohla složit N-ové na koupi mýdla závdavek, aby jí tedy umožnila provedení činu, jenž na straně F-ové byl z důvodů shora vyložených právem uznán za přečin ve smyslu § 23 č. 4, a to, jak zjištěno, znajíc poměry F-ové a vědouc, že si chce tato na mýdle něco přivydělati, znajíc tedy okolnosti rozhodné pro trestnost jejího jednání. Tím je otázka trestnosti jednání G. Sch-ové úplně vyčerpána a není ani třeba vzhledem k tomu, že zákon stavi obchodování řetězové na roveň pletichám a stejně je třeba a že dle §§ 5 a 239 tr. zák. dopouští se činu trestného nejen bezprostřední pachatel, nýbrž také, kdo úmyslným poskytnutím prostředků napomohl a přispěl k jeho bezpečnému vykonání; zkoumati bezpředmětnou již otázku, sneslo-li by jednání obžalované Sch-ové bez násilí i přímé podřadění pod pojem pletich ve smyslu § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

Čís. 49.

Zmatku dle § 281 č. 10 tr. ř. nemůže se obžalovaný dovolávati, není-li trestní zákon, jemuž byl jeho čin podřaděn, přísnější, než trestní zákon, jehož použití se domáhá zmateční stížnost.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1919, Kr I 173/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Pisku uznán vinným zločinem zpronevěry dle § 183 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod § 281 č. 10 tr. ř., který shledává v tom, že čin, jímž stěžovatel byl vinným uznán, nezakládá skutkovou podstatu zločinu zpronevěry dle § 183 tr. zák., nýbrž zločinu krádeže. Dle § 282 tr. ř. může zmateční stížnost obžalovaného býti podána jen v jeho prospěch. Z toho plyne, že i zmateční důvod § 281 č. 10 tr. ř. může obžalovaným býti uplatňován jen v tom směru, že čin rozhodnutí za základ položený byl nesprávným výkladem zákona v neprospěch obžalovaného podřaděn trestnímu zákonu, jehož na čin použití nelze, že však tento důvod zmatku místa nemá, když použití nesprávného zákona trestního nemá pro obžalovaného nepříznivého vlivu. Zločin zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. zák. a zločin krádeže dle §§ 173, 178, 179 tr. zák. podléhají zcela stejným trestům, u obou nastává beztrestnost dle § 187 tr. zák., odsouzení pro tyto zločiny má dle § 6 zák. ze dne 15. listopadu 1867

č. 131 ř. z., stejné právní následky v zápětí, tak že nelze uznati, že by obžalovaný měl nějaký prospěch z toho, kdyby čin, kterým byl vinným uznán, byl kvalifikován jako krádež, nikoliv jako zpronevěra. To i stížnost sama uznává. Vzhledem k tomu není dotvřenými vývody stížnosti zmateční důvod § 281 č. 10 tr. ř. dle zákona proveden, pročez slušelo dle § 1 č. 2, § 4 č. 1 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 50.

Bylo-li vyhověno podmínkám § 427 tr. ř., nezakládá skutečnost, že hlavní přelíčení bylo konáno a rozsudek vynesena v nepřítomnosti obžalovaného, o sobě zmatečnosti.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1919, Kr II 67/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Uh. Hradišti uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 Ilc tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost shledává důvod zmatečnosti jí uplatňovaný § 281 čis. 4 tr. ř. v tom, že byl zamítnut návrh obhájcem obžalovaného při hlavním přelíčení učiněný, aby bylo jednání odročeno, poněvadž obžalovaný se ku hlavnímu přelíčení nedostavil, a že tím byly porušeny základní principy obhajování. Bezdůvodnost zmateční stížnosti jest zřejma, porovná-li se toto odůvodnění zmatečnosti obžalovaným tvrzené s právní povahou důvodu tohoto a s ustanovením § 427 tr. ř. Ustanovení § 281 čis. 4 tr. ř. předpokládá, že mezitímním nálezem soudu sborového prvé stolice byly buď zákon neb některá podstatná zásada trestního řízení porušeny, jež zachovávatí jest nutno, aby bylo zajištěno nerušené právo stíhání anebo právo obhajoby. Dle § 427 tr. ř. lze, nedostavil-li se obžalovaný ku hlavnímu přelíčení, provéstí je v jeho nepřítomnosti a vynéstí rozsudek jen tehdy, jde-li o zločin, na něž jest stanoven nejvýše pětiletý trest na svobodě, aneb o přečin, byl-li obžalovaný v přípravném vyšetřování již vyslechnut a byla-li mu obsílka ku hlavnímu přelíčení osobně doručena. Zmatečnost nastane v tom případě, nedostává-li se některá z těchto tří náležitostí. To obžalovaný ve zmateční stížnosti ani netvrdí a, jak z trestních spisů vyplývá, jsou splněny všechny tyto podmínky, za nichž, aniž by nastala zmatečnost, jest dovozeno nalézacímu soudu provéstí hlavní přelíčení proti nedostavivšímu se obžalovanému a vynéstí rozsudek. Neboť dle § 178 tr. zák. jest na zločin krádeže stanoven těžký žalář od 6 měsíců do 1 roku a pouze za okolností přitěžujících, kterých zde dle obžaloby není, od 1 do 5 let, obžalovaný byl v předběžném vyhledávání o činu trestném, jemu za vinu kladeném, vyslechnut a taktéž byla mu obsílka ku hlavnímu přelíčení k vlastním rukám doručena. Z toho plyne, že nalézací soud právem mohl návrh obhájce na odročení hlavního přelíčení zamítnouti.

Čís. 51.

S hlediska § 175 Ilc tr. z. jest lhostejno, proč a jak dlouho bylo polní nářadí na poli zanecháno.

(Rozh. ze dne 2. května 1919, Kr I 91/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Litoměřicích, jímž obžalovaný byl vinným uznán zločinem krádeže dle §§ 171, 175 Ilc tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost nepopírá povahu odcizeného pluhátka jakožto polního nářadí, má však za to, že se nářadí takovému dostává ochrany v § 175 II lit. c) tr. z. jen, pokud rolník jest dle normálního způsobu hospodaření nucen ponechávatí je na poli; poněvadž v tomto případě pluhátka odcizeno bylo koncem ledna 1918 z pole, kde od prosince stálo, nemá prý místa zmíněné ustanovení, jež by zakládalo zločinnou kvalifikaci krádeže, obžalovaným spáchané. Náhled ve stížnosti zastávaný nemá opory v zákoně. Lze připustiti, že zákon propůjčuje rolnickému nářadí na poli tak jako plodinám na poli a ovoci na stromě nebo dobytku na pastvě zvýšenou ochranu z důvodu, že předměty ty pro obtížnost trvalého hlídání vydány jsou snáze nebezpečí odcizení, ač nikde zásada tato vyslovena není. Zákonodárným důvodem tohoto ustanovení však, ať je jakýkoliv, nic nemění se na tom, že krádež rolnického nářadí na poli, jež zařadeno je mezi předměty pro vlastnost jejich chráněné, již pro tuto příčinu je zločinnou, přesahuje-li hodnota ukradeného nářadí 50 K. Podmínkou pak, aby nářadí bylo bývalo na poli zůstaveno, poněvadž k tomu nutí pravidelný způsob hospodaření, nebo že je tak hospodářským zvykem, nikterak použitelnost § 175 Ilc) z. tr. vázána není, poněvadž podmínka taková není v zákoně vyslovena, aniž plyne z nejistého ostatně předpokladu o zákonodárném důvodu zmíněného ustanovení, kdyžť moment nechráněnosti nářadí, na poli uloženého, jest v kterémkoliv ročním období týměž. Jinak by se vnašel do zákona rozdíl, jenž v něm obsažen není, a stala by se zákonem stanovená ochrana též vratkou, ježto stěží a postrádajíc objektivně vystižitelných znaků bylo by lze vytýčiti hranice, kam až zákonem zamýšlená ochrana nářadí na poli sahá a kde přestává. Musí býti proto zůstaveno jediné uvážení hospodáře, zda, kdy a po jakou dobu a z jaké příčiny chce polní nářadí ponechati na poli, a hová stanovisko toto i obecnému náhledu lidí, jenž pohlíží na hospodářské nářadí na poli takřka jako na věci nedotknutelné.

Čís. 52.

Příbuzným obžalovaného v § 282 tr. ř. uvedeným jde lhůta k opovězení zmateční stížnosti od téhož dne, od kteréhož počíná obžalovanému, nikoliv od té doby, kdy se o odsouzení obžalovaného dověděli.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací nevyhověl v zasedání neveřejném stížnosti Magdalény M., matky Augusty St., do usnesení krajského soudu v Chebu, jímž bylo její ohlášení zmateční stížnosti do rozsudku téhož soudu, odsuzujícího Augustu St. pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a) tr. zák., jako opožděné odmítnuto.

Důvody:

Stížnost vychází z předpokladu, že pro stěžovatelku, matku to nezl. Augusty St., která proti vůli této používá práva v § 282 tr. ř. naznačeného a která při prohlášení rozsudku přítomna nebyla, počíná běžeti zákonitá třídní lhůta k ohlášení zmateční stížnosti teprve od té doby, kdy se prvejší o odsouzení své nezl. dcery byla dověděla. Než tento názor nemá v zákoně žádné opory. Druhý odstavec § 284 tr. ř. výslovně předpisuje, že pro příbuzné obžalovaného v § 282 tr. ř. uvedené — a takovou jest právě stěžovatelka — běží lhůta k ohlášení zmateční stížnosti od téhož dne, kdy počíná běžeti pro obžalovaného, tedy v tomto případě, kde obžalovaná byla při hlavním přelíčení a při prohlášení rozsudku přítomna, po dni tohoto prohlášení. Při tom zákon nerozeznává, byl-li k ohlášení oprávněný příbuzný při prohlášení rozsudku přítomen a kdy se o odsouzení obžalovaného dověděl. Tyto okolnosti jsou pro posouzení včasnosti ohlášení zcela nerozhodny. Nepřítomností jich nemá se dle úmyslu zákona odáliti právoplatnost prohlášeného rozsudku. Ohlášení zmateční stížnosti matkou obžalované, zde stěžovatelkou, stalo se teprve 12. dubna 1919, kdežto třídní lhůta již 10. března byla uplynula. Správně tudíž krajský soud ohlášení ono jako opožděné odmítnul, takže bezdůvodně stížnost nebylo vyhověno (§ 2, odst. 2 a 4 zák. ze dne 31. prosince 1877, č. 3 ř. z. z roku 1878).

Čís. 53.

Při zločinu těžkého uškození na těle dle první věty § 155 písm. a) tr. z. netřeba zvlášť zjišťovati pachatelův úmysl, způsobiti některý z těžkých následků, vylčených v § 152 tr. z. Stačí, byl-li si pachatel vědom nebezpečné povahy a nebezpečného použití nástroje, který zvolil k provedení činu.

(Rozh. ze dne 8. května 1919, Kr. I 189/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po veřejném líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu, jímž vinným uznán zločinem těžkého uškození na těle dle §§ 152 a 155 písm. a) tr. z., — mimo jiné z těchto důvodů:

Při rozhodování o zmateční stížnosti uvažoval zrušovací soud také o otázce, zda u těžkého poškození na těle ve smyslu první věty § 155 lit. a) tr. z. je třeba obzvláště ještě zjišťovati úmysl pachatelův, způsobiti některý z těžkých následků v § 152 tr. z. vylčených, a shleдал, že otázku tu nutno zodpověděti záporně. Skutková povaha zločinu těžkého poškození na těle dle první věty § 155 lit. a) tr. z. předpokládá toliko, že bylo poško-

zení, byť i samo o sobě lehké, způsobeno nástrojem takovým a takovým způsobem, s kterým obyčejně bývá spojeno nebezpečnost života; tím jest dle znění zákona úplně vyčerpána skutková povaha zločinu, o němž se jedná, zákon má tudíž za to, že okolnostmi, vylčenými v první větě § 155 lit. a) tr. z. jest již bezpodmínečně dán úmysl způsobiti těžké ublížení na těle a není proto třeba obzvláště ještě zkoumati a zjišťovati, zda pachatel jednal v úmyslu přivoditi některý z těžkých následků v § 152 tr. z. vylčených, zda tu tedy jest náležitost skutkové povahy činu, kterou pokládá zákon za splněnou již okolnostmi uvedenými v první větě § 155 lit. a) tr. z. Není-li tu těchto okolností, není tu také skutkové povahy zločinu těžkého ublížení na těle dle první věty § 155 lit. a) tr. z. Zločin ten vyžaduje toliko, že pachatel musí si býti vědom nebezpečné povahy a nebezpečného použití nástroje, který zvolil k provedení činu. Tomuto výkladu zákona neodporuje ani znění druhé věty § 155 lit. a) tr. z.; slovy »dokáže-li se jiným způsobem, že tu byl úmysl, způsobiti některý z následků těžkých v § 152 vylčených,« má býti prostě navázáno na případ, v němž pokládá zákon tento úmysl za splněný již okolnostmi v § 155 lit. a), první věta, obzvláště uvedenými.

Čís. 54.

Dle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 čis. 3 ř. z. z roku 1878 lze ihned v zasedání neveřejném vyhověti zmateční stížnosti státního zástupce do rozsudku sborového jako nalézacího soudu, jímž prohlásil se nepřislusným proto, že čin pro těžší prý kvalifikaci patří na soud poroční.

(Rozh. ze dne 13. května 1919, Kr. I 137/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl, zajistiv se souhlasem generální prokuratury, dle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 čis. 3 ř. z. z roku 1878 ihned v zasedání neveřejném o zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 25. února 1919, jímž tento krajský soud prohlásil se dle § 261 tr. ř. nepřislusným ku projednání a rozhodnutí trestní věci proti Richardu F. pro zločin krádeže ve smyslu §§ 171, 174 I c) tr. z., a, zrušiv v odpor vzatý rozsudek, odkázal věc dle § 288 č. 2 tr. ř. zpět do první stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí. Ve věci samé vycházel zrušovací soud ze stanoviska, že obžalovaného lze bráti v zodpovědnost jen za věci, jím při plnění krámu odcizené v hodnotě 2000 K, nikoli však, jak mínil nalézací soud za vše, co při plnění bylo odcizeno a co ovšem 2000 K daleko převyšuje. Po stránce formální podotkl zrušovací soud toto:

Rozhodnutí soudu zrušovacího stalo se vedle § 5 novely k tr. ř. z roku 1877 v neveřejném zasedání, poněvadž zmateční stížnost státního zastupitelství, jež určena jest zabrániti, by obviněný nemohl býti trestán dle vyšší trestní sazby § 179 tr. z. těžkým žalářem od 3 do 10 let, podána byla ve prospěch obžalovaného.

Čís. 55.

Na trestnosti předražování nemění ničeho okolnost, že obchod uzavřen za banku, jež dle stanov jest oprávněna s dotýčným zbožím obchodovati.

(Rozh. ze dne 15. května 1919, Kr I 35/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po veřejném líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Praze, pokud jím Josef J. sprostěn z obžaloby pro přečin předražování, a, zrušiv rozsudek, vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud sprostil Josefa J. z obžaloby pro přečin dle § 17, č. 2 cís. nař. ze dne 7. srpna 1915, č. 228 ř. z., pokud se týče § 21, č. 2 cís. nař. ze dne 21. srpna 1916, č. 261, s odůvodněním, že není prokázáno, že by byl obžalovaný, koupiv zboží, by je se ziskem dále prodal, jednal v úmyslu, by zvýšil cenu jeho na přemrštěnou výši. Soud má naopak za to, že obžalovaný koupil mýdlo, by je přivedl do konsumu. Se zvláštním důrazem poukazuje rozsudek nalézacího soudu na statutární oprávnění banky A, provozovati obchody se zbožím všeho druhu. Leč neprávem. I banka se může dopustiti předražování, přes to, že je dle stanov k obchodu se zbožím oprávněna. Banky musí se při svých obchodních jednáních podrobiti tímže obmezením soukromého obchodu, kterým podléhá obchodník jednotlivce. Není naprosto žádného důvodu posuzovati zjištěnou činnost bank za doby válečné dle zásad jiných, nežli se posuzují výdělečné snahy jednotlivců. Shora uvedené právní stanovisko nalézacího soudu by bylo snad správné, kdyby byl první soud zjistil, že snaha obžalovaného směřovala k tomu, aby mýdlo přišlo do konsumu nezdravěné. Úmysl vyhnati ceny do výše byl by v daném případě vyloučen jen tehdy, kdyby byl obžalovaný nečinil nároku na zisk. Takového zjištění soud nalézací nečinil a za daného stavu věci ani učiniti nemohl; rozsudek naopak prohlašuje, že banka jednala dle stanov, prodávajíc se ziskem nakoupené mýdlo. Ustanovení obou zmíněných cís. nař. směřují proti ilegálnímu obchodu překupnickému, který se vměšuje z pohutky, docílití překupnického zisku, jako hospodářsky nezdravý živel mezitímného obchodu do oběhu zboží v úmyslu, ceny zvyšovati. Ke skutkové podstatě přečinu dle § 17, č. 2 cís. nař. z roku 1915, pokud se týče § 21, č. 2 cís. nař. ze dne 21. srpna 1916 se vyhledává, by pachatel jednal u vědomí, že jeho činnost nemůže mítí jiný následek, nežli přivodití hospodářsky neodůvodněné (tudiž: přílišné) zvýšení cen, nebo aspoň k tomuto výsledku přispěje. Tomu jest tak, musilo-li nutně nastati zvýšení cen ziskem vmísivšího se neoprávněného překupníka, bylo-li převzato zboží z druhé neb třetí ruky a prodáno osobám, které je nepřivádějí do konsumu, poněvadž zistný úmysl zahrnuje v těchto případech úmysl zvýšiti stupňovitě ceny na přemrštěnou výši.

Cís. 56.

Předražování. Lhostejno, že zboží nákupem v cizozemsku přiblíženo bylo tuzemské spotřebě. Prodává-li obchodník dříve, než zná vlastní cenu nákupní, jest se mu řídití cenami směrnými.

(Rozh. ze dne 22. května 1919, Kr I 76/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po veřejném líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství v Praze do rozsudku zemského trest-

ního soudu v Praze, jímž Kamila L. v D. sprostěna byla dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečiny dle § 20 č. 2b) a § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. a zrušiv rozsudek, odkázal věc témuž nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná Kamila L., prodávajíc v říjnu 1917 modrotisk koupený u firmy A ve Vídni pražským firmám B a C, jakož Alfredu T. v Benešově, nevěděla, zač jí bude firma A modrotisk počítati, že usoudila podle zkušeností, nabytých v pražských obchodech, že bude firma počítati 1 m kretonu asi za 13 K a že, ježto jí byl účet od firmy A, znějící na 4 K 35 h a 4 K 85 h za 1 m doručen teprve po uskutečnění dalšího prodeje až v listopadu 1917, stanovila prodejní cenu na základě pražských informací na 13 K 60 h, vyhradivši si právo od prodeje ustoupiti, kdyby jí firma A počítala za metr více, než tento obnos, že nevěděla dále, že na modrotisk vůbec a cizozemský zvláště stanoveny jsou ceny maximální a že tudíž požadovala vyšší ceny z omylu, majíc za to, že jest oprávněna tyto ceny požadovati. V důsledku toho usoudil soud nalézací, že obžalovaná nepožadovala za kreton vědomě ceny zřejmě přemrštěné. Znal-li obžalovaná ceny maximální, jest věci vedlejší, poněvadž jí jako obchodnici náleželo vědomosti o tom nabytí. Než činnost Kamily L. nutno i při shora uvedeném zjištění posuzovati ještě z jiného hlediska. V odpor vzatý rozsudek stojí také na stanovisku, že i v tom případě, kdyby byla Kamila L. při prodeji znala nízké ceny firmy A, byla přes to oprávněna požadovati tenkrát běžné ceny tržní 15 až 20 K, ježto prý svou činností umožnila spotřebu předmětu pro obyvatelstvo tak nutného a mohla tudíž ve značném zisku spatřovati zaslouženou odměnu a premii za to, že uvedla modrotisk do prodeje v tuzemsku. Toto stanovisko nesdílí soud zrušovací a pokládá je za právně mylné a zmatečné podle č. 9 a) § 281 tr. ř. i v tom případě, neznala-li Kamila L. při prodeji cen nákupních. Cís. nař. shora citované zakazuje požadování přemrštěných cen zcela všeobecně bez ohledu na to, je-li zboží domácí, či cizozemské. Zrušovací soud má za to, že při kalkulaci cen prodejních měla se Kamila L. jako velkoobchodnice za všech okolností, tedy i pak, když ve své neopatrnosti prodati chtěla dříve, než zvěděla ceny nákupní, informovati o cenách směrných, neboť se jednalo o zboží, na něž směrné ceny byly stanoveny. Jedině tyto mohly a směly pak tvořiti v daném případě s připočtením nákladů opatrovacích, zisku a režie podklad pro vypočtení ceny, za níž mohla zboží dále prodati. Ježto pak v důsledku svého mylného právního názoru soud nalézací se nezabýval zjišťováním opatrovacích nákladů, zisku a režie, nemůže zrušovací soud ve věci samé ihned rozhodnouti a nezbývalo, než rozsudek zrušiti a věc vrátiti k novému projednání a rozhodnutí.

Cís. 57.

Poučení porotce povinen jest předseda o zákonných předpisech, jež došly výrazu v otázkách, porotcům skutečně daných, nikoli však i o předpisech, závažných pro otázky sice navržené, ale soudem nepřipustěné.

(Rozh. ze dne 22. května 1919, Kr. I 112/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Kajetána P. do rozsudku porotního soudu v Písku, jímž obžalovaný Kajetán P. uznán byl vinným zločinem zabití dle § 140 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční důvod § 344 č. 8 tr. ř. shledává stížnost v tom, že předseda porotcům neudělil poučení ve směru § 2 lit. g, e, tr. z., v kteréžto tvrzené neúplnosti shledává nesprávnost právního poučení. Dle druhé věty § 325 tr. ř. má předseda porotcům vyložiti známky trestného činu v zákoně uvedeně a význam zákonných výrazů v otázkách se vyskytujících, jakož i upozorniti je na jich povinnosti vůbec a na předpisy o jich poradě a hlasování zvláště. Ustanovením tím vymezen jest rozsah právního poučení, jež předseda porotcům uděliti jest povinen, na ona místa zákona, jež v otázkách formulovaných výrazu docházejí. Na jiná místa zákonná dotyčnou povinnost předsedovu rozšířiti nelze. V daném případě nevyhověl soud návrhu obhajcovu, by porotcům dány byly dodatkové otázky ve smyslu § 2 g, e, tr. z., čímž vůbec předseda zbaven byl povinností, by porotcům také ohledně těchto zákonných ustanovení právní poučení udělil. Ostatně zmatek § 344, odst. 8 tr. ř. dle výslovného znění tohoto předpisu jest zde jen tehdy, když dal předseda porotcům poučení právní nepravé, nikoliv ale když totéž zůstalo neúplným, leč by snad dle okolností neúplnost zakládala již sama o sobě nesprávnost, jako na příklad tehdy, když by předseda opomenul porotcům vyložiti některou ze zákonných náležitostí trestního činu, v otázce zahrnutého. Takového případu zde ale není a proto nelze tu mluviti o nesprávnosti právního poučení.

Čís. 58.

Trestnost předražování, spáchaného v cizozemsku.

(Rozh. ze dne 30. května 1919, Kr II 37/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 23. prosince 1918, jímž obžalovaný uznán byl vinným přečinem dle § 21, č. 2 cis. nař. ze dne 21. srpna 1916 ř. z. č. 261 — uváživ mimo jiné toto:

Ve směru § 281 č. 9a tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že obchod s firmou uzavřen byl ve Vídni, tedy na místě, které, jak vytvořily se poměry v době vynesení rozsudku, nebylo již v oblasti našeho státu, takže čin nebyl spáchan v tuzemsku a nepodléhá prý proto zde trestu. Námitka tato jest bezdůvodna. Nehledíc k tomu, že zákonem ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého č. 11 sb. zák. a nař. bylo stanoveno, že veškeré dosavadní zemské a říšské zákony zůstávají prozatím v platnosti a že tím zachována je právní kontinuita, která by již o sobě stačila udržeti v platnosti jak materiální trestnost činu obžalovaného, založenou již dávno před státní rozlukou, tak i procesní příslušnost soudu nalézacího, kdyžž rozsudek soudu trestního má význam de-

klarativní, je námitka obžalovaného bezpodstatnou také pro ustanovení §§ 36 a 233 tr. z., z nichž vysvítá bezpodstatnost tvrzení stížnosti, že ustanovení cis. nař. shora citovaného lze použiti na trestné činy spáchané v tuzemsku. Kromě citovaných formálních předpisů jsou tu však i věcné důvody, jež dokazují vratkost uplatňované námitky. Na rozdíl od § 18 cit. cis. nař., jenž chrání cenu jednotlivého předmětu potřeby před přílišným zvyšováním, má § 21 tohoto nařízení za účel, zabrániti zvýšení všeobecné úrovně cenové, tudíž chrániti cenu celé kategorie určitého zboží vůbec. Není třeba bližšího rozboru, že na tvoření všeobecné úrovně cenové mají vliv nejen obchody v tuzemsku uzavřené, nýbrž také obchody v cizozemsku ujednané, zvláště když se obchody ty týkají takového druhu zboží, ohledně kterého panuje povšechný nedostatek, neb když jde o prodej značného množství toho kterého druhu. Tento vliv obchodů v cizozemsku uzavřených na poměry cenové v tuzemsku, byl působivější a patrnější zejména v době válečné následkem chybícího neb nedostatečného dovozu a stále většího nedostatku zásob zboží, takže je to jen přirozeným důsledkem, že přehánění cen určitého druhu zboží v cizozemsku má nepříznivý zpětný účinek na tvoření cen dotyčného druhu i v tuzemsku. To tím více, když kromě toho pro rozličné obtíže a průtahy v dopravě není vždy možno rychlé vyrovnání mezi nabídkou a poptávkou, zásobou a potřebou. Ježto pak obžalovaný, jak nalézací soud zjistil, koupil značné množství mýdla ve Vídni, zboží to, jehož nedostatek jest notoricky znám, v úmyslu spekulacním, tedy v úmyslu, aby cenu jeho do nepřiměřené výše vyhnal, působil takto, byť i ne přímo, tedy jistě nepřímo nepříznivě na tvoření cen i v území našeho státu, takže by ho nesprošťovala zodpovědnosti nikterak okolnost, že žalobou stíhaný obchod byl uzavřen v cizozemsku.

Čís. 59.

Není přípustno, by svědek slyšen byl z části nepřisezně, z části pod přísahou.

(Rozh. ze dne 11. června 1919, Kr I 239/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Písku, jímž vinnou uznána zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185 a 186 a) tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatek po rozumu č. 3 § 281 tr. ř. shledává stížnost v tom, že svědkyně A. při hlavním přelíčení slyšena byla nepřisezně, v čemž spatřuje porušení ustanovení § 247 tr. ř., o němž tento § výslovně říká, že ho nutno dbáti pod neplatností. Stížnost v souhlasu se spisy nepopírá, že tato svědkyně v době svého výslechu byla v podezření, že v činu trestním týkajícím se předmětu Františkovi P. odcizených, pro který na stěžovatelku mezi jiným obžaloba byla podána, pro který ale nyní právoplatně jest sprostěna, měla účastenství, tvrdí ale, že tomu tak nebylo pokud se týče 7 kusů plachty, ohledně nichž stěžovatelka uznána byla vinnou zločinem

Trestní rozhodnutí,

dle §§ 185, 186 a) tr. z., a dovozuje, že ohledně tohoto bodu nebylo tu případu v § 170 odst. I. tr. ř. naznačeného, pro který by jmenovaná svědkyně pod přísahu vzata býti nemohla, že následkem toho měl jí soud nepřisezně slyšeti jen ohledně těch skutečností, stran kterých přisezný její výslech byl vyloučen, v ostatních směrech ale že měla býti slyšena přisezně, aneb, že vyhrazena měla býti přísaha svědkyně až po jejím celkovém výslechu. Toto stanovisko stížnosti neodpovídá zákonu. Svědecký výslech jest jednotným processuálním úkonem, ohledně jehož veškerých součástí platí tytéž zákonné předpisy a neobsahuje trestní řád ustanovení, dle něhož by svědek mohl býti slyšen z části nepřisezně, částečně pod přísahou, na rozdíl od čtvrtého odstavce § 152 tr. ř., který za okolností tam uvedených připouští možnost jen částečného výslechu svědkova. Odložení přísahy svědkovy až po výslechu přípustno jest dle posledního odst. § 247 tr. ř. pouze za souhlasu obžalobce a obžalovaného a nezakládá ostatně případné porušení tohoto ustanovení důvod zmatečnosti.

Čís. 60.

Výroku o vině na podílnictví nemusí předcházeti právoplatně skončené řízení proti pachatelí.

(Rozh. ze dne 14. června 1919, Kr. I 131/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po veřejném líčení zmáteční stížnost obžalovaného Ferdinanda F. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Mostě, pokud jím uznán byl vinným zločinem podílnictví na krádeži naznačeným v §§ 185, 186 a) z. tr. mimo jiné z těchto:

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. stěžuje si obžalovaný, že byl pro podílnictví na krádeži odsouzen dříve, než bylo soudně zjištěno, dopustili-li se pachatelé Josef H., Josef O. a František M. krádeže. Slušelo prý se nejprve provést trestní řízení proti pachatelům, pak teprve proti podílníkům. V přítomném případě bylo však provedeno nejprve trestní řízení proti těmto, kdežto při porotním líčení později provedeném byli dva pachatelé krádeže obžaloby sprostěni, proti třetímu pro duševní nemoc trestní řízení zastaveno. Stížnost není odůvodněna. Správné jest, že odsouzení pro podílnictví na krádeži předpokládá zjištění, že krádež byla spáchána. Nesprávné jest však, že nutno vyčkatí výroku příslušného soudu o pachatelích krádeže, zde soudu porotního, než lze vynésti rozsudek nad podílníky. Soud nalézací jest oprávněn zodpověděti si prejudiciální otázku, byla-li krádež spáchána, sám, nevyčkaje případného výroku soudu příslušného pro hlavní pachatele. V přítomném případě zjistil nalézací soud na základě konstatování obviněných Josefa H., Františka O. a Františka M. ve spojení s trestním oznámením a svědeckými výpověďmi, že jmenovaní tři pachatelé odcizili v noci na 27. říjen 1918 v pivovaru 3 hnací řemeny, z nichž část rozřezané kůže prodali obžalovanému

Ferdinandu F. Na okolnost, že byli pachatelé rozsudkem soudu porotního obžaloby pro zločin krádeže sprostěni, nemůže se obžalovaný s prospěchem odvolávat, poněvadž porotci neuvádějí důvodů pro své rozhodnutí a není vyloučeno, že popřeli otázku viny pouze z příčin subjektivních, a to tím spíše, že se obžalovaní ke krádeži doznali, tedy nikoliv z důvodu, že by spáchání krádeže objektivně nebylo prokázáno.

Čís. 61.

Obcí vydaný poukaz na odběr potravin jest listinou veřejnou po rozsumu § 199 písm. d), tr. z. aniž by na tom záleželo, že není opatřen podpisem a pečeti obce.

(Rozh. ze dne 14. června 1919, Kr. I 201/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po veřejném líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu, jímž byla obžalovaná Anna H. sprostěna dle § 259, č. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin, podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. z., a zrušiv v odpor vzatý rozsudek, vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaná padělala poukázku obecního úřadu Ch. oprávnějí k odběru dvou dávek masa, a předložila ji při nákupu masa jako znějící na 4 dávky. Přes to osvobodil nalézací soud obžalovanou z obžaloby pro zločin podvodu dle §§ 197, 199 lit. d) tr. z., poněvadž prý poukázka není veřejnou listinou, a nelze mítí za to, že obžalovaná bývala si této vlastnosti poukázky byla vědoma, a poněvadž konečně padělání nestalo prý se v úmyslu poškoditi. Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje proti výroku sprostěujícímu důvody zmatečnosti č. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Pokud stížnost vytýká si hlediska č. 5 § 281 tr. ř., že pro výrok nalézacího soudu, že nelze mítí za to, že by obžalovaná si byla bývala vědoma, že jde o veřejnou listinu, není uvedeno vůbec důvodů, není odůvodněna, neboť rozsudek obsahuje v prvním odstavci zjištění skutkového děje, v druhém odstavci vyjadřuje právní názor nalézacího soudu, že se poukázka nejví veřejnou listinou, a uvádí pak bezprostředně na to v odstavci třetím, že nelze předpokládati, že by si byla bývala obžalovaná vědoma, že takováto poukázka jest veřejnou listinou; plyne tudíž ze souvislosti, že nalézací soud vědly k tomuto posléz uvedenému předpokladu tytéž důvody, které byl uvedl v předchozím odstavci pro své přesvědčení, že nejde o listinu veřejnou. Zmateční stížnost jest naproti tomu odůvodněna, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. proti oběma ostatním shora uvedeným výrokům soudu nalézacího. Dle § 292 c. s. ř. dlužno pokládati za veřejné listiny takové listiny, které byly zřízeny veřejným úřadem v mezích jeho úředního oprávnění v předepsané formě. Dle cis. nař. ze dne 10. října 1914 č. 274 ř. z. byla vláda zmocněna, nařízením vydávati potřebná opatření k zásobování obyvatelstva. Též může býti obcím dle čl. 1 odst. 2 uloženo, aby při provádění

příslušných opatření spolupůsobily. Na základě tohoto cís. nař. vydána byla ministerská nařízení č. 218 z roku 1916 a č. 176 z roku 1917, týkající se úpravy obchodu masem; dle § 15 prvního nařízení č. 218 z roku 1916 jsou obce povinny spolupůsobiti při provádění tohoto nařízení. Obec Ch. pečující o zásobování obyvatelstva potravinami, zde masem, byla ostatně také již dle § 29 ob. zřiz. pro Čechy činnou v oboru své zákonné působnosti, kterážto dle tohoto místa zákona zahrnuje vše, co se týká především zájmu obce a v jejích hranicích jejími vlastními silami může býti obstaráno a provedeno. K tomu náleželo za poměrů, kteréž zde byly v době, kdy obžalovaná čin spáchala, nepochybně i zásobování obyvatelstva nezbytnými lidovými potravinami, tedy i masem a jeho rozdělování na jednotlivé osoby oprávněné. Obec Ch. obstarávala prodej masa nikoliv pro zisk, nýbrž v zájmu veřejném. Poukázky k odběru měly v prvé řadě za účel zajistiti stejnoměrné rozvržení zásob masa, kteréž obec opatřila, mezi členy obce, byly tudíž listinami, které sloužily k splnění úkolu, spadajícího do působnosti obce. Ta okolnost, že poukázky nebyly opatřeny úřední pečetí obce, nezabývá jejich vlastností listin veřejných, právě jako nedostávající se podpis. Trestní zákon jedná v §§ 199 lit. d) a 201 lit. a) o falšování listin jako o podvodu; shledává tudíž v tomto falšování jednání směřující k tomu, by někdo byl uveden v omyl. Dlužno proto jen zkoumati, zda předložena poukázka dle své formy mohla býti pokládána za listinu vydanou veřejným úřadem aneb veřejným úředníkem v příkázaném jim oboru působnosti. Tuto otázku jest však zodpověděti kladně, neboť nedostávající se úřední pečeť a podpis nezakládá žádného podstatného nedostatku. Dle § 57 ob. zřiz. činí obecní starosta opatření ve všech obecních záležitostech, které nenáleží k oboru působnosti výboru. Ustanovení § 55 ob. ř., že listiny, jimiž mají býti založeny závazky vůči osobám třetím, musí býti podepsány starostou obce a jedním radním, nelze používatí na prosté poukázky na maso. Není žádného předpisu, který by vyžadoval podpisu vydavatelova na odběrných listech pro potraviny; takové odběrné listiny vyhotovují se také pravidelně bez jakéhokoliv podpisu. Obecní zřízení nepředpisuje, že by úřední listiny obecní musily býti opatřeny obecní pečetí. Též nedostatek podpisu a pečetí nezabývá listinu, zejména, jsou-li pro takové listiny blankety, znaku veřejnosti, jen když jinak zůstává zevně patrnou jako výron úřední činnosti veřejného úřadu. Tomu bylo zde tak, ježto poukázka byla vydána na tištěném formuláři a je na ní vytisknut jako vydatel »Obecní úřad v Ch.«, což jí přes nedostávající se podpis a obecní pečeť dostatečně vyznačuje jako listinu, vydanou obecním úřadem v jeho oboru působnosti. Listina, obžalovanou zfalšovaná, byla podle toho, co bylo řečeno, vydána obecním úřadem jako úřadem veřejným v oboru jeho zákonné působnosti, přísluší jí tudíž vlastnost listiny veřejné dle § 292 c. s. ř. Zfalšování a předložení listiny spadá tudíž pod § 199 lit. d) tr. z. Mimochodem jen budiž poukázáno k tomu, že po stránce subjektivní se stanoviska § 199 lit. d) tr. z. není vůbec třeba, aby si obžalovaný vlastnosti listiny veřejné jako takové byl vědom, a omyl dotýčný spadal by v obor omylu právního, jehož se dle § 3 tr. z. na omluvu dovolávati nelze. Vylučuje-li rozsudek úmysl poškoditi proto, poněvadž se jednalo obžalované jen o to, by své zvýšené potřebě výživy — kojilaf púleté dítě — vyhověla, tedy zaměňuje po stránce subjektivní bezvýznamnou pohnutku se zlým úmyslem, pro skutkovou povahu pod-

vodu vyžadovaným; nevylučujef pohnutka tato vědomí a úmysl pachatelky poškoditi právo městské správy na stejnoměrné rozvržení potravin na úkor ostatního obyvatelstva. Jest tudíž rozsudek osvobozující zmatečným dle č. 9 a) § 291 tr. ř. a bylo jej proto zrušiti. Ježto však zrušovací soud zvláště po stránce subjektivní neshledává v rozsudku potřebná zjištění skutková, aby mohl vzhledem k ustanovení § 288 č. 3 tr. ř. u věci samé rozhodnouti, bylo věc vrátiti soudu nalézacímu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 62.

Předražování. Předmět potřeby jest jim i tehda, když za časů pravidelných byl předmětem potřeby přepychové a příležitostné.

(Rozh. ze dne 20. června 1919, Kr I 189/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po veřejném líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu, jimž Josef L. a spol. sprostěni dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin naznačený v § 20 č. 2 b), cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z., a, zrušiv v odpor vzatý rozsudek, vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek vychází z předpokladu, že o b u v, o kterou jde, nelze uznati za předmět potřeby ve smyslu cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., čímž by arcí padala základní podmínka viny všech obžalovaných ve všech směrech. Předpoklad ten opírá soudní sbor hlavně o posudek znalecký, dle něhož obuv zmíněná je většinou zboží přepychové, a jen z nepatrné části hodila by se k obecné potřebě pro lepší obecnostvo ve městě jako jsou Mariánské lázně, kdežto zboží obyčejného mezi obuví tou vůbec není. Argumentace tato, již nad to stížnost zmateční vytýká nedostatek odůvodnění, pokud opouští v jednotlivostech půdu znaleckého posudku, ve stížnosti ostatně rovněž za nedostatečný a vadný označovaného, nestačila by k vyloučení shora výtčené povahy zmíněné obuvi jakožto předmětu životní potřeby. Pojem a obor předmětů potřeby nabyl ve válce a pustošivým účinkem jejím na dřívější možnosti, zaopatřiti se nejen potravou, nýbrž i oděvem, obuví a ostatními nezbytnostmi života, takového rozsahu, že je předem vyloučeno, obmezovati jej na předměty, způsobilé posloužití potřebě všech a hodící se pro kohokoliv; naopak zahrnuti jsou v něj dnes i předměty, které pro svou vzácnost, malou trvanlivost, křehkost, drahotu, a podobné znaky jakožto zboží přepychové vyhledávány byly za poměrů předválečných jen příslušníky úzkých vrstev společenských, podobně jako z druhé strany tak mnohé, k čemu dříve skoro nikdo nebyl nucen sahati, stalo se hledaným a ceněným předmětem potřeby obecné. Proto i obuv svým již určením, byť i v kusech připouštějících užívání jen sezonní a proměnná, všechna spadá pod pojem předmětů potřeby ve smyslu cís. nař., pokud jen vůbec jako taková je použitelná. Neboť i obuv jen za určitých příznivých podmínek použitelná je alespoň

v té době způsobilá nahraditi obuv pevnější a přispěti tak k oslabení všeobecné potřeby obuvi druhů zpravidla vyhledávaných. Jen tehda by proto při obuvi, o kterou tuto jde, byla vyloučena častěji zmíněná zásadní podmínka použitelnosti cís. nař. na jednání obžalovaných, kdyby bylo jisto, že stěviečů a bot Jesešem L. prodaných z nějakých důvodů jako obuvi vůbec se nedalo použiti. Toho soud nalézací nevyslovil, ač mu státní zástupce poskytl k případnému zjištění ve směru tom podnět svým návrhem, aby rozsudek znalecký byl doplněn v tom směru, je-li pravdou tvrzení obžalovaných, že obuv byla vzhledem ku své fazoně a tvrzené vadnosti i při tehdejší ohromné nouzi o obuv neprodejná. Poněvadž vyhovění návrhu tomu bylo by mohlo přispěti k rozřešení řečené základní otázky, (§ 3 tr. ř.), bylo se zamítnutím jeho dotčeno zásad, jichž šetřiti káže podstata řízení zabezpečujícího trestní stihání i obranu. Je tedy rozsudek stížen vadou uplatňovanou se stanoviska č. 4 § 281 tr. ř.

Čís. 63.

Účinná lítost (§ 187 tr. z.). Nemožnost úplné náhrady, způsobená náhodou nebo cizí vinou, jde na vrub pachatele. Při několika časově a místně souvisejících krádežích, jež z téhož podnětu a úmyslu spáchány na různých poškozených, nutno plně nahraditi škodu ze všech krádeží.

(Rozh. ze dne 26. června 1919, Kr I 165/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalované Anny Z. do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře, jímž obžalovaná uznána byla vinou zločinem krádeže dle §§ 171 a 174 I c) tr. z.

Důvody:

Rozsudek uznává obžalovanou Annu Z. vinnou krádeží jednoho balíku kůže z držení Františka M. a krabice s 9 bílými kravatami, jedné šněrovačky a dvou troubelů z držení Aloise K. i odmítá obranu obžalované o beztrestnosti ve smyslu § 187 tr. z. pro včasnou náhradu škody v úvaze, že škoda nebyla nahrazena úplně, poněvadž z ukradeného balíku kůže scházel při jeho vrácení kus, který obžalované uzmula z něho Františka D.; rovněž vylučuje beztrestnost ohledně krádeže spáchané ku škodě K., poněvadž plnění obchodů dalo se nepřetržitě a věci byly odejmuty při jednom plenu a jednom útoku. Zmateční stížnost uplatňuje proti tomuto výroku důvod zmátečnosti dle č. 9 lit. b) § 281 tr. ř. Zmateční stížnost není v právu. Neboť byť i slušelo připustiti, že vedoucí myšlenkou vyjimečného ustanovení § 187 tr. z. je, odměnění účinnou lítostí a dobrou vůlí pachatelovu, tož přece dlužno míti na zřeteli, že zákon výslovně slibuje dobrodiní § 187 tr. z. pouze tomu, kdo projeví a skutečně zmíněnou lítost a vůli svou úplnou náhradou škody. K té však v daném případě nedošlo. Stížnost tvrdí, že, co se týče krádeže spáchané na Františku M., tento dostal zbytek kůže od A. To však rozsudek nezjišťuje a také by to zjistiti nemohl, poněvadž A. uvedl, že D. onen kus kůže, který vzala Z-ové, a jemu přinesla, sama roztrhala a pohodila. Nad to pak i kdyby bylo pravdou, co

tvrdí stížnost, nebyla by škoda nahrazena Z-ovou, nýbrž osobou třetí a to by dle § 187 k beztrestnosti nedostačovalo. Že pak se stalo bez vůle ba bez vědomí obžalované Z., že nemohla vrátiti ukradený balík kůže celý, nerozhoduje, neboť, jak správně v tomto bodě dovodil rozsudek soudu nalézajícího, nese vzhledem ku kategorické dikci § 187 tr. z. pachatel sám nebezpečí nezaviněné náhody nebo cizí vinu, zuemožnivší mu náhradu úplnou. Náhody, ať jakéhokoliv druhu, zmařivší úmysly a dobrou vůli pachatelovu, nahraditi škodu, přece jen právě zabraňují, by lítost jeho nestala se účinnou ve smyslu zákona, by nebyla provázena uskutečněním jejím, jež záleží teprve v úplné náhradě škody; zůstává v případě takovém při pouhé dobré vůli, škodu nahraditi, ale beze skutečné náhrady škody, jež je dle zákona podmínkou beztrestnosti. Z těchto důvodů nemohlo by použití § 187 tr. z., pokud jde o odcizení věci Františku M., i kdyby se toto považovati chtělo za samostatný čin trestní, přijíti vůbec v úvahu. Zmíněná neúplnost náhrady škody jest však z právních ohledů na závalu také tomu, by dobrodiní § 187 tr. z. přiznalo se obžalované i co do odcizení věci Aloisu K., třeba že věci tyto byly všechny vráceny poškozenému včas. Neboť v odpor vzatý rozsudek zjišťuje, že dne 8. ledna 1919 došlo v Něm. Brodě k plnění obchodů rozvášněnými davy, že plnění to dělo se nepřetržitě a věci odejmuty byly při jednom plenu. Z tohoto zjištěného děje skutkového vychází na jevo, že obě krádeže, obžalované za vinu kladené, podniknuty byly v jednotném zlodějském útoku, který vznikl z téhož podnětu a úmyslu, který také co do místa, a času provedení spadá povšechně v jedno, a že tu proto s hlediska právního nejde o dva právně samostatné trestné činy, nýbrž toliko o dva dílčí úkony jednoho a téhož trestného skutku. Na této jednotnosti činu, nemůže ničeho měniti okolnost, že poškození nejsou v obou případech totožni, poněvadž různost osob majitelů odcizených věcí je po této stránce bez právního významu; na váhu padá pouze, že obžalovaná, jednajíc z téhož popudu a rozhodnutí, přivlastňovala si věci bez ohledu na to, komu patří, což právě charakterisuje jednotnost jejího činu. Byť i tedy odcizení věci Aloisu K., kdyby se posuzovalo samo o sobě a zcela neodvisle od krádeže spáchané na Františku M., stalo by se bývalo beztrestným z důvodu § 187 tr. z., ježto obžalovaná všechny K-ovi odcizené věci vrátila z účinné lítosti včas, není tomu tak, jakmile krádež tato tvoří nedílnou část jednoho protiprávního útoku, který posuzovati dlužno v jeho celistvosti. Neboť, jedná-li se ve skutečnosti o čin jeden, pak může býti přiznána beztrestnost z důvodu § 187 tr. z. jen tehda, nahrazena-li škoda povstala z obou krádeží úplně, kterážto zákoninná podmínka však v daném případě splněna není. Uplatňovaný důvod zmátečnosti § 281, č. 9, lit. b) tr. z. není tudíž dán.

Čís. 64.

Pro trestnost maření exekuce záleží jen na formálně platném provedení exekučního úkonu. Naproti tomu jest lhostejno, zda exekuce meritorně povolena byla právem čili nic.

(Rozh. ze dne 26. června 1919, Kr II 57/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečn^í stížnost obžalovaného Jakuba S. do rozsudku krajského soudu v Olomouci, jímž obžalovaný uznán byl vinným přestupkem dle § 3 zákona ze dne 25. května 1883 č. 78 ř. z.

Důvody:

Stížnost zmatečn^í uplatňuje proti rozsudku důvod zmatečn^í dle č. 9 lit. a) § 281 tr. ř. Vývody její neseny jsou názorem, že nemůže se dostat ochrany § 3 zákona ze dne 25. května 1883 č. 78 ř. s. stavu bezprávnému, totiž zabavení, jež nemělo býti provedeno, kdyžž dekretem dvorním ze dne 13. května 1814 č. 1086 sb. z. s., (jenž zachován byl v platnosti článkem VIII al. 6 uvoz. zák. k ř. ex.), bylo vysloveno, že po dobu dodací nebo podobné smlouvy, ujednané vojskem s osobou soukromou nesmějí býti povolovány soudní obřady nebo zabavení na zboží, které má býti dodáno, ani na nářadí nebo rekvizity, nutné ku splnění takových smluv. Než stížnost přehlíží, že s hlediska § 3 zák. o mař. ex. nejde o právní přípustnost nebo nepřípustnost provádění exekuce, nýbrž o ochranu soudních opatření proti svémocnému nakládání věci, opatření takovým postiženou. Uvozovací zákon k ř. ex. vypočítává v člancích VI. až X., exekuční řád pak sám vypočítává v §§ 250, 251, 252, 290, 291, 292 a 330 celou řadu výjimek z pravidla, dle něhož předmětem exekuce, resp. jednotlivých jejích úkonů a forem může býti vše, co tvoří součást jmění exekutiva, při exekuci mobilární ve smyslu § 249 — 289 ex. ř., tedy v zásadě všechny hmotné předměty, jež dlužník chová (§ 253), i pomýšlí exekuční řád sám v ustanovení § 39 č. 2 na případ, že by věděna, t. j. povolena a prováděna byla exekuce na věci, práva nebo pohledávky, jež dle platných předpisů vyňaty jsou z exekuce vůbec, nebo z vedení exekuce zvláštní; pro případ takový nařizuje se v § 39 ex. ř., by z moci úřední (zpravidla po výsledku stran) exekuce byla zastavena a zároveň zrušeny byly veškeré až dotud provedené úkony exekuční. Předpokládá se, (arg. předposl. odst. § 39), návrh strany neb i jinaký podnět, postačující k usnesení se z moci a povinnosti úřední. V souhlase s tím nařizuje § 69 instr. pro orgány výkonné (nař. min. sprav. ze dne 12. července 1897 č. 26 věstn. min. sprav. a ze dne 10. května 1910 č. 9 věstn. min. sprav.), že při zabavování předmětů movitých dlužno dbáti předpisů, dle nichž určité věci ze zabavení jsou vyňaty. § 78 pak znova ukládá orgánům výkonným, by přesně dbaly v platných předpisech založených osvobození od exekuce a omezení exekuce; věci, jichž zabavitelnost je pochybná, mají býti pomínuty, není-li ohroženo uspokojení věřitele, by řízení se nezdržovalo nutností zahájití jednání o zrušení neb omezení exekuce ve smyslu § 39 č. 2 a odst. 2 ex. ř. Konečně pak § 253 ex. ř. upravuje první cestu k uplatňování nároků exekuci bránících, připouštíje poznámku o tom v protokole zájemním. Je tedy předpisy práva formálního postaráno o to, by nebyla exekuce prováděna na předměty z ní vyňaté. Ale byla-li exekuce na předměty takové, byť i neprávem, již povolena a provedena, může býti odstraněna jen opětným usnesením soudním, i nelze již z důvodů trestní politiky připustiti náhled, dle něhož by posouzení právní dovolenosti exekuce po stránce meritorní příslušelo exekutovi; neb osobě jiné s tím výsledkem, že by jím bylo volno, nedbáti formálně platně provedených

úkonů exekučních, a nakládati po vlastním uznání s věcmi v exekuci pojatými, zejména tedy zabavenými. Nad to pak trestní předpis § 3 zák. o mař. ex. nerozeznává, byla-li exekuce povolena meritorně právem, čili nic. Zakazuje prostě komukoliv, by z úřed. opatření neodnámal předmětů úřadem neb z příkazu jeho sekvestrovaných neb zabavených, byť se i to nedělo v úmyslu a za podmínek uvedených v § 1 zák. Zcela správně vidí proto nařikáný rozsudek těžisko této trestní normy v ochraně, které se jí dostává autoritě úřadu v jeho věcných opatřeních a která autoritě té přísluší bez ohledu na meritorní správnost nebo nesprávnost těchto opatření, zvláště když uplatňovati jich nesprávnost je postiženému možno návrhem ba i pouhým upozorněním ve smyslu § 39 č. 2 ex. ř., resp. stížností ke stoličce vyšší. Stížnost neprávem má za to, že § 39 č. 2 ex. ř. nevztahuje se na případy meritorní nedovolenosti exekuce a že smysl jeho je ten, že má dopomoci k uplatnění nároků osob třetích, jímž přísluší na zabavené věci práva vylučující exekuci pro pohledávku vymahajícího věřitele proti dlužníkovi. Proti tomu mluví jasné znění § 39 č. 2 ex. ř., jakož i ustanovení § 37 ex. ř. o žalobě excindačn^í. Na použitelnosti § 3 zákona o mař. ex. nemohlo by ničeho měniti, opomenul-li orgán výkonný poznámkou v zájemním protokole resp. relací u soudce exekučního zavdati podnět k přezkoumání meritorní přípustnosti exekuce na kůze, z nichž obžalovaný prý vyráběl zboží pro vojenskou dodávku. Ostatně soud nezjišťuje, nýbrž jen připouští možnost, že obžalovaný výkonnému orgánu hlásil určené kůži. V každém případě bylo na obžalovaném, by se ujistil o tom, že poznámka do protokolu, jemu přece k podpisu předloženého, byla pojata, resp. by se ve vlastním zájmu staral o zrušení exekuce, pokládal-li ji za nepřípustnou. Poněvadž pak jest zjištěno, že obžalovaný věděl o provedeném zabavení kůží a po stránce subjektivní se ke skutkové podstatě § 3 nic jiného — kromě úmyslnosti odnětí předmětů z úředního opatření — nevyžaduje, je důvod zmatečn^í rozsudku dle č. 9 lit. a) § 281 tr. ř. uplatňován zcela neoprávněně.

Čís. 65.

Předražování. S hlediska řetězového obchodu jest okolnost, že činnost těch, kdož do rukou si pracovali, byla druh druhu vítanou, právě tak nerozhodnou, jako okolnost, že pachatel byl oprávněn k obchodu s dotýčným zbožím a že činnost jeho shodovala se s obchodní zvyklostí z doby předválečné.

(Rozh. ze dne 3. července 1919; Kr I 118/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečn^í stížnost obžalovaných Marie H. a Isidora S. do rozsudku krajského soudu v Liberci, jímž byli oba stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 23, č. 4 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečn^í stížnost Isidora S. uplatňuje proti odsouzení pro přečin řetězového obchodování především důvod zmatečn^í dle č. 9 lit. a) § 281 tr.

ř., snažíc se doličiti, že právně mylně použito na jednání obžalovaného § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. Než vývody její nejsou v podstatě než potvrzením správnosti právního posouzení věci stolicí prvou. Klade-li stížnost zvláštní důraz na to, že nalézací soud ve své správné a výstižné definici řetězového obchodování praví, že dopouští se obchodování takového, kdo se vsouvá mezi výrobce nebo legitimního překupníka a spotřebitele jakožto překupník obtížný, nevitáný, a dovzuje-li pak, že účastenství jednotlivých obžalovaných na obchodě, o který jde, nelze nazvatí obtížným a že se jim, zvláště ani Isidoru S., nemohlo subjektivně jevití nevitáným, je to jen hra se slovy, pokud se týče nepochopení toho, s čího stanoviska rozuměti dlužno zmíněnému označení. Soud nalézací zřejmě použil zmíněného slova jakožto synonyma místo slova o obchodníku hospodářsky neužitečném a zbytečném, jenž se stanoviska celku, jemuž zboží zdržuje a zdražuje, arci je také překupníkem nevitáným a obtížným. Nesejde tedy na tom, zdál-li se tomu kterému ze účastněných jeho předchůdce nebo nástupce překupníkem nevitáným. Jest ra bílední, že navzájem nebudou si tito překupníci obtížnými, když pracuje jeden druhému do rukou a každému z nich jest součinnost ostatních vítána. Leč na tom nezáleží, rozhodným jest toliko, že takový způsob obchodování jest obtížný spotřebitelům, jichž zájmů dlužno jedině šetřiti. Spotřebitelům jest takové překupnictví obtížným, protože jsou při nedostatku dostatečné a vhodné nabídky nuceni nakoupiti zboží draže a tím jsou dotčeni hmotně. Na čem záleží, je skutečnost, že žádným z prodávajících, nedostalo se sukno do spotřeby, a že na cestě od překupníka k překupníku jen se stále zdražovalo o provise těchto překupníků. A to je právě podstatou obchodování nezdravého, jemuž čeliti chce § 23 č. 4 cís. nař. Jím jest a zůstává i na straně obchodníka »legitimního«. Činiti rozdíl proti straně nedopouští především zákon sám, nerozlišuje s hlediska trestních ustanovení o předražování mezi druhy subjektů uvedených tam forem deliktových. Rovněž nemluví ve prospěch obžalovaného jakožto obchodníka sukny citovaný ve stížnosti vkladní výklad uveřejněný v č. 71 »Wiener Zeitung« z r. 1917. Právě ze slov jeho, že pohrůžky, již se tresce skupování a omezování obchodu, dlužno užiti na všechny osoby, jež se vsunují v obchod předměty potřeby jako zbyteční překupníci, by využily válečného stavu k docílení překupnického zisku, plyne, že z trestního stíhání není vyňat nikdo, jakmile činnost jeho je povahy tuto naznačené. Praví-li pak další věta, že řetězové obchodování je pravděpodobno při překupnicích, již jinak obchodem s dotýčnými předměty se nezabývají, není tím nikterak použití trestní sankce § 23 omezeno na překupníky takové, nýbrž jen upozorněno na zjev, s nímž obchodování řetězové začasť v praxi se sproubí. Naprosto tudíž není vyloučeno trestné obchodování řetězové při obchodníku jinak s hlediska předpisů živnostenských, pokud se týče, i s hlediska § 10 cís. nař. oprávněném a stížnost je na omylu, má-li za to, že obžalovaný, sám obchodník suknem, nemůže býti trestán pro obchodování řetězové, prodal-li jiném uobchodníku téhož odboru. Možno připustiti, že vykonával svoji živnost, ale vykonával-li ji proti předpisům pokud se týče zákazům, je proto trestným jako kdokoliv jiný, kdo se tak zachová. Trestno je tedy, jak již řečeno a soudem nalézacím správně vytčeno, s hlediska spotřebitelova zbytečné a jen převod zboží do spotřeby zdržující a jeho cenu o výdělky překupnické zdražu-

jíci převádění zboží z ruky do ruky. To pak je v tomto případě zjištěno a i ve stížnosti samé doznáno. Za pravidelných poměrů nebyli by se mohli obžalovaní odvážiti přiraziti na zboží a je za zvýšenou cenu dále prodati, ježto by byli nenašli odbytí, jen mimořádné poměry, jež byly vyvolány válkou, umožnily jim, že byli s to prodati dále zboží draže; v tom právě spočívá ono využívání mimořádných poměrů vyvolaných válkou, jež má na mysli cís. nař. ze dne 24. března 1917. Nerozhoduje naprosto jaké zvyklosti se utvářily na libereckém trhu v obchodu se sukny a látkami; cís. nař., o něž se jedná, platí právě pro ony mimořádné poměry, jež byly přivedeny válkou a jež uložíy každému obchodníku jistá omezení, jichž nebylo zapotřebí, dokud poměr nabídky předmětů potřeby k poptávce byl pravidelným a přirozeným; za takových mimořádných poměrů nedopouští zákon právě toho, co jindy nebylo zakázáno; nějaké ohledy ra jednotlivé překupníky musí tu zůstati stranou; rozhoduje toliko zájem spotřebitelů, kteří potřebují zvýšené ochrany. Bylo proto v rozsudku zákona na jednání obžalovaného použito bezvadně. Důvod zmatečnosti dle č. 10 § 281 tr. ř. nepíchláží již vlastně v úvalu, jelikož je pojmově vyloučeno, by použilo se na jednání obžalovaného ustanovení mírnějšího, jakmile je odůvodněno odsouzení dle ustanovení přísnějšího. Budíž však nicméně vzhledem k vývodům stížnosti poznamenáno, že ani místní zvyklosti v obchodu soukenickém nemohou býti překážkou v používání trestních předpisů, jimž se přičí, a že ani tvrzená nepatrnost provise stěžovatelovy nemá s hlediska § 23, č. 4, významu, poněvadž i neznačný zisk překupníkův přece jen zboží zdražuje a, je-li hospodářsky zbytečným, není-li úplatou za službu spotřebiteli prokázanou; chce mu cís. nař. řečeným ustanovením brániti jakožto zisku s hlediska výjimečného zákonodárství válečného neoprávněnému a nedovolnému. Prohřešili-li se stěžovatelé i proti předpisu § 13 nař. ministerstev obchodu a spravedlnosti ze dne 21. září 1917 č. 383 ř. z., není tím nijak řečeno, že by takto byla vyloučena skutková povaha přechinu, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými. Porušení předpisu § 13 zmíněného nařízení ze dne 21. září 1917 tresce se dle § 42 tohoto nařízení úřady správními, pročež nebylo věci nalézacího soudu zabývati se otázkou, zda stěžovatelé se prohřešili i proti předem naznačenému ustanovení.

Čís. 66.

**Do hlavní otázky o zločinu podílnictví na krádeži netřeba zvlášť po-
jati pachatelovu vědomost o původu věci z krádeže.**

(Rozh. ze dne 12. července 1919, Kr I 215/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečn stížnost obžalovaného Františka S. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze jako soudu porotního, jimž byl obžalovaný uznán vinným zločinem účastenství na krádeži v §§ 183, 186 písm. a, b, tr. z. naznačeným.

Důvody:

Neodůvodněna jest zmatečná stížnost Františka S. opírající se o důvody v § 344 č. 6 a 11 tr. ř. Vytýká soudu, že porušil ustanovení § 318

tr. ř., poněvadž do skutkové podstaty zločinu v 10. hlavní otázce naznačeného nebyl pojat moment vědomosti jeho o věci ukradené, jak by toho bylo ustanovení § 185 v souvislosti s § 171 tr. z. vyžadovalo. Připustiti jest ovšem, že dotyčná vědomost pachatelova jest nutnou náležitostí skutkové podstaty dle § 185 tr. z. Než z předpisu § 318 tr. ř., že do otázky hlavní pojeti jest veškeré zákonitě známky trestního činu, nevyplývá, že by vědomost pachatelova o původu věci z krádeže musila zvláště býti v otázce vytknuta. Otázka hlavní krýti se má ohledně zákonitých známek trestního činu se zněním zákona. Právě tak jako § 185 tr. z. neuznal potřebným náležitost stěžovatelem v otázce pohřešovanou do znění zákona zvláště pojeti, spokojiv se všeobecným předpisem § 1 tr. z. ohledně zlého úmyslu, ku každému zločinu požadovaného, nebylo též třeba náležitost tu vytknouti též výslovně v hlavní otázce. Tento všeobecný zlý úmysl, zákonem jako známka zločinu dle § 185 tr. z. subinteligovaný, pojat jest do hlavní otázky obratem, je-li obžalovaný »vinen«, že se činnosti dle § 185 tr. z. dopustil. Slovo »vinen« znamená vinu po zákonu, která nezbytně podmíněna jest zlým úmyslem ve smyslu § 1 tr. z. V přítomném případě ostatně mohla by se zmateční stížnost tím méně dovolávat tvrzeného nedostatku v hlavní otázce, ani porotci devíti hlasy přisvědčili též deváté dodatkové otázce, znějící v ten smysl: »bylo-li obžalovanému Františku S. z hodnoty věci a z příběhu povědomo, že byla krádež spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem...« Neboť, zjistili-li porotci devíti hlasy, že bylo obžalovanému též z hodnoty věci a z příběhu povědomo, že byla krádež spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem, jest tím zjištěna též nezbytně okolnost, že obžalovaný vůbec byl si toho povědom, že předměty, jež na sebe převedl, ukryl a zašantročil, z krádeže zločinně pocházejí. Byla-li taktó výrokem poroty zjištěna bezvadně skutková povaha zločinu dle § 185 tr. z., pak nelze ovšem, jak zmateční stížnost vytýká dle § 344 č. 11 tr. ř., uznati nesprávným výrokem soudu, odsuzující stěžovatele dle ustanovení § 185 tr. z. Nemohl soud vyřknouti výrok viny pouze pro koupi věci podezřelých, jolikož vůbec nedošlo k odpovědi na dotyčnou otázku eventuální, soudem dodatečně připuštěnou, následkem kladné odpovědi k hlavní otázce 10.

Čís. 67.

Důvod příslušnosti vojenského trestního soudu, naznačený v § 11 čís. 7 vojen. tr. ř., přerušením vazby, nechť si se stalo z jakékoliv příčiny, zejména též tékem uvězněného, pro trestní činy, napotom spáchané, pomíjí.

(Rozh. ze dne 12. července 1919, Kr II 131/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po veřejném líčení zmateční stížnost generální prokuratury na ochranu zákona do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně, jímž byl Rudolf M., dělník posléz v Orlové, uznán vinným zločinem jednak nedokonaně, jednak dokonaně krádeže dle §§ 8, 171, 173, 174 — II, c tr. z. a přestupkem dle § 1 a 2 zákona ze dne 24. května 1885, č. 89 ř. z.

Důvody:

Rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Novém Jičíně ze dne 14. května 1919, uznán Rudolf M. vinným zločinem krádeže jednak nedokonaně, jednak dokonaně dle § 8, 171, 173, 174 — II c tr. z. a přestupkem konaně, jednak dokonaně dle § 1 a 2 zákona ze dne 24. května 1885, č. 89 ř. z. a tuláctví a žebroty dle § 1 a 2 zákona ze dne 24. května 1885, č. 89 ř. z. a odsouzen za to dle § 178 tr. z. hledíc k § 35 tr. z. do těžkého žaláře v trvání 4 měsíců, zostřeného 1 tvrdým lůžkem 14 denně a dle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů řízení trestního a dále sprostěn dle § 259, 2 tr. ř. obžaloby pro zločin dle § 217 tr. z. Týž odsouzen byl zeměbrancekým divísním soudem expositura v Mor. Ostravě ze dne 19. října 1917 pro zločin krádeže na 4 roky těžkého žaláře a dodán k odpykání tohoto trestu do vojenské trestnice v Terezíně, odkud dne 3. ledna 1919 uprchl. Zločinu krádeže a ostatních činů, tvořících předmět shora dotčeného rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně dopustil se M. po svém útěku z vojenské trestnice. Zmateční stížnost na záštitu zákona, vycházejíc z názoru, že po svém útěku z vojenské trestnice zůstal dle § 11 č. 7 voj. tr. ř. i na dále podroben právomoci trestních soudů vojenských a že tudíž před těmito měl brát býti k zodpovědnosti za činy, jichž se po svém útěku z vojenské trestnice dopustil, vytýká rozsudku, že prohrěšil se na předpisech §§ 1 a 60 tr. ř. a § 11, č. 7 voj. tr. ř. a navrhuje, by rozsudek krajského soudu v Novém Jičíně byl jako zmatečný zrušen a věc odstoupena byla příslušnému soudu vojenskému. S tímto výkladem § 11, č. 7 voj. tr. ř. nelze souhlasiti. Jím podrobují se právomoci vojenských trestních soudů ti, kdož za trestního řízení, zahájeného proti nim u soudu vojenského, jsou v prozatímní nebo vyšetřovací vazbě, nebo kdož ve vojenské trestnici odkpávají si trest na svobodě. Důvodem této výjimečné příslušnosti jest skutečnost, že pachatel jest ve vojenské prozatímní nebo vyšetřovací vazbě nebo odpykává si ve vojenské trestnici trest na svobodě. Přestane-li tento skutečný stav, pomine řečený důvod vojenské trestní příslušnosti, nechť si vazba přerušena způsobem zákonným, či protiprávním, najmě útěkem obviněného nebo odsouzeného z vazby. Že nelze po této stránce činiti rozdílu, vysvítá z povahy a účelu tohoto výjimečného důvodu příslušnosti. Předpis § 11, č. 7 voj. tr. ř. jest ohledně aktivních osob vojenských výjimkou z předpisů o místní, ohledně neaktivních osob vojenských a nevojáků výjimkou z předpisů o věcné a místní příslušnosti. Jím podrobují se aktivní osoby vojenské vojenskému soudu, příslušnému pro místo vazby a téměř soudu podrobují se i pro trestní činy, jež by jinak nepatřily k právomoci trestních soudů vojenských, uvězněné neaktivní osoby vojenské a uvězněné osoby civilní. Nestanou se však uvězněním neaktivní vojenské osoby aktivními příslušníky branné moci a nestanou se tím schopnými trestních činů, předpokládajících činnou službu vojenskou (motivy k § 11, č. 7 voj. tr. ř.). Tím méně ovšem nastává tento účinek u osob civilních. Jakožto výjimečné ustanovení nutno přesně vykládati předpis § 11, č. 7 voj. tr. ř. a nelze připustiti výklad rozšiřující, jenž sáhal by dále než důvod a účel tohoto výjimečného předpisu. Jeho důvodem jest skutková okolnost, že pachatel jest v určitém místě ve vazbě vojenského soudu nebo vojenské trestnice. Účelem předpisu § 11, č. 7 voj. tr. ř. jest, by; kde nad uvězněným pro lehčí poklesky vykonává se trestní pravomoc disciplinární soustředěna byla pro činy trestní též trestní pravomoc soudní, by stíháním

pro tyto trestní činy na soudě jinak příslušném nebylo ani trestní řízení oddalováno nebo prodlužováno, aniž bylo třeba, za tím účelem vojenskou vazbu přerušovati. Učiněn tu u aktivních osob vojenských, na něž při tomto předpisu přirozeně v první řadě bylo pamatováno, že zásady osobního sudiště vojenské podřízenosti, jež dle § 32 voj. tr. ř. jest pilířem pro rozčlenění místní příslušnosti, ústupek na prospěch jiného, jinak výjimečného důvodu místní příslušnosti, totiž místa spáchaného činu. Přirozeně zabírá tato výjimka jen případy, pro něž byla míněna, totiž trestní činy, spáchané za vojenské vazby. Unikl-li uvězněný z vojenské vazby a dopustil-li se na svobodě činů trestních, odpadl důvod pro místní, pokud se týče místní a věcnou příslušnost dle § 11, č. 7 voj. tr. ř. Při aktivních osobách vojenských zůstalo i nadále při věcné příslušnosti soudů vojenských (§ 11, č. 1 a 8 voj. tr. ř.) a nebylo zde ani procesualních, ani jiných důvodů pro místní příslušnost soudu místa bývalé vazby. Při neaktivních osobách vojenských a osobách civilních odpadl skutkový podklad pro jejich podřízení pod věcnou příslušnost soudů vojenských, tím více ovšem pro příslušnost místní. Dle řečeného dlužno dospěti k závěru, že důvod příslušnosti, naznačený v § 11, č. 7 voj. tr. ř. stojí a padá se skutkovou okolností uvěznění a že tudíž, pomínil-li tento skutkový poměr z jakékoli příčiny, § 11, č. 7 voj. tr. ř. pro trestní činy, napotom spáchané, dovolává se nelze. Jinak dospělo by se k důsledku zajisté nezamýšlenému a neudržitelnému, že by na př. civilní osoba, uprchnuvší na nepatrný snad zbytek trestu z vojenské trestnice, zůstávala po léta, nebo snad dokonce po celý život pro napotomní trestní činy podrobena vojenskému soudu své bývalé vojenské trestnice. Ježto, jak doličeno, § 11, č. 7 voj. tr. ř. na tento případ se nehodí, a jiný důvod pro příslušnost vojenských trestních soudů chledně trestních činů, o něž se jedná, nepřichází vůbec v úvahu, nebylo lze zmatečnou stížností vyhověti.

Čís. 68.

Nového hlavního přelíčení, k němuž došlo následkem obnovy řízení, zejména pak i následkem mimořádné obnovy trestního řízení dle § 362 tr. ř., mohou účastnit se i ti soudcové, kteří spolupůsobili při dřívějším hlavním přelíčení.

(Rozh. ze dne 22. července 1919, Kr I 335/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmatečnou stížnost Josefa K. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Písku, jímž Josef K. uznán byl vinným zločinem veřejného násilí naznačeným v § 99 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o zmatek podle č. 1 § 281 tr. ř. shledává jej stížnost zmatečnou v tom, že přítomná věc, když rozsudek soudu nalézacího v téže věci dne 25. července 1918 vyneseny byl rozhodnutím nejvyššího soudu jako soudem zrušovacího ze dne 22. února 1919 zrušen, projednána byla v novém hlavním přelíčení tímž senátem nalézacím jako poprvé. K tomu dlužno uvést, že onen první rozsudek ze dne 25. července 1918 byl vzat

jako zmatečný v odpor, že však stížnost zmatečnou výše citovaným rozhodnutím soudu zrušovacího byla zamítnuta. Při poradě o ní vzešly zrušovacímu soudu závažné pochybnosti o správnosti skutkových zjištění rozsudku nalézacího soudu za základ položených, pročež soud zrušovací použiv práva jemu podle § 362 tr. ř. příslušujícího povolil v sezení neveřejném obnovu řízení trestního na prospěch obžalovaného, rozsudek soudu nalézacího v části, týkající se zločinu veřejného násilí ve smyslu § 99 tr. z. a ve výroku o trestu zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl. Prováděl-li zmatečnou stížnost na tomto podkladě zmatečnou stížností soud č. 1 § 281 tr. ř., tvrdíc, že nalézací soud rozhodnutím tímž senátem nalézacím znovu, nebyl řádně sestaven, není v právu. Podle § 68 č. 2, odst. 2 posl. věta tr. ř. jest jisto, že nemohou platně souditi opětně titíž soudcové v trestní věci, ve kteréž již soudili, bylo-li hlavní přelíčení následkem zmatečnou stížnosti opakováno. A tu budiž hned připomenuto, že první rozsudek v této věci vyneseny nebyl zrušen následkem zmatečnou stížnosti obžalovaného, která, jak nahoře vyličeno, byla zamítnuta, nýbrž prostředkem mimořádné obnovy řízení trestního podle § 362 tr. ř., který ovšem se pojí k poradě o zmatečnou stížnosti. Zrušení rozsudku děje se však i v případech řádné obnovy řízení trestního, naznačených v §§ 358, 359 tr. ř. I v tomto případě může dojiti a z pravidla i dochází k opětnému hlavnímu přelíčení, tak jako v případě tom, když po úspěšném odporu obžalovaného proti rozsudku za jeho nepřítomnosti vynesenu hlavní přelíčení opakováno býti musí (§ 427 tr. ř.). Ani v tomto ani v onom případě však neplatí předpis poslední věty § 68 tr. ř. a není závady, by nové přelíčení před týmiž soudci odbýváno bylo. Není také příčiny měniti osoby soudců a pochybovati o jejich nepředpojatosti, když cestou obnovy řízení (a o toto se i zde jedná) bylo toliko vysloveno, že ta neb ona okolnost obžalovanému svědčící, nebyla uvážena, jako i v přítomném případě při poradě o zmatečnou stížnosti bylo soudem zrušovacím zjištěno. K novému hlavnímu přelíčení nedošlo tudíž následkem zmatečnou stížnosti, nýbrž následkem obnovy řízení trestního na prospěch obžalovaného, na které se soud zrušovací usnesl. Že se usnesení toto stalo při poradě o zmatečnou stížnosti, nemůže ještě vésti k extensivnímu výkladu § 68 posl. věta tr. ř. a nelze proto výjimečně vylučovati soudce při prvním rozsudku soudu nalézacího činné z rozhodování při přelíčení novém, když pro obnovu řízení vůbec zásada § 68 tr. ř. posl. věta nemá platnosti, ač i v případech obnovy řádné rozsudek první byl zrušen. Věc nemá se v případě mimořádné obnovy trestního řízení dle § 362 tr. ř. jinak, než při řádné obnově nařízené k návrhu osoby k tomu oprávněné (§§ 353—361 tr. ř.). Ostatně schází i předpoklad úspěšného dovolávání se důvodu zmatečnosti x 281, č. 1 tr. ř. Zmíněný důvod zmatku nelze uplatňovati tehdy, když skutečnost, již se stěžovatel dovolává, jemu již před hlavním přelíčením, neb během hlavního přelíčení byla známa, on však opomenul vytknouti ji na počátku přelíčení neb jakmile ji seznal; v přítomném případě nebyl zmatek stěžovatelem tvrzený jím při hlavním přelíčení vůbec vytknut, netvrdí ani zmatečnou stížnost, že by byl stěžovatel totožnosti soudců na obojím hlavním přelíčení účastněných v čas neseznal. V tomto směru jest tudíž stížnost zmatečnou bezdůvodna.

Čís. 69.

Původcem násilnosti po rozumu § 84 tr. z. není míněn jen návodce nebo strůjce, nýbrž každý přímý pachatel, jenž účastnil se násilností ve vlastním zájmu, pro svůj vlastní účel.

(Rozh. ze dne 22. července 1919, Kr I 337/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu jako výmínečného senátu v Hoře Kutné a to, pokud obžalovaní byli vinnými uznáni zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. z., z těchto

důvodů:

Výroku o vině na zločinu veřejného násilí dle § 83 tr. z. vytýkají stěžovatelé, že výrok nálezačím soudu, pokud sledává v nich původce násilí, jest v odporu se samotnou obžalobou a se svědeckými výpověďmi a nezakládá se na žádných pozitivně zjištěných skutečnostech. Uplatňují tudíž stěžovatelé po této stránce věcně jen důvod § 281 č. 5 tr. ř., ale zřejmě neprávem. Z vývodů stížnosti, dle nichž není prý dokázáno, kdo první do krámu vnikl a, že by se byli stěžovatelé na provedení společné krádeže a loupeže umluvili, plyne, že výtky shora řečené tkví v tom, že stěžovatelé vkládají do výrazu »původce takovéto násilnosti« v § 84 tr. z. význam, jakého tento výraz zde nemá. Zákon, rozeznáváje v § 84 tr. z. mezi původci a pomocníky, dává zřejmě na srozuměnou, že původcem nemíní zde, jako na př. v § 5 nebo 44 e) tr. z., jen návodce nebo strůjce, nýbrž každého přímého pachatele, jenž nepředsevzal čin v cizím zájmu, byv jiným k tomu zjednan, nýbrž ve vlastním zájmu, pro svůj vlastní účel. Přímé pachatelství všech tří stěžovatelů v naznačeném směru rozsudek zjišťuje, aniž byla by stížnost s to, po této stránce něco rozsudku vytknouti. Její výtky týkají se okolností, pro skutkovou podstatu zločinu dle § 83 tr. z. veskrze nezávažných. Ostatně otázka, byli-li stěžovatelé původci násilí ve smyslu § 84 tr. z., měla by význam pro tuto trestní záležitost jen tehda, kdyby dle § 84 tr. z. slušelo se trest vyměřiti, čemuž však dle § 34, pokud se týče §§ 34 a 35 tr. z. není tak.

Čís. 70.

K skutkové povaze zločinu dle § 19, odst. 2 zákona o falšování potravin ze dne 16. ledna 1896 čís. 89 ř. z. na rok 1897 vyhledává se též, by pachatel byl si vědom nebezpečí, tam naznačeného.

(Rozh. ze dne 4. srpna 1919, Kr I 17/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním řízení zmatečnou stížnost obžalovaného Roberta G. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným zločinem ve smyslu § 19, odst. 2 zákona ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z. z roku 1897.

Obhájce připustil, že skutková povaha zločinu ve smyslu § 19 odst. 2 zák. ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. z. z roku 1897 obžalovanému za vinu kladeného je v objektivním směru dána a že v ohledu tomto zjištění soudní jsou bezvadna, popřel to však, pokud jde o subjektivní stránku skutkové povahy. V důvodech naříkaného rozsudku schází prý zjištění, zda obžalovaný, prodávaje závadné maso, byl si vědom, že jednal takovým způsobem, že z toho vzniknouti může ve větším rozsahu nebezpečí pro život neb zdraví lidí. Toto zjištění jest prý nezbytně nutným, by bylo lze mluvit o zločinu falšování potravin, jehož pojem jest prý v § 19 odst. 2 cit. zák. zvláště vytknut a k jehož skutkovým znakům kromě oněch v § 18 l. c) obsažených náleží také ten, by čin spáchán byl za okolností, z kterých vzniknouti může nebezpečí pro život neb zdraví lidí ve větším rozsahu. Tento posléze uvedený znak skutkový musí prý býti dán nejen objektivně, nýbrž i subjektivně, ježto po rozumu § 1 tr. z. může býti zločinný skutek přičítán za vinu jen tenkrát, jestli každý jeho znak proniknuti zlým úmyslem. Poněvadž však v tomto případě ono vědomí zjištěno není, lze prý mluvit pouze o přečinu dle § 18 a nikoli o zločinu dle § 19 odst. 2 cit. zák., takže rozsudek je stížen zmatečností dle § 281 č. 10 tr. ř. Naproti tomu hájil zástupce generální prokuratury stanovisko, že § 19 odst. 2 cit. zákona nestanoví žádný nový trestný čin, nýbrž vytyčuje pouze další určitý objektivní znak, který, jsou-li tu předpoklady § 18 lit. c), podmiňuje vyšší trestnost dle uvedeného odstavce. V daném případě stačí prý proto úplně, je-li možnost vzejiti většího nebezpečí zjištěna objektivně. Zrušovací soud sdílí, pokud jde o právní stránku nadhozené otázky, náhled obhájců, že k vině dle § 19 odst. 2 zák. o potravinách je v subjektivním směru nezbytně zapotřebí také vědomí pachatele, že z okolností, za kterých se činu dopustil, může ve větším rozsahu vzejiti nebezpečí pro život neb zdraví lidí, a že proto vědomí toto patří k náležitostem skutkové povahy zločinu falšování potravin. To vychází jasně na jevo z porovnání odstavce prvního a druhého § 19 cit. zák. V odstavci prvním se určuje, že za přečin dle § 18 vyměřiti se má vyšší trest, přivoděno-li některým z trestných jednání, v § 18 uvedených, těžké poškození neb smrt člověka. V odstavci tomto jedná se výhradně o zvýšení trestu, jež nastati má, měl-li čin v zápětí některý ze zmíněných těžkých následků. Pro zvýšení toto jest rozhodnou jen holá skutečnost těžkého poškození neb smrti člověka. Neběží zde proto o nějaký znak skutkové povahy, nýbrž jen o moment měnící trestnost, ohledně kterého není nic více zapotřebí, nežli, by byl objektivně splněn a ohledně něhož není třeba, by byl pojat také do úmyslu pachatele. Odstavec druhý § 19 lit. c) stanoví však, kdy přečin dle § 19 zák. o potravinách přechází ve skutkovou podstatu zločinu. Tomu jest tak, jak zákon praví, tehdy, spácháno-li některé z trestních jednání, v § 18 uvedených za okolností, že z toho vzniknouti může ve větším rozsahu nebezpečí pro život neb zdraví lidí. Tu se jedná o nový zvláštní trestný čin se zločinnou kvalifikací, při kterém dle základní zásady § 1 tr. z. musí býti každý znak skutkový prostoupen zlým úmyslem. Aby tudíž založena byla zodpovědnost ve smyslu odstavce 2 § 19 lit. c), musí býti v subjektivním ohledu dáno a zjištěno nejen vědomí dle § 18 vyžadované, že potraviny, jež se zhotovují, prodávají neb jinak upotřebují, jsou s to poškoditi zdraví lidské, nýbrž také vědomí pachatele o tom, že spáchal čin za takových okolností, z kterých vzejiti mohlo ve

Trestní rozhodnutí,

krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 24. ledna 1919, zrušivšího pro zmatečnost dle § 464 a 281 č. 9 tr. ř. rozsudek okresního soudu v Roudnici ze dne 24. srpna 1918, kterým obžalovaný František S. uznán byl vinným přestupkem dle § 14, č. 1 zák. ze dne 15. ledna 1896 č. 89 ř. z. na rok 1897 a odsouzen byl za to dle § 14 uvedeného zákona s použitím § 260b tr. z. do vězení na 48 hodin, zostřeného i tvrdým lůžkem, pak ku pokutě 300 K a v případě nedobytnosti k dalšímu vězení na tři dny.

Důvody:

Dle spisu okresního soudu v Roudnici n. L. byl František S., pekařský mistr v Roudnici, rozsudkem ze dne 31. ledna 1918 uznán vinným, že kol 20. ledna 1918 v Roudnici zapekl ve své dílně do chleba myš, čímž nedbale potraviny, k obchodu určené, tak připravoval, že jich požívání je způsobil škodití zdraví lidskému, čímž se dopustil přestupku dle § 14, č. 1 zák. z 16. ledna 1896, č. 89 ř. z. na rok 1897 a byl za to odsouzen dle § 14 uved. zák. k pokutě 300 K, v případě nedobytnosti do vězení na 3 dny.

Odvolání obžalovaného co do viny proti tomuto rozsudku bylo náleženem krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích z 6. března jako neodůvodněné zamítnuto. Podle dalších spisů okresního soudu v Roudnici n. L. byl František S., pekařský mistr v Roudnici, rozsudkem ze dne 24. srpna 1918 uznán vinným, že počátkem srpna 1918 v Roudnici zapekl ve své dílně do chleba myš, čímž nedbale potraviny, k obchodu určené, tak připravoval, že jich požívání je způsobil škodití zdraví lidskému, čímž se dopustil přestupku dle § 14, č. 1 zák. z 15. ledna 1896 č. 89 ř. z. na rok 1897 a byl za to odsouzen dle § 14 uved. zák. s použitím § 260 b) tr. z. do vězení na 48 hodin, jednou tvrdým lůžkem zostřeného, pak k pokutě 300 K a v případě nedobytnosti k dalšímu vězení do 3 dnů. K odvolání obžalovaného krajský soud jako odvolací soud v Litoměřicích náleženem ze dne 24. ledna 1919 odvolání vyhověl, rozsudek zrušil a okresnímu soudu v Roudnici uložil, by předsevzal nové přelíčení a vynesl nový rozsudek a to z těch důvodů: »Z předložené obžalovaným dovolenky bývalého c. a k. vojenského skladiště zásobovacího v Terezně ze dne 28. června 1917 jest viděti, že obžalovaný byl jako desátník a vojenský pekař onoho dne přidělen pekařství Augusty S. v Roudnici a že mu byla po dobu tohoto přidělení udělena dočasná dovolená původně do 15. srpna 1917, kterážto dovolená mu pak byla neustále prodlužována — posléze 29. srpna 1918 až do 31. prosince 1918. Byl tedy obžalovaný počátkem srpna 1918 jako desátník domobranec v Roudnici na dočasné dovolené, která mu byla tehdy povolením ze dne 29. května 1918 do 31. srpna 1918 prodloužena. Dle § 11, č. 3 vojenského řádu trestního pro zeměbranu ze dne 5. července 1912 č. 131 ř. z. jsou podrobeny osoby domobrany, které byly povolány ke službě, soudům zeměbrancekým pro veškeré trestní skutky, soudům k odsouzení přidělené, až na jisté výjimky, o které zde nejde. Tato příslušnost platí dle § 12 odst. 1 tamže pro osoby v § 11 zmíněné a jen pro trestní skutky, jež spáchány v době, když trvaly poměry tuto trestní příslušnost odůvodňující, tedy zde po trvání povolání. Dle § 42 p. 210 předpisův o organizaci domobrany jest po smyslu reglementův a předpisův služebních, pro vojsko, vojenské námořnictvo a zeměbranu stanovených, též u sborů domobraneckých a jejích oddílů těchto reglementův a předpisův

používat. Dle § 10 p. 1 předpisův o dočasné dovolené mužstva zeměbranceckého, čítati jest dočasné dovolence k aktivním osobám zeměbranceckým, jest je neustále vésti jako přítomné a jsou podrobeny vojenským trestním a disciplinárním předpisům. Z řečeného tedy viděti, že okresní soud roudnický ani počátkem srpna 1918, kdy se prý obžalovaný přestupku dle § 14, č. 1 zák. ze dne 16. ledna 1896, č. 89 ř. z. z r. 1897 dopustil, ani 24. srpna 1918, kdy rozsudek soud prohlásil, nebyl oprávněn o potrestání obžalovaného rozhodovati, pročez bylo tento rozsudek dle §§ 464 a 281 lit. 9 a) zrušiti. Za to přikázal soud odvolací věc, o kterou jde, nemoha se řídit ustanovením § 475 odst. 1 tr. ř., zase okresnímu soudu roudnickému, ježto, jak viděti z přípisu českosl. vojenského zastupitelství v Terezně ze dne 10. ledna 1919, obžalovaný jest nyní osobou civilní, v Roudnici bydlící, a o skutku trestním, mu vytýkaném, dosud trestního řízení vojenskými orgány nebylo zahájeno (§ 16 odst. 1 v tr. ř.), pročez jest nyní zase příslušným jak věcně, tak i místně okresní soud roudnický.« Okresní soud v Roudnici rozsudkem ze dne 12. března 1919, uznal Františka S. opět vinným dle § 14 č. 1 zák. z 16. ledna 1896 č. 89 ř. z. na rok 1897 a byl za to odsouzen ku pokutě 300 K; v případě nedobytnosti do vězení na 3 dny. Proti tomuto rozsudku ohlásil obhájce obžalovaného ihned odvolání co do viny i trestu a provedl odvolání podáním z 5. dubna 1919. Tyto spisy došly pak následkem tohoto odvolání dne 8. dubna 1919 ku krajskému soudu jako odvolacímu soudu v Litoměřicích a byly státním zastupitelstvím v Litoměřicích prostřednictvím vrchního státního zastupitelství v Praze zaslány generální prokuratuře za tím účelem, by podána byla zmateční stížnost k zachování zákona, ježto František S. jak v době, kdy trestní čin byl spáchán, tak v době, kdy rozsudek okresního soudu v Roudnici ze dne 31. ledna 1918 a rozsudek krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 6. března 1918 byl vynesl, byl vojínem a podléhal tudíž pravomoci soudů vojenských. Dle mínění generální prokuratury jsou nikoliv tyto posléz citované rozsudky, nýbrž rozsudek krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 24. ledna 1919 a jím vyvolaný, znovu vynesl rozsudek okresního soudu v Roudnici ze dne 12. března 1919 zmatečný, ježto prý František S. v době skutku i v době rozsudku nebyl ani aktivním vojínem, ani se nenacházel na dočasné jen dovolené, nýbrž na dovolené trvalé a nepodléhal tudíž trestní pravomoci vojenské, nýbrž trestním soudům občanským. Toto své mínění a návrh, by ve smyslu §§ 33, 397 a 292 tr. ř. bylo uznáno právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 24. ledna 1919, kterým zrušen byl rozsudek okresního soudu v Roudnici ze dne 24. srpna 1918, porušen byl § 1 zák. ze dne 27. října 1862, č. 87 ř. z. (§ 2 zák. ze dne 28. října 1918, č. 9 sb. zák. a nař.) rozsudek ten, jakož i na něm spočívající a jím vyvolaný rozsudek okresního soudu v Roudnici ze dne 12. března 1919 se zrušují a krajskému jako odvolacímu soudu v Litoměřicích se ukládá, by uznáváje svou příslušnost o odvolání Františka S. proti rozsudku okresního soudu v Roudnici ze dne 24. srpna 1918 rozhodl — odůvodňuje generální prokuratura takto:

Názor ten plyne z ustanovení § 1 odst. 3 branných předpisů, třetí díl, dle něhož všechny dovolené jsou trvalé, které bez požitku (ohne Gebühr) přesahují dobu 3 měsíců. Dle dovolenky (Urlaubschein) dané v Terezně dne 28. června 1917 komandován byl Frant. S. na dočasnou dovolenou

jako vojenský pekař k své manželce Augustě S. v Roudnici, kterážto dovolená původně od 1. července do 15. srpna 1917 platná, postupně prodloužována byla až do 31. prosince 1918, tedy na dobu 3 měsíců daleko převyšující. Jak dodatečným šetřením bylo zjištěno, nebral František S. po dobu své dovolené žádného platu (Gebühr). Nicméně sdělilo čs. vojenská zastupitelství v Terezíně přípisem ze dne 23. května 1919, že obviněný v době spáchání činu podléhal rakouské vojenské příslušnosti a že teprve od státního převratu (28. října 1918) stal se zase civilní osobou. O správnosti poslednějšeho názoru nebylo ovšem nejmenších pochybností, leč v přitčíně náhledu, že František S. podléhal vojenské trestní příslušnosti v době své dovolené trvání 3 měsíce přesahující, tedy od 15. srpna 1917 až do převratu, t. j. době spáchání trestního činu, kdy vykonával své občanské povolání jako pekař na vlastní zisk a účet a kdy také žádného vojenského platu (Gebühr) nebral, nebylo lze vzhledem k citovanému § 1 odst. 3 branných předpisů, III. díl s čs. vojenským zastupitelstvím v Terezíně souhlasiti, a proto vyžádáno ještě dobrozdání generálního vojenského zástupce, jež přípisem ze dne 30. června 1919 vyslovil plný souhlas s názorem zde zastávaným, že totiž domobranec František S. v době spáchání trestního činu vojenská právomocí nepodléhal. Dle § 292 tr. ř. jest nálež nejvyšším soudem vydaný následkem zmateční stížnosti ku zachování zákona zpravidla bez účinku oproti obžalovanému. Byl-li však obžalovaný zmatečným rozsudkem odsouzen, může zrušovací soudní dvůr obnovení trestního řízení proti němu naříditi. Rozsudek krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 24. ledna 1919 není sice odsuzující, není však také sprostující, nýbrž nařizuje okresnímu soudu v Roudnici vynesení rozsudku nového, který vyzněl výrokem odsuzujícím. Ve věci tedy jde o rozsudek odsuzující. Tento rozsudek okresního soudu v Roudnici ze dne 12. března 1919 nenabyl ovšem ještě právní moci, leč jest zmatečný následkem zmatečnosti rozsudku odvolacího soudu, který jej vyvolal a nařídil a stejně musí tedy pozbýti své platnosti, když jím pozbýl jí jeho základ. Pak ale odstraněním těchto dvou rozsudků samo sebou vyřízení svého čeká odvolání obžalovaného proti rozsudku okresního soudu v Roudnici ze dne 24. srpna 1918, při němž ovšem za každých okolností bude dlužno dbáti zásady § 290 2 tr. ř. — K právnímu stanovisku zmateční stížnosti nelze se přidati. Dle přípisu správní komise čs. vojenské zásobárny v Terezíně ze dne 21. května 1919 převzala manželka obžalovaného Augusta S. pečení vojenského chleba pro posádku roudnickou z erární mouky. Dle bodu 6. smlouvy vymínila si S. přidělení jednoho vojenského pekařského dělníka, kterýž jí byl v osobě jejího manžela Františka S. přidělen a provozoval tudíž živnost pekařskou pouze za účelem vojenským. Hledíc k obsahu tohoto přípisu, nebyl obžalovaný vůbec dovolencem ve smyslu vojenských řádů, nýbrž byl pouze odkomandován, bý jako vojenský pekařský dělník provozoval za vojenským účelem pekařskou živnost po rozumu bodu 6. shoře řečené smlouvy. Na této povaze činnosti obžalovaného není s to, by čeho změnila, ani okolnost, že byl taktto nahodile přikázán k pekařské živnosti své manželky, ani okolnost, že k účelům evidenčním a výkazním byl podělen dovolenkou. Mohlať vojenská správa kdykoli do živnosti manželky obžalovaného přiděliti jiného vojenského pekařského pomocníka a o povaze tohoto jakožto odkomandovaného vojína nebylo by nejmenší pochybnosti. Než i kdyby obžalovaného bylo lze považovati za dovolence

v technickém slova smyslu, nebyl ani v době, kdy pro čin z 20. ledna 1918, ani v době, kdy pro čin z počátku srpna 1918 byl souzen a odsouzen, ani v době činů na trvalé, nýbrž pouze na dočasné dovolené a podléhal v obou případech právomocí zeměbranceckého soudu trestního. Prv uvedeného činu dopustil se kol 20. ledna 1918, kdy dle rozhodnutí ze dne 29. prosince 1917 měl prodlouženou dovolenou na čas od 1. ledna do 28. února 1918, druhého činu dopustil se počátkem srpna 1918, kdy dle povolení ze dne 29. května 1918 měl prodlouženou dovolenou na čas od 1. června do 31. srpna 1918. Ani v tom, ani v onom případě nepřesahovala dovolená obžalovaného dobu tří měsíců a byla proto dle § 1. č. 3 služební příručky B-2 (branných předpisů díl třetí) dovolenou pouze dočasnou. Na tom ničeho není s to změnití okolnost, že v obou případech jednalo se o prodlouženou dovolenou, jež s připočtením předchozích dovolených by ovšem dobu tří měsíců překračovala. Měloť udělení dovolené v jednom každém případě ráz samostatný a, vysloveno-li po každé, že prodloužuje se posavadní dovolená, mělo to pouze ten smysl, že obžalovaný po vypršení předchozí dovolené nemusel se teprve zpět vraceti, nýbrž, že nově povolená dovolená připojovala se časově přímo k dovolené předcházející. Pro otázku, zda jde o dočasnou či trvalou dovolenou, nezáleží na tom, po jakou dobu dovolenec, jehož dovolená byla postupně prodloužována, byl mimo vojenskou službu, nýbrž na tom, zda vojenská správa zamýšlela, povoliti dovolenou více než tříměsíční, čemuž nebude tak, rozhodla-li se vojenská správa, povolovati dovolenou po časových obdobích, tři měsíce nepřesahujících. Dle řečeného slušelo se zmateční stížnost zavrhnouti. Ostatně nebylo by lze vyhověti návrhu na zrušení obou rozsudků i proto, že zhoršilo by se tím právní postavení obžalovaného. Rozsudkem ze dne 24. srpna 1918 uložen obžalovanému trest 48hodinného, zostřeného vězení a pokuta 300 K, v případě nedobytnosti trest dalšího vězení v době 3 dnů, rozsudkem ze dne 12. března 1919 pouze táž peněžitá pokuta. Vyřizuje nyní znovu odvolání zprv řečeného rozsudku, mohl by odvolací soud potvrditi rozsudek ten i v celém výroku o trestu, tudíž ponechati i 48hodinné zostřené vězení, kdežto, vyřizuje odvolání z druhého rozsudku k tomuto trestu na svobodě dle § 477, odst. 2 tr. ř. vrátiti by se nesměl.

Cís. 73.

Zmateční stížností nelze uplatňovati okolnost, že v době, kdy zastavena byla působnost soudů porotních, konalo se hlavní přelíčení omylem nikoli před šestičlenným senátem, nýbrž před porotou.

(Rozh. ze dne 19. srpna 1919, Kr I 339/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost státního zastupitelství v Litoměřicích do rozsudku porotního soudu v Litoměřicích ze dne 10. června 1919.

Důvody:

Rozsudkem krajského jakožto porotního soudu v Litoměřicích ze dne 10. června 1919 byli Gustav W. a spol., odsouzeni pro zločin krádeže jed-

nak dokonané, jednak nedokonané ve smyslu §§ 171, 173, 174 II lit. a) a c) a 179 tr. z. Dne 9. června 1919 bylo vyhlášeno ve sbírce zákonů a nařízení státu českoslov., částka LXIV pod č. 301 nařízení vlády republiky československé ze dne 6. června 1919 o zastavení činnosti porot. soudů na dobu 1 roku ode dne vyhlášení tohoto nařízení ohledně deliktů soudům porotním přikázaných a uvedených v čl. VI. uvoz. zák. k tr. ř. ze dne 23. května 1873 č. 119 ř. z., mezi nimi také ohledně zločinu krádeže. Vycházejíc z náhledu jinak arci správného, že vzhledem k řečenému nařízení vládní republiky nemělo hlavní přelíčení dne 10. června 1919 odbývané proti obžalovanému býti projednáváno před soudem porotním, nýbrž před výjimečným senátem členným, ohlašuje a provádí státní zastupitelství v Litoměřicích proti rozsudku shora uvedenému zmateční stížnost z důvodů zmatečnosti dle § 281, správně 344 č. 1 tr. ř., majíc za to, že důvod ten je dán proto, že sbor soudní nebyl řádně obsazen. Než důvod zmatečnosti dle § 344 č. 1 dán jest, nehledíc k případům, zdě v úvahu nepřicházejícím, není-li porotní sbor soudní řádně obsazen nebo nebyla-li lavice porotců úplná. Není pak řádně obsazen porotní sbor soudní, nedostává-li se členům jeho kvalifikace pro úřad soudcovský předepsané, neúčastní-li se hlavního přelíčení v počtu zákonem předepsaném, nebo nebyl-li ku hlavnímu přelíčení přibrán zapisovatel. Nic takového v příp. přítomném stížnost netvrdí ani ze spisů na jevo nevychází. V čem však stížnost zmateční spatřuje nenáležitě obsazení porotního soudního sboru, není vůbec uvedeno mezi důvody zmatečnosti rozsudků soudů porotních, taxativně v § 344 vypočetnými, a nemůže tedy býti uznáno za důvod takový. Vzhledem k tomu neuplatňuje stížnost zmateční žádný z důvodů zmatečnosti ve smyslu § 344 tr. ř. i byla by proto měla býti dle § 1 č. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878 odmítnuta již sborovým soudem stolice prvé, u něhož byla ohlášena. Poněvadž se tak nestalo, musila býti dle § 4 č. 1 téhož zákona odmítnuta soudem zrušovacím již při poradě nevěřejně.

Čís. 74.

Predražování. Skutková podstata řetězového obchodu není o sobě vyloučena tím, že obchodník, vsunuvší se bez důvodu mezi výrobce a spotřebitele, zboží dále bez zisku zcizil.

(Rozh. ze dne 6. září 1919, Kr II 89/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Michala R. do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 14. února 1919, jímž byl obžalovaný Michal R. uznán vinným přečinem dle § 23 č. 4 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného Michala R. uplatňuje zmateční důvody § 281 č. 9a) a 5 tr. ř., jest však neodůvodněna. Poukazujíc k zjištění rozsudku, že stěžovatel prodal krupici Janě M. za tutéž cenu, za jakou sám ji koupil od Josefa H., obrací se stížnost proti náhledu nalé-

zacího soudu, že pouhé zbytečné vsunutí se do přechodu zboží s výrobce na konsumenty bez přírážky na ceně při dalším prodeji spadá pod pojem řetězového obchodu ve smyslu § 23 čis. 4 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. Chybí tu prý typická známka řetězového obchodu, totiž stupňování ceny. Že by snad ušlý zisk se při pozdějších obchodech nahradil, nepadá prý pro posouzení přítomného obchodu na váhu. K těmto námitkám zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Zmateční stížnost přehlíží především, že stěžovatel přepustil Janě M. za cenu nákupní jen polovinu krupice od H. zakoupené. Ohledně druhé poloviny pak, o níž důvody rozsudku jen praví, že se stěžovatel ani nepokusil dokázat, že by ji byl koupil pro vlastní potřebu neb pro svůj obchod, není zjištěno, že by byl zamýšlel i tuto prodati za cenu nákupní. Již proto není zmateční stížnost způsobilá, by vyvrátila rozsudek ve výroku odsuzujícím. Než i jinak nečinila by skutečnost, zmateční stížnosti namítaná, jednání stěžovatelovo se stanoviska § 23 č. 4 cis. nař. nezávadným. V § 23 č. 4 prohlašuje cis. nař. provozování řetězového obchodu samo o sobě trestným, předpokládajíc, že řetězový obchod jest samou svou povahou způsobilým ceny zboží stupňovati; jen ohledně jiných pletich vyzaduje se zvláštního zjištění, že jsou způsobilé, ceny zboží stupňovati. Řetězový obchod dlužno však shledávati všude tam, kde se prodatel jako nepotřebný člea vsunul mezi výrobce a spotřebitele a tím normální přechod zboží do konsumu zadržel. Že by jen faktické stupňování ceny při dalším prodeji činilo toto zbytečné vsunutí mezi výrobce a konsum trestným, nenalézá opory ani v zákoně ani ve skutečných poměrech. Neboť již pouhému prodloužení řetězu meziobchodníků nelze upírati škodlivý účinek na tvoření ceny zboží, poněvadž se jím okamžitá nabídka zboží zmenšuje. Poukaz rozsudku na skutečnost, že obchodníci dovedou si zisk ušlý v obchodě jednom nahraditi na obchodech pozdějších, v doslovném znění ovšem nemístný, projevuje přece správný názor, že skutečný zisk nemusí jeviti se právě v číslici ceny prodejné; ježto nelze za to míti, že by obchodník z povolání obchodoval se zbožím bez ohledu na svůj prospěch, nutno usuzovati, že najde odměnu za své přičinění ve směru jiném, která však také přirozeně zvyšuje cenu zboží. Rovněž bezpodstatnou jest vytká zmateční stížnosti, že tvrzení rozsudku, že si obchodníci dovedou zisk ušlý při obchodě jednom nahraditi na obchodech pozdějších, není opodstatněno konkrétními skutkovými okolnostmi. Tvrzení to spočívá dle souvislosti na zkušenosti soudu, již tento své právní stanovisko v předchozí větě projevené odůvodňuje. Nejde tudíž o výrok, jež soud byl by povinen dle § 270 č. 7 tr. ř. zvláště ještě odůvodňovati.

Čís. 75.

Při otázce o ztrátě volebního práva nelze hleděti k dřívějšímu odsouzení, jehož následky amnestií pomínuly.

(Rozh. ze dne 6. září 1919, Kr II 165/19.)

Ku zmateční stížnosti, vznesené generální prokuraturou na ochranu zákona do rozsudku okresního soudu v Bílovci z 15. dubna 1919, uznal nejvyšší soud jako soud zrušovací právem: Rozsudkem okresního

soudu v Bílovci ze dne 15. dubna 1919, pokud jim vyslovena byla proti Bertě J. ztráta volebního práva do obcí, porušen byl zákon v § 3 odst. 4 zák. ze dne 31. ledna 1919 č. 75 Sb. z. a nař., tato část rozsudku se zrušuje.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Bílovci ze dne 15. dubna 1919 byla Berta J. odsouzena pro přestupek krádeže dle § 460 tr. z. a zároveň vyslovena ztráta volebního práva do obcí. Rozsudek jest právoplatný. Výrokem o ztrátě volebního práva byl zákon porušen a nepravě vyložen. Dle § 3 odst. 4 zákona ze dne 31. ledna 1919 č. 75 Sb. zák. a nař. (řád volební v obcích) jest při odsouzení pro přestupek výrok o ztrátě práva volebního přípustným teprve při druhém právoplatném odsouzení pro čin, pro který může občan vyloučen býti z práva volebního. Berta J. byla sice rozsudkem zemského soudu v Opavě ze dne 18. prosince 1917 pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 Ilc) tr. z. právoplatně odsouzena, čin ten byl, jak ze spisů vychází na jevo, spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a byly by jinak podmínky pro výrok o ztrátě práva volebního při odsouzení pro shora uvedený přestupek dány. Než žalovaná stala se účastnou amnestie ze dne 2. dubna 1918 (Věstník ministerstva spravedlnosti z 4. dubna 1918 č. VI); amnestie ta zahrnuje v sobě i prominutí následků odsouzení, účinek amnestie je ten, že se má za to, jako by vůbec tu trestního činu nebylo. Z toho důvodu neměla býti vyslovena ztráta práva volebního, neboť když by odsouzení, jež zahrnuto jest amnestií, jevilo dále účinky a mělo právní význam v oboru trestního řízení, jaký v daném případě okresní soud mu připisoval, znamenalo by to zúžení a obmezování amnestie. Zmateční stížnost vznesená generální prokuraturou dle § 33 tr. ř. je proto úplně odůvodněnou.

Čís. 76.

Zločinu dle § 199 písm. d) tr. zák. dopustí se i ten, kdo v podvodném úmyslu použije veřejné listiny, jež s jeho předchozím dorozuměním někým jiným byla zfalšována.

(Rozh. ze dne 13. září 1919, Kr II 105/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po veřejném líčení zmateční stížnost obžalované Rosalie Z. do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 7. května 1919, jímž byla uznána vinnou zločinem podvodu dle §§ 197, 199 lit. d) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek odsuzuje obžalovanou Rosalii Z. pro zločin podvodu dle §§ 197, 199d) tr. z., spáchaný tím, že Rosalie Z. použila dvou Žofii H. zfalšovaných veřejných listin, totiž poukázek na petrolej, čímž stát měl utrpěti škodu na svém právu na stejnoměrném rozdělení petroleje. Odsuzující výrok svůj opírá soud nalézací o zjištění, že Rosalie Z., vědouc

o provedeném zfalšování obou poukázek Žofii H., vybrala si na ně nepřislušející jí dávky petroleje, resp., jak se na jiném místě v rozsudku praví, že obě obžalované jednaly v dorozumění se a že Žofie H. zfalšovala obě poukázky za souhlasu a s vědomím Růženy Z. Zmateční stížnost uplatňuje, že, kdyžž stěžovatelka Růžena Z. sama se zfalšování nezúčastnila jakožto spolupachatelka, nemohla se pouhým použitím veřejné listiny — třebaš i vědouc o jejím zfalšování — za účelem podvodným dopustiti zločinu dle § 199 písm. d), nýbrž jen přestupku dle § 461 tr. ř., poněvadž není zjištěno, že škoda jedním jejím způsobená nebo zamýšlená obnášela přes 500 K. Takto dovolává se stížnost v pravdě důvodu zmatečnosti § 281, č. 10 tr. ř., jest však bezpodstatná. Zmateční stížnost přehlíží, že zločin podvodu spáchaný zfalšováním veřejné listiny ve smyslu § 199 lit. d) tr. z., je dokonán teprve použitím zfalšované listiny v úmyslu podvodném, to jest v úmyslu oklamati jiného nebo využitím jeho omylu způsobiti někomu škodu. Činnost obojí, zfalšování i použití zfalšované listiny, nemusí vycházeti od osoby téže. Prakticky nebude začasť ani možno, by obě osoby vskutku činně provedly sám úkon zfalšování. Může tedy býti spáchaní podvodu použitím zfalšované veřejné listiny rozloženo mezi činnost osoby falšující a činnost osoby používající zfalšované listiny za účelem podvodným. Vyžaduje se jen v případě takovém shodná vůle obou stran, nesoucí se k zfalšování, byť i úkon ten proveden byl pak jen jednou z nich. Vůle taková je v případě přítomném soudem nalézacím zjištěna za výslovného odmítnutí tvrzení obžalované Žofie H., že zfalšovala obě u ní uložené poukázky z vlastního popudu, aniž Růžena Z. před tím o tom zvěděla, čímž učiněno zadost ve stížnosti právem zdůrazňovanému požadavku, by zjištěno bylo předchozí dorozumění se osoby používající podvodně zfalšované listiny veřejné s osobou falšující, má-li obstáti výrok odsuzující prvou z nich pro zločin podvodu ve smyslu § 199 lit. d) tr. z. Proto jsou vlastně bezpředmětny další jinak správné vývody zmateční stížnosti, podle nichž nedá se této skutkové podstaty použití na osobu, která dodatečně upotřebí zfalšované veřejné listiny, byť i vědouc o jejím zfalšování, která však se nesúčastnila ani intelektuálně ani manuálně zfalšování samého.

Čís. 77.

Tím, že za pravidelných poměrů byl ten který předmět předmětem přepychovým, není vyloučeno, by za mimořádných poměrů byl považován za předmět chráněný proti předražování.

Pouhá více méně vzdálená možnost ohrožení veřejného zájmu nestačí k zločinné kvalifikaci dle § 23 č. 5 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. zákona.

(Rozh. ze dne 18. září 1919, Kr I 194/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana K. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 11. března 1919, jímž uznán byl vinným zločinem dle § 23 č. 3, 5 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. a přečinem § 5 č. 1, 2 téhož cís. nař., pokud čelila proti zločinné kvalifikaci

předražování dle § 23 cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., vyhověl, rozsudek v odpor vzatý ve výroku, pokud jím obžalovaný byl uznán vinným zločinem dle § 23, č. 3 a 5 cit. cis. nař., jakož i ve výroku o trestu jako zmateční zrušil a uznal obžalovaného vinným místo zločinem dle § 23 č. 3 a 5 cit. cis. nař. jen přečinem dle § 23, č. 3 tohoto nařízení mimo jiné z těchto

důvodů:

Právnem odmítnut byl nalézacím soudem jako nerozhodný návrh na výslech znalců, pokud se týče obhájce D. o okolnosti, že látky luxusní nikdy nepodléhaly ohlášení, že byly i tentokráte ze soupisu vyňaty a že se mezi zbožím u obžalovaného zabaveným našlo značné množství takového luxusního zboží. Dlužno především řešiti otázku, pokud zboží, jež obžalovaný označil za luxusní, náleží k předmětům potřeby ve smyslu § 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., může-li tudíž vůbec býti předmětem deliktů, z nichž obžalovanému bylo se zodpovídati. Po této stránce právnem stojí rozsudek na stanovisku, že i zboží, jež obžalovaný označoval jako zboží luxusní, spadá pod pojem předmětů potřeby ve smyslu § 1 cis. nař. Ve zmíněném § 1 označují se za předměty potřeby věci movité, jež slouží přímo nebo nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Správně poukazuje v odpor vzatý rozsudek na rozdíl mezi právě citovaným cis. nařízením a dřívějšími předpisy, jež obzovovaly svá ustanovení výslovně na předměty potřeby nezbytné. Tím rozšířen byl zákonodárcem značně kruh věcí movitých, spadajících pod ustanovení zmíněného císařského nařízení, kterých upravuje zaopatřování obyvatelstva životními potřebami. Patrným důvodem k rozšíření byla skutečnost, že následkem dlouhého trvání války zásoby sloužící k zásobování obyvatelstva ztenčily se tou měrou, že se staly předměty nutnými ke krytí potřeb i předměty takové, které dříve hověly jen přepychu. Užívají-li předmětů takových snad jen třídy zámožnější pro vyšší jich cenu, nepozbývá tím jich spotřeba pro obyvatelstvo vůbec významu, poněvadž se používáním jich uvolňuje stejné množství předmětů lidové potřeby, na něž by jinak i kruhy zámožnější sahati byly nuceny. Ostatně stalo se zboží jemnější jakosti, a proto za normálních dob jen zámožnými vyhledávané, po vyčerpání kvalit hrubších předmětem potřeby obecné. Rozhodnou pro otázku, zda-li jde o předměty, spadající pod ustanovení cit. cis. nař., není tudíž jich jemnější neb hrubší jakost, nýbrž způsobnost, by jimi životní potřeby lidí, zde potřeba ošacení, byly kryty, a bylo by lze z oboru § 1. cit. cis. nař. vylučovati jen takové předměty, dříve luxusní, které nejsou s to, by sloužily životním potřebám lidí vůbec. Tak poukazuje právem ku příkladu zmateční stížnost na ústřice, jež náležejí přece mezi potraviny, avšak poživatelé vůbec nesyti, nýbrž jen chuti lahodí a ji dráždí. Ježto i látky nejjemnějšího druhu, o jaké tuto částečně šlo, slouží k odívání lidí, nutno i je uznati za předměty potřeby ve smyslu cis. nařízení. Návrhy průvodní mohly by proto míti význam jen snad se stanoviska přečinu dle § 5 zmíněného cis. nař., a to jen tehdy, kdyby se dalo tvrditi, že obžalovaný v konkrétním případě nebyl povinen ohledně této části svého zboží podati vysvětlení. V tomto ohledu potvrdili soudu svědci povolání, že z povinnosti k soupisu v daném případě nebyly vyňaty žádné zásoby, tudíž také ne zboží, stěhovatelem jako luxusní ozna-

čená, a neměl proto soud příčiny, aby další důkazy navržené prováděl. Ovšem poukazuje zmateční stížnost nyní k písemnému nařízení městského úřadu, dle něhož soupis měl býti obmezen na zboží na skladě jsoucí, vyjma zboží luxusní. Leč k obsahu tohoto výnosu, teprve ve zmateční stížnosti předloženého, nemohl nalézací soud vůbec míti zření a nemůže proto výnos tento přijíti v úvahu pro řešení otázky, bylo-li připustiti důkazy obhájcem navrhované. Budiž proto jen mimochodem podotknuto, že nemůže býti ostatně, i kdyby soupis býval, jak tvrdí zmateční stížnost, se nevztahoval též na zboží luxusní, rozhodnutí o tom, které zboží sluší pokládati za luxusní, býti ponecháno libovůli strany. Vyzval-li dotyčný orgán úřední, pokud se týče komise, pověřená provedením soupisu obžalovaného, by veškeré své zboží ohlásil, pokud se týče ku prohlídce předložil, pak nebyl obžalovaný oprávněn zatajiti třeba i jen tu část zboží, kterou pokládal za zboží luxusní. Bylo spíše věci komise, by vyloučila ze soupisu a závěry ono zboží, kteréž by uznala za zboží, nespádající pod cit. cis. nařízení. Zapřel-li ale obžalovaný a ukryl jakoukoliv část svého zboží, prohřešil se tím proti své povinnosti, aby podal vysvětlení a stal se dle § 5 téhož nařízení trestným. Již z toho vyplývá též nerozhodnost důkazu, jež obžalovaný nabídl znalci z oboru textilního, že část zboží, jím zatajeného, spadala pod pojem zboží luxusního. Zamítnutí návrhů pro posouzení věci, jak bylo doloženo, nerozhodných, nemůže proto založiti důvodu zmatečnosti § 281, č. 4 tr. ř. Po stránce meritální vytyká zmateční stížnost s hlediska § 281, č. 9a) rozsudku nesprávný výklad pojmu předmětů potřeby ve smyslu § 1 cit. cis. nařízení. V tomto směru stačí poukázati na to, co bylo již shora uvedeno. Mínil-li zmateční stížnost, že změna poměrů následkem nastalého převratu nutí k restriktivnímu výkladu § 1 cit. cis. nař., při němž ratio legis za bývalé rakouské vlády byla, by zaručeno bylo »Aushalten« a »vítězný mír«, tedy stačí poukázati k tomu, že i dosavadní poměry hospodářské nečiní přísný výklad rozsahu pojmu předmětů potřeby zbytečným. Byť by se již nejednalo o vydižení za účelem dosažení vítězství ve válce, přece dosud nepřestaly obtíže, spojené s krytím životních potřeb, jež také vedly k tomu, že ono cis. nař. bylo novým zákonodárstvím bez jakékoliv změny přejato. Neopravňují tudíž změněné poměry politické ke změně výkladu onoho cis. nař. Neprávem vytyká zmateční stížnost rozsudku též, že nevzal v úvahu ministerské nařízení ze dne 30. října 1917, č. 418 ř. z. Toto ministerské nařízení, jež stanoví všeobecnou povinnost dodati bavlněné, tkané zboží a pod. bavlnářské ústředně, pokud se týče místům jí označeným, nemůže prejudikovati otázce, co uznati sluší za předmět potřeby ve smyslu cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., v § 1 tohoto nařízení pro jeho obor zvlášť řešeném. Stejně pak obhájcem při zrušovacíh roku předložený přípis Bavlnářského odboru Československé textilní komise v Praze, dle něhož většinu látek u obžalovaného nalezených dlužno pokládati za zboží výlučně luxusní, pro lidové ošacení se nehodící a tedy žádnému soupisu neb nucenému odvádění nepodléhající, nemůže býti pokládán za rozhodný pro řešení svrchu uvedené otázky. V daném případě šlo o soupis nařízený zvláštním výnosem politického úřadu. Pro rozsah povinnosti strany, z tohoto nařízení plynoucí, jest rozhodným pouze obsah tohoto nařízení a poukaz orgánů, pověřených prováděním tohoto nařízení. Dle toho, co bylo shora řečeno, jest zmateční stížnost,

pokud se opírá o důvody zmatečnosti § 21, č. 4; 5 a 9a) tr. ř. patrně bezdůvodnou a bylo jí zavrhnouti. Oprávněna jest však zmateční stížnost, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 10 § 281 tr. ř., brojí proti kvalifikaci trestního činu dle § 23, č. 3 cís. nař. jako zločin. Citované císařské nařízení prohlašuje skutek spadající pod ustanovení § 23, č. 3 za zločin tehdy, byl-li skutkem tím veřejný zájem zvláště těžce ohrožen. Rozsudek poukazuje v tom směru na nespokojenost širokých, zejména pracujících tříd národa s nedostatkem všech životních potřeb, najmě látek na obleky a prádlo; tím odůvodněnější, že známo bylo, že mnozí nevědomití spekulanti, ač látky měli, tyto zúmyslně do prodeje nedávali, vyčkávalice pro ně nejprůzračnější konjunktury, by pak docílil zisku co největšího. Kvalifikaci zločinnou pak odvozuje z toho, že takové jednání již již dohánělo lid v náruč zoufalství a nechtělo mnoho, že nepokojí ohrožen mohli být veřejný pořádek, na jehož udržení v zájmu bezpečnosti státu tolik záleží. Byl i dle všeobecného znění dotyčného předpisu ohrožení veřejného pořádku nepokojí mohlo založiti ohrožení veřejných zájmů ve smyslu § 23, č. 5 cís. nař., přece nestačí pouhá, ničím nekonkretisovaná, ba ještě ani se nevyskytnuvší (. . . nechybělo mnoho . . .) možnost, že by snad z jednání obžalovaného a jiných spekulantů nepokoje mezi lidem povstaly. Touto pouhou podmíněnou možností nebyly ještě veřejné zájmy vůbec, tím méně obzvláště těžce ohroženy. Toho v přítomném případě nebylo a nelze to odvozovati ze zjištění rozsudku, ježto soud nalézací vůči omluvě obžalovaného; že zabavené zboží z krámu odstranil v době, kdy se začlo mluvíti o bouřích, výslovně se dovolává svědectví Fr. Š., že důvodu k obavám drancování nebylo a označuje přípis městského úřadu, v němž se sděluje, že ani v městě samém, ani v nejbližším okolí nevyskytly se dosud žádné případy drancování, ač jím bylo jednotlivci vyhrožováno, za příliš neurčitý, než aby mohl býti tvrzení obžalovaného oporou. Z toho vyplývá, že soud nalézací sám shledal nebezpečí nepokojů velice vzdáleným, nehledě ani k tomu, že zvláště nezkoumal, zda by to nebezpečí nevyplývalo spíše z jednání obžalovaného, spadajícího pod ustanovení § 5 cit. cís. nař., zločinné kvalifikace z uvedené důvodu vůbec neznající, nežli z jednání obžalovaného kvalifikovaného dle § 23, č. 3 cit. cís. nař. Dle toho nemůže však kvalifikace předražování dle § 23, č. 3 cís. nař. jako zločin před zákonem obstát. Bylo tudíž zmateční stížnosti obžalovaného, pokud brojí proti zařazení skutku jeho pod č. 5 § 23 cís. nař. jako zločin vyhověti, rozsudek ve výroku, pokud jím obžalovaný uznán byl vinným zločinem dle shora uvedeného místa zákona, jakož i ve výroku o trestu zrušiti jako zmatečný a obžalovaného uznati vinným toliko přečinem dle § 23, č. 3 cit. cís. nař.

Čís. 78.

Poměr mezi podílnictvím na krádeži utajováním věci kradené a nadřováním pachatelů.

(Rozh. ze dne 20. září 1919, Kr I 174/19.)

Nejvyšší soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu, pokud

jím obžalovaná Kateřina R. sprostěna byla dle § 259, č. 3 tr. ř. obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži ve smyslu §§ 185, 186 a), b) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti dlužno ovšem přisvědčiti v tom, že by právní názor, dle něhož zapírání kradené věci vůči pátrající vrchnosti tvořiti může pouze skutkovou povahu nadřování zločinci dle § 214 tr. z., nebyl v této všeobecnosti s to, by obstál před zákonem. Nadřování zločinci dle § 214 tr. z. děje se k vůli osobě pachatelově, utajování kradené věci dle § 185 tr. z. děje se k vůli věci samé. Nadřováním vztahuje se do trestní moci státu, do jeho práva, pachatele trestného činu zjišiti a k zákonnému potrestání přivesti, utajováním kradené věci dle § 185 tr. z. napomáhá se tomu, by uchován a zabezpečen byl bezprávný stav, záležející v tom, že kradená věc zůstává i nadále mimo dosah osoby, z jejíhož držení a bez jejíhož přivolení byla pachatelem pro jeho užitek odňata. Jest na první pohled patrné, že zatajováním kradené věci vůči pátrající vrchnosti může býti i výkon trestního práva státu stěžován i udržován a upevňován protiprávní stav, kradené věci se týkající, jinými slovy, že objektivně může tím býti spácháno jak nadřování zločinci dle § 214 tr. z., tak i podílnictví na krádeži utajováním věci kradené. Rozrůznující znak pro konkrétní případ dlužno tudíž hledati jinde, totiž v subjektivní stránce činu. Bude záležeti na tom, oč se tomu, kdo věc kradenou vůči pátrající vrchnosti zapíral, v pravdě jednalo, zda zamýšlel v pravdě po výtce krýti a chrániti pachatele před trestající spravedlností, či zda v pravdě po výtce šlo mu o věc kradenou. V onom případě vyhraní se zapírání úmyslem je provázejícím v nadřování pachatelů, v tomto případě v podílnictví na krádeži zatajováním věci kradené. Toto stanovisko zaujal však, třebaže nedal mu přílehlý roucho slovesné, i soud nalézací. Dle důvodů rozsudku není vyvrácena obhajoba obžalované Kateřiny R., že ohledně věci, o které se jedná, nepředsevzala nijádného úkonu přivlastňovacího, aniž je ukrývala nebo dále zadala. Tímto skutkovým zjištěním dal nalézací soud výraz svému přesvědčení, že obžalované na věcech nezáleželo, že jejich osud byl jí lhostejným. Pokračuje pak ve svých úvahách dodává rozsudek hned v zápětí toto: »Skutečnost však, že obžalovaná vůči pátrajícímu četníku zapřela okolnost, že věci jsou v domě a od koho pocházejí, nemohla by rovněž řečený zločin opodstatniti. V tom bylo by lze spatřovati pouze skutkovou podstatu § 214 tr. z., jež byla by u obžalované dle § 218 tr. z. beztrestnou.« Porovná-li se obojí tato zjištění, je nepochybné, že nalézací soud rozhodl se pro skutkovou podstatu § 214 tr. z., ja o tom přesvědčen, že obžalovaná, zapírajíc věci, nečinila tak k vůli věcem, nýbrž zamýšlela pouze a jediné krýti pachatele, její blízké příslušníky. O tento smysl rozsudku tříští se všechny ostatní vývody zmateční stížnosti. I byla zavržena.

Čís. 79.

Předražování. Na trestnosti předražování nemění se ničeho ani tím, že původně požadovaná přemrštěná cena byla po smlouvání snížena, ani tím, že dodatečně byla část přemrštěné ceny kupitelů vrácena.

Státním převratem o sobě nebylo vyloučeno stíhání trestných činů, jež před tím byly spáchány.

(Rozh. ze dne 20. září 1919, Kr II 96/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl zmatečnou stížnost obžalovaného do odsuzujícího rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Olomouci — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti odsuzujícímu výroku pro přestupek dle § 20 cis. nař. uplatňuje zmatečnou stížnost, že nastala beztrestnost tohoto trestního činu následkem narovnání o vrácení přeplatku, které se stalo ještě před podáním trestního oznámení. Ze spisů vychází skutečně na jevo, že obžalovaný vrátil poškozené přeplatek a nahradil jí způsobenou škodu i když ne před oznámením, tož alespoň před rozsudkem. Soud přihlížel k této okolnosti jako polehčující při výměře trestu. Výjimečná ustanovení o beztrestnosti následkem účinné lítosti (§ 187 a násl. tr. z.) nelze bez výslovného zákonného ustanovení vztahovati na případy předražování. Neprávem dovozuje stížnost, že dal-li si někdo slíbiti nebo poskytnouti jistou cenu, a část z ní zase vrátí, zodpovídá pouze za cenu, která byla definitivně mezi stranami ujednána. Vždyť trestní čin předražování jest dokonán již pouhým požadováním, pokud se týče přijetím nabídnuté původní přemrštěné ceny. Na jeho trestnosti nemění ničeho okolnost, že původně požadovaná cena přemrštěná byla po smlouvání snížena, tím méně okolnost, že dodatečně byla část přemrštěné prodejní ceny kupiteli vrácena. Oproti odsuzujícímu výroku pro přestupek dle § 32 cis. nař. uplatňuje zmatečnou stížnost, že kontinuita právní, vyslovená prohlášením Národního výboru ze dne 28. října 1918 se vztahuje pouze na trestné činy, spáchané po 28. říjnu 1918, nikoli před tímto dnem. Avšak právní kontinuita ve smyslu citovaného prohlášení znamená, že pokud nic jiného nebylo zákonem ustanoveno, platí i nadále veškeré zákony a nařízení bývalého státu rakouského, při čemž se nečiní ohledně práva trestního žádného rozdílu, byly-li trestní činy spáchané před 28. říjnem 1918 nebo po tomto dni.

Čís. 80.

Předražování. Zákaz předražování platí nejen pro kup, nýbrž i pro směnu věci za věc.

Do výroku odsuzujícího rozsudku pro přečin anebo zločin předražování o uveřejnění nálezu v novinách dopouští se odvolání jen pokud jde o způsob uveřejnění, nikoli též v otázce uveřejnění nálezu vůbec.

(Rozh. ze dne 25. září 1919, Kr. I 104/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované Kláry H. do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 20. ledna 1919, jímž stěžovatelka uznána byla vinnou přečinem dle § 20, č. 2 a nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. a odmítl odvolání obžalované do výroku o uveřejnění rozsudku v novinách, mimo jiné z těchto

důvodů:

Neprávem vyslovuje zmatečnou stížnost náhled, že se trestní ustanovení § 20 cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. nevztahuje na obchody směnné. Zákon ohrožuje trestem toho, kdo za předmět potřeby, využívaje mimořádných poměrů válečných, požadoval nebo poskytnouti si dal cenu patrně přemrštěnou. Jelikož zákon ohledně způsobu ceny požadované nerozlišuje, zvláště pak nepředepisuje, že by cena ta pozůstávali musila v hotových penězích, dlužno pokládati za cenu každou úplatu, která za předmět potřeby měla býti poskytnuta. Císařské nařízení hájí hospodářské zájmy konsumentů proti lichvě s potravinami; s tohoto hospodářského stanoviska jest pak lhostejno, byly-li hospodářské zájmy nabyvatele předmětu potřeby ohroženy požadováním přemrštěné ceny v hotovosti, či v jiných předmětech majetkových. Sluší míti za to, že by nevyhovovalo tendenci zákonodárcově, kdyby se obor platnosti § 20 cis. nař. z roku 1917 bez dostatečného podkladu v jeho znění hleděl obmezovati jen na obchody proti úplatě v hotových penězích, poněvadž by takto byla otevřena dokořán brána pro obcházení zákona. Tvrdí-li zmatečnou stížnost, že by zákonodárce byl užil místo slova »cena« slova »úplata« kdyby býval měl na zřeteli i jinou úplatu než na hotovosti, nelze shledati mezi oběma výrazy po stránce jazykové ve směru stěžovatelem uplatňovaném význačného rozdílu. Jednalo se o prodej při provozování obchodu. Následkem hospodářských poměrů válkou přivedených vyvinul se obyčej, že i tu místo ceny v penězích placeno bylo různými předměty potřeby. Nelze proto shledati v tom nesprávné právní posouzení, že trestního ustanovení o předražování užito bylo v přítomném případě na obchod, jež není kupem ve smyslu občanského zákoníka, nýbrž smlouvou směnnou, to tím méně, any strany i při smlouvách směnných běhou za základ jisté ceny.

Odvolání obžalované do uveřejnění rozsudku bylo zamítnuto jako nepřipustné z toho důvodu, že § 45, odst. 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. nařizuje při odsouzení pro zločin neb přečin předražování obligatorně uveřejnění nálezu v jednom neb více denních neb týdenních listech na útraty obžalovaného. Je proto uveřejnění rozsudku při odsouzeních pro přečin neb zločin předražování trestem absolutním, jehož uložení není nikterak závislým na volném uvážení soudu, který naopak soudem v případě odsouzení obžalovaného vysloven býti musí, důsledkem čehož je odvolání proti rozhodnutí soudu o použití vedlejšího trestu — za který považovati dlužno zajisté také uveřejnění rozsudku — a to neovislé od předpokladů v druhé větě § 283 tr. ř. uvedených. Z toho však, že odvolání je, jak již vyloženo, nepřipustno proti uveřejnění samostatnému, plyne, že odvolání lze připustiti jen proti způsobu uveřejnění, tedy na př. proti tomu, že uveřejnění nemělo býti nařizeno v tom, nýbrž onom listě a pod. Obžalovaná nestěžuje si však do způsobu uveřejnění, nýbrž brojí docela všeobecně proti uveřejnění vůbec, míníc, že mělo se od něho upustiti. Její odvolání je proto nepřipustné.

Čís. 81.

Prisvědčí-li porotci, zodpověděvše záporně hlavní otázku po zločinu těžkého uškození na těle, k eventuelní otázce po překročení nutné obrany,

Trestní rozhodnutí.

v níž poukázáno na čin, naznačený v otázce hlavní, jest pro odsouzení pro překročení nutné obrany zjištěn objektivně čin, vyznačený v otázce hlavní.

(Rozh. ze dne 25. září 1919, Kr II 99/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Karla H. do rozsudku krajského jakožto porotního soudu ve Znojmě, jímž stěžovatel uznán byl vinným přestupkem proti bezpečnosti života dle § 335 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká, že soudní sbor pojal ve svůj rozsudek skutkovou okolnost, nezjištěnou výrokem porotců, totiž okolnost, že z jednání obžalovaného vzešlo těžké tělesné poškození člověka. Okolnost ta prý nebyla obsažena v otázce III. porotci kladně zodpověděné, již jedině měl prý soud, subsumuje čin, jímž porotci obžalovaného uznali vinným, pod ustanovení zákona, vzítí za základ. Výrokem porotců bylo prý jen zjištěno, že obžalovaný, hodiv sudem po Karlu L., překročil meze obrany nutné k odvrácení bezprávného útoku na svůj život a tím dopustil se jednání, jehož nebezpečnost pro život snadno bylo lze seznati; tím zjištěna prý je jen skutková podstata § 431 tr. z. Že vůbec z jednání toho vzešlo tělesné poškození a že zejména poškození to bylo těžké, porotcové prý nevyslovili, takže prý tu není podkladu k odsouzení dle § 355 tr. z. »Činem«, o němž mluví III. otázka eventuální, nedá prý se rozuměti celá skutková a právní podstata obsažená v otázce první, neboť popřením otázky první vyslovili prý porotcové, že obžalovaný vůbec se nedopustil činu v otázce té uvedeného. I přičilo prý se zdravému rozumu, předpokládati, že otázka III. nese se k tomu, zda obžalovaný, páchaje čin, jehož se vůbec nedopustil, předsevzal jednání... Činem v otázce III. zmíněným lze prý proto vyrozumívati jen hození sudem. K těmto vývodům zmateční stížnosti nelze nikterak přisvědčiti. První otázka hlavní obsahovala, hovic předpisu § 318 tr. ř., čin obžalovanému za vinu kladený se všemi zákonnými znaky trestného jednání, jakož i se zvláštními okolnostmi činu dle doby, místa a předmětu, pokud toho bylo třeba ke zřetelnému individualisování činu. Zákonným znakem činu, obžalovanému za vinu kladeného, hození sudu do obličeje L., byl po stránce subjektivní úmysl nepřátelský, po stránce objektivní těžké tělesné poškození Karla L., použití nástroje a spáchání činu způsobem, s nímž obecně spojeno jest nebezpečnost života, a nápadné znetvoření poškozeného. Na všechny tyto objektivní zákonné znaky, t. j. předpoklady skutkové podstaty zločinu dle §§ 152, 155a), 156 lit. a) tr. z., na něž zněla obžaloba, již — vyjmaouc právní subsumpci — bylo dle § 318 tr. ř. první otázku hlavní přízpůsobiti, vztahovala se také otázka III., v níž odkazuje se čin v otázce I. naznačený. I lišila se otázka III. od otázky první jen po subjektivní stránce, dávajíc porotcům rozhodnouti pro případ záporné odpovědi na otázku první, stal-li se čin obžalovaného, totiž hození sudem do obličeje L., z něhož povstalo těžké tělesné poškození Karla L., při čemž čin spáchán byl nástrojem a způsobem, s nímž obecně spojeno je

nebezpečí pro život lidský a došlo k nápadnému znetvoření poškozeného, na rozdíl od otázky první, kdy předpokládán úmysl nepřátelský, jen překročením meze obrany nutné k odvrácení bezprávného útoku na život obžalovaného z poděšení, ze strachu nebo z leknutí a, mohl-li obžalovaný již podle přirozených každému lehce seznatelných následků jednání svého nalilédnouti, že je způsobilo, přivoditi nebezpečí pro život lidský. V zákoně (sr. § 320 tr. ř.) není nikde zabráněno, že v otázce eventuální nesmí se činiti poukaz, pokud jde o skutkovou stránku činu na otázku hlavní, a je proto, stal-li se takovýto poukaz, přípustno, při zkoumání otázky úplnosti výroku porotců přihlížeti k obsahu otázky hlavní. Proč porotcové odpověděli záporně k otázce první, arci z odpovědi jejich na dané otázky viděti není a porotcové nebyli též dle § 326 tr. ř. povinni výrok svůj odůvodňovati. Přisvědčující k otázce jim předložené, prohlášují porotcové, že čin, na němž se obžaloba zakládá, nese na sobě znaky, jež zákon vyžaduje k trestnosti vůbec a k pojmu dotyčného zločinu zvláště. Naopak mohou porotcové předloženou jim otázku v celém rozsahu zodpovědi záporně, mají-li za to, že třeba jen jediný ze zákonných znaků deliktu není dán, nebo že tu není obecných předpokladů viny. Záporným zodpověděním otázky hlavní není tedy samo o sobě řečeno, že porotcové každou jednotlivou okolnost v ní obsaženou pokládali za neprokázanou. Jestliže tedy porotcové odpověděli k otázce první záporně, nedá se předpokládati, že měli za to, že se obžalovaný vůbec nedopustil činu za vinu mu tam kladeného, nebo že zejména čin jeho nevedl k těžkému tělesnému poškození člověka. Kdyby argumentace zmateční stížností byla správná, neměla by otázka třetí vůbec smyslu a byla by kladná odpověď na otázku tu nemožná, poněvadž by pak přece do otázky III. a odpovědi na ni nebylo možno přejímati ani pouhé faktum hození sudem, jež by přece rovněž bylo porotci bývalo popřeno. Ze záporné odpovědi na otázku první nedá se tudíž vysuzovati nic pro otázku třetí, samostatnou a popření otázky první, přímo předpokládající. Poněvadž však porotcové kladně odpověděli k otázce třetí, v níž odkázáno bylo ke všem se stanoviska práva trestního významným znakům činu obžalovaného, jak vypočteny byly v otázce první, bylo tím vysloveno, že porotcové v případě přítomném znaky ty uznávají za prokázány a dány, i směl tedy soud právem při subsumpci takto vymezeného podkladu skutkového pod ustanovení hmotného práva trestního předpokládati, že činem obžalovaného způsobeno bylo Karlu L. těžké uškození na těle. Že by však subsumpci takto kvalifikovaného skutkového děje pod ustanovení § 335 tr. z. byla nesprávná, sama stížnost netvrdí. Její dovozování, že použito mělo býti jen ustanovení § 431 tr. z. spočívá jen na shora zmíněném mylném předpokladu. Posléze zmíněné místo v zákoně nemůže proto přicházeti v úvahu, ježto předpokládá, že nedošlo ke skutečné škodě, kdežto v případě přítomném zjištěno bylo výrokem porotců těžké tělesné poškození. Je tedy stížnost zmateční neodůvodněna i náleželo ji zavrhnouti.

Čís. 82.

Zví-li ohrožený o nebezpečné vyhrůžce, pronesené jen pro určitý případ, teprve v době, kdy případ ten nemůže více nastati, není zde objektivní skutkové podstaty zločinu dle § 99 tr. z.

(Rozh. ze dne 27. září 1919, Kr. I. 318.19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil dle § 290 tr. ř. po ústním líčení k zmatečné stížnosti obžalov. Vincence J. do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 29. dubna 1919, pokud jím byl uznán vinným zločinem veřej. násilí dle § 99 tr. z. a zprostil jej dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním dle § 99 tr. z., jehož dopustil se prý tím, že dne 17. února 1919 na ulici v Č. obecnímu tajemníku Čeňku M. ublížením na těle a to vraždou v tom smyslu hrozil, by ho ve strach a nepokoj uvedl, při čemž vyhrůžka ta byla takovou, že se jí v tom, komu hrozeno, hledíc k okolnostem i důležitosti zla, jímž pohrozeno, mohla vzbuditi důvodná obava.

Důvody:

Přezkoumávaje rozsudek přesvědčil se zrušovací soud, že na prospěch obžalovaného je opodstatněn důvod zmatečnosti dle § 281, č. 10 tr. ř. v tom směru, že skutek obžalovaného, pro který uznán byl vinným zločinu veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním dle § 99 tr. z., nezakládá při správném výkladu zákona tohoto zločinu, nýbrž tvořiti by mohl jen skutkovou podstatu přestupku urážky na cti dle § 496 tr. z. Skutek řečený záležel dle zjištění rozsudku v tom, že obžalovaný křičel na obecního tajemníka M.: »Nechoď za mnou, nebo tě zabiju,« což vícekrát opakoval, a nůžky na tajemníka vystrkoval. Zjišťuje tyto skutečnosti opíral se nalézací soud o seznání svědků Václava P. a Bedřicha K. a projevil zcela jasně a nepochybně, že plně věří jak těmto svědkům, tak i svědectví poškozeného M. Není proto závady, by čerpaly se z těchto výpovědí i takové poznatky děje, jež svědky byly dotvrzeny, k nimž však nalézací soud v důvodech rozsudku výslovně nepoukázal. Z výpovědi poškozeného Čeňka M. plyne a jest dle toho, co řečeno, považovati za zjištěno, že poškozený ani řečené vyhrůžky sám neslyšel, ani sám neviděl, že by byl obžalovaný na něho nůžky vytahoval. O obojím zvěděl teprve dodatečně od svědka B. Ve světle této skutečnosti přidivává se čin obžalovaného v jiné trestní roucho. Obžalovaný hrozil poškozenému M. zabitím pro případ, že by za ním šel. Tato vyhrůžka nebyvši M. v době činu postřehnuta, nebyla přirozeně s to, by určovala jeho rozhodnutí, kudy po výstupu chce se dále ubírat. Pro budoucnost však a nezávisle na výmince, že by M. šel za obžalovaným, tento onomu dle obsahu a smyslu pohrůžky zabití nesliboval. Z řečeného plyne, že vyhrůžka pro dobu a pro případ, na kterou a pro který byla míněna, nebyvši poškozeným postřehnuta, obav vzbuditi nemohla, pro budoucnost však nebyla ani míněna ani projevena. Co pak svědek B. sdělil snad v jiném doslovu poškozenému, nejde na vrub obžalovaného. Tohoto lze bráti v zodpovědnost jen za to, co on projevil a jak to projevil. Není zde tudíž objektivní skutkové podstaty zločinu dle § 99 tr. z. Ježto pak poškozený M. za potrestání obžalovaného pro urážku na cti řečenou vyhrůžkou nežádal, nutno obžalovaného v naznačeném směru z obžaloby zprostiti.

Čís. 83.

Jednatel obecní obilní sběrný požívá zákonné ochrany § 153 tr. zák. Úředník, jenž setrval ve svém úřadě, nepozbyl státním převratem zvláštní ochrany trestního zákona.

(Rozh. ze dne 2. října 1919, Kr. I. 242.19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po veřejném líčení zmatečnou stížnost obžalovaného Františka K. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze pokud jím uznán byl vinným zločinem těžkého poškození na těle dle § 153 tr. z. Stížnost neupírá jednatelem obilní sběrný jako takovému povahu osoby chráněné § 153 tr. z., má pouze za to, že ochrany té nabytí Antonín P. v rozsudku citovanými výměry rakouského úřadu politického a že jí pozbyl převratem ze dne 28. října 1918, zvláště když — prý — nesložil, resp. neobnovil přísahy republiky československé. Pokud jde především o otázku, požíval-li Antonín P. vůbec ochrany v § 153 tr. z., již sice stížnost zmatečnou nenadhazuje, jež však nesmí zůstatí nepovšimnuta, dlužno stanovisko soudem nalézacím zaujaté označiti za správné. Neboť isa úřadem politickým ustanoven ke stále součinnosti při výkupu obilí, prováděném politickými úřady na podkladě § 7 min. nař. ze dne 26. května 1917, č. 236 ř. z., a to dle návodu pro jednatele obecních obilních sběrů jakožto jednatele za exekutivní orgán politického okresního úřadu, by jednal jménem jeho a z jeho nařízení a vykonával jeho rozkazy jako důvěrník politického okresního úřadu ve smyslu § 11 citovaného min. nař., majícího za účel úpravu obchodu s obilím, moukou a luštěninami (nařízením úřadu pro vyživování obyvatelstva z 17. června 1918, č. 210 ř. z., jímž částečně změněno shora citované min. nař., nebylo se dotčeno ustanovení jeho v tomto případě v úvahu přicházejících), byl Antonín P. beze vší pochyby bezprostředním veřejným příkazem povolán obstarávati záležitosti vlády a byl tedy co do činnosti z tohoto příkazu plynoucí nejen úředníkem ve smyslu § 101 tr. z., nýbrž i veřejným úředníkem v obecném slova toho smyslu, a tedy ve smyslu § 153 tr. z., vzhledem k povaze služeb na něm požadovaných, trvalosti jeho ustanovení a remuneraci v »návodu« zmíněné. Proto i lehké ublížení na těle, spáchané na něm, jakož zjištěno pro případ přítomný, z důvodu vykonání tohoto jeho povolání zakládá skutkovou podstatu zločinu dle § 153 tr. z. Pokud pak jde o otázku pozbyl-li Antonín P. této své zákonem chráněné vlastnosti převratem ze dne 28. října 1918, poukázal soud nalézací k tomu, že ochrana § 153 tr. z. zůstala Antonínu P. zachována, poněvadž i po převratu setrval v tomto svém úřadě. Stanovisko to jest správné, neboť prvním zákonem Národního výboru ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého č. 11 sb. z. a n., který téhož dne byl veřejně vyhlášen a nabytí právní účinnosti, byla v důsledcích prohlášené zatímní, další platnosti dosavadních zákonů a nařízení zachována i kontinuita veřejné správy a úřadů i úředníků k jejímu obstarávání povolaných. Otázkou složení či nesložení slibu věrnosti československé republice Antonínem P. netřeba se však zabývatí, poněvadž se zákon ze dne 7. února 1919, č. 74 sb. z. a n. nař. dle svého znění nevztahuje.

§ 84.

K § 132 tr. zák. Mladistvá nevlastní dcera, žijící v domácnosti otčima, jest svěřena jeho dohledu.

Svedením míní se iniciativnost k činu smilnému.

(Rozh. ze dne 4. října 1919, Kr. I. 326/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost Václava K. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Táboře, jímž Václav K. uznán vinným zločinem svedení k smilstvu, naznačným v § 132 III. tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti dle č. 9a) § 281 tr. ř., popírajíc, že v tom, co soudem nalézacím bylo zjištěno, lze shledati znaky skutkové podstaty § 132 tr. z., totiž svěřeni k dohledu, na vychování nebo k vyučování a svedení. K vývodům zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Dle spisů a zjištění rozsudku je Marie Ř. nevlastní dcera obžalovaného, s nímž žila ve společné domácnosti, do které byla uvedena svou matkou, když se tato asi roku 1906 provdala za obžalovaného. V době činu, t. j. v roce 1915 bylo jí 16 let. Již vzhledem k svému mladistvému věku měla Marie Ř. v době činu zapotřebí ochrany a vedení, jak po stránce tělesné, tak i v ohledu mravním. Povinnost poskytovat jí oběho spadala dle poměrů na obžalovaného, jakožto hlavu domácnosti, byť i nebyl obžalovaný ustanoven jí za poručníka, aniž bylo třeba, by zvláštním formálním aktem nezletilá Marie Ř. byla dohledu obžalovaného svěřena. Poměr odpovídající za daných okolností pojmu svěřeni ve smyslu citovaného místa v zákoně založen byl fakticky již tím, že matka, zároveň spoluporučnice, svou nezletilou dceru přivedla do své nové s obžalovaným společné domácnosti. Tím vzešly pro obžalovaného jakožto hlavu domácnosti podmínky autoritativního postavení, zavazujícího ho ku zvláštním povinnostem oproti osobám, autoritě jeho podřízeným, i znamená svedení nezletilé dcery ve společné domácnosti žijící proto již samo sebou ono porušení povinností k pohlavní mravnosti, jež trestá se dle zvláštního předpisu § 132 tr. z. Že pak je tu i další náležitost skutkové podstaty, totiž svedení, plyne z úvahy, že pojem ten ve smyslu citovaného místa v zákoně nevyžaduje vlastně nežli iniciativnost ve smyslu počínání si, jež nemusí ani záležeti v souloži, jako dále není podmínkou použitelnosti § 132 tr. z., by osoba svedená byla bývala až dotud pohlavně nedotčena.

Čís. 85.

Tím, že spolumajitel bytu zachovává se pasivně k tomu, že druhý spolumajitel bytu uloží tam věc kradenou, nedopouští se o sobě podílnictví na krádeži.

(Rozh. ze dne 4. října 1919, Kr. I. 371/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací ku zmateční stížnosti obžalovaného Josefa K. do rozsudku krajského soudu v Č. Lípě ze dne 14. června 1919, jímž Josef K. uznán byl vinným přestupkem proti bezpečnosti majetku naznačeným v § 464 tr. z., rozsudek zrušil a odkázal věc na příslušný okresní soud, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost Josefa K., pokud opírá se o § 281, č. 9a) jest odůvodněna. Soud nalézací shledává ukrývání a na se převedení prken, odcizených spoluobviněnými, dle důvodů rozsudku v tom, že Josef K. prkna u sebe podržel, tudíž znovunabytí odcizené věci oprávněnému stížil a znemožnil. Než v pouhém podržení odcizeného předmětu u sebe nelze ještě bez dalšího zjištění shledávati úmyslnou činnost, směřující ku stíženi znovunabytí odcizeného předmětu poškozeným, jak jí zákon pro ukrývání vyžaduje. Rovněž neobsahuje pouhé podržení u sebe nutně aktivní zasažení, v němž mohlo by se spatřovati na se převedení odcizeného předmětu. Uložil-li pachatel krádeže, snad z důvodu, poněvadž byt s majitelem jeho sdílí, odcizený předmět v tomto bytu, neopodstatňovalo by pouhé trpění předmětu toho ve společném bytu na straně majitelově ještě na se převedení odcizeného předmětu. Nikoli jeho pasivním chováním, nýbrž zanesením předmětu do bytu pachatelem krádeže bylo opět nabytí odcizeného předmětu poškozenému stíženo. Zjištění rozsudku po stránce té nestačí pro odsouzení stěžovatelovo ve sméru § 464 tr. z. a jeví se výrok o vině na tomto podkladě právně mylným. Bylo tudíž odůvodněné zmateční stížnosti Josefa K. a sice, ježto nejvyšší soud prozatím nemá dostatečného skutkového podkladu, by ve věci samé rozhodl, dáti místo, rozsudek ve výroku v odpor vzatém zrušiti a věc, poněvadž jde již jen o přestupek, příslušnému okresnímu soudu k opět-nému projednávání a rozsouzení přikázati.

Čís. 86.

Předražování. Lhostejno, že věc, za niž požadována cena zřejmě přemrštěná, pocházela z krádeže.

(Rozh. ze dne 9. října 1919, Kr. II. 109/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Marie B. do rozsudku zemského trestního soudu v Brně, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186a), b) tr. z. a přestupkem předražování dle § 20, č. I cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost poukazuje k tomu, že ustanovení o předražování se týkají pouze pravidelných jevů a předmětů obchodního života nikoliv jevů ne-

pravidelných, zejména obchodu věcmi pocházejícími z krádeží. V tomto ohledu jest však stížnost zřejmě na omylu. Předpisy o předražování nečiní žádného rozdílu ohledně provenience zboží. Prohlašují za trestné požadování přemrštěné ceny při prodeji bez ohledu na to, nabyli-li prodávající zboží poctivě či nepoctivě, jedná-li se o pravidelný obchod, či o zcizení věci, jež na sebe převedl prodávatel z krádeže.

Čís. 87.

Přestupku § 314 tr. zák. nemůže dopustiti se ten, proti komu dotyčný úřední nebo služební úkon směřuje.

(Rozh. ze dne 11. října 1919, Kr I 284/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalované Anny S. do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 10. dubna 1919, pokud jím byla uznána vinnou přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením dle § 314 tr. z. a zprostil stěžovatelku dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro řečený přestupek.

Důvody:

Pokud se týče důvodu zmátečnosti § 281, č. 10 (správně č. 9 a tr. ř.), uplatňovaného proti odsouzení pro přestupek dle § 314 tr. z., jest stížnost oprávněna. Dle zjištění rozsudku směřovalo úřední jednání sluhy Františka J. proti obžalované, úřední činností Františka J. byla obžalovaná postižena. Z toho plyne, že se nemohla dopustiti přestupku dle § 314 tr. z. právě s ohledem na tuto činnost úřední. Již dle přirozeného a názorům všedního života odpovídajícího smyslu slova možno mluvit o »míchání se do něčeho« jen u příběhů, na nichž pachatel není již beztak účasten a jež se netýkají pouze osoby pachatelovy. Přestupku dle § 314 tr. z. nemůže spáchat ten, proti komu směřuje dotyčný výkon úřadu nebo služby. Ten, proti komu čelí úřední jednání, jest tím pojat do oblasti úřední činnosti, má vůči státu, pokud se týče vůči státnímu orgánu výkonému úlohu pasivního subjektu v poměru vrchnostenském, nemůže se míchat do tohoto úředního jednání jako ten, koho se věc netýká. Zákon, jenž netresce odporu nekvalifikovaného, jež kladou osoby postižené úředním jednáním, vychází ze stanoviska, že jistý odpor proti úředním jednáním vzniká až příliš snadno z přání postižené osoby, by zůstala ušetřena, že však zavdává podnětu k potrestání teprve odpor zesílený. Klade-li se odpor menší, nepatrnější, stačí donucení směřující ku splnění úředního příkazu. Jinak jeví se stejné počínání si třetích nesúčastných osob. Z těchto důvodů slušelo se vyhověti zmáteční stížnosti; pokud směřuje proti výroku o vině na přestupku dle § 314 tr. z., v tom směru zrušiti rozsudek nalézacího soudu a dle § 259, č. 3 tr. ř. zprostiti obžalovanou obžaloby vznesené na ni pro skutek jí v té příčině za vinu kladený.

Čís. 88.

Kdo trpí ve svém bytě věci někým jiným ukradené, může dopustiti se tím podílnictví na krádeži.

(Rozh. ze dne 11. října 1919, Kr I 286/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Č. Budějovicích ze dne 11. dubna 1919, jímž byla obžalovaná Antonie H. dle § 259, č. 3 tr. ř. sprostěna obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186, písm. a tr. z., zrušil rozsudek jako zmátečný a vrátil věc soudu nalézacímu, by jí znova projednal a rozhodl mimo jiné z těchto

důvodů:

V odpor vzatý rozsudek zjišťuje, že dne 15. ledna 1919, když byly v Jindřichově Hradci pleněny židovské obchody, přihlížely plenění také dvě dcery obžalované Antonie H., jedenáctiletá Růžena a osmiletá Anna H. a že při té příležitosti dostala Růžena H. od neznámého vojína dvě papírové nákupní tašky v ceně 11 K 70 h, odcizené při drancování v obchodě Adolfa F., a že Anna H. sebrala před obchodem Edvarda W. klubko papírového špagátu v ceně 5 K, ačkoliv věděla, že ho právě někdo při plenění vyhodil z krámu na ulici, a že obžalovaná věci ty ponechala ve svém bytě, když je děti domů přinesly, ačkoliv věděla, odkud pocházejí, a že byly věci ty teprve při domovní prohlídce u obžalované dne 20. ledna 1919 nalezeny a zabaveny. Rozsudek zprošťuje obžalovanou z obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185 a 186a) tr. z. z toho důvodu, že obžalovaná neměla úmyslu znemožniti neb stížiti vrácení odcizených věcí poškozeným, ježto prý chtěla věci ty ihned vrátiti a neučinila tak jen proto, že nevěděla, komu a kam je má vrátiti. Mimo to prý se zachovala vůči věcem od dětí přineseným zcela pasivně, kdežto § 186 tr. z. předpokládá, aby pachatel vyvinul nějakou činnost v tom směru, aby odcizené věci buď převzal, na sebe převedl nebo ukryl. Proti osvobožujícímu výroku uplatňuje zmáteční stížnost důvody zmátečnosti č. 5 a 9a) § 281 tr. ř. Pokud jde o věcné posouzení věci, dovozuje rozsudek, že v pouhém pasivním chování se obžalované nelze spatřovati činnost, směřující k ukrývání a převzetí věcí odcizených. Avšak rozsudek přehlíží, že ukrývání, které stěžuje majiteli opětné nabytí věci ukradené, se může jeviti i v konkludentním činu, v opomenutí. Poněvadž kradenou věc nikdo nesmí ve svém bytě trpěti, bylo samozřejmě povinností obžalované, by věci odevzdala na policejním úřadě anebo jiným vhodným způsobem se postarala o jejich objevení a tím umožnila vlastníkovi věci, by nabyl opět svého vlastnictví. Tím, že nechala obžalovaná věci v bytě ležeti a po 4 dny nic nepodnikla, by věci byly objeveny, při čemž musila počítati i s okolností, že věci zůstanou po případě vůbec utajeny, dopustila se vzhledem k svým dohlédacím povinnostem jako mlatka opomenutí, v němž spočívá ukrývání, neboť kdyby nebylo trpění a opomenutí obžalované, byli by měli majitelé věci možnost jich opět nabytí.

Čís. 89.

Příkazem k inkasu, byť i přidán byl v roucho postupu, svěřuje se po rozumu § 183 tr. zák. inkasistovi vybraný peníz.

(Rozh. ze dne 16. října 1919, Kr II 156/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného Leona G. do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 25. června 1919, jímž uznán byl vinným zločinem zpronevěry dle § 183 tr. z. Důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř. uplatňuje stížnost v ten smysl, že jednání obžalovaného nesprávným právním posouzením bylo podřadeno pod ustanovení § 183 tr. z., nejsouc prý v pravdě než bezprávím civilním. Odůvodňujíc tuto svou thesi, stížnost hned na počátku odchyluje se zcela podstatně od závazných pro ni i pro soud zrušovací zjištění rozsudkových, tvrdíc, že dle výsledků řízení v prvé stolici soukromá účastnice Anna S. obžalovanému svou pohledávku 6562 K za Štěpánem L. postoupila. O postupu takovém nejen v rozsudku není ani slova, nýbrž rozsudek výslovně mluví jen o plné moci, udělené Annou S. obžalovanému k inkasu pohledávky její za L-em a o závazku obžalovaného, podle obsahu této plné moci bezodkladně odvésti vybraný obnos své mandantce, prohlašuje zároveň za prokázáno, že obžalovanému poskytnuta byla moc nad obnosem jen v důvěře, že jí užije ve smyslu zmocnitelově. Staví se tedy stížnost ve svých výkladech od základu na docela jinou půdu, nežli je dle § 288 č. 3 tr. ř. vyhražena jejímu dokazování, že na jednání obžalovaného zákona mylně bylo použito. Téže nepřipustné metody drží se pak stížnost, dochází-li, zkoumajíc použitelnost § 183 tr. z. na čin obžalovaného po stránce subjektivní, k závěrům, odchylujícím se od zjištění soudu nalézacího. K těmto a podobným vývodům jejím nelze vůbec přihlížeti. Po právní stránce tvrdí stížnost, že dle zákona občanského obžalovaný, přijav obnos 6562 K od Štěpána L., nabyl vlastnictví jeho s obligačním závazkem, odvésti týž obnos Anně S. a že tedy nešlo o předmět cizí, ve vlastnictví Anny S. zůstavší a obžalovanému svěřený. Náhled tento je mylný. §§ 181 a 183 tr. z. mluví o svěřené věci a theorie i judikatura jsou v tom za jedno, že svěřeny býti mohou i věci zastupitelné, tedy zejména peníze. Svěření samo záleží ve chtěném dočasném přenesení skutečné moci nad věcí na jiného a může se státi buď odevzdáním věci nebo způsobem nepřímým. Nový držitel nabývá tedy na podkladě právního jednání ujednaného s dosavadním držitelem nebo osobou mohoucí věci disponovati skutečné moci nad věcí, jemu buď z ruky do ruky odevzdanou nebo naň z vůle dosavadního držitele nepřímou přešlou, se závazkem, buď věc tu v určité době vrátiti, nebo jí ve smyslu úmluvy naložiti. Zejména je tedy mandát k inkasu pohledávky, třeba i byl z nějakých důvodů zahalen ve formu postupu, sám o sobě spojen již pojmově se svěřením vybraného obnosu, neboť inkasantovi poskytuje se tu z vůle věřitelovy faktická moc nad vybranou částkou jen v důvěře, že jí dle úmluvy použije, totiž obnos odvede svému mandantovi, zapraví jím závazek mandantův a pod. V tom pak leží právě ono svěření, jež obžalovaný v případě přítomném neprávem pohřešuje ve svém poměru k Anně S., resp. k vybranému obnosu. Že vlastnická žaloba, vyžadující individuálního popisu věci vindikované, při věcech zastupitelných není možná, nic nemění na povaze obnosu vybraného od dlužníka, na podkladě mandátu k inkasu, jakožto obnosu svěřeného. Účinek zmíněné právě okolnosti je jen ten, že inkasant není povinen odvésti in specie tytéž platební prostředky, které převzal v držení.

Smí je vyměnití za jiné a odvésti mandantovi tyto. Povinnost jeho, vrátiti svěřenou věc individuální, mění se v závazek, vyplatiti ve smluvené době obnos rovnající se obnosu přijatému. Zbavil-li však inkasant, spotřebovav věc zastupitelnou, tedy zejména peníze, a nemaje jiných volných prostředků, nebo možnosti obnos tento ihned obdržeti, sebe možností, obnos tento ihned vyplatiti a věřitelé možnosti, obnos tento ihned obdržeti, učinil v podstatě totéž, jako kdyby si byl věc individuální přivlastnil, t. i. s ní jako s vlastní naložil, nebo ji svěřiteli zadržel: připravil svěřiteli o věc samu, resp. o možnost jí nakládati. Poněvadž se tak stalo proti zákazu trest. zák. a způsobem naplňujícím skutkov. podstatu § 183 tr. z., nemůže již býti řeči o pouhém bezpráví civilním, třeba že z činu obžalovaného vzešly také závazky soukromoprávní. Je-li tedy zjištěno, že obžalovaný byl v pravdě, t. j. co do vnitřního poměru mezi Annou S. a jím: stávavším, pouze zmocněn k vybrání obnosu 6562 K od Štěpána L., že obnos ten měl Anně S. odvésti, že ho však neodvedl, spotřebovav jej pro sebe, aniž měl v té době pohotově prostředky k uspokojení nároků Anny S., nedá se jeho odsouzení pro zločin dle § 183 tr. z. nic vytýkati. Zjistiti, jakým úmyslem dal se obžalovaný při jednání svém svěsti, je věcí soudu nalézacího. Se stanoviska právního vyžaduje se ku zločinu jímž byl obžalovaný uznán vinným, by byl pachatel jednal ve snaze zadržeti si resp. přivlastniti si cizí jemu svěřenou věc movitou, věda, že tím, co činí, zřizuje si bezprávně vlastnictví podobné panství nad věcí. Tyto náležitosti skutkové podstaty § 183 tr. ř. po stránce subjektivní jsou obsaženy ve zjištění soudu nalézacího, jenž dospěl k přesvědčení, že obžalovaný, vědom si jsa své povinnosti, obnos u Štěpána L. vybraný Anně S. odvésti a to bez odkladu, poněvadž mu obnos ten nebyl ani zapůjčen ani sečkán, úmyslně vybranou částku pro sebe spotřeboval, tedy jí jako vlastním majetkem nakládal a že tak učinil plně si jsa vědom, že není s to, aby ze svých prostředků kdykoliv mohl obnos zmíněný nahraditi. Je tedy zadostiučiněno i požadavku ve stížnosti zmatečnou v tom směru kladenému, neboť zjištěno je nejen, že obžalovaný nezaplatil, nač Anna S. měla proti němu nárok soukromoprávní, nýbrž i, a to je rozhodující, že vskutku dolosně, zlým úmyslem veden, přisvojil si, jakoby vlastnický naložil tím, čím dluh svůj měl zaplatiti.

Čís. 90.

**Trestní soud není oprávněn, by v rozsudku, odsuzujícím pro předra-
žování, uznal jako na vedlejší trest na vypovězení ze státního území.**

(Rozh. ze dne 16. října 1919, Kr II 173/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil po ústním líčení ku zmatečnou stížnosti obžalovaného Habera M. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 2. září 1919, č. j., jímž byl obžalovaný Haber M. uznán vinným pokusem přečinu dle § 8 tr. z. a § 25, č. 4 cís. nař. z 24. března 1917, č. 131 ř. z. a přestupkem podílnictví na krádeži dle § 464 tr. z. v odpor vzatý rozsudek ve výroku, jímž vysloveno bylo vypovězení obžalovaného z československé republiky po odpykání trestu.

Důvody:

Rozsudek první stolice v odpor brán jest pouze obžalovaným a to jen u výroku, jímž vysloveno bylo vypovězení obžalovaného z českosloven-

ské republiky po odpykání trestu, ze zmatečného důvodu § 281 č. 11 tr. ř. Zmateční stížnost je odůvodněna. Rozsudek dovolává se dotyčně ustanovení § 249, 2. odst. tr. z. a odůvodňuje výrok ohrožením zájmů státu a celku skutkem obžalovaného, protože jeví se účelným, jej jako cizince, který by po odpykání trestu řetězový obchod zajistě dále provozoval, z československé republiky vykázati ve smyslu § 249, odst. 2 tr. z. a per analogiam § 522 tr. z. Avšak výrok tento jest nezákonný, jím překročil soud své právo trestné a nutno rozsudek v bodu tom, vyhovujíc oprávněné zmateční stížnosti obžalovaného, zrušiti a tím výrok tento odstraniti. Již v druhém odst. § 5. zákona ze dne 27. října 1862 ř. z. č. 87, na ochranu osobní svobody výslovně je nařízeno, že nikdo, vyjímaje případy zákonem označené, nesmí býti z určitého místa neb určité oblasti vyhostěn. Pro vypovězení obžalovaného v přítomném případě chybí však zákonný podklad § 249, odst. 2 tr. z., jehož se rozsudek dovolává, vyslovuje toliko, že vypovězení z veškerých zemí býv. rakouského státu má místa jen u cizozemců, neupravuje však vůbec otázku, kdy na vypovězení může soudem býti uznáno. Ani § 465 tr. z., jenž ustanovuje trest pro přestupek podílnictví na krádeži, ani cis. nař. o předražování, dle něhož trest v přítomném případě byl vyměřen, nezná trestu vypovězení z oblasti státu po odpykání trestu. Analogie § 522 tr. z. jest však dle zásady v § 259 tr. z. vytknuté, že pro trestní čin určený způsob trestu nesmí býti vůbec (krom výjimek § 260 až 262 a 266 tr. z., jež tuto místa nemají) zaměněn, zásadně vyloučena. Také zosřtení trestu ve smyslu § 250 tr. z. spojením více jednotlivých trestů omezeno jest v tomto paragrafu výslovně na případy, pro které v zákonu trestním jest určeno. Jelikož dle toho chybí pro výrok v odpor vzatý jakýkoli zákonný podklad, bylo zmateční stížnosti obžalovaného vyhověti a uznati tak, jak shora uvedeno. Podotýká se, že by v daném případě mohl o vyhostění obžalovaného rozhodovati toliko úřad politický.

Čís. 91.

Předražování. Čeho vyhledává se k subjektivní stránce deliktu?

(Rozh. ze dne 18. října 1919, Kr II 108/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Františka J., do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 8. dubna 1919, jímž vinným byl uznán přečinem řetězového obchodu podle § 23. č. 4 cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska § 281 č. 9 a) tr. ř. namítá stížnost proti rozsudku, že, není-li v ustanovení § 23, č. 4 císařského nařízení zmínky o vině subjektivní, je to zbytečné se zřetelem na všeobecné ustanovení § 1. tr. z., zlý úmysl pak že obžalovanému nebyl dokázán, zvláště, když prý si obžalovaný nebyl ani vědom, že se dopouští trestného činu. Ustanovení § 1. tr. z. však místa tu nemá, poněvadž nejde o zločin ani o delikt, k jakému se zlého úmyslu vyžaduje dle speciálního zákona; nýbrž o přečin, k jehož skutkové podstatě stačí dle § 238 tr. z. po stránce subjektivní, že bylo

jednáno proti zákazu. Správně je arci, praví-li stížnost zmateční, že činu trestného lze se dopustiti jenom vědomě. Přestoupení zákazu nebylo by trestno, kdyby je nebylo lze přičítati pachateli k vině a k té je v první řadě třeba, by si byl pachatel vědom svého činu v oněch směrech, jež se stanoviska práva trestního mají význam. Je-li činem, o jehož posouzení se stanoviska práva trestního jde, jednání obchodní, přichází z důsledků jeho v úvahu zejména okolnost, že činnost obchodní je činností výdělečnou, při níž její náklad a zisk přesouvá se na kupce a v poslední řadě na spotřebitele zboží. Tohoto pojmově nutného následku své činnosti pak si obchodující, zejména obchodník z povolání, nemůže býti nevědom. Není proto ani třeba, by bylo zvláště zjišťováno vědomí obchodníkem, že činnost jeho spotřebiteli zboží zdražila. Předpokládá se po zákonu právem, jakmile čin sám je přičítatelný. Obchoduje-li pak se řetězově, t. j. způsobem se stanoviska celku hospodářsky neodůvodněným a zbytečným, kupuje-li a prodává-li se nikoliv ve funkci nutného sprostředkovatele přechodu zboží z výroby do spotřeby, nýbrž jen ve snaze využití příležitosti k nabytí vlastních prospěchů, nastávají účinky, jímž brániti chce § 23. č. 4 cis. nař. svým zákazem, nucen je totiž spotřebitel, zaplatiti v ceně zboží také obnos, o jehož vyzískání šlo činiteli vsunuvšímu se hospodářsky bezdůvodně ve zmíněnou shora řadu činitelů hospodářsky nutných, nehledě ani k dalším pro spotřebitele škodlivým důsledkům takové činnosti, jakým je zdržení zboží na páchodu z výroby do spotřeby.

Z tohoto hlediska posuzován jeví se čin obžalovaného přímo školním příkladem obchodování řetězového. Obžalovaný, sám řezník, koupil příležitostně cestou na masný trh v Brně uvnitř trhu pro prodej již upravené prase od řezníka, tedy nikoliv od pěstitele, nýbrž od obchodníka způsobilého vlastní činností přivésti je do rozprodeje spotřebitelům, a prodal je hned na to s výdělkem na tržišti samém jinému řezníku, tedy zase nikoliv spotřebiteli, nýbrž dalšímu obchodníku. Tím učinil vše, čeho je po stránce objektivní třeba k naplnění skutkové podstaty první věty § 23, č. 4 cis. nař. Po stránce subjektivní pak stačí, jak řečeno, že činu svého nedopustil se mimo hranice jeho přičítatelnosti. Uvědomění si, že páše čin nedovolený, nebylo třeba k trestnosti skutku, neboť hospodářského významu svého činu nemohl si obžalovaný býti nevědom, a neznaností zákazu vysloveného byť i zákonem speciálním nelze se nikomu brániti (§§ 3 a 233 tr. z.). Rovněž je pro skutkovou podstatu zmíněného přečinu lhostejno, znal-li či neznal-li obžalovaný ceny maximální. Ceny ty měly by význam jen se stanoviska § 20 cis. nařízení, pro kterýžto delikt však obžalovaný nebyl odsouzen.

Čís. 92.

Porážkový list, vystavený dle min. nařízení ze dne 9. září 1916 čís. 298 ř. z., jest listinou veřejnou po rozumu § 199 písm. d) tr. zák.

Zda větší či menší důležitosti jsou okolnosti, osvědčené listinou veřejnou, je pro její ochranu § 199 písm. d) tr. zák. lhostejno.

(Rozh. ze dne 23. října 1919, Kr I 365/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Václava H. do rozsudku krajského soudu

v Jičíně ze dne 20. června 1919, jímž stěžovatel uznán byl vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199d) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody § 281, č. 5, 9a), pokud se týče 10 tr. ř. Ve směru prvuvedeném vytyká rozsudku, že nechává stranou otázku zlého, podvodného úmyslu a neuvádí důvodů, z nichž má jej za prokázaný. Než rozsudek ve směru tom vytyká ve výroku výslovně, že stát měl lstivým jednáním obžalovaného trpěti škodu na svém právu »regulovati odporážení hovězího dobytka« ve smyslu předpisů tam uvedených. V důvodech pak uvádí nalézací soud výsledky hlavního přelíčení, z nichž vzal za dokázáno, že obžalovaný porážkový list padělal a předložil důvěrníku České zemědělské společnosti pro zpeněžení dobytka, »by mu tento na základě padělaného porážkového listu jeden kus hovězího dobytka poukázal.« Tento účel jednání obžalovaného opodstatňuje jeho zlý úmysl ve výroku rozsudečném vytknutý a ježto rozsudek uvádí, na jakém podkladě jej vzal za prokázaný, jest námitka stěžovatelova patrně neodůvodněna. Po stránce meritální vytyká zmateční stížnost odsuzujícímu výroku, že neprávem označuje porážkový list jako listinu veřejnou ve smyslu § 199d) tr. z. Stěžovatel má za to, že zvláštní ochrana tohoto předpisu trestního zákona poskytnuta jest toliko takovým listinám, veřejným úřadem v oboru jeho právomoci vydaným, »jichž zneužití jest pro značnou důležitost skutečností v ní dosvědčených spojeno s nebezpečím značné škody pro toho, kdo následkem její veřejné povahy v pravost skutečností těchto důvěřuje, což o porážkovém listu tvrditi nelze.« Než nehledíc k tomu, že úpravě odporážení hovězího dobytka v době válkou způsobeného citelného nedostatku, již vyhotovování porážkových listů sloužití má, nelze upřítí značné důležitosti, že dále dle pojmu podvodu netřeba, by škoda vzešla právě tomu, jenž následkem veřejné povahy listiny v pravost skutečností jí osvědčených důvěře, činí zmateční stížnost pojem listiny veřejné neprávem závislým od míry důležitosti skutečností v listině veřejnou autoritou dosvědčených. Pro pojem listiny veřejné stačí, že vystavena jest veřejným úřadem neb osobou zákonem zvláště k tomu ustanovenou v oboru jeho působnosti. V přítomném případě, kde jde o porážkový list vystavený okresním hejtmánstvím na základě ministerského nařízení ze dne 9. září 1916, č. 298 ř. z., jak zjevno jest z podpisu předsedy okresní rozdělovací komise a razítka okresního hejtmánství jí připojeného, nemůže býti vlastnost porážkového listu jako listiny veřejné pochybnou. Jen mimochodem budiž podotknuto, že by ostatně padělání porážkového listu a jeho použití v úmyslu uvedeném v rozsudku opodstatňovalo každým způsobem alespoň přestupek podvodu a nemohla by se tudíž zmateční stížnost žádným způsobem z důvodu jí uvedeného domáhati úplného sprostění stěžovatelova.

Čís. 93.

Opravné (moniturní) řízení. Tím, že porotci, přisvědčivše k otázce hlavní, vyloučili dodatkem některý pojmový znak trestného činu, do

otázky pojatého, a zabývali se otázkou dodatkovou, nestává se výrok poroty ani nejasným ani sám sobě odporujícím.

(Rozh. ze dne 23. října 1919, Kr I 372/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa M. a Viléma N. do rozsudku porotního soudu v Chebu ze dne 4. června 1919, pokud jím byli tito stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu dle §§ 197, 200 tr. z. a zrušiv jako zmatečný rozsudek a třetí výrok porotců, sloužící rozsudku za základ, sprostil dle § 337 tr. ř. stěžovatele z obžaloby.

Důvody:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle § 344, č. 5 tr. ř. vytyká stížnost, že mezitím nálezem porotního soudu, jímž přes odpor obhajoby nařízeno druhé opravné řízení, bylo nesprávně použito zásad řízení, jichž dbáti je příkazem trestního řízení, zabezpečujícího obhajobu. Zmateční stížnost jest po této stránce v právu. Proti prvému výroku poroty nařízeno dle protokolu o hlavním líčení opravné řízení proto, že ponechána v odpovědi na III. a IV. hlavní otázku jména spoluobžalovaných Františka N. a Jana W. přes to, že ohledně těchto spoluobžalovaných dána byla porotci k I. a II. hlavní otázce odpověď záporná, dále proto, že porotci ze statě »lstivým předstíráním a jednáním« vyloučili slova »lstivým předstíráním«, takže nebylo jasno, zda chtěli jest vyloučiti i ohledně jednání, či zda chtěli zodpověděti otázku tak, že měla zníti »lstivým jednáním«, a posléze proto, že porotci nevyjádřili se přesně o tom, zda hodnota převyšuje 200 K. Tento postup porotního soudu byl arcí zcela správný a uznává se za takový i v zmateční stížnosti. Ohledně prvního a třetího bodu opravného řízení zhostili se porotci svého úkolu způsobem, jenž zcela uspokojil a nevyvolal žádných dalších přiběhů. K bodu druhému odpověděli porotci, přisvědčivše opětně k III. a IV. hlavní otázce, zase zvláštním dodatkem, znějícím »s vyloučením lstivého předstírání a jednání.« Pro tento dodatek nařízeno druhé opravné řízení, ač obhájce vzepřel se příslušnému návrhu státního zástupce. Porotní soud odůvodnil tento druhý mezitím nález tím, že prý z výroku porotců nelze seznati, zda porotci vskutku chtěli obžalované Josefa M. a Viléma N. sprostiti. Vylučují prý sice podstatný znak skutkové podstaty, zabývají se však mimo to ještě s jinými okolnostmi skutkové podstaty a zodpovídají III. a IV. dodatkovou otázku, již přece bylo zodpověděti jen pro případ, že III. a IV. hlavní otázka budou zodpověděny kladně. Z tohoto postupu porotců lze prý usuzovati, že nezamýšleli dáti k otázce viny odpověď zápornou. Než ani tyto důvody ani jinaké okolnosti případu nebyly s to, by ospravedlnily mezitím nález porotního soudu, jímž nařízeno druhé opravné řízení. Zákon (§ 328 tr. ř.) dovoluje porotcům, by k některé otázce jen z části přisvědčili, z části pak odpověděli záporně. Přisvědčili-li k otázce jen z části, mají obmezení krátce doložiti. Účelem tohoto zařízení jest, by porotci, shledávaj-li, že některá část toho, co jest obsaženo v otázce, nebyla dokázána, nebyli nuceni z této příčiny dá-

vati odpověď zápornou k celé otázce. Jest totiž možno, že i po vyloučení dotčené části to, co zbývá, jest činem trestným a obžalovaný může potom býti odsouzen pro jiný trestný čin, než který jest obsažen v obžalobě, jakkoli o takovém činu nebyla dána porotcům otázka eventuální, ba snad ani nebyly splněny podmínky, jež pro připojení takové otázky stanoví § 320, odst. 2 tr. ř. (Storch, řízení trestní rakouské, díl II. § 201). Ježto zákon porotce po této stránce nijak neobmezuje, mají zajisté též právo, by dodatkem vyloučili i některý pojmový znak trestného činu jak v otázce jest opsán. Poskytuje se tím porotcům příležitost, by nepokládali-li některou podstatnou náležitost trestného činu za dokázanou, dali v odpovědi na jevo, že nemohou přisvědčiti k vině obžalovaného na to m trestném činu, na který zní otázka, proto, že dotčenou okolnost nepokládají za dokázanou (Storch 1. c.). Ponechávajíce tím, jak řečeno, porotnímu soudu k rozhodnutí, zda to, co zbývá, není snad jiným činem trestným, mohou porotci, aniž stal by se proto jejich výrok nejasným, zabývat se tím, co z otázky zbývá a co považují za dokázáno. V daném případě porotci návrhem na první opravné řízení usnesením porotního soudu o tomto návrhu a právním poučením předsedy byli co nejdůtklivěji upozorněni na to, že bez lstivého předstírání nebo jednání není viny na podvodu, na který zněla III. a IV. hlavní otázka. Vyloučivše dodatkem k odpovědi na tyto otázky lstivé předstírání a jednání, dali zřejmě na jevo, že tento podstatný znak podvodu nepovažují za dokázaný a že proto nemohou přisvědčiti k vině na podvodu. Tím pak, že zabývali se nicméně tím, co jinak z otázky uznali dokázaným, chtěli umožniti soudu rozhodnutí o tom, zda-li to, co zbývá, není snad jiným trestným činem, a tím že zabývali se III. a IV. otázkou dodatkovou, chtěli umožniti, by tyto otázky byly zodpověděny pro případ, že by porotní soud v tom, co zbylo z III. a IV. hlavní otázky, shledal nějaký jiný trestný čin, při němž by rovněž záleželo na tom, po čem byli porotci tázáni III. a IV. otázkou dodatkovou. Z řečeného plyne, že podkladem rozhodnutí musí zůstatí druhý výrok poroty. Ježto však dle tohoto výroku poroty není zde vůbec činu trestního, slušelo se stěžovatele z obžaloby sprostíti.

Čís. 94.

§ 24 zákona o tisku. Pro trestnost rozšiřovatele zabaveného článku je lhostejno, že článek otištěn byl z tiskopisu, jenž pro článek ten nebyl zabaven. Pokusem deliktu jest, dá-li pachatel, maje vše připraveno k dalšímu tisku, prozatím zhotoviti jen kartáčový otisk a tento předloží úřadu jako povinný výřisk.

(Rozh. ze dne 23. října 1919, Kr. II 144/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnī stížnost obžalovaného Leona B. do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 7. července 1919, jímž stěžovatel uznán byl vinným pokusem přečinu ve smyslu § 8 tr. z. a § 24 tisk. zák.

Důvody:

Zmatečnī stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti č. 9a) § 281 tr. ř. Dovojuje především, že odsuzující výrok pro nedokonaný přečin dle § 24

tisk. zák. není odůvodněn, ježto chybí zákonná známka skutkové povahy tohoto přečinu, totiž zabavení tiskopisu. Citované zákonné ustanovení předpokládá vědomé rozšiřování zabaveného tiskopisu. V přítomném případě prý byl článek uveřejněn ve 43. čísle časopisu »Südmährische Volkszeitung« ze dne 26. dubna 1919 str. 2 pod nadpisem »Unsere gestrige Ausgabe« doslovně otištěn z nezabaveného článku otištěného v časopise »Tagesbote für Mähren und Schlesien.« K této námitce obžalovaného bylo by lze přihlížeti jen ténkrát, kdyby zákon prohlašoval za trestné pouze uveřejnění předsevzaté přímo ze zabaveného tiskopisu. Avšak takovéto omezení trestnosti jest zákonu cizí a mařilo by také přímo účel, zabrániti dalšímu rozšiřování obsahu zabaveného díla tiskem. Přečin §u 24 tisk. zák. jest zcela samostatný, dopouští se ho, kdo uveřejňuje tiskem obsah tiskopisu přes to, že byl soudcovským nálezem vysloven a náležitě vyhlášen zákaz jej rozšiřovati. Nezáleží tedy na přímém prameni, z něhož článek čerpal, ani na tiskopisu, z něhož byl otištěn, nýbrž jedině na tom, že byl obsah zabaveného článku přes úřední zákaz tiskem uveřejněn a tím zákaz porašen. To však je v přítomném případě zjištěno, ježto první soud bere za prokázáno, že obžalovaný otisk v čísle 43. »Deutsche Volkszeitung« vědomě článek, jehož obsah byl státním zastupitelstvím ve Znojmě pro skutkovou povahu přečinu dle §u 300 tr. z. zabaven a toto zabavení se zákazem dalšího rozšiřování náležitě vyhlášeno. Okolnost, tvrzená obžalovaným již v prvě stolici, že článek téhož obsahu, jako tento zabavený, byl otištěn bez závaďy v časopise »Tagesbote für Mähren und Schlesien.« není v rozsudku zjištěna a nelze k ní proto přihlížeti. Ostatně by byla pro otázku viny obžalovaného lhostejna, poněvadž mu rozsudek dává za vinu, že vědomě rozšiřoval článek zabavený v »Deutsche Volkszeitung«, nikoliv v jiném časopise. Rovněž neodůvodněna jest druhá námitka obžalovaného, uplatňovaná proti odsuzujícímu výroku po stránce meritální, že totiž nelze mluvit v přítomném případě o pokusu rozšiřování zabaveného tiskopisu, ježto obžalovaný nepodnikl ničeho jiného, než že pouze předložil povinný exemplář v kartáčovém otisku příslušnému úřadu, v čemž prý lze spatřovati nejvýše beztrestné přípravné jednání. Rozšiřováním dle § 6 tisk. zák. dlužno rozuměti úmyslnou činnost, kterouž činí někdo tiskopis přípustným individuálně neobmezenému počtu osob. V přítomném případě však přehlíží stížnost, že obžalovaný nezákonným způsobem nejen reprodukoval zabavený článek, dáv zhotoviti kartáčový otisk jako povinný exemplář, nýbrž připravil vše k dalšímu tisku, v jehož pokračování mu však bylo úřední intervencí zabráněno. V této činnosti obžalovaného dlužno spatřovati jednání ke skutečnému spáchání přečinu dle § 24. tisk. zák. vedoucí, jehož dokonání bylo zmařeno jen překážkou odjinud v to příšlou, totiž úřední intervencí. Jenom tenkrát by nebyla činnost obžalovaného trestnou, kdyby se byl zdržel dalšího tisku dobrovolně a tím projevil úmysl, nedokončiti trestní jednání. Tomu však v přítomném případě tak nebylo. Rozhodné jest, že obžalovaný předem již měl úmysl, otisknouti článek, jehož obsah byl zabaven a rozšiřování zakázáno, za účelem dalšího jeho rozšiřování, nebude-li mu v tom bráněno úřadem. K tomuto zabránění se strany úřadu však skutečně došlo; jeví se proto úřední zasáhnutí jako překážka od vůle obžalovaného neodvislá, která zmařila dokonání trestního jednání.

Předražování. K trestnosti řetězového obchodu, pokud se týče pletich, nevyhledává se ani, by šlo o činnost opětovnou nebo trvalou, ani, by činnosti byly zvyšovány ceny v době činu u zboží na trhu obvyklé, ani, by pachatel byl si vědom toho, že zboží již prošlo a asi ještě projde několika rukama, než dostane se ku spotřebiteli.

(Rozh. ze dne 25. října 1919, Kr I 119/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Emila W. a spol. do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 18. února 1919, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. ze 24. března 1917 č. 131 ř. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce právní vychází zmateční stížnost z předpokladu, že obchodování řetězové, resp. pletichy ve smyslu § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 vyžadují činnosti opětovné nebo trvalé, že obchod ojedinelý pod tento pojem nespadá. K náhledu tomatu nelze přisvědčiti. Obchodování řetězové jakož i pletichy jsou tu v každém případě, kde někdo vsunul se mezi výrobce, resp. volkoobchodníka a spotřebitele zboží jakožto neužitečný, zbytečný překupník, resp. kdo zasáhl jiným způsobem, jímž mohlo být účinkováno na zvýšení ceny, nepovolně do oběhu zboží, jakého vyžaduje právo válečné, podřizující činnost obchodnickou hlediskům účelnosti a prospěšnosti se stanoviska spotřebitelova. Opakování nebo provozování obchodů po živnostensku nevyžaduje se tedy ke skutkové podstatě § 23 č. 4 cís. nař. ani dle účelu a smyslu cís. nař., jehož snahou je brániti zdražování předmětů potřeby. Toto nastati může již prvním a ojedinelým splněním této skutkové podstaty. Slovné znění dotyčného ustanovení připouští jak čin ojedinelý, tak čin opakovaný nebo trvalý. Zejména použití množného čísla při slově »pletichy« v druhé větě § 23 č. 4 cís. nař. nepřipouští výkladu, jakoby pod ustanovení tohoto paragrafu spadalo pouze opětné dopuštění se pletich. Množné číslo zmíněného výrazu odůvodněno je slovní povahou výrazu, snažícího se postihnouti všechny možné činnosti pod pojem pletich spadající. Ze bylo použito v zákoně při slově »pletichy« čísla množného, vysvětluje se dále jednak způsobem mluvy (jak české, tak německé), která si zvykla používatí tohoto slova zpravidla v čísle množném, jednak tím, že pletichy obsahují v sobě zpravidla více úkonů ať souběžných, ať po sobě následujících, souhrn těchto úkonů jest vyjádřen právě zmíněným slovem »pletichy«. Stačí jediné jednání, jež jest s to vyhnati do výše »cenu« předmětů potřeby (»cenu« — jednotné číslo; § 23, č. 4 l. c). Zájmy spotřebitelů, jichž zákon chce hájiti, vyžadují také svrchovaně, by trestáno bylo již prvé jednání toho kterého pachatele, přičící se předpisům o předražování, třeba zůstalo ojedinelým. Zmateční stížnosti zastávají dále náhled, že ke skutkové podstatě obchodování řetězového vyžaduje se, by činnosti

pachatelovou byly zvyšovány ceny v době činu na trhu u dotyčného zboží běžné, obvyklé a že prý nemůže býti řeči o tomto přečinu, pokud není zjištěno, že činností stěžovatelů zmíněný účinek nastal. Náhled tento je mylný, protože přehlíží, že ustanovení č. 4 § 23 cís. nař. stanoví dvojitou skutkovou podstatu s rozdílným obsahem objektivním a s rozdílnými náležitostmi po stránce subjektivní. Ke skutkové podstatě obchodování řetězového se totiž nevyžaduje zjištění, že jednání obžalovaného jest s to působiti na ceny dotyčného zboží ve směru vzestupném. Obchodování řetězové jest totiž onou formou pletich, při které neprospěšnost a přímo nebezpečnost nerealního, nesolidního, řádnému obchodu se přičícího nakládání se zbožím sama sebou v tomto způsobu obchodování tkví. Mimo to pak dlužno uvážiti, že ceny běžné, trhové, jsou výsledkem celé řady složek, mezi nimiž význačné místo zaujímají právě ceny, za které jednotlivé koupě a prodeje toho kterého druhu zboží se uskutečnily. Každý jednotlivý obchod, ať při něm ujednány byly stranami ceny jakékoli, působí sám zase na utváření se cen v případech dalších. Spotřebitel, který ovládnán jest vžitou zkušeností, že cena zboží ustáluje se v nepřímém poměru k jeho nabídce, soudí mimoděk z prodejů za ceny zvýšené, že zboží ubývá, a v obavě, že možnost, zboží si opatřiti, zmizí, přestává klásti odpor snahám těch, kdož, majíce zboží, z naznačené situace těžiti mohou. Prodeje za ceny nižší působí naproti tomu uspokojivě, uvolňují tíseň cenovou a prospívají spotřebiteli i nepřimo tím, že neposkytují majitelům zboží podnětu a záminky k zvyšování svých požadavků. Z toho plyne, že příležitostný nákup za ceny mimořádně nízké zavazuje k prodeji za ceny zvýšené jen o slušný zisk, nemá-li býti proti ustanovení § 20 cís. nař. postupováno, a nepřipouští dále, by dotyčným zbožím způsobem v § 23 č. 4 cís. nař. uvedeným dále obchodováno bylo, třeba obchod uskutečněn byl za cenu nedosahující cen, které tou dobou ostatní držitelé zboží požadují. Spotřebitel má dle práva válečného nárok na zboží. Nevýhoda tato byla mu vyrovnána možností využití na druhé slušné tangenty nákladů režijních a z mírného podnikatelského zisku. V dobách předválečných nesl obchodník risiko poklesu cen nakoupeného zboží. Nevýhoda tato byla mu vyrovnávána možností využití na druhé straně příznivé konjunktury. Válkou vyvolané poměry v obchodě zbavily držitele zboží tohoto riska. Tím ale ušla mu možnost využití příležitostného poměrně levného nákupu k dosažení vyššího zisku požadováním ceny, jež by byla ospravedlněna jen nákupem za vyšší běžné ceny. Byly-li tedy převaleny výhradně na spotřebitele i sebe značnější nabývací náklady prodavačovy — pokud byly nutny, — aniž by držitel zboží nesl, jako v dobách předválečných, risiko poklesu cen zboží, musí býti spotřebitel na druhé straně účasten výhod příležitostné příznivé konjunktury. Také spotřebitel musí míti možnost koupiti poměrně výhodně, koupil-li výhodně držitel zboží. O tuto výhodu byl by spotřebitel připraven nejen v případě, kdyby při prodeji ve smyslu § 20 cís. nař. přemrštěné ceny byly žádány, ale i kdyby se mu dostalo zboží zbytečně více rukami prošlé, zdražené tedy o zisky těchto překupníků. Jaké ceny za zboží dotyčného druhu tou dobou se platily, jest lhovstěno, poněvadž individuální složky cenového výsledku jediné rozhodují. Kdo těchto zásad nedbá a kdo zejména rozmnožuje řadu hospodářsky natných činitelů, jejichž účelem je dopomoci spotřebitelům k uhrazení jejich životních potřeb způ-

sobem nejkratším a nejlacinějším, nikoli, by byly dosaženy tyto účely, nýbrž jen v úmyslu ziskném, ve snaze týti z překupnické své činnosti, jest překupníkem obtížným se stanoviska spotřebitele a zdražení jeho činnosti přivoděné jest nepřipustno bez ohledu na to, v jakém poměru je cena zboží, kterou spotřebitel byl nucen zaplatiti, k cenám na trhu jinak obvyklým. Zmíněné trestné vsunutí se mezi výrobce nebo velkoobchodníka a spotřebitele pak je na straně překupníka samo o sobě jedním trestným, nestává se jím teprve činností překupnickových předchůdců nebo nástupců v držení zboží. Je proto bezvýznamno, byl-li si ten který překupník vědom toho, že zboží již prošlo a nepochybně ještě projde několika rukama, nežli se dostane do držení spotřebitele, ve kterýchžto okolnostech shledáván jest stěžovateli předpoklad subjektivní skutkové podstaty obchodování řetězového. Kdo nekupuje přímo od výrobce nebo velkoobchodníka, neprodává přímo spotřebiteli, snaže se docílití při tom zisku, páše již tím řetězový obchod, aniž třeba při tom, by ještě zjištěno bylo, že jednání jeho jest způsobitelným ceny zboží zvyšovati.

Čís. 96.

Zločinu podvodu dle §§ 197 a 201 c) tr. zák. dopustí se i ten, kdo věc jiným nalezenou ukrývá nebo na sebe převede.

(Rozh. ze dne 25. října 1919, Kt I 251/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací ku zmatečným stížnostem obžalovaného Vojtěch M. a státního zastupitelství v Praze do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. března 1919, pokud obžalovaný Vojtěch M. uznán byl vinným zločinem podvodu dle §§ 197 a 201 c) tr. z., obžalovaný Václav H. pak sprostěn byl dle § 259, č. 3 tr. ř. obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z., zmateční stížnost obžalovaného Vojtěcha M. zavrhl, zmateční stížnosti státního zástupce však vyhověl a uznal Václava H. vinným, že počátkem října 1918 v T. k vykonání zločinu podvodu, jehož se dopustil Josef S. tím, že balík tabáku ve váze 25 kg v ceně 1500 K nalezený u T., tedy věc nalezenou, úmyslně ukryl a sobě přivlastnil, uschováním tabáku ve svém domku, tudíž zúmyslným opatřením prostředků nadržoval, pomáhal a k bezpečnému vykonání zločinu podvodu přispěl, čímž spáchal zločin spoluviny dle § 5 tr. z. na zločinu podvodu v §§ 197, 201 c) tr. z. naznačeném.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje ciferně důvody zmatečnosti § 281 č. 9 a) a c) a č. 10 tr. ř. Dovolávajíc se § 281 č. 9 c) tr. ř., shledává zmatek v tom, že rozhodující soud překročil prý své právo dle § 267 tr. ř., odsoudiv obžalovaného pro zločin podvodu dle § 197, 201 c) tr. z., ačkoliv návrh státního zastupitelství zněl na potrestání pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z. a návrh ten při hlavním přelíčení nebyl ani změněn ani doplněn. Jelikož zmateční stížnost vytyká rozsudku

překročení práva § 267 tr. ř., jest patrné, že nejde o důvod zmatečnosti § 281 č. 9 c), jenž předpokládá vůbec nesprávný výrok soudu o tom, zda tu není zákonem požadované obžaloby, nýbrž o zmateční důvod § 281 tr. ř. č. 8, poněvadž prý obžaloba proti předpisu § 267 tr. ř. byla překročena. Ve směru tom jest však zmateční stížnost patrně bezdůvodna. § 267 tr. ř. výslovně stanoví, že jest soud nalézací návrhy žalobcovými vázán jen potud, že nesmí obžalovaného uznati vinným skutkem, na nějž žaloba ani původně nezněla, ani při hlavním přelíčení nebyla rozšířena. V souvislosti s tím stanoví § 262 tr. ř., že soud, nejsa vázán označením skutku v obžalobě, po slyšení stran vynéstí má rozsudek dle svého právního přesvědčení, má-li za to, že skutečnosti obžalobě za podklad sloužící samy o sobě neb ve spojení s okolnostmi teprve při hlavním přelíčení na jevo vyšlymi zakládají jiný trestní čin než ten, jenž v obžalobě byl označen, ač-li nespádá pod příslušnost soudu porotního. V přítomném případě žalován byl stěžovatel pro svou společnímost při zpeněžení tabáku Josefem S. nalezeného, protože tabák ten od S. koupil. Pro tentýž skutek byl obžalovaný též odsouzen. Jediný rozdíl mezi obžalobou a rozsudkem spočívá v tom, že žaloba kvalifikovala dotýčný skutek jako podílnictví na krádeži, kdežto soud nalézací, zjistiv na základě okolností při hlavním přelíčení na jevo vyšlých, že tabák Josefem S. nebyl odcizen, nýbrž nalezen, odsoudil stěžovatele pro zločin podvodu dle § 197, 201 c) tr. z. Ne různý, nýbrž tentýž skutek jest podkladem jednak obžaloby, jednak rozsudku; státní zastupitelství a soud nalézací rozcházejí se jen ve svém právním nazírání na skutek zažalovaný. Jelikož soud odsoudil obžalovaného pro tentýž skutek, pro nějž byl žalován, nebylo třeba zvláštního návrhu veřejného žalobce. O vytykaném překročení obžaloby nemůže dle §§ 262 a 267 tr. ř. býti řeči. Podřaditi čim zákonu náleželo nalézacímu soudu bez ohledu na právní názor veřejného žalobce. Se stanoviska § 281 č. 10 tr. ř. vytyká zmateční stížnost rozsudku, že skutek obžalobě za podklad sloužící nebyl uvažován s hlediska § 6 tr. z. jako podílnictví na podvodu. Ježto však zmateční stížnost sama stojí na stanovisku, že podílnictví na podvodu není dle platného trestního zákona trestným, jest patrné, že neprávem uplatňuje se tu důvod zmatečnosti § 281, č. 10 tr. ř. Výtku tuto bude prozkoumati se stanoviska § 281, č. 9 a) tr. ř. Pokud zmateční stížnost poukazuje k tomu, že by skutek obžalovanému za vinu kladený mohl zakládati nanejvýše přestupek § 477 tr. z., jest bezdůvodna, poněvadž stěžovatel dle zjištění rozsudku nezakoupil předmět původu podezřelého, nýbrž věc, o níž věděl, že byla Josefem S. nalezena. Mínil-li konečně zmateční stížnost, že koupě tabáku od S. není více trestnou dle trestního zákona, jelikož byl za ni souzen a pokutován již pro přečin důchodkový, tedy přehlídí, že trest důchodkový nemůže prejudikovati otázce, nespádá-li dotýčná činnost též pod trestní zákon. Na žádný způsob nešlo by tu o důvod zmatečnosti § 281, č. 10 tr. ř., jenž předpokládá, že skutek obžalovaného sám o sobě soudně trestný neprávem posuzován byl dle ustanovení trestního zákona, pod něž nespádá. Neodůvodněna je zmateční stížnost, pokud, dovolávajíc se § 281, č. 9 a) tr. ř. uplatňuje, že skutek stěžovatelův neprávem uznán byl vůbec trestným. Jest ovšem pravda, že se tresce podílnictví dle § 6 tr. z. jako zvláštní delikt jen tehdy, když zákon sám to stanoví. Tomu jest tak pouze při zločinech krádeže, zpronevěry a loupeže, nikoli při podvodu. Přes

to však nelze tvrdit, že by odsouzení stěžovatelovo pro zločin podvodu bylo nezákonným. Zjištěno jest v přítomném případě, že Josef S. tabák nalezený jím na poli při trati železniční odnesl do blízkého domku Václava H. a požádal ho, by mu dovolil, balík prozatím v jeho domku uschovati, že Václav H. S-ovi na jeho dotaz, co má s nalezeným tabákem dělati, řekl, by se zeptal Vojtěcha K., zdali jej koupí, a zároveň z ochoty svolil, by S. v jeho domku nalezený tabák složil, než se s M. dohodne, že S. zašel k Vojtěchu M., řekl mu, že tabák nalezl, nabídl jej Vojtěchu M. ke koupi a že M. tento tabák, přesvědčiv se zprvu o něm v domku Václava H., od S. za 3.000 K koupil. Lze stranou ponechat, nedopustil-li se vzhledem k tomu, že věc nalezená nepozbývá této vlastnosti, i když se z rukou nálezce samotného do rukou třetí osoby dostane, i Vojtěch M., když tabák, o němž věděl, že jej S. nalezl, potají koupí na sebe převedl, již touto činností s a m o s t a t n ě jako přivlastnitel zločinu podvodu dle § 197, 201, písm. c) tr. z. Dle shora zjištěného stavu věci nelze však přisvědčiti náhledu zmateční stížnosti, že skutek Josefa S. zakládající zločin podvodu zatajením nálezu, byl již dokončen tím, že S. nalezený tabák k sobě vzal a v domku H. uschoval, takže přistoupení M. v tomto stadiu spadati by mohlo jen pod hledisko § 6 tr. z. Zúmyslné zatajení a přivlastnění nálezu se strany Václava S. záleželo v tom, že, vzaav sebou na poli nalezený tabák do domku H., tam jej s jeho svolením ukryl a na jeho vyzvání za účelem prodeje ihned s M. do vyjednávání se pustil, jež skutečně ke koupi tabáku M. vedlo. Teprve tímto prodejem tabáku byla na straně Josefa S. činnost zatajení a přivlastnění nálezu skončena, neboť jím došel úmysl, nalezený tabák sobě přivlastnit, svého uskutečnění. Již dle přirozeného smyslu slova pozůstává přivlastnění si nějakého předmětu v tom, že pachatel nakládá s věcí cizí jako se svým majetkem. Prodal-li Josef S. konečně tabák jím nalezený Vojtěchu K., nakládal takto s tabákem jako se svým majetkem a vykonával oprávnění, jež náleží vlastníkov. K této činnosti přistoupení stěžovatel Vojtěch M. ještě před jejím dovršením tím, že na vyzvání S. odebral se do domku K., zde nalezený tabák prohlédl a koupí uzavřel. V činnosti této dlužno spatřovati spolupachatelství při skutku spadajícím pod hledisko §§ 197 a 201, c) tr. z., neboť jen společnou činností obou obžalovaných S. a M. uskutečněna byla skutková povaha zločinu podvodu. Pojem spolupachatelství pak nevyžaduje, by každý z účastníků od počátku až do konce provedení zločinu se účastnil. Povaha věci jako předmětu nalezeného líp na tomto předmětu a ustanovení § 201, písm. c) tr. z.: »k d o« zní zcela všeobecně, takže nutno jeho užití nejen na toho, kdo bezprostředně věc nalezl, nýbrž také na ony osoby, do jejichž rukou věc nalezená po té se dostane. Avšak i nehledíc k tomu jest tu zločin dle §§ 197, 201 c) tr. z., protože zákon pokládá v § 197 tr. z. jednání předsevzaté v úmyslu, způsobiti škodu, za dokonaný zločin podvodu bez ohledu na výsledek, t. j. na způsobení škody, dosažení zisku neoprávněného atd., pročež, byl-li zločin sice spáchán, avšak výsledku dosaženo nebylo a spojil-li se s pachatelem prvním pachatel druhý, by docílil onoho výsledku společně s prvním pachatelem anebo samostatně, tento druhý pachatel není nikterak beztrestným, nýbrž se dopouští sám právě téhož zločinu, jako pachatel první. Zmateční stížnost obžalovaného Vojtěcha M. není ani ve směru důvodu zmatečnosti § 281, č. 9 a) tr. ř. opodstatněna, a bylo ji

proto zamítnouti. Odůvodněna jest však zmateční stížnost státního zastupitelství proti sprostění spoluobžalovaného Václava H. z obžaloby, vznesené naň pro zločin podílnictví na krádeži, pokud, opírajíc se o § 281 č. 9 a) tr. ř. domáhá se odsouzení Václava H. pro zločin podvodu dle § 197 a 201 c) tr. z. Soud nalézací, zjišťiv spolupůsobení Václava H. při zatajení a prodeji nalezeného tabáku, odůvodňuje výrok osvobozující tím, že Václav H. prokázal jen jakousi ochotu Josefu S., že však nálezu sám neukryl a z nálezu ničeho si nepřivlastnil. Mylnost tohoto odůvodnění vyplývá již z toho, co shora ohledně Vojtěcha M. bylo uvedeno. Dle toho, co svrchu bylo uvedeno, nebylo podvodné jednání obžalovaného Josefa S. v době, kdy se ocitl se svou kořistí v domku obžalovaného Václava H., dokonáno, předsevzal ještě po té, prodav tabák Vojtěchu M., úkon, jenž jeví nepochybně známky nakládání s věcí jako se svým majetkem. Josef S. nezamýšlel ponechat si tabák, jenž nalezl, chtěl jej zpeněžit; chtěl-li tohoto dosáti, musil nutně pokračovati ve svém podvodném jednání. Obžalovaný Václav H. přispěl k dosažení tohoto úmyslu obžalovaného Josefa S. tím, že připustil, by tento nalezený tabák u něho uschoval. Dle § 5 tr. z. dopouští se zločinu, kdo přispívá k jeho bezpečnému vykonávání. Pomoc, již přispěl obžalovaný Václav H. obžalovanému Josefu S., spadá nepochybně pod ustanovení § 5 tr. z. a bylo z tohoto důvodu vyhověti zmateční stížnosti státního zastupitelství a uznati Václava H. vinným zločinem dle §§ 5, 197, 201 c) tr. z.

Čís. 97.

Pouhá neznalost skutečné ceny věci kradené (na se převedené) nezpůsobuje zodpovědnosti za zločin.

(Rozh. ze dne 25. října 1919, Kr. I. 373/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 21. března 1919, pokud jím obžalovaný Richard W. uznán byl vinným přestupkem podílnictví na krádeži dle § 185, 464 tr. z. a uznal obžalovaného vinným zločinem podílnictví na krádeži.

Důvody:

Nalézací soud uznal Richarda W., ačkoli na sebe převedl zinník z krádeže pocházející v ceně přes 200 K a jeho odbyt opatřil, — vinným toliko přestupkem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 464 tr. z., poněvadž nelze prý míti za to, že by byl obžalovaný při svém mládí a vzdělání mohl nebo musil věděti, že zinník má cenu přes 200 K. Zmateční stížnost státního zastupitelství právem potírá tento výrok o vině z důvodu zmatečnosti § 281 č. 10 tr. ř. Již ze znění § 186 b) u porovnání s § 186 a) tr. z. vychází na jevo, že zákon k zločinné kvalifikaci ve směru § 186 b) tr. z. nevyžaduje přesné vědomosti pachatele o ceně předmětu 200 K převyšující. I pachatel, který ceny předmětu na sebe převedeného přesně nezná,

pojmá cenu tu alespoň eventuelně do svého úmyslu, když předmět odcizený bez ohledu na cenu na sebe převádí. Jen tehda, kdyby bylo zjištěno, že úmysl pachatelův směřoval jen ku předmětu méněcennému, že v tom případě, kdyby mu cena předmětu 200 K převyšující byla bývala známa, by se byl činu trestního vůbec nebyl dopustil, možno kvalifikaci dle § 186 b) tr. z. vyloučiti. Pouhá neznalost přesné skutečné ceny nemůže pachatele zodpovědnosti pro zločin sprostiti. K zločinu dle § 186, písm. b) tr. z. není zapotřebí, by úmysl pachatelův směřoval přímo ku převedení na se neb opatření odbytu věci hodnoty vyznačené v § 186, písm. b) tr. z., stačí, když pachatel jednal na zdař bůh a věci skutečně převyšují onu hodnotu. Jelikož ostatní náležitosti zločinu dle §§ 185, 186 b) tr. z. v rozsudku jsou zjištěny, bylo obžalovaného ve smyslu zákona uznati vinným zločinem a nikoliv přestupkem.

Čís. 98.

Kdo i s uzamčeným v ní obsahem odcizí schránku, chovanou v místnosti neuzamčené, dopustí se ohledně obsahu krádeže na věcech uzamčených.

(Rozh. ze dne 25. října 1919, Kr I 388/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana B. do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 24. června 1919, jímž byl Jan B. uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. c), 176 II. a) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Brojí-li zmateční stížnost proti kvalifikaci krádeže dle § 174 II. c) tr. z., poněvadž koš sám nebyl uzamčen v jiné schránce, snad ve vagonu, takže by se obžalovaný jen po odstranění této překážky ku koši dostati mohl, nechává nepovšimnuto, že odcizen byl obžalovaným nejen koš sám, nýbrž i jeho obsah. Tento obsah byl ovšem vůči obžalovanému věci zmocniti. Že se obžalovanému jednalo též o obsah koše, že si chtěl osvojit i obsah koše, vysvětluje nejlépe z jeho vlastního hájení se; udal, že vzal koš, protože myslel, že v košíku je mouka. Jelikož pak cenu obsahu tohoto převyšující 50 K rozsudkem jest zjištěna, jest i kvalifikace krádeže dle § 174 II. c) tr. z. po zákonu dána.

Čís. 99.

Pro zločin loupeže je lhotejno, že napadená osoba neměla při sobě věci, k jejich násilnému odnětí útok směřoval.

(Rozh. ze dne 25. října 1919, Kr I 468/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných R. T. a Jarosl. P. do rozsudku krajsk. jakožto

výjimečného soudu v Plzni ze dne 18. srpna 1919, jímž uznáni byli vinnými Rudolff T. zločinem loupeže podle § 190 tr. z. a Jaroslav P. zločinem spoluviny na loupeži dle §§ 3 a 190 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Obě zmateční stížnosti brojí s hlediska § 281, č. 9 a), pokud se týče i § 10 tr. ř. proti odsouzení obžalovaných pro zločin loupeže dle § 190 tr. z., pokud se týče pro zločin spoluviny na loupeži dle §§ 5, 190 tr. z. z důvodu, že Kateřina S. peněz, jež měly jí býti uloupeny, ve skutečnosti při sobě neměla. Šlo proto prý jen o zločin domnělý, spáchaný na předmětu nezpůsobitelném. Dle náhledu zmateční stížnosti Jaroslava P. mohlo by se prý jednati nanejvýše o vydírání ve smyslu § 98 a) tr. z. Než zmatečným stížnostem nelze přisvědčiti. Již první soudce právem poukazuje k tomu, že § 190 tr. z. shledává skutkovou povahu dokonané loupeže již v tom, bylo-li osobě nějaké učiněno násilí v úmyslu, by se pachatel její neb vůbec cizí movité věci zmocnil. Loupeže depouští se dle § 190 tr. z. ten, kdo činí násilí někomu, by se zmocnil jeho neb nějaké jiné cizí věci movité; jest tedy třeba ku splnění skutkové povahy zmíněného zločinu dvojí náležitosti: násilí činěného v úmyslu zmocniti se movité věci toho, na něž se útočí, nebo movité věci jiné třetí osoby. § 190 tr. z. vyžaduje toliko úmysl zmocniti se cizí movité věci; není třeba, by bylo dosaženo tohoto úmyslu, není tudíž dále třeba, by tu byly předpoklady dosažení tohoto úmyslu, by ten, na něž útočí pachatel, také skutečně měl věc, již se chce pachatel svým násilím zmocniti. Jest nerozhodno, z jaké příčiny nebylo dosaženo naznačeného úmyslu, zda snad jen proto, poněvadž osoba napadená předmětu, jenž měl by býti uloupen, při sobě neměla. V přítomném případě přichází však dále v úvahu, že předmět, jež obžalovaní zamýšleli uloupiti, skutečně existoval, že by byl i v držení Kateřiny S., kterážto peněz jen náhodou při sobě neměla, kdyby je nebyla z opatřností doma nechala. Tím liší se přítomný případ od případu ve zmateční stížnosti Richarda T. uvedeného, kde domněle smrtelná rána zasazena byla pachatelem mrtvole. V případě posléze uvedeném způsobitelného předmětu útoku zde vůbec nebylo, ježto vražda může býti pojmově jen spáchaná na osobě živé. V případě, o něž tuto jde, však ku dokonání loupeže jen proto nedošlo, že S. peníze, skutečně existující, náhodou při sobě neměla. Nebyla proto Kateřina S. sama o sobě objektem k oloupení absolutně nezpůsobitelným, nýbrž nastaly jen nahodilé okolnosti, které v konkrétním případě dosažení cíle obžalovaných bránily. Jimi bylo podniknuto vše, čeho ku skutkové povaze zločinu loupeže bylo zapotřebí; loupež za jiných okolností, kdyby totiž náhoda nebyla v to přišla, mohla býti i ve smyslu §§ 192, 194 tr. z. dokonána a právem bylo proto na skutek obžalovaných § 190 tr. z. užito. Pokud se týče ostatně skutkové povahy loupeže dle § 190 tr. z., nezáleží vůbec na tom, jak již shora bylo naznačeno, zda tu skutečně jest předmět, jehož se chce pachatel zmocniti; stačí, když existuje pouze v představě pachatelově a tento činí násilí, by se jím jeho zmocnil. Od zločinu vydírání dle § 98, písm. a) tr. z., k němuž poukazuje obžalovaný Jaroslav P. ve své zmateční stížnosti, liší se loupež tím, že pachatel chce bezprostředně svým násilím a nikoli snad vynuceným dalším jednáním toho, na něž útočeno, zmocniti se

ihned movité věci, kdežto v případě vydírání chce svým nucením teprve působiti na druhého, by mu tento opatřil předmět, jež chce dostati. Byla-li tu pak dle toho, co shora bylo řečeno, skutečně skutková povaha loupeže, pak nemůže ovšem pouhé podřadění mírnějšímu trestnímu ustanovení § 98 a) tr. z. přijíti v úvahu.

Čís. 100.

Kdo lékaře jakožto člena vojenské odvodní komise hledí darem svěsti k tomu, bý o brancově způsobilosti podal záporný posudek smyšlený, jest trestným dle § 105 tr. z. Trestnost není vyloučena tím, že branc v pravdě není k vojenské službě způsobilým.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1919, Kr I 225/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnící stížnost obžalovaného Josefa M. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Liberci ze dne 8. dubna 1919, jímž byl obžalovaný Josef M. uznán vinným zločinem svádění ku zneužití moci úřední, naznačeným v § 105 tr. z.

Důvody:

Výtka stížnosti, že zjištění skutkové nezakládá skutkové podstaty § 105 tr. z., poněvadž obžalovaný neprojevil přímými slovy přání po stranictví přehlížejího lékaře neb po porušení povinnosti úřední, jest neoprávněna. Zákon nevyžaduje zvláštního způsobu, jakým by svádění projevono býti muselo. Nelze tudíž z toho, že požádání projevono bylo ve formě zastřené, odvozovati nesprávnost právního posouzení, zjistil-li soud nalézací, že pachatel jednáním svým, jež soud pokládá za prokázané, osobu úřední ku stranictví neb ku porušení povinnosti úřední svěsti hleděl. Soud nalézací zjistil, že obžalovaný dle vlastního doznání neznal vad Bedřicha K., jež by jeho nezpůsobilost ke službě vojenské v zápětí měly, že však přes to hleděl nabídnutím daru pohnouti nadlékaře Dra Františka K. jako člena komise přehlížejí, by konstatoval u Bedřicha K. při přehlídce vadu sprostující služby vojenské. V podřadění tohoto skutkového zjištění pod § 105 tr. z. spatřuje stížnost právní omyl, zakládající zmatečnost č. 10 § 281 tr. ř., jelikož dle § 46 branného zákona nepřisluší lékaři, povolánému toliko podati dobré zdání o tělesném a duševním stavu brancově, nýbrž předsedovi komise přehlížejí rozhodování o způsobilosti ke službě vojenské, pročež nelze lékaře pokládati za úředníka v záležitosti veřejné rozhodujícího po rozumu § 103 tr. z. K tomuto výkladu § 105 tr. z., nejvyšší soud se nepřidal; neboť při tomto výkladu předpokládané znění § 105, že zločinu se dopustí, kdo úředníka rozhodujícího v záležitosti veřejné nabídnutím daru svěsti hledí ke stranictví neb k porušení povinnosti úřední, odporuje doslovu tohoto paragrafu znějícího takto: zločinu se dopustí, kdo v případech, když se rozhodují záležitosti veřejné, jakéhokoliv úředníka svěsti hledí atd. V případě rozhodování o způsobilosti ke službě

vojenské, tudíž v záležitosti veřejné, týkající se přímo životního zájmu státního, jest lékařský člen komise přehlížejí povolán zjistiť vyšetřovancův tělesný a duševní stav, kterýžto stav jest zákonným podkladem rozhodnutí o způsobilosti k službě vojenské, a podati dobré zdání v tomto směru. Jest proto nález a dobré zdání lékaře podstatným a nepominutelným spolupůsobením při rozhodování záležitosti veřejné. Ničeho na tom nemění okolnost, že předseda komise přehlížejí není bezvýminečně a naprosto vázán dobrým zdáním lékaře totiž jeho posouzením toho, co jako nález svůj byl dosvědčil. V případě, o němž jde, zjistil soud nalézací, že obžalovaný darem sváděl úředníka v případě rozhodování záležitosti eminentně veřejné ku dosvědčení nějaké fiktivní vady sprostující služby vojenské, tudíž ku stranictví a k porušení povinnosti úřední. Jelikož zjištěný děj naplňuje dle řečeného skutkovou povahu § 105 tr. z., jest podřadění jeho pod § 311 tr. z. dle jeho doslovu vyloučeno. Opírajíc se o zjištění soudu nalézacího, že Bedřich K., jak během trestního řízení bylo zjištěno, skutečně trpěl vadou, jeho nezpůsobilost ke službě vojenské vylučující, pro kterou též při přehlídce měl býti uznán nezpůsobilým, dovozuje zmatečnící stížnost, že o nějakém pokusu svádění ku stranictví neb ku porušení povinnosti nemůže býti řeči, poněvadž lékař Dr. František K. za takového stavu dle platných předpisů ve skutečnosti povinen byl prohlásiti Bedřicha K. nezpůsobilým; leč neprávem. Právním statkem chráněným § 103 tr. z. není objektivní správnost rozhodnutí, nýbrž integrita úředníková. Mravní tato záruka správného úřadování chráněna jest zákonem trestním, kdežto objektivní správnost zajištěna býti má odbornou kvalifikací úředníka. Lékař, jenž jako člen komise přehlížejí za svůj nález vydává, co šetřením nezjistil, porušuje povinnost svou, dosvědčiti jen to, co byl nalezl, třebaš okolnost jím dosvědčená, avšak jím nepoznaná, skutečnosti odpovídá. Jelikož dle zjištění rozsudkového obžalovaný hleděl lékaře darem pohnouti ku prohlášení nálezu fiktivního, jest po rozumu § 105 tr. z. bez významu, že pozdějším šetřením na jevo vyšlo, že Bedřich K. již v době přehlídky postižen byl tenkrát nepoznanou vadou sprostující služby vojenské. Není tudíž ani výtka zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. odůvodněna.

Čís. 101.

Pro otázku předstížení (§ 51, odst. třetí tr. ř.) jest lhotejno, zda jednalo se o úkon přípravného vyhledávání či přípravného vyšetřování, zda v onom případě pachatel byl znám a, že další řízení bylo dle § 412 tr. ř. odloženo.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1919, Nd I 301/19.)

V záporném sporu o příslušnost, povstalém v trestní věci proti Rudolfu M. a spol., pro zločiny krádeže, nedokonané vraždy a veřejného násilí mezi krajskými soudy v Plzni a v Olomouci, rozhodl nejvyšší soud, že příslušným jest krajský soud v Olomouci.

Důvody:

Obvinění jsou podezřelí ze zločinu krádeže, trestného podle § 179 z. tr., spáchaného dne 16. března 1919 v Prostějově, a ze zločinu nedo-

konané vraždy, zločinu veřejného násilí a krádeže, spáchaných dne 23. března 1919 v Plzni. V obou případech jde o zločiny, pro které příslušnými jsou soudy porotní. V případě prvním podáno bylo oznámení trestní proti neznámým tenkrát pachatelům u okresního soudu v Prostějově dne 20. března 1919 a soud ten téhož dne zahájil vyhledávání oběťmi svědků v seznamu uvedených. V případě druhém podáno bylo krajskému soudu v Plzni oznámení trestní proti neznámým pachatelům dne 24. března 1919, a téhož dne předsezval výslech poškozeného a svědka. Prvější řízení bylo k návrhu státního zastupitelství v Olomouci ze dne 1. dubna 1919 podle § 412 ř. tr. přerušeno, ve druhém pak krajským soudem v Plzni dne 1. dubna 1919 na podnět z činu Rudolfa M. vydán zatýkač. Za tohoto stavu věci jest jasno, že mezi příslušnými soudy v Plzni a v Olomouci rozhoduje předstížení, a že krajský soud v Olomouci předstihl krajský soud v Plzni. Na tom nemění ničeho okolnost, že při prvním výkonu vyšetřovacím (§ 51 odst. 3. ř. tr.), který předsezval okresní soud v Prostějově, pachatelé známi nebyli a že známými se nestali ani při přerušování vyhledávání, neboť zákon vykládá pojem předstíhnutí v ten smysl, že předstihl onen soud, který dříve než druhý nějaký výkon vyšetřovací předsezval. Že však k výkonům vyšetřovacím náleží i výkony vyhledávání a nikoli výlučně úkony náležející k přípravnému vyšetřování, plyne z toho, že pojmy »vyšetřování« a »přípravné vyšetřování« nejsou totožny a trestní řád sám na různých místech (§ 34, 64, odst. 2, 89, 357, odst. 4 a j.) užívá výrazu »vyšetřování« vůbec ve smyslu řízení trestního a § 66 tr. ř. výslovně rozlišuje výkony vyšetřovací (Untersuchungshandlungen), vztahující se k vyhledávání nebo k přípravnému vyšetřování. Nezáleží tedy na tom, byli-li okresnímu soudu v Prostějově, který první výkon vyšetřovací předsezval, pachatelé známi, čili nic, a rozhoduje čin in objecto, ve kterém výkon vyšetřovací předsezvat byl a z něhož, třeba i později nebo i po přerušování řízení Rudolfa M. a spol. obvinění jsou. Že pak vyšetřovací výkony, předsezvané ve příčině zločinu toho soudem okresním, zahrnují v sobě předstížení ve prospěch toho sborového nebo porotního soudu, k jehož obvodu dotčený soud okresní náleží, netřeba odůvodňovati.

Čís. 102.

Poměr zločinu, dle § 99 tr. zák. k přestupku § 496 tr. zák. spáchanému vyhrůžkou zlého nakládání.

Příbuzenským poměrem mezi vyhrožovatelem a ohroženým trestnost dle § 99 tr. zák. není vyloučena.

Tím, že pachatel a ten, komu bylo lehce na těle ublíženo, jsou z přízně a bydlí v témž domě, nemění se skutková podstata § 411 tr. zák. ve skutkovou podstatu § 525 tr. zák.

Odsouzen-li pachatel pro předražování a jiný ještě čin trestný, nutno uveřejnění v novinách obmezití na prv naznačený čin trestný.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1919, Kr. II 86/19.)

Zmateční stížnosti obžalovaného Aloise J. do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 1. března 1919, jimž stěžovatel byl vinným

uznán zločinem dle § 99 tr. zák., přestupkem § 411 tr. zák. a přečinem dle § 20 č. 1., 2a) cís. nařízení ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení vyhověl potud, že se rozsudek ve výroku o uveřejnění rozsudku zrušuje a zároveň se vyslovuje, že uveřejnění způsobem v rozsudku uvedeným obmezeno býti má jen na tu část rozsudku, která se týká odsouzení pro přečin předražování dle § 20, č. 1., 2a) cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud potírá zmateční stížnost přesvědčení soudu, že vyhrůžka obžalovaným pronesená byla způsobitou vzbuditi v ohrožených důvodné obavy, neprovádí žádný ze zmatečných důvodů v § 281 tr. ř. uvedených a nemůže přijíti tudíž pro přezkoumání rozsudku po stránce právní v úvahu. Namítá-li zmateční stížnost, že třeba jest zkoumati počínání obou stran, by se mohla posouditi důvodnost obav na straně domněle ohrožené ve smyslu § 99 tr. z., jest jí sice přisvědčiti, leč poukázati zároveň na to, že soud nalézací dle důvodů rozsudku požadavku tomuto též skutečně vyhověl. Okolnost, zda ta či ona strana při přelíčení o vzájemných obžalobách svědectví se vzdala čili nic, nemůže dle zásad vytknutých v § 98b) tr. z. pro posouzení nebezpečnosti vyhrůžky přijíti v úvahu. Z okolnosti, že Jan D. prohlásil, že se obával ne právě zabít, než spíše nějaké surovosti, Marie D. pak, že měla strach, že obžalovaný je zlíská, právem dovodil soud, že nelze shledávati ve vyhrůžkách hrozbu vraždou. Okolnosti ty nestačí však, by podřaděny byly vyhrůžky obžalovaného jen pod ustanovení § 469 tr. z. § 496 tr. z. sám výslovně poukazuje na to, že vyhrůžky zlým nakládáním zakládají jen tenkrát přestupek pro urážku na cti, nelze-li v nich shledati skutek trestuhodnější. Při zlém nakládání nelze účinek pro tělesnou bezpečnost předem vymeziti. Proto spadati bude vyhrůžka zlým nakládáním jen tenkrát pod hledisko § 496 tr. z., měla-li za účel projevit ohroženému toliko nevážnost, podřaditi bude jí však trestnímu ustanovení § 99 tr. z., pronesena-li v úmyslu, uvěsti ohroženého ve strach a nepokoj, a byla-li zároveň způsobitou, vzbuditi v ohroženém důvodné obavy. Oboje bylo pro tento případ v rozsudku zjištěno a odůvodněno. Též okolnost, že jednalo se o vyhrůžku mezi blízkými příbuznými, nepostačuje za takových okolností, aby podřadění skutku pod § 99 tr. z. uznáno bylo nesprávným. Pravda jest ovšem, že zákon některé přehmaty mezi blízkými příbuznými posuzuje mírněji, nežli stejné přehmaty mezi osobami, jež mezi sebou nejsou v žádném svazku příbuzenském. To však nelze vztahovati též na vyhrůžku rázu v § 99 tr. z. vytknutého, poněvadž zákon po této stránce zvláštního ustanovení pro členy rodiny neobsahuje a vyhrůžky takové právě tím, že jsou strany na vzájemný neustálý styk poukázány, mohou nabýti povahy povážlivější. Vyloučení, že by se bylo jednalo o pohrůžku vraždou, brání pak toliko potrestání dle vyšší sazby § 100 tr. z., neopravňuje však k závěru, že by šlo jen o pohrůžku zlým nakládáním ve smyslu § 496 tr. z. Stejně bezdůvodna jest námitka stížnosti, že by skutek jsoucí podkladem odsouzení dle § 411 tr. z. spadal správně jen pod ustanovení § 525 tr. z., protože poškozený bydlí ve mýměnku v domě obžalovaného

Jelikož vzájemný poměr obou stran není takový, že by mohlo vůbec býti řeči o domácí kázní, pouhé příbuzenství a obývání domu nezakládá též společnou domácnost, jakou § 525 tr. z. předpokládá, nemůže býti o pouhém podřadění pod § 525 tr. z. vůbec řeči. Oprávněna jest však zmateční stížnost, pokud brojí proti výroku rozsudku, jímž dle § 45 cís. nař. ze dne 24. března 1917 nařízeno bylo uveřejnění rozsudku na útraty obžalovaného v Lidových Novinách a na úřední desce představenstva obce. S. Zmateční stížnost necituje sice co do čísla žádný ze zmatečných důvodů § 281 tr. ř., provádí však věcně zmateční důvod § 281 č. 11 tr. ř., poukazuje na to, že soud překročil výrokem tím své trestní právo. Jelikož § 45 cís. nař. ustanovuje jako vedlejší trest uveřejnění nálezu jen při odsouzení pro přečin nebo zločin, pokud se týče i přestupek přemršťování cen, pro ostatní delikty, jimiž obžalovaný uznán byl vinným, tento trest vedlejší zákonem ustanoven není, jest patrné, že soud vyřknou uveřejnění rozsudku bez všelikého omezení, překročil své zákonité právo trestní. Bylo tudíž po stránce té zmateční stížnosti potud vyhovět, že se rozsudek v tomto výroku změnil a uveřejnění obmezilo toliko na výrok, jímž obžalovaný odsouzen byl pro přečin předražování cen.

Čís. 103.

Účinná lítost při krádeži není o sobě vyloučena tím, že krádež právnicky není ještě dokonána. Jen na tom záleží, zda záviselo na dobré vůli pachatele, chce-li věc dobrovolně vydati, či podržeti a v úplnou bezpečnost uvéstí.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1919, Kr. I 458/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací dal místa zmateční stížnosti Emilie D. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Písku ze dne 26. června 1919, jímž uznána byla vinnou nedokonaným zločinem krádeže naznačeným v §§ 8, 171, 174 IIc) z. tr., zrušil podle § 5 zák. ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. z r. 1878 rozsudek v odpor vzatý již v sezení neveřejném a odkázal věc k opětnému projednání a rozsouzení témuž soudu první stolice.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované, opírající se o § 281 č. 9a) — správně 10 — a 9b) tr. ř., jest oprávněna. Soud nalézací zjistil, že Emilie D. odcizila v továrně na tabák, kde jako dělnice byla zaměstnána, z uzamčené dílny 275 kusů doutníků, vynesla je v pytlí do dvora továrny plotem ohražené, dala je do své nůše, nasypala na ně brambory v konsumu továrny zakoupené v úmyslu, by je odnesla domů, až půjde večer z práce. Při tom přistížena byla přehlížečkou K. již doznala, že v nůši má »něco« vespod, a slíbila, že to vrátí, prosíc, aby to K. neudávala. Obžalovaná skutečně též odevzdala doutníky dozorcí V., nezastihši přijímačku P., čímž věc byla prozrazena. Soud neuznal potřebným řešiti otázku, zda obžalovaná dobrovolně škodu jejím činem způsobenou nahradila,

postaviv se na stanovisko, že skutek obžalované jest jen pokusem krádeže, kde ustanovení § 187 tr. z. nemá místa. Než, ať již skutek obžalované jest s přísně právního stanoviska snad ještě pokládati za krádež nedokonanou, jisto jest, že stěžovatelka nalézala se již tak dalece v držení doutníků, že záviselo na její dobré vůli, chce-li doutníky dobrovolně vydati, či chce-li přes to, že byla K. přistížena, pokusiti se přece jen o to, by doutníky ze dvora továrny ven dostala, to tím spíše, ana se K. ani nepřesvědčila, mnoho-li tabáku obviněná v nůši má, nýbrž spokojila se s jejím slibem, že to »něco« tabáku vrátí. Za takového stavu věci nelze však obžalované odepřiti možnost, by se za ostatních podmínek § 187 tr. z. stala účastnou dobrodiní tohoto zákonného ustanovení, pakliže odčinila škodu z účinné lítosti. Neboť zákon prohlašuje každou krádež a každé zpronevření beztrestným, jakmile celá škoda z účinné lítosti pachatelem včas byla odčiněna. To platí tudíž o každém případě, kde dle stavu věci nastala vůbec možnost vyhovětí předpisu § 187 tr. z., byť i držení pachatelovo nebylo snad ještě úplně zabezpečeno. Poněvadž soud nalézací se svého právního stanoviska neuznal potřebným, ostatní podmínky § 187 tr. z. v rozsudku zjistiti, bylo zmateční stížnosti z důvodů § 281 č. 9 b) tr. ř. dáti místo již v sezení neveřejném, rozsudek jako zmatečný zrušiti a věc k opětnému projednání a rozhodnutí první stolici vrátiti.

Čís. 104.

Předražování. K pojmu spáchání činu ve velkém rozsahu (§ 21 č. 2 b) cís. nařízení z roku 1917). Nákupem ku dalšímu zřízení je každý nákup, jenž neděje se pro vlastní potřebu, nýbrž za účelem obchodním, tudíž i za účelem splnění smlouvy dodávací.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1919, Kr. I 166/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Antonína P. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Jičíně ze dne 7. března 1919, jímž uznán byl vinným přečinem dle § 21, č. 1, 2 b) cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Roku soudnímu vyhrazeno je rozhodnutí o zmateční stížnosti, pokud uplatňuje důvody zmatečnosti dle č. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Se stanoviska prvého z těchto důvodů zmatečnosti běře stížnost v odpor předpoklad rozsudku, že čin obžalovanému za vinu kladený spáchán byl ve velkém rozsahu. Stížnost dovozuje, že nákup 16820 q zelí ve třech sousedních obcích od maloročníků nespadá pod pojem velkého rozsahu ve smyslu § 21, č. 2 lit. b) cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., že by pojmu tomu vyhovovalo leda skoupení celé úrody zelí v Libáňském okrese ve všech téměř obcích. Císařské nařízení nevymezuje samo nikterak blíže pojmu, o němž je řeč, zejména neurčuje nejnižší hranice, od níž po-

čínajíc by nákupy slušelo pokládati za nákupy ve značném rozsahu. Poněvadž však naopak nestanoví ani nejnižší hranice použitelnosti § 21, č. 1 dle množství, váhy, nebo ceny předmětů potřeby, takže každýkoli nákup předmětů potřeby, i v množství nejmenším (jednotlivého vejce jedné hlávky zelí a pod.) za ostatních podmínek § 21 je trestný, dlužno výrazu »velký rozsah« rozuměti prostě dle obecné mluvy u porovnání s množstvím ne-li nejmenším, tož alespoň v drobném obchodě obvyklým. Nálezací soud tu pak zjišťuje, že obžalovaný nakoupil celkem 165 q zelí a že při nákupu 88:2 q přeplatil úředně stanovenou a až dotud obvyklou cenu. Toto zjištěné množství 88:2 q zelí odůvodňuje předpoklad, že se nákup dál ve velkém rozsahu. Příkladati měřítka velkoobchodu zákon svým zněním ani duchem nikterak neospravedlňuje, rovněž nebylo by odůvodněno zněním zákona a jeho účelem, chrániti spotřebitele před velikými formami lichvy předměty spotřebními, by »velký rozsah« předpokládán byl teprve snad při opakování činnosti snad po živnostensku provozované, nebo při skupování ve velkém, zvláště když by v tom případě přicházel již v úvahu také zákaz § 23, č. 3 cís. nař. Předpokladem, že obžalovaný dopustil se činu ve smyslu č. 1 § 21, jemu za vinu kladeného, ve značném rozsahu, neporušil tedy soud nálezací práva. Svoje vývody k důvodu zmatečnosti dle č. 10 § 281 tr. ř. podřazuje zmateční stížnost neprávem pod tento důvod zmatečnosti předpokládající, že stížnost uznává trestnost činu, pro nějž byl obžalovaný odsouzen, a jen se domáhá jiné jeho subsumce právní, nežli byla dovođena v rozsudku. V pravdě stížnost, pokud vůbec k vývodům jejím lze přihlížeti, pokud totiž neopouští půdu zjištění rozsudkových závazných pro ni i pro soud zrušovací (§ 288, č. 3 tr. ř.), provádí rovněž důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř. Tvrdí-li tu především, že předpisu § 21 nelze na čim obžalovaného použití, poněvadž předpis ten předpokládá koupi předmětu potřeby, který kupující chce dále zciziti, kdežto obžalovaný prý nechtěl zelím dále obchodovati a prodati je tomu, kdo za ně dá více, nýbrž kupoval je na určito pro tábor uprchlíků ve Cmuntu, dlužno ji jednak odkázati na slova zákona, jež nevyžadují úmyslu obchodovati zbožím ve smyslu obžalovaným předpokládaném, nýbrž úmysl zciziti je, jednak na vlastní vývody stížnosti, dle nichž cena, dle § 1053 obč. zák. podstatný příznak smlouvy kupní, nebyla se správou tábora v době nákupu zelí pevně ujednána, a konečně k tomu, že slovy § 21 »dále chce zciziti« zřejmě mají býti postiženy všechny nákupy, které se nedějí pro vlastní potřebu, nýbrž za účelem obchodním, tedy i nákupy nutné ke splnění smluv dodávacích. Vylučovati nákupy tohoto druhu z nákupů spadajících pod pojem nákupů provedených v úmyslu zboží dále zciziti, nebylo by přípustno již z důvodů trestní politiky, ano by usnadňovalo obcházení zákazu a přičilo by se také výše již zmíněnému smyslu a účelu zákona.

Čís. 105.

Předražování. S hlediska § 20 cís. 2 b) cís. nařízení z roku 1917 nezáleží na tom, zda zisk připadnouti má pachateli, či osobě třetí. Úmysl, využití mimořádných válečných poměrů není vyloučen tím, že předmět potřeby přenechán živnostníkem živnostníku z pohutky, by druh druhu

zbožím vypomáhal. Pro pojem řetězového obchodu se nevyhledává, by nereelní obchodování se opakovalo nebo dělo se po živnostensku.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1919, Kr. I 241/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Václava Č., Josefa H., Josefa S. a Josefa L. do rozsudku krajského jako nálezacího soudu v Mladé Boleslavi ze dne 15. dubna 1919, jímž uznáni byli vinnými Václav Č. přečinem dle § 23, č. 4, pak přestupky dle §§ 20, 21 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., Josef H. přečinem dle § 20 správně 20, č. 2 b) téhož cís. nař., Josef S. přestupkem dle § 20 téhož cís. nař., a Josef L. přestupkem dle § 21 téhož cís. nař., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost Josefa H. přichází pro soudní rok v úvahu jen potud, pokud dovolávajíc se zmatečného důvodu § 281, č. 9 a) a 10, správně jen 10 tr. ř. brojí proti odsouzení stěžovatelovu pro přečin místo pouhého přestupku dle § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. Zmateční stížnost dovozuje totiž, že stěžovatel sám neměl z trestního činu zisku žádného, poněvadž jednal jen jako správce panství ve prospěch majitelů, a že proto nemůže býti u něho řeči o neoprávněném zisku 200 K převyšujícím, jímž kvalifikace skutku jako přečin jest podmíněna. Než vývodům zmateční stížnosti nelze přisvědčiti, správně jest naopak opačné stanovisko v odpor vzatého rozsudku. V odstavci 2 b) § 20 cís. nař. mluví se ovšem jen o neoprávněném zisku, jenž byl docílen neb docílen býti měl trestným činem, právě však okolnost, že zákon neobmezuje tento neoprávněný zisk výslovně na osobu pachatele, ve spojení s okolností, že odstavec prvý téhož paragrafu ohrožuje trestem každého, kdo buď patrně přemrštěnou cenu žádá neb ji sobě a nebo jinému dává poskytnouti neb slíbiti, vyplývá zřejmě, že odst. 2 b) na zřeteli má zisk z trestního činu docílený vůbec bez ohledu na to, připádl-li zisk ten pachateli samému neb osobě jiné. Musilat by kvalifikace č. 2 b) § 20 vůbec odpadnouti, kdyby šlo o případ, kde pachatel přemrštěný zisk dal někomu jinému poskytnouti nebo přislíbiti. To však zřejmě nevyhovovalo by intencím zákona. Právem ostatně poukazuje též v odpor vzatý rozsudek na to, že by, kdyby bylo stanovisko zmateční stížnosti správné, stačilo nastrčiti vždy jen prodavače a hlavně prodavače nemajetného, by kvalifikace skutku jako přečin byla znemožněna. Odsouzení pro přestupek § 20 prohlašuje stěžovatel za nesprávné, poněvadž prý on a Josef L., oba řezníci, žili v přátelském poměru a v živnosti si jen proto přenecháním masa vzájemně vypomohli. Tento přátelský poměr a vzájemně si vypomáhání vylučuje dle náhledu stěžovatelova úmysl využití mimořádných poměrů válečných. Neboť o využití válečných poměrů dalo by se mluvit jen tehdy, kdyby na jedné straně byl producent nebo obchodník, ne však v případě přítomném, kde obě strany jsou živnostníci prodávající

Trestní rozhodnutí.

přímo konsumentům. Než nelze nahlédnouti, proč má býti úmysl využití mimořádných poměrů válečných při prodeji předmětů potřeby vyloučen okolností, že oba kontrahenti jsou živnostníci. Zákon sám neobmezuje trestnost na obchodníky nebo výrobce zboží, nýbrž ohrožuje každého trestem, kdo za okolností v § 20 uvedených za předmět potřeby požaduje cenu zřejmě přemrštěnou, což s úspěchem činiti lze jen tehdy, když okolností tržové to připouštějí, jako za nouze válkou způsobené. Též nesejde na tom, zda pohnutkou obchodu byla přátelská ochota, jakmile cena požadovaná byla patrně přemrštěná. Nevylučuje ani přátelství, ani ochota využívání poměrů válečných, zvláště může-li prodávatel čítati s tím, že kupující přítel přemrštěnou cenu na osobu třetí převalí. Nelze sledovati tudíž výtky stěžovatelem rozsudku v uvedeném směru činěné za oprávněné, nehledíc ani k tomu, že rozsudek tvrzeného přátelského poměru mezi stěžovatelem a Josefem L. a vzájemné vypomáhání z ochoty vůbec nezjišťuje. Rovněž bezdůvodná je stížnost pokud čelí proti výroku odsuzujícímu ve směru § 23 cís. nař. Zmateční stížnost pohřešuje ve zjištěném skutku stěžovatelovu činění, které by se krylo s pojmem pletich, když přijde známý řezník ze sousední obce ku známému řezníku, jenž náhodou před tím dobytek koupil, aby mu ho část přenechal. V přítomném obchodu možno shledati řetězový obchod prý tím méně, an prodej se stal jinému řezníku pro jeho konsumenty a nebyl to stěžovatel, jenž se obrátil na L., nýbrž L. sám, jenž stěžovatele za přenechání masa jím již zakoupeného požádal. Než pro pojem řetězového obchodu jest lhůstojno, kdo k obchodu, o nějž jde, podnět dal, rozhodujícím jest, že prodej nestal se přímo konsumentům, nýbrž jinému živnostníku k dalšímu prodeji. Nepotřebným vmísením se do přechodu zboží s producenta do konsumu bylo zboží zde krom toho o obnos přemrštěný zbytečně zdražováno, což jest charakteristickou známkou řetězového obchodu. Obchod takový vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování za účelem docílení zisku a je způsobitý, by cena předmětu potřeby byla stupňována. Tím stává se obchod pletichou, ať již uzavřen byl mezi známými živnostníky a ať již podnět k němu dán byl se strany kupitelovy neb prodávatelovy. Ovšem že maso mělo se dostat konečně do konsumu, avšak ne cestou přímou, nýbrž prostřednictvím osoby třetí, o jejíž zisk cena měla býti stupňována. Že by byl měl Josef L. úmysl prodati maso svým zákazníkům bez výdětku, prohlásil soud za nevěrohodně. Jde tudíž o případ řetězového obchodu ve smyslu § 23, č. 4 cís. nař. Nesprávným jest též stanovisko, že při jednotlivém nahodilém prodeji nelze mluvit o provozování obchodu. Císařské nařízení čeliti má zdražování zboží nereelním obchodem vůbec a nevyžaduje, by toto nereelní obchodování dělo se po živnostensku. Jak navedoucí tomu ostatní případy v témž § cís. nař. zařazené, nepředpokládá se pro trestnost, by zdražování bylo opakováno, i jednotlivý případ dostačí. Proto nelze z použití výrazu, »kdo řetězový obchod provozuje«, odvozovati, že by ke skutkové povaze přečinu nestačil i jednotlivý případ řetězového obchodu, to tím méně, an řetězový obchod předpokládá přechod zboží více rukama, jenž děje se více obchodními uzávěry, což samo o sobě použití výrazu o provozování obchodu odůvodňuje. Bylo proto zmateční stížnost Václava Č., i pokud odkázána byla do veřejného přelíčení, jako bezdůvodnou zamítnouti.

Cís. 106.

Soudu není dovoleno, by při pachatelích, jenž 14. rok svého věku již překročili, vyloučil pouze pro mladistvou nezralost pachatelovu přičetnost.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1919, Kr I 415/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 26. května 1919, pokud jím obžalovaná Marie F. byla dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěna obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z., a zrušiv rozsudek pro zmátečnost, vrátil věc témuž nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud nalézací sprostil Marii F. z obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži, jakkoli zjistil, že věci ukradené v táboře jindřichovickém měla prý ve svém baťochu, poněvadž obžalovaná, jež právě teprve 14. rok byla překročila, nebyla ještě úplně duševně zralá, takže jí trestnost jejího jednání nepřišla na vědomí, ona spíše jednala pod vlivem zlého příkladu osob, jež pokládala za autoritu, a nebyla tudíž s to, by význam a následky trestního činu postřehla. Zmateční stížnost státního zastupitelství, brojící proti výroku osvobozujícímu z důvodů § 281, č. 5 a 9 a) tr. ř. jest odůvodněna. Platný trestní zákon v § 2 d) vylučuje přičítání skutku jako zločin u pachatelů, kteří ještě 14. rok nepřekročili. Tím, že trestní zákon sám přesně dle věku určuje hranici přičetnosti osob fysicky nevypělých, odbírá soudci právo, by vliv mladistvého věku na přičetnost individuálně zkoumal. Duševní nezralost spojenou nezbytně s mladistvým věkem možno proto soudci jen v těchto zákonem přesně vytknutých mezích uplatňovati jako důvod přičetnosti vylučující. I osoby nedospělé jakmile překročily věk dětský, označuje zákon trestuhodnými v mezích § 237 a 269 za činy, jež by jinak zločin opodstatňovaly. Při pachatelích, kteří 14. rok překročili, uznává duševní nevypělost jen za polehčující okolnost, vedle § 46 a) tr. z. Jen kdyby šlo o duševní stav ve smyslu § 2 a), b) tr. z., možno by bylo pachatele, jenž 14. rok překročil, z důvodu nepřičetnosti zodpovědnosti sprostiti. V přítomném případě dovolává se rozsudek pouze skutečnosti, že obžalovaná, 14. rok právě teprve překročivší, jest duševně málo vyvinutá, sám pak připouští, že měla nejasný pocit, že páše snad bezpráví, když věci z jindřichovického tábora pocházející převedla na sebe. Za takového stavu věci nemohla by dle platného zákona duševní nevypělost, ať již podmíněná mladistvým věkem neb snad i stupňovaná slabším rozumem, jakmile nevyrovnala se stavu § 2 a) tr. z. vytknutému, ospravedlniti výrok sprostující. Byl by soud, šlo-li o zločin i osobu nedospělou, musil odsouditi pro přestupek nedospělých; tím méně směl zcela sprostiti obžalovanou, jež dospělosti již byla nabyla. Soud nalézací, jenž z uvedeného nesprávného důvodu na sprostění obžalované obžaloby se usnesl, neměl ovšem příčiny zvláště zjišťovati zločinnou podstatu skutku. Tato mezera ve zjištěních skutko-

vých brání nejvyššímu soudu, by vynesl ihned rozsudek ve věci samé. Bylo se proto obmeziti na výrok zrušující a vrátiti vše k opětnému projednání a rozsouzení první stolicí.

Čís. 107.

Amnestie. Postupovati dle § 4 nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918 čís. 28 sb. z. a n. smí soud nalézací teprvé, když vynesl rozsudek odsuzující. Není mu však dovoleno, by, pomína otázku viny, vynesl sprostující rozsudek s odůvodněním, že pachatel jest účasten amnestie.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1919, Kr I 435/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chrudimi ze dne 7. července 1919, pokud jím obžalovaná Antonie A. sprostěna byla dle § 259, č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 5 čís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., a, zrušiv rozsudek pro zmátečnost, vrátil věc témuž nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl a po případě zahájil další řízení ve smyslu § 4 nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918, č. 28 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství brojí proti rozsudku nalézacího soudu jen potud, pokud jím byla obžalovaná sprostěna obžaloby pro přečin dle § 5 čís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., a to z důvodů zmátečnosti § 281, č. 7 a 9b) tr. ř.

Ve směru nejprv uvedeném jest zmáteční stížnost patrně neodůvodněna. Neboť nalézací soud sprostil obžalovanou na základě provedeného řízení o obžalobě státního zastupitelství obžaloby pro přečin dle § 5 cit. čís. nař. a v důvodech rozsudku osvobození toto zevrubně odůvodnil. Tím byla obžaloba ve smyslu § 259 tr. ř. úplně vyřízena a nelze uplatňovati důvod zmátečnosti § 281, č. 7 tr. ř. proto, poněvadž byl vynesl výrok osvobozující, jakkoliv dle náhledu zmáteční stížnosti měla být obžalovaná uznána vinnou přečinem shora uvedeným.

Odůvodněna jest zmáteční stížnost ve směru § 281, č. 9b) tr. ř. Rozsudek zjistil ve skutku obžalované objektivní a nevyloučil ani subjektivní skutkovou povahu přečinu, na nějž obžaloba zněla. Osvobození stalo se dle důvodů rozsudku jen proto, poněvadž nalézací soud shledal u obžalované podmínky § 4 c) nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918 o amnestii. Toto nařízení upravuje však zvláště postup při rozhodování o podmínkách amnestie v § 4. Poukazuje soud, který rozhodoval ve věci jako první stolice, by rozhodl z povinnosti úřední, nebyl-li trest ještě proveden, vyslechna úřad veřejné žaloby, zda podmínky amnestie jsou splněny. Uzná-li ve prospěch odsouzeného, není do usnesení soudu stížnosti. Již ustanovení, že proti rozhodnutí, znějícímu ve prospěch odsouzeného není stížnosti, nasvědčuje tomu, že nemá se

tak státi v rozsudku, vneseném na základě hlavního přeličení. Jinak nebylo by lze odepríti veřejnému žalobci stížnost zmáteční z důvodu § 281, č. 9 b) tr. ř., kterýžto nařízení Národního výboru nikterak neobmezuje. Znění zmíněného nařízení, že o prominutí trestu rozhoduje soud, který rozhodoval ve věci jako prvá stolice, a že rozhoduje v případech, ve kterých trest nebyl ještě proveden, z moci úřední, jinak na žádost účastníků, dokazuje však, že řízení podle druhého odstavce § 4 podmíněno jest rozsudkem odsuzujícím alespoň v první stolicí. Nedošlo-li ani k odsouzení v první stolicí, pak není tu podmínka pro soudní řízení o amnestii (§ 4, odst. 5). V daném případě soud nalézací sám učinil výrok příznivý obžalované v rozsudku, aniž dříve, pokud ze spisů jest patrné, vyslechl vůbec úřad veřejné žaloby. Proti tomuto výroku osvobozujícímu nutno ovšem připustiti a za odůvodněnou uznati zmáteční stížnost veřejného žalobce z důvodu § 281, č. 9 b) tr. ř., kteráž však vzhledem k ustanovení 4. odstavce § 4 nařízení Národního výboru nemůže, jak toho zmáteční stížnost žádá, vésti ku přezkoumání, bylo-li právem vysloveno, že jsou zde podmínky amnestie, poněvadž by v tom bylo shledávati obcházení tohoto zákonného ustanovení. Soud zrušovací vyhověl proto zmáteční stížnosti státního zastupitelství potud, že rozsudek v části v odpor vzaté zrušil jako zmátečný, nemohl však rozhodnouti ihned ve věci samé, ježto nalézací soud zjistil sice objektivní skutkovou podstatu trestného činu, obžalované za vinu kladeného, neprovedl však určitých zjištění po stránce subjektivní; musila být tedy věc dle § 288, č. 3 tr. ř. v rozsahu zrušení odkázána zpět soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl. Setrvá-li veřejný žalobce na obžalobě, pak bude soudy o věci samé rozhodnouti, a dopadne-li rozhodnutí v neprospěch obžalované, bude nalézacímu soudu postupovati dále dle odst. 2 § 4 nařízení Národního výboru, pročež mu byl v tomto směru dán v nálezu uvedený poukaz.

Čís. 108.

Nedovolenou po rozumu § 32 zbroj. pat. jest držba zbraní i tehdy, přiči-li se všeobecnému, dočasně vyslovenému zákazu, zbraně mítí.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1919, Kr II 231 a 232/19.)

Ku zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznal nejvyšší soud jako soud zrušovací právem:

Usneseními okresního soudu v Šumperku ze dne 4. října 1919, kterými trestní spisy pro přestupek § 32 zbrojního patentu ze dne 24. října 1852, č. 223 ř. z. jednak proti Františku S., jednak proti Ludvíku M. a Janu U. postoupeny byly okresnímu hejtmánství v Šumperku k úřednímu jednání, porušen byl zákon v ustanoveních §§ 32 a 40 cit. zbrojního patentu.

Důvody:

Nařízením zemské politické správy v Brně ze dne 18. března 1919, č. 19.088 bylo v základě § 42 zbrojního patentu ze dne 24. října 1852

č. 223 ř. z. z důvodů bezpečnosti až na další zastaveno na Moravě právo míti a nositi zbraně a náboje každého druhu a byla držitelům zbraní uložena povinnost, v jich uschování se nalézající zbraně, náboje a pod. u politického úřadu po vyhlášení tohoto nařízení bezodkladně odevzdati. Dle spisů okresního soudu v Šumperku bylo u obviněného Františka S. dne 30. srpna 1919 16 vojenských patron a lovecký nůž — t. zv. »Hirschfänger« — a u obviněných Ludvíka M. a Jana U. dne 2. září 1919 po jedné lovecké pušce nalezeno. V obou případech postoupilo okresní hejtmanství v Šumperku oznámení tamnímu okresnímu soudu k příslušnému jednání. Okresní soud v Šumperku zabýval se při hlavním přelíčení otázkou, nepochází-li věci u obviněného S. nalezené z krádeže, a vynesl konečně rozsudek osvobozující co do skutkové povahy přestupku dle § 464 tr. z., prohlásil zároveň usnesení, že se spisy ohledně nedovolené držby zbraně postoupí okresnímu hejtmanství k příslušnému jednání dle § 40 zbroj. pat. I v druhé trestní věci bylo hlavní přelíčení nařízeno a při tom stejné usnesení učiněno. Obě usnesení zakládají se na porušení a nepravém výkladu ustanovení §§ 32 a 40 zbroj. patentu. Dle § 32 zbroj. pat. třesce se ten, kdo má zbraň a munici, nemaje k tomu dovolení. Ježto dle naduvedeného nařízení místodržitelstvím vydán byl pro celou Moravu v základě § 42 zbroj. pat., všeobecný zákaz míti zbraně a náboje každého druhu, a ježto pro obviněné Františka S., Ludvíka M. a Jana U. žádná z výjimek § 2 tohoto místodržitelského nařízení neplatí, jest patřno, že se obvinění dopustili přestupků ve smyslu § 32 zbroj. pat., jenž podléhá dle jasného ustanovení § 40, odst. 2 zbroj. pat. pravomoci soudní. Bylo proto vyhověti zmatečnì stížnosti, podané generální prokuraturou dle § 33 tr. ř. pro zachování zákona, a uznati dle § 292 tr. ř., jak jest shora uvedeno.

Čís. 109.

Kdo padělá poukázku obecního úřadu na petrolej a použije ji v úmyslu, by vymohl si přiděl petroleje, jemu nepatřící, dopustí se zločinu podvodu dle §§ 197 a 199 d) tr. zák.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1919, Kr I 302/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnì stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 5. května 1919, jímž byl obžalovaný Josef Z. uznán vinným přestupkem falšování veřejné listiny dle § 320 lit. f) tr. z., a zrušiv rozsudek uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 d) tr. zák.

Důvody:

Na Josefa Z. v B. podalo státní zastupitelství v Chebu dne 13. února 1919 obžalobu pro zločin podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. z., spáchaný falšováním poukázky obecního úřadu v B. ze dne 20. prosince 1918 na petrolej, tudíž veřejné listiny, a použitím této falšované poukázky k oklamání Marie F., čímž měla býti poškozena obec B. ve vykonávání svého

práva na úpravu odběru petroleje. Rosudkem krajského soudu v Chebu byl Josef Z. uznán vinným toliko přestupkem § 320 lit. f) tr. z. V enuciátě se praví, že falšoval poukázku, vydanou obecním úřadem v B., tudíž listinu veřejnou, bez zlého úmyslu, předpokládaného v § 197 tr. z., a v důvodech rozsudkových, že soud věří hájení se obžalovaného, že nefalšoval poukázku v úmyslu, poškoditi obec v jejím právu na úpravu odběru petroleje, nýbrž že jen chtěl dosíci většího množství petroleje na prodavačce jeho, obchodnici F., soud prý nemohl dospěti k přesvědčení, že obžalovaný falšoval poukázku ve zlém úmyslu, předpokládaném v § 197 tr. z., totiž v úmyslu poškoditi obec B. ve vykonávání práva jejího na úpravu odběru petroleje, nýbrž že ku falšování došlo beze všeho zlého úmyslu, konečně, že obžalovaný falšoval poukázku bez úmyslu podvodného. Státní zastupitelství uplatňuje proti tomuto rozsudku důvod zmatečnosti dle č. 10 § 281 tr. ř., dovozuje, že přesné zachování a provedení předpisů vydaných za účelem stejnoměrného zaopatření obyvательства svítivem je právem státu, chráněným také § 197 tr. z. Jestliže tedy obžalovaný zamýšlel opatřiti si falšováním poukázky větší množství petroleje, nežli mu dle přidělu příslušelo, zmařil tím úmyslně úpravu spotřeby petroleje a poškodil tím i zúmyslně právo obce resp. státu na úpravu tu. Praví-li pak soud nalézací, že nemohl dospěti k přesvědčení, že obžalovaný falšoval poukázku ve zlém úmyslu předpokládaném v § 197 tr. z., totiž v úmyslu poškoditi obec B. ve vykonávání práva jejího na úpravu odběru petroleje, nýbrž že ku falšování tomu došlo beze všeho zlého úmyslu, spočívá v tomto výroku pouze nesprávné právní hodnotění skutkových zjištění, tudíž nesprávný výklad zákona. Stížnost státního zastupitelství je oprávněna. Neboť soud nalézací, jen právním omylem sveden, nevyvodil ze zjištěného stavu skutkového správných právních důsledků. Zjišťuje soud nalézací sám podle doznání obžalovaného, že obžalovanému šlo při falšování odběrové poukázky a při použití jejím k oklamání obchodnice F. o to, by na této obchodnici, již svěřen byl obecním úřadem v B. rozprodej přidělového petroleje v částkách po $\frac{1}{8}$ kg rodinám, v nichž někdo byl nemocen, dosáhl většího přidělu, nežli mu náležel a byl poukázán. Dalšího zlého úmyslu však ke skutkové podstatě zločinu, obžalovanému za vinu kladeného, třeba nebylo a nemůže tedy sprostění obžalovaného býti odůvodňováno nedostatkem takového dalšího zlého úmyslu. Stačí, že obžalovaný, jak doznává a soud nalézací za prokázáno přijímá, učinil, čeho objektivně vyžaduje se ke skutkové podstatě podvodu ve smyslu § 199 d) tr. z. v úmyslu, dosíci tak přidělu většího, nežli mu příslušel, což jednak vzhledem k tomu, že přiděly vyměřeny byly dle zjištění rozsudku obecním starostou a obecním písařem podle množství pohotového petroleje a podle počtu rodin, ve kterých byl někdo nemocen, nebylo možno beze zkrácení jiných, ku přidělu petroleje oprávněných, jednak nemohlo se obejít bez ujmy a porušení práv státu, jenž svými správními úřady a za pomoci úřadů obecních na se vzal rozdělení daných zásob svítiva ve snaze, docíliti tak rozdělení jeho spravedlivého a rovnoměrného, a jehož, účel ten sledující, opatření takto byla mařena. Zmatečnì stížnost poukazuje právem k tomu, že na podkladě § 8 nařízení min. ze dne 11. prosince 1916 č. 411 ř. z. vydalo místodržitelství v Praze výnos ze dne 13. srpna 1918, č. 63 z. z., jímž upravena byla spotřeba petroleje pro podzim a zimu

1918/19, a jehož § 2 stanoví, že petrolej smí býti detailisty vydáván obyvatelstvu jen na poukázky obecním úřadem vydané a jen ve množství na poukázce vyznačeném. Nařízení to zachováno zákonem ze dne 28. října 1918, č. 11 sb. zák. a nař. v platnosti. Nařízení toto nebylo pouhým opatřením dohlédacím, nýbrž mělo, jak řečeno, za účel hmotnou úpravu zaopatření obyvatelstva svítivem; vzešlo tedy z něho státu, resp. i dalším ústavům práva veřejného a orgánům jejich, pokud postaveny byly do služeb zmíněného nařízení, právo na to, by opatření obyvatelstva svítivem dále se skutečně dle úředního rozvrhu. Každým úmyslným mařením rozdělení petroleje podle úředního rozvrhu rušeno jest tedy nutně v poslední řadě právo státu, resp. obce na přivodění stavu, úředním rozvrhem zamýšleného. Zjišťuje-li tudíž rozsudek úmysl obžalovaného, dosíci většího množství petroleje, nežli mu dle úředního přidělu náleželo, pak úmysl jeho nutně nesl se zároveň k tomu, by stát resp. obec utrpěly škodu na svém právu na úpravu přidělů petrolejových. Tím dána jest skutková podstata zločinu dle § 197, 199 d) tr. z. také po stránce subjektivní a nemůže tedy býti řeči o pouhém přestupku § 320 lit. f) tr. z.

Čís. 110.

Vkladní list (vkladní knížka) na bankovky, jež při odkolkování byly státní správou zadrženy, není způsobilým předmětem krádeže.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1919, Kr I 556/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Jana H. do rozsudku krajského soudu v Budějovicích jakožto výjimečného soudu ze dne 29. září 1919, jímž byl vinným uznán zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II c), 176 II a) i 179 tr. z., jakož i přestupkem proti bezpečnosti majetku podle § 477 tr. z. a sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin krádeže, jehož prý se dopustil. odciziv dvě vkladní knížky znějící na 2010 K 1280 K, zadržené při okolkování bankovek.

Důvody:

Krádeže dopouští se (§ 171 tr. z.), kdo pro svůj užitek cizí věc movitou z moci jiného bez souhlasu jeho odejme. Užitek míní se zde, že pachatel si umožňuje, by s věcí byl s to skutečně nakládati tak, jak nakládati s ní bylo v moci posavadního majitele. To plyne z povahy činu, jímž moc nad věcí na straně posavadního majitele se maří a na straně pachatele bytí i ne právně, tož přece skutkově se zjednává. Ježto pak užitek z krádeže ve shora vymezeném smyslu jest jedním z pojmových znaků krádeže, jest na prvý pohled patrné, že, kde není možnosti, by pachatel již odejmutím věci řečeného užitku došel, nelze mluvit o krádeži, třebaže odejmutím věci zjednána byla možnost, by pachatel použitím věci spáchal další čin, jímž teprve onoho užitku dochází. Neboť užitek neprýští zde z odejmutí věci, nýbrž teprve z umožněného činu trestního, v němž pachatelova činnost dochází vyvrcholení a jímž onen

prvý krok za zakázaným účelem se střežává. V případě, o který se tuto jedná, odejmuty z moci posavadního majitele a bez jeho souhlasu vkladní listy (vkladní knížky) na bankovky, jež při odkolkování byly státní správou zadrženy. Po rozumu shora uvedených vývodů jest tudíž otázkou, zda obžalovanému odejmutím vkladních listů zjednána byla též užitek, jaký z držby vkladních listů vyplýval pro poškozeného. K této otázce dlužno dáti odpověď zápornou. Především jest jisto, že vkladní listy (vkladní knížky) jako takové nemají ani pro poškozeného ani pro pachatele nižádné hodnoty. Oč se zde jedná, jest, zda a za jakých podmínek držba vkladních listů (vkladních knížek) umožňuje jich majiteli právní, pokud se týče alespoň skutečnou moc nad zadržnými bankovkami. Dle § 1 zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. zák. a nař. a §§ 5 a 8 nařízení ministra financí ve srozumění s ministerstvem spravedlnosti z téhož dne č. 86 sb. zák. a nař. jsou zadržené bankovky státní záručitelnou zápůjčkou se strany věřitele nevypověditelnou, se strany státu kdykoli splatnou. Zápůjčka jest mezi živými nepřevoditelná, nezastavitelná a nezabavitelná. Vkladním listem, jenž dle § 5 dotčeného nařízení vydává se o zadržných bankovkách, nezjednává se tudíž straně právo k výpovědi, převodu nebo zastavení pohledávky, aniž k vybírání jedno-percentního úroku, ježto úrok dle § 8 nařízení jednou za rok i bez předložení vkladního listu se připisuje a jen s pohledávkou samou a za týchž podmínek jako tato bude svého času vyplacen. Nezjednává se tudíž vkladním listem ani majiteli jeho ani odciziteli možnost, by mezi živými s pohledávkou nakládal neb užitek z ní bral. Na případ smrti lze ovšem o pohledávce pořizovati a pohledávka patří do majitelovy pozůstalosti. Než bude ještě doličeno, že na straně odcizitele pohledávka držbou vkladního listu o sobě nestane se ani vhodným předmětem posledního pořizování, ani součástí odcizitelovy pozůstalosti. Z řečeného vyplývá, že vkladním listem v pravdě osvědčuje se pouze a jedině nárok strany na to, by jí zápůjčka svého času, až a v jaké míře bude vklad uvolněn, byla státem splacena. Než ani ohledně tohoto nároku není vkladní list průkazem o sobě postačitelým. Dle § 3 nařízení ze dne 7. března 1919, č. 118 sb. z. a n. nestačí, by při výplatě předložen byl vkladní list, nýbrž vybírajcí musí předložiti průkaz, že jest totožným s osobou, na jejíž jméno byl vkladní list vydán. Dědicům jest se vykázati povolením soudu, jež, kdyžž zápůjčka jest, jak řečeno, mezi živými nepřevoditelná, nezastavitelná a nezabavitelná, bude uděleno jen, když zůstavitel byl totožným s osobou, na jejíž jméno byl vkladní list vydán. Arciž bylo řečené nařízení č. 118 sb. zák. a nař. vydáno jen u příležitosti a za účelem uvolnění vkladů, v nařízení blíže určených. Ježto však ustanovení § 3, odst. 3 nařízení jest nutným důsledkem zásad, vylčených v § 1 zákona č. 84 sb. zák. a nař., bude i pro budoucnost nutno, by na ustanovení tom bylo setrváno. Odejmutím vkladního listu nenabývá tudíž pachatel ani té jediné možné věci nad vkladem, totiž možnosti, uvolněný vklad svého času vybrati. K tomu bylo by třeba, by opatřil si ještě průkaz o totožnosti s osobou, na jejíž jméno byl vkladní list vydán. To však státi by se mohlo jen spácháním činu trestního. Užitek z odejmutí vkladního listu byl by však sprostředkován nikoli touto činností o sobě, nýbrž teprve oním novým činem trestným. Ježto, jak doličeno, pro obžalovaného z odejmutí vkladních listů o sobě užitek po rozumu § 171 tr. z. vzeští ne-

mohl, nezakládá tento skutek děj krádeže a slušelo se obžalovaného v tomto směru dle § 259, č. 3 tr. ř. obžaloby sprostiti.

Čís. 111.

Jak trestatí opatřování neokolkovaných bankovek padělanými kolků a padělaní kolků, pokud se týče opatřování padělaných kolků za účelem, by jimi byly neokolkované bankovky opatřeny a do oběhu dány, byl-li čin spáchán před působností zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n.?

(Rozh. ze dne 10. ledna 1920, Kr I 592/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaných Bertholda S., Frydy S., Josefa M. a Bernarda R. do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Liberci ze dne 24. října 1919, jímž byli jmenováni obžalovaní uznáni vinnými zločinem dle § 1 zák. z 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňují zmáteční důvod § 281, č. 10 tr. ř., poněvadž prý skutek neprávem podřaděn byl pod ustanovení § 1 zák. ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. Zastupující zmáteční stížnosti vesměs stanovisko, že, jelikož skutek stěžovatelů nestal se pokud prokázatelnou, po 4. červnu 1919, dni to, kterým zákon ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. nabyl účinnosti, nelze jej posuzovati podle tohoto zákona, neobsahujícího žádného ustanovení, dle něhož by zákon ten působil nazpět. Dle náhledu stěžovatelů bylo je uznati vinnými pouze zločinem podvodu vedle § 199 d) tr. z. pro padělaní kolků, nejsoucích veřejnými úvěrními papíry, jež mají platnost mince. Zmateční stížnost Fridy S. tvrdí dále, že, i kdyby skutek podřaděn byl novému zákonu, šlo by jen o skutkovou podstatu § 5, nikoli tohoto zák., poněvadž kolků pokládati lze toliko snad za nástroje neb prostředky k padělaní peněz. Zmateční stížnost Josefa M., ohledně něhož rozsudek zjišťuje, že společně s Bernardem R. skutečně padělaných kolků použil ku přelepění neokolkovaných bankovek, jimiž pak platy konal, hájí in eventum stanovisko, že činnost tato mohla by nanejvýše opodstatňovati změňování veřejných úvěrních papírů dle § 114 a) a 115 tr. z. Zmateční stížnosti jsou vesměs bezdůvodny. Vůči zmáteční stížnosti Josefa M., jež tvrdí, že vzhledem ku výroku rozsudkovému, uznávajícímu stěžovatele vinnými jen, že dorozuměvše se s pachatelem neb osobou, jinak na činu účastněnou, spolupůsobiti při udávání v zákoně ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n. uvedených padělaných kolků, důvody, pokud zjišťují i vydávání falešnými kolků okolkovaných bankovek, nezaslouhují povšimnutí, budiž poukázáno na stanovisko soudu nalézacího v důvodech vytknuté, že udávání falešných kolků pojímá v sobě též udávání bankovek takovými kolků opatřených, takže dotyční stěžovatelé ve skutečnosti i touto činností uznáni byli vinnými. Ve věci samé správným označiti dlužno podřadění skutku pod § 1 nového zákona o padělaní peněz a cenných papírů. Dle § 2 zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., jímž ministr financí zmocněn byl

by provedl okolkování bankovek, ustanoveno, že po skončeném okolkování mají jen bankovky kolkované kolkem československé republiky nucený oběh v území československého státu. Prováděje zákon vyslovuje ministerské nařízení ze dne 25. února 1919, č. 86 sb. z. a n. v § 8, že, počínajíc 10. březnem 1919, není neokolkovaná bankovka více zákonným platidlem na území československého státu. Též § 2 zákona ze dne 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a n., jímž se upravuje oběh a správa platidel v československém státě a doplňuje zmocnění ministerstva financí, dané zákonem ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., vyslovuje, že bankovky, označené ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., jsou, pokud nebudou vyměněny za jiná platidla, zákonným platidlem, a jest stát i kdokoli jiný povinen přijímatí je při placení v jmenovité jich hodnotě. Vyslovuje pak dále § 3 zákona, že neoznačené bankovky rakousko-uherské banky, pokud ministr financí ohledně některých druhů přechodně jinak neustanovil, přestávají býti zákonným platidlem. Z toho vyplývá nesprávnost tvrzení, že kolek jest jen osvědčením, že zapraven i proc. poplatek okolkovací. Naopak stal se pro oblast československého státu dle těchto ustanovení kolek, zavedený zákonem ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., podstatnou součástí veřejných úvěrních papírů, majících platnost mincí. Jest proto na snadě, že opatřování neokolkovaných bankovek padělaným kolkem jest padělaním tohoto druhu peněz ve smyslu § 106 tr. z. a padělaní kolků za účelem, by jimi byly neokolkované bankovky opatřeny a do oběhu dány, pokud se týče opatření takovýchto padělků za účelem uvedeným opodstatňuje všechny náležitosti spoluviny na padělaní veřejných papírů úvěrních ve smyslu § 107 tr. z. Již dle starého zákona trestního nelze tudíž správným uznati tvrzení, že by zjištěná činnost stěžovatelů spadala pouze pod hledisko zločinu podvodu ve smyslu § 199 d) tr. z. aneb že by nanejvýše mohla tvořiti změňování veřejných úvěrních papírů ve smyslu § 114 a 115 tr. z. Ohledně působnosti nového zákona o padělaní peněz a cenných papírů čís. 269 sb. z. a n. není ovšem zákonem vysloveno, že by zákon ten působil nazpět. Sluší tudíž i ohledně zákona postaviti se na stanovisko čl. IV. a IX. úvozov. zák. k trestnímu zákonu, dle nichž nového zákona trestního sluší užití na všeliké činy trestné, jichž se někdo před vejitím nového zákona v platnost dopustil potud, pokud se podle tohoto nového zákona trestního nemá o nich jednati přísněji, než dle práva starého. Z tohoto ustanovení vychází též na jevo, že pro posuzování mezi působností starého a nového trestního zákona přichází v úvahu jen ustanovení platné pro konkrétní skutek, a ne zákon ve své celistvosti. Proto nesprávným jest stanovisko uplatňované ve stížnosti Bernarda R., že různá trestní ustanovení nového zákona překročují meze trestnosti dle dosavadního trestního zákona, takže sluší onen vůči tomuto pokládati za přísnější a nelze ho použiti na skutky před 4. červnem 1919 spáchané. V úvahu přichází jen, zda by činnost, zjištěná ohledně jednotlivých stěžovatelů, posuzována jsouc dle starého zákona, doznala těžšího posouzení, nežli se jí dostává dle zákona nového. Jak shora dovoděno, spadala by činnost veškerých veškerých stěžovatelů pod ustanovení § 106 pokud se týče 107 tr. z., jež jí ohrožují — jelikož byly falešně okolkované bankovky skutečně zhotoveny a zhotovení stalo se nástroji usnadňujícími zmnohonásobování těchto papírů. — trestem doživotního těžkého žaláře. Dle nového zákona ze dne 22.

května 1919, č. 269 sb. z. a n. odsouzení byli všichni stěžovatelé pro zločin § 1 tohoto zákona, na který, nebylo-li tu okolností, v druhém odstavci tohoto paragrafu uvedených, ustanoven jest trest těžkého žaláře od 10 do 15 let. Nemůže být pochyby, že vůči tomuto poslednějším trestnímu ustanovení jeví se trestní ustanovení § 108 tr. z. přísnějším a že proto dle zásady článku IX. uvoz. zák. k tr. z. správně použito bylo zákona nového, jakkoliv čin, pokud prokázatelný, spáchán nebyl po dni vstoupení v platnost zákona nového. Mělo-li pak použito býti zákona nového, pak nemohlo jíti o pouhý zločin dle § 5 tohoto zákona, poněvadž výslovným ustanovením druhého odstavce § 12 byly z prostředků, které jsou nepochybně určeny k padělání peněz (§ 5 zák.), vyňaty kolký, uvedené v zákoně ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., jichž padělání na roveň postaveno bylo padělání peněz vedle § 1 zákona. Neprávem dovozují též zmateční stížnosti Josefa M. a Bernarda R. právě z tohoto ustanovení § 12 nového zákona, že falšování kolků nemohlo spadati pod § 11. hlavu zákona starého. Starý zákon ovšem nemohl pomýšleti na falšování kolků, o něž tuto jde, poněvadž kolký tohoto druhu v čas jeho vydání neexistovaly. Jakmile však zákonem kolký tyto prohlášeny byly pro oblast československé republiky podstatnou součástí platné měny, stalo se jich falšování a dodání za účelem padělání bankovky činností, spadající pod § 107 tr. z. Ovšem potřebí bylo zvláštního ustanovení § 12 druhého odstavce nového zákona, nechť-li zákonodárce, by falšování těchto kolků spadalo toliko pod mírnějším trestem ohrožený zločin dle § 5 zák., nýbrž trestáno bylo přísnějším trestem § 1. Toho s hlediska zákona starého nebylo třeba, poněvadž tento v § 108 co do trestu mezi zločinem dle § 106 a spoluvinou dle § 107 nerozlišoval. Ostatně bylo by odůvodněno zvláštní ustanovení § 12 nového zákona již snahou, by trestnost falšování kolků převedena byla z méně spolehlivé půdy pouhé interpretace na pevnou půdu zákonného ustanovení. Z těchto úvah nebylo, byť i snad odůvodnění rozsudku po stránce právní postrádalo v lečterém směru potřebné přesnosti, uznati rozsudek sám zákonu nevyhovujícím a bylo zmateční stížnosti všech obžalovaných jako bezdůvodné zamítnouti.

Čís. 112.

Uplynutím doby, ve které náleželo provést demobilisaci určitého ročníku branců, zaniká ohledně příslušníků tohoto ročníku pravomoc trestních soudů vojenských, byť i propuštění toho kterého brance nebylo zvlášť vysloveno.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1920, Kr I 13/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem:

Rozsudkem zemského trestního soudu jako soudu porotního v Praze ze dne 30. ledna 1919 a řízením mu předcházejícím porušen byl zákon v ustanoveních §§ 1, 60 tr. ř. a §§ 11, č. 1 a 12 voj. tr. ř. Rozsudek ten se zrušuje a zemskému trestnímu soudu v Praze se ukládá, by řízení ve věci této obnovil, máje při tom zřetel k předpisu § 66 tr. ř.

Důvody:

Rozsudkem zemského soudu trestního v Praze jako soudu porotního ze dne 30. ledna 1919 odsouzen byl Vendelín S., dne 11. ledna 1886 narozený dělník z R., pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a), c) a 176 II a) tr. z., spáchaný v noci na 14. prosince 1918 ve Smichovské nádražní restauraci, ku trestu těžkého žaláře v trvání 3 roků, zostřeného čtvrtletně tvrdým lůžkem. Rozsudek tento nabyl moci práva a odsouzený odpykal si nyní trest v trestnici Pankrácké. Jak z předložených spisů vychází, sloužil Vendelín S. podle dovolenky ze dne 15. července 1918 a přípisu vrchního strážmistra u náhradního praporu pěšího pluku č. 28 v Brucku n. M., odkud byl co vrátivší se zajatec na 8nedělní dovolenou propuštěn. Po uplynutí této dovolené nenarukoval a skrýval se až do převratu. Po převratu nastoupil dle přípisu náhradního praporu čsl. pěšího pluku č. 28 ze dne 5. září 1919 činnou službu dne 11. prosince 1918 a byl dne 21. prosince 1918 opětně co sběh vzat ze stavu. Na základě těchto skutečností dlužno přisvědčiti k náhledu generální prokuratury, že rozsudek svrchu zmíněný jest zmatečným dle §§ 1 a 60 tr. ř. a 11, č. 1 a 12 voj. tr. ř., byv vynesena soudem nepřislušným, poněvadž Vendelín S. byl v době, kdy spáchal trestný čin, kterým byl uznán viným, to jest dne 13. a 14. prosince 1918 v činné službě vojenské a podléhal tedy dle §§ 11, odst. 1 a 12 voj. tr. ř. pravomoci soudů vojenských. Slušelo proto uznati, že rozsudkem tím a řízením mu předcházejícím byl porušen zákon v ustanoveních §§ 1 a 60 tr. ř. a 11, č. 1 a 12 voj. tr. ř. a rozsudek ten podle § 292 tr. ř. zrušiti. Naproti tomu nebylo lze vyhověti dalšímu návrhu zmateční stížnosti generální prokuratury, by zemskému trestnímu soudu v Praze bylo nařízeno, by postoupil spisy vojenskému zástupci v Praze k dalšímu příslušnému jednání. Návrh ten vychází z předpokladu, že na příslušnosti soudů vojenských, která tu, pokud jde o krádež obviněnému za vinu položenou, v době spáchaní činu nepochybně byla, se později ničeho nezměnilo. K náhledu tomu nelze přistoupiti. Výnosem ze dne 31. ledna 1919, odst. III., doplň. č. j. 1600 demobilisovalo a propustilo ministerstvo Národní obrany mužstvo narozené v letech 1882 až 1886 na trvalou dovolenou a nařídilo (v oddíle A 3), že propuštění to se provede postupně od nejstaršího k nejmladšímu ročníku v době od 14. do 28. února 1919. Propuštění ročníku 1886, k němuž náleží i Vendelín S., mělo býti provedeno do 28. února 1919. Ku provedení této demobilisace předpisuje citovaný ministerský výnos arci jisté řízení (zápis do seznamu, lékařskou prohlídku a j.), jimž měly pro každého jednotlivce, který měl na propuštění nárok, zjištěny býti předpoklady jeho propuštění. V důsledcích svých nařizoval tudíž citovaný výnos vlastně individuální propuštění jednotlivých vojínů, které, pokud jde o Vendelína S., provedeno nebylo. Z povahy demobilisace jako aktu veřejnoprávního a z doslovu příslušného výnosu nutno však dovozovati, že toto individuální propuštění na trvalou dovolenou mělo ráz jen deklaratorní, zjišťující nutné předpoklady, a že veřejnoprávní účinky tohoto propuštění nastávaly již ex tunc, to jest nejpozději od posledního dne, kdy propuštění příslušného ročníku mělo býti provedeno, v našem případě tedy od 28. února 1919. Demobilisace a propuštění na trvalou dovolenou mají dle § 1 branných předpisů III. díl za následek přeložení vojína do neaktivního poměru a končí jimi nepochybně

poměr zakládající pravomoc vojenských trestních soudů. Dle § 16, odst. 1 voj. tr. ř. zaniká však ukončením poměru zakládajícího pravomoc vojenských trestních soudů pravomoc tato pro obecné činy trestné, ne učinil-li příslušný vojenský úřad nebo soud před ukončením tohoto poměru žádného opatření, čelícího k přípravě neb zahájení trestního řízení. Nic takového se však ve případě našem nestalo, neboť první oznámení o vojenském svém poměru učinil Vendelín S. teprve v podání ze dne 20. dubna 1919 a teprve v přípise ze dne 29. října 1919 žádá vojenský zastupce v Praze o zaslání spisů za účelem stíhání Vendelína S., zastává při tom arci mylný náhled, že jest příslušným i ku stíhání krádeže, spáchané v noci ze dne 13. na 14. prosince 1918. Za tohoto stavu věci pominula tudíž následkem demobilisace a propuštění Vendelína S. na trvalou dovolenou, pokud jde o tuto krádež, podle § 16, odst. 1 voj. tr. ř. příslušnost vojenských soudů, třeba že byla dříve podle §§ 11, č. 1 a 12 voj. tr. ř. opodstatněna, a k rozhodování o příslušné obžalobě jsou nyní příslušnými řádní soudové občanští, kteří v době spáchání činu a dokonce i rozsudku k rozhodování tomu arci příslušnými nebyli. Na tom nemění praničeho ani okolnost, že v přípise náhradního praporu čsl. pěšího pluku č. 28 ze dne 5. září 1919 se praví, že Vendelín S., nastoupiv dne 11. prosince 1918 u tohoto pluku činnou službu, byl dne 21. téhož měsíce vzat ze stavu jako s b ě h. Neboť, i když se má za to, že zvláštní kompetenční důvod § 11, č. 8 voj. tr. ř., podřizující pravomoci vojenských trestních soudů všechny z činné služby uniknouvší sběhy, není alterován ani demobilisací, ani propuštěním vojna na trvalou dovolenou, nelze ve případě našem Vendelína S. za sběha vůbec pokládati, poněvadž z předložených trestních spisů jde nepochybně na jevo, že příčinou jeho vzdálení se od pluku po 11. prosinci 1918 nebylo svémocné sběhnutí, nýbrž skutečnost, že byl hned po spáchání činu dne 14. prosince 1918, kdy byl ostatně veden i formelně ještě ve stavu své setniny, vzat do vazby, z níž nebyl dosud propuštěn. Nebylo lze tudíž naříditi zemskému trestnímu soudu v Praze, aby postoupil spisy vojenskému zástupci k dalším příslušnému řízení, spíše bylo soudu tomu, poněvadž jest, pokud jde o krádež spáchanou v noci ze dne 13. na 14. prosince 1918, třeba že dříve příslušným nebyl, nyní podle § 16, odst. 1 voj. tr. ř. příslušen, uložití, by řízení ve věci této obnovil, maje při tom zření k předpisu § 66 tr. ř.

Čís. 113.

Pouhá, byť i snad pachátelem při patřičné bdělosti předvídatelná možnost, že obsah uzavřeného urážlivého dopisu dostane se na vědomí osobám třetím, nečiní odeslání dopisu ještě sdělením jeho obsahu po rozumu § 488 tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1920, Kr II 237/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 3. prosince 1918, pokud jím byl Ludvík F. vinným uznán přestupkem § 488 tr. z., pak rozsudkem

krajského jako odvolacího soudu v M. ze dne 21. května 1919, pokud jím odvolání obžalovaného bylo zavrženo, porušen byl zákon v předpisu § 488 tr. z.; rozsudky zrušují se v celém objemu a okresnímu soudu nařizuje se obnova řízení o soukromé žalobě dra A.

Důvody:

V červenci 1918 prodal Ludvík F., stavitel v K., svou továrnu a hospodářství v K. jistému Adolfu W., jenž pověřil advokáta Dra A. vyhotovením kupní smlouvy. Jako část závazných ujednání bylo mezi stranami sjednáno, že Ludvíku F. případnou má polovici úrody, kterou bude povinen svým vlastním nákladem skliditi. Dr. A. upozornil strany, že tato podmínka sotva bude moci býti splněna, jelikož veškerá úroda je státem zabavena a poukázal strany, by bližší podmínky v tom směru dojednaly u politického úřadu. Když pak v září 1918 Ludvík F. se na Adolfu W. oné polovici úrody domáhal, intervenoval k vyzvání W. Dr. A. u okresního hejtmanství, kdež mu bylo sděleno, že W. nesmí Ludvíku F. vydati žádného obilí, ježto je ve prospěch státu zabaveno. To sdělil Dr. A. W-ovi. Na to obdržel Dr. A. od Ludvíka F. uzavřený, rekomandovaný dopis ze dne 11. října 1918, v němž Ludvík F. kritisoval jeho činnost v této právní záležitosti, zejména jeho intervenci u hejtmanství a dotkl se jeho cti následujícími v dopise obsaženými výroky:

»Jestli mi Dr. M. řekl pravdu, bylo by žvanění Vaše nesprávné a nemístné, ba přímo ve špatném úmyslu škodné, takže by rodina má musela zahynouti... Nenahližím, že můžete tak nesvědomitě firmu W. informovati a proti mně štváti. Již jedenkrát jsem Vás prosil, byste se nemíchali do věci, do kterých Vám nic není a vůbec když jím nerozumíte. Podobné nárazy na mne, jak již jste se jich dříve dopustil, musíte ponechat, neb to slušnost advokáta nedovoluje... Jinak byste byl původcem zapředění firmy W. do nepřijemnosti dosti značné... W. mi zrno dát nechce a Vy ho v omylu jeho ještě podporujete. Když jste byl na hejtmanství věc pokaziti, tedy byste mohl sám jíti věc napravit... Takové jednání se hodí mezi jím stejné do Galicie a Vy to, ctěný pane doktore, nenahližte... jinak budu nucen zajeti na Vys. místodržitelství a tam svou stížnost osobně přednésti.«

Pro tento obsah dopisu podal Dr. A. na Ludvíka F. dne 18. října 1918 u okresního soudu v N. žalobu pro urážku na cti. Ludvík F. přiznal v průběhu trestního jednání, že dopis, o němž jde, skutečně psal a Dru A-ovi uzavřený a rekomandovaný poštou zaslal, omlouvaje se rozčilením a tvrdě, že dopis psal na základě toho, co se dověděl u okresního hejtmanství o intervenci Dra A. Přes to, že jednalo se o uzavřený, rekomandovaný a na soukromého žalobce adresovaný dopis, shledal soud první stolice rozsudkem ze dne 3. prosince 1918 obžalovaného vinným přestupkem dle § 488 tr. z., že sdělováním vymyšlených skutečností obvinil soukromého obžalobce z určitého nečestného jednání. Odvolání, jež Ludvík F. proti rozsudku tomu co do výroku o vině i trestu podal, bylo zamítnuto rozsudkem krajského soudu v M. jako soudu odvolacího ze dne 21. května 1919, pokud směřovalo proti výroku o vině jako bezdůvodné a pokud směřovalo proti výroku o trestu jako nepřipustné. Ve

směru ke skutkové povaze přestupku dle § 488 tr. z. požadovaného »sdělování« vymyšlených, osobní cti se dotýkajících skutečností, zjišťuje soud první stolice, že dopis dostal do rukou a otevřel soukromý obžalobce sám, že jej však nečtený odložil a že dopis byl pak přečten kanceláří; rozsudek má tímto výrazem na mysli patrně jen solicitora soukromého žalobce, jelikož průvodním řízením nebylo zjištěno, že by dopis, o němž jde, kromě solicitora by býval ještě někdo jiný četl. Za to, že obsah dopisu zvěděl solicitor, čímž pak soud Ludvíka F. zodpovědným z toho důvodu, že neoznačil dopis zevně jako soukromý a že proto mohl předvídati, že dopis, označený ostatek na obálce celou firmou obžalovaného, dostane se do rukou kanceláře soukromého obžalobce a dle pravidelného chodu věci bude kanceláří otevřen. Rozsudek první stolice prohlašuje, že prý jest s dostatek a všeobecně známo, že dopisy adresované na advokáta, nejsou-li označeny jako soukromé, otvírá, podobně jak v továrnách, kancelář a že proto muselo to býti známo i Ludvíku F. vzhledem k jeho povolání jako továrníku. Na základě svědecké výpovědi solicitora běže soud za prokázáno, že i v kanceláři Dra A. uvedeným způsobem se postupuje, že solicitor má plnou moc a že otvírá všechny dopisy ovšem jen, není-li Dr. A. přítomen. Konkrétně dostal se dle soudního zjištění dopis k vědomosti kanceláře tím, že Dr. A. otevřel jej sice, jsa doma, nechal jej však ležeti nečtený, čekaje na »priora«, a solicitor jej pak přečetl. Soud druhé stolice, jenž odvolání zamítl, připojil se k důvodům rozsudku první stolice, dodav, že, jelikož Ludvík F. nenaznačil na dopise výslovně, že se má dostat jen do rukou adresáta a jelikož poslal dopis na advokáta Dra A. bez omezení, musil si býti toho vědom, že se dopis dostane do rukou osoby od Dra A. rozdílné; jednal prý tedy »nedbale« a, poněvadž urážku na cti i z nedbalosti spáchatí lze, bylo jej odsouditi. Rozsudky obou stolic porušen byl zákon. Budiž ponecháno stranou, zda poukazem, že jest s dostatek a všeobecně známo, že dopisy na advokáta adresované a zevně jako soukromé nepoznačené otvírá jeho kancelář a že to Ludvíku F. vzhledem k jeho povolání jako továrníku musilo býti známo, prokázati lze, že okolnost ta i obžalovanému skutečně známa byla. Zjišťují soudy obou stolic, že ani v konkrétním případě, tedy v kanceláři soukromého žalobce, všeobecně neotvírala korespondenci kancelář, nýbrž činila tak jen tehdy, když soukromý žalobce nebyl v kanceláři přítomen. Dokonce zjišťují oba soudy, že dopis, o němž jde, dostal do ruky právě soukromý žalobce sám a že jen tím, že jej nechal otevřený v kanceláři ležeti, způsobil, že se dostal obsah jeho k vědomosti jeho solicitora. K tomu, by ve smyslu § 488 tr. z. mohlo se mluvit o »sdělování« vymyšlených, cti se dotýkajících skutečností, nestačí, aby osoba, jež zaslala uzavřený dopis přímo tomu, jehož se urážky týká, mohla snad předvídati, že dopis dostane se do rukou osoby třetí; naopak jest zapotřebí, by pisatel dopisu měl přímo vůli, by se sdělení do rukou třetí osoby dostalo anebo, by aspoň vědom sobě byl toho, že dopis nutně, tedy za všech okolností a dle přirozeného běhu věci a nikoliv snad jen za určitých okolností, jež nemohl znáti, dostane se do rukou osoby třetí. I kdyby bylo správným, že obžalovaný, jak uvádí soud druhé stolice, jednal »nedbale« tím, že na dopis nedal poznámku, že jde o dopis soukromý, ačkoliv z druhé strany mluví ve prospěch obžalovaného okol-

nost, že uzavřený dopis rekomandoval, by zajistil, že se dostane do rukou adresáta, nestačila by tato nedbalost k tomu, by mohl býti za výsledek nezamýšlený a nečtený činěn zodpovědným. Pouhá »možnost«, že se obsah uveřejněného dopisu dostane na vědomí osobám třetím, byť i snad nedbalostí odesílatelovou stupňovaná, nečiní odeslání dopisu ještě »sdělením« jeho urážlivého obsahu. Nebyl-li však tento »sdělen« osobě třetí obžalovaným, pak spadá potrestání urážlivého obsahu jen do příslušnosti úřadů správních; trestnost dle XII. hl. druhého dílu trestního zákona nenastává. Proto netřeba řešiti tu též otázku, zda obsah dopisu, alespoň v některých obrazech (jako: »Již jedenkrát jsem Vás prosil, abyste se nemíchal do věcí, do kterých Vám nic není a vůbec když jim nerozumíte. Podobně nárazy na mne, jak již jste se jich dříve dopustil, musíte ponechatí neb to slušnost advokáta nedovoluje... Takové jednání se hodí mezi jím stejné do Galicie a Vy, to; ctěný pane doktore, nenahlížete« ...) nespadá spíše pod hledisko § 491 tr. z., jenž vůbec vyžaduje veřejnosti ve smyslu prvního odstavce tohoto §. Na všechen způsob porušen byl rozsudky v přítomném případě vnesenými zákon v předpisu § 488 tr. z. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti, podané generální prokuraturou dle § 33 a 479 tr. ř. na ochranu zákona, a poněvadž obžalovaný byl uvedenými zmatečnými rozsudky odsouzen k trestu, ale zjištění jich v přítomném případě přece jen »sdělení« ve smyslu § 488 tr. z. zcela nevylučuje, bylo dle § 292 tr. ř. uznati tak, jak shora uvedeno.

Čís. 114.

Předražování. »Dáti si poskytnouti« (§ 20 č. 1. cís. nař. z roku 1897) znamená každé přijetí ceny výslovně nepožadované nebo ceny převyšující cenu požadovanou.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1920, Kr I 377/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Rudolfa F. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 6. června 1919, jímž byl uznán vinným přestupkem dle § 20, č. 1 a přečinem dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce materiální vytýká stížnost, že nelze mluvit o předražování dle § 20, č. 1 cís. nař., poněvadž obžalovanému F-ovi R. sám nabídl cenu 33 K za maso, bez jakéhokoliv přičinění a požadování obžalovaného; »dáti si poskytnouti« předpokládá prý jazykově i dle smyslu projevení úmyslu prodávajícího k dosažení jistého prospěchu a není totožné s pouhým přijetím. Než stížnost jest na omylu: Dle původních tří cís. nař. o zásobování obyvatelstva předměty potřeby bylo trestno pouze požadování přemrštěné ceny, přijetí dobrovolně nabídnuté přemrštěné ceny bylo

však beztrestné. Toto vymezení pojmu předražování ukázalo se však příliš úzkým a vedlo k častému obcházení trestních předpisů t. zv. nepřímým požadováním. Byla proto skutková povaha deliktová ve 4., dosud platném cís. nař. rozšířena na případy, v nichž si prodávající dává poskytnouti nebo slíbíti patrně přemrštěnou cenu. »Dáti si poskytnouti« znamená tedy každé přijetí ceny výslovně nepožadované, nebo ceny převyšující cenu požadovanou, tedy každé uzavření obchodu za cenu patrně přemrštěnou. To vyplývá ze slovního výkladu i z tendence zákonného ustanovení, které chce předem postihnouti každé jednání prodávajícího, týkající se uzavření obchodu, při němž se nedbá přiměřených cen. —

Neodůvodněnou zmatečnou stížností bylo proto zamítnouti.

Čís. 115.

Poměr cís. nařízení ze dne 24. března 1897 č. 131 ř. z. k zákonu o trestání válečné lichvy, pokud se týče k zákonu o soudech lichevních.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, N I 18/20.)

Připisem ze dne 31. prosince 1919 sdělil nejvyšší vojenský soud nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu tento děj: Nejvyšší vojenský soud zamýšlí rozhodnouti negativní spor o příslušnost mezi vojenským zástupcem v T. a státním zástupcem v M. v trestní záležitosti proti pěšáku Ladislavu Š. náhradního praporu p. pl. č. 92 a spol. následovně a žádá na základě § 39 y. tr. ř. (čl. VIII. zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 89 sb. z. a nař.) o sdělení vlastního názoru při vrácení spisů: Pěšák Ladislav Š., četař Antonín G. a šikovatel Václav H. jsou podezřelí, že páchali od října 1919 až do 4. listopadu 1919 řetězový obchod s cigaretami, pokud se týče je za přemrštěné ceny prodávali a tím se dopustili přečinu podle § 23 : 4, pokud se týče přestupku podle § 20 nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. Nejvyšší vojenský soud má za to, že souditi o těchto trestných činech přísluší lidovému soudu pro trestání válečné lichvy dle zákona ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n. a to z těchto důvodů: § 1 cit. zákona přikazuje zvláštním soudům lichevním trestní řízení pro činy proti zákonům nebo nařízením vydaným od počátku války k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno; dle § 30 nabyt zákon ten účinnosti dnem 7. listopadu 1919 a to i při trestných činech spáchaných před tímto dnem, avšak po 28. říjnu 1918, pokud nedošlo k rozhodnutí první stolice, a dle odstavce druhého platí ustanovení tohoto zákona také pro osoby vojenské. Nařízením vlády republiky československé ze dne 11. listopadu 1919 č. 596 sb. z. a nař., jež vydáno bylo podle § 1, odst. 2 zákona ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n. byly ovšem v § 1, lit. a) pravomoci soudů lichevních přikázány trestní činy proti zákonu ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy, a mimo to trestní činy proti § 33 nař. vlády republiky československé ze dne 27. června 1919, č. 354 sb. z. a n. o úpravě obchodu obilím a mlýnskými výrobky, takže ve příčině kom-

potence soudu řádného (v přítomném případě, ježto se jedná o osoby vojenské, soudu vojenského) a lidového soudu lichevního ohledně činů spáchaných před platností zákona o trestání válečné lichvy (ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. [resp. zákona o lidových soudech lichevních] ze dne 17. října 1919 č. 567 sb. z. a n.) mohou vzniknouti pochybnosti, zda trestní činy spáchané proti dřívějším ustanovením o trestání válečné lichvy mají býti souzeny soudy řádnými čili nic. Avšak vzhledem k přesnému ustanovení § 30 zákona o soudech lichevních a poněvadž není myslitelné, že by zákonodárce s jedné strany v cit. paragrafu výslovně prikazoval činy trestné po 28. říjnu 1918 spáchané do oboru působnosti lidových soudů lichevních, s druhé strany však nařízením vylučoval je z této kompetence tím, že by působnost těchto soudů omezoval na činy podle zákona o trestání válečné lichvy, který teprve 7. listopadu 1919 nabyt účinnosti, jest nejvyšší vojenský soud toho názoru, že i trestní činy proti nařízením ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., spáchané přede dnem 7. listopadu 1919, avšak po 28. říjnu 1918, náležejí před lidové soudy lichevní, jež ovšem po rozumu čl. IX. uváděcího zákona k tr. zák. při rozhodování o nich jsou vázány ustanoveními starých nařízení, pokud jsou mírnější než ustanovení zákona o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919. Při tom nelze konečně přehlédnouti, že ustanovení nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., pokud nebyla zákonem ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. zrušena, jako součást tohoto zákona i nadále zůstala v platnosti. Nebylo tudíž po zdejšímu názoru zapotřebí, by v nařízením vlády ze dne 11. listopadu 1919, č. 596 sb. z. a n. vedle zákona ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n. bylo uvedeno také nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z.

Shora naznačený dopis zodpověděl nejvyšší soud jako soud zrušovací takto:

K připsu E 1593/19—2 ze dne 31. prosince 1919 přistupuje nejvyšší soud na stanovisko, že trestní řízení proti pěšáku Ladislavu Š., četaři Antonínu G. a šikovateli Václavu H. pro přečin řetězového obchodu, pokud se týče přestupek předražování náleží k příslušnosti soudů lichevních. Při tom uváženo toto: Věcná příslušnost lichevních soudů vymezena byla v povšechných rysech zákonem rámcovým (§ 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n.), jemuž dle zmocnění a poukazu téhož zákona dostalo se výplně nařízením ze dne 11. listopadu 1919 č. 596 sb. z. a n. Tímto nařízením (§ 1 a) přikázány pravomoci soudů lichevních na místě soudů řádných mimo jiné trestné činy proti zákonu ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy. Tento zákon míněn jest jakožto kodifikace všech činů trestných, které náležejí do kategorie válečné lichvy (zpráva právního výboru o vládním návrhu na trestání válečné lichvy a o lidových soudech pro ně, tisk 1697, str. 22). Důsledkem toho vysloveno v čl. I. zákona č. 568/19 sb. z. a n., že ustanovení císařského nařízení ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. a zákonný článek IV. a IX. z roku 1916, platný na území kdysi uherském, jakož i všechna jiná pravidla se zrušují, pokud odporují ustanovením tohoto zákona. By správně bylo lze vystihnouti poměr cís. nař. č. 131/17 ř. z. k zákonu o trestání válečné lichvy č. 568/19 sb. z. a n., nutno porovnatí obsah cís. nařízení a zákona. Tu pak se objeví, že pokud jde o skutkové podstaty trestných činů, zákon jednak beze změny, jednak s určitými změn-

nami přejal veškeré skutkové podstaty cís. nařízení, jednak stanovil skutkové podstaty nové, cís. nařízení dosud cizí. Co trestů se týče, jsou tyto vesměs přísnější a to zejména i při skutkových podstatách, jež beze změny převzaty z cís. nařízení. Při těchto posléz řečených trestních činech zůstává tudíž skutková podstata táž, aťsi čin spáchaný byl před působností či za působnosti zákona. Nebylo proto závady, by zákon tyto činy trestné, jež za týchž podmínek již dle cís. nařízení čís. 131/17 ř. z. trestnými byly a za týchž podmínek i dle zákona čís. 568/19 sb. z. a n. trestnými zůstaly, nepřikázal v § 30 zákona čís. 567/19 sb. z. a n. pravomoci soudů lichevních i tehdy, byly-li spáchany přede dnem působnosti zákona, avšak po 28. říjnu 1918. Má tudíž ustanovení § 30 zákona čís. 567/19 sb. z. a n. ráz pouhého předpisu o příslušnosti, jež ohledně trestných činů, jež za týchž předpokladů byly již trestnými dle cís. nařízení č. 131/17 ř. z., přesunuje se na soudy lichevní. Neustanovuje se však § 30 a nebylo zajisté úmyslu, by stanovena byla zpětná působnost zákona č. 567/19 sb. z. a n., obsahujícího veskrze jen předpisy procesuální, i v ohledu materielně právním, tedy v otázce, jež do rámce tohoto zákona vůbec nepatří. Nelze proto vykládati ustanovení § 30 zákona čís. 567/19 sb. z. a n. tak, že by v roucho nových nebo pozměněných skutkových podstat slušelo se vtěsnati i činy, spáchané v době, kdy tyto skutkové podstaty vůbec nebo tak, jak jsou nyní, nebyly ještě zákonem stanoveny. Otázka materielně-právní zpětné působnosti nových předpisů patřila do zákona čís. 568/19 sb. z. a n. a došla tam skutečně rozřešení v § 25. Tento zákonný předpis stanoví zcela ve shodě se zásadou, vytkanou v čl. IX. uvoz. pat. k trest. zákonu (čl. XI., uvoz. pat. k voj. tr. zák. a § 2 uher. tr. zákona), že trestné činy, spáchané před působností zákona, jichž skutková podstata převzata beze změny z práva dřívějšího, trestají se dle předpisů plativších v době spáchaní (§ 25 zákona, č. 568/19 sb. z. a n.) a contrario v souvislosti s § 30 (1) zákona čís. 567/19 sb. z. a n.). Soustřeďují se proto předchozí úvahy v těchto právních větech:

1. trestné činy, jichž skutková podstata i vedle obsahu zákona č. 568/19 sb. z. a n. zůstala táž, jak vymezena byla cís. nařízením čís. 131/17 ř. z., patří, i když spáchany byly před působností zákona čís. 567/19 sb. z. a n., avšak po 28. říjnu 1918 k pravomoci soudů lichevních, podléhají však až na výjimku, stanovenou v § 25 zákona čís. 568/19 sb. z. a n., trestům, určeným v cís. nařízení čís. 131/17 ř. z.

2. k činům trestným, jež staly se jimi teprve rozšířením skutkových podstat cís. nařízení čís. 131/17 ř. z. nebo vytkáním zcela nových skutkových podstat v zákoně čís. 568/19 sb. z. a n., shora zmíněná přechodní ustanovení vůbec se nevztahují, činy ty zakládají nově vytvořené skutkové podstaty jen, byly-li spáchany po působnosti zákona čís. 568/19 sb. z. a n.

Ježto pak skutková podstata přestupku předražování, pokud se týče přečinu řetězového obchodu přešla s cís. nařízením čís. 131/17 ř. z. beze změny do zákona čís. 567/19 sb. z. a n., spadá trestní věc, o kterou se tuto jedná, pod shora uvedený bod 1.

Čís. 116.

K pojmu »skutečného násilného vztažení ruky« po rozumu § 81 tr. zák.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1920, Kr. I 464/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa R. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 22. srpna 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř., majíc za to, že ve zjištěném jednání obžalovaného nespočívá skutková podstata § 81 tr. z. pro nedostatek skutečného násilného vztažení ruky nebo nebezpečné pohružky. Dle zjištění rozsudku uchopil obžalovaný v okamžiku, kdy četnický strážmistr C. chystal se složit s vozu zabavené maso, otěže, práskl do koně a odjížděl. C. běžel za ním, chytil koně v předu za uzdu a volal několikrát na obžalovaného, by koně zastavil. Obžalovaný však neposlechl, nýbrž i pak ještě, když byl četník koně rovněž ujal za otěže, by jej zadržel, švihal koně bičem, takže četník, poněvadž povoz jel těsně při kraji silnice, uveden byl v nebezpečí, býti shozen do příkopu, a byl proto konečně nucen, by ušel tělesnému zranění, ustati od svého úmyslu a koně pustiti, načež obžalovaný ujel. Tento zjištěný stav skutkový ospravedlňuje úplné odsouzení obžalovaného pro zločin dle § 81 tr. z. Stížnost zmateční uznává sama, že se k naplnění pojmu skutečného násilného vztažení ruky na osobu § 68 tr. z. ve výkonu služby chráněnou nevyžaduje, by byl obviněný svojí rukou se chopil těla osoby vrchnostenské. Má-li však dále za to, že stačí, ale na druhé straně při nejmenším se vyžaduje, by pachatel vztáhl na vrchnostenskou osobu v skutku svou ruku nástrojem, který v ní drží, nevyčerpává tím z daleka veškerých pojmových možností spáchaní zločinu dle § 81 tr. z. Dle ustáleného výkladu shora vytkené náležitosti řečené skutkové podstaty nevyžaduje se k ní přemožení osoby vrchnostenské (vis absoluta), nýbrž stačí vis compulsiva, jež nemusí dále býti vis corpore corpori data. Trestný moment spočívá v použití násilí, nikoli v násilném vztažení ruky jako takové. Nemůže tedy použitelností § 81 tr. z. býti na závadu, že zákon arci mluví o násilném vztažení ruky, že však obžalovaný při svém vzepření se četníkovi nedotkl se ho rukou ani tím, co v ruce držel. Úzce doslovný výklad, který by požadoval bezprostřední vztažení ruky, nehověl by duchu zákona. Předpokládá se arci násilí aktivní, to jest, je třeba, by bylo vynaloženo úsilí, mařící uplatňování vůle osoby vrchnostenské, a násilí to musí alespoň nepřímou směřovati proti osobě vrchnostenské. Všem těmto náležitostem jednání obžalovaného vyhovuje. Neboť, třeba obžalovaný ani rukou ani nástrojem v ruce drženým nedotkl se četníka, nestačí to k vyloučení řečené skutkové podstaty, jak za to má mylně zmateční stížnost, kdyžž je zjištěno, že obžalovaný pozitivní činností (popoháněním a šleháním bičem) uplatnil svou fysickou vládu nad koněm do vozu zapřaženým, by, užívaje koně, resp. jeho jím vyvolaného pohybu za prostředek násilí proti osobě četnickově, zmařil uplatnění se jeho vůle. Že vůle ta pak nesla se k dovršení výkonu služebního, a že tato okolnost obžalovanému

byla známa, není vůbec sporno. Jsou-li již takto dány všechny zákonné složky zmíněné skutkové podstaty na zjištěné jednání obžalovaného, stává se zbytečnou otázka v rozsudku in eventum řešená, spadal-li by čin obžalovaného pod pojem zločinu dle § 81 tr. z. také s hlediska veřejného násilí spáchaného na osobě vrchnostenské za účelem zmaření jejího úředního nebo služebního výkonu nebezpečnou pohrůžkou. Zmateční stížnost jest tedy bezdůvodna i slušelo ji zavrhnouti.

Čís. 117.

»Vrchností« míněny jsou v § 187 tr. zák. orgány veřejné správy, jimž obdobně jako soudům jest zvlášť uloženo, by s hlediska zachování veřejného řádu dbaly o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů. Tohoto ručení zřízenci silniční správy ohledně odcizení hromádek štěrku nemají.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1920, Kr. I 477/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa a Antonína B. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 1. září 1919, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 174—II a) tr. z., a vynesl rozsudek osvobozující.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že cestář Josef B. a dohlížitel Václav S. shledali na dvoře obžalovaných, kteří před tím byli přistiženi při nakládání štěrku na říšské silnici, dvě hromady drobného a hrubého štěrku, že rozkázali obžalovaným tento štěrk vrátiti na místo, odkud jej byli odcizili, a že tito tak i učinili. Beztrestnost krádeže z důvodu účinné lítosti dle § 187 tr. z. pokládal nalézací soud za vyloučenu proto, že B. a S., již zvěděli o provinění obžalovaných dříve, než tito škodu napravili, jsou přísežnými zřízenci státního dozoru nad silnicí, jimž náleží udržovati a sřežiti materiál potřebný ku štěrkování erárních silnic a že pro tuto jejich vlastnost služební dlužno jim přiznati povahu osob vrchnostenských dle § 187 tr. z. Proti tomuto náhledu uplatňují stěžovatelé důvod zmatečnosti č. 9 b) § 281 tr. ř. tvrdíce, že cestáři nejsou vrchností ve smyslu § 187 tr. z. a že účinná lítost i beztrestnost krádeže nastala vrácením štěrku před zpravením okresního hejmanství o krádeži silniční správou. Stížnost jest v právu. Nesmí se vrchnostenská osoba, již má na mysli § 68 tr. z., zaměňovati s vrchností po rozumu § 187 tr. z. Oba pojmy se nikterak nekryjí. Pojem vrchností dle § 68 tr. z. je širší, jak již z výpočtu osob a úřadů v druhém odstavci tohoto paragrafu uvedených jest patrno, a míněny jsou tu slovem »vrchnost« všechny úřady a osoby vůbec, jež povolány jsou k tomu, by vykonávaly moc státní. Naproti tomu jest v § 187 tr. z. řeč jen o soudu a »jiné vrchnosti«. Z toho, že v tomto zákonném ustanovení jedná se o tom, jaký účinek jeví zpravení soudu neb jiné vrchností o spáchané krádeži neb zpronevěře, a že zákon staví »jiné

vrchností« na roveň soudu, vyplývá, že pod »vrchností« ve smyslu § 187 tr. z. dlužno rozuměti jen ony orgány veřejné správy, jimž obdobně jako soudům jest zvlášť uloženo, by dbaly o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů s hlediska zachování veřejného řádu. Takového určení však zřízenci silniční správy nemají. Dle § 18 řádu policie silniční pro říšské silnice král. Českého, vydaného vyhláškou místodržitelství pro Čechy ze dne 21. ledna 1886, č. 54 z. z., náleží zřízencům správy silniční dohlížeti k tomu, zachovávají-li se předpisy obsažené v tomto nařízení. Předpisy tohoto nařízení týkají se jednak policejné stanoveného způsobu užívání silnic, o co však v daném případě nejde, jednak zamezení každého poškození silnice neb objektů k ní náležejících. V tomto ohledu jest směrodátným § 1 cit. nař. V něm jest vysloveno, že každé zúmyslné neb opomenutím povinné péče zavinené poškození silnice samé neb objektů k ní náležejících, zejména zdí zábradejních a podezdívek, patníků, zábradlí, mostů, stok, cestníků, pak stromů na silnici neb podél silnice vysázených a kolů při nich atd. zakládá, ač nestíhá-li se obecným zákonem trestním, přestupek řádu policie silniční. Jest otázka, zda dohled, jenž jest dle § 18 uložen zřízencům správy silniční, jimiž zajiště jsou cestaři, nad zachováváním předpisů řečeného nařízení, tudíž i předpisu § 1, vztahuje se též na bezpečnost hromádek štěrku, nacházejících se na erárních silnicích. Na otázku tuto dlužno odpověděti záporně. Neboť ze znění a účelu zmíněného nařízení, totiž ochrany chůze a jízdy po silnici, a zejména z příkladů v § 1 uvedených, dlužno usuzovati, že policie silniční vztahuje se jen na předměty, se silnicí nerozlučně spojené, a nikoli na štěrk v hromádkách, který s policií silniční není v žádné souvislosti, pokud silnice není jím dle potřeby spravena a štěrk nestal se takto její integrující součástí. Důsledkem toho nelze na cestáře B. a S. — pokud jde o daný případ, pohlížeti jako na vrchnost, poněvadž nejsou dle předpisů zmíněného nařízení povoláni k tomu, by s hlediska zachování veřejného řádu stíhali majetkové delikty. Vrchností tou jest příslušný dohlédací úřad silniční, totiž okresní hejmanství, kterému však dle zjištění nalézacího soudu bylo oznámení o spáchané krádeži učiněno teprve po té, když odcizený štěrk byl obžalovanými již všecken vrácen. Jsou tu proto podmínky beztrestnosti dle § 187 tr. z. i bylo dle § 281, č. 9b) tr. ř. odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a obžalované ve smyslu § 259, č. 3 tr. ř. obžaloby sprostiti.

Čís. 118.

Překročení obžaloby. Obžaloba, znějící na § 23 č. 3 cís. nař. ze dne 24. března 1897 čís. 131 ř. z. nezahrnuje v sobě obžalobu pro § 20 čís. 1 téhož cís. nařízení.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1920, Kr II 121/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované Julie F. do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 14. května 1919, pokud jím byla stěžovatelka uznána

vinnou přestupkem dle § 20, č. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., a zrušil v odpor vzatý rozsudek ve výroku odsuzujícím jako zmatečný.

Důvody:

Zmateční stížnost brojí proti odsouzení obžalované pro přestupek dle § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917, ř. z. č. 131 a uplatňuje zmateční důvody § 281, č. 5, 8, 9a), číselně též 9c) tr. ř. Stížnost jest odůvodněna již s hlediska důvodu zmatečnosti § 281, č. 8 tr. ř., pokud vytýká, že odsuzujícím výrokiem byla obžaloba proti předpisu § 262, 267 tr. ř. překročena. Obžaloba zněla na přečin § 23, č. 3 cís. nař. a vinila stěžovatelku, že v roce 1918 předměty potřeby, totiž cukr a kávu nakupovala a obchod jimi obmezovala, aby jejich ceny stupňovala do výše. Dodatkem k obžalobě navrhl státní zástupce, by výsledky dodatečného vyhledávání byly při hlavním přelíčení přečteny a vyhradil si pro toto další stíhání obviněné pro přestupek § 20, č. 1 cís. nař. spáchaný zdražováním kávy, cukru a mouky. Jakkoli při hlavním přelíčení obžaloba ve smyslu této výhrady rozšířena nebyla, odsoudil soud nalézací obžalovanou jen pro přestupek § 20, č. 1 cís. nař., poněvadž prý za předměty potřeby — a sice, dle důvodů, za mouku a cukr v roce 1918, využívajíc mimořádných válek vyvolaných poměrů, žádala ceny zřejmě přemrštěné, sprostiv ji současně dle § 259 č. 3 tr. ř. od obžaloby dle spisu obžalovacího. Již z okolností, že se obžaloba pro přečin dle § 23, č. 3, cís. nař. týkala jen kávy a cukru, o mouce vůbec se však nezmínila, jest zřejmo, že odsouzení pro předražování mouky vybočuje nepochybně z mezí obžaloby. Než ani ohledně cukru nelze tvrditi, že by obžaloba, jež obžalovanou vinila z nakupování a obmezování obchodu s tímto předmětem potřeby, stíhání pro předražování však si pro hlavní přelíčení pouze vyhradila, měla za předmět již i toto předražování. Byť i oboje trestní ustanovení cís. nař. čelila k těmž cíli, totiž k ochraně obecnstva proti poškozování lichvou s předměty potřeby, hledí přece jen postihnouti lichvu v různých obdobích obchodování s těmito předměty. Skutková podstata obou trestných ustanovení jest podstatně rozdílná, oba trestní činy mohou spolu reálně konkurovati a nelze proto všeobecně připustiti, že by obžaloba, znějící na jednu z nich, nutně musila též druhou pojímati, takže by šlo toliko o odchylnou právní kvalifikaci téhož zažalovaného skutku. To uznal pro přítomný případ nejen obžalobce shledav za nutné, aby se dodatečně stíhání obžalované pro předražování při prodeji zvláště vyhradil, nýbrž i soud tím, že vynesl zvláštní výrok osvobozující od obžaloby pro přečin § 23, č. 3 cís. nař. Ještě proto rozsudek ve výroku odsuzujícím dle § 281, č. 8 tr. ř. zmatečným a bylo jej zrušiti.

Čís. 119.

Ku zločinné kvalifikaci krádeže dle § 176 II c) tr. zák. nestačí o sobě, že pachatel jest zaměstnancem okradeného. Třeba ještě, by zaměstnanec, prováděje práci, přišel tím v bližší vztah k odclzené věci.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1920, Kr I 494/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl ihned v zasedání neveřejném zmateční stížnosti obžalovaného Ondřeje W. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 7. července 1919, pokud jím Ondřej W. uznán byl vinným zločinem nedokonané krádeže ve smyslu §§ 8, 171, 176 — II c) tr. z., a, zrušiv rozsudek, vrátil věc téměř nalézacímu soudu, by jí znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný byl uznán vinným, že, jsa dělníkem v cihlárně Adolfa R., políčil na vysokou zvěř oka v revíru, jehož nájemcem jest též Adolf R. Zmateční stížnost může po případě býti oprávněna, pokud uplatňující důvod zmatečnosti, dle č. 10 § 281 tr. ř., vytýká, že při obžalovaném neměla býti předpokládána kvalifikace zločinná dle § 176 II c) tr. z. Dle tohoto zákonného předpisu stává se krádež zločinem z vlastnosti pachatele se zřetelem na obnos více než 50 K, byla-li spáchána živnostníkem, učněm, nebo nádeníkem na jejich mistrovi nebo tom, kdo k práci najal. Ve smyslu zákona náleží sem jen krádeže, jejichž spáchání bylo asnadně poměry, utvořenými smlouvou pracovní. Nestačí proto, by byl okraden, kdo práci najal, tím kdo se k ní pronajal, nýbrž vyžaduje se též, by krádež provedena byla na věcech, k nimž dělník, prováděje práci, přišel v bližší vztah. Zmíněné ustanovení má zaměstnavateli poskytnouti větší ochranu právě vzhledem k tomu, že poměr pracovní zjednal dělníkovi snažší možnost krádeže, již dělník využil zároveň zneužívaje důvěry jemu propůjčené. Z toho však plyne na druhé straně, že pokud mezi možností přístupu k věci a mezi pracovním poměrem není ani podpůrné příčinné souvislosti, nemůže býti obviněna zmíněná zločinná kvalifikace činu býti kladena za vinu. V případě přítomném rozsudek otázkou se neobírá a zejména nezjišťuje, zda obžalovaný z důvodu svého pracovního poměru měl kvalifikovanou příležitost ku spáchání zamýšlené krádeže. Rozsudek jen v enuciátě jakož i týmiž slovy v důvodech rozsudku označuje Adolfa R. za zaměstnavatele obžalovaného. Dle spisů obžalovaný je dělníkem v cihelně, náležející téměř Adolfu R., jenž je majitelem hospodářství a nájemcem honitby. O tom, že by obžalovaný jakožto cihlářský dělník R-ův byl přišel v bližší vztah k honebnímu území R-ovu, ani spisy nepodávají objasnění. Nejistiv vztahů takových neměl tedy soud nalézací obžalovaného uznávati vinným krádeží, kvalifikovanou dle § 176 II. lit. c) tr. z., neboť, jak již dovedeno, pouhá okolnost, že R. byl zaměstnavatelem obžalovaného, sama o sobě k předpokladu zmíněné kvalifikace by nestačila. Byly-li tu však poměry kvalifikaci tu podle shora vytčeného hlediska právního zakládající, nelze z nedostatečných zjištění rozsudkových seznati. Bylo proto rozsudek ve výroci, odsuzujících obžalovaného Ondřeje W. zrušiti a věc vrátiti do stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 120.

Vědomé nedbalostí se při kulposních delikttech nevyhledává.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1920, Kr I 394/20.)

X 19

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa R. do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 27. června 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 335 a 337 tr. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Veškerým vývodům stížnosti s hlediska § 281, č. 9 a tr. ř., postaven je v čelo výklad pojmu nedbalosti, podle něhož prý tresce se při jednání kulposním nedostatek právní vůle, vynakládati pozornost, nutnou ke splnění uložených závazků. Trestná nedbalost je prý tu jen tehdy, byl-li pachatel přesvědčen o tom, že se dopouští opomenutí, byl-li si vědom toho, že si nepočíná s dostatečnou opatrností, a seznal-li, že kroky, podniknuté jím k zamezení nebezpečí k tomuto účelu nepostačují. Kdo si jakkoli zjednal přesvědčení, že z jeho jednání nemůže nebezpečí vzniknouti, může prý se odvolávat na nepředvídatelnost nastalých následků a není prý trestným. Právní toto stanovisko je pochybeno. Jeť příliš úzké, vyhovující leda pojmu t. zv. vědomé nedbalosti a to ještě v té její formě, jež už skoro splývá se zlým úmyslem ve způsobě t. zv. dolus eventualis. Pod pojem nedbalosti ve smyslu § 335 tr. z. spadají však nejen případy, kde pachatel byl si vědom neopatrnosti svého počínání, pokládal však za to, že z těch či oněch příčin nedojde k ohrožení tělesné integrity jiných, jemuž nechtěl (vědomá culpa), nýbrž i případy, ve kterých pachatel si neopatrnosti svého počínání ani neuvědomil, neuváživ možnou kausalitu svého jednání nebo opomenutí pro škodný výsledek buď vůbec nebo ne dosti pečlivě. Nestačí proto k vyloučení přičetnosti jednání kulposního, že pachatel subjektivně, totiž se stanoviska oněch pozorování, jež předsevzal, a oněch závěrů, k nimž svými úvahami dospěl, re předvídal bezprávného účinku, jestliže účinek bezprávný přes to byl seznatelný a jestliže pachatel, tedy osoba, která se stala příčinou bezprávného účinku, jen proto nepostřehl příčinného vztahu svého jednání nebo opomenutí k tomuto účinku, že nevynaložil pozornosti a dbalosti větší, v míře náležité. Arciť není hranice, po kterou možno na jednajícím žádati vynaložení takové bdělosti, která by mu umožnila postřehnouti, že k zamezení ohrožené tělesné bezpečnosti jiných zapotřebí je větší opatrnosti, po případě dalších pozitivních opatření, posunuta do nekonečna. Je omezena v § 335 tr. z. předpokladem, že škodný účinek mohl býti jako takový seznán, postřehnout, buď kýmkoli, isa přirozeně nutným, buď dle zvláště vydaných předpisů nebo dle stavu, úřadu, povolání, živnosti, zaměstnání nebo zvláštních poměrů jednajícího.

Čís. 121.

Zatajení zásob (min. nařízení ze dne 26. května 1917 čís. 235 ř. z.). Kdy jest trestný čin dokonán? Rozpor mezi samozásobitelskou potřebou a povinností, vyjevití zásoby. Lhostejno, zda pachatel zatajené zásoby byl povinen odvésti, či oprávněn, podržeti je pro vlastní potřebu.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1920, Kr. I 438/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 12. srpna 1919, jímž byl Josef P., rolník v E., sprostěn dle § 259, č. 3 tr. ř. obžaloby vznesené naň pro přečin dle § 32, č. 1 a 4 nař. veškerého ministerstva ze dne 26. května 1917 č. 235 ř. z., a, zrušiv rozsudek, vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost bere nejprve z důvodu zmatečnosti dle č. 5 § 281 tr. ř. v odpor rozsudek, pokud jím uznáno bylo, že obžalovaný nezatajil úmyslně úřadu oněch 1556 kg ovsa, jež měl uloženy ve staré peci. Rozsudek zjišťuje, že dne 26. března 1919 dostavila se k obžalovanému okresním hejtmanstvím zřízená komise pro výkup obilí a vyzvala obžalovaného, by odvedl jemu předepsaný kontingent obilí, pokud se týče ukázal své veškeré zásoby obilí, načež obžalovaný ukázal komisi na sýpce 1500 kg ovsa, 1250 kg žita a 850 kg ječmene a pak na konec v domě v peci 1536 kg ovsa. Pokud se týče tohoto ovsa, v peci nalezeného, zjišťuje nalézací soud dále, že obžalovaný, když komise přišla k místu, kde oves byl uložen, řekl, že hned ukáže, co je tam uvnitř. Vzhledem k tomu nemůže prý dle rozsudku tu býti řeči o zatajení, zvláště když je zcela věrohodno hájení se obžalovaného, že chtěl tímto způsobem (totiž v peci) uložit oves v suchu a bezpečí před krádežemi. Se stanoviska právního dlužro tu míti na paměti, že zatajení zásob ve smyslu § 32, č. 1 nařízení veškerého ministerstva ze dne 26. května 1917, č. 235 ř. z. dopouští se každý, kdo, ač má dle zákona povinnost zásoby ohlásiti, jakoukoliv činností znemožní nebo ztíží úřadu, by nabytí vědomosti o stávajících zásobách, by tím později nabytí disposiční moci nad nimi. Stačí tedy k zatajení již úmyslné zamlčení, po případě výslovné zapření zásob, buď, že je držitel vůbec zapře, nebo udá jich množství způsobem nedostatečným, pravdě neodpovídajícím. Spáchán je proto trestný čin již prvním úmyslně nesprávným udáním zásob a dovršen ukrytím a opětovným výslovným popřením dalších zásob před pátrající komisí. Že na konec takto již zatajené zásoby za pátrání komise byly snad objeveny, nemůže nic měniti na trestnosti činu již dokonaného, ani v tom případě, kde výsledku pátrání držitel zásob sám přispěl, ať již vřdáv se svého průvodního odporu nebo vida nemožnost dalšího zapírání. S tohoto hlediska vycházejí by měl tedy soud nalézací zejména zjištit, ve kterém stadiu činnosti komise obžalovaný prohlásil, že dalších zásob nemá, zvláště když, jak správně upozorňuje zmateční stížnost, dle přečtených při hlavním přelíčení svědeckých protokolů komise prohlížela nejprve na sýpce uložené zásoby obilí a obžalovaný tu na sýpce, výslovně byv poučen o trestnosti zatajování zásob, opětovně ujišťoval, že kromě obilí na sýpce uloženého jiného obilí nemá. Poněvadž rozsudek o této rozhodné době neobsahuje zjištění a zejména nezaujímá v tomto ohledu stanoviska k naznačeným svědeckým výpovědím, z nichž by byl mohl nabytí podkladu pro zjištění ve směru právně rozhodném, jest stížen

zmatečnosti dle č. 5 na podkladě č. 9 a) § 281 tr. ř. Neboť, jak již ukázáno, prohlásil obžalovaný ještě před objevením zásob ovsa v peci, že jiného obilí, nežli bylo nalezeno na sýpce, nemá, může jeho chování se při dotazu, co je v peci, přicházeti v úvahu leda jen při výměře trestu. Dle §§ 105 a 106 tr. ř. může svědek, dokud jeho výslech není ukončen, doplnit a opravit své seznání; jestliže tedy svědek při výslechu potvrdil něco nepravdivého, ale před ukončením výslechu náležitě to opravil, nedopustil se zločinu křivého svědectví podle § 199 a) tr. z., nýbrž jen beztrestného pokusu dle § 8 tr. z., poněvadž dobrovolně ustoupil od dokonání zločinu. Obhájce obžalovaného projevil při veřejném soudním roku před zrušovacím soudem mínění, že této zásady sluší užiti také u obžalovaného v příčině ovsa, ukrytého v peci; ale toto mínění jest mylné. Jestliže obžalovaný, vyzván byv komisí, by veškeré své zásoby obilí ukázal, úmyslně zamlčel, po případě výslovně zapřel oves v peci uložený a teprve později, když komise přišla k místu, kde oves se nacházel, řekl, že hned ukáže, co je tam uvnitř, neopravil tímto svým dodatečným výrokem ono původní prohlášení před ukončením jeho, nýbrž prohlášení ono bylo již úplně ukončeno, dříve než komise přišla k místu, kde oves se nacházel. V tomto případě tudíž ono prohlášení obžalovaného bylo s hlediska právního již dokonáným činem trestným, který pozdějším výrokem obžalovaného, že hned ukáže, co v peci se nachází, nemohl státi se beztrestným. Dle dalších zjištění rozsudku byly u obžalovaného a to rozhodně po jeho prohlášení, že více obilí neskldil a nemá, nalezeny ještě další zásoby obilí a mouky v hodnotě 1205 K 52 h. Soud nalézací dospěl k přesvědčení, že ohledně těchto zásob je tu objektivně skutková podstata přečinu dle § 32, č. 1 a 4 shora cit. min. nař. Sprošuje však obžalovaného i v tomto směru, zjistiv, že obžalovaný byl v letech předchozích do té míry přidržán k odvodu obilí, že mu nezbylo ani na vlastní obživu, ba ani na osev, takže na konec musel se se svou rodinou stravovati ve válečné kuchyni a chléb kupovati na lístky, pročež, zatajuje zmíněné zásoby, jednal ve stavu neodolatelného donucení a nezbytí (§ 2 lit. g) tr. z.), zvláště když by v roce 1919 nebyl již ani ve zrušených zatím válečných kuchyních mohl se nasytiti. Jde prý tu o kolisi dvou práv, práva státu na vyšetření veškerých zásob obilí a práva obžalovaného a jeho rodiny na existenci. Právo posléze zmíněné musilo prý obžalovanému vzhledem na stupeň jeho vzdělání připadati důležitějším, nežli zmíněné právo státu. Právem zmateční stížnost státního zastupitelství bere tento výrok soudu nalézacího v odpor důvodem zmatečnosti dle č. 9 lit. a) § 281 tr. ř., vytýkajíc, že není tu podmínek, za kterých jedině lze připustiti stav neodolatelného donucení ve smyslu nezbytí. Podmínkami těmi jsou zejména tak eminentní důležitost zájmu, jež pachatel zachraňuje obětováním jiného statku, že význam tohoto statku proti onomu zájmu ustupuje do pozadí, a dále — za tohoto předpokladu — nevyhnutelnost takového způsobu rozřešení kollise. Je-li pak již vůbec velice pochybné, možno-li oproti praeceptivnímu příkazu zákona uplatňovati právě ten zájem soukromý, jehož obětování zákon zcela nebo z části žádá, nelze i bez ohledu na tuto námitku přehlédnouti, že ve skutečnosti nebyla v sázce existence obžalovaného a jeho rodiny v pravém slova smyslu, nýbrž, v nejzazším případě, leda onen obžalovaný arci výhodnější a pohodlnější způsob hospodářské existence a

živobyti, jež mu umožňoval žiti bezprostředně z výtěžku vlastního hospodářství. Tato výhoda, již se tolik jiných obyvatel státu rovněž netěší, nemůže však býti uznána za zájem takové důležitosti, by mohlo býti připuštěno nedbati pro ni předpisu vnuceného vládě zřetelem na možnost obživy ostatního obyvatelstva. Obžalovaný neměl žádného podkladu, by z toho, že mu bylo v letech minulých rekvisicemi ođnato všechno obilí, takže byl odkázán na stravování se ve válečné kuchyni a na chleбенky, usuzoval, že tomu bude také tak v tomto roce. Nad to však není naprosto nepochybné a rozhodně není zjištěno, že cesta, již se bral obžalovaný, byla jedinou, jež vedla nebo vésti mohla k zachránění hospodářských podmínek samozásobitelských. Ministerské rařízení, proti němuž se obžalovaný prohřešil, a k němu vydané speciální předpisy výslovně uznávají práva samozásobitelů a poskytují jim právní ochrany. Bylo tedy obžalovanému volno, dožádati se pomoci na příslušných úřadech, měl-li za to, že se mu je obávati přespřílišných rekvisic. Bezprostředně nehrozilo ještě obžalovanému nebezpečí, že bude spolu s příslušníky své domácnosti bez nutných potravin. Názoru projeveného obhájcem obžalovaného při soudním roku, že nelze mluvíti o zatajování po rozumu § 32 nař. ze dne 26. května 1917 č. 235 ř. z., bylo-li již dříve stanoveno, co má obžalovaný dodatí, a nejednalo-li se o nový soupis, dále, že nemůže v úvahu přijíti zatajování ve smyslu zmíněného § 32 dotud, pokud dotyčné zásoby obilí jsou dle § 3 téhož nař. vyňaty ze zabavení, sdíleti nelze. Nařízením veškerého ministerstva shora uvedeným byla ve prospěch státu zabavena veškerá sklizeň; povinnost oznámiti úřadu zásoby vztahuje se na veškeru sklizeň, jež byla zabavena ve prospěch státu, jak plyne z ustanovení § 9 1 c), jež nečiní rozdílu jednak mezi zásobami, jež dle § 3 mohou býti spotřebovány, pokud se týče, skrmeny nebo semlety, jednak mezi ostatními zásobami. Sklizeň, pokud se týče její jednotlivé součásti, jest oznámiti úřadu povolánému, kdykoli toho úřad potřebuje a požaduje, bez ohledu na to, zda soupis zásob se děje za účelem uložení dodávky čili nic; i zásoby, jež nemusí býti dodány, nutno oznámiti úřadu, žádá-li za to. Vzhledem na soudní zjištění, dle něhož komise vyzvala obžalovaného, by ukázal veškeré své zásoby obilí, jakož i vzhledem na všeobecné znění odstavce č. 1 § 32 min. nař. ze dne 26. května 1917 č. 235 ř. z., nejde v této trestní věci jen o ono obilí, jež obžalovaný povinen byl dodatí, nýbrž o veškeré obilí, jež měl v držbě, bez ohledu na to, zdali byl povinen je dodatí, nebo zdali byl oprávněn, podržeti je pro vlastní potřebu. Pojem zatajování byl ve směru právě uvedeném nalézacím soudem vystižen správně, soud nalézací pochybil však v tom, že vyloučil u obžalovaného zlý úmysl a sprostil jej obžaloby také co do zásob u něho dne 27. a 28. března 1919 nalezených. Bylo tedy rozsudek jednak dle č. 1, jednak dle č. 3 § 288 tr. ř. zrušiti a věc vrátiti do stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí, při němž bude soudu nalézacímu dle § 293, odst. 2 tr. ř. řídití se právním stanoviskem shora vytčeným.

Čís. 122.

Tím, že někdo byl vyzván ku pomoci při úředním výkonu, jemu jinak cizím, nestává se nutně vrchnostenskou osobou po rozumu § 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. února 1920, Kr I 34/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného Františka S. do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 3. listopadu 1919, pokud jím byl uznán vinným zločinem veřejného násilí v § 81 tr. z. naznačeným a, zrušiv rozsudek, vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný byl uznán vinným zločinem v § 81 tr. z. naznačeným, jehož se dopustil na osobě v § 68 tr. z. jmenované, totiž na vojenském strážní, t. j. vojínu Josefu P. ve výkonu jeho služby. Nalézací soud zjistil v tomto směru, že Josef P., tehda vojín u strážního odděl. v P., byl právě vystřídán ze služby u muničního depa, když ho vyzval nějaký desátník od vojenské policie ku pomoci proti obžalovanému, že P. zakročil proti tomuto jako vojenský policista ve výkonu své služby, neboť byl v plné uniformě a byl dožádán výslovně oním nezjištěným desátníkem o pomoc, tento pak byl vojenským policistou a proti obžalovanému služebně zakročoval. To však s hlediska § 1 tr. z. nestačí. Jen tehda by bylo možno míti za to, že P., vojín u strážního oddělení, se nalézal v daném případě ve výkonu služby, kdyby úkon, jež předsevzal, náležel v okruh práv a povinností, jež mu příslušely na základě platných předpisů, zejména rozkazů nadřízených orgánů. S tohoto hlediska bylo věc řešiti, zejména přihlíželi-li se k hájení se obžalovaného, že nevěděl, že vojín P. má službu, že pochybuje, že byl za ním vyslán, by mu krávu vrátil, a že nechtěl žádného služebního úkonu mařiti. Je zjištěno, že obžalovanému bylo nařízeno předvedení krávy zrekvirované pro vojenskou správu v P., že, když byla předvedena k městské váze, jal se ji obžalovaný odvádět domů, že P. za ním běžel, krávu chytil za rohy, by obžalovaného zdržel, že ho však tento v tom uhodil holí do hlavy, až mu prorazil kůži a způsobil krvavou jizvu. Ze by tento úkon byl služebním úkonem Josefa P. ve smyslu shora uvedeném, ze zjištění, obsažených v rozsudku nikterak nelyne. Je zjištěno, že byl P. právě vystřídán ze strážní služby u muničního depa. V tom tedy záležel jeho služební úkon jako vojen. strážce. Okolnost, že byl vyzván od nějakého desátníka od vojen. policie ku pomoci proti obžalovanému, není rozhodna a nemůže nikterak odůvodniti závěr, že by se byl P. nalézal proto ve službě. Není ani zjištěno, že by onen desátník byl představeným Josefa P. Skutková zjištění prozrazují mezery, jež působí neúplnost rozsudkového výroku a zmatečnost dle § 281, č. 5 tr. ř. V tom směru jest stížnost důvodna.

Čís. 123.

Rozsudku občanského trestního soudu, vnesenému nad osobou, podrobenou pravomocí trestních soudů vojenských, čeliti lze řádnou zmateční stížností a to dle povahy případu buď dle § 281 č. 9a) nebo dle § 281 č. 9b) tr. ř.

Příslušností k bývalé rakouské armádě není odůvodněna pravomoc čsl. vojenských trestních soudů. K tomu jest třeba presentace v čsl. armádě.

(Rozh. ze dne 5. února 1920, Kr I 253/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Františka K. do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 20. března 1920, jímž tento obžalovaný uznán byl vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z. a přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením dle § 312 tr. z., takto právem:

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku číselně zmatečnost dle § 281 č. 9 lit. a) tr. ř., poněvadž prý bylo jím rozhodnuto o trestním jednání, pro které nejsou příslušny občanské soudy; obžalovaný jest prý dosud a byl zejména i v době činu aktivním vojínem, podrobeným pravomocí soudů vojenských, takže prý trestnost řízením proti němu provedeným porušen byl předpis § 60 tr. ř. a řízení to jest zcela neplatné. — Dlužno především rozřešiti otázku, zda vývody těmito jest, jak to vyhledomoci soudů vojenských, takže prý trestním řízením proti němu provedeným 1877 č. 3 ř. z. z roku 1878, doličen po zákonu některý ze zmatek § 281 č. 1 až 11 tr. ř. Otázka, zda a pod jakým hlediskem lze řádnými opravnými prostředky zjednatí nápravu proti rozsudku občanského soudu trestního, vnesenému nad osobou, jež podrobena jest pravomocí trestních soudů vojenských, vyhocena byla ponejvíce v otázce, jak dalece lze v řádném opravném řízení odporovati výroku občanského soudu trestního o tázce jeho věcné příslušnosti. I poukazováno k tomu, že jednak zákon z pravidla vyhrazuje konečné vyřízení této otázky procesuálníma období vydání v obžalovanost (§ 219 tr. ř.), jednak, že jako jedinou výjimku připouští případ, kde výrokem nalézacího soudu byla by věc neprávem přesunuta z příslušnosti sborového do příslušnosti porotního soudu (§ 281 č. 6 tr. ř.). Další postup myšlenek byl pak tento: Poněvadž případ, o který se jedná, nespadá pod hledisko § 281 č. 6 (§ 468 č. 3) tr. ř., a jiný ze zmatek, jež v § 281 tr. ř. výlukou jsou vypočteny, nepřichází vůbec v úvahu, není náprava řádnými opravnými prostředky vůbec možna. Než předpoklad, že jedná se zde o otázku příslušnosti občanského soudu trestního ve smyslu dotčených předpisů zákona, jest pochybeným a touto pochybeností základu hroutí se celá budova na základě tom postavená. Řečený předpoklad nachází zdánlivou oporu v nadpisu §§ 60 a 61 tr. ř., znějícím »II. Příslušné soudy zvláštní (Besondere Gerichtsstände)«, V pravdě však nejedná se v těchto případech o zvláštní soudy příslušné, nýbrž o zcela zvláštní poměry, jimiž působnost trestního řádu v příčině jistých osob jest vyloučena, jmenovitě pokud jde o osoby vojenské, vyloučena na prospěch orgánů, jež jsou sice rovněž soudy, ale jejich příslušnost není upravena řádem trestním a před nimiž nekoná se řízení dle předpisů řádu trestního. Nelze proto předpisů trestního řádu, jenž platí výlučně jen pro soudy trestní občanské (čl. I. uvoz. zák. k tr. zák.) použiti na případ, o který se jedná a nemá zde místa zejména ani ustanovení § 219 ani § 281 č. 6 tr. ř. Tím však není řečeno, že případ nehodil by se vůbec pod žádné s hledisk § 281 tr. ř. Dlužno spíše dále rozeznávat dva případy: a) vynesl-li občanský soud trestní ohledně osoby vojenské rozsudek o trestním činu, jenž občanskému právu trestnímu jest

vůbec cizí, nebo jest mu znám v jiné podstatně odchylné podobě, nebo b) vynesl-li rozsudek o trestním činu, jehož skutková povaha tímž způsobem jest ohraničena jak v občanském, tak ve vojenském trestním právu. V tom případě byl by rozsudek zmatečným již podle § 281 č. 9 a) tr. ř., ježto občanský soud nesprávně řešil otázku, zda skutek zakládá trestní čin, patřící ku příslušnosti soudů, poněvadž, jak řečeno, soudy míní se zde pouze občanské soudy trestní, k nimž jedině vztahují se předpisy trestního řádu a skutek nemůže zakládati trestního činu, o němž by těmto soudům náleželo rozhodovati. V druhém případě šlo by o zmatek dle § 281 č. 9 b) tr. ř., poněvadž trestný čin o sobě patřil by sice před občanský soud trestní, ale stíhání jeho před těmito soudy jest pro osobní poměr obžalovaného zvláštními předpisy vyloučeno. Jelikož pak v případě našem jde o zločin veřejného násilí dle § 81 tr. z., jehož skutková povaha se kryje se skutkovou povahou zločinu dle § 358 voj. tr. z., doličuje zmateční stížnost, namítajíc, že rozsudek soudu první instance jest zmatečným, poněvadž obžalovaný nepodléhal pro čin, který se mu klade za vinu, pravomoci občanských trestních soudů, nýbrž soudů vojenských, v pravdě zmatek podle § 281 č. 9 b) tr. ř. K náhledu generální prokuratury, že případný nesprávný výrok občanského soudu trestního v otázce právě naznačené nezakládá vůbec žádného ze zmatek § 281 tr. ř. a že mu nelze tudíž čeliti řádnou zmateční stížností, nýbrž že výrok takový zakládá t. zv. nezhojitelnou zmatečnost, kterou lze napravit pouze mimořádným opravným prostředkem zmateční stížnosti k zachování zákona, nelze proto přistoupiti a jejímu návrhu, by zmateční stížnost, o kterou se jedná, byla, kdyžž nedoličuje žádného ze zmatek uvedených v § 281 č. 1 až 11 tr. ř., zavržena již podle § 4 č. 1 a § 1 č. 2 zák. ze dne 31. prosince 1877, č. 3 ř. z. z roku 1878, nebylo lze vyhověti. Slušelo jí spíše vyřídití věcně, při čemž se nesetkala s úspěchem.

Zmateční stížnost uvádí, že obžalovaný jest dosud aktivním vojínem a tudíž podroben pravomoci vojenských soudů proto, že po převratu 28. října 1918 odešel svémocně z vojenské služby u bývalé armády rakousko-uherské a že dosud nebyl ani jeho ročník ani on sám vládou Československé republiky demobilisován. Ale obžalovaný dovolává se tu svého starého poměru vojenského, který zanikl, pokud jde o příslušníky Československé republiky, státním převratem ze dne 28. října 1918, zvláště když poslední rakouský vladař, vzdav se výkonu svých vladařských práv, sprostil zejména i všechny bývalé rakouské vojíny jejich služební přísahy a bývalá armáda rakousko-uherská přestala existovati. Tím okamžikem vrátil se obžalovaný do svého občanského života a podléhá odtud obecným soudům trestním, a to bez ohledu na to, byl-li snad nad to novou vládou demobilisován čili nic. Rozhodno jest, že obžalovaný vojenské služby ve vojsku republiky Československé dosud nenastoupil čili ve smyslu § 12 voj. ř. tr. k aktivní službě ve vojsku československém presentován nebyl. Ve směru tomto uvádí sám ve zmateční stížnosti, že dosud do služby vojenské (t. j. ve vojsku československém) volán nebyl a kromě toho bylo též dotazem u příslušného vojenského jeho tělesa zjištěno, že tam jako vojín veden není. Obžalovaný není tedy vojínem a nebyl jím v době činu (dne 11. ledna 1919) Jest tedy zmateční stížnost jeho bezdůvodná.

Čís. 124.

Neoprávněné dispoice s obilím ze žní roku 1918 a let předcházejících zůstaly přes ustanovení § 46 nařízení čsl. vlády ze dne 27. června 1919 čís. 354 sb. z. a n. trestnými dle příslušných starších předpisů.

(Rozh. ze dne 5. února 1920, Kr I 476/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Bedřicha P. do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 10. července 1919, pokud jím uznán byl vinným přečinem dle § 32, č. 4 min. nař. ze dne 26. května 1917, č. 2235 ř. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti č. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Dovojuje, že trestnost činu obžalovaného, úmyslné, neoprávněné zcizení zásob obilních, spáchané po žních 1918 — přestala dle § 46 nař. vlády československé ze dne 27. května 1919, č. 354 sb. z. a n., ježto dnem vyhlášení tohoto nařízení (1. červencem 1919) pozbylo platnosti čís. nař. ze dne 11. června 1916, čís. 176 ř. z., doplněné min. nař. ze dne 26. května 1917, č. 236 ř. z., které do té doby upravovaly obchod obilím a mlýnskými výrobky, a bezvýhradným jich zrušením přestala také trestnost činů, které spadaly pod § 32, odst. 2 až 4 nař. z roku 1917, resp. 1916. Stížnost má za to, že obžalovaný neměl býti v době vynesení rozsudku (10. července 1917) odsouzen ani podle čís. nař. z roku 1916, resp. nař. z roku 1917, které byly zrušeny, ani podle nového nařízení z roku 1919, které se vztahuje pouze na výrobky žně roku 1919. Stížnost není odůvodněna. Správné jest, že dle § 46 nař. vlády československé ze dne 27. června 1919, č. 354 sb. z. a n. pozbylo dnem vyhlášení tohoto nařízení (1. července 1919) platnosti nařízení vešk. min. ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. z., jímž se mění a doplňuje čís. nař. ze dne 11. června 1916, čís. 176 ř. z., rovněž jest správné, že nové, nyní platné nařízení se vztahuje dle § 1 na úpravu obchodu obilím a mlýnskými výrobky sklízně z roku 1919; z toho však nevyplývá, že jednání spáchaná za platnosti dřívějších nařízení, jejich předpisům a zákonům se přičítají, v našem případě neoprávněné úmyslné zcizení zásob obilí, spáchané po žních 1918, se staly beztrestnými. Zrušovací doložka § 46 nového nařízení znamená pouze, že takováto jednání, pokud se týkají žně 1919, dlužno posuzovati výhradně dle ustanovení nového nařízení. Z toho plyne, že úchytkou od článku II. uvoz. zák. k trestnímu zákonu dlužno posuzovati neoprávněná dispoicní jednání obilím ze žní 1918 a předcházejících dle starších nařízení, nikoliv dle nového. Naprosto mylné jest mínění stěžovatelovo, že nové nařízení zamýšlelo vysloviti beztrestnost jednání, předsevzatých před 1. červencem 1917, pokud nebyl o nich vynesena rozsudek. K tomu nebylo zajisté žádného důvodu, kdyžž nové nařízení, v § 33 obsahuje doslovně též trestná ustanovení, ohledně žně 1919 jako obě zrušená nařízení z roku 1916 a 1917 v § 32 ohledně žní z roku 1916 a násl. Proto také jest prakticky úplně hostejno, z jaké žně pochází obilí obžalovaným nesprávně

zcizené, zda z roku 1918 či z let dřívějších. Tato okolnost jest tudíž v přítomném případě pro posouzení trestnosti nerozhodna a jest proto neodůvodněna výtká zmateční stížnosti, že rozsudek jest nejasný a neúplný proto, že nezjistil časově provenienci zásob. Dlužno podotknouti, že stížnost sama stojí na stanovisku, že obilí pocházelo ze žně roku 1918. Nemá proto příčiny si stěžovati, že bylo jednání obžalovaného posazováno dle § 32 nař. vešk. min. ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. z. pro tuto žeň platného.

Čís. 125.

Předražování. Požadování přemrštěné ceny jest trestným bez ohledu na to, zda kupitel zjednává si ukoupenou věc pro vlastní potřebu, či za účelem dalšího zcizení.

(Rozh. ze dne 5. února 1920, Kr I 595/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Matildy Š. do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. září 1919, pokud jím uznána byla vinnou přestupkem přemršťování cen podle § 20, č. 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost tvrdí, že jednáním obžalované není naplněna skutková podstata § 20 cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. proto, že tu nešlo o využitkování mimořádných poměrů válkou způsobených, neboť Pavel R. nekupoval prý bot pro sebe nebo svou rodinu, protože by jich pro sebe nebo svou rodinu nezbytně potřeboval a musil se z nezbytné vlastní potřeby nechat využívat, nýbrž za účelem dalšího zcizení, by jimi obchodoval. Že Pavel R. kupoval boty, by jimi dále obchodoval, není sice v rozsudku zjištěno, než, ani kdyby se to dle obsahu některých míst ve spisech trestních předpokládalo, nejevil by se naříkaný výrok rozsudkový právně mylným. Stanově složky skutkové podstaty přímého předražování, nerozěznává totiž cis. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. ani co do osoby prodávajícího (po případě vyměňujícího) ani co do osoby toho, od něhož cena zjevně přehnaná se požaduje nebo přijímá, je-li obchodníkem čili nic a nabývá-li kupující předmětu potřeby pro sebe nebo svou rodinu či za účelem dalšího zcizení. Že neuvedení této okolnosti není nahodilé a neúmyslné, patrně ze znění § 21, kde činěna je předpokladem použitelnosti tohoto ustanovení. Okolnost řečená pak nemá významu ani s hlediska té náležitosti skutkové podstaty § 20, jež záleží ve využitkování mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Mimořádné poměry válkou vyvolané záležejí po výtce jednak v nedostatku předmětů potřeby — ať již je skutečný nebo do jisté míry zjištěnými machinacemi majitelů zboží uměle vyvolán a udržován — a v neuspokojitelnosti nebo nedostatečné uspokojitelnosti poptávky po nich, — jež zase z části je zvýšena snahou opatřiti se zásobami nad míru bezprostřední potřeby; — jednak dílem v hospodářském, dílem

duševním stavu obyvatelstva, jež buď nuceno, buď ve strachu o své zaopatření předměty potřeby, náchylně je povolovati držitelům předmětů takových ceny převyšující jejich vnitřní a skutečnou směnnou hodnotu. Tento stav, tato nálada mohou jeviti své účinky právě tak u přímého spotřebitele, snažícího se o nabytí věci pro osobní její nezbytnost, jako u toho, kdo vyhledává nabytí věci za účelem obchodování s ní. Kdo pak s nimi počítá jakožto s úkazem obecným, by kladl cenové požadavky, jejichž uspokojení by bez nich nemohl očekávati, ten využívá mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Činil-li by tak věda, že kupujícímu osobně nezbyvá nežli za každých podmínek nabytí předmětu potřeby, využil-li by úmyslně, ujednávaje prodej, osobní tísně kupcovy k nabytí plnění, jehož majetková hodnota je v nápadném nepochopitelně k hodnotě toho, co mu sám poskytuje, dopustil by se již lichvy ve smyslu § 4 cis. nařízení ze dne 12. října 1914, č. 275 ř. z. Právě z toho, že vedle toho cis. nařízení o lichvě ukázala se potřeba zvláštních cis. nařízení proti předražování, by trestně postihnuty byly také některé antisociální činnosti pod obecná ustanovení o lichvě nespadaající, je patrné, že obor použitelnosti cis. nařízení z 24. března 1917 je širší, a že vytyčené tuto trestné skutkové podstaty, zejména podstata § 20, nedovolují interpretace tak úzké, jak se jí domáhá stížnost zmateční.

Čís. 126.

Zákonné následky zmeškání lhůt k opravným prostředkům jsou pro veřejného žalobce tytéž jako pro obžalovaného. Předpis § 27 tr. ř. zde neplatí.

(Rozh. ze dne 10. února 1920, Kr I 562/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, zavrhnuv zmateční stížnost obžalovaného, nevzal zřeteli k odvolání státního zástupce z výroku o trestu.

Důvody:

Státní zástupce ohlásil ústně již při hlavním přeličení dne 24. května 1919 a protokolárně znovu dne 25. května 1919 odvolání z výroku o trestu a žádal zároveň za opis rozsudku se spisy a, ač tyto byly státnímu zastupitelství dne 21. června 1919 doručeny, podalo toto provedení odvolání teprve dne 8. července 1919, tudíž po uplynutí 8denní lhůty. Ježto však lhůty v trestním řádu určené jsou dle § 6 tr. ř. lhůtami preklusivními a v § 294 tr. ř. žádná výjimka ani pro veřejného žalobce není stanovena, jest i tento tomuto ustanovení zákona podroben a provedení odvolání jest tudíž opožděným. Pro tento názor mluví i všeobecné znění druhého odstavce § 294 tr. ř. »stěžovatel«, tedy každý stěžovatel t. j. i státní zástupce, a pak úvaha, že státní zastupitelství i při platné zásadě legality a zásadě obžalovací, jež na zřeteli mají povinné stíhání trestných činů a podávání obžalob, může v samém trestním řízení míti právní postavení jen strany procesní s právy a povinnostmi, pokud v zákoně zvláštní výjimky není — jako v § 34 odst. 2 a 3 tr. ř., pokud se týče

§ 35, odst. 2 tr. ř. — stejného rozsahu s obžalovaným, takže již zásada rovnosti stran vyžaduje, by na zmeškání lhůty k podání opravného prostředku použito bylo i na státního zástupce dotýčných speciálních ustanovení zákona a nikoliv předpisu § 27 tr. ř., pouze právo stihací a právo žalobní chránícího a konání bezvýjimečné povinnosti státního zástupce se dotýkajícího. Lze tedy v úvahu vzít pouze ohlášení odvolání. Než ani toto neobsahuje označení bodů odvolacích ani žádné okolnosti, jež by je zakládaly, a následkem toho nemohlo ani na opovědění ani na provedení odvolání státního zástupce dle § 294, odst. 2 tr. ř. žádného zřetele býti vzato.

Čís. 127.

Ustanovení čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 č. 8 ř. z. na rok 1863 platí nyní ve příčině čl. branné moci a čl. četnictva.

(Rozh. ze dne 12. února 1920, Kr. I 45/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem:

Rozsudkem okresního soudu v Jičíně ze dne 10. dubna 1919 a rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 20. května 1919, jimiž byl Josef H. sprostěn dle § 259, č. 1 a 3 tr. ř. obžaloby pro přeštky urážky na cti, dle §§ 487, 488 a 491 tr. z. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, č. 8 ř. z. z roku 1863, byl porušen zákon v ustanovení zákona z 28. října 1919, č. 11 sb. zák. a nař., čl. V. zák. ze dne 17. prosince 1862, č. 8 ř. z. z roku 1863 a § 491 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudkem okresního soudu v Jičíně ze dne 10. dubna 1919 sprostěn byl obžalovaný Josef H. dle § 259 ad 1 a 3 tr. ř. obžaloby pro přeštky proti bezpečnosti cti dle §§ 487, 488, 491 tr. z. a čl. V. zák. ze dne 17. prosince 1862, č. 8 ř. z. z roku 1863, jichž se udánlivě dopustil tím, že na veřejné schůzi v Jičíně dne 2. února 1919 křivě vinil četnictvo, že je úplatné, že se staralo jen o sprostování vojnů a to tak, by chudí hnání byli na vojnu a bohatí z vojny domů a že se stará jen o vyhledávání bolševiků, kdežto o potírání lichvy že se nestará. Okresní soud odůvodnil sprostující rozsudek v prvé řadě tím, že ustanovení článku V. zák. ze dne 17. prosince 1862, č. 3 ř. z. z roku 1863 nelze použití na urážku četnictva republiky čl., a že tudíž v přítomném případě, v němž veřejnou obžalobu vneslo státní zastupitelství v Jičíně následkem zmocnění ministerstva národní obrany, nejsou podmínky pro veřejnou obžalobu a trestní řízení bylo tudíž provedeno bez návrhu obžalobce dle zákona oprávněného (§ 259, č. 1 tr. ř.). Rozsudek dovozuje, že citovaný zákon z roku 1862 byl sice ponechán v platnosti zákonem z 28. října 1918, č. 11 sb. z. a n., ale svým zněním, mluvě výslovně o císařském vojsku, nebo samostatném oddělení jeho, vylučuje vzhledem k ustanovení čl. IV. uvoz. zák. trestnímu zákonu obdobné použití na vojsko

resp. četnictvo republiky československé. Tento právní náhled prvního soudu jest zřejmě mylný. Zákon ze dne 28. října 1918, č. 11 sb. z. a n. měl za účel, jak vyslovuje v odstavci I., zachovati souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, by nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu. Z toho vyplývá, že tento zákon zamýšlel poskytnouti v rámci dřívějších zákonů a nařízení ochranu také institucím nového státu, které vstupovaly v život na místo bývalých zařízení státu rakouského, a dlužno proto vykládati dotýčné zákony a nařízení, převzaté ze státu rakouského tak, by jich bylo lze použiti na nové obdobné instituce státu českého, než budou vydány nové zákony. Stanovisko okresního soudu, které lpí na doslovném znění zákona, vedlo by k nemožným důsledkům, že by nadále požívaly ochrany neexistující již instituce státu rakouského a rakousko-uherského (§§ 58 c), 65, 67 tr. z. a t. d.), kdežto na jejich místo vstoupivší instituce nového státu čl. by byly bez právní ochrany. Byly-li jaké pochybnosti ohledně správného výkladu zákonů a nařízení, zabezpečujících ochranu státu a jeho institucí, byly zajisté odstraněny zákonem ze dne 23. července 1919, č. 449 sb. z. a n. o zákonné ochraně republiky československé, který nařizuje výslovně, že všechny zákony a nařízení, které chránily dříve říši rakouskou, uherskou a rakousko-uherskou, chrání od 28. října 1918 republiku československou v těch částech jejího území, pro něž platily již před tímto dnem, a za tím účelem nahrazuje citovaný zákon výrazy »rakouský, císařský« a »rakousko-uherský« a t. d. ve všech dotýčných zákonech a nařízeních slovy »československý a čl. republika«.

Čís. 128.

Beztrestnost zaručená v posl. odst. § 13 zákona ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. z. a n. nemá místa, jde-li jen o přestoupení předpisů, kterými zakázáno neb obmezeno zcizení předmětů potřeby.

(Rozh. ze dne 12. února 1920, Kr. II 176/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované J. K. do rozsudku krajského soudu v Olomouci, jímž uznána byla vinnou přečinem dle § 32, č. 2 a 4 min. nař. ze dne 26. května 1917, č. 235 ř. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti č. 9 lit. b) § 281 tr. ř., tvrdíc, že s porušením posledního odstavce § 13 zákona ze dne 28. května 1919, č. 299 vynesl byl rozsudek obžalovanou odsuzující pro nedovolené zcizení zabavené zásoby obilí. Stížnost jest neoprávněna. Kdo se dopustil předražování — nikoliv zločinného — po rozumu §§ 19 a 20 nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., stane se za dalších předpokladů § 13 zák. ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. zák. a nař. beztrestným, odčinil-li v čas své provinění navrácením přeplatku bezdůvodně přebraného. Stal-li se kdo účastným amnestie dle těchto předpisů, nesmí pak trestán býti

ani pro trestní čin proti předpisům, kterými zakázáno neb omezeno zcizení předmětů potřeby, o jejichž předražení šlo. Amnestii si musí zasloužit provinilec tím, že z vlastního popudu a ve lhůtě zákonem stanovené čin svůj napraví, učinil-li tak, pak je mu i odpuštěn trest, jenž by jej jinak stihl pro konkurenci předražení s přestoupením předpisů, kterými zakázáno neb omezeno zcizení předmětů potřeby. Pro přestoupení jen těchto předpisů samotných zákon amnestie neposkytuje; neboť nedovolené zcizení zabavených předmětů potřeby prakticky — nehledíc k zcela výminečným snad případům — ani nepřipouští odčinění. Prominutí trestu pro zcizení zabavených předmětů potřeby při konkurenci s předražením naproti tomu odůvodněno jest účelem zákona, naprostou beztrestností nabádáti k spontánnímu vrácení přeplatků.

Čís. 129.

Zločin dle § 87 tr. z., spáchaný výzvou k vojínům, povoláním k zjednaní pořádku při pouličních nepokojích, aby náboje z pušek vyňali a zbraně odložili.

K »nebezpečí« po rozumu § 87 tr. z. stačí i pouhé zvýšení stávajícího již nebezpečí.

(Rozh. ze dne 12. února 1920, Kr II 183/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných A. S. a J. G. do rozsudku krajského soudu v Olomouci, pokud jim uznání byli vinnými zločinem veřejného násilí dle § 87 tr. z.

Důvody:

Pokud jde o zmatečný důvod § 281, č. 10 — správně č. 9 a) tr. ř., poněvadž stěžovatelé domáhají se úplného sprostění ve směru § 87 tr. z. — tedy označuje stížnost odsouzení dle § 87 tr. z. nesprávným, ježto pouhá výzva k vojínům, jak zjišťuje rozsudek, neobsahující ani vyhrůžky, nemůže sama o sobě bezprostředně přivoditi nebezpečí v § 87 tr. z. uvedené. Tomu není prý jinak ani vzhledem k okolnostem, za nichž výzva se stala. Neboť, byla-li na straně sroceného lidu již vůle, vojiny odzbrojiti, pak byla výzva jen výrazem této vůle a nebylo nebezpečí odzbrojení jí teprve způsobeno. Neměl-li však lid tohoto úmyslu, pak nebylo též pro vojiny nejmenší příčiny, aby výzvy uposlechlí a šlo by jen snad o pokus nezpůsobilými prostředky. Vojíni skutečně též, odloživše hodlo s pušek, odešli bez dalších vážných obtíží. V pozdějším zastřelení dvou vojínů, stavším se na jiném místě, nelze shledati dokladu pro přivoděné nebezpečí. Než těmito vývodům stížnosti nelze přisvědčiti. Dle zjištění soudu pronesena byla obžalovanými výzva k vojínům ze zlomyslnosti v tom úmyslu, aby tífo, uposlechnouce jí, stali se vůči rozkacenému lidu zcela bezbrannými a takto vydání mu byli na pospas. Jest na snadě, že nebezpečí pro život i tělesnou bezpečnost vojínů při rozkacenosti sroceného lidu snad již stávající značně bývalo by zvýšeno, kdyby vojíni, uposlechnouce výzvy

obviněných, zbraně byli lidu vydali. I z zvýšení stávajícího již nebezpečí stačí však se stanoviska § 87 tr. z., jak vychází z obdobného ustanovení § 335 tr. z. Nejde pak, jak mní stížnost, v přítomném případě o nebezpečí odzbrojení, jež ovšem snad již tu bylo, kdyby se bylo přemoci lidu podařilo vůli svou prosaditi, nýbrž o nebezpečí pro tělesnou bezpečnost či život vojínů, následkem možného dobrovolného odložení zbraně zvýšené. Nelze však nahlédnouti, proč by výzva k vojínům měla býti nezpůsobilým prostředkem, aby odzbrojení vojínů způsobila. Ani obžalovaní jí za takový nepovažovali, jinak nebyli by jí k uskutečnění svého zlého úmyslu použili. Pozdější zastřelení dvou vojínů lidem sroceným dokazuje rozkacenost sroceného lidu a mohlo se ho proto býti soudem dovoláváno na důkaz nebezpečí, jemuž vojíni byli vydáni, kdyby se sami byli učinili bezbrannými. Pokud tedy výzva k vojínům, aby náboje z pušek vyňali a zbraně odložili, zůstala bezvýslednou, nelze ovšem tvrditi, že by jí nebezpečí pro vojiny skutečně bývalo zvýšeno, než na všechn způsob viděti v ní bylo způsobilý pokus, aby výsledku toho bylo docíleno, a alespoň v tomto rozsahu neprávem označuje stížnost subsumci pod § 87 tr. z. nesprávnou. Avšak i se stanoviska § 281, č. 10 tr. ř., jehož se stížnost číselně dovolává, neuvádějí však, pod které jiné ustanovení trestního zákona čin obžalovaných by bylo podřaditi, jest stížnost označiti za bezdůvodnou. Ježto by v daném případě vzhledem k tomu, že obžalovaní, jak jest zjištěno rozsudkem, se činně zúčastnili srocení více osob, čelícího zřejmě k tomu, aby vrchnosti násilím činěn byl odpor, přicházeti mohlo v úvahu jen ustanovení § 68 tr. z. a ježto by pak při obžalovaných při nejmenším zde byly podmínky druhé věty § 71 tr. z., byl by trest, pod který by obžalovaní v tom případě spadali, stejný, jako trestní sazba, jaké na ně bylo použito dle § 88 tr. z. Nemohou se proto obžalovaní ani po této stránce pokládati stížnými výrokem soudu nalézacího.

Čís. 130.

Trestnost nákupu vojenských věcí od osob vojenských. Pro podílnictví jest lhostejno, zda podílníku známa byla osoba pachatelova.

(Rozh. ze dne 14. února 1920, Kr I 360/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných Antonína K. a Josefa B. do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. února 1919, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podílnictví na krádeži a to Antonín K. dle §§ 185, 186 a), b) tr. z., Josef B. dle §§ 185, 186 b) tr. z.

Důvody:

Nalézací soud opodstatňuje svůj výrok, dle něhož bylo stěžovatelům známo, že jde o věci kradené, poukazem k tomu, co jednak stěžovatelé sami doznali; dále k tomu, že obchod s vojenskými věcmi je zakázán, a posléze k okolnosti, že jednalo se vesměs o nové věci vojenské. Zmatečnou stížnost přesunuje se přes to, co obžalovaní sami doznali a co již

o sobě by stačilo, by vinnými byli uznáni tak, jak stalo se v rozsudku soudu nalézacího. Obžalovaný K. dle svého seznání se domníval, že B. má věci od nějakého šikovatele, jemuž přebývají, že byly vojenskou správou vráceny pro nějaké vady. C. pak dle svého seznání myslel, že B. kupuje boty od vojáků. Věděl tudíž dle svého vlastního doznání jak K., tak B., že jedná se o věci vojenské. Omlouvá se pak v jádru věci K. tím, že dle jeho domněni byl šikovatel oprávněn zcizovati věci, jež mu přebývaly nebo vojenskou správou pro nějaké vady byly vráceny, B. pak tím, že dle jeho domněni mohou vojáci prodávati obuv, již byli od vojenské správy poděleni. Jest na první pohled zřejmo, že ta i ona domněnka je s hlediska správného nazírání na smysl trestních předpisů mylnou a není proto s to, by trestnost stěžovatelů vyloučila (§ 3 tr. z.). Jak šikovatel, jenž by vojenskou věcí z naznačené příčiny svémocně zcizil, tak voják, jenž prodal by vojenskou obuv, tvořící součást jeho vojenského výstroje, dopustil by se činu trestního. S objektivního hlediska bylo by pro trestnost podílníka lhostejno, zda na straně pachatele jednalo by se o krádež či zpronevěru. Rovněž bylo by pro trestnost podílníka dle zásady § 5, odst. 2 tr. z. nezávažno, jaký trestný čin šikovatel, pokud se týče vojákům byl by subektivně pro jejich vlastnost jako osob vojenských přičítán, zde zejména vojáci propadli by pouze trestnímu ustanovení § 286 písm. f) voj. tr. z. Pro trestnost podílníka šlo by i po stránce subjektivní o věci kradené nebo zpronevěřené. Dle řečeného a nehledíc k zmíněnému právně nezávažnému omylu stěžovatelů bylo jim dle jejich vlastního doznání známo, že jde o věci buď kradené, buď zpronevěřené. Arciť šlo v pravdě o věci jiným než předpokládaným pachatelem ukradené. Tato okolnost je však bezvýznamnou, poněvadž pro trestnost podílníka nezáleží na tom, by znal skutečného pachatele. Stačí, ví-li, že jde o věc kradenou nebo zpronevěřenou. Zákon tresce toho, kdo věc kradenou nebo zpronevěřenou ukrývá, na sebe převádí nebo jejímu odbytí napomáhá. Zákon chce působiti k tomu, by trestně protiprávní stav, v němž věc se ocitla, byl co nejdříve odstraněn, a tresce toho, kdo řečenou činností zákonný cíl maří a napomáhá k tomu, by onen stav se prodlužoval. Důvodem trestnosti je po stránce objektivní trestně vadný původ věci, po stránce subjektivní vědomost o této vadě. Osoba pachatele, jenž věc ukradl nebo zpronevěřil, zůstává úplně stranou. Nezáleží proto na tom, by podílník znal pachatele krádeže nebo zpronevěry, aniž na tom, by právě od pachatele na sebe ji převedl. Tím vyvrácena i druhá výtkka zmateční stížnosti. Táž jest veskrze neopodstatněnou a byla proto zavržena.

Čís. 131.

Předražování. Podstatnou známkou přečinu dle § 17 čis. 2 cís. nařízení ze dne 7. června 1915 čis. 228 ř. z. jest vynětí zboží z pravidelného oběhu v úmyslu spekulacním. Množství zboží není o sobě rozhodujícím. Odběr zboží filiálkou od centrály byť i ve vyšší než nabývací ceně není na straně filiálky skupováním zboží.

(Rozh. ze dne 14. února 1920, Kr I 451/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního

soudu v Praze ze dne 24. dubna 1919, jímž obžalovaní Vladimír Š. a Adolf K. sprostěni byli obžaloby pro přečin dle § 17, č. 2 cís. nař. ze dne 7. června 1915, č. 228 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Vladimíru Š. klade obžaloba za vinu přečin dle § 17, č. 2 cís. nařízení ze dne 7. června 1915, čis. 228 ř. z., jehož se dopouští, kdo předměty nezbytné potřeby skupuje, aby vyňal jejich cenu do přespřilíšné výše. Skutková povaha tohoto přečinu spočívá v tom, že pachatel skupuje zboží ne proto, by uspokojil své osobní nebo svých zákazníků potřeby, nýbrž v úmyslu, by zboží to z jeho pravidelného a řádného oběhu vyjmul, u sebe podržel a teprve při naskytnuvší se příznivé příležitosti s užitkem dále prodal, tudíž cenu jeho do přespřilíšné výše vyňal. Podstatnou známkou tohoto přečinu je tedy vynětí zboží z pravidelné cirkulace v úmyslu spekulacním. Aby pachatel nakoupil snad velké množství zboží, jak obhajce obžalovaného mínil, nevyžaduje se, poněvadž nelze přehlížeti okolnost, ba jistotu, že současně mnoho jiných osob, byť i bez vzájemného dorozumění se, podobné obchody provozuje a tak se navzájem, třeba v nevědomé součinnosti, ve vyhánění cen podporuje. Lze proto i nákup toho množství čokolády, o které v daném případě jde, podřaditi ve smyslu zákona pod pojem »skupování«. Objektivné znaky shora uvedeného přečinu jsou proto dány. Naproti tomu není však v subjektivním ohledu zjištěn takový úmysl stěžovatelův, jak byl shora vyznačen, totiž že nakupoval čokoládu v úmyslu, by ji z řádného oběhu vyjmul a tak dlouho u sebe podržel, až by ceny její značně stouply. Úmysl takovýto, jen mimochodem budiž podotknuto, jeví se býti naopak vyloučen skutečností, že stěžovatel předal ihned koupenou čokoládu, třeba s nepatrným ziskem. Jakubu F. na zapravení staršího dluhu, tedy takřka in solutum, což by jistě nebyl učinil, kdyby ji byl skupoval ve spekulacním úmyslu. Mohlť svého věřitele uspokojiti penězi a s prodejem čokolády vyčkati příznivější konjunktury. Není-li však dle toho, co uvedeno, naplněna skutková povaha stíhaného přečinu v subjektivním ohledu, pak jest osvobozující výrok rozsudku ospravedlněn, důsledkem čehož jest zmateční stížnost i s hlediska § 281, č. 9 a) tr. ř. neodůvodněna i bylo ji zavrhnouti. Neopodstatněnou jest však i zmateční stížnost ohledně obžalovaného Adolfa K. Stížnost vytýká rozsudku nejasnost, neúplnost a rozpor se spisy ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř., provádí však toliko výtku neúplnosti. Poukazuje na to, že soud nechal nepovšimnuty skutečnosti, obžalovaným samým doznané, že Pražská centrála prodala dne 17. dubna 1916 své filiálce 2200 kg čokolády, kterou dříve skupila z různých pramenů za ceny nižší, s 1 proc. odměnou, že filiálka ta má své samostatné sčítování, vykazuje svůj zvláštní zisk, resp. ztrátu, za něž jest odpovědna a že hlavní závod jedná s ní tak, jakoby šlo o obchodní styk s cizím obchodníkem. Připustiti dlužno sice, že řečená filiálka má svoje samostatné právní postavení, oprávněna jsouc uzavíratí samostatné obchody a jiná právní jednání předsebráti a že jest proto s hlediska tohoto různým právním subjektem od centrálního závodu; než na druhé straně jest zase jisto, že oba závody reprezentují jeden a týž hospodářský subjekt, náležející k témuž jednotnému jmění a tvořící jeho integrující součástku, a dochází tato jednotnost

svého nepochybného výrazu v celkovém konečném vyúčtování obou ústavů. Nalézací soud posuzoval proto věc v podstatě správně, když vyslovil, že se jedná o jednu a tutéž banku a o zisk a ztrátu jednoho tělesa vůbec a že vyúčtování mezi centrálou a filiálkou jest pouze vyúčtováním vnitřním. Tím padají dotyčné vývody a výtky zmáteční stížnosti. Z hořejších úvah vyplývá však sebou také nezávaznost té okolnosti, že centrála předala čokoládu své filiálce s 1 proc. odměnou. Neboť vzhledem k tomu, že jde, jak uvedeno, jen o jeden hospodářský subjekt, nepřešlo ve skutečnosti a se stanoviska hospodářského zboží z rukou jednoho obchodníka a nepřichází tudíž 1 proc. odměna v úvahu jako skutečný zisk, ježto nabývatel zboží byl totožný s prodávatelem, a nemůže proto okolnost, že centrála připsala si k dobru 1 proc. odměnu, označována býti jako moment, z něhož souditi by se dalo na to, že obžalovaný jednal při nákupu čokolády v úmyslu § 17, č. 2 cís. nařízení ze dne 7. června 1915, č. 228 ř. z. zapovězeném. Rozhodujícího významu pro posuzování otázky, že šlo obžalovanému skutečně o vyhánění ceny do přemrštěné výše, nelze však přiznati ani té vytknuté okolnosti, že obžalovaný, jakmile se dozvěděl, že filiálka nabízí čokoládu za nižší cenu než která jí byla při nákupu čtena, telegrafoval této, aby čokoládu tak lacině neprodávala, že jí centrála vezme zpět a poskytne filiálce 2 proc. zisk. Neboť v příkazu, aby filiálka neprodávala čokoládu pod nákupní cenou, dlužno spatřovati limitování ceny centrálou, pod kterou filiálka nesměla jíti. Z tohoto limitování nevyplývá však ještě nikterak, že obžalovaný chtěl s prodejem zboží vyčkávati, až toto bude dražší a pak je prodati, či tedy již při nákupu čokolády jednal v úmyslu, jaký je v citovaném císařském nařízení vyžadován a jak týž byl nahoře vyložen. Nemají-li však zmíněné dvě okolnosti, jichž pomnutí se vytýká jako neúplnost, rozhodujícího významu pro řešení trestně závažné otázky, že šlo Adolfu K. o vyhánění cen do přemrštěné výše, pak nezakládá uplatňovaná neúplnost důvodu zmátečnosti dle § 281, č. 5 tr. ř., jenž předpokládá, že pomínuty byly skutečností rozhodné.

Čís. 132.

Předražování. Tím, že odběr předmětu potřeby jest vázán na úřední lístky, není vyloučena trestnost předražování při prodeji bez lístků.

(Rozh. ze dne 14. února 1920, Kr I 510/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Rudolfa S. do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 26. srpna 1919, jimž stěžovatel uznán byl vinným přečinem dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.

Důvody:

Zmateční stížnost brojí proti odsouzení pro přečím § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. z důvodů č. 10, 9 a) a b) § 281 tr. ř. Prv uvedený důvod zmáteční nepřichází vůbec v úvahu, poněvadž stíž-

nost netvrdí, že by místo přečinu dle § 23, č. 4 cís. nař. dána byla podstata jiného činu soudně trestního, nýbrž domáhá se úplného sprostění stěžovatelova od obžaloby. Proti odsouzení pro přečím řetězového obchodu namítá stížnost, že, ježto nešlo o prodej cukrů a mýdla na dotyčné lístky, nelze předměty ty pokládati za předměty potřeby, nýbrž za předměty čistě luxusní, kupované konsumenty nad množství, jim úřadem přikázané, na něž proto trestních předpisů cís. nař. vůbec nelze použiti. Ježto prodával stěžovatel jen cukr a mýdlo, jež si sám, pokud se týče jeho známí, přímo od úst utrhl a jichž prodejem zboží na lístky přidělené nemohlo býti zdražováno, nemůže prý o úmyslu, vyháněti ceny do výše, a o zbytečném vsunování se do přechodu předmětů potřeby od výrobce do konsumu, tedy o řetězovém obchodu, býti řeči. Než vývodům zmáteční stížnosti nelze přisvědčiti. Pojem předmětů potřeby jest pro obor cís. nař. z 24. března 1917 čís. 131 ř. z. vymezen v § 1 cís. nař. v ten smysl, že takovými předměty jsou movité věci vůbec, jež slouží bezprostředně nebo prostředně životním potřebám lidí neb domácích zvířat. Z tohoto ustanovení ve spojení s nadpisem cís. nařízení, jenž označuje zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby jako účel nařízení, vyplývá, že rozhodným jest pro otázku, spadá-li ten který obchod pod ustanovení cís. nařízení, nikoli stupeň nezbytnosti kupovaného předmětu pro dotyčného kupitele, nýbrž upotřebitelnost jeho pro ukojení životních potřeb lidí vůbec. Okolnost, že spotřeba toho kterého předmětu potřeby upravena jest úředně a že dotyčné dávky spotřební vázány jsou na předložení lístku, dokazuje jen neklamně důležitost potřeby dotyčného předmětu a odstraňuje každou možnou snad pochybnost, že by nešlo o předmět potřeby ve smyslu § 1 cís. nař. Jelikož cís. nařízení upravuje zaopatření obyvatelstva takovými předměty vůbec a bezvýmínečně, nesejde na tom, jakým způsobem bylo dotyčného množství předmětu potřeby nabyto a byl-li prodáván dále na lístek aneb s obejitím dotyčných předpisů. Jestli ohledně takového předmětu obchod nepravdělný, předražování přípouštějící, vůbec jen v posledním případě možný. Jde proto v konkrétním případě jen o to, stal-li se další prodej zboží na lístky, nabytého ve formě obchodu řetězového, což zmáteční stížnost v podstatě vůbec nepopírá. Dovolává-li se stěžovatel, že neměl vědomí předražování, odporuje tvrzení to zjištění soudu nalézacího; ostatně spadala by nevědomost ta do oboru omylu právního, jenž pachatele vedle §§ 233, 238 tr. z. neomlouvá. Ovšem nebylo jednáním stěžovatelovým ostatní obyvatelstvo ve svém přidělu dotyčných předmětů zkracováno a nebyl jim zdražován cukr na lístky vydávaný. Ze však cena cukru stěžovatelem do obchodu daného jeho jednáním byla stupňována, zjišťuje rozsudek číselně a nelze proto subsumpci pod trestní ustanovení § 23, č. 4 cís. nař. shledati neoprávněnou.

Čís. 133.

Při majetkových deliktech rozumějí se hranice zločinu a trestové sazby, vyjádřené peněžitými obnosy, nadále v korunách československých.

(Rozh. ze dne 14. února 1920, Kr I 661/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Josefa W. do rozsudku krajského co výji-

mečného soudu v Litoměřicích ze dne 13. listopadu 1919, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c) a 179 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 11 § 344, správně čís. 10 § 281 tr. ř. Vytyká, že nalézací soud, zjistiv, že hodnota věci, obžalovaným odcizených, činí více než 2000 K, a vysloviv, že tím jest dosažena zákonná hranice zločinu, stanovená v § 179 tr. z. »přes 2000 K«, podřadil skutkový děj pod ustanovení tr. z., které naň neplatí, poněvadž § 179 tr. z. má na mysli koruny, jako jednotky zlaté měny rakouské, kdežto v přítomném případě byla zjištěna hodnota odcizených věcí v korunách čsl. měny papírové, jak patrně z toho, že hodnota odcizené zlaté desetikoruny byla přijata obnosem 40 K. Tím, že první soud ztotožňuje nominální hodnotu bankovek, jimiž jest škoda vyjádřena, se škodou, která jest rozhodna dle § 179 tr. z. ve znění zákona z 9. ledna 1910, č. 73 ř. z., upadl v právní omyl, následkem kteréhož opomenul převodem čsl. papírových korun na jejich kursovní hodnotu ve zlaté měně korunové zjistiti, dosahuje-li škoda výše, jakou stanoví § 179 tr. z. pro vyšší sazbu trestní. Zmateční stížnost není oprávněna. Zákonem ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. zák. a nař., jimž se upravuje oběh a správa platidel v čsl. státě, byla stanovena za měnnou jednotku pro oblast čsl. státu, koruna čsl. (ve zkratce Kč. — § 5). Bankovky, okolkované ve smyslu zákona z 25. února 1919, čís. 84 sb. zák. a nař., i státovky, za účelem jejich výměny vydané, byly prohlášeny za zákonná platidla, jež jsou povinni stát i kdokoliv jiný přijímat při placení ve jmenovité jejich hodnotě (§ 2 a 9); dle § 6 téhož zákona platí se závazky znějící na koruny rak.-uh. měny v korunách českoslov., při čemž se počítá jedna koruna čsl. za jednu korunu rak.-uh. Z těchto zákonných ustanovení plyne, že ode dne platnosti citovaného zákona (12. dubna 1919) jsou na území československého státu nejen zákonným platidlem, nýbrž také měřítkem hodnot koruny československé jako jednotky nové měny papírové, dle nichž dlužno po tomto dnu určovati výši škody. Bylo by zajisté nedůsledné — vzhledem k tomu, že se zákon o funkci papírových korun čsl. jako zákonného měřítka hodnot výslovně nezmiňuje — a přičilo by se zajisté duchu zákona, kdyby se platnost čsl. koruny omezovala na funkci zákonného platidla a měřítkem hodnot zůstávala zlatá koruna bývalé měny rakousko-uherské. V přítomném případě byl obžalovaný uznán vinným dvěma krádežemi, jednou, spáchanou ke škodě Marie H. v noci ze dne 6. na 7. květen 1919, při níž byla zjištěna hodnota odcizených věcí na 1826 K, druhou, spáchanou ke škodě Edvarda K., při čemž byla zjištěna hodnota ukradených věcí na 911 K. Prvá krádež byla spáchána již za platnosti shora citovaného zákona o úpravě oběhu platidel v čsl. státě a právem tudíž byla škoda odhadnuta dle zákonného měřítka, po rozumu tohoto zákona platného, v korunách papírové měny čsl. Avšak také ohledně druhé krádeže, spáchané před vydáním zákona z 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., dlužno hájiti stanovisko, že škoda byla správně zjištěna v korunách měny papírové, jak vyplývá z následujících úvah: V době spáchání druhé krádeže obíhaly v čsl. státě se zákonnou platností okolkované bankovky, jimž byl dán zákonem ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. nucený oběh (§ 2). Tím

byla již připravena měna papírová s jednotkou koruny čsl. Dlužno podotknouti, že již dlouho před vydáním tohoto zákona neokolkované bankovky rakousko-uherské nebyly více představitelkami peněz zlaté měny korunové a to od okamžiku, kdy byla na základě zmocnění, daného čís. nař. ze dne 4. srpna 1914, čís. 198 ř. z., suspendována bankovní akta rakousko-uherské banky, zrušena povinnost této banky, směňovati bankovky za kovovou minci, a dáno bance zmocnění, vydávati bankovky s nuceným oběhem bez vši úhrady. Faktický stav byl tedy již po celou dobu války ten, že bankovky měly povahu platidla s nuceným oběhem, kdežto rakouské mince zlaté se staly mincemi obchodními s hodnotou kursovní. Fakticky byly tudíž papírové koruny jedině platným platidlem a měřítkem hodnot také v době spáchání druhé krádeže a jednal proto správně soud nalézací, ocenil-li v nich škodu poškozeného a zjistil-li jimi hodnotu věci. Tento postup odpovídá také příslušným předpisům trestního zákona a řádu. Dle § 99 tr. ř. dlužno vyšetřiti dle stejných zásad výši škody, ať se děje zjištění její za účelem stanovení zákonné hranice zločinu proti majetku, či sazby trestní, nebo konečně náhrady škody. V každém případě dlužno dle § 175 tr. z. stanoviti škodu obnosem, který musí poškozený vynaložiti, by odčinil újmu, způsobenou krádeží, tím, že si opatří v náhradu předměty stejné hodnoty. Tento obnos lze pak stanoviti s obecnou platností jen v oněch platidlech, která v skutku mají funkci platidel a měřidel hodnot — v našem případě bankovkami čsl. Při opačném stanovisku zmateční stížnosti nedostalo by se poškozenému plné náhrady, poněvadž obžalovaného nelze odsouditi k náhradě škody ve zlatě, nýbrž v korunách čsl. papírových (arg. § 2 a 9 zák. ze dne 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a n.). Určiti pak škodu pro otázku viny menším obnosem ve zlaté měně, pro náhradu škody pak větším obnosem ve měně papírové, bylo by nedůsledno a přičilo by se ustanovení §§ 99 tr. ř. a 173 tr. z. Ve skutečnosti by znamenalo stanovisko zmateční stížnosti poskytnutí premie pachateli a to zcela neodůvodněné, poněvadž oba stejně jsou podrobeni týmž hospodářským poměrům. Co by pachateli přineslo prospěch, bylo by tím větší újmu pro poškozeného. Již proto jest spravedlivé, by pachatel zodpovídal hospodářskou škodu, kterou způsobil svým bezprávným útokem na cizí majetek, ve výši odpovídající skutečným poměrům hospodářským. Dlužno ještě podotknouti, že dosud platná ustanovení zákona Ofnerova ze dne 9. dubna 1910, č. 73 ř. z., o hranici zločinu a sazbách trestních, pokud jsou určena obnosy peněžitými u majetkových deliktů, neodpovídají nynějším hodnotám zboží. Avšak ani tato okolnost neodůvodňuje nároku obžalovaného na ocenění způsobené škody ve měně zlaté. Jest totiž nepochybné, že příčinou vysokých cen zboží jest nejen hluboce pokleslá směnná hodnota peněz ve státech s měnou otřesenou, nýbrž také — a tento zjev se vyskytuje i u států s měnou nedotčenou — nedostatek zboží, vyvolaný světovým nedostatkem surovin a poválečnými obtížemi výrobními. Prakticky se nedá v konkrétním případě ani dobře zjistiti, jaký podíl má na vysoké ceně určitého druhu zboží každý z obou důvodů. Kdyby se ocenění stalo výhradně s hlediska poměru hodnoty zboží k hodnotě zlata, zůstávala by nepovšimnuta druhá závažná složka a nebylo by vyhověno požadavku, by škoda byla stanovena obnosem, jakým trpí majetkovou újmu okradený, který si může za daných hospodářských poměrů zjednat náhradu zase jen za vysoké ceny, vý-

jádně v platné měně papírové. Z těchto úvah vyplývá, že právní stanovisko prvního soudu, zaujaté při vyšetření škody, není právně mylným. Poněvadž v přítomném případě zjistil soud správně celkovou škodu na 2737 K v čl. korunách papírových, proti čemuž, mimochodem řečeno, obžalovaný za řízení ničeho nenamítal, bylo právem použito také přísnější sazby dle § 179 tr. z.

Čís. 134.

Neodvedení erární výzbroje a výstroje vojínem vrátivším se z vojny zakládá skutkovou povahu krádeže, jsou-li tu jinak náležitosti tohoto trestného činu, i když pachatel nevěděl o veřejné vyhlášce, nařizující odevzdání těchto předmětů.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, Kr II 148/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl zmáteční stížnosti obžalovaných A. Š. a S. D. do rozsudku krajského soudu v Olomouci, jímž uznání byli vinnými zločinem, pokud se týče přestupkem krádeže, mezi jiným z těchto

důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku především důvod zmatečnosti dle čís. 5 § 281 tr. ř., a to v ten smysl, že výrok rozsudku, že obžalovaný D. 1 polní láhev, vojenské patrony, 1 chlebník a 1 závěru od vojenské pušky, když se z vojny vrátil, s sebou přinesl a je vzdor tomu, že bylo řádně vyhlášeno, že veškeré vojenské věci, zbraně, náboje atd. se mají odevzdati, sobě podržel a neodvedl, tedy je vojenskému eráru odcizil, je prý v rozporu se spisy proto, že starosta T. M. jako svědek udal, že v T. nebylo ani ústně ani písemně vyhlášeno, že se má zbraň odevzdati a stalo se tak teprve v měsíci dubnu 1919. Než v tomto směru není stížnost odůvodněna resp. po zákonu provedena, neboť rozsudek se na výpověď svědka T. M. neodvolává, i nelze proto tvrditi, že za její obsah předpokládá něco, co v ní dle protokolu obsaženo není. Při hlavním přelíčení byla však čtena zpráva četnického velitelství v P., v níž potvrzeno, že obžalovaný A. Š. přijel z vojny v plné zbroji, ale u tehdejšího starosty se vůbec nehlásil, k propuštění ku pluku se nedostavil, že dále v obci byly vyvěšeny vyhlášky od hejtmanství a také bylo na rozkaz tehdejšího starosty strážníkem obecním dvakrát, a to v prosinci 1918 a v lednu 1919 vybubnováno, že veškerá vojenská výzbroj a výstroj se odevzdati má, Š. že však věci neodevzdal jako učinili jiní. Jestliže soud nalézací za podklad svého přesvědčení o vyhlášce zmíněné vzal tuto četnickou zprávu a nikoliv výpověď svědka T. M., jenž v kritické době starostou ještě nebyl, nesmí tomu stížnost odporovati (§§ 258 a 288 č. 3 tr. ř.). Ostatně je celá otázka vyhlášky obsahu shora zmíněného právně bezvýznamna, a proto též lhostejno, zvěděli-li obžalovaní o vyhlášce, neboť čin obžalovaným za vinu kladený nespočívá v neuposlechnutí nějaké vyhlášky, jež mohla mít jen význam upozornění na stávající povinnost odvésti předměty vojenské výzbroje a výstroje, a na následky ne-

splnění jejího, nýbrž v odnětí věcí těch bez dovolení a z držení vojenského eráru. Nejistěním znění vyhlášky a vědomí obžalovaných o jejím obsahu nestal se tedy rozsudek zmátečným.

Čís. 135.

I předražování dle § 20 č. a), b) cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. jest trestným činem proti zákonu ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n., přikázaným §em 1 a) nařízení vlády ze dne 11. listopadu 1919, č. 596 sb. z. a n. právomoci soudů lichevních.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, Kr II 18/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném zmáteční stížnost obžalovaného Š. P. do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti jako soudu lichevního, jímž uznán vinným přečinem předražování dle § 20 č. 2 a), b) cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., pokud stížnost tato uplatňovala nepřislušnost lichevního soudu.

Důvody:

Dovolávajíc se ustanovení § 14 odst. 3 zákona ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. zák. a nař., vytýká zmáteční stížnost nařikánému rozsudku, že soud lichevní nebyl pro tuto trestní věc příslušný. Výtku tato není opodstatněna. Jest sice správně, že § 1, odst. 2 zákona ze dne 17. října 1919 č. 567 sb. z. a n. byla vláda zmocněna vyhlásiti, na které trestné činy se vztahuje trestní řízení před lichevními soudy, a že dle § 1, odst. a) nařízení vlády ze dne 11. listopadu 1919 č. 596 sb. zák. a nař. právomoci soudů lichevních přikázány byly jen trestné činy proti zákonu ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. zák. a nař. o trestání válečné lichvy a proti § 33 nařízení vlády ze dne 27. června 1919, č. 354 sb. z. a n. o úpravě obchodu obilím a mlýnskými výrobky. Za trestný čin proti zákonu ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. zák. a nař. nutno však považovati i trestný čin, který jest předmětem v odpor vzatého rozsudku. To vyplývá již z toho, že článek I. právě zmíněného zákona zrušuje ustanovení cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. jen potud, pokud odporují ustanovením zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. zák. a nař., že však nahraňuje tato odporující ustanovení současně jinými a že § 7 a násl. zákona č. 568 sb. zák. a nař. stanoví tresty i na předražování, tedy i na činy toho druhu, jako jest čin obžalovanému za vinu kladený. Není tedy správným tvrzení stížnosti, že čin, pro nějž byl obžalovaný žalován, není činem proti zákonu ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. zák. a nař. Na tom nemění ničeho ani okolnost, že posléz uvedený zákon nabyl dle čl. II. účinnosti sedmého dne po vyhlášení, provedeném dne 31. října 1919, tedy teprv 7. listopadu 1919; uvádí § 30 zákona č. 567 výslovně, že nový zákon nabude účinnosti tímto dnem i při trestných činech, spáchaných před tímto dnem, avšak po 28. říjnu 1918, pokud nedošlo k rozhodnutí první stolice. Pro názor stěžovatelův, že vláda nařízením číslo 596 sb. zák. a nař. obmezila okruh příslušnosti soudů lichevních přesněji a v mezích užších, nežli v původním zákoně bylo myšleno, není proto dostatečného podkladu.

Čís. 136.

Neodvratná překážka, ospravedlňující odpor proti rozsudku vynesenému v nepřítomnosti obžalovaného (§ 427, odst. 3 tr. ř.), nesmí tímto býti, byť i z nedopatření zaviněna.

Usnesení, zamítající návrh obhájcův na odročení hlavního přelíčení, konaného v nepřítomnosti obžalovaného, za účelem jeho výsledku, není s to opodstatnití zmatek § 281 č. 4 tr. ř.

Posavadní zachovalost nezajišťuje odsouzenému o sobě podmíněného odsouzení.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, Kr II 19/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání odpor obžalované proti rozsudku krajského soudu ve Znojmě, vynesenému v její nepřítomnosti, jímž uznána vinnou zločinem krádeže dle § 171 a 176 II b) tr. z., a, zahrnuv její zmatečnou stížnost, nevyhověl ani odvolání do výroku o trestu, pokud zamítnut návrh obhájcův na podmíněné odsouzení.

Důvody:

Obžalovaná E. M. odůvodňuje odpor podaný proti shora uvedenému kontumačnímu rozsudku tím, že, jsouc v den hlavního přelíčení na cestě k soudu, vstoupila v železniční stanici Š. omylem do vlaku, který jel opačným směrem. Nehledíc k tomu, že obžalovaná toto své tvrzení ničím neprokázala, nelze ve faktu jí uvedeném spatřovati neodvratnou překážku ve smyslu § 427 odst. 3 tr. ř. Spočívát ustanovení toto na tomže právním základě jako předpis § 364 č. 1 tr. ř., následkem čehož není tu vzhledem k tomu, že obžalovaná zmeškala hlavní přelíčení svou vlastní vinnou, podmínek, za kterých by dle § 427, odst. 3 tr. ř. bylo lze odporu vyhověti. I bylo jej jako bezdůvodný odmítnouti. Důvod zmatečnosti podle § 281 č. 4 tr. ř. shledává zmatečnou stížnost v tom, že nalézací soud zamítl návrh obhájce učiněný v nepřítomnosti obžalované při hlavním přelíčení, aby přelíčení toto bylo odročeno za účelem jejího osobního výsledku. Stížnost má neprávem za to, že tu jde o návrh podle č. 4 § 281 tr. ř. Dle druhého odstavce § 427 tr. ř. jest ponecháno volnému uvážení nalézacího soudu, zdali nepřítomnost obžalovaného při hlavním přelíčení není na překážku, aby věc byla úplně uspokojivě objasněna, a zdali tedy lze hlavní přelíčení provést i za nepřítomnosti osoby obžalované. Poněvadž dotyčné usnesení nalézacího soudu — na rozdíl od ustanovení prvního odstavce § 427 tr. ř. — nepodléhá sankci zmatečnosti a může se státi i bez všelikého návrhu, jest zřejmo, že odmítnutí obhájcovu návrhu, jak byl nahoře uveden, nelze posuzovati s hlediska důvodu zmatečnosti č. 4 § 281 tr. ř., a jest proto zmatečnou stížností podaná v tomto směru neopodstatněna. — Pokud jde o zamítnutí návrhu obhájcovu na podmíněné odsouzení obžalované, dlužno poznamenati, že podmíněný odklad přísouzeného trestu nebyl zákonem míněn jako pravidlo při osobách, které až do svého odsouzení byly zachovalé. Odklad trestu jest vždy jen výjim-

kou, přípustnou pouze tam, kde jej odůvodňují vážné důvody. Soud jest povinen uvážit vše, co s vinníkem a jeho činem byť i vzdáleně souvisí, tedy nejen dosavadní způsob jeho života, pohnutky jeho činu, způsob jeho provedení, chování se obžalovaného po skutku, hlavně snahu, škodu podle sil svých napravití a podobné. Odepřel-li nalézací soud, máje na zřeteli tyto okolnosti, obžalované podmíněný odklad trestu, nelze výrok tento shledati neodůvodněným, při čemž netřeba ani zvláště zdůrazňovati, že nebylo nutno, aby soud nalézací byl obžalovanou viděl a slyšel, ježto dle toho co bylo právě řečeno nerozhoduje o přesvědčení soudu v tom směru, zda odsouzený povede pořádný život (§ 1 zák. ze dne 18. října 1919 čís. 562 sb. zák. a nař.), osobní dojem, který obžalovaný na soud učinil. Odvolání jest tedy v tomto směru neopodstatněno.

Čís. 137.

Pro výši škody z majetkového deliktu nejsou výlučně rozhodny úředně stanovené ceny, nýbrž též konkrétní hospodářské a jiné poměry poškozeného.

(Rozh. ze dne 19. února 1919, Kr I 513/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných Viléma K. a Arnošta S. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 21. srpna 1919, jímž byli uznáni vinnými Vilém K. zločinem dílem dokonané, dílem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 174 II. a), c) tr. z. a Arnošt S. zločinem krádeže dle §§ 171, 174 II. a), c) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. vytýká stížnost, že oba obžalovaní měli býti odsouzeni pouze pro přestupek krádeže, nikoliv pro zločin, poněvadž celková hodnota odcizených věcí u žádného z nich nepřevyšuje zákonné hranice zločinu (50 K). Správně uvádí stížnost, že při zjištění hodnoty odcizených věcí dlužno přihlížeti ku zmenšení jmění, jehož dozal majitel odcizených věcí tím, že je ztratil, a ke škodě, která ho bezprostředně stihá. Nesprávně a nedůsledně má však stížnost za to, že v přítomném případě neměl soud přihlížeti k tomu, kolik musil obžalovaný vynaložiti, by si od obce zjednal náhradu za odcizené brambory, poněvadž prý si sám ukradené brambory vypěstoval a má nárok jen na náhradu úředních cen maximálních. Stanovisko rozsudku by prý vedlo k tomu, že by bylo nutno přihlížeti i k cenám placeným v obchodě pokoutním. Pokud jde o chléb, poukazuje stížnost na to, že poškozený je pekařem, a že nejvyšší cena za chléb, v níž zahrnut jest již výdělek pekařův, obnáší za bochník 1 K 30 hal. Dle výpočtu zmatečnou stížností činí hodnota odcizených věcí u obžalovaného Viléma K. za 60 kg bramborů po 28 h 16 K 80 h, za 11 chlebů po 1 K 30 h 14 K 30 h, za půl kg kvasnic 3 K 30 h, — úhrnem 33 K 40 h, u obžalovaného Arnošta S. za 60 kg bramborů po 28 h 16 K 80 h, za 9 chlebů 11 K 70 h, úhrnem 28 K 50 hal. Stížnost není oprávněna. Závisejí-li zločinná kvalifikace krádeže

na hodnotě odcizených věcí, dlužno vycházeti z ustanovení poslední věty § 173 tr. z. Dle tohoto ustanovení nelze počítati hodnotu toho, co bylo ukradeno, dle užitku zlodějova, nýbrž dle škody okradeného. Tato pak záleží v majetkové ztrátě okradeného, t. j. v obnosu, o němž se jeho jmění ztenčilo a kterýž se zpravidla dá určití částkou, kterou musí okradený vynaložiti, by si opatřil věci stejné hodnoty. Pokud pak jde o způsob, jakým dlužno způsobenou škodu zjistiti, předpisuje § 99 tr. ř., že dlužno v prvé řadě přihlížeti k výpovědi poškozeného. V přítomném případě zjišťuje pak soud na základě výpovědi svědka a poškozeného, že brambory, jemu odcizené, byly určeny k jeho potřebě, nikoliv k prodeji, a že za účelem opětného opatření si bramborů musel vynaložiti částku 78 h za 1 kg, t. j. peníz, za který obec tenkrát brambory prodávala. Ohledně chleba pak zjišťuje nařikáný rozsudek, že poškozený docíloval při prodeji za bochník 2 K 30 h, a vzal proto za základ výpočtu škody v obou případech obnosy, o něž poškozený na svém jmění byl skutečně zkrácen, škodu, která poškozeného bezprostředně stihla. Námitka, že stanovisko rozsudku, který nedbá cen maximálních, by případně vedlo k respektování cen pokoutních, není odůvodněna, poněvadž ceny, požadované obcí, nelze pokládati za pokoutní. Nejvyššími cenami, stanovenými úřadem, nemusí nutně a v každém případě býti vyvážena škoda, již trpí poškozený trestným činem směřujícím proti jeho majetku. Stanovení výše ceny předmětů, na něž se vztahuje trestný čin a jež byly jím odňaty bezprávně poškozenému, pokud se týče výše škody, již takto trpí poškozený, nesmí se díti povšečně a paušálně, přihlížeje snad výlučně jen k nejvyšším cenám, stanoveným úřady k tomu povolánými, nýbrž jest při něm dbáti konkrétních hospodářských a ostatních poměrů toho kterého poškozeného. Vezmou-li se dle zásady § 99 tr. ř., již právem se bylo v tomto případě přidrženo, za základ ceny, jež uvedl poškozený, převyšuje hodnota odcizených věcí hranici zločinu i tenkrát, kdyby se počítala hodnota bochníku chleba dle přání obžalovaných za 1 K 30 h. Odsuzující výrok dle § 174 II. a), c) u obou obžalovaných odpovídá tudíž zákonu a bylo proto nutno neodůvodněnou stížnost zavrhnouti.

Čís. 138.

Skutečné násilné vztazení ruky (§ 81 tr. zák.) musí sice býti násilím aktivním, nemusí však býti násilím bezprostředním.

(Rozh. ze dne 19. února 1920, Kr I 555/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa P. do rozsudku krajského soudu v Chebích ze dne 18. srpna 1919, jímž byl uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce meritální namítá stížnost, že v přítomném případě nemůže býti řeči o skutečném násilném vztazení ruky na osobu vrchnostenskou. Jednáť se prý o pouhou neposlušnost vůči příkazu veřejného orgánu; jemuž pachatel unikl, po případě o ohrožení úřední osoby, které by bylo

trestno dle § 335 tr. z. Stížnost jest na omylu. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný, když ho četnický strážmistr vyzval, by zastavil svůj povoz, práskl bičem do koně, který jel dosud volným tempem, a ujížděl tryskem dále, takže musel četník uskočiti ze středu silnice na stranu, by nebyl přejet, a že jen z obavy, by ušel tělesnému poranění, upustil od výkonu služby, t. j. prohlídky vozu obžalovaného, který vezl seno, poněvadž právě jeho úkolem bylo kontrolovati na silnici neoprávněný vývoz sena a obilí. Tento zjištěný stav věci úplně odůvodňuje podřazení pod § 81 tr. z. Ke skutkové povaze zločinu dle § 81 tr. z. nevyhledává se skutečného násilného vztazení ruky jako takového. Ovšem spočívá trestní moment v použití násilí, při čemž není třeba násilí absolutního, přemožení vrchnostenské osoby, nýbrž stačí vis compulsiva, která nemusí však býti corpore corpori data. Doslovný výklad, který by vyžadoval bezprostředního vztazení ruky, nevyhovoval by duchu zákona. Zákon předpokládá, aby zde bylo aktivní násilí, t. j. by bylo vynaloženo úsilí, které zmaří uplatňování se vůle osoby vrchnostenské, a toto násilí musí aspoň nepřímě směřovati proti vrchnostenské osobě. Násilí musí býti aktivním, pachatel musí vynaložiti síly, by způsobil proti úkonu úřední osoby a jemu vzdoroval. Nestačí pouhé netečné chování se pachatelovo a třeba, by násilí bylo aspoň nepřímě namířeno proti osobě úřední. Tyto náležitosti jsou tu však v daném případě. Obžalovaný uplatnil pozitivní činnost, tím, že slehl bičem a popohnal koně, svou fyzickou silou nad koněm, zapřaženým do vozu, použil tak koně, do trysku uvedeného, jako prostředku násilí proti osobě četnickové, v úmyslu, by zmařil uplatnění jeho vůle, směřující ku provedení úředního výkonu. Třeba se tedy obžalovaný nedotkl četníka rukou, nestačí to k vyloučení skutkové podstaty zločinu dle § 81 tr. z. Obžalovaný dosáhl tímto svým počínáním si úmyslu odvrátiti četníka od jeho úředního úkonu právě tak, jako kdyby se byl přímo dotkl četníka; musil věděti, že četníku bude ustoupiti před rychle ujíždějícím koněm. Nejde tedy o pouhou neposlušnost, nýbrž o násilné protivení se v úmyslu, požadovaném v § 81 tr. z. Neboť obžalovaný nejen snažil se ujíti četníkovi, nýbrž hleděl tím, že slehal koně bičem tak, že tento se dal do rychlého běhu a to oním směrem, kde byl četník, přiměti četníka, by ustoupil koni a takto upustil od svého úředního jednání, což se mu také podařilo. V tom, že obžalovaný uvedl četníka, který musel spěšně uskočiti z jízdní dráhy; v níž se na blízku vozu nacházel, na bok, by nebyl přejet, do situace, v níž jeho tělesná bezpečnost byla ohrožena, bylo by lze ostatně spatřovati dle povahy případu i nebezpečnou pohružku, která by rovněž stačila se zjištěnými ostatními náležitostmi k naplnění skutkové povahy zločinu dle § 81 tr. z.

Čís. 139.

Pokus zločinu těžkého uškození na těle dle § 153 tr. zák. jest možný a bude zde, zjištěn-li při bezvýsledné činnosti přímý úmysl pachatele, přivoditi lehké uškození na těle.

(Rozh. ze dne 19. února 1920, Kr I 640/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana H. do rozsudku krajského soudu v Che-

bu ze dne 23. září 1919 pokud jím stěžovatel byl uznán vinným zločinem nedokonaného těžkého poškození na těle dle §§ 8 a 153 tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost bere rozsudek v odpor jen, pokud byl stěžovatel odsouzen pro nedokonaný zločin těžkého uškození na těle dle § 153 tr. z., v dalším obsahu zůstává proto rozsudek nedotknutým. Zmateční stížnost označuje odsouzení stěžovatelovo dle §§ 8, 153 tr. z. právně pochybeným, poněvadž prý zločin dle § 153 tr. z. trestného pokusu vůbec nepřipouští. Než ne stanovisko rozsudku, nýbrž náhled stěžovatelem uplatňovaný, jest právně mylným. Především jest nesprávné tvrzení stěžovatelovo, že by soud nalézací již pouhý nepřátelský úmysl shledával postačitelým pro pokus zločinu dle § 153 tr. z. Rozsudek zjišťuje výslovně úmysl obžalovaného, jenž úmyslně hodil sekýrkou po svém otci, zasáhnouti tohoto a jej poraniti, vylučuje toliko úmysl, by otec poškozen byl na těle těžce. Neprávem shledává též stížnost rozdíl mezi skutkovou podstatou dle § 152 a 153 tr. z. v tom, že prvá klade těžiště na úmysl nepřátelský, druhá: na výsledek poškozující. Jak § 152, tak § 153 tr. z. vyžaduje ku skutkové povaze určitého výsledku, rozdíl spočívá jen v tom, že v případě prvého předpokládá se jako výsledek poškození těžké, kdežto v případě druhém stačí již poškození lehké. Ku skutkové podstatě zločinu dle § 153 tr. z. není třeba, by byl přivoděn činem jeden z účinků uvedených v § 152 tr. z., čemuž zřejmě nasvědčuje poslední věta § 153 tr. z. Jednání vyznačené v § 153 tr. z. jest posuzováno přísněji, ačkoli nevyžaduje těžkého účinku § 152 tr. z., z toho důvodu, poněvadž se týče osob, jež by z příčin rodinných, mravních a veřejných měly u pachatele požívatí větší vážnosti a jež chce zákon proto obzvláště chrániti; útočí-li pachatel na takové osoby způsobem, vyčteným v § 153 tr. z., prohřešuje se tím zároveň i proti těmto rodinným, mravním a veřejným ohledům, pročez jeho jednání jest více trestuhodným. Zjištění, že obžalovaný neměl úmyslu, poškoditi svého otce na těle těžce, vylučovalo by ovšem odsouzení pro pokus ve směru § 152 tr. z. (spadající ostatně pod hledisko zvláštního ustanovení § 155 a) tr. z.), není však odsouzení pro pokus § 153 tr. z. na závadu. Ustanovení § 8 tr. z. o pokusu jest rázu všeobecného a má tudíž dle platného trestního zákona místo při každém zločinu, ačli není výjimečně dle skutkové podstaty dotyčného deliktu pojmově nemožným. Tomu však při zločinu dle § 153 tr. z. tak není, jakmile soud, jako v přítomném případě, neobmezuje se na pouhé zjištění úmyslu nepřátelského (postačujícího, nastalo-li lehké poškození k odsouzení pro dokonaný zločin dle § 153 tr. z.), zjistiv spíše přímý úmysl, způsobiti otci poranění lehké. I zločiny, jichž skutková podstata spokojuje se s pouhým úmyslem nepřímým, připouštějí pokus, byl-li výsledek, jich skutkovou podstatu dovršující, pojat přímo v úmysl pachatelův, ačli za tohoto stavu věci nenastává skutková podstata zločinu jiného (zabití, vražda). Toho při zločinu dle § 153 tr. z. není. Byl-li zde tudíž úmysl přímý, směřující k lehkému poškození osoby, tam vyznačené, pak jsou tu veškeré podmínky § 8 tr. z. a nelze shledati závady, by pachatel nebyl odsouzen pro pokus zločinu v § 153 tr. z. uvedeného. Zmateční stížnost bylo proto jako bezdůvodnou zamítnouti.

Čís. 140.

Padělání peněz a cenných papírů. Padělání bankovek rakousko-uherské banky spadá právě tak, jako padělání bankovkových kolků nebo polepování pravých bankovek padělanými kolky pod první případ, spolupůsobení při takovém padělání a udávání padělaných kolků nebo bankovek, opatřených padělanými kolky spadá, děje-li se to ve srozumění s pachatelem neb osobou, jinak na činu účastněnou, pod druhý případ a dopravování padělaných kolků nebo bankovek, opatřených padělanými kolky k tomu kenci z ciziny do čsl. území bez takového dorozumění spadá pod třetí případ § 1 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 19. února 1920, Kr I 42/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 20. prosince 1919, jímž byl obžalovaný Bruno G. sprostěn dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby vznesené naň pro zločin dle § 1 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n., a, zrušiv rozsudek, vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Co se týče právního posouzení, jest náhled soudu nalézacího zřejmě nesprávný, že zákon ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. mluví jen o zfalšovaných, správně padělaných bankovkách a nikoli o pravých bankovkách, opatřených nepravými kolky a že tedy v činu obžalovaného nelze shledati ani objektivně skutkové podstaty § 1 cit. zák. Obžalovanému bylo kladeno za vinu, že bez dorozumění se s pachatelem neb osobou, jinak na činu účastněnou, bankovky s nepravými kolky dopravil v cizinu do území Československé republiky za účelem jich uvedení v oběh. Čin tento podřaděn byl v obžalovacím spise správně pod ustanovení § 1 cit. zák., jak vyplývá ze stavů zákonného. Dle § 1 zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 sb. z. a n., jímž se upravuje oběh a správa platidel v československém státě a doplňuje zmocnění ministerstva financí, dané zákonem ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n., přísluší právo vydávati v oblasti československého státu platidla a raziti mince výhradně státu. Dle § 2 jsou bankovky, označené ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n., pokud nebudou vyměněny za jiná platidla, zákonným platidlem. Dle § 3 přestávají býti neoznačené bankovky rakousko-uherské banky (s výjimkou zde v počet nepřicházející) zákonným platidlem. Dle § 1 zákona ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. budtež bankovky rakousko-uherské banky, obíhající v území Československé republiky, opatřeny kolkem, rovnajícím se jednomu procentu jejich jmenovité hodnoty. Dle § 2 zákona ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. mají po skončení okolkování bankovek jen bankovky (rakousko-uherské banky) § 1, kolkované kolkem Československé republiky nucený oběh v území československého státu. Nařízení ministerstva financí ve srozumění s ministerstvem spravedlnosti ze dne 25. února 1919 čís. 86

sb. z. a n., o okolkování bankovek vydaných Rakousko-uherskou bankou a nalézajících se na území československého státu upravila v §§ 1, 2, 3, 5, 6. postup zákonu odpovídajícího a přípustného okolkování bankovek. Dle § 8 téhož nařízení není nekolkovaná bankovka, počínajíc 10. březnem 1919 zákonným platidlem na území československého státu. Dle § 13 cit. nařízení trestá se napodobení a padělání kolkových známek dle všeobecného zákona trestního, jehož ustanovení (hlavy XI. a XII.) nahrazena jsou, počínaje dnem 5. června 1919, předpisy zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. o padělání peněz a cenných papírů. Dle § 1 tohoto zákona dopouští se zločinu, kdo padělá peníze, by je udal jako pravé, nebo kdo, dorozuměv se ať před činem, ať po činu s pachatelem neb osobou jinak na činu účastněnou, jakýmkoliv způsobem spolupůsobí při padělání peněz neb jich udávání, jakož i ten, kdo bez takového dorozumění padělané peníze k tomu konci z ciziny do území Československé republiky dopraví. Dle § 12 cit. zák. míněny jsou peníze, uvedenými v předšlých předpisech peníze kovové i papírové. Týchž předpisů budiž užíváno o bankovkách, pak o kolkách uvedených v zákoně ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. Za tohoto zákonného stavu nemůže býti pochybno, že pravými penězi papírovými, na území Československé republiky platnými, byly v době činu jen pravé bankovky rakousko-uherské banky opatřené řádně za okolkovací akce pravými kolků, za tím účelem vydanými, a že tedy bankovka rakousko-uherské banky, byť i pravá, stala se jakožto papírový peněz Československé republiky po 10. březnu 1919 bankovkou nepravou, padělanou, jakmile opatřena byla kolkem nepravým, padělaným. Záleží ono platidlo, jež dle výše citovaných ustanovení zákonných od skončení okolkovací akce za výhradně platné na území republiky Československé se uznává, pokud ku zřízení jeho bylo použito bankovek rakousko-uherské banky, v této bankovce a v náležitém k němu pravém kolků, i je tedy jako takové paděláno, byla-li padělána tato jeho integrující součást. Spadá tedy, hledíc zároveň k § 12 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. padělání bankovek nebo bankovkových kolků samo o sobě právě tak, jako polepování pravých bankovek rakousko-uherské banky kolků padělanými, pod první případ § 1, spolupůsobení při padělání takovém a udávání padělaných kolků nebo bankovek opatřených padělanými kolků ve srozumění s pachatelem nebo osobou jinak na činu účastněnou, pod druhý případ § 1, a dopravování padělaných kolků nebo bankovek padělanými kolků opatřených k tomu konci z ciziny do území republiky Československé bez takového dorozumění se pod třetí případ § 1 cit. zákona.

Čís. 141.

Rozsudek vydaný pro zmeškání (§ 459 tr. ř.) pozbývá, bylo-li vyhověno odporu proti němu podanému (§ 478, odst. 3 tr. ř.), zahájením opětového líčení v přítomnosti obžalovaného platností a nepřekáží ani tomu, aby při tomto novém líčení se okresní soud prohlásil za nepřislušna, protože jde o zločin (§ 450 tr. ř.) a aby na obžalovaného podána byla obžaloba pro zločin.

Zamítnutí průvodního návrhu, učiněného při odročeném hlavním přelíčení, neopakovaného však při pozdějším líčení, jež bylo podkladem roz-

sudku a předsevzato znovu za účasti jiných soudců, neopodstatňuje zmatku podle § 281 č. 4 tr. ř.

Nejde o krádež spáchanou ve společnosti (§ 174 II. a) tr. z.), jestliže někdo jiný spolupůsobil toliko při dispoici zlodějově nad věcí z držby jiného již odňaté.

(Rozh. ze dne 19. února 1920, Kr II 134/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného F. H., odsouzeného rozsudkem zemského trestního soudu v Brně pro zločin krádeže dle §§ 171 a 174 II. a) tr. z., a, zrušiv rozsudek v odpor vzatý, odsoudil obžalovaného toliko pro přestupek krádeže dle §§ 460 (171) tr. z.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Ivančicích ze dne 3. prosince 1918, vyneseným v nepřítomnosti obžalovaného, před tím již vyslechnutého, byl obžalovaný uznán vinným přestupkem krádeže dle § 460 tr. z. spáchaným tím, že dne 29. září 1918 odňal z držení a bez přivolení Kašpara M. jednu morku (krůtu) v ceně 100 K, i odsouzen dle § 460 tr. z. za použití § 260 b) tr. z. do vězení na 4 dny, zostřeného jedním tvrdým lůžkem. Obžalovaný podal proti rozsudku ve lhůtě odpor, tvrdě a dokazuje, že nebyl řádně k hlavnímu přelíčení obslán. Odporu bylo okresním soudem vyhověno i nařízeno nové hlavní přelíčení, jež pak odročeno k provedení dalších důkazů. Při třetím hlavním přelíčení prohlásil soudce po skončení průvodního řízení usnesení, že se jedná odročuje za účelem předložení spisů státnímu zastupitelství, ježto se zde jedná o zločin krádeže ve smyslu §§ 171, 174 II. a) tr. z. Na to podalo státní zastupitelství na obžalovaného obžalobu pro zločin krádeže jedné morky v ceně 100 K ve společnosti neznámého vojáka jako spoluzloděje (§§ 171, 174 II. a) tr. z.). Po skončení druhého hlavního přelíčení vyneseno byl zemským trestním soudem v Brně naříkaný rozsudek, jímž obžalovaný uznán byl vinným podle obžaloby, že dne 29. září 1918 v Ivančicích pro svůj užitek cizí movitou věc, totiž morku v ceně 100 K z držení a bez přivolení Kašpara M. ve společnosti neznámého vojáka jako spoluzloděje, odňal, čímž spáchal zločin krádeže dle §§ 171, 174 II. a) tr. z., i odsouzen dle § 178 tr. z. za použití § 55 tr. z. do těžkého žaláře na 14 dnů, zostřeného a doplněného jedním tvrdým lůžkem týdně. Zmateční stížnosti obžalovaného vyvozuje nyní z tohoto postupu několikeré porušení zákona. Tvrdí především, že první rozsudek okresního soudu v Ivančicích ze dne 3. prosince 1918 doposud je v platnosti, takže obžalovaný nemůže býti pro týž čin po druhé odsouzen jako pro zločin. Rozsudek zmíněný neruší se prý ani podáním odporu, ani ustanovením líčení, nýbrž existuje dále. Mohl by prý býti odstraněn jen novým rozsudkem téhož soudu okresního a rozsudek ten mohl by býti jen potvrzující, nebo mírnější nebo osvobozující. Okresní soud ivančický neměl prý práva odstoupiti věc ke stíhání pro zločin, státní zastupitelství nemělo práva podati žalobu, podaná žaloba nemůže se tedy prý pokládati za existentní a rozsudek naříkaný vy-

nesen byl proto prý bez oprávněné právoplatné obžaloby — prý zmatek dle § 281, č. 9 lit. c) tr. ř. Je zjevné, že dovolávání se tohoto důvodu zmatečnosti zcela je pochybné. Předpokládáť správné uplatňování důvodu toho výrok sboru soudního o otázce, schází-li obžaloba po zákonu vyžadovaná, tedy na nesprávném posouzení činu, o který jde, spočívající výrok, že veřejná nebo soukromá obžaloba je nutná nebo zbytečná. O ničem takovém není v případě přítomném řeči. Ani pod zmatky dle č. 7 nebo 8 nedají se vývody stížnosti dle svého obsahu podřaditi. Ve skutečnosti byla na obžalovaného podána všem formálním předpisům § 207 tr. ř. vyhovující obžaloba a zahájeno proti němu řádné řízení in linea criminali, kdyžtž byl soud okresní věc oznámil státnímu zastupitelství, jakož bylo jeho povinností dle § 450 tr. ř., jakmile dospěl k poznání, že není příslušným, protože jde o zločin. Ze prvý rozsudek soudů okresního nebyl odstraněn již pouhým podáním odporu a nařízením nového přelíčení, je sice správné, plyněť to z posl. věty § 478 tr. ř., dle které dlužno pohlížeti na odpor jako na nepodaný a na rozsudek jako na právoplatný, nedostavil-li se obžalovaný znovu k druhému líčení k odporu jeho nařízenému. Než zahájením tohoto druhého líčení u přítomnosti obžalovaného rozsudek in contumaciam vyneseny přirozeně pozbývá platnosti. Plyne to nejen z absurdnosti opačného, obžalovaným ve stížnosti zastávaného stanoviska, ale i prostě z citovaných slov poslední věty § 478 tr. ř. a contrario a z toho, že v třetím odstavci § 478 tr. ř. je nařízeno, že se při druhém hlavním přelíčení věc projednává tak, jak je předepsáno v § 457 tr. ř., tedy stejně, jako věc poprvé projednávána. Měl-li okresní soud v Ivančicích, když byl vyhověl odporu obžalovaného a ustanovil nové hlavní přelíčení, za to, že se tu jedná o zločin krádeže dle §§ 171, 174 II. a) tr. z. a že proto není k dalšímu jednání a rozhodování příslušen, právem postupoval dle předpisu § 450 tr. ř., jehož platnost pro hlavní přelíčení nařízené dle § 478, odst. 3 tr. ř. nutno uznati tím více, ano ustanovení to platí i pro řádné oprávné řízení o odvoláních vznesených proti rozsudkům okresních soudů (§ 475, odst. 2 tr. ř.). Stížnost dovozuje dále, že k druhému hlavnímu přelíčení u soudů okresního došlo k odporu obžalovaným podanému, tudíž k jeho oprávnému prostředku, a že proto v řízení o něm zavedeném byla vyloučena všeliká reformatio in pejus, alespoň co do trestu, ne-li i co do kvalifikace činu, zvláště když státní zastupitelství z rozsudku prvého se neodvolalo a ani obnovy řízení ne navrhl. O tomto bodu stížnosti bude se zmíněno později. Rozsudku nalézacího soudu první stolice odporuje zmateční stížnost dále z důvodu zmatečnosti § 281, č. 4 tr. ř. a spatřuje jej v tom, že byl nalézacím soudem zamítnut při hlavním líčení dne 8. dubna 1919 obhajcem obžalovaného nabídnutý důkaz svědkem Drem C. o tom, že svědkyně Z-ová při hlavním líčení dne 20. února 1919 se nezmínila o tom, že obžalovaný vzal morku se stromu. Leč podkladem rozsudku vzatého v odpor jest jedině hlavní přelíčení ze dne 23. května 1919, jež bylo po odročení hlavního přelíčení, konaného dne 8. dubna 1919 z n o v u částečně za účasti jiných soudců předsevzato; při tomto novém hlavním přelíčení nebyl však učiněn návrh na výslech svědka Dra C. o okolnosti předem uvedené; není tu tedy v pravdě ani návrhu stěžovatelova na provedení důkazů, ani nálezu soudu první stolice, jímž by byl zavržen takový návrh, pročtž schází podklad pro úspěšné uplatňování důvodů zmatečnosti § 281, č. 4

tr. ř. — V právu jest naproti tomu zmateční stížnost obžalovaného, pokud vytýká se stanoviska důvodů zmatečnosti § 281, č. 5, 9 a); 10 tr. ř., správně jen § 281, č. 10 tr. ř., že omylem bylo shledáno, že obžalovaný dopustil se krádeže ve společnosti neznámého vojína, totiž ještě jednoho spoluzloděje. Rozsudek vzatý v odpor má v této příčině za dokázáno, že pes obžalovaného jal se honiti morky, z nichž jedna vletěla na strom u silnice, že obžalovaný vzal morku se stromu, že v tom okamžiku se objevila Marie Z-ová se svou dcerou Antonií, že obžalovaný drže morku pod paží, nabízel ji Marii Z-ové, že, když tato ji nepřijala, obžalovaný hodil morku do řeky, že pes obžalovaného vrhl se ihned za morkou do vody, chytil ji a vynesl na břeh, že obžalovaný odebral morku psovi a vyzval Marii Z-ovou, by ji zařízla, což tato opět odmítla, že obžalovaný po té dal morku vojákovi s vyzváním, aby ji zařízla, a když tento prohlásil, že nemá nože, že dal nůž vojínovi, jenž morku zařízla a hodil do vozu, načež oba s ní odjeli. Možno ponechati stranou, zda byla krádež provedena již, když obžalovaný, spatřiv morku na stromě, zastavil povoz a morku vzal se stromu, nebo teprve, když ji později odebral psovi, který se byl za ní vrhl do vody a ji vynesl na břeh; na každý způsob byla však krádež skončena a dokonána nejpozději, když obžalovaný odebral morku psovi. V tom, že obžalovaný podával morku nejdříve Marii Z-ové, by ji zařízla, a po té, když tato odmítla, ji dal vojákovi s vyzváním, aby ji zařízla, spočívá podstata onoho nakládání s věcí jako se svým majetkem; jež bylo důsledkem provedeného a skončeného již odnětí morky. Nejpozději tím, že obžalovaný odebral morku psovi nabyt její držby, morka dostala se do rozsahu jeho moci, tak že ji mohl ovládati a s ní disponovati. Vojín, jenž podal obžalovaný morku, by ji zařízla, nezmočil se této v úmyslu, aby ji odňal vlastníku, nýbrž, aby ji k vyzvání jejího držitele zařízla; nic nenasyvěčtuje tomu, že vojín měl zájem o to, by odňal morku jejímu vlastníku; vojín nepředsavzal úkonu, jenž by směřoval k odnětí morky z držby majitelovy. Tato držba byla již zrušena činem obžalovaného, takže v době, kdy se vojín dotkl morky, tato nebyla již v držbě vlastníkové, nýbrž v držbě zlodějově. Nejedná se tu tedy o krádež spáchanou ve společnosti ještě jiného spoluzloděje. Dle toho a vzhledem na to, že hodnota odcizené morky obnáší 100 K, zakládá čin obžalovaného toliko přestupek krádeže dle §§ 171 a 460 tr. z. Důsledkem toho není třeba obírat se oněmi vývody zmateční stížnosti, jež uplatňující, že při oceňování ukradených věcí nutno přihlížeti k zmenšení hodnoty peněz, směřující proti ocenění ukradené morky částkou 100 K. Bylo proto zmateční stížnosti vyhoyěti, rozsudek vzatý v odpor zrušiti a obžalovaného uznati vinným toliko přestupkem krádeže dle §§ 171 a 460 tr. z.

Čís. 142.

Zločin dle § 132 III. tr. zák. Mladistvá služebná svěřona jest dozoru hlavy domácnosti. Na mravní neporušenosti a mravním odporu svedené osoby nezáleží.

(Rozh. ze dne 21. února 1920, Kr I 297/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Roberta L. do rozsudku krajského soudu

v Litoměřicích ze dne 13. ledna 1919, pokud jím uznán byl vinným zločinem svedení ke smilstvu dle § 132 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost potírá výrok, jímž obžalovaný odsouzen pro zločin svedení ke smilstvu dle § 132 tr. z., z důvodu § 281 č. 9 lit a) tr. ř., dovozuje nedostatek skutkové podstaty tohoto zločinu ve dvojím směru: především, že nejde v tomto případě o osobu svěřenou dozoru obžalovaného, a pak, že také náležitost svedení není dána. V prvním směru ukazuje zmateční stížnost k tomu, že Josefa G. vstoupila do služby v domácnosti obžalovaného úplně samostatně, že nebyla přijímána obžalovaným, nýbrž jeho manželkou a také později, že byla dostavivši se svou matkou svěřena leda dozoru manželky obžalovaného, nikoli však jeho samého. Ale již naříkaný rozsudek správně dovodil bezdůvodnost této námitky. Jest sice pravda, že pouhá skutečnost poměru služebního sama o sobě nezakládá ještě poměru dozorného ve smyslu § 132 tr. z. Ale s druhé strany není třeba, by svěřeni pod dozor stalo se tu a vůbec nějakým výslovným aktem, nýbrž stačí, že svůdce měl podle všeobecných pravidel a názorů životních povinnost, bdíti nad mravním chováním a neporušeností osoby, jím svedené. Tak jest tomu však mezi hlavou domácnosti a osobou služebnou, která pro své osobní poměry, zejména pro svůj nedozralý věk a pod., dozoru a ochrany ještě potřebuje. Nezáleží tedy na tom, zda Josefa G. nastoupila službu u obžalovaného sama, bez intervence rodičů, ani na tom, zda byla přijata pouze manželkou obžalovaného, a ani na tom, zda ji později matka svěřila výslovně jen dozoru manželky obžalovaného, a ne též jeho samého. Rozhodno jest, že běží o děvče, sotva 15leté, které sociálními poměry bylo nuceno odejít z domova a vyhledávat si živobytí v cizí domácnosti, a že takto pro svůj mladistvý věk a nepřítomnost rodičů vydáno bylo zvýšenému nebezpečnosti mravnímu a proto dozoru a ochrany potřebovalo. To bylo — nehledíc ani k nařízením řádu čeledního — přirozenou, z obyčejných pravidel životních vyplývajících povinností obžalovaného jakožto hlavy domácnosti, by bděl nad mravním chováním tohoto dítěte, a dlužno proto za to mít, že Josefa G. byla svěřena jeho dozoru ve smyslu § 132 tr. z. V druhém směru snaží se zmateční stížnost — vykládajíc pojem »svedení« tak, že svůdce musí vyvinouti jisté, třeba ne násilí, tož přece úsilí, kterým má být zlomen mravní odpor osoby sváděné — dovoditi, že ani svedení v daném případě nebylo, alespoň ze subjektivního stanoviska obžalovaného. Mravní základy Josefy G. — jak prý vyplývá zejména z toho, že sama chlubívala se v domácích řečích svými zkušenostmi ze života pohlavního, — byly prý již před tím, než vstoupila do služby u obžalovaného, tak otřeseny, že nějakého svádění ani potřebí nebylo. Obžalovaný prý také skutečně žádného úsilí nevyvinul a Josefa G. odporu mu nekladla. Žádným způsobem nelze prý tohoto nedostatku mravní nevinosti Josefy G. i kdyby byl jen domnělý, přehlédnouti alespoň ze subjektivního stanoviska obžalovaného, poněvadž, soudě dle jejích řečí, nemohl být si vědom toho, že má co činiti s osobou mravně nedotknutou. Ale zmateční stížnost jest na omylu, domnívá-li se, že pojem svedení ve smyslu § 132 tr. z. předpokládá nějaký přímý zápas, byt

i jen mravní, mezi svůdcem a osobou sváděnou, mezi chlipnou žádostí na straně jedné a mravní čistotou na straně druhé a že tedy zejména osoba sváděná musí být mravně bezúhonná. Takový výklad nemá v § 132 tr. z. opory, nýbrž zákon pokládá za svůdce prostě toho, kdo osobu blíže označenou přiměje (»verleitet«), by smilný čin spáchala nebo trpěla. O nějakém zvláštním mravním odporu osoby této nebo její mravní neporušenosti zákon se nezmiňuje a neuvádí toho, proto, že chce prostě chrániti před svedením ke smilstvu vůbec osoby, které pro svůj věk nebo své postavení ke svůdci objektivně ochrany potřebují. S tohoto hlediska jest tedy svůdcem již ten, kdo byl původcem naznačeného smilného jednání, kdo dal k němu podnět, a nezáleží na tom, bylo-li při tom třeba nějakého zvláštního úsilí, by překonal byl mravní odpor sváděné osoby. Že by podnět takový byla svým chováním zavdala Josefa G., zmateční stížnost sama ani netvrdí. Naopak byl to, jak rozsudek v odpor vzatý zjišťuje, právě obžalovaný, jenž Josefě G. nemravný návrh učinil a zatahl ji do světnice, kde s ní na polovce soulož vykonal a později ještě dvakráte tak učinil. Nezáleží-li pak na mravní bezúhonnosti osoby svedené, pak jest též bez významu o to se opírající uvedená námitka nedostatku subjektivní skutkové podstaty zločinu dle § 132 tr. z., nehledě ani k tomu, že obžalovaný — pozoroval-li snad mravní nedostatky na Josefě G. — měl právě jako hlava domácnosti povinnost, postarati se o nápravu a dbáti toho, by děvče neklouzalo na oně šikmé ploše ještě více, a nemůže proto — zvraceje takto svoji povinnost — omlouvatí svůj nemravný čin tím, že děvče samo nebylo již mravně neporušeno.

Čís. 143.

»Při krádeži přistižen« (§ 174 I. b) tr. z.) byl zloděj, i když byl po dokonané krádeži přistižen při odnášení ukradené věci, dokud tato nebyla dopravena v bezpečí.

Na rozdíl od § 188a) nevyžaduje § 174 I b) tr. z., by osobou, proti které bylo použito násilí neb nebezpečné pohrůžky, byl okradený sám, ani, aby ohrožený stíhal zloděje věci, jejíž krádež je mu předem známa.

(Rozh. ze dne 21. února 1920, Kr II 4/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po veřejném líčení zmateční stížnost obžalovaného O. G. do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Uh. Hradišti, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 Ib), 175 IIb), 176 IIa) a 179 tr. z.

Důvody:

Ze všech vývodů zmateční stížnosti zbývá jako jediný, kterým se vskutku provádí uplatňovaný důvod zmatečnosti po zákonu, ten, kterým stížnost odpírá použitelnosti § 179 tr. z. na jednání obžalovaného proto, že o obžalovaném nelze říci, že byl přistižen při krádeži. Stížnost ukazuje tu k té zjištěné skutečnosti, že beran ztratil se s pastvy dne 31.

srpna 1919 v době polední, obžalovaný pak přistižen byl v lese se zabíjícím beranem po půlnoci z 31. srpna na 1. září 1919. Po náhledu kasačského soudu nespočívá rozsudek na omylu právním. Přísně vzato byla arci krádež ovce dokonána okamžikem, kdy ovce byla odňata z držení Isidora M., což stalo se jak rozsudek předpokládá, uschováním si jejím prozatím někde v lese nebo v poli. Než skutečnost dokonání krádeže jako taková nejen nevylučuje kvalifikace dle § 174 lb) a trestu dle § 179 tr. z., nýbrž zněním těchto míst zákona je přímo předpokládána. Právě tato ustanovení zákonná, že zločinem je krádež z povahy činu bez ohledu na obnos, resp. trestá se těžkým žalářem od 5 do 10 let, použil-li zloděj, přistižen byv při krádeži, skutečného násilí nebo nebezpečné pohružky proti osobě, aby se, udržel v držení ukradené věci. Spadá tedy již po zákonu moment krádež kvalifikující a trestnost vyšší zakládající časově v dobu, kdy krádež jako taková již je spáchána, dokonána. Arci není doba, po kterou ku spáchané krádeži může přistoupiti kvalifikace § 174 lb) tr. z., neobmezena: trvá, jak patrně, z § 188 lit. a) tr. z., jen, pokud zloděj neodnesl kradenou věc v bezpečí. Z tohoto místa v zákoně plyne nade vši pochybnost přípustnost svépomoci proti krádeži, to jest ku znovuzřízení jí porušeného stavu právního a skutkového, i po jejím dokonání v právnickém smyslu, s čímž by nebylo ve shodě předkládat, že násilí použité za účelem udržení se v držení ukradené věci, jež právě není než vzepřením se proti takové svépomoci, nespadá již pod §§ 174 lb) a 179 tr. z.; nebylo-li vykonáno před dokonáním krádeže, před skutečným zmocněním se cizího předmětu. Náhled ve stížnosti zastávány vedl by k důsledku, že zloděj okamžikem uchopení se cizí věci nabývá právní ochrany ve své držbě a smí se snahám o znovuzřízení stavu předešlého, zejména tedy o odnětí věci kradené, vzepřítí použitím spravedlivé obrany, což po zákonu přiznati nelze. Právě-li se tedy v §§ 174 lb) a 179 tr. z. »dopaden byv při krádeži« (nikoliv ostatně »při páčání krádeže«), nutně výrazům těm ve spojení s dalšími slovy zákona »aby se udržel v držení ukradené věci« přikládati ten význam, že krádeží je v tomto smyslu veškerá činnost zlodějova až do zabezpečení lupu, až do doby, kdy činnost nesoucí se k odnětí věci z cizí držby je ukončena s hlediska zlodějova, kdy čin jeho zjednal mu užitek, o který jemu šlo. Časové rozepětí mezi ztrátou berana z pastvy a přistižením obžalovaného není tudíž závadou proti podřadění činu jeho pod ustanovení § 174 lb) tr. z. Ostatní podmínky použitelnosti tohoto § na případ přítomný dány jsou pak zjištěním, že N. a U. pojavše podezření, že ovce, s níž obžalovaného v noci v lese přistižili, je kradena, chtěli ho zadržeti a i s ukradenou ovčí ke starostovi odvésti, nebo alespoň ovci mu odebrati, že obžalovaný vskutku tehda pokračoval ve své krádežné činnosti odnášeje berana, by si ho do bezpečného svého držení uschoval, že obžalovaný vyhrožoval N-ovi střelením a vskutku dvakráte stiskl proti němu kohoutek pistole nebo revolveru a pak N-a uhodil střelnou zbraní do čela, až silně krvácel, a že tohoto násilí a nebezpečné vyhrůžky použil v úmyslu, aby se udržel v držení berana, jež právě chtěl ukrásti, resp. právě kradl. Nehledě k tomu, že stížnost zmáteční nebere v odpor právní posouzení, ležící v podřadění těchto zjištění pod § 174 lb) tr. z. kromě v bodu shora prodjednaném; není proti němu ani jinak námitek. Neboť § 174 lb) tr. z. na rozdíl od § 188 lit. a) tr. z. nevyžaduje, aby osobou, proti níž násilí nebo

nebezpečné pohružky bylo použito, byl okradený sám, ani, aby ohrožený stihal zloděje věci, jež krádež je mu předem známa, i dlužno proto pokládati za postačující, vymáhá-li ohrožený vydání věci objektivně ukradené proto, že jí důvodně za takovou pokládá. Že pak vyhrůžka střelbou je pohružkou nebezpečnou a skutečné použití střelné zbraně jako takové i jako nástroje k tělesnému zranění způsobilého je násilím, nemůže býti pochybné. Stačí k pojmu násilí v tomto smyslu již činné použití tělesné síly proti osobě třetí, jež snaží se zmocniti se věci kradené, byť i za tím účelem byla nucena přemoci odpor zlodějův násilím proti osobě jeho.

Čís. 144.

Vyjádření ministerstva financí o pravosti nebo nepravosti veřejných úvěrních papírů nebo mincí zůstává i tehda listinou veřejnou (§ 136 tr. ř.), když ministerstvo financí sdělilo soudu prostě nález a posudek, jež si bylo vyžádalo od znalců jím zvolených. O takovýto nález a posudek může se soud obrátiti přímo na bankovní úřad.

Soudu jest zůstaveno, by o mimosoudních projevech osoby, jež zřekla se svědectví, prováděl jinaké důkazy a výsledku jich pak použil.

(Rozh. ze dne 24. února 1920, Kr I 81/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmáteční stížnost obžalovaných Anny P., Emila F. a spol. do rozsudku krajského jakožto výminečného soudu v Liberci ze dne 17. prosince 1919, jímž vinnými byli uznáni zločinem dle §§ 1 a 2 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti uplatňují proti rozsudku především zmáteční důvody č. 2 a 4 § 281 tr. ř., jež spatřují v tom, že při hlavním přelíčení přečteny byly proti jejich návrhu posudky o pravosti neb nepravosti zabavených peněz vydané jednak bankovním úřadem ministerstva financí, jednak firmou A. Haase v Praze a akc. spol. Unie v Praze, jež k podání takových posudků prý oprávněny nejsou, proto prý takový znalecký nález a posudek jest neplatným a použití jeho při hlavním přelíčení zakládá zmatek dle § 281 č. 2 tr. ř. Měl prý proto nalézací soud místo tohoto nálezu a posudku připustiti a provésti navržený důkaz znalci o pravosti neb nepravosti zmíněných peněz a kolků, pro bankovky určených, kteří jedině tuto rozhodnou okolnost mohli spolehlivě rozřešiti, soud nalézací však návrh zamítl, čímž založen zmatek dle § 281 č. 4 tr. ř. V tom směru sluší především vytknouti, že proti přečtení zmíněných znaleckých nálezu a posudků nebylo při hlavním přelíčení se strany obhajoby dle zápisu protokolu o hlavním přelíčení vůbec protestováno a že ze zmíněných obžalovaných jedině Anna P. učinila při hlavním přelíčení návrh, by o pravosti nebo nepravosti peněz a kolků zabavených slyšení byli znalci. Scházeli by tedy kromě této obžalované ostatním obžalovaným

vůbec předpoklad uplatňování dovolaných zmatečných důvodů č. 2 a 4 § 281 tr. ř. Leč nehledě ani k tomu, když předpokládá se souhlas ostatních obžalovaných s návrhem obhajce Anny P. a v návrhu jeho zároveň i protest proti použití vyšetřujícím soudcem vyžádaných posudků a nálezů shora zmíněných při hlavním přelíčení nejsou přece uplatňované důvody zmatečnosti dány. Neboť vyšetřující soudce požádal o posudek ministerstvo financí a to samo se obrátilo na bankovní úřad tohoto ministerstva a na firmy A. Haase v Praze a akc. společnost Unie v Praze, které výsledky zkoušky o pravosti a nepravosti bankovek a kolků na bankovkách nebo pro ně určených sdělily ministerstvu financí. Když pak toto ministerstvo, přejímajíc tyto mu došlé nálezy a posudky za svůj vlastní projev, sdělilo je soudu, jenž o ně žádal, tvoří posudky ty s přípisem ministerstva financí, dožadání soudu vyřizujícím, jeden celek právě tak jakoby tomu bylo, kdyby bylo ministerstvo obsah jejich do vlastního přípisu pojalo. Pokud se tedy týče posudků a nálezů, musí právě s ohledem na přípis ministerstva financí, k němuž byly připojeny, považovány býti za projev samého ministerstva financí, takže tento vyšetřovací akt zcela odpovídá § 136 tr. ř., aniž mu lze vytýkati neplatnost. Stejně se to má i s posudky bankovního úřadu ministerstva financí. O ty žádal soud sice přímo bankovní úřad ministerstva financí, ale vším právem, neboť jmenovaný bankovní úřad jest vedle ustanovení §§ 3 a 4 nař. vlády ze dne 6. března 1919 čís. 119 sb. z. a n. a § 8 zákona ze dne 10. dubna čís. 187 sb. z. a n. součástí ministerstva financí, jemuž, když uloženo mu obstarávati funkce cedulové banky, nařizeno též zříditi k tomu účelu bankovní úřad. Nález a posudek tohoto úřadu jest tudíž listinou veřejnou, rovnající se úřednímu projevu ministerstva financí, takže soudem pro tuto záležitost vyžádaný projev jeho o pravosti neb nepravosti kolků, pro bankovky určených, a bankovek včetně kolků, s nimi společně zákonné platidlo tvořících, odpovídá předpisu § 136 tr. ř., není tedy neplatný, jak stěžovatelé mylně za to mají, a proto mohlo ho při hlavním přelíčení jako průvodu dobře býti použito. Nesprávně udávají stížnosti, že bankovní úřad žádných zpráv a tudíž ani soudem na něm vyžádaného posudku vydávati nesmí. Právě naopak vyplývá z ustanovení §§ 5 a 21 odst. 1 bankovního statutu ze dne 12. května 1919 čís. 246 sb. z. a n. zřejmě, že soudním úřadům zprávy podávati jest mu dovoleno a že mu přísluší podávati dobrá zdání o otázkách státního úvěru, tudíž i bankovek se týkajících. Není tu tedy zmatečnosti č. 2 § 281 tr. ř. Odpovídaly-li na ministerstvu financí a bankovním úřadu tohoto ministerstva soudem vyžádané posudky předpisu § 136 tr. ř., pak jeví se návrh obhajoby, by přes tento posudek vyslechnuti byli znalci o pravosti neb nepravosti kolků a okolovaných bankovek, zcela zbytečný, ba s ohledem na ustanovení právě dovolaného § 136 tr. ř. i nemístný, neboť okolnost, kterou bylo zjištěti, jinak, než dle předpisu citovaného zákonného ustanovení, zjišťovati ani nelze. Zmatečnost podle čís. 3 § 281 tr. ř. uplatňuje obžalovaný Emil T. proto, že soud nalézací čerpal přesvědčení své i z výpovědi manželky jeho, kterouž učinila četnickému strážmistru, konajícímu vyhledávání, ač se tato, jako svědkyně k soudu volána bývši, vedle § 152 tr. ř. svědecky vzdala. Tím porušen prý předpis § 152 tr. ř., který se tak stává illusorním, ač předpisu toho pod sankcí zmatku přesně dodržeti třeba. Avšak předpis § 152 čís. 1 tr. ř. nepřekáží slyšení jiné osoby o mimo-

soudních projevech osob, které z ohledu na příbuzenský svazek mají práva svědectví se vzdáti, jelikož dobrodini § 152 tr. ř. zákonem normované platí jen pro osoby v paragrafu tom uvedené, nikoli ale pro obžalované jeho. Výpovědi těchto, dobrodini § 152 tr. ř. požívajících osob, učiněné mimo soud, nejsou výpovědi svědecké, a proto projevy jejich jako jiné skutečnosti vnějšího světa, mohou tvořiti předmět výpovědi svědecké osoby, která je slyšela, a soud nalézací může, dosvědčil-li svědek, že takový projev se skutečně stal, této při hlavním přelíčení předvedené skutečnosti jako každé jiné vedle § 258 tr. ř. použití za zdroj svého přesvědčení dle zásady volného uvažování, aniž se tím předpis § 152 tr. ř. porušuje, jelikož takový projev, třeba zjištěný, nerovná se přece výpovědi svědecké před soudem učiněné, byť i jemu nebylo lze upřítí jakési průvodní moci.

Čís. 145.

Těžké uškození na těle jest jen objektivním znakem vyšší trestnosti zločinu loupeže dle § 195 tr. zák.

(Rozh. ze dne 26. února 1920, Kr I 64/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Eduarda K. do rozsudku zemského trestního jako výjimečného soudu v Praze ze dne 9. prosince 1919, jímž uznán byl vinným zločinem loupeže dle §§ 190, 192, 193 a 195 tr. z., zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a), b), c) tr. z. a přestupky dle §§ 32 a 36 zbroj. pat. ze dne 24. října 1852, čís. 223 ř. z.

Důvody:

Pro veřejné přelíčení přichází zmateční stížnost obžalovaného Eduarda K. v úvahu již jen potud, pokud, opírajíc se o důvod § 281, čís. 10 tr. ř., běře v odpor použití trestního ustanovení § 195 tr. z. vzhledem k loupeži, spáchané dne 5. února 1919 na Janu S., při níž tento poraněním utrpěl těžké poškození na těle ve smyslu § 152 tr. z. Pokud stížnost běře povahu zranění jako těžkého poškození ve smyslu § 152 tr. z. v odpor, poněvadž prý zraněný sám udal, že vůbec neležel a jen po 3 týdny ambulantně lékařsky byl ošetřován, sluší poukázati ji na skutková zjištění rozsudku a předpis § 288, č. 3 tr. ř., jenž soudu zrušovacímu brání, by od skutkového podkladu odsouzení při přezkoumání tohoto po stránce právní se odchýlil. Po stránce materiální označuje stížnost podřadění činu pod § 195 tr. z. právně mylným a zmatečným, poněvadž soud nezabýval se vůbec otázkou, v jakém vztahu bylo těžké zranění s úmyslem pachatelovým. Zmateční stížnost zastává totiž náhled, že nestačí pouze objektivní výsledek dle § 152 tr. z., nýbrž výsledek ten musí prý býti pachatelem alespoň in eventum zamýšlen, má-li nastati trestnost loupeže dle § 195 tr. z. Než pro tento náhled není v zákoně podkladu. Pro obor platného trestního zákona platí vůbec zásada, že jsou-li při pachateli subjektivní předpoklady viny ve směru určitého zločinu, pro trest-

nost rozhoduje objektivní povaha skutku a že pachatel zodpovídá za okolnosti, jež zločinu objektivně přitěžují, není-li v zákoně výslovně jinak nařízeno (viz ku př. §§ 167 a), 86, odst. 2). Pro takovouto výjimku není podkladu ve znění § 195 tr. z., jenž přiřaděn jest k řadě trestních paragrafů, trestnost loupeže vesměs dle objektivního výsledku stupňujících. Nepochybným dokladem proti náhledu stěžovatelovu jest však ustanovení § 141 tr. z. o loupežném zabití vzhledem k § 135, č. 2 tr. z. o loupežné vraždě. Ustanovení o trestnosti loupežného zabití dle § 141 tr. z. bylo by úplně zbytečné a nemístné, kdyby smrtelný účinek loupeže musil býti pachatelem zamýšlen, poněvadž by pak šlo vždy o zločin loupežné vraždy, jenž se právě tímto úmyslem od loupežného zabití rozlišuje. Není-li však třeba, by úmysl pachatelův v případě § 141 tr. z., jenž tvoří patrně jen další stupeň trestnosti loupeže, pojímal v sobě výsledek smrtelný, nutno totéž tvrditi i ohledně výsledku dle § 152 tr. z. v § 195 tr. z. požadovaném, to tím spíše, když jak v případě zabití (viz § 140 tr. z.), tak v případě těžkého poškození (§ 152 tr. z.) zákon předpokládá tentýž úmysl nepřátelský, jenž při loupeži nemůže býti pochybným. K vývodům zmateční stížnosti budíž jen ještě podotknuto, že obviněný sám vyloučil ve svém seznání toliko úmysl, napadeného usmrtiti, soud pak vzal prokázaným úmysl pachatelův, napadeného omráčiti, kterýžto úmysl zajisté nevylučuje alespoň eventuální úmysl — vulnera non dantur ad mensuram — těžce poškoditi. Poukaz soudu na podmínky první věty § 155 a) tr. z. nemá s hlediska § 195 tr. z. významu, poněvadž toto místo zákona poukazuje citováním § 152 tr. z. výslovně na těžké poškození ve smyslu tohoto paragrafu.

Čís. 146.

Pokles kupní síly papírových peněz neospravedlňuje, aby výše škody, rozhodná při majetkových deliktech pro jejich kvalifikaci a trestnost, byla počítána na základě zlaté měny; rozhodují i nadále zákonné sazby hodnot, čítané ve měně platné v době činu.

(Rozh. ze dne 26. února 1920, Kr II 122/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného J. B. do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti, pokud jím byl vinným uznán zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a), b) tr. z.

Důvody:

Vývody, jimiž stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti dle č. 4 a 10 § 281 tr. ř. spadají dle povahy věci vlastně v jedno. Stížnost zastává stanovisko, že zákonnou měnou bývalého Rakouska a tedy i republiky Československé je měna zlatá, takže v této měně bylo i odhadnouti i posouditi hodnotu ukradeného zboží obžalovaným na sebe převedeného. Ve směru tomto dlužno poukázati k předpisu § 99 tr. ř., dle něhož škodu

zločinem způsobenou sluší v případech, kde výše její má vliv na přičitatelnost činu jakožto zločinu, na výměru trestu nebo na přiznání náhrady, vyšetřiti v prvé řadě výpovědi poškozeného, a kde by tato výpověď nepostačovala, výslechem svědků nebo znalci, a dále k předpisu § 173 tr. z., dle něhož hodnota věci ukradené nemá se počítati dle užítiku zlodějova, nýbrž dle škody okradeného. Předpisům těmto bylo soudem nalézacím učiněno zadost. Řemen hospodářskému družstvu ocizený oceněn byl účetním družstva na 1200 K až 1400 K, počítali se cena dle úředního přidělu, a kůže u obžalovaného nalezené a z řemenů pocházející byly znalci oceněny po 60—70 K za 1 kg, při čemž vzat zřetel na dobu jejich původu, totiž na podzim 1918. Dle vlastního doznání obžalovaného bylo kůže z řemene pocházející, kterou od P. koupil, 890 kg po 40 K, tedy za 356 K. To vše přijímá též nalézací soud za prokázáno. Proti způsobu a výsledku ocenění samého (s výhradou hořejšího stanoviska a návrhu) obžalovaný nic nenamítal. Návrh jeho, aby odhad řemenové kůže proveden byl znalci v měně zlaté, byl soudem zamítnut jakožto nerozhodný pro posouzení, zda se zde jedná o zločin či přestupek podílnictví na krádeži hledě k ceně řemenu 1200 až 1400 K, čímž patrně míněno a vysloveno, že by ani ocenění řemene ve zlaté měně nemohlo vésti ku zjištění hodnoty řemene, obnosem nepřesahujícím 200 K. Než nehledě k tomu dlužno uznati, že měnový podklad provedeného odhadu vyhovuje právu. Neboť se shora vyčtené zásady § 173 tr. z. plyne, že výši, rozsah škody jest určiti obnosem, jež je poškozenému vynaložiti k odčinění majetkové ztráty krádeží, zničením, znehodnocením a jiným majetkovým deliktem jemu způsobeném, opatřením si náhradních předmětů stejné hodnoty. A obnos ten stanoviti lze s obecnou platností jen v oněch platidlech resp. měřítkách hodnoty, jež vskutku tyto funkce zastávají a mají. Pro obor práva trestního nutno totiž vycházeti vzhledem k jeho praktickému účelu z poměrů konkrétních. Ty pak již pro dobu spáchaného činu — (pro dobu vynesení rozsudku nemohla by otázka vůbec býti sporná, protože zákony ze dne 25. II. 1919, č. 84 [§ 2] ve spojení s nař. z téhož dne čís. 86 ze dne 10. dubna 1919 č. 187 sb. z. a n. zavedena pro oblast republiky Československé ve vší formě měna papírová s měnovou jednotkou korany č. s. a s nuceným oběhem okolkovaných bankovek banky rakousko-uherské jakožto platidel československých) — byly prostě ty, že rakousko-uherské mince ražené z drahého kovu staly se během války de facto mincemi obchodními a předmětem obchodu mincemi. Stav ten ostatně nepostrádal ani úplně podkladu právního, kdyžť cí. nař. ze dne 4. srpna 1914 č. 198 ř. z. byla t. zv. bankakta suspendována. Tím zrušena povaha bankovek jakožto pouhého představitele drahého kovu zloženého v pokladě rakousko-uherské banky i nabyly bankovky povahy platidla s nuceným oběhem. A poněvadž tato papírová platidla fakticky jsou též měřidly hodnoty a měnidly, nebylo soudem nalézacím pochybeno, když v nich škodu okradeného a hodnotu věci ukradené ocenil. Na ocenění jich ve měně zlaté neměl obžalovaný nároku ani s onoho stanoviska, které vedlo v roce 1910 k novele t. zv. Ofneřově (v podstatě znehodnocení zlata následkem nadvýroby jeho) ani z důvodu poklesu kupní síly bankovek ve válce, jenž měl důvod svůj jednak v nedostatku zboží a nedostatečné uspokojitelnosti poptávky po něm, jednak v zeslabené důvěře v úvěruhodnost hospodářství ve státě rakousko-uherském a pak ve státech sukcesních.

Není prakticky proveditelné rozeznávat, jakým podílem ten který z těchto důvodů zdražení veškerého zboží na ceně jeho je účastněn. Ocenění zboží v poměru k hodnotě zlata ponechávalo by obě ostatní složky bez povšimnutí. Tím by však nebylo vyhověno požadavku, stanovit hodnotu věci ukradené obnosem škody okradeného, jestliže poměry hospodářské jsou ve skutečnosti takové, že okradený není s to, aby si zjednal náhradu zase za zlato, jestliže tedy zejména ve skutečnosti zlato přestalo být mincí běžnou. Plyne to i z té úvahy, že výrok o vině deliktem majetkovým, spočívajícím na předpokladu určité hodnoty věci ukradené, zpronevěřené, poškozené atd. může být dle zákona podkladem výroku o náhradě škody a že dle § 99 tr. ř. pro obojí účel stejným způsobem má být výše škody vyšetřena. V poměrech nynějších však hodnota věci ukradené a t. d. vyšetřená v poměru k hodnotě zlata nemohla by přece být základem stanovení obnosu náhradního, ani by se v něm poškozenému plně náhrady nikdy nedostalo, když nelze přece obžalovaného odsoudit k náhradě škody ve zlatě, nýbrž jen v zákonných platidlech, jimiž jsou K. č. sl. Obojí obnos musí se dle §§ 99 tr. ř., 173 tr. z. krýti. Je zajisté nepřipustno pro otázku viny operovat s menším počtem jednotek ve zlatě čítaných, pro otázku náhrady pak přiznat výši škody ve větším počtu jednotek skutečné měny papírové. Ve skutečnosti tedy znamenalo by přijetí stanoviska zmateční stížnosti premii pro pachatele majetkových deliktů, naprosto neodůvodněnou, když jak poškozený, tak pachatel podrobeni jsou těmže hospodářským poměrům, jež znají, ba i motivem svého jednání činí, a jichž důsledky tedy také pachatel musí nésti. Hospodářskou škodou bezprávným činem způsobenou musí pachatel proto zodpovídati ve výši určené se zřetelem ke skutečným hospodářským poměrům. Dle toho není právní stanovisko soudu nalézacího pochybeno a návrhu na znalecké ocenění řemene v měně zlaté právem nebylo vyhověno.

Čís. 147.

Zlý úmysl, nutný k zločinu dle § 153 tr. z. nemusí čelit ani k tělesnému poškození, spojenému s viditelnými známkami a následky (§ 411 tr. z.)

Odsouzení pro zločin dle §§ 8, 153 tr. z. nevylučuje, ohrožoval-li čin pachatelův zároveň tělesnou bezpečnost jiných lidí, konkurenci přestupku dle § 431 tr. z.

(Rozh. ze dne 26. února 1920, Kr II 228/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po veřejném líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně, jímž uznán byl vinným zločinem nedokonaného těžkého uškození na těle dle §§ 8, 153 tr. z. a přestupkem proti bezpečnosti života dle § 431 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného bere v odpor odsouzení v obojím směru, uplatňující důvody zmatečnosti dle č. 5, 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Stíž-

nost tvrdí především, že rozsudek je neúplný a nejasný, poněvadž nedbá toho, že jak denní zkušenost učí, vrh kamenem nemusí vždy míti za následek tělesné zranění. Tím stížnost sama přiznává, že takový vrh kamenem může přivodit tělesné poškození; že pak obzvláště vrh kamenem jako pěst velkým, zejména když, jako zde, hozeno jím bylo velmi prudce a z nevelké vzdálenosti, zpravidla má za následek tělesné poškození; učí rovněž denní zkušenost. Nejde tedy v přítomném případě o bezpodmínečně nezpůsobilý prostředek k přivodění účinku obžalovaným zamýšleného. Rovněž tak není vadou rozsudku, nezjišťuje-li, měl-li obžalovaný v úmyslu poranit nadporučíka Adolfa M. lehce či těžce. Kdyby byl obžalovaný zamýšlel přivodit některý z těžkých výsledků, o kterých se zmiňuje § 152 tr. z., byl by se provinil přísněji trestným zločinem dle § 155 a) tr. z. Stačí proto, že v rozsudku je zjištěn úmysl obžalovaného, poškodit nadporučíka M. na těle, jej zranit. Dalšího úmyslu se ku zločinu přítomnému nevyžaduje, zejména ne úmyslu přivodit tělesné poškození spojené s viditelnými známkami a následky, jak je patrné z různého znění §§ 153 a 411 tr. z. Vzhledem k tomu, že v rozsudku zjištěn je zlý úmysl obžalovaného, nemůže také být řeči o podřadění činu jeho pod pouhé trestní ustanovení § 431 tr. z. Zmateční stížnost obrací se také proti tomu, že vedle zločinu dle §§ 8, 153 tr. z. zároveň předpokládána byla též skutková podstata přestupku § 431 tr. z. Také v tomto směru je stížnost zmateční bezdůvodna. V § 134 tr. z. je arci zvláště upraven případ, že úmyslný útok na cizí život mine se svým cílem, ale toto místo v zákoně trestním je jediné svého druhu. Při jiném činu trestném dlužno v případě takovém přičítati pachateli vedle zamýšleného zranění té či oné osoby také ještě ohrožení jiných osob z nedbalosti, jestliže pachatel věděl o jejich přítomnosti a byl s to, aby seznal nebezpečnost svého jednání pro tyto osoby. Není správné, že obojí skutková podstata navzájem se vylučuje, poněvadž obžalovaný mohl prý jednati jen buď úmyslně nebo jen nedbale. Kdyby tomu tak bylo, byla by úplně vyloučena z jednoho činu pochodící konkurence zločinu s přestupkem předpokládajícím pouze nedbalost. To je zřejmě nesprávné, uváží-li se, že zákon trestní určen jest k tomu, zabraňovati veškerým porušením právních statků. Kdyby byl obžalovaný hodil úmyslně kamenem jen po zcela stranou stojícím nadporučíku M., byla by mohla být poškozena pouze jeho tělesná bezpečnost, než obžalovaný hodil kamenem přes blízkost mnoha jiných osob, jichž tělesnou bezpečnost tím ohrozil. Tomuto nastalému účinku bylo jediné správné přizpůsobiti rozsudkový výrok tak, jak učinil soud nalézací, uznáv obžalovaného vinným jak zločinem dle §§ 8, 153 tr. z., tak i přestupkem dle § 431 tr. z.

Čís. 148.

Výrok sprostující obžaloby pro krádež vylučuje odsouzení osoby obžalované pro podílnictví na této krádeži.

(Rozh. ze dne 26. února 1920, Kr II 238/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného E. Ch., odsouzeného rozsudkem zemského trestního soudu

v Brně pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a), b) tr. z. a, zrušiv rozsudek v odpor vzatý, sprostil obžalovaného dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby pro tento zločin.

Důvody:

Stěžejní podmínkou odsouzení pro podílnictví na krádeži jest zjištění, že věci obžalovaným na sebe převedené, ukryté neb prošantročené byly jiným pachatelem ukradeny. Neboť bez krádeže jest podílnictví, na krádeži jako delikt akcesorní nemyslitelné. V přítomném případě bylo se stěžovateli Eduardu Ch. zodpovídati z obžaloby, že veškeré svršky na boty Tomáši H. odcizené na sebe převedl, ukryl a prošantročil, ač mu bylo povědomo, že krádež spáchána byla způsobem takovým, který ji činí zločinnou. Současně obžalován byl totiž Karel A., že dne 28. ledna 1919 v Brně z uzamčeného obchodu Tomáše H. asi 90 párů různých svršků na boty v ceně značně přes 2000 K odcizil. Soud nalézací sprostil rozsudkem v odpor vzatým Karla A. právoplatně obžaloby pro tuto krádež, zjistiv, že A., otevřev, pakličem dílnu H-ovu a odňav mu svršky v obžalobě uvedené, jež týž den odpoledne Eduardu Ch. prodal, jednal svémocně, že však nejednal bez přivolení poškozeného a že cestou svépomocí zjednal si jen zástavu pro svou pohledávku, převyšující o 1500 K cenu zboží H-ovi odňatého, takže není dána skutková podstata krádeže ani subjektivně, ani objektivně. Za takových okolností padá však dle toho, co shora uvedeno, sama sebou obžaloba na Eduarda Ch. pro podílnictví na krádeži na Tomáši H. vznesená, to tím spíše, ano z důvodů rozsudku nijak nevychází, že by se jednati snad mohlo o jiný příběh ukradení těchže svršků na boty, v němž by Eduard Ch. převedením jich na sebe byl mohl podíl míti. Jestliže tudíž soud nalézací tímže rozsudkem, jímž sprostil Karla A. obžaloby pro krádež svršků na boty na škodu Tomáše H., Eduarda Ch. pro podílnictví na této krádeži odsoudil, dostal se tím nejen sám sebou do nerozlušitelného odporu (§ 281, č. 5 tr. ř.), nýbrž porušil tímto výrokem odsuzujícím též zákon v ustanovení o podílnictví na krádeži (§ 281, č. 9a) tr. ř.). Bylo proto zmateční stížnosti Eduarda Ch. tyto zmatky uplatňující vyhověti, rozsudek v odpor vzatý ve výroku stěžovatele odsuzujícím jako zmatečný zrušiti a Eduarda Ch. obžaloby vedle § 259, č. 3 tr. ř. sprostiti.

Čís. 149.

Padělání peněz a cenných papírů: Pojmu pozměnění bankovky ve smyslu § 2 odstavec první případ druhý zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n. odpovídá jakékoliv zjištění její podoby, jež jest způsobilé dodati bankovce z oběhu vzaté vzhledu bankovky platné. Není třeba, by kolky, jimiž bankovky byly pozměněny, byly nepravé.

(Rozh. ze dne 4. března 1920, Kř I 449/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci

ze dne 22. srpna 1919, jímž byli obžalovaní Adolf J. a Josef K. dle § 259, č. 3 tr. ř. sprostěni obžaloby vznesené na ně pro zločin dle §§ 1 a 12 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. a zrušiv rozsudek odsoudil oba obžalované pro zločin dle § 2 odstavec první případ druhý a § 12 zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Na Adolfa J. a Josefa K. podána byla obžaloba, že dne 13. a 14. června 1919 v Jablonném a okolí dorozuměvše se s pachatelem nebo osobou jinak na činu účastněnou, spolupůsobili při udávání padělaných kolků, uvedených v zákoně ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., a že tím spáchali zločin dle §§ 1 a 12 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. Soud nalézací sprostil oba obžalované z obžaloby podle § 259, č. 3 tr. ř. Zjistil sice, že obžalovaní koupili od neznámého člověka falešné kolky bankovkové v obnose odpovídajícím 9000 K v bankovkách, by jimi opatřili nekolované bankovky, které si vyměnili od ukrajinských vojáků v táboře v Jablonném zprvu za pravé kolkované, pak za bankovky jimi přilepenými kolky opatřené, chtějíce na rozdíl hodnot vydělati, věří však obžalovaným, že pokládali kolky od neznámého koupené za pravé, i neshledal tedy na straně obžalovaných zlého úmyslu ke skutkové podstatě § 1 zákona vyžadované. Tuto skutkovou podstatu vylučuje rozsudek dále po stránce objektivní proto, že nedospěl k přesvědčení, že neznámý, od něhož obžalovaní kolky koupili, byl pachatelem nebo na činu nějak účastněn, po stránce subjektivní pak, že obžalovaní o tom věděli a s ním se dorozuměli o udávání nepravých kolků. Rozsudek vylučuje vinu obžalovaných podle § 2, zák. ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. proto, že prý v tomto případě nešlo o pozměnění (zfalšování), ani o bankovky nebo kolky bankovkové, které byly vzaty z oběhu; jak bankovky, tak bankovkové kolky, o něž jde, jsou prý ještě v oběhu; pozměnění, zfalšování jest prý však vyloučeno, poněvadž pozměnění, zfalšování může prý se týkati vždy jen toho, co jest podstatou peněžní značky, bankovky, bankovkového kolku, t. j. pozměnění, zfalšování může býti provedeno jen na peněžní značce samé, na bankovce, na kolku, na jejích látce, takže prý nelze za pozměnění, zfalšování ve smyslu tohoto zákonného ustanovení pokládati ani použití nepravých kolků na pravých bankovkách, ani pravých kolků na nepravých bankovkách, ani pravých kolků na pravých bankovkách. Náhled, jak rozsudkem byl vysloven, je mylný a stížnost zmateční je co do této části rozsudku oprávněna. Dle § 1 zákona ze dne 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a n., jímž se upravuje oběh a správa platidel v Československém státě a doplňuje zmocnění ministerstva financí, dané zákonem ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., přísluší právo vydávati v oblasti Československého státu platidla a raziti mince výhradně státu. Dle § 2 jsou bankovky označené ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., pokud nebudou vyměněny za jiná platidla, zákonným platidlem. Dle § 3 přestávají býti bankovky rakousko-uherské banky (s výjimkou zde v úvahu nepřicházející) zákonným platidlem. Dle § 2 zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., mají po skončení okolkování bankovky jen bankovky (rakousko-uherské banky § 1) kolkované kolkem Česko-

slovenské republiky nucený oběh v území Československého státu. Nařízení ministra financí ve srozumění s ministrem spravedlnosti ze dne 25. února 1919, č. 86 sb. z. a n. o okolkování bankovek vydaných rakousko-uherskou bankou a nalézajících se na území Československého státu, upravilo v §§ 1, 2, 3, 5, 6 postup zákona odpovídajícího a přípustného okolkování bankovek. Dle § 8 téhož nařízení není neokolkovaná bankovka počínajíc 10. březnem 1919 zákonným platidlem na území Československého státu. Dle § 2 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n., dopouští se zločinu, kdo pozmění peníze, by je udal za peníze vyšší hodnoty, nebo kdo pozmění peníze, které byly vzaty z oběhu, by je udal jako platné peníze, dále, kdo dorozuměv se ať před činem, ať po činu, s pachatelem neb osobou jinak na činu súčastněnou, jakýmkoliv způsobem spolupůsobí při takovémto změnění peněz neb jejich udávání, jakož i ten, kdo takto porušené peníze k tomu konci z ciziny do území republiky dopraví. Za tohoto stavu zákona nemůže býti pochybno, že neokolkované bankovky rakousko-uherské banky, jež obžalovaní od ukrajinských vojáků původně za bankovky opatřené pravými, pak za bankovky opatřené nepravými kolkky dne 13. a 14. června 1919 vyměňovali a nepravými kolkky polepovali, byly penězi (§ 12) na území republiky Československé z oběhu vzatými a nebyly tedy nezpůsobilým předmětem zločinu dle § 2, případ 2., cit. zákona. Náležitost pozměnění ve smyslu tohoto místa zákona však nikterak nevyžaduje, by pozměnění se stalo na samé látce bankovky, na tom, co je podstatno pro peněžní značku její, tedy zejména snad vyznačením vyšší hodnoty (§ 2 al. 1). Pojmu pozměnění bankovky v řečeném směru odpovídá jakékoli zjmačení její podoby, způsobilé dodatí bankovce z oběhu vzaté vzhledu bankovky platné. To je možno zejména přilepením kolkku byt i pravého, a to pochybno býti nemůže, kdyžte bankovky na území republiky Československé za zákonná platidla uznané od bankovek z oběhu vzatých liší se právě jen tím, že na nich nalepen je kolek ve smyslu shora citovaných ustanovení zákonných, a nelze proto nahlédnouti, proč by činnost taková nespádala pod pojem shora vytčený. Jdeť právě jen o odčinění toho, čím se bankovka z oběhu vzatá liší od bankovky platné, o uvedení bankovky z oběhu vzaté v takovou podobu, ve které nabývá způsobilosti býti udávána jako bankovka platná a k tomu účelu stačilo přilepení na ni kolek povahy stanovené v zákoně ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n. Po vydání předpisů o okolkování bankovek rakousko-uherské banky pozůstávala naše platná platidla jednak z látky bankovek rakousko-uherské banky, jednak z kolků na ně nalepených; obojí tvořilo nutnou součást našich platných peněz. Obžalovaní, kteří měli po ruce jednak kolkky, jež koupili od neznámého člověka ve vlaku, jednak bankovky rakousko-uherské banky, jež měli částečně sami u sebe, částečně si opatřili od vojáků ukrajinských, nalepili kolkky na tyto bankovky a osvojíce si takto právo, jež dle zákona ze dne 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a n., přísluší výhradně státu, pozměnili tím tvar i vzhled bankovek rakousko-uherské banky, zakryvše jich část kolkem, pozměnily tedy peníze, které byly vzaty z oběhu, v úmyslu, by je udali jako platné peníze. V tomto jejich jednání spočívá skutková povaha zločinu dle § 2, odst. 1, 2. případ, zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n., zvláště když se k této skutkové podstatě na rozdíl od § 1 ani nevyžaduje, by kolkky,

již bankovky z oběhu vzaté byly pozměněny, byly nepravé a by také obžalovaný byl si toho vědom. Vyčerpávat se dle § 2 al. 2, dolus pachatelliv — jak je patřno ze srovnání s § 4 cit. zák. — v úmyslu nescoum se k vylíčení činnosti pozměňovací za účelem udání pozměněných bankovek za bankovky platné.

Čís. 150.

Předražování: Ku splnění skutkové podstaty předražování se nevyhledává, by činem byla způsobena škoda.

(Rozh. ze dne 4. března 1920, Kr I 544/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Františka S. do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 28. srpna 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem předražování dle § 20, č. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska čísla 9 a) § 281 tr. ř. dovozuje stížnost, že přestupek předražování jako delikt majetkový předpokládá, že poškozenému vzešla škoda. V daném případě k dodání tuřinu prý vůbec nedošlo, Václav T. mimo závdavek 1000 K na tržní cenu ničeho nezaplátil a žádné škody netrpí. Avšak nehledě k tomu, že svědek Václav T. dle obsahu zmateční stížnosti samé jest nucen domáhati se vrácení závdavku na obžalovaném civilní žalobou u okresního soudu v P., tudíž trpí škodu a jako poškozený se připojil k trestnímu řízení — jsou splněny náležitosti skutkové povahy předražování již tím, že dle zjištění prvního soudu obžalovaný vědomě požadoval, resp. si dal slíbiti za předmět potřeby cenu patrně přemrštěnou, využívaje tak mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Aby z jeho činu vzešla škoda, zákon jako náležitost skutkové povahy nestanoví.

Čís. 151.

Reální konkurence zločinu dle § 81 tr. z. s přestupkem dle § 314 tr. z. jest možna.

(Rozh. ze dne 4. března 1920, Kr II 186/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Augustina V., do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 9. srpna 1919, jímž byl uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z. a přestupky proti veřejným zřízením a opatřením dle §§ 312 a 314 tr. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti odsuzujícím výrokům pro zločin dle § 81 tr. z. a přestupek dle § 314 tr. z. uplatňuje zmateční stížnost hmotněprávní důvody č. 9 a)

(správně 10) a 9 b) § 281 tr. ř. První důvod shledává stížnost v tom, že obžalovaný byl neprávem vedle zločinu dle § 81 tr. z. odsouzen také pro přestupek dle § 314 tr. z. proto, že dle zjištění soudního řekl svému synovi Bohumilovi, když jej městský strážník František P. vyzval, by s ním šel na policii, »nikam nepůjdeš,« že při tom zvedl a ná strážníka napřáhl židli v úmyslu, by odvedení svého syna Bohumila zmařil. Stížnost má za to, že celý uvedený děj dohromady může tvořiti jen jediný skutek, a posoudil-li jej nalézací soud jako zločin veřejného násilí dle § 81 tr. z., proti kteréž subsumpci stížnost ničeho nenamítá — že nemůže současně v témže jednání spatřovati také ještě přestupek dle § 314 tr. z. Stížnost jest na omylu. Rozsudek uznal obžalovaného vinným zločinem dle § 81 tr. z., zjistiv, že trojnásobným způsobem násilně vztáhl ruku na městského strážníka P. — totiž tím, že mu přivřel ve dveřích nohu, když vcházel do jeho bytu a jej při tom rukou do těla rýpl, dále, že jej, když do bytu vešel, pěstí do prsou ždouchl (strčil), a že na něho židli k ráně napřáhl — vše to v úmyslu, by zmařil jeho služební výkon, totiž předvedení obou synů obžalovaného Bohumila a Jindřicha. Vedle toho odsoudil první soud obžalovaného také pro přestupek dle § 314 tr. z. proto, že obžalovaný u příležitosti třetího násilného vztážení ruky na strážníka P. (napřáženou židli), pronesl k svému synovi, když jej byl strážník vyzval, by s ním šel, slova: »Ani na krok nepůjdeš,« že jej tedy vyzýval, by neuposlechl a nešel se strážníkem na policii a tím se vmísil do výkonu jeho služby, která právě směřovala proti synovi obžalovaného. Právní posouzení prvního soudu odpovídá zákonu. Zločin dle § 81 tr. z. může se stýkati v reální konkurenci s přestupkem dle § 314 tr. z. Oba delikty mají společný předmět — totiž úřední jednání nebo služební výkon, proti nimž se jednání pachatelovo obrací, a úmysl, který směřuje ku zmaření služebního výkonu úředního jednání. Rozdíl spočívá v prostředcích: § 81 tr. z. předpokládá použití fyzického násilí (napomenutím, zrážením, varováním atd.). V přítomném případě výkonu veřejné služby může se státi jakýmkoliv způsobem, které není násilné (napomenutím, zrážením, varováním atd.) V přítomném případě správně uznal soud nalézací, že násilné vztážení ruky napřážením židle dlužno podřaditi ve spojení s ostatními náležitostmi skutkové povahy pod ustanovení § 81 tr. z., slovné napomenutí a zrážení obžalovaného vůči synovi, by neuposlechl rozkazu strážníka, pak pod ustanovení § 314 tr. z. Uplatňovaného důvodu zmatečnosti zde není.

Čís. 152.

Předražování. Lhostejno, koupil-li pachatel věc, při jejímž prodeji se dopustil předražování, původně snad pro sebe a rozhodl-li se ji prodati teprve později.

(Rozh. ze dne 4. března 1920, Kr II 210/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost Bernarda B. do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne

19. září 1919, jímž byl uznán vinným přečinem předražování dle § 20, č. 1 a 2 b) cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Okolnost, obžalovaným tvrzená, v rozsudku ostatně nezjištěná, že koupil sudy pro sebe a ne v úmyslu, by je dále zcizil, by ho neomlouvala. Při předražování jest lhostejno, koupil-li pachatel věc, při jejímž prodeji se dopustil předražování, původně snad pro sebe, a rozhodl-li se ji prodati teprve později, či koupil-li od počátku za účelem dalšího zcizení, poněvadž s hlediska § 20 cis. nař. jest rozhodno pouze chování pachatelovo při prodeji. Z předchozího nákupu jest důležitá pro posouzení předražování pouze vynaložená nákupní cena nikoliv úmysl pachatelův ohledně další dispozice s věcí.

Čís. 153.

Předražování. Veřejné zájmy nejsou zvláště těžce ohroženy, bylo-li sice obilí odňato dispozici státní, avšak dodáno obyvatelstvu hladem ohroženému v místech ležících v oblasti státu.

(Rozh. ze dne 5. března 1920, Kr I 594/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížnosti Josefa Karla O. a Richarda B., pokud směřovala proti výroku rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 12. srpna 1919, jímž byli oba obžalovaní odsouzeni pro zločin dle § 23 č. 4 a 5 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. a uznat je vinnými pouze přečinem pletich dle § 23 č. 4 cit. nař.

Důvody:

Oba obžalovaní odporují ve zmatečnou stížnosti naznačenému výroku rozsudku soudu nalézacího s hlediska § 281 č. 10 tr. ř.

Rozsudek v odpor vzatý viní oba obžalované ze zločinu proto, poněvadž jejich pletichami, způsobilými stupňováním ceny předmětů potřeby, veřejné zájmy byly zvláště těžce ohroženy. Soud nalézací opřel tento svůj výrok o úvahu, jež dá se krátce shrnouti v tyto věty: Účel nařízení o zabavení obilí jest ten, by zásoby mohly býti obyvatelstvu stejnoměrně přikázány a rozdělovány. Odnímají-li se značné zásoby tomuto účelu způsobem nedovoleným za překročení cen úředně stanovených, porušuje se tím zřejmě veřejný zájem. V případě našem bylo dispozicí státní odňato velké množství obilí: 3535 q, resp. 1619 q mlýnských výrobků, což mělo podle názoru soudu nalézacího značný vliv na dispozice státní aspoň v obvodu okresního hejtmanství v R. Odnali-li tedy J. K. O. a Richard B. takové množství obilí státní dispozicí a prodali-li mlýnské výrobky z něho bez ingerence státní, byly tím podle přesvědčení nalézacího soudu zájmy státní zvláště těžce ohroženy. Leč pro tento právní závěr není ve výsledcích řízení a ve zjištěných okolnostech dostatečného skutkového podkladu. Závěr takový byl by správný tenkrát, kdyby zároveň bylo dokázáno, že ono množství obilí, resp. mlýnských výrobků bylo nejen odňato dispozicí státní, ale buď všechno neb aspoň v valné části dodáno na místa a lidem, kteří státním přidělem již opatřeni byli, nebo do oblastí, jež leží mimo veřejný

zájem našeho, resp. tenkrát ještě rakousko-uherského státu. V tomto směru však neposkytují výsledky řízení a děj nalézacím soudem zjištěny pro výrok soudu, odsuzující pro zločin, žádné dostatečné opory. Podle těchto výsledků byly totiž mlýnské výrobky jednak přímo Josefem K. O., jednak prostřednictvím jiných osob, téměř výhradně dodány, na místa, kde hrozil a částečně již panoval hlad v míře nejvyšší, zejména mezi dělnictvem, kde hrozilo státu v nejvyšší míře nebezpečnosti vzpoury lidu, hladem k zoufalství doháněného. A není též bez významu okolnost, že veškeré obilniny, obžalovanými vyvezené, zůstaly v hranicích staré rakouské říše, ba vyjímajíc tábor uprchlíků ve Cmuntu, vesměs v oblasti tenkrát již k samostatnosti se probouzejícího státu československého. I to padá na váhu, že Roudnicko a okolní okresy podřípské — jak všeobecně známo — patří k okresům v Čechách zemědělsky bohatým a horské okresy v Krušnohoří a průmyslových krajinách severních Čech k okresům na hospodářské plodiny poměrně chudým. Byly tedy mlýnské výrobky v daném případě vyvezeny z krajiny hospodářsky bohatší, kde nouze nebyla ještě tak pronikavého, veškeren život ohrožujícího stupně, do krajin plodinově chudších, kde bída nabyla již rázu katastrofálního a velmi značnou měrou ohrožovala nejen způsob a ráz výživy, nýbrž přímo život obyvatelstva. Při tem nelze přehlédnouti, že i po odvezení oněch mlýnských výrobků zůstala výživa Podřípska ještě celkem aspoň taková jako výživa jmenovaných horských končin i po dovezení výrobků těch, a že správy průmyslových závodů, konsumů a obcí chtěly opatřením obilnin jen hladu, nespokojenosti, zastavení práce, nepokojům a bouřím domácím zabrániti, čehož také povšechně bylo dosaženo bez zvláštního ohrožení obživy Podřípska, a že jen proto staraly se samy o dovoz mlýnských výrobků pod rukou, poněvadž státní správa následkem daných výjimečných válečných poměrů nebyla s to bezvadně fungovati a potřebné obilniny sama opatřiti. Notorické jsou poměry tehdá panovavší. Přiděly pro jednotlivce nesamozásobitele, zejména pro těžce pracující dělnictvo v oblastech průmyslových i neprůmyslových, nestačily ani z daleka k výživě a často se přiděly těch vůbec nedostávalo. V obcích a okresích, zejména severních Čech, nebývalo potravin, nebývalo mouky, nebylo mnohdy žádného, jindy byl zase jen nepravdělný přiděl, nebývalo chleba, hrozily bouře z hladu. Jest notorické, že tehdejší úřady státní, malomocné vůči těmto poměrům, samy opouštěly cestu zákonem a nařízením předepsanou a bez ohledu na ceny hleděly zaopatřiti pro své okresy potraviny za každou cenu. Skutečnosti této ani rozsudek v odpor vzatý nevyklučuje, ba mlčky ji připouští a dříve citovaný výrok ministra výživy výslovně za pravdu bere, ač v odporu s tím před tím též opak její zjišťuje. Tohoto neblahého stavu zásobovacího obžalovaní využítkovali sice nesvědomitým způsobem na své obohacení, ale že by byli tím zároveň zvláště těžce ohrozily zájmy tehdejšího rakouského nebo docela zájmy tehdá již k samostatnosti spějícího státu československého, nedá se ani důvodně tvrditi, neboť právem dlužno pochybovati, že by zájmy veřejné, v první řadě opatření nezbytných potravin pro strádající a hladem zmořené obyvatelstvo tehdejšího státu rakousko-uherského nebo budoucího státu našeho — a na ten především dlužno bráti zřetel — lépe bývaly opatřeny, kdyby byli obžalovaní Josef K. O. a Richard B. zásoby, o něž jde, konsumentům neučinili při-

stupnými, nýbrž opatření a rozdělení jich ponechali malomocným institucím státním. Ostatně nesluší přehlédnouti též, že běží o pouhých 35, resp. jen 16 vagonů obilnin, jež byly vyvezeny za dobu více než dvouletou, oproti všem obilninám, státnímu hospodaření podléhajícím, kteréž — jak lze ze statistiky i zkušenosti obecně známým vzíti — v samotném okresu roudnicko-libochoveckém ročně zajisté daleko více než 1000 vagonů obnášely, že tedy šlo o množství poměrně na váhu příliš nepadaající. Že obžalovaní učinili zásoby, státní dispozici odňaté, strádajícím vrstvám obyvatelstva přístupnými za ceny často přemrštěné a že opatřili si je pletichami, to nalézá výrazu svého ve výrocih soudu, pokud je uznal vinnými předražováním a pletichami ve smyslu § 23, č. 4 cis. nař., ale nelze uznati správným názor soudu nalézacího, že by tím byli obžalovaní za daných okolností zájmy veřejné zvláště těžce ohrozili, neboť — třebaš snad odnětím prokázaného množství mlýnských výrobků z volného nakládání státem bylo úplně steinoměrné zásobování všeho obyvatelstva porušeno — nemohlo přece za vylíčených poměrů odňaté množství míti na celkový stav státního disposičního práva tak velikého významu a rozhodujícího vlivu, zvláště když dodány byly obilniny ty, byť i jen jednostranně, téměř vesměs do okresů zle postavených, kam jich státní správa opatřiti nedovedla, ale kde jich k utišení hladu a případných bouří bylo naléhavě zapotřebí. Není tedy zde již objektivně dán znak skutkové povahy »obzvláště těžkého ohrožení veřejných zájmů.« Ale kromě toho bylo by třeba, by obžalovaným i vzhledem k tomu, že každému zločinu vyžadovaný. Tento zlý úmysl, záležel by ovšem jen ve vědomí obžalovaných, že činem svým zájmy veřejné zvláště těžce ohrožují, avšak toho zjištěné okolnosti nikterak nedokazují, neboť nemůže býti sporu o tom, že první a hlavním zájmem veřejným bylo za tehdejších poměrů, by bežnadějně válce nebyly přinášeny za oběť vedle životů vojáků i životy tisíců obyvatel v zázemí, by nenastal rozvrat a anarchie v celých oblastech naší země. To vše ale bylo za těch dob na obzoru a tu mohli se obžalovaní snad docela i domnívati, že — třebaš pletichařili a z poměrů válečných nesvědomitě těžili — přece jen zájmům státu i své užší vlasti slouží v době, kdy úřady a instituce k tomu povolané složily nebo složiti musily ruce v klín, nemohouce opatřiti obyvatelstvu výživy. I když si tedy obžalovaní vědomí byli své mocné o zasažení v působnost orgánů státních a v jejich dispozice, není ještě nijak na snadě třeba i jen domněnka, že si byli vědomí těžkého ohrožení veřejných zájmů; byloť přece obecně známo, že veškerá činnost orgánů a institucí zásobovacích na všech stranách selhávala a na místě jejím všude nastupovalo zásobování cestou soukromou.

Čís. 154

Amnestovaný trestný čin nemůže kvalifikovati další trestný čin jako přečin dle § 20 č. 2 a) cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

(Rozh. ze dne 9. března 1920, Kr I 68/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v zasedání neveřejném zmateční stížnosti obžalovaného Václava D., do rozsudku lichevního sou-

du u sborového soudu v Mladé Boleslavi ze dne 10. ledna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a přikázal věc lichevnímu soudu při okresním soudě v Sobotce, by ji znovu projednal a rozhodl mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost, uplatňující mimo jiné zmateční důvody též důvod č. 10 § 281 tr. ř., jest odporstatněna. Obžalovaný byl okresním soudem v Sobotce rozsudkem ze dne 26. května 1919 odsouzen pro přestupek předražování dle § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. a rozsudek ten byl výrokem odvolacího soudu v Mladé Boleslavi ze dne 17. července 1919 co do viny potvrzen, avšak co do trestu zmírněn. Rozhodnutím okresního soudu v Sobotce ze dne 23. února 1920 bylo pak uznáno, že trest ten jest bezúčinným, poněvadž obžalovanému byla po rozumu zákona ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. z. a n. přiznána beztrestnost. Rozsudek v odpor vzatý má za to, že obžalovanému byl trest promítnut z důvodu toho, že čin trestný byl spáchán před převratem roku 1918 a že okolnost ta nepadá na váhu, ježto se vyžaduje jen odsouzení pro předražování nikoliv také výkonu trestu, má-li se obžalovanému k těmž trestnímu činu se navrátilivšímu vytýkati přečin. Názor toho však nelze sdílet, poněvadž obžalovanému, jenž nabytí ohledně přestupku z roku 1918 beztrestnosti podle § 13 zákona ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. z. a n., vina vůbec s veškerými právními následky byla smazána, takže onen čin vůbec odpadl. Vzhledem k tomu a poněvadž ani dle obžaloby, ani dle výpočtu v rozsudku obsaženého neoprávněný zisk obžalovaného buď docílený anebo jehožto docílení chtěl, nečinil 2000 K, jde v přítomném případě o přestupek.

Cís. 155.

Bez trestnosti dle § 2 lit. g) tr. z. vztahuje se i na případy, ve kterých sice objektivně nebylo podmínek spravedlivé nutné obrany, ale pachatel z bázně, uleknutí nebo z přestrašenosti předpokládal, že podmínky ty zde jsou.

(Rozh. ze dne 10. března 1920, Kr I 501/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v nevěřejném sezení zmateční stížnosti obžalovaného Jana F. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 14. srpna 1919, jímž byl uznán vinným zločinem těžkého uškození na těle dle §§ 152, 155 lit. b) tr. z., zrušil rozsudek v odpor vzatý a vrátil vše témuž soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud nalézací sice nabytí přesvědčení, že nelze v tomto případě mluvit o sebeobraně, poněvadž Jan P., hodiv kamenem, ničeho více

v ruku neměl a z výpovědi slyšených svědků nevychází na jevo, že by se byl poškozený Jan P. hodiv kamenem ještě k dalšímu útoku strojí. Než tím je popřena jen objektivní podmínka bez trestnosti obžalovaného dle § 2 lit. g) tr. z. Zbývalo posouditi, nepokládal-li obžalovaný v rozdělení, jež mu rozsudek při výměře trestu přiznává, ze strachu a poděšení situaci za takovou, že mu se strany P-ovy hrozí nebezpečí dalšího útoku, zvláště když dle spisů v skutku bezprostředně na to Jan P. znova hledal kámen a, nemoha ho dosáhnouti, zvedl kus uhlí a chystal se jím hoditi po obžalovaném. Zákon trestní přiznává bez trestnost nejen činu předsevzatému ve spravedlivé nutné obraně, nýbrž i v zásadě, s výhradou poslední věty § 2 tr. z. překročení mezi nutné obrany, pokud se stalo z poděšení, strachu nebo z uleknutí. Tímto ustanovením jsou — hledíc zároveň k liteře. e) § 2 tr. z. — zahrnuty v bez trestnost jak případy, ve kterých podmínky spravedlivé nutné obrany jsou dány, má její však byla z naznačených důvodů překročena, tak i případy, ve kterých objektivně sice nebylo podmínek spravedlivé nutné obrany, ale obviněný z bázně, uleknutí nebo z přestrašenosti předpokládal, že jsou tu podmínky takové. Otázkou touto se soud nalézací nezabýval, a zejména vylučuje objektivní pravdivost tvrzení obžalovaného, že jednal v sebeobraně, neuvážil, není-li v tomto hájení se obžalovaného obsaženo tvrzení skutkového omylu ve směru shora vytčeném.

Cís. 156.

Předražování. Potrestání pachatele politickým úřadem pro prodej hadrů maloobchodníkům (min. nař. ze dne 15. září 1916 č. 306 ř. z.) nevyklučuje, by byl stíhán pro řetězový obchod.

(Rozh. ze dne 11. března 1920, Kr I 428/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Otto G. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 1. července 1919, pokud jím uznán byl vinným přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné uplatňuje stížnost, že sběratelská činnost obžalovaného byla hospodářsky prospěšná. Že se provinil proti min. nařízení ze dne 28. června 1884, č. 145 ř. z., sbíraje v pohraničním okrese hadry bez úřední koncesse; jest věcí čistě formální, která by zakládala trestnost obžalovaného pouze dle §§ 22 event. 132 a) živn. řádu. Další okolnost, že obžalovaný prodal hadry proti zákazu min. nařízení ze dne 15. září 1916, č. 306 ř. z. maloobchodníkům, nikoliv, jak přikazuje toto nařízení, oprávněným velkoobchodníkům, měla za následek, že byl obžalovaný potrestán pro přestupek § 6 citovaného nařízení okresním politickým úřadem v Náchodě 2000 K. Hospodářskou nutnost a účelnost jeho činnosti dlužno však posouditi bez ohledu na tyto politické přestupky. Stížnost není odůvod-

něna. Dle § 15 nařízení ze dne 15. září 1916, č. 306 ř. z., nevylučuje potrestání pro přestupky tohoto nařízení soudní stíhání pachatele tenkrát, spadá-li jeho jednání pod těžší ustanovení trestní, přikázané pravomocí soudů. Vychází-li se ze zjištění prvního soudu, vyvinul obžalovaný neúžitečnou hospodářskou činnost tím, že se vsunul jako zbytečný článek mezi soukromníky, hadry prodávající, a maloobchodníky, jimž sebrané hadry prodával, a že toto neprospěšné vsunutí se vycházelo z úmyslu zjištěného. Svou činností přispěl obžalovaný, poněvadž dle vlastního doznání pracoval se ziskem — přes to, že dle zjištění prvního soudu, neprodával hadry za ceny patrně přemrštěné — jak ke zdražení zboží o neodůvodněný zisk překupnický, tak také ke zdržení oběhu předměty potřeby, prodávaje sebrané hadry, sám jsa maloobchodníkem, dalším maloobchodníkům, kdežto hospodářsky prospěšná činnost sběratelská by byla vyžadovala, by byl prodával oprávněným velkoobchodníkům. Jest tedy odsouzení obžalovaného pro řetězový obchod v zákoně odůvodněno.

Čís. 157.

Padělání peněz a cenných papírů. Polepování pravých bankovek rakousko-uherské banky poštovními známkami, by příjemce byl oklamán, zakládá zločin dle § 1 zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n., ač-li padělek byl způsobilým, někoho oklamati.

Nelze rozhodnouti dle § 288 č. 3 tr. ř. ve věci samé, byly-li okolnosti skutkové — byť jinak úplně — zjištěny soudem sborovým, ačkoliv příslušným ku projednání trestní věci dle podřadění její pod zákonem soudem zrušovací byl soud porotní (šestičlenný senát).

(Rozh. ze dne 11. března 1920, Kr I 527/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství v Chebu do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 26. srpna 1919, jímž obžalovaní Ludvík T. a Vilém K. uznáni byli vinnými přestupkem nedokonaného podvodu dle §§ 8, 197 a 461 tr. z., zrušil rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu nalézacímu k novému projednání a rozhodnutí před soudem porotním pokud se týče výmínečným senátem — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvod zmatečnosti dle č. 10 § 281 tr. ř., domáhajíc se toho, by obžalovaní, kteří byli uznáni vinnými jen přestupkem podvodu dle §§ 8, 197, 461 tr. z., byli odsouzeni pro zločin nedokonaného podvodu ve smyslu §§ 8, 197, 199 d) tr. z. Nelze sice přisvědčiti ve všem k vývodům stížnosti a zejména ne jejím právním závěrům. Než stížnost je potud oprávněna, že rozsudek v skutku spočívá na mylném posouzení právním. Čin obžalovaných za vinu kládený záleží po stránce objektivní v podstatě v tom, že 50korunová bankovka rakousko-uherské banky byla opatřena novinovou poštovní známkou hně-

davé barvy a že jí pak bylo (bezvýsledně) použito jako peněz k placení. Obžaloba podřadila toto jednání obžalovaných pod ustanovení §§ 8, 197, 199 d) tr. z. v ten smysl, že obžalovaní dne 26. dubna 1919 v Karlových Varech vědomě spolupůsobíce jakožto spolupachatelé padělali veřejnou listinu tím, že Ludvík T. opatřil 50korunovou bankovku za účelem upotřebení jejího Vilémem K. novinovou známkou výplatní a Vilém K. tuto bankovku Josefíně M. jakožto platidlo předložil v úmyslu, Josefínu M. uvést v omyl, jímž měla utrpěti na svém majetku škodu, a tím že předsevzali činy ke skutečnému vykonání podvodu vedoucí, že však k dovršení nedošlo jen pro překážku odjinud v to příšlou. Rozsudkem soudu nalézacího byli pak obžalovaní uznáni vinnými, že dne 26. dubna 1919 v Karlových Varech u vzájemné součinnosti v úmyslu, uvést listivým předstíráním a jednáním Josefínu M. v omyl, jímž měla utrpěti na svém majetku škodu 200 K nepřesahující, opatřili padesátikorunovou bankovku novinovou známkou poštovní a poslali s ní Rudolfa P. k Josefíně M. nakoupit cigaret, a že tak předsevzali činy vedoucí ke skutečnému vykonání podvodu, při čemž k dovršení nedošlo jen nedostatečností a náhodou, čímž dopustili se prý přestupku nedokonaného podvodu dle §§ 8, 197, 461 tr. z. I ta, i ona subsumpce jednání obžalovaných je nesprávná.

Čin obžalovaných zakládá zločin dle § 1 zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n., ku kterémužto názoru dospěl zrušovací soud z týchž důvodů, jak uvedeny jsou v rozhodnutí č. 140 str. 197 a 198, kromě nichž budiž ještě uvedeno:

Poněvadž paděláním, napodobením, je každákoliv činnost, již po úmyslu pachatelovu má předmět, na nějž se činnost jeho vztahuje, nabýti vzhledu, budití dojem předmětu, v tomto případě platidla pravého, to jest cestou zákonnou vzniklého, dlužno nalepení výplatní novinové známky na bankovku v úmyslu, by vyvoláno bylo zdání, že bankovka je okolkována a že je tedy platným platidlem, uznati za padělání platidla, jež bylo v republice čs. za platné prohlášeno. Padělání toto je trestno dle § 1 cit. zák., stalo-li se za tím účelem, by padělek byl udán za pravé platidlo. Tomu nevádí, že obžalovaní nepokusili se napodobiti bankovkový kolek vlastní prací, ani že poštovní známka, již použili, jako taková nebyla nepravá. Stačí, že spojením nekolované bankovky a poštovní známky vytvořili vědomě předmět, který dle jejich úmyslu mohl a měl vyvolati dojem bankovky ve smyslu shora uvedených zákonných ustanovení kolkované a za zákonné platidlo uznané. Způsob, jímž vyvolání tohoto zdání, tedy padělání, napodobení uskutečněno, je pro pojem padělání lhostejný. Budiž tu poukázáno k tomu, že je nesporně paděláním kdysi častěji praktikované slepování bankovek a papírových peněz z uzoučkých proužků vystřihaných z pravých takových papírů. Otázkou podřaditelnosti činu obžalovaných pod ustanovení zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 respe XI. hlavy I. dílu zákoníka trestního se soud nalézací sice zabýval, ale neprávem vyloučil jejich použitelnost s tím odůvodněním, že ustanovení obecného zákoníka trestního neobsahují trestního předpisu, pod který by bylo lze čin obžalovaných podřaditi a že v době jeho zákon nový nebyl ještě vydán. Čin obžalovaných bylo by zjevně subsumovati pod ustanovení § 106 tr. z., dle něhož se dopouští zločinu padělání veřejných papírů úvěrních, kdo takové papíry, platící za peníze, padělá, napodobí.

Čin obžalovaných byl by pak dle obecného zákoníka trestního jakožto skutečné zhotovení veřejného úvěrního papíru za peníze platícího způsobem jiným, nežli nástroji, dovolujícími rozmnožování těchto papírů, trestným dle druhé sazby § 108 těžkým žalářem od 10 do 20 let. Poněvadž však podle třetího odstavce § 1 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n., byl-li padělek zhotoven jen způsobem, neumožňujícím rozmnožování, nastupuje trest těžkého žaláře od 5 do 10 let, je patrné, že zásada čl. IX. uvoz. zák. k zák. trest. dovoluje použití nového zákona o padělání peněz a cenných papírů na čin obžalovaných, třeba se stal před vydáním tohoto zákona. Po stránce subjektivní zjišťuje rozsudek, že obžalovaní dopustili se činu v úmyslu, by předstírali nastalé řádné okolkování bankovky a že jejich jednání bylo lstivé a mělo za účel oklamání Josefiny M. To jest též úmysl, stačící k § 106 zák. tr. a § 1 zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n., což vyplývá z nezrušeného § 325 tr. z. a z té úvahy, že v podstatě každé padělání peněz a cenných papírů je jednáním podvodným na úkor příjemce peněz nebo papíru, a jen proto uvedeno je v soustavě práva trestního za delikt samostatný, že vedle zmíněné své povahy je také zasažením do regálu státního, resp. do oběhu státem autorisovaných papírů úvěrních. Byť i tedy snad v každém jednotlivém případě nebylo lze předpokládati u falšovatele nebo napodobitele peněz úmyslu, zhotoviti padělek, způsobit, udržeti se v oběhu jako platidlo a poškoditi stát na jeho právech výsostných, nýbrž začasté jen bližší mu úmysl, podvésti padělkem jeho příjemce, dlužno i v tom případě předpokládati skutkovou podstatu § 1 cit. zák., poněvadž pachatel snažil se svého cíle dojíti prostředkem, jehož použití samo o sobě zakládá skutkovou podstatu zločinu padělání peněz, v níž pak, ačť vyšší její trestnost mizí skutková podstata podvodu. Rozsudek zjišťuje dále, že svrchu zmíněného úmyslu obžalovaných by bývalo lze dosáhnouti, kdyby M-ová byla bývala méně pozorna nebo kdyby z jiných důvodů bylo jí bývalo zabráněno použití náležitě pozornosti. Tím je vysloveno, že prostředek obžalovanými ku padělání 50korunové bankovky použitý nebyl prostředkem absolutně nezpůsobitým, že jen bdělostí Josefiny M. nedošlo k jejímu oklamání. Okolnosti této dlužno dbáti proto, že na rozdíl od zrušeného § 106 tr. z. § 1 nového zákona o padělání peněz neustanovuje, že padělání je trestno bez ohledu, zda padělek je způsobit někoho oklamati čili nic, takže v tom směru platí pravidla všeobecná. Jakožto padělání byl však čin obžalovaných dovršen vzhledem ku znění § 1 cit. zák., dle něhož se dopouští zločinu, kdo padělá peníze, by je udal za pravé, jakmile obžalovaní vedeni tímto úmyslem dokončili činnost, kterou pokládali za nutnou k napodobení právě okolkované padesátikorunové bankovky, neustavše v ní ani pro překážku odjinud v to příšlou, ani pro náhodu, ani pro neschopnost jí dokončiti. Dle řečeného byly by tu veškeré podmínky pro použití § 288, č. 3 tr. ř. a odsouzení obžalovaných pro zločin dle § 1 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. Než dle čl. II. tohoto zákona a čl. VI. B. 6 uvoz. zák. k řádu trestnímu je příslušným soud porotní, jde-li o zločin dle cit. zákona a navrhuje-li veřejný žalobce již v obžalovacím spise trest vyšší pěti let. Podmínky této tu sice není, leč jen proto, že státní zástupce nevycházeje z správného právního stanoviska, jež by odůvodňovalo použití základní zákonné sazby těžkého žaláře od pěti do deseti let (§ 1 posl. případ třetího od-

stavce), podal obžalobu pro zločin podvodu ve smyslu §§ 8, 197, 199 d) tr. z., náležející k jurisdikci nalézacího sboru soudního. Dlužno tudíž vycházeti z předpokladu příslušnosti soudu porotního, resp. po dobu suspense soudů těch výminečného senátu šestičlenného pro rozhodování o vině obžalovaných. Jakkoliv tedy formálně zjištěny jsou nalézacím soudem veškeré okolnosti skutkové, jež se s hlediska právního názoru zrušovacího soudu jeví býti rozhodnými, a jakkoliv zrušovací soud v takovýchto případech má dle § 288, č. 3 tr. ř. rozhodnouti ihned ve věci samé, nelze tohoto předpisu použití v případě daném, poněvadž § 288, č. 3 tr. ř. právě předpokládá, že jsou zde skutková zjištění, jež učinil nalézací soud v mezích své zákonné působnosti, soud nalézací však, jak z ustanovení §§ 13, č. 1, 261, 262, 263 tr. ř. jasně na jevo vychází, skutkové podstaty činu trestného, vyhrazeného působnosti soudu porotního, zjištění vůbec není povolán. Stejně nemůže přicházeti v úvahu předpis § 350, odst. 1 tr. ř., poněvadž podmínkou přímého rozhodnutí zrušovacího soudu ve věci samé jest zde, že výrok porotců obsahuje zjištění skutkových okolností, takového zjištění však v daném případě není. Že by v případě posléz uvedeném zjištění obsažená ve výroku porotců bez dalšího připouštěla zařazení pod skutkovou podstatu činu trestných nenáležejících k působnosti soudů porotních, o tom ovšem pochybovati nelze. Název však, že by na základě zjištění nalézacího soudu mohl zrušovací soud oznati někoho vinným deliktem, spadajícím do oboru příslušnosti soudů porotních, nenalézá nikde v ustanoveních trestního řádu přímé opory a také z nich nemůže býti nepřimo vyvozován, ježto přiči se tendenci zákona jasně vyjádřené ve shora již citovaných ustanoveních §§ 13 č. 1, 261, 262, 263 tr. ř. Následkem toho dlužno za to míti, že skutečnosti, na jejichž podkladě zrušovací soud mohl by ve věci samé rozhodnouti, zákonným způsobem zjištěny nebyly, a nezbývá tudíž nic jiného, než přikázati věc nyní soudu porotnímu, po případě výminečnému senátu.

Čís. 158.

Jde o odnětí věci »cizí« ve smyslu § 171 tr. z., odňal-li dědic věc z pozůstalosti, na jejíž určitý díl mu příslušel dědický nárok.

Podílnictví na krádeži možno i při krádeži dle §§ 189, 463 tr. z.

Poměr mezi zločinem dle §§ 185, 186 a) tr. z. a přestupkem dle § 177 tr. z.

(Rozh. ze dne 11. března 1920, Kr I 532/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Klary R. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 28. srpna 1919, jímž uznána byla vinnou zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z., z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti dle č. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Prvý z nich proto, že prý neprávem bylo předpokládáno, že

nezl. Anna T. dopustila se krádeže. Věci, které od ní obžalovaná na sebe převedla, náležely kdysi zemědělské matce Anny T., a poněvadž pozůstalost po zemědělské nebyla projednávána, připadly věci ty Anně T. právem dědičným podle zákona ze tří osmin. Nebyly tedy pro ni věcmi cizími, jakž vyžaduje § 171 tr. z. Nemohla se prý tedy ani obžalovaná dopustiti podílnictví na nespáchané krádeži. Námitkou touto se již soud nalézací obíral i odmítl ji věcně správně. Že právo k dědění předmětů do pozůstalosti po matce Anny T. náleževších vzešlo Anně T. jakožto zákonné a nepominutelné dědičce již okamžikem úmrtí matčina, je arci správně (§ 536 ob. zák. obč.). Poněvadž pak dle úmrtního zápisu bez posledního pořízení zemědělská Marie T. zůstavila manžela a 3 děti, příslušel Anně T. nárok dědičný na čtvrtinu pozůstalostního jmění (§§ 732, 757 obč. zák.). Než nárok tímto nebyl založen výhradně vlastnický poměr Anny T. k individuální věcmi do pozůstalosti náležejícím a ani soudní projednávání dědičného práva Anny T. ve smyslu zásad vyslovených v XV. hlavě II. dílu ob. zák. obč. (viz zejména §§ 797 a 819), k němuž nedošlo, poněvadž pozůstalé jmění bylo zamlčeno, nebylo by s a m o s o b ě přivodilo než uznání jejího vlastnictví co do nevydělené čtvrtiny pozůstalého jmění. V každém případě příslušel v době jejího činu Anně T. jen nárok na ideální spoluvlastnictví pozůstalých svršků s ostatními zákonnými dědici pro indiviso i nemohla tedy také Anna T. dle §§ 361 (a contrario §§ 353, 354, 362), 825, 828, 829 ob. zák. obč. právně nakládati o své jmění reálnými součástmi pozůstalého jmění. To stačí k naplnění pojmu věci cizí ve smyslu § 171 tr. z., jenž vyžaduje pouze, by věc nenáležela vlastnický neobmezeně pachatel a byla alespoň ve spoluvlastnictví osoby třetí. Nebylo proto též ani třeba zkoumati, zda Anna T. odcizila z věcí do pozůstalosti náležitých, ale jí jako dědičkou dosud reálně nenabytých, část větší, nežli by na ní byla připadla při rozdělení pozůstalosti po jejím odezdání. Poněvadž pak je dále zjištěno, že veškeré věci po zemědělské Marii T. pozůstalé byly ve faktické moci, tedy držbě ve smyslu § 171 tr. z., pozůstalého manžela a že držení toto bylo činy Anny T. bez přivolení jeho porušeno, není pochybné, že Anna T. odnětím jejich dopustila se krádeže ve smyslu § 171 tr. z., při čemž je právně lhostejno, že krádež tato byla dle §§ 189, 463 tr. z. trestna jen podmíněčně. Tím je ve spojení se zjištěnou okolností, že obžalovaná Klára R. věděla, že věci, které od Anny T. kupuje, jsou kradeny, dovedena též vina její ve smyslu §§ 185, 186 lit. a) tr. z. a zároveň odňata půda pro zákonitě uplatňování důvodu zmatečnosti dle č. 10 § 281 tr. ř., jelikož § 477 tr. z., jehož použití na čin obžalované se stížnost domáhá, předpokládá na straně kupujícího pouhé podezření, že věc je kradena. Neodůvodněnou zmatečnou stížností bylo proto zavrhnouti.

Čís. 159.

Padělání peněz a cenných papírů. Rozřezání pravých kolků bankovkových a skládání a nalepování rozřezaných částí tak, by vybyl kolek nový, a nalepení tohoto jest napodobením, paděláním ve smyslu § 1 zák.

(Rozh. ze dne 11. března 1920, Kr II 21/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížností obžalovaného Jakuba F. do rozsudku krajského jako vými-

nečného soudu v Uh. Hradišti ze dne 20. prosince 1919, jímž uznán byl vinným zločiny dle §§ 1 a 12 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. a dle §§ 2 a 12 téhož zákona, pak přestupkem dle § 32 cis. pat. ze dne 24. října 1852, č. 223 ř. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Soud nalézací přijal za prokázáno, že obžalovaný rozřezával kolký bankovkové na různých místech, sestavoval částky zase a nalepoval je na bankovky tak, že při jistém počtu kolků takto rozřezaných vybyl mu kolek nový, jehož použil na nekolokované bankovce. V tomto zjištěném jednání obžalovaného shledává soud nalézací jednak padělání bankovek a kolků ve smyslu §§ 1 a 12, jednak pozměňování peněz z oběhu vzatých ve smyslu §§ 2 a 12 zák. ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n., ježto prvé dalo se v úmyslu padělané bankovky a kolký udávati za pravé, druhé pak v úmyslu, udávati pozměněné peníze z oběhu vzaté jako platné peníze. Zmatečnou stížností obžalovaného uplatňuje proti těmto výrokům soudu nalézacího důvody zmatečnosti dle č. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Zastává především náhled, že skutková podstata §§ 1 a 12 cit. zák. žádá zhotovení kolků, tedy zhotovení jiného výrobku, než úřadem finančním ku kolkování objednaného a dodaného, výrobku napodobujícího onen výrobek pravý, se speciálním úmyslem, udati tento opravdový falsifikát jako pravý kolek nalepením na bankovku nekolokovanou. Tohoto jednání že zde není, poněvadž kolký obžalovaným použité jsou pravé a také částky jejich pocházejí z kolků pravých. Řezáním pravých kolků a nalepováním úřezků nepovstává prý kolek nepravý, nový výrobek napodobený. Řezáním se pravé kolký jen pozměňují, porušují ve smyslu § 2 a 4 cit. zák. Spadala by prý tedy pod § 1 cit. zák. podřaděná činnost obžalovaného objektivně leda pod § 2 cit. zák., ale i jeho použití na ni je prý vyloučeno proto, že nebyl činem objektivním projevem vyžadovaný tu speciální zlý úmysl udati rozřezané kolký za peníze (sc. kolký § 12) vyšší hodnoty. Stížnost dává se tu od jádra věci odváděti nepřipadným rčením enunciativního rozsudku soudu nalézacího, dle něhož obžalovaný »padělal bankovky a kolký«, kdežto z důvodů rozsudku na jevo vychází, že se obžalovanému neklade za vinu padělání kolků bankovkových jako takových, nýbrž padělání peněz, to jest na území republiky Československé podle zákona ze dne 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a n. za zákonné platidlo uznaných a vyhlášených bankovek rak.-uh. banky, pokud byly nostrifikovány ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n. a nařízení ministerstva financí a spravedlnosti ze dne 25. února 1919, č. 86 sb. z. a n. řádným nalepením bankovkových kolků. Tím stávají se vývody stížnosti zmatečnými namnoze bezpředmětnými. Že však činnost obžalovanému za vinu kladená je paděláním peněz ve smyslu § 1 cit. zák., není pochybné. Podle ustanovení shora dotčených zákonů sestávají na území rep. čs. platná a pravá platidla, tedy peníze, pokud k jejich zřízení použito bylo bankovek rak.-uh. banky, z pravých těchto bankovek a z pravých kolků ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n., spojených s bankovkami způsobem předepsaným v nařízení z téhož data č. 86 sb. z. a n. Obžalovaný dodával bankovkám buď od počátku nekol-

kovaným nebo takovým, z nichž kolky byly sňaty, vzhled bankovek kolkovaných ve smyslu zmíněných ustanovení, tedy peněz, tím, že na ně nalepil kolky, jež nebyly úplné, nýbrž sestávaly z rozstříhaných částí kolků pravých, při čemž úzký proužek kolků scházel. Nesestavil tedy obžalovaný jen z nekolkované bankovky, tedy peníze z oběhu vzatého, a z celého, neporušeného pravého kolků bankovku, by ji udal za platný peněz, což by samo o sobě naplňovalo skutkovou podstatu § 2 cit. zák., nýbrž zřídil cosi bankovce československé podobného, s ní dle zrakového dojmu zaměnitelného, z bankovky nekolkované a z něčeho, co nebylo kolkem v uvedeném smyslu, by i sestávalo z částí kolků takového, by výrobek svůj udal za pravý peněz. Takováto činnost je napodobením, paděláním ve smyslu § 1 cit. zák. O skutkové podstatě § 2 nemůže být dále řeči proto, že obžalovaný rozřezáváním kolků nepozměňoval peníze nebo kolky, by je udal za peníze nebo kolky vyšší hodnoty. V náležitosti posléze uvedené nespočívá jen subjektivní náležitost této skutkové podstaty, nýbrž i objektivní předpoklad, že pozměnění (porušení, § 4) je způsobitelným prostředkem k vyvolání dojmu peněz (kolků) vyšší hodnoty, což se obžalovanému ani za vinu neklade, ani dle povahy věci v činu jeho shledati nedá, zvláště když obžalovaný rozřezané kolky nálezoval na bankovky znějící na ty obnosy, kterým kolky odpovídaly, a nikoliv na bankovky znějící na obnosy vyšší. Z řečeného je však zároveň patrné, že rozsudek nestojí na správném právním stanovisku, pokud ve svém druhém výroku enuciátovém a příslušné části důvodů rozhodovacích podřazuje ustanovení § 2 cit. zákona onu činnost obžalovaného, při níž rozřezané (neúplné) kolky byly nalepovány na bankovky původně nekolkované. Kdyby byl obžalovaný opatřoval nekolkované bankovky, tedy peníze z oběhu vzaté, úplnými kolků pravými, by je udal za platné peníze, byl by se arci dopustil zločinu dle § 2 cit. zák. Než obžalovaný napodobil platné peníze v úmyslu, padělky udati za pravé peníze, použij k tomu cíli nekolkování bankovek, o nichž rozsudek předpokládá, že obžalovanému zůstaly, poněvadž jich nedal okolkovati, nebo že jiným nevysvětleným způsobem jich nabyt, a neúplných kolků sestavených z ústřížků vyšetřených při manipulaci shora dotčené. Tato činnost jeho spadá tedy rovněž pod hledisko § 1, nelišíc se pro tu jedinou okolnost, že použité bankovky nebyly ani původně kolkovány, podstatně od případů, ve kterých obžalovaný použil bankovek již okolkovaných. Není tedy obžalovaný zkrácen, byla-li jeho trestná činnost z části posuzována dle mírnějšího ustanovení, nežli odpovídalo zákonu.

Čís. 160.

Předražování. Ke skutkové podstatě přečinu pletich dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. se vyhledává, by si byl pachatel vědom hospodářské neoprávnělosti svého počínu; nestačí, opomenul-li pouze zjednatí si informace, zda prodatel jest oprávněným výrobcem a kupitel detailistou.

(Rozh. ze dne 13. března 1920, Kr I 340/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného Josefa M. do rozsudku zemského trestního

soudu v Praze ze dne 26. května 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., a zprostil jej dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby.

Důvody:

Právnem uplatňuje zmáteční stížnost důvod zmátečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. Nálezací soud vyřkl, že tvrzení obžalovaného, že pokládal Karla A., od kterého kávové náhražky koupil, za výrobce a Antonína S. ve Vídni, kterému náhražky ty prodal, za detailistu, není výsledky průvodního řízení vyvráceno. Tomuto výroku dlužno rozuměti jen tak, že nálezací soud věří obžalovanému, že prodatele považoval za oprávněného výrobce a kupitele za detailistu a dlužno proto ze zjištění toho při posuzování daného případu vycházeti. Zjištění toto vede pak v první řadě k závěru, že tu nepřichází v úvahu řetězový obchod. Neboť vzhledem k uvedenému zjištění nebyl jednáním obžalovaného přechod zboží s výrobcem ku spotřebiteli neoprávněným způsobem prodloužen anebo stížen a nelze proto za to míti, že by se obžalovaný byl do pravidelného oběhu zboží vsunul jakožto hospodářsky neúčinný článek. Ani nálezací soud neshledal v jednání obžalovaného řetězového obchodu, avšak jen pro nedostatek subjektivních předpokladů tohoto přečinu, vycházející z úvahy, že by obžalovanému bylo lze klásti za vinu tuto formu přečinu jen tehda, kdyby se jí byl dopustil úmyslně a vědomě. Než náhled tento, mimochodem jen budiž podotknuto, není potud správný, pokud vyžaduje ke skutkové podstatě obchodování řetězového přímého úmyslu, jak je tento vytknut v § 1 tr. z. Stačilo úplně, když pachatel jest si dosahu svého počínání, totiž způsoblosti jeho zdražení předmět potřeby pro konsumenta, vědom a přes to se ho dopouští; ba stačilo by i dolus eventualis, kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný počítal s možností, že ani A. není výrobcem ani S. detailistou. Takového zjištění tu však není, naopak nálezací soud uvěřil, jak již shora uvedeno, obhajobě obžalovaného, že onen je výrobcem a tento detailistou. Nálezací soud shledal však ve skutku obžalovanému za vinu kladeném pouštění se do pletich ve smyslu § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., spatřiv pletichy v podstatě v tom, že obžalovaný nezjednal si jistoty o tom, zda jest prodatel oprávněným výrobcem a kupitel detailistou. Naproti tomu dlužno především uvést, že nelze žádati na obchodníku, by již předem nevěřil obchodníku a oproti platné zásadě poctivosti a důvěry v obchodě se prvé o jeho tvrzení zevrubně a bezpečně informoval. Nehledíc k tomu, dopustil by se obžalovaný tím, že si potřebných informací nezjednal, pouze opomenutí; kulposně však čin trestní, obžalovanému za vinu kladený, spáchán býti nemůže. Jedná se arci o přečin, při kterém, jak již shora naznačeno, dolosnost není podmínkou trestnosti. Točí však nutno i zde žádati, by pachatel byl si vědom hospodářské neoprávnělosti svého počínu, t. j. vztahu mezi jeho činem a tísní hospodářskou na straně chráněného spotřebitele. Zjištění takového vědomí však rozsudek neobsahuje, důsledkem čehož není dána skutková povaha přečinu dle § 23, č. 4, citovaného nařízení, ani pokud jde o pouštění se do pletich. Prohřešil-li se obžalovaný nějakou neobezřetností snad proti předpisům správním,

zejména proti předpisům nadřízených úřadů pro vyživování obyvatelstva ze dne 21. května 1917, č. 230 ř. z., nepadá v tomto případě při posuzování, jde-li o přečin dle § 23 císařského nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., na váhu.

Čís. 161.

Předražování. Není zbytečným článkem převodu zboží od výrobce ku spotřebiteli ten, kdo zboží zpracuje a zpracované dále prodává.

Okolnost, že prodávatel věděl, že kupitel nekupuje zboží pro sebe, nýbrž za účelem výměny za zboží jiné, nezakládá sama o sobě skutkovou podstatu řetězového obchodu.

(Rozh. ze dne 13. března 1920, Kr I 396/19.)

Nejvyšší soud jako zrušovací soud vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Rudolfa R. do rozsudku krajského soudu v Ml. Boleslavi ze dne 11. července 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23 cí. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. a obžalovaného dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby zprostil mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek uznává obžalovaného vinným přečinem řetězového obchodování dle § 23 cí. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. proto, že v červenci 1918 provozoval s masem, tudíž předmětem potřeby, řetězový obchod. Dle důvodů svých klade rozsudek obžalovanému za vinu, že, koupiv jakožto řezník od rolníka S. krávu, porazil ji a prodal větší část masa z ní třem rolníkům jen za tím účelem, by si mohli za maso opatřit uhlí. V jednání tomto spatřuje nalézací soud obchodování řetězové, poněvadž obžalovaný neprodal maso konsumentům, nýbrž osobám, které je zase vyměnily za uhlí, ježto dle svého doznání dobře věděl, že osoby ty jen za tímto účelem maso kupují, takže nelze pochybovat, že si byl vědom toho, že svým neprospěšným vsunutím přechodu zboží do konsumu ztěžuje. Zmateční stížnost obžalovaného právem proti tomuto výroku o vině uplatňuje důvod zmatečnosti dle č. 9 lit. a) § 281 tr. Správna je její námitka, že obžalovaný za okolností daného případu nemůže býti pokládán za hospodářsky zbytečný, neužitečný, se stanoviska spotřebitelova neprospěšný. Článek převodu zboží z výroby do spotřeby: Obžalovaný je řezník, jako takový koupil krávu, porazil a rozrušil ji a maso (z větší části) rozprodal způsobem shora uvedeným. Prodával tedy nikoli to, co si odběratel jeho mohl s obejitím jeho koupiti přímo od výrobce, nýbrž přírodní produkt po řemeslném zpracování a v té podobě, jak si ho spotřeba žádala, a u pěstitele dobytka přímo dosíci nemohla. Právem poukazuje stížnost k tomu, že přece nelze žádati po spotřebiteli bytí i většího množství masa, by si kupoval přímo u pěstitele celé dobytče. Jestliže tedy obžalovaný v mezích svého živnostenského zaměstnání koupil dobytče a rozprodal maso z něho, nelze uznati, že nejen se nevsunul zbytečným a hospodářsky neodůvodněným způsobem do

převodu zboží z výroby do spotřeby, nýbrž naopak, jednáje tak, plnil svou hospodářsky odůvodněnou funkci obchodnickou. Další však v rozsudku obžalovanému k tíži přičítaná okolnost, že prodal maso osobám, o nichž věděl, že je vymění za uhlí, a že jen za tím účelem je kupují, nemůže sama o sobě založiti skutkové podstaty přečinu obchodování řetězového, hledí-li se ke skutečnostem jednak v rozsudku přímo zjištěným, jednak na jevo vycházejícím z výpovědi těchto svědků Ladislava L., Františka M. a Ladislava B., na nichž rozsudek zakládá svoje skutkové přesvědčení, a podle kterých maso od obžalovaného po 8 K za 1 kg koupené bez odkladu postoupeno bylo svědky správě dolů pro horníky a to po 7 K, takže in concreto možnost zdržení zboží nebo zdražení jeho pro spotřebitele byla vyloučena, jakož vůbec jednání jmenovaných osob, jež obžalovaný vědomě umožnil, bylo dle spisů prosto povahy spadající pod hledisko předpisů proti předražování. Poněvadž tu tedy není náležitostí skutkové podstaty ani přečinu obžalovanému za vinu kladeného ani jiného činu trestného, je zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř. odůvodněna.

Čís. 162.

Padělání peněz a cenných papírů. Pod pojem »dopravy« ve smyslu § 1 zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n. spadá veškerá činnost od okamžiku, kdy byl dán podnět k přepravě až do okamžiku, kdy padělký na území československé republiky přešly do rukou toho, kdo měl a chtěl je udati do oběhu jako pravé. Pouhá vědomost posléz jmenovaného o tom, že bankovky pocházejí z ciziny, nespadá již pod pojem »dopravy«.

(Rozh. ze dne 13. března 1920, Kr II 23/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Uh. Hradišti ze dne 3. ledna 1920, pokud jím byli obžalováni Ignác H. a Gerson G. uznáni vinnými zločinem dle § 4, odst. 1 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Obžalováni Ignác H. a Gerson G. byli uznáni vinnými zločinem dle § 4, odst. 1 zákona z 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n., ježto se dopustili tím, že v roce 1919 v Kroměříži, Frýdku a jiných místech, nedohodnuvše se s pachatelem neb osobou jinak na činu súčastněnou, vědomě bankovky opatřené padělanými kolký za pravé udávali. Zmateční stížnost státního zastupitelství, uplatňující důvody zmatečnosti č. 5, 9 a) resp. 10 § 281 tr. ř., snaží se dovésti, že čin obžalovaných spadá pod ustanovení § 1, odst. 1. citovaného zákona, jak bylo žalováno, a že nalézací soud jen nesprávným posouzením zjištěného skutkového děje a nesprávným výkladem zákona podřadil čin obžalovaných zákonnému ustanovení, které se naň nehodí. Vývody zmateční stížnosti a zástupce generální proku-

ratury stížnost tuto provádějícího vyvrcholily v tom, že nalézací soud nesprávně vyložil pojem »dopravování« (scilicet padělaných peněz z ciziny do území Československé republiky) a že proto neprávem vyloučil skutkovou podstatu třetího případu 3. odstavce § 1 citovaného zákona. Stížnost uplatňuje proto vlastně jen důvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř., zvláště když rozporem, jež písemná stížnost s hlediska č. 5 § 291 tr. ř. vytýká, doličován jest ve skutečnosti jen rozpor povahy právní a nikoli skutkové. Stížnost jest však neodůvodněna. Zrušovací soud sdílí plně názor generální prokuratury, že pojem dopravy ve smyslu citovaného ustanovení zákona nelze vykládati úzce, t. j. že dopravu nelze obmezovati pouze na ty úkony, jichž je třeba k přepravě padělaných peněz přes čaru pohraniční, tudíž na akt místního přesunutí peněz přes hranice, nýbrž že pod pojem ten spadá veškerá činnost, počínajíc okamžikem, kdy k přepravě byl dán podnět, pak kdy přeprava ta byla uvedena do pohybu, a končíc okamžikem, kdy padělky na území Československé republiky přišly do rukou toho, kdo měl a chtěl je udati do oběhu jako pravé. Přeprava přes hranice jest tedy jen jednou z etap trestné činnosti téže nebo různých osob, které všechny, pokud jednáním svým v naznačených mezích vědomě přispěly k přivedení zákonem zakázaného účinku, provinily se dopravou padělaných peněz z ciziny do území Československé republiky. Dle toho dlužno ve smyslu zákona považovati za dopravovatele nejen toho, kdo peníze přes hranice fakticky převáží nebo přenáší, na kterýžto případ toliko chtěli obhájcové pojem dopravy obmeziti, nýbrž i toho, kdo ve své osobě představuje na území čs. republiky prvou nebo sprostředkovací stanicí, z níž započítí má činnost zamýšlená, t. j. z níž mají padělky v tuzemsku býti uvedeny v oběh, tedy na př. kdo na hranici přepravovatele padělaných peněz, srozuměv se s ním, očekává a je od něho přebírá, kdo ve vzájemném srozumění dá na sebe padělané peníze sem z ciziny zaslati, kdo, převzav od přepravovatele nebo srozuměného příjemce v tuzemsku padělky, dopraví je, znaje účel, do rukou toho, jenž jest pak jejich rozšiřovatelem a pod. Než shora vytknutého názoru nelze v konkrétním případě použiti, poněvadž v rozsudku nejsou obsažena taková skutková zjištění, v nichž by bylo lze spatřovati pojem dopravy. Soud nalézací výslovně praví, že nemá za dokázáno, že Ignát H. padělané peníze z ciziny do naší republiky dopravil nebo dal dopravit. Vyznívajíc rozsudková zjištění jen v ten rozum, že oba obžalovaní manipulovali s bankovkami, o nichž pouze věděli, že jsou opatřeny padělanými kolkami a že pocházejí z ciziny. Tato činnost nestělesňuje však pojmu dopravy, jak tento byl shora vyložen a který vyžaduje, by někdo se vědomě a činně jakýmkoliv způsobem účastnil jednání, jehož účelem bylo přivoditi, by padělané peníze v cizině vyrobené aneb tam se nalézající byly přepraveny do republiky Československé k tomu cíli, by tu udávány byly za pravé.

Čís. 163.

Již pouhé ohmatávání pohlavního ústrojí dětí dlužno pokládati za pohlavní zneužití (§ 128 tr. z.) bez ohledu na to, bylo-li dosaženo pohlavního ukojení čili nic.

(Rozh. ze dne 20. března 1920, Kr I 598/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Richarda P. do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 25. října 1919, jímž uznán byl vinným zločinem zprzněním dle § 128 tr. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce materiální namítá zmáteční stížnost, že obžalovaný, dotknuv se těla děvčete (osmileté Anny K.) na stelně, náhle se vzpamatoval a upustil dobrovolně od dalšího trestního jednání i úmyslu, takže prý mu nelze přičísti ani trestný pokus. Avšak stížnost je na omylu. V daném případě jde — jak již správně uvedl naříkaný rozsudek — o tak zvaný kvalifikovaný pokus, totiž o jednání, které by sice mohlo býti pokusem zločinu dle § 127 tr. z., které však vykazuje již všechny zákonné známky jiného, a to dokonaneho činu (§ 128 tr. z.), takže dobrovolné upuštění od činu ve směru § 127 tr. z. v době, kdy je jiný čin dle § 128 tr. z. již dokonán, nemůže zrušiti trestnost činu již dokonaneho. Pokud uplatňuje stížnost dle č. 10 § 281 tr. ř., že zjištěné jednání obžalovaného, i kdyby bylo trestné, by zakládalo pouze přestupek dle § 516 tr. z., jest rovněž neodůvodněna. Jeť zjištěno, že se obžalovaný dotkl k ukolení svých chťičů obnaženého přirození děvčete mladšího než 14 let, že tedy pohlavně zneužil těla nedospělé ženské osoby, jak předpokládá § 128 tr. z., neboť již pouhé ohmatávání pohlavního ústrojí dětí dlužno pokládati za pohlavní zneužití bez ohledu na to, bylo-li dosaženo pohlavního ukojení čili nic.

Čís. 164.

Pojem domácí krádeže (§ 463 tr. z.) jest omezen pouze na krádeže věci, které náležejí členům rodiny a nelze jej vztahovati na krádeže věci cizích, nalézajících se v držení neb uschování členů rodiny.

Dlouhotrvající vzdálenost, třebaš nedobrovolná, vylučuje ze členství v domácnosti.

(Rozh. ze dne 20. března 1920, Kr I 623/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Ervína B. a jeho otcovského opatrovníka Františka B. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 19. listopadu 1919, jímž obžalovaný Ervín uznán byl vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c) tr. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti č. 9 c) a 10 § 281 tr. ř. Dovojuje, že obžalovaný Ervín B. odňal věci, uvedené v rozsudečném výroku, z držení svého bratra Waltra B., žijícího s ním ve společné domácnosti, že se tedy jedná o krádež mezi sourozenci, pro kterouž jest lhovostejno, komu věci náležejí vlastnický. Dobrodiní § 463 tr. z. řídí prý se dle poměru pachatele k držiteli věci, nikoliv k majiteli. To prý vyplývá

ze znění § 171 tr. z., který klade váhu na bezprávné odnětí věci z držení, nikoliv z vlastnictví osoby třetí. Také úmysl pachatelův směřoval prý v daném případě k odnětí věci z držení bratrova, aniž pachatel uvažoval o tom, komu věci náležejí. Poněvadž hlava rodiny, František B., nepodal návrh na potrestání pachatele, není zde potřebné obžaloby k stíhání tohoto obžalovaného (č. 9 c) § 281 tr. ř.). Stížnost jest na omylu. Výjimečného ustanovení § 463 tr. z. lze použití jen tenkrát, byli-li manželé nebo příbuzní tam jmenovaní sami okradeni nebo zpronevěrou poškozeni, poněvadž jen v tomto případě lze mluvit o krádeži nebo zpronevěře mezi (»unter«, »zwischen«) členy rodiny a poněvadž také ustanovení § 463 tr. z., že k potrestání dojde jen na žádost hlavy rodiny, poukazuje na to, že zmíněného dobrodiní jsou účastna jen trestná jednání, která poškozují rodinu, nebo jednotlivé její členy, nikoliv osoby třetí. Dlužno proto omeziti pojem domácí krádeže a věci, které náležejí členům rodiny, tedy na krádeže spáchané ke škodě těchto osob, a vyloučiti věci cizí, nalézající se v bytě v držení neb uschování jednotlivých členů rodiny. V přítomném případě jest zjištěno, že věci Ervínem B. odcizené náležely vlastnický jeho strýci Josefu B., který je nyní v ruském zajetí, nikoliv jeho bratrovi, a ze seznání obžalovaného jest patrné, že o tomto stavu věci věděl. Stížnost má dále za to, že i kdyby se jednalo o krádež mezi Ervínem B. a jeho strýcem Josefem B., bylo by dlužno ji posuzovati jako krádež v rodině, poněvadž prý Josef B. žil před nastoupením vojenské služby ve společné domácnosti s pachatelem, své věci tam zanechal a přes nucený pobyt ve vojenském zajetí nutno ho i nadále pokládati za člena domácnosti. Slovem sourozenci § 463 tr. z. dlužno rozuměti nejen bratry a sestry, nýbrž i strýce a synovce. Stížnost není v právu. Především zjišťuje rozsudek, že majitel odcizených věcí Josef B. byl v době spáchání krádeže v zajetí a tudíž nežil v této době s obžalovaným ve společné domácnosti. Žil-li ve společné domácnosti před tím, nerozhoduje, ostatně toho rozsudek ani nezjišťuje. Než i kdyby tomu tak bylo, vylučovala by ho dlouho trvající vzdálenost, třebaš nedobrovolná ze členství v domácnosti, která pojmově předpokládá život společný, co do bytu a stravy, byť i občasně přerušovaný. Pokud jde o kruh osob, na něž se vztahuje dobrodiní § 463 tr. z., dlužno vykládati výjimečný tento předpis dle povahy věci přísně (extensivní výklad byl zakázán již dekretem dvorské kanceláře z 20. listopadu 1817, č. 1387 sb. z. s.) a vyloučiti z něho příbuzné vzdálenějšího stupně, žijící ve společné domácnosti. V daném případě byla krádež spáchána na strýci, tedy na osobě, která nestojí k pachateli v tak blízkém poměru příbuzenském, jaký má na mysli § 189 tr. z., a dlužno proto posuzovati krádež dle příslušných ustanovení prvního dílu trestního zákona jako zločin, poněvadž jsou zde předpoklady zločinné skutkové povahy. Důvod zmatečnosti č. 9 c) není odůvodněn.

Čís. 165.

Nezáleží na tom, byl-li tísni ve smyslu § 174 I. c) tr. z. poškozen přímo vlastník ukradeného předmětu; stačí, že jí poškozen byl dočasný jeho držitel.

(Rozh. ze dne 20. března 1920, Kr II 201/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním jednání zmatečnou stížnost obžalovaného Bohumila K. do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Olomouci ze dne 31. července 1919, pokud jím byl uznán vinným zločinem krádeže dle § 171, 173 a 174 I. lit. c) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost čelí proti výroku, odsuzujícím stěžovatele pro krádež kola Vladimíra J. a popírá především správnost zločinné kvalifikace dle § 174 I. c) tr. z., provádějíc takto zmatečnou důvod § 281, č. 10 (nesprávně označený 9 a) tr. z. Poukazuje totiž na to, že tehdejší výtržnosti směřovaly proti židovské části obyvatelstva Holešovského, ne tedy proti osobě a majetku poškozeného Vladimíra J. Než stížnost přehlíží, že kolo ukradené nalézalo se v drancováním postíženém obchodu Heřmana M., u něhož byl Jančík obchodním pomocníkem a odcizeno bylo z tohoto obchodu v noci vydrancovaného. Nezáleží na tom, byl-li tísni ve smyslu § 174 I. c) tr. z. poškozen přímo vlastník ukradeného předmětu. Stačí, že jí poškozen byl jeho dočasný držitel, což zmatečnou stížnost vůbec v odpor neběře, neboť tento byl povolán, by předmět proti cizím útokům opatroval a bylo-li to jemu tísni ho postihnoucí znemožněno, nastal předpoklad, za něhož stává se krádež pro nebezpečnější povahu skutku zločinem.

Čís. 166.

Předražování. I požadování zřejmě přemrštěné ceny od osoby bydlící mimo hranice státu zakládá skutkovou podstatu předražování.

(Rozh. ze dne 24. března 1920, Kr I 549/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných Karla K. a Antonína S. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Litoměřicích ze dne 30. srpna 1919, jímž oba obžalovaní uznáni byli vinnými přečiny dle § 23, č. 4 a § 20, č. 2 b) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Odsouzení obžalovaných pro přečin dle § 20, č. 2 b) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., běře stížnost v odpor důvodem zmatečnosti dle č. 9 lit. a) § 281 tr. ř. proto, že prý odporuje úmyslu zákonodárcovu odsuzovati někoho za požadování zřejmě přehnané ceny od osoby bydlící mimo hranice státu, že ochrana § 20 vztahuje se na předměty potřeby, určené ke spotřebě v tuzemsku, jakož prý plyne z nadpisu cit. cís. nařízení. Již z této argumentace zmatečnou stížností je patrné, že stěžovatelé nejsou s to, by se odvolávali na důkaz správnosti svého stanoviska na znění příslušné statě zákona, jež vskutku své platnosti a použitelnosti neobmezuje na případy požadování zjevně přehnané ceny od osoby nebo firmy uvnitř hranic státu bydlící nebo své sídlo mající. Omezení tako-

včmu vadí však i tendence celého císař. nař. o zásobování obyvatelstva předměty potřeby a jeho trestních ustanovení zvláště, chrániti spotřebitelstvo před hospodářsky neodůvodněným zdražováním předmětů potřeby. Ochrany této by nebylo dosaženo při omezování použití § 20 císař. nař. na prodeje, při nichž požadována byla zjevně přehnaná cena od osoby uvnitř hranic státu sídlící, poněvadž ceny požadované při prodejkách za hranice ihned jeví své účinky také na utváření se cen dotyčného zboží uvnitř hranic státu, a tím zřejmě i obyvatelstvo jeho jest poškozováno.

Čís. 167.

Krádež spáchaná posluhovačkou v domácnosti, v níž posluhovala, zakládá zločinnou kvalifikaci dle § 176 II. lit. b) neb c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. března 1920, Kr I 564/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Tekly V. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. září 1919, jímž uznána byla vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 176 II. b) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Námítka zmateční stížnosti, že v přítomném případě není oprávněna zločinná kvalifikace krádeže dle § 176 II. b) tr. z. proto, že obžalovaná jest pouhou posluhovačkou, která chodila do domácnosti poškozené pouze jednou týdně, a že tudíž není osobou služebnou, v domě trvale zaměstnanou, jak předpokládá citované zákonné ustanovení, jest neodůvodněna. § 176 II. b) prohlašuje za zločinnou krádež odcizení takových věcí (v hodnotě 50 K převyšující), které následkem poměru, v němž jest zloděj k okradenému, nemohou býti náležitě chráněny proti odcizení. Zákon neklade tak váhu na trvalost služebního poměru pachatelovu, ani na příslušnost zloděje k domácnosti poškozeného, nýbrž předpokládá, že se jedná o osobu služebnou, která za mzdu vykonává práce v domácnosti poškozeného a tímto služebním poměrem přichází v blízký styk s věcmi svého zaměstnavatele. V přítomném případě jest zjištěno, že obžalovaná právě jako posluhovačka si zjednala přístup k odcizené věci, a že ji odňala své zaměstnavatelce v době, kdy konala svou obvyklou týdenní práci. Jedná se tudíž nepochybně o věc, která následkem poměru, v němž byla k ní obžalovaná, nemohla býti proti odcizení náležitě chráněna a o osobu služebnou ve smyslu § 176 II. b) tr. z. Kdyby zmateční stížnost kladla snad váhu na to, že obžalovaná jako posluhovačka měla jen denní plat, že nebyla zjednána na delší dobu, a nebyla členem domácnosti okradené, dlužno uvážiti, že i pak by spadala krádež pokrývky pod ustanovení § 176 II., odstavce c), poněvadž by bylo nutno pokládati posluhovačku za osobu, která vstupuje k zaměstnavatelce v námezdní poměr, který není určen na delší dobu, kterýž lze kdykoliv rozvázati. Jednání obžalované bylo by nutno v každém případě posuzovati dle § 176 II., ať již dle od-

stavce b), či c), a nemá proto obžalovaná příčiny si stěžovati na právní posouzení věci.

Čís. 168.

Padělání peněz a cenných papírů. Použití nejnižší sazby trestní dle odstavce 3 § 1 zák. ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n. jest odůvodněno jen tenkrát, bylo-li paděláno neb dopraveno skutečně jen několik málo padělků v úhrnné menší ceně, a to bez rozdílu, zda jde o padělatele neb rozšiřovatele padělaných peněz.

(Rozh. ze dne 24. března 1920, Kr I 84/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství v Budějovicích do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Budějovicích ze dne 17. prosince 1919, jímž byl obžalovaný Markus W. uznán vinným zločinem dle § 1 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n., avšak odsouzen za to jen dle § 1. odst. 3 cit. zákona z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje proti odsuzujícímu výroku pro zločin dle § 1 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. důvod zmatečnosti č. 11 § 281 tr. ř., vytýkajíc, že soud první instance při vyměření trestu vykročil z mezí sazby trestní, pokud jest sazba ta určena zvláštními okolnostmi přitěžujícími a polehčujícími, v zákoně jmenovitě uvedenými. První soud vzal totiž za prokázáno, že obžalovaný dopravil z Rakouska, tedy z ciziny, do území čs. republiky, nedorozuměv se s padělateli nebo osobami, jinak na padělání súčastnými, padělané peníze, t. j. 124 kusů padělaných kolků na 20korunové bankovky, a 15 kusů padělaných kolků na 10korunové bankovky, při čemž mu bylo padělání kolků známo, a mimo to 3 stokorunové, 4 padesátikorunové, 193 dvacetikorunové a 7 desetikorunových neokolkovaných bankovek, a to v úmyslu, by nalepením padělaných kolků na neokolkované bankovky padělky udal jako pravé peníze. Přes to, že u obžalovaného byl nalezen tak značný počet padělaných kolků a že rozsudek sám vyslovuje, že by byl obžalovaný, kdyby nebyl býval přistížen a zadržen, opatřil falšovanými kolkami a uvedl do oběhu bankovky v úhrnném obnosu 2630 K, má první soud nesprávně za to, že se padělání obžalovaného omezilo jen na málo falšifikátů nepatrné hodnoty, a to prý vzhledem k znehodnocení peněz — a vyměřil trest obžalovanému dle 3. odst. § 1 cit. zákona. Avšak dle znění § 1 cit. zák. nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že použití nejnižší sazby trestní dle odstavce 3 jest odůvodněno jen tenkrát, bylo-li paděláno nebo dopraveno skutečně jen několik málo padělků v úhrnné menší ceně, nikoliv v případech, jako jest přítomný, kde již značný celkový počet padělků 139, i úhrnná cena lich 2630 K předem vyhučují použití sazby nejmírnější, stanovené pro případy nepatrného rozsahu a nejméně nebezpečné. Ze znění odstavce 3. § 1 a ze srovnání samostatných trestních sazeb odstavce 1., 2. a 3. vychází na jevo, že při správném po-

souzení věci měl být trest vyměřen dle základní sazby odstavce 1., stanovené pro případy, kde není ani zvláštních okolností přitěžujících, označených v odstavci 2., ani zvláštních okolností polehčujících, které uvádí odstavec 3. I když nelze souhlasit s vývodem zmateční stížnosti, že dle mírnější sazby odstavce 3. § 1 lze trestati pouze padělatele, nikoliv rozšiřovatele, padělaných peněz, jako jest v daném případě obžalovaný, poněvadž by bylo nedůsledno trestati tohoto příspěji než onoho, a také ne s dalším míněním stížnosti, že dlužno obžalovanému přičísti i dovoz oněch neokolkovaných bankovek, k nimž neměl padělaných kolků, poněvadž není nijak zjištěno, že by byl býval s to, by je opatřil falšovanými kolkami, a pouhý dovoz neokolkovaných bankovek není trestný, dlužno pokládati stížnost za odůvodněnou, pokud vytýká, že trest měl býti správně vyměřen dle sazby odstavce 1. § 1 cit. zák.

Čís. 169.

Předražování. Okolnost, že pachatel část zboží koupeného v pokoutním obchodě spotřeboval pro sebe, jest pro posouzení jeho jednání jako řetězového obchodu nerozhodna.

(Rozh. ze dne 24. března 1920, Kr II 13/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním jednání zmateční stížnosti státního zastupitelství v Olomouci do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Olomouci ze dne 22. října 1919, pokud jím byl obžalovaný Josef P. dle § 259, č. 3 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., zrušil v odpor vzatý rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl a to z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost here v odpor naříkaný rozsudek, pokud jím byl obžalovaný Josef P. zproštěn obžaloby pro přečin řetězového obchodu dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. důvodem zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. První soud zjistil, že obžalovaný koupil od neznámého železničního zřizence a neznámého pána v nádražní restauraci v Olomouci větší množství kuřiva ($\frac{3}{4}$ kg tabáku cigaretového, krabici sportek, více krabic plněných cigaret, 20—30 krátkých), že část z toho prodal za ceny patrně přemrštěné a část spotřeboval sám — a odsoudil sice obžalovaného pro přestupek předražování dle § 20, č. 1 cís. nař. a přestupek § 477 tr. z., zprostil ho však z obžaloby pro přečin řetězového obchodu s odůvodněním, že se na činnost obžalovaného nehodí definice řetězového obchodu prof. Dra Julia Hirsche v Berlíně, poněvadž prý obžalovaný svou činností nezdržel přechod tabáku do konsumu, nýbrž naopak převedl jej do spotřeby tím, že koupil kuřivo pro sebe, a jen část prodal příležitostně a z ochoty svým známým, pak, že celé množství, o které se jedná, je nepatrné a že následkem toho zde chybí zákonná známka skutkové podstaty řetězového obchodu. První

soud jest na omylu. Okolnost, že obžalovaný část kuřiva koupeného v pokoutním obchodě spotřeboval pro sebe, jest pro posouzení jeho jednání jako řetězového obchodu zcela nerozhodna. Rozhodno jest, že aspoň část chtěl dále prodati a také skutečně prodal a to, jak je v rozsudku zjištěno, se značným ziskem (u krátkých o 10 hal., u sportek 5:5 hal. při kuse). Kdyby byl obžalovaný neměl v úmyslu prodati aspoň z části tabák a doutníky, získané v řetězovém obchodě od neznámých osob, a zdražiti tak zboží a neodůvodněný zisk překupnický, byl by zajisté jako silný kuřák spotřeboval všecko kuřivo pro sebe. Že by byl prodal doutníky a tabák jen příležitostně, a z ochoty, vyvrací okolnost, že prodával s velkým ziskem za ceny patrně přemrštěné. Množství, jímž nedovoleně obchodoval, není nepatrné a byla by ostatně tato okolnost lhostejna, poněvadž zákon v tom směru nerozeznává. Poněvadž je tedy zjištěno, že obžalovaný prodal tabák a doutníky, které se normálním chodem dostávají do konsumu z tabákové režie pouze prostřednictvím oprávněných prodávaců (trafikantů) s vyloučením veškerých prostředkovatelů a překupníků, vsunul se jako neoprávněný a zbytečný překupník mezi výrobitele, po případě oprávněného prodáváče a spotřebitele v úmyslu ziskovém, využívaje tak nouze o kuřivo vyvolané mimořádnými poměry poválečnými. Svou činností nejen že zdržel přechod předmětu potřeby do konsumu — pokud kuřivo dále prodával, nýbrž také jej zdražil o neodůvodněný značný zisk překupnický. Jsou zde tedy veškeré známky skutkové podstaty přečinu řetězového obchodu. Poněvadž pak první soud vycházejí z nesprávného právního názoru, vyloučil známku objektivní skutkové podstaty (zdržení oběhu) a nezabýval se více stránkou subjektivní, bylo putno k odůvodněné stížnosti zrušiti naříkaný rozsudek v části zmateční stížnosti dotčené a uznati právem, jak shora uvedeno.

Čís. 170.

Podmínky zločinné kvalifikace dle § 176 II. a) tr. z. nejsou splněny, byl-li pachatel dříve potrestán pro přestupek nedospělých dle § 269 a) tr. z., třebaš čin ten obsahem svým byl krádeží.

(Rozh. ze dne 29. března 1920, Kr I 560/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. srpna 1919, pokud jím byl obžalovaný Josef H., obuvnický učen v Opočně, uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 176 II. a) tr. z., a uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže pouze dle § 171, 173 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství běže v odpor výrok o vině obžalovaného z důvodu § 281 č. 10 tr. ř., a to právem, poněvadž, jak správně praví, přestupek nedospělých ve smyslu §§ 269 lit. a) (§ 237) z. tr.

je »deliktem sui generis« a odsouzení pro tento delikt nemůže tedy přicházeti v úvahu s hlediska § 176 II. lit. a) z. tr. jakožto předchozí potrestání pro krádež, třebaž čím, pro který obžalovaný byl odsouzen dle §§ 269 lit. a) a 270 tr. z., obsahem svým byl krádeží. Poněvadž pak je zjištěno, že obžalovaný byl nehledě k rozsudku okresního soudu v Opočně ze dne 10. února 1914, jímž odsouzen byl pro přestupek dle § 269 a) tr. z., potrestán pouze rozsudkem téhož soudu ze dne 16. ledna 1917, pro přestupek krádeže (§ 460 tr. z.), není tu podmínek kvalifikace § 176 II. a) tr. z. a bylo proto v tomto ohledu zmatečnými stížnostmi vyhověti, rozsudek v naříkané části zrušiti a obžalovaného uznati vinným zločinem krádeže dle §§ 171 a 173 tr. z.

Čís. 171.

Úřední orgány jsou účastny zvýšené ochrany zákonné jen tehdy, vyvíjejí-li úřední činnost v území, na něž vztahuje se pravomoc jejich úřadu.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1920, Kr II 7/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečnými stížnostmi obžalovaných Aloisie T., Josefy T. a Aloisa T. do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 29. listopadu 1919, pokud jím uznání byli vinnými zločinem veřejného násilí ve smyslu § 81 tr. z. a přestupkem § 312 tr. z., zrušil v odpor vzatý rozsudek a odkázal věc v tomto objemu zpět k soudu prvě stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnými stížnostmi obžalovaných nelze, pokud běře rozsudek v odpor z důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., upříti oprávnění. Činy, pro něž obžalovaní odsouzení byli, spáchány byly dle zjištění rozsudku první stolice na policejním agentu Arnoštu H., přestupek dle § 312 tr. z. i na policejním agentu Pavlu T., kteří dle rozsudečného výroku byli u výkonu své služby. Zmatečnými stížnostmi vytýká rozsudku nepřesnost již v tom směru, že bylo uznáno, jakoby jmenovaní policejní agenti byli v čas činu bývali u výkonu své služby, ač dle skutkových zjištění prováděli udělený jim příkaz vrchnostenský. Že se zmatečnými stížnostmi právem dovolává toho, by v tom směru přesně bylo rozeznáváno, patrné již z toho, že rozsudek sám, ač ve svém výroku — ve shodě se spisem obžalovacím — mluví o výkonu služby, v důvodech naopak opětovně uvádí, že policejní agenti jednali na základě úředního (vrchnostenského) příkazu jim jich nadřízeným úřadem, policejním vedením v Krnově uděleného, a jimi v kritickou dobu prováděného. Zmatečnými stížnostmi dovozuje dále že policejní vedení krňovské nemělo práva posílati policejní agenty za účelem provedení domovní prohlídky do Larišova, tedy do obce ležící mimo jeho úřední obvod a že také policejní agenti odebravše se k tomu cíli do Larišova, překročili obor své působnosti. Stanovisko toto označiti dlužno jako správné, jsou-li jmenovaní policejní agenti obecními zřízenci města Krňova, a předpokládajíc dále, že tu nebylo v daném případě podmínek, za nichž by bylo i městské policejní vedení krňovské oprávněno bývalo uděliti svým zřízencům příkaz, by předsevzali úřední

jednání mimo území obce, na něž se jeho pravomoc vztahovala, nebo za nichž by i policejní agenti sami byli směli svoji úřední činnost přenéstí za hranice místního obvodu, na který jich úřední činnost jinak byla odkázána. Jeť nepochybné, že stejně jako je tomu i ohledně jiných úřadů a úředních orgánů, také úřady a úřední orgány obecní, pověřené ochranou veřejné bezpečnosti a prováděním místní policie, jsou, nehledíc k případům výjimečným, oprávněny tuto svou činnost zásadně vyvíjeti pouze na území vlastní obce. Pouze tehdy lze o nich říci, že jednají v mezích formálního oprávnění k výkonu toho kterého úředního jednání a jen tehdy jsou účastnými zvýšené ochrany zákonné, propůjčované jim ustanoveními §§ 68, 81 a 312 tr. z. Rozsudek je v tom směru kusý, zjišťuje o Arnoštu H. a Pavlu T. pouze, že jsou policejními agenty, podřízenými policejnímu vedení v Krnově, naproti tomu není v rozsudku nikde zjištěno a nevyčítá se spolehlivě na jevo ani ze skutkového materiálu, rozsudku za základ sloužícího, je-li toto policejní vedení městským úřadem krňovským či snad úřadem státním, jehož úřední oblast by po případě mohla objímati území rozsáhlejší než territorium městské obce krňovské, do níž by tedy mohla snad náležeti také obec Larišov. Proto zůstala též za řízení trestního nepovšimnuta otázka, kterou se také rozsudek naprosto nezabývá, nebyly-li v tomto případě dány snad podmínky, za nichž by i obecní orgánové bezpečnostní oprávnění byli předsebrati úřední jednání i mimo území vlastní obce, jako ku př. nebezpečí v prodlení (viz §§ 175, 177 a hlavně 415 tr. ř.). Rozsudek první stolice sdílí shora vytkené stanovisko aspoň potud, pokud uvádí, že na úředním charakteru obou policejních agentů nemění ničeho ta okolnost, že úřední jednání bylo jimi předsevzato na území, ležícím mimo obvod policejního vedení krňovského, to prý proto ne, poněvadž prý policejní agenti vyrozuměním a přibráním orgánu larišovské místní policie, totiž obecního radního P., prokázali své oprávnění ku převzetí onoho úředního jednání. Stanovisko toto mohlo by býti správným, kdyby bylo — nehledíc k ostatním shora dotčeným předpokladům — zjištěno bývalo, že obecní radní Emil P., který policejními agenty v této své úřední hodnosti k domovní prohlídce přibrán byl, je opravdu náležitým způsobem pověřen obstaráváním funkcí místní policie v obci Larišově. Zjištění, že je obecním radním, v tom směru nestačí a to tím méně, když se ve zmatečnými stížnostmi uvádí, že Larišov patří k politické obci Býkovu, kde také bydlí starosta obce, kdežto P. je pouze obecním radním a nemá práva, obstarávati funkce místní policie, vyhrazené dle obecního zřízení starostovi obce. Poněvadž není zjištěno, že by byl radní P. at už irvale snad jako policejní komisař pro místní obec Larišov pověřen nebo od obecního starosty k předsevzetí určitých úkonů místní policie a jmenovitě snad k intervenci při domovní prohlídce u obžalovaných zmocněn býval, nelze ani o Emilu P. bezpodmínečně tvrditi, že by byl mohl svou přítomností dodatí výkonům policejních agentů rázu úředního a učiniti je takto účastnými zákonné ochrany ve smyslu §§ 68, 81, 312 tr. z.

Čís. 172.

Předražování. Přechinu pletich dle § 23 č. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. dopouští se také ten, kdo, nemaje příslušnou živnost ani

Trestní rozhodnutí.

ohlášení, láká odběratele inserty v novinách, uváděje je nad to v omyl ohledně svých osobních poměrů. Lhostejno jest, z jakého důvodu se na něho odběratelé obrátili.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1920, Kr I 188/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa H. do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. července 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23, č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost brojí především z důvodu § 281, čis. 9 a) tr. ř. proti odsouzení stěžovatelovu pro přečin dle § 23, čis. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. z., poněvadž prý soud nalézací, uznav stěžovatele vinným provozováním řetězového obchodu a pouštěním se do pletich, způsobily cenu předmětů potřeby stupňovati, zjištěný skutkový stav právně nesprávně posoudil. Proti odsouzení pro provozování řetězového obchodu namítá stížnost především, že rozsudek neprávem označuje zprostředkovací činnost stěžovatelovu zbytečnou, neúčelnou a nepotřebnou. Stěžovatel poukazuje na skutečnost, že se v hospodářském životě vyvinul meziobchod ve všech oborech prvotní a průmyslové výroby během času tak, že případy, kde konsum kryje svou potřebu přímo u výrobce, jsou vůči odběrkám od meziobchodníků v mizivé menšině. I v tomto případě obrátili se prý odběratelé bez jakéhokoliv donucení, dobrovolně na stěžovatele, jakkoli při jejich odborné kvalifikaci nemůže býti pochyby, že jim přameň, kde by stroje mohli přímo odebrati, jistě nebyly neznámy. Učinili-li tak přece, pak šlo se to jen z té příčiny, že jim použití meziobchodníka bylo pohodlnější, kteroužto výhodu rádi zaplatí prý zvýšenou cenou. Proto nemůže býti řeč o zbytečném vsunutí se mezi výrobce a odběratele, v němž spatřuje rozsudek známku řetězového obchodu. Také pouštění se do pletich tu nebylo, ježto inserování v časopisech bylo nutné, by se širší kruhy o stěžovatelových nabídkách dověděly; označování zboží jako vlastního a používání slova »lagernd« vyznačuje jen, že má stěžovatel zboží na prodej; neoprávněné používání názvu »inženýr« jest však pouhou reklamou. Než vývody zmateční stížnosti nejsou způsobily, by právní názor soudu nalézacího vyvrátily. Především nelze přehlédnouti že zákon v § 23 čis. 4 cís. nař. nestanoví dvě různé skutkové podstaty, jež by jako přečin vyháňení cen do výše trestem ohrožoval. Mluvě o pouštění se do »jiných« pletich, dává zákon zřejmě na jevo, že i v řetězovém obchodu spatřuje jen zvláště význačný způsob pletich, jehož způsobnost, stupňování ceny, jest tak zřejmá, že při něm zvláštního zjištění této podmínky trestnosti vůbec není potřebí. Nelze proto připustiti, jak pokouší se o to zmateční stížnost, by rozdělena byla zjištěná obchodní činnost obžalovaného na dvojí skutkovou, podstatu a výrok odsuzující v každé zvláště byl podrobován odporu. Pohlíží-li se však na obchod i činnost stěžovatelovu jako na celek, pak jest její nepřít-

nost se stanoviska § 23, čis. 4, cís. nař. na snadě. Možno ovšem připustiti, že i za mimořádných obchodních poměrů může sprostředkovatelská činnost obchodní býti v zájmu převodu zboží do konumu účelnou a prospěšnou a že jí nelze tudíž z obchodování s předměty potřeby zásadně vyloučiti. To však platí jen o sprostředkovací činnosti reální, jdoucí, by i s přiměřeným vlastním ziskem, za tím účelem, by převod předmětů potřeby do konumu byl usnadněn a urychlen. Takové reální sprostředkovací činnosti však obžalovaný dle zjištění rozsudku nevyvíjel. Nemaje v době kritické příslušnou živnost u živnostenského úřadu vůbec ani ohlášení, lákal odběratele inserty v novinách a nabídkami, jež obsahem svým byly způsobily, osoby, potřebující zboží, obžalovaným nabízené, ohledně jeho osobních poměrů a povahy jeho obchodní činnosti v omyl uvést. Vzbuzoval v nich mylnou představu o své vyšší odborné kvalifikaci, o jakosti svého závodu a skladu. Ze činnosti takovou označiti sluší pletichami, odvozuje v odpor vzatý rozsudek správně z pozitivního ustanovení § 23, čis. 4 cís. nař. Sprostředkovací své činnosti použil pak obžalovaný k tomu, by ceny jemu nabídnutých strojů jednoduše o obnos nepřiměřený zvýšil a předměty ty za cenu přespřílišnou koupěchtivým nabízel, pokud se týče, prodal. Byl i obžalovaný za požadování přespřílišných cen v dotyčných případech dle § 20 cís. nař. pravoplatně již odsouzen, nevylučuje okolnost ta, by tohoto trestného počínání si použito nebylo též ku charakterisování obchodní činnosti s hlediska § 23 cís. nař., poněvadž právě jednání to, samo o sobě trestné, uvádí povahu této sprostředkovací činnosti obžalovaného do pravého světla, a stížnost sama musí připustiti, že konkurence přečinu dle § 20 cís. nař. s přečinem dle § 23, čis. 4 cís. nař. není vyloučena. Skutečnost ta ve spojení s vlastním doznáním se obžalovaného dokazuje zřejmě, že obžalovanému nešlo o reální činnost sprostředkovatelskou, nýbrž že mu činnost ta byla jen prostředkem nedovoleného zisku. Z jakého důvodu obrátili se odběratelé na obžalovaného, místo, by byli objedávku přímo učinili u výrobců, jim nepochybně ne neznámých, netřeba zkoumati. Jisto jest, že obžalovaný vyvíjel sprostředkovací svou činnost ne v zájmu obchodu, nýbrž za účelem přemrštěného zisku. Již z toho vychází, že ne účelně, nýbrž zbytečně, ba škodlivě vsunul se do přechodu zboží z výroby do konumu, a sluší proto, poněvadž užíval prostředků nereálních, by si zákazníci zjednal, přisvědčiti právnímu názoru soudu nalézacího, jenž v činnosti té shledal skutkovou podstatu obchodu řetězového ve spojení s pouštěním se do pletich, způsobily, by cena zboží byla stupňována. Tato sprostředkovací činnost obžalovaného, při níž zvyšoval obžalovaný neodůvodněně a přemrštěně ceny zboží, jež prošlo jeho rukama, byla každým způsobem se stanoviska veškerenstva spotřebitelů, jichž zájmu dlužno šetřiti, zbytečnou, neúčelnou a nepotřebnou, třeba že jí vyhledávali jednotliví koupěchtiví z důvodů obchodní zvyklosti neb osobního pohodlí. Meziobchod, jenž zvyšuje neodůvodněně a přemrštěně ceny zboží, nelze žádným způsobem nazvati legálním. Dovolává-li se zmateční stížnost okolností, že není zjištěno, že by obžalovaný byl i při své sprostředkovatelské činnosti využil tísně koupěchtivých, je jaksi nutil, by stroje od něho odebrali, stačí poukázati na to, že okolnost ta jest sice zákonným předpokladem skutkové podstaty dle § 20 ne však dle § 23, čis. 4 cís. nař. Mínil-li pak zmateční stížnost, že v případě s vídeňskou společností, kde k uzavření obchodu

nedošlo, mohlo by se mluvit nejvýše snad o pokusu řetězového obchodu, přehlíží, že rozsudek spatřuje provozování řetězového obchodu v souhrnu obchodní činnosti obžalovaného, pokud je předmětem rozsudku, a že, jak tomu nasvědčuje obrat »řetězový obchod provozovatí« nesejde na to, zda při jednotlivém obchodě, majícím ráz obchodu řetězového, došlo k formelní uzavěrce obchodu, čili nic.

Čís. 173.

Pokus svádění k určitému trestnímu činu či vybízení k zapovězeným činům dle § 305 tr. z.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1920, Kr I 641/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Marie V. do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 27. října 1919, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem pokusu svádění ku zločinu krádeže dle §§ 9, 171, 173, 174 I c) II a) tr. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Neodůvodněna jest zmateční stížnost, pokud, dovolávajíc se zmatečnosti dle § 281, čís. 9 a) a 10 — správně jen čís. 10 tr. ř. dovozuje, že výrok obžalované zakládá jen přečin dle § 305 tr. z., poněvadž neobsahuje výzvu k určité osobě, by provedla určitou krádež, jak toho vyžaduje § 9 tr. z. vzhledem ku § 171, 173, 174 I c), 174 II a) tr. z., nýbrž jen v š e o b e c n ě vyzvání k zapovězeným skutkům ve smyslu § 305 tr. z. Trestní ustanovení § 9 tr. z. rozlišuje se od skutkové podstaty § 305 tr. z. ovšem tím, že prvé předpokládá vyzvání k určitému, konkrétnímu trestnímu činu, kdežto v případě druhém jde jen o všeobecné, teoretické, abstraktní pobízení k nemravnému nebo trestnému jednání. Než předpoklad prvouvedený jest v rozsudku vzhledem k obsahu výzvy a zjištěným okolnostem, za nichž byla předsevzata, nepochybně dán. Obžalovaná za demonstraci v H. dne 20. října 1919 vnikla do domu obchodníka Bedřicha K. a, ohlédnuvši se tu v místnostech, volala z chodby na dav před domem stojící opět: »poidte si vzít, tady je všeho dost!« Ve slovech těch právně sledal soud určitou výzvu k vykradení domu a obchodu K-ova, učiněnou k určitým osobám, totiž ke všem účastníkům davu před domem sročeného. Obzvláště svědčí slovo »tady«, jehož pouzila dle zjištění rozsudku obžalovaná, když byla vnikla do obchodu a obydli K-ova a tam zahlédla různé věci potřebné a po té ven se vrátila, nepochybně o tom, že vybízela lidi venku stojící k odejmutí věcí, jež byla uvnitř spatřila, z držení Bedřicha K., tedy k určitým krádežím. Nelze tudíž připustiti, že by odsouzení pro pokus svádění k zločinu krádeže neshodovalo se se zákonem, když soud rovněž zjistil, že by rozvášnění výtržníci, kdyby do domu byli vtrhli, byli ukradli jako spolužloději za nastalé tím tísňe jistě věci v ceně 50 a 200 K převyšující.

Čís. 174.

Padělání peněz a cenných papírů. »Dorozuměním s osobou jinak na činu súčasněnou« ve smyslu § 1 zák. ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. jest též vědomě přejímání nepravých peněz nebo kolků od osoby, která předměty ty za účelem uvedení do obchodu od výrobce přijala.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1920, Kr I 106/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 5. prosince 1919, jímž byl Karel H. uznán vinným zločinem dle § 8 tr. z. a § 4 zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným zločinem dle § 8 tr. z. a §§ 1 a 12 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Soud nalézací zjistil, že obžalovaný jednak ze Saska dovezl, jednak doma měl větší počet bankovek, kolkovaných nepravými kolků, jakož i nepravých kolků nenalepených, a že věděl, že všechny tyto kolků jsou padělané. Dále zjistil soud nalézací, že úmyslem obžalovaného bylo, by opatřených jím padělaných kolků bylo použito na neokolkovaných bankovkách. A konečně nabyt soud nalézací přesvědčení, že obžalovaný opatřil si bankovky, opatřené padělanými kolků, a rovněž padělané kolků, k nimž by si byl ještě zjednal nekolkované bankovky, za tím účelem, by je, nedohodnuv se s pachatelem neb osobou jinak na činu súčasněnou, vědomě za pravé udával. Padělané kolků chtěl dodat jiným osobám, aby jich bylo použito k padělání peněz, totiž, aby byly nalepeny na bankovky bývalé rak.-uherské banky. Veškerou tuto činnost obžalovaného podřazuje rozsudek pod § 8 tr. z. a § 4 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n., vycházejíc z toho pojetí, že by jednání obžalovaného zahrnovalo v sobě všechny známky zločinu dle § 1 zák. cit. jakožto dopravování padělaných peněz z ciziny za účelem udávání jich za pravé, že však, byvši spácháno před platností tohoto zákona, nemůže býti dle něho posuzováno, kdyžž teprve zákon nový zná a stihá obžalovaným předsevzatou formu deliktovou. Se stanoviska obecného zákona trestního, že čin obžalovaného spadá pod hledisko § 201 lit. a) tr. z., poněvadž padělaní samo nebo dorozumění se s padělatelem neb osobou jinak na činu súčasněnou nedalo se obžalovanému dokázati. A poněvadž jednání obžalovaného je provázáno přitěžující okolností obmyslené značné škody, zakládající trestnost dle druhé věty § 202 tr. z., vyslovující týž trest, jako prvý odstavec § 4 nového zákona, bylo soudem nalézacím podle zásady čl. IX. uvoz. zák. k zák. tr. použito posléze zmíněného ustanovení zákona ve spojení s § 8 tr. z. Tomuto právnímu posouzení činů obžalovaného soudem nalézacím právně vytyká zmateční stížnost státního zastupitelství nesprávnost především v otázce, znamená-li to, co v rozsudku zjištěno ohledně způsobu, kterým obžalovaný padělaných bankovek a kolků nabyt, dorozumění se s pachatelem neb alespoň s osobou jinak na činu súčasněnou. Ze zjištění rozsudku vyplývá v tomto ohledu, že

obžalovaný, jak se doznal, k popudu manželů H. odebral se do lázní F., by tam vyhledal jakéhosi K., od něhož koupil za 3050 Marek a 550 Kč padělané bankovky a kolký, nalezené u něho při zatčení, při čemž rozsudek zjišťuje dále, že také padělané kolký, nalezené u obžalovaného v bytě, byly téhož původu, a konečně, že obžalovaný dobře věděl, že obchod s K. týče se opatření padělaných peněz a padělaných kolků, neboť dle vlastního svého tvrzení obžalovaný již dříve s H. obchodoval, dodává mu nekolikované bankovky a tento mu ukazoval v arších kolkově známky dvojího druhu, pravé i nepravé, i musil si býti obžalovaný vědom a byl si též vědom, že stát nebude dodávati do ciziny kolký, a to v celých arších osobám soukromým a že pravé kolký v tomto množství cestou soukromou opatřiti si nelze. Jestliže tedy rozsudek přes tato svoje zjištění vyslovuje náhled, že nic nebylo prokázáno, co by nasvědčovalo tomu, že obžalovaný dorozuměl se ať před činem, či po činu s pachatelem neb osobu jinak na činu účastněnou, nasvědčuje to příliš úzkému pojetí takového dorozumění se. Dle § 1 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. dopouští se zločinu, kdo padělá peníze, by je udal jako pravé, nebo kdo, dorozumív se ať před činem, ať po činu, s pachatelem neb osobou jinak na činu účastněnou, jakýmkoiv způsobem spolupůsobí při padělání peněz nebo jich udávání. Dlužno proto pokládati za dorozumění se alespoň s osobou jinak na činu účastněnou již vědomě přejímání nepravých peněz nebo kolků od osoby, která předměty ty od výrobce (padělatele) přímo nebo nepřímo převzala, by je uvedla do obchodu, a tím k dosažení účelu padělání, výroby jich přispěla, a takto činu se účastnila, a osobou takovou byl a to jak objektivně, tak i dle vědomí obžalovaného také K., když dle zjištění rozsudku zvláště v cizině nebylo možno nabývatí kolků pravých u větším množství cestou soukromou a obžalovaný též byl si toho vědom, jak soud nalézací hledě také k celému podezřelému rázu jednání jeho zjišťuje. Neboť obžalovaný kupoval padělky od K., uzavřel s ním tedy smlouvu trhovou. V uzavření a splnění smlouvy zračí se nejjasněji již dle zásad práva soukromého dorozumění se s druhou smluvní stranou, ve smlouvě srovnalé to vůli stran ji uzavírajících, dochází dorozumění se s jiným nejpádnějšího výrazu. Není zjištěno, že by byl obžalovaný padělané kolký, jež si byl opatřil, sám nalezl na bankovky bývalé rak.-uherské banky, že by byl totiž sám padělal peníze. Zjištěno jest jen, že opatřil si padělané kolký, by je dodal jiným osobám za tím účelem, by jich bylo použito k padělání peněz; jest dále ještě zjištěno, že obžalovaný chtěl padělané bankovky (bankovky opatřené falešnými kolký) udati jako pravé, což mu bylo zabráněno tím, že byl zatčen, padělky nalezené u něho a v jeho bytě mu odňaty. Tím, že opatřoval nepravé kolký k účelu shora vytčenému, spolupůsobil při padělání peněz; chtěl bankovky opatřené falešnými kolký sám jako pravé udati, jednal v úmyslu, by spolupůsobil při udávání padělaných peněz, jež mu bylo zabráněno jeho zatčením a odnětím padělků. Čin jeho zakládá tedy jednak skutkovou povahu dokonatého zločinu dle § 1 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n., ve směru spolupůsobení při padělání peněz, jednak skutkovou povahu nedokonaného zločinu dle téhož místa zákona ve směru pokusu udávání padělaných peněz. Bylo tedy podřaditi čin obžalovaného ustanovení § 1 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n., pokud se týče § 8 tr. z., hledě zároveň k § 12

rohoto zákona, jenž kolký ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. klade na roveň penězům, uvedeným v předpisu § 1 cit. zák. čís. 269 sb. z. a n. Neboť s hlediska obecného zákonníka trestního, za jehož platnosti co do hlavy XI. činy obžalovaného byly spáchány, bylo by jednání obžalovaného, pokud se vztahovalo na bankovky, opatřené již nepravými kolký, posuzovati dle § 109 tr. z., poněvadž obžalovaný jakožto další účastník ve srozumění s jiným účastníkem padělání zamýšlel udávati veřejné úvěrní papíry mající platnost peněz. Toto pro trestnost celého jednání obžalovaného směrodatné činění jeho podléhalo s hlediska obecného zákonníka trestního dle § 109 a 108 tr. z. trestu doživotního těžkého žaláře, poněvadž padělání stalo se resp. bylo obmýšleno prostředky (nástroji) usnadňujícími rozmnožování padělků. Dlužno tedy dle zásady vyslovené v čl. IX. úvoz. zák. k zák. trestnímu použití na jednání obžalovaného ustanovení § 8 tr. z. a § 1 resp. též 12 zák. ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n., jež, stanovíc základní trest těžkým žalářem od desíti do patnácti let, je mírnějším, nežli zákon starý a postihuje totéž trestné jednání, jež vymezeno je v § 109 tr. z.

Čís. 175.

Skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle § 93 tr. z. tvoří každé omezování napadného v užívání jeho osobní svobody, leč by bylo tak nepatrným, že by překážky mohly býti kýmkoiv beze všeho přemoženy, a leč by bylo omezeno na dobu tak krátkou, že by pro své rychlé pomínutí jako takové nebylo ani pocíkováno.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1920, Kr II 15/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana A. do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 29. prosince 1919, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 93 tr. z.

Důvody:

Soud nalézací zjistil, že obžalovaný, když ho Terezie N. dne 10. srpna 1919 přistihla u potoka při chytání ryb, a již z dálky a to se své louky, která se nachází na blízkou, mluví domlouvala, že jí rybaří pošlapáním trávy a rýpáním v zemi při hledání červíků dělají na louce velkou škodu, se na ni osopil, že on to nedělá, a po dalším jejím domlouvání k ní ihned přiskočil, zasadil jí pěti dvě rány do hlavy, takže, ztrativši na chvíli vědomí, svalila se na zem, načež ji obžalovaný, drže ji, vlekl s louky asi 24 kroků až k potoku, kde ji strhl až přes kotníky do bahna, pak ale když volala o pomoc děvče Márinku, ji ihned pustil. Sám obžalovaný doznal, že N-ovou, ježto mu stále nadávala, snažil se strhnout do potoka, by ji za nádivky ztrestal, že ji však ihned pustil, a připouští v zmateční stížnosti, že N-ovou »ztěžoval ve volném pohybu« tím, že ji táhl za ruku. Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje proti odsouzení jeho pro zločin dle § 93 tr. z. důvod zmatečnosti dle čísla 9 lit. a) § 281 tr. ř., dovozujíc, že omezení osobní svobody ve smyslu § 93 tr. z. vyžaduje, nestalo-li se

uzavřením, nýbrž jiným způsobem, by tento jiný způsob omezování kvalitativně blížil se uzavření, čili, by omezení to rovnalo se uzavření v nějaké místnosti. Tomuto stanovisku dlužno přisvědčiti, že omezení osobní svobody, by nabylo zločinné povahy ve smyslu § 93 tr. z., nesmí být tak nepatrným, že překážky, osobní svobodě kladené, mohou kýmkoliv býtí beze všeho přemoženy a že nesmí býtí omezeno na dobu tak krátkou, by omezení pro své rychlé pominutí nebylo jako takové ani pocitováno. Jinak však stačí ke skutkové podstatě § 93 tr. z., pokud není založena svémocným uzavřením, po stránce objektivní každékoliv jednání, jímž osoba, nad kterouž pachatel nepřísluší podle zákonů moc, a již pachatel nemá důvodu pokládati za zločince nebo člověka škodlivého nebo nebezpečného, omezována je v užívání své osobní svobody, zejména tedy ve volnosti pohybu a ve výkonu vlastní volby místa pobytu. Dle této definice však nemůže býtí pochybnost, že zjištěné jednání obžalovaného správně bylo soudem nalézacím podřaděno zákonu, neboť obžalovaný, drže Terezii N. za ruku, vlekl ji proti její vůli s louky na vzdálenost asi 24 kroků k potoku, kdež ji strhl až nad kotníky do bahna, a je dále zjištěno, že N-ová byla proti obžalovanému takřka bezbranná a ve svém volném pohybu na delší dobu a úplně obmezená. Jednání obžalovaného oproti osobní svobodě Terezie N. tudíž nikterak nebylo prosto oné intenzity, již se ku skutkové podstatě § 93 tr. z. vyžaduje, i nelze proto uznati rozsudek za právně mylný.

Čís. 176.

Usmrcení dětí matkou, by zachráněny byly před bídou, není činem spáchaným z neodolatelného donucení (§ 2 lit. g) tr. z.)

(Rozh. ze dne 24. dubna 1920, Kr. I 165/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Hradci Králové ze dne 7. února 1920, pokud jím obžalovaná Františka S. sprostěna byla dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby pro zločin vraždy prosté dle §§ 134 a 135 č. 4 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a odkázal věc soudu stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Rozsudek sprostuje obžalovanou obžaloby, pokládaje čin, jí za vinu kladený, za nepřičitatelný se stanoviska právního po rozumu ustanovení § 2 lit. g) tr. z. Nabyl přesvědčení, že zlý úmysl obžalované je vyloučen, an čin stal se následkem neodolatelného donucení, ve kterém se tato degenerací, bídou a nemocí zubožená a sešlá žena v čase spáchání činu nalézala, že tu totiž byl takový psychický tlak, k jehož zdolání v beznadějně situaci, ve které byla tato žena, by bylo zapotřebí bývalo výjimečné síly duševní a síly odporu, na heroismus takřka hraničící, který nelze ani od normálního individua požadovati a tím méně od ženy, osudem a utrpením tak zdeptané. Již z tohoto odůvodnění dotyčného výroku

je patrné, že soud nalézací nepostřehl podstaty trestnosti vylučujícího důvodu lit. g) § 2 tr. z., jež obžalované ve formě neodolatelného nátlaku přiznává. Důvod tento totiž spočívá — nehledě k případům donucení násilím fyzickým (vis absoluta), k nimž případ přítomný nenáleží — v donucení psychickém (vis compulsiva), nabylo-li intenzity a povahy t. zv. nezbytí, obětovati v kollisi dvou právně respektovatelných zájmů některý z nich na záchranu druhého. Neodolatelné donucení, jež soud nalézací u obžalované předpokládá, však nemohlo býtí rázu právě vytčeného již proto, že, šlo-li obžalované, jak soud nalézací dle jejího hájení přijímá, o to, by zachránila své děti před bídou, jim v případě jejího úmrtí hrozící, samozřejmě nemohl tento právní a lidský zájem obžalované resp. jejích dětí býtí uhájen obětováním jejich života. Již tím je vyloučeno, mluvití v případě přítomném o kollisi různých právních zájmů a není tu tedy místa pro osvobození obžalované z důvodu nezbytí ve smyslu § 2 lit. g) tr. z. Jak patrné ze shora citovaného odstavce odůvodnění rozsudku, nepředpokládá též soud nalézací při obžalované takového rozporu právních zájmů, nýbrž vidí důvod, pro který čin její pokládá za nepřičitatelný, vlastně v tom, že obžalovaná nedovedla zdati psychický tlak, jenž v ní vznikl působením nesnázi, s nimiž jí bylo zápasiti, a že vzhledem k její degenerovanosti, sešlosti a ranám osudu nebylo ani lze na ní žádati, by vyvinula duševní sílu nutného odporu. V podstatě sprostuje tudíž rozsudek obžalovanou proto, že uznává za dostatečně vysvětlený a omluvený nedostatek odolatelnosti obžalované oproti myšlence na usmrcení obou dětí, která pod vlivem okolností v mysli její utkvěla. Je zřejmo, že dle toho těžisko otázky po přičitatelnosti činu obžalované leží na poli jejího duševního stavu a zdraví. Také touto stránkou věci se soud nalézací zabýval. Uvážil, že obžalovaná S. jest osobou zatíženou po otci alkoholikem, a matce, která byla choromyslná a sebevraždou (oběšením) skončila, že vůbec se jí nedostalo školního nejprimitivnějšího vzdělání, že se u ní také jeví některé známky somatické degenerace, že se v čas činu, jsouc 46 roků stará, nalézala v době přechodu (klimakteria) a trpěla tudíž návaly krve k hlavě a zvýšenou dráždivostí nervovou a že v této duševní depresi své spatřovala jediné východiště z bídy a tísně stále rostoucí ve smrti celé rodiny. Soud nalézací konečně uvádí, že soudní lékaři podali, prozkoumajíce duševní stav obžalované, konečný posudek, že nelze jí pokládati přes všechny vylíčené vlivy, na uzrání činu a jeho provedení působící, za osobu nepřičetnou, t. j. že podmínky její svobodné vůle v době spáchání činu nebyly zrušeny. Zda však se k tomuto posudku soudních lékařů připojuje čili nje, soud nalézací v rozsudku se nevyjádřil a nevyslovil se vůbec o tom, zda pokládá obžalovanou za osobu normální a vůbec resp. pro dobu činu přičetnou. Tuto vadu právem rozsudku zmatečnické stížnosti státního zastupitelství vytýká za nejasnost resp. neúplnost, když na rozřešení otázky právě zmíněné záleží rozhodnutí o vině obžalované tím spíše, že důvod, z něhož rozsudek obžalovanou sprostuje, s hlediska § 2 lit. g) tr. z. obstátí nemůže. Aníž tedy třeba obíratí se zatím dalšími vývody zmatečnické stížnosti, bylo již z uvedené příčiny — ano na nedostatečném podkladě zjištění rozsudkových vyloučeno je použití práva materiálního na případ přítomný — stížnosti vyhověti, rozsudek co do sprostění obžalované Františky S. zrušiti a věc vrátiti soudu nalézacímu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Při tom bude soudu nalézacímu uvážiti, zda není ve smyslu poslední věty § 126 tr. ř. nutno pro důležitost a obtížnost případu, vyžádati si o přičetnosti obžalované v době činu posudek fakulty lékařské.

Čís. 177.

Předražování. Lhostejno, zda předražovatel jedná pro sebe či jako funkcionář veřejnoprávní korporace.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1920, Kr I 115/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Matěje Š., Augustina N. a Václava Z. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 1. prosince 1919, jímž všichni tři obžalovaní uznáni byli vinnými přečinem dle § 20 č. 2 b) čís. nař. z 24. března 1917, čís. 131 ř. z., z těchto

d ů v o d ů :

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 bez bližšího označení a 10 § 281 tr. ř., ve skutečnosti má na mysli pouze důvod čís. 9 b) § 281 tr. ř., dovozujíc, že jsou zde okolnosti, vylučující zlý úmysl na straně obžalovaných, totiž důvody § 2 lit. e) a g) tr. z. Dlužno předeslati, že rozsudek zjišťuje, že obžalovaní, přijavše jako členové obecního výboru obce L. nabídku sadařů na třešňovou úrodu z obecních sadů v roce 1918, znějící na 7550 K, dali poskytnouti obci cenu patrně přemrštěnou, jsouce si této přemrštěnosti vědomi. Proti zjištěné úmyslnosti jednání na straně obžalovaných poukazuje stížnost na domnělý omyl u obžalovaných a neodolatelné donucení vylučující prý trestnost jejich jednání. Soud však ihned podotknuto, že omyl, na který se obžalovaní odvolávají, jest omylem právním, který pachatele neomlouvá. Stížnost totiž uvádí, že obžalovaní přijali cenu sadařů nabídnutou, domnívajíce se, že jest přiměřená a netušíce, že jejím přijetím dopouštějí se něčeho trestného. Naproti tomu vyslovuje soud, že obžalovaní jako zkušení hospodáři musili věděti, že třešni bylo nejvýše 40 q, že maximální cena v roce 1917 byla 60 K a 85 K za 1 q, a že věděli, že sady byly prodány v roce 1917, kdy byla úroda třešní mnohem větší než v roce 1918, za 2000 až 3000 K. Neodolatelné donucení shledává stížnost v tom, že byli obžalovaní nuceni přijmouti nabídku nejvyšší, a to vzhledem k předpisu § 69 obecního zřízení, který stanoví, že veškeré jmění obcí, které přináší užitek, dlužno spravovati tak, aby přinášelo důchod co možná nejvyšší, ježto by jinak obžalovaní mohli býti přidrženi k náhradě škody, kdyby byli přijali nabídky méně výhodné, a mimo to by se byli vysazovali podezření, že jednají snad z nekalých osobních pohnutek. Správně však poukázal již první soud na to, že předpisy o předražování platí stejně pro jednotlivce jako pro korporace a že jest nepřipustno, by byla obec obohacována činy v zákoně zakázanými. Předpisy obecního zřízení ukládají sice obžalovaným, by hleděli dosíci při správě obecního jmění co možná nejvyššího důchodu,

avšak zajisté jen v mezích přípustných dle platných zákonů, tedy nikoliv měrou a způsobem v zákoně přímo zakázaným. Zákonná ustanovení proti lichvé válečné, stanovící meze soukromé ziskčnosti v zájmu obecního prospěchu, zavazují obce jako hospodářské subjekty stejně jako soukromníky. Obava obžalovaných, že by respektování platných omezení co do přípustnosti zisku a požadování přiměřené ceny za předměty potřeby jim přineslo újmy majetkové, nebo dokonce podezřívání z nečestného jednání, jsou neodůvodněny.

Čís. 178.

K zločinu podvodu dle § 199 d) tr. z. se nevyžaduje, by podvodným jednáním bylo zmařeno konkrétní opatření státní správy.

Za absolutně nezpůsobilý prostředek k oklamání jest pokládati pouze takový, který, i když se ho správně použije, není za žádných okolností s to, by vyvolal zamýšlený účinek.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1920, Kr I 653/19.)

Nejvyšší soud jako zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Richarda W. do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 22. listopadu 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu dle §§ 8, 197, 199 d) tr. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Po stránce věcné popírá zmateční stížnost, že by byl obžalovaný předložil padělanou dovolenku pohraničním orgánům v úmyslu, by vojiny uvedl v omyl a aby tím stát utrpěl škodu na svém právu na střežení hranic. Pouhé poškození státního dohledu prý nestačí ke skutkové podstatě zločinu dle § 199 d) tr. z., jest prý nutno, by byl poškozen účel, jehož se státní dohled domáhá, a dále, by úřad upustil od konkrétních opatření, k nimž by jinak byl dán podnět, kdyby byl znám pravý stav věci, padělkem zakrytý. V přítomném případě obžalovaný prý jen z hlouposti se vykázal padělanou dovolenkou, ačkoliv měl pravý propouštěcí list, a jednalo se mu ani o podloudné dopravení zboží přes hranice ani o oklamání vojenské stráže, by dosáhl zase propuštění. Než úmysl, v jakém jednal pachatel, zjišťuje soud na základě svého přesvědčení, získaného volným uvažováním prostředků průvodních, a nelze zjištění to pokud mu nelze vytýkati některou z formálních vad § 281 tr. ř., bráti v odpor materiálně právním důvodem zmatečnosti, jak čmí zmateční stížnost. V přítomném případě vyslovil a odůvodnil rozsudek, že soud nalézací nabytí úplného přesvědčení, že se obžalovaný vykázal k své legitimaci oproti pohraničním strážním orgánům dovolenkou, kterou sám padělal, by je oklamal, nemaje povolení, překročiti hranice, a tím způsobem poškodil stát na jeho právu, kontrolovati a střežiti pohraniční styk. Tím je zároveň vysloveno, že obžalovaný zamýšlel nejen poškoditi abstraktní právo státního dohledu, nýbrž přímo účel, jehož se státní dohled domáhá, t. j.

kontrolu pohraničního styku z důvodů celních, finančních, vojenských, z důvodů policie bezpečnostní, zdravotní, veterinářské atd. Aby bylo podvodným jednáním pachatelovým zmařeno konkrétní opatření státní správy, jak udává zmáteční stížnost, se k zločinu podvodu § 199 d) tr. z. neřádá. Rovněž tak je lhostejno, co bylo pohnutkou jednání obžalovaného. (Propašování zboží, nabytí svobody atd.) Rozhodným je podvodný úmysl, a ten je zjištěn. Že by byl obžalovaný jen z nedopatření se vykázal padělanou dovolenkou na místě pravého propouštěcího listu, obžalovaný v první stolici netvrdil a soud nezjistil: zjistil naopak, že se obžalovaný nejen legitimoval padělanou dovolenkou, nýbrž i sám se vydával za Arnošta R., na jehož jméno zněla padělaná listina. Zmateční stížnost namítá dále, že padělaná dovolenka nebyla způsobitelným prostředkem k oklamání, ježto byla zdánlivě vydána od vojenského velitelství v Krakově v době (26. prosince 1918), kdy toto velitelství již neexistovalo, vykazovala 4 otisky razítka bývalého c. a k. vojenského velitelství, což přý každému laikovi, tím více vojenské stráži muselo napadnouti, obsahovala nečitelný podpis velitele, a neměla předepsaného podpisu velitele nižšího vojenského oddělení. Z těchto nedostatků přý musil každý na první pohled seznati, že jest celá listina padělaná. Poněvadž pak obžalovaný předložil tento padělek přý jen jedenkrátě důstojnickému zástupci V. na strážnici v H. a tento ihned musil poznati, a také poznal, že jest dovolenka padělaná, bylo vyloučeno jeho oklamání. Než za absolutně nezpůsobilý prostředek k oklamání lze pokládati pouze takový, který není s to, i když se ho správně použije, vyvolati zamýšlený účinek za žádných okolností. Že se ukáže použitý prostředek nezpůsobilým k dosažení účelu, trestním zákonem zakázaného, pouze v určitém případě, nemůže způsobiti jeho beztrestnost. V přítomném případě jest zjištěno, že se obžalovaný legitimoval padělanou dovolenkou dvakrátě. Poprvé oběma jmenovaným vojínům pohraniční strážce o tří čtvrtích na II. hod. v noci dne 28. února 1919 venku na hranici, podruhé službu konajícímu důstojnickému zástupci v H. Uváží-li se, že při prohlídce legitimace vojiny v noční době snadno by byly mohly nedostatky padělku ujíti pozornosti kontrolující strážce, dlužno trvati na tom, že přes to, že v konkrétním případě obžalovaný svého účelu, padělkem oklamati, nedosáhl, nebyl prostředek jím použitý absolutně nezpůsobilý k oklamání a ve zjištění padělku službu konajícím důstojnickým zástupcem dlužno právě spatřovati onu náhodu, která provedení činu obžalovaného zmařila, takže zůstalo pouze při pokuse.

Čís. 179.

Jde-li o krádež (podílnictví na krádeži) běžných zlatých mincí jest pro kvalifikaci trestného činu rozhodnou jejich vnitřní hodnota, nikoliv pouze jejich cena nominální.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1920, Kr I 663/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Josefa B. do rozsudku krajského soudu v Českých

Budčovicích ze dne 12. listopadu 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 b) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se proti rozsudku, odsuzujícímu obžalovaného pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 b) tr. z. zmátečních důvodů § 281 čís. 9 a) i b) tr. ř., navrhuje zrušení rozsudku a odsouzení toliko pro přestupek krádeže. Než zmáteční stížnost vůbec nedovojuje, že by v přítomném případě šlo o skutkovou podstatu krádeže místo podílnictví na krádeži, dotyčný návrh jest tudíž patrně ve směru tom nepřesný a má zníti na přestupek podílnictví na krádeži. Z toho a z vývodů zmáteční stížnosti, jež obrací se jen proti tomu, že soud při běžných zlatých mincích, o něž jde, nevzal za základ kvalifikace nominální jejich cenu, nýbrž vnitřní jejich cenu, 200 K převyšující, vyplývá též, že nejde o zmáteční důvody číselně citované, nýbrž že uplatňuje se zmáteční důvod § 281 čís. 10 tr. ř. Není však odůvodněna. Rozsudek vším právem rozlišuje mezi nominální cenou běžných zlatých mincí a cenou zlata, která v době spáchaného skutku nominální cenu daleko převyšovala. Byť i ažiotáž se zlatými penězi byla zakázána, přece nelze skutečnou tuto diferencí ve prospěch pachatele trestního činu pominouti. Příšlo by se to přímo zásadě § 173 tr. z., jenž jistě nemíni ustanovením poslední věty postavení pachatelovo zlepšiti, a bylo by to v přítomném případě tím křiklavější, kdyžtž obžalovaný sám, jak zjištěno, prodejem ukradených zlatých mincí utržil daleko přes 200 K.

Čís. 180.

Členové místního demobilizačního výboru náležejí k osobám jmenovaným v § 68. tr. z.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1920, Kr I 667/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Josefa L. do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 3. října 1919, pokud jím byl uznán vinným přestupkem dle § 312 tr. z. z těchto

důvodů:

Rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným, že slovem urazil Františka J. a Viléma R., členy místního demobilizačního výboru, tedy osoby v § 68 tr. z. jmenované, když konali svůj úřad. Zmateční stížnost provádí důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř. proti tomuto výroku v ten smysl, že Františka J. a Viléma R. nelze pokládati za osoby jmenované v § 68 tr. z. a že tedy nebylo způsobilého předmětu ku spáchaní přestupku dle § 312 tr. z. Dle zjištění rozsudku byl František J. předsedou a Vilém R. jednatelem demobilizačního výboru, ustanoveného dle zákona ze dne 10. prosince 1918 čís. 63 sb. z. a n. Dle § 10 tohoto zákona zřizeny jsou jakožto výkonné

orgány ku provedení zákona místní výbory demobilisační; výbory ty skládají se ze 6 členů a předsedy; členy výboru jmenuje politický úřad první stolice; členové povolají většinou hlasů předsedu; neučiní-li tak v ustavující schůzi, kterou svolá politický úřad první stolice, jmenuje ho tento úřad. Dle § 11 koná vrchní dozor na činnost demobilisačních výborů ministerstvo sociální péče. Je tedy zřejmo, že členové místního demobilisačního výboru jsou již jakožto osoby, zřízené úřadem státním, osobami, jmenovanými v § 68 tr. z., že však jsou jimi tito politickým úřadem jmenovaní členové i volený předseda také jakožto úředníci, totiž osoby povolané ve smyslu § 101 tr. z. bezprostředním nebo nepřímým veřejnoprávním příkazem k obstarání záležitostí vládních, kdyžžé úkolem jejich je právě fungovati jakožto výkonné orgány za účelem provádění zákona o podpoře nezaměstnaných. Právem tudíž přiznal naříkaný rozsudek jmenovaným funkcionářům demobilisačního výboru ochranu §§ 68 a 312 tr. z.

Čís. 181.

Krádež, spáchaná z nouze, není ještě beztrestna pro neodolatelné donucení.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1920, Kr I 107/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Konráda L. a Adolfa M. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 23. ledna 1920, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174-II. a), c) a 176-II. a) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti č. 9 b) § 281 tr. ř., dovozuje, že soud porušil zákon výrokem, že obžalovaní odcizivše ve společnosti ještě s třetím pachatelem jako spoluzloději z držení Ignáce S. z uzavřené místnosti 2 prasata, jednali sice z nouze, nikoliv však z neodolatelného donucení, jaké má na mysli § 2 lit. g) tr. z. Stížnost poukazuje na to, že obžalovaný Konrád L., maje jako horník 411 K měsíční mzdy, nemohl z výnosu své práce vyživiti 7člennou rodinu, obžalovaný Adolf M. z týdenní mzdy 70 až 90 K vydržovati 4člennou domácnost. Obě rodiny prý trpěly takový hlad, že sešly tělesně i duševně, takže obžalovaným nezbylo, než sáhnouti na cizí majetek, chtěli-li zachrániti životy svých příslušníků. Síla jejich odporu k trestním činům byla prý otřesena, když viděli, že S. krmil prasata ovesnou rýží, kroupami a brambory, kdežto jejich rodiny hynuly hladem. Soud nalézací zjistil na základě provedeného šetření, že obžalovaní žili sice se svými rodinami v nouzi; nezjistil však, že by jejich tíseň a nouze o potraviny byla taková, že by byli vydáni hladu. Přiznal proto obžalovaným polehčující okolnost dle § 46 lit. f) tr. z. vyloučil však, že by obžalovaní byli jednali z neodolatelného donucení, vylučujícího trestnost dle § 2 lit. g) tr. z. Neboť tím dlužno rozuměti jen takové donucení, jemuž vůbec nelze odolat, neb

aspoň takové, jemuž člověk průměrné normální síly dle okolností v době činu nemůže odolat, takže obětuje raději cizí statek, by zachránil ohrožený statek vlastní. Pojem neodolatelného donucení předpokládá dle zákona tak velkou míru nouze a bídy, že tím jest život pachatelův neb osob, jemu blízkých, přímo a nevyhnutelně ohrožen, takže není s to, by se vymknul vlivu této tísníci nouze na směr své vůle, že tedy mu nezbylo jiného prostředku, by ušel trýzni odumření hladem, než aby se dopustil zločinu. Takovéhoho stupně nouze obžalovaných ani z daleka nedosáhla. I za panujících nepříznivých podmínek vyživovacích měli oba možnost z výdělků své mzdy opatřiti svým rodinám potřebnou, byť i jen nuznou výživu, a jako dělníci průmyslových závodů měli dokonce větší možnost než příslušníci jiných vrstev společenských, hospodářsky stejně slabých, poněvadž měli k dispozici dělnické konsumní organizace, o jejich dostatečné zásobování se státní správa starala v první řadě v zájmu nerušené výroby průmyslové. Neodůvodněná tvrzení a domněnky zmateční stížnosti, zejména nesprávný poukaz na krmení prasat S-em, nestačí nahraditi nedostatek skutkových okolností, které by odůvodňovaly stav nouze ve smyslu § 2 lit. g) tr. z. Rozsah, v jakém obžalovaní krádež provedli, svědčí nejlépe proti tvrzené jimi tísnivé nouzi. Jedná-li se pachatelé opravdu o zachránění života a zdraví od hladu a nemoci, odcizí zajisté jen tolik, co nutně stačí k odvrácení nebezpečství a záchraně ohroženého života a zdraví.

Čís. 182.

Proto, že předseda nalézacího senátu byl dle služebního pořadí mladším než některý z přísedících, nelze ještě mluvit o tom, že by soud nebyl řádně obsazen (§ 281 čis. 1 tr. ř.).

Policejní oznámení jest listinou, již nutno dle § 252, předposlední odstavce tr. ř., při hlavním přelíčení přečísti.

(Rozh. ze dne 4. května 1920, Kr II 100/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném sezení zmateční stížnost obžalovaného Františka H. do rozsudku krajského soudu v Olomouci.

Důvody:

Obžalovaný shledává důvod zmatečnosti v tom, že prvním volanem v senátě soudu nalézacího byl vyšší soudce, pokud se týče představený předsedy senátu, což prý jest, jak plyne z ustanovení zákona o tom, jak si počínati jest při hlasování o vině a trestu, nepřipustným. Tím vytýká, že soudní dvůr nebyl řádně obsazen a uplatňuje důvod zmatečnosti dle § 281 č. 1 tr. ř. Tento důvod zmatku však dán není, neboť soudní dvůr není řádně obsazen, není-li tu předepsaného počtu soudců, nebyl-li přítomn přítomn zapisovatel anebo konečně, nemají-li členové soudního dvoru pro úřad soudcovský potřebné způsobilosti. V těchto směrech výtka učiněna nebyla. Z ustanovení §§ 19 a 20 tr. ř. o tom, jak si počínati jest při hlaso-

Předražování. Čís. nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. vztahuje se též na předměty potřeby dovážené z ciziny. — Pojem pletich.

(Rozh. ze dne 6. května 1920, Kr II. 22/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované Leopoldiny P., do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uh. Hradišti ze dne 29. prosince 1919, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem řetězového obchodu dle § 23, č. 4, čís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., vyhověl však zmatečné stížnosti, pokud směřovala proti odsuzujícímu výroku pro přečin pletich, rozsudek v odpor vzatý zrušil a sprostil obžalovanou v tomto směru z obžaloby.

Důvody:

Zmatečnou stížností potírá odsuzující výrok z důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 9 a) tr. ř. mimo jiné též proto, že čís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. může se vztahovati pouze na činnost, provozovanou v území domácím, tedy jen na řetězový obchod a pletichy ohledně předmětů potřeby domácího původu, nikoliv předmětů přivážených z ciziny; obžalovaná vlastně prý prospěla zdejšímu obyvatelstvu, zjednavši mu příležitost, by opatřilo si to, co by si za nynějších poměrů dovozních mohlo jinak opatřiti dosti těžko, a rozmnožovala u nás zásoby předmětů potřeby.

Leč ta okolnost, že předměty potřeby, jimiž obžalovaná obchodovala, pocházely z ciziny, jest naprosto lhostejnou. Rozhodující je ta skutečnost, že škodlivý účinek jejího počínání měl se dle jejího úmyslu jeviti a také se jevil na území československé republiky, a ani čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., co do původu zboží nijak nerozeznává. Zájmům spotřebitelů vyhovuje, by se jim dostalo zboží, třebaže původu cizího, za ceny přiměřené. Rozhodnou jest cena, kdežto původ zboží ustupuje do pozadí. Zdůrazňuje-li konečně zmatečnou stížnost prospěch, který obyvatelstvu přinášela činnost obžalované, tu možno říci, že prospěch, záležející v tom, že do republiky dopraveno bylo nepatrné množství potravin, nikoliv naprosto nezbytných, je dosti pochybným, že ale není ničím u srovnání se škodou, kterou obžalovaná způsobila tím, že svým nekalým jednáním přispívala ke zvyšování cen předmětů těch u nás. Nutno tudíž všim právem říci i o obžalované, že se jednak vsourala jako škodlivý, a, nejsouc oprávněnou obchodnicí, též jako zbytečný článek do obchodu mezi výrobcem a konsumentem. Neprávem shledává však nalézací soud v jednání obžalované též skutkovou podstatu pletich po rozumu § 23, čís. 4, uvedeného čís. nař. Dle zjištění rozsudku první stolice provinila se obžalovaná tím, že v létě a na podzim roku 1919 z Vídně pochutiny přes hranice do tuzemska dovážela a zde prodávala, pokud se týče, také za potraviny vyměňovala, požadujíc na místě ceny, placené v rakouské měně, týž peněz v měně československé, čímž cena těchto pochutin stoupla o více než 100 proc. Není však zjištěno, že by si byla počínala při opatření a dovážení těchto pochutin podloudu neb jiným nekalým způsobem,

jenž jest cizí řádnému obchodování; obzvláště nevyšlo na jevo, že by byla dovážela pochutiny, o něž se jedná, snažíc se zatajiti jejich dovoz příslušným úřadům, obcházejíc platné předpisy o dovozu, a aniž dostála povinnosti zaplatiti za ně clo. To, čeho se vskutku dopustila, lze podřaditi jen skutkové podstatě řetězového obchodu ve smyslu § 23, č. 4 čís. nař., tímto podřazením jest však trestní kvalifikace jejího činu úplně vyčerpána; skutkové podstaty pletich tu není.

Čís. 185.

Tím, že soukromý obžalobce podal návrh na trestné stíhání u soudu bydliště obžalovaného, ač znal nebo znáti mohl soud místa spáchaného činu, nepozbývá nároku na náhradu útrat zastoupení při jednání na tomto soudě, byť i trestní věc byla pak k návrhu obžalovaného odstoupena soudem spáchaného činu.

(Rozh. ze dne 6. května 1920, Kr II. 122/20.)

K zmatečné stížnosti na záštitu zákona uznal nejvyšší soud jako soud zrušovací právem:

Usneseními okresního soudu ve Svitavách ze dne 31. července 1919, a zemského trestního soudu v Brně jako soudu odvolacího ze dne 30. září 1919, byl porušen zákon v ustanovení §§ 389 a 390 tr. ř.; usnesení ta se zrušují.

Důvody:

Dne 1. června 1919 spoličkoval obviněný Jan E., bytem v R., 11letého Jana T. z R. a byl proto žalován Janem T. pro urážku na cti u okresního soudu v Poličce, v jehož obvodu R. leží a obviněný Jan E. bydlí. V žalobě bylo uvedeno jako místo činu R. Při hlavním přelíčení dne 10. července 1919, u jmenovaného okresního soudu konaném, bylo se strany zástupce obviněného namítáno a se strany zástupce obžalobceva připuštěno, že čin spáchán byl v M. Bylo proto návrhu obviněného vyhověno, by záležitost odevzdána byla okresnímu soudu ve Svitavách, v jehož obvodu skutek byl spáchán. Obviněný E. byl pak rozsudkem tohoto okresního soudu ze dne 31. července 1919 vinným uznán přestupkem urážky na cti dle § 496 tr. z. a odsouzen mimo jiné dle § 389 tr. ř. k náhradě útrat řízení trestního, čítajíc v to náhradu útrat za zastupování soukromého obžalobce. Zároveň však bylo prohlášeno usnesení, že soukromý obžalobce má hraditi dle § 390 tr. ř. obžalovanému útraty za zastupování při hlavním přelíčení dne 10. července 1919 před okresním soudem v Poličce, ježto docela zbytečné přelíčení před okresním soudem v Poličce zaviněno bylo soukromým obžalobcem, jenž svého zástupce o místě činu nesprávně informoval, a ježto nelze obviněnému uložit náhradu útrat takových, které pro řízení trestní nebyly účelnými. Stížnost podaná soukromým žalobcem proti tomuto usnesení byla zemským jako odvolacím soudem v Brně rozhodnutím ze dne 30. září 1919 zamítnuta s poukazem na ustanovení § 51 tr. ř., dle něhož příslušnost soudu, v jehož okresu trestní čin

byl spáchán, jest prvo t n í, kdežto soud, v jehož okresu obviněný bydlí, jest příslušným jen tehda, když místo spáchaného činu přibližně známo není; dle náhledu zemského soudu jest příslušnost soudu, v jehož okresu obviněný bydlí, jen subsidiární a není soukromý účastník oprávněn, podati obžalobu dle § 52 tr. ř. u soudu tohoto, pokud mu jest místo spáchaného činu známo. Rozhodnutím obou stolic byl porušen zákon v ustanoveních § 389, 390 tr. ř. Dle § 52 tr. ř. byl okresní soud v Poličce, v jehož obvodu obviněný má své bydliště k rozhodování příslušným až do té doby, kdy obviněným vznesena byla žádost, aby trestní tato záležitost postoupena byla soudu spáchaného činu. Žádosti této dle kategorického znění § 52 tr. ř. musilo a musí vždy býti vyhověno i tenkrát, když jde zřejmě jen o protahování jednání nebo úmyslné zvyšování nákladů zastupování. Tím ovšem zůstává nedotčeným oprávnění soukromého obžalobce, plynoucí taktéž neobmezeně ze znění § 52 tr. ř., že žalovati může u soudu toho místa, kde obviněný bydlí, nejsa obmezen zejména tím, že by tu již mohlo býti předstížení soudem spáchaného činu, poněvadž právě jde o žalobu soukromou. Bezúčelným jak uvedeno v usnesení prvé stolice jednání před okresním soudem v Poličce tedy býti nemusilo, kdyby se byl obviněný podrobil tomuto soudu jako soudu svého bydliště a ne žádal postoupení věci soudu spáchaného činu, tím více, že dle spisů nebylo tu nijaké příčiny, pro kterou by tento soud byl mohl rozhodovati účelněji. Právně mylným jest také náhled druhé stolice, že ustanovení § 52 tr. ř., dle něhož obžalobce oprávněn jest žalovati u soudu bydliště obviněného, platí jen v tom případě, když místo spáchaného skutku není známo ani přibližně, čehož prý v daném případě nebylo. Takového omezení není v zákoně. Přednost soudu spáchaného skutku má zjevný účel ten, aby za každých okolností příslušnost soudní rychle a určitě mohla býti rozhodnuta, ale přednost tato nenastupuje již ze zákona v případech § 52 tr. ř. uvedených, pokud některá ze stran výslovně zde jmenovaných přímo toho nežádala. Dle § 389 tr. ř. jest obviněný, jenž byl uznán vinným nějakým trestním činem, též povinen nahraditi náklady trestního řízení, ku kterýmž dle § 381 č. 4 tr. ř. dlužno počítati i platy zastupcům stran, a jest dle § 390 tr. ř. soukromému obžalobci uložiti náhradu útrat jen tehdy, když řízení trestní bylo skončeno jiným způsobem než nálezem odsuzujícím. Toho zde není, naopak obviněný Jan E. byl odsouzen pro čin, pro který naň byla podána soukromá žaloba u soudu dle § 52 tr. ř. příslušného a proto musí mu obviněný nahraditi veškeré útraty, vyjma ony, jež ve smyslu § 389 — 3 odst. tr. ř. vzešly jeho zvláštním proviněním, jehož však v tomto případě nelze shledávati v chybném označení místa spáchaného skutku, kterýmžto chybným označením nevzešly žádné bezúčelné útraty ku př. zmařeně místní ohledání neb pod.

Čís. 186.

Zmateční stížnost obžalovaného jest i tehda v jeho prospěchu a tudíž přípustna, domáhá-li se sice těžší kvalifikace činu, to však jen proto, by v konečném výsledku bylo s ním naloženo mírněji.

Při pokusu jest účinná lítost (§ 187 tr. zák.) vyloučena.

(Rozh. ze dne 8. května 1920, Kr. I. 381/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Antonína K. do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 11. dubna 1919, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným přestupkem nedokonané krádeže dle § 8, 171, 460 tr. z.

Důvody:

S hlediska § 281 čís. 9 písm. b, tr. ř. snaží se zmateční stížnost dovésti beztrestnost obžalovaného pro účinnou lítost, vycházejíc při tom v první řadě z dovozovaného jí předpokladu, že čin, obžalovaným spáchaný, dlužno pokládati za přestupek krádeže dokonané, a ne toliko za pokus její, a stavíc se i pro ten případ, že by skutečně šlo o pouhý pokus, na stanovisko, že by ani tehdy beztrestnost pro účinnou lítost nebyla vyloučena. Než zmateční stížnost jest jednak neodůvodněna, jednak spočívá na mylném názoru právním. Nelze sice ve směru formálním souhlasiti s míněním generální prokuratury, že stěžovatel není oprávněn domáhati se toho, aby uznán byl vinným krádeží dokonanou místo pouhým pokusem, a usilovati tak o přísnější posouzení svého činu, poněvadž prý by, i kdyby jednání jeho právně mylně podřaděno bylo pod mírnější ustanovení trestního zákona, nebyl poškozen ve svých právech. Neboť o tom, je-li zmateční stížnost, obžalovaným proti výroku odsuzujícímu podaná, formálně přípustna, rozhoduje jen to, zda zní v jeho prospěch čili nic (§ 282 tr. ř.). O tom však, že tomu tak, nemůže v daném případě, posuzuje-li se věc z vytčeného již stanoviska stěžovatele, býti pochybnosti, neboť snaha jeho o přísnější kvalifikování jeho činu jest jen prostředkem k dosažení výroku osvobozujícího z důvodu účinné lítosti. Ale zmateční stížnost jest v naznačeném směru věcně neodůvodněna. První soud zjistil, že obžalovaný, odevzdávaje po svém propuštění z práce svému zaměstnavateli Antonínu F. v dílně inventář, pokoušel se nepozorovaně vstrčiti do kapsy 6 závitníků v úmyslu, by si je přivlastnil, že však byl při tom přistižen, a vydal závitníky majiteli teprve po opětovné jeho žádosti a pohrůžce, že na něho zavolá četníka. Mylný jest názor zmateční stížnosti, že běží tu o trestný čin již dokonáný, poněvadž prý obžalovaný měl ony závitníky již ve svém držení. To bylo by lze tvrditi jen tehdy, kdyby jeho působením byly se závitníky ty ocitly v takové situaci, že vlastník na ně nemohl již účinkovati. Byl-li však obžalovaný, jak zjištěno, zpozorován při tom, jak závitníky strkal do kapsy, nenabyl tím ještě držení na nich a o dokonané krádeži nemůže býti řeči. Obžalovaný předsevzal sice vše, čeho bylo třeba k odnětí závitníků z držení zaměstnavatele, ale k dokonání činu nedošlo, poněvadž byl zpozorován dříve, než závitníky přešly z držení dosavadního majitele do držení zlodějova. Příčina nedokonání pak záležela v okolnosti na vůli pachatelově nezávislé, totiž ve bdělosti majitele věci. Správně tedy shlédal soud nalézací, že jde tu o krádež nedokonanou. Při pokusu krádeže není ovšem již podle pojmu jeho účinná lítost možná; neboť předsevzal-li pachatel to, co žádá § 187 tr. z., ustoupil tím při nedokonané krádeži dobrovolně od pokusu a byl by pak z tohoto důvodu beztrestným. Nebylo proto ani potřebí, by v § 187 tr. z. bylo výslovně vytčeno, že při pokusu je účinná lítost vyloučena. V přítomném případě nemohl by se však obžalovaný dovolávati beztrestnosti ani tenkrát, kdyby bylo lze pokládati krádež za dokonanou, poněvadž

podmínkou pro použití důvodu trestnost zrušujícího dle § 187 tr. z., jest, aby pachatel nahradil škodu dobrovolně, z účinné lítosti, byť i na nálehaní poškozeného, kdežto v přítomném případě jest zjištěno, že obžalovaný vydal předměty, jež si chtěl bezprávně присвоjit, teprve na výhrůžku, že bude naň zavolán četník, tedy nedobrovolně a nikoliv z účinné lítosti, nýbrž ze strachu před trestem a proto, že mu vlastně nic jiného nezbývalo.

Čís. 187.

Věc sluší pokládati za svěřenou (§ 181 tr. z.) již tenkrát, byla-li jejím držitelem odevzdána fakticky v moc pachatelovu v předpokladu, že s ní jen ve smyslu odevzdatelově naloží.

(Rozh. ze dne 8. května 1920, Kr I. 32/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Vojtěcha V. do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 10. prosince 1919, jímž stěžovatel uznán byl vinným přestupkem zpronevěry dle §§ 181, 461 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. tvrdí zmateční stížnost, že nebylo tu poměru, dle něhož mouku, již si dle zjištění rozsudku stěžovatel bezprávně přivlastnil, bylo by pokládati za svěřenou. Než věc pokládati sluší za svěřenou již tenkrát, byla-li jejím držitelem odevzdána fakticky v moc pachatelovu v předpokladu, že s ní jen ve smyslu odevzdatelově naloží. Rozhodným jest tudíž přechod z držení odevzdatelova do držení příjematelova za jiným účelem, než ku volné dispozici příjematelově. V té příčině zjišťuje však rozsudek, že dotyčná mouka aprovisační složena byla aprovisací města P. s vědomím a svolením obžalovaného na půdě jeho domu, jejíž klíč zůstal u stěžovatele. Tím dány jsou shora uvedené předpoklady svěřenosti. Že nebyla uzavřena mezi stěžovatelem a aprovisací města P. zvláštní smlouva, že stěžovatel ničeho za uložení mouky nedostal, že žádnou zodpovědnost zvláště nepřevzal, nemění nic na faktickém stavu odevzdání mouky do držení obžalovaného, jež postačuje, by byla pokládána za jemu svěřenou. A jestliže si stěžovatel část mouky, jak zjištěno, bezprávně přivlastnil, nelze uznati odsouzení pro zpronevěření pochybeným.

Čís. 188.

K pojmu zhářství dle § 166 tr. z. se nevyžaduje, by tu bylo nebezpečí dalšího rozšíření ohně z předmětu, který pachatel zapálil, jen když oheň sám o sobě může mítí ráz »požáru«.

(Rozh. ze dne 14. května 1920, Kr I 246/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajsk. soudu v Chebu ze dne

12. února 1920, jímž byl obžalovaný Jan W. uznán vinným zločinem dle § 85 písm. a) tr. z., zrušil rozsudek v odpor vzatý a uznal obžalovaného vinným zločinem: zhářství dle §§ 166 a 167 písm. b) tr. z.

Důvody:

Nalézací soud, zjistiv, že obžalovaný Jan W. úmyslně zapálil ve dnech 23. a 31. prosince 1919 dva stohy slámy, z nichž v prvním, náležejícím Jiřímu B-ovi, bylo asi 200 q, v druhém, patřícím Magdaleně G-ové, pak 130 q slámy, neshledal v činu obžalovaného skutkovou podstatu zločinu zhářství ve smyslu §§ 166, 167 tr. z., na který zněla obžaloba, nýbrž uznal ho vinným pouze zločinem veřejného násilí dle § 85 a) tr. z. Zločinu zhářství neshledal soud nalézací ve zjištěném skutku proto, že jednalo se o stohy slámy jednotlivě stojící a nebezpečí dalšího rozšíření ohně nedalo se průvodním řízením prokázati, neboť, i když svědkyně Magdalena G. udala, že by byl mohl chytiti také stoh rolníka O., který se nacházel ve vzdálenosti 15 až 20 kroků, kdyby byl směr větru jiný býval, vychází prý samo sebou z výpovědi této svědkyně na jevo, že takového nebezpečí dalšího rozšíření ohně nebylo. Zmateční stížností státního zastupitelství, vytykající proto rozsudku zmatečnost dle § 281 čis. 10 tr. ř., oprávněnosti upříti nelze. Skutková podstata zločinu zhářství předpokládá, by předsevzato bylo jednání, z něhož dle úkladu pachatelova má na cizím majetku vzejítí požár. Znění § 166 tr. z. tedy nevyžaduje zásadně k pojmu zhářství, by tu bylo nebezpečí dalšího rozšíření ohně s předmětu, na němž pachatel čin předsevzal, který zapálil, ač-li oheň, jenž dle úkladu pachatelova na cizím majetku vzejítí má, sám o sobě může mítí ráz »požáru«. Je tudíž zkoumání otázky, zda tu bylo nebezpečí, že se oheň dále rozšíří; pouze tam na místě, kde se jedná o méně značné, o samotě stojící předměty. Za předměty takové nelze však považovati stohy o 200 a 130 q slámy, a to jednak pro značné jich rozměry, jednak ne pro značnou jich hodnotu a tedy i škodu, způsobenou jich zničením jejich vlastníkům. Při úřední maximální ceně 20 K za 1 q, činila by hodnota prvního stohu 2400 K, druhého 1560 K, skutečná škoda je značně vyšší a, majíc za následek zničení značného množství předmětů velmi důležité potřeby, je pro poškozené zajisté nemálo citelna. Bez ohledu na otázku, zda v tom či onom z obou případů byl čin obžalovaného spojen s konkrétním nebezpečím dalšího rozšíření ohně čili nic, dlužno tudíž říci, že již tím, že obžalovaný každý jednotlivý z obou stohů slámy zapálil, předsevzal jednání, z něhož dle jeho úkladu na stozích těch, tedy na cizím majetku požár vzejítí měl. Jen mimochodem se podotýká, že názor zde hájený došel výrazu též ve výnose ministerstva spravedlnosti ze dne 26. září 1858 čis. 19.002, kdež se výslovně praví, že § 166 nevyžaduje k pojmu zhářství, by oheň založen byl za takových okolností, kde se mohl rozšířiti, nýbrž že může býti založen i na věci o samotě stojící. K věcem takovým ale náležejí nepochybně také stohy slámy. Ostatně dlužno uvážiti, že při hořícím stohu slámy následkem přechetných a poměrně značně daleko zalétajících hořících stébel a jisker jest tu zpravidla aspoň ono abstraktní nebezpečí dalšího rozšíření ohně jmenovitě za větru a v případě požáru stohu Magdaleny G-ové jest okol-

nost, jí jako svědkyni potvrzená, jak nahoře jest citována, bezvýznamna, poněvadž není vyloučeno, že se v čas požáru směr větru změnil, mnohdy i zcela obrátí tak, že by pak nebezpečí ohně, původně pro směr větru za nehrozíci považované, skutečně nastalo.

Čís. 189.

Předražování. Maximální ceny mohou být i po jich formálním zrušení způsobilým měřítkem pro posouzení cen, krátce po jich zrušení požadovaných.

(Rozh. ze dne 15. května 1920, Kr I 91/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalované Marie A. do rozsudku krajského jako lichevního soudu v Táboře ze dne 9. ledna 1920, jímž byla uznána vinnou přečinem dle § 20 č. 2 a) cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc zmatek dle § 281 čis. 9 a) tr. ř., shledává zmáteční stížnost nesprávné právní posouzení v tom, že soud nalézací vzal za podklad svého výroku o přemrštěnosti ceny, za selata požadované a přijaté, maximální cenu 30 K za 1 kg, jakkoli v době, kdy stěžovatelka selata prodala, maximální ceny nebyly více v platnosti. Jest ovšem pravda, že ceny tyto byly nařízením vlády republiky Československé ze dne 2. června 1919 čis. 284 sb. z. a n. zrušeny. Než okolnost ta nevylučuje, by tyto maximální ceny, stanovené teprve nařízením vlády ze dne 6. března 1919 čis. 116 sb. z. a n., šetříc svěstomých průměrných cen pěstitelových, nemohly být s hlediska § 20 cis. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z. i po svém formálním zrušení způsobilým měřítkem pro posouzení cen, požadovaných tak krátce po jich zrušení. V případech, jako v tomto, kdy ceny ty byly překročeny tak křiklavě, stačí již porovnání cen požadovaných s těmito cenami ku spolehlivému zjištění, že ceny požadované byly zřejmě přemrštěné, to tím spíše, ana obžalovaná nějaké zvláštní kvality selat se nedovolávala, a při sestavení soudu lichevního již i vlastní zkušenost soudců poskytuje jim možnost, aby se spolehlivě vyslovili o zřejmé přemrštěnosti cen zboží tak běžného bez provádění zvláštních důkazů.

Čís. 190.

Padělání peněz a cenných papírů. Súčastní-li se padělání důvěrník policie, jest třeba přesně zjistiti, od kterého okamžiku přestal jednat v pouhém úmyslu usvědčiti pachatele.

(Rozh. ze dne 15. května 1920, Kr I 181/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalované Markety W. do rozsudku krajského jako výjimeč-

ného soudu v Liberci ze dne 27. února 1920, pokud jim byla uznána vinnou zločinem dle §§ 1 a 12 zákona ze dne 22. května 1919. č. 269 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by jí znovu projednal a rozlodi.

Důvody:

Zmateční stížnost bere v odpor odsouzení obžalované pro zločin dle § 1 zák. ze dne 22. května 1919 čis. 269 sb. z. a n. z důvodů zmátečnosti čis. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Rozsudek soudu prvé stolice spokojuje se ve svých důvodech s tím, že praví, že obžalovaná, která konala služby konfidentské a byla proto původně bezelstnou, dopustila se zločinu v tom okamžiku, kdy se zúčastnila okolkování, pokud se týče kdy přijala bankovky, jež byly v její přítomnosti opatřeny nepravými kolky, a je později vydala, při čemž jednala samozřejmě v přímém dorozumění se Ž. a prostřednictvím tohoto v nepřímém dorozumění s jeho předchůdci, a odmítá hájení se obžalované, že učinila o okolkování sdělení vojenské policii a předpokládala proto souhlas této s vydáním falešných peněz. Ježto dorozuměním jest dle správného výkladu jen dohoda, dle níž se slíbí pachateli nějaká pomoc před činem nebo po činu nebo se s ním učiní úmluva ohledně zisku z činu trestného (§ 5, odst. 2 tr. z.), dlužno vyloučiti dorozumění s pachateli u obžalované potud, pokud jednala ve funkci důvěrnice vojenské policie. Třeba tedy především zjistiti, od kterého okamžiku přestala obžalovaná jednat v pouhém úmyslu, usvědčiti pachatele a opatřiti důkazy o jejich trestné činnosti, a rozhodla se, svým jednáním činnost pachatelů podporovati nebo z ní si zisk opatřiti, stalo-li se tak již v době, kdy se zúčastnila kolkování bankovek, nebo když přijala bankovky opatřené nepravými kolky, či teprve, když vydávala bankovky tyto, beze zlého úmyslu přijaté. Jen kdyby bylo zjištěno, že obžalovaná pojala zlý úmysl shora blíže vytčený dříve, než padělané peníze (bankovky opatřené nepravými kolky) se dostaly do rukou jejich jako důvěrnice vojenské policie, mohlo by se mluvíti o zločinu dle § 1 cit. zák., poněvadž by se tím okamžikem úmysl obžalované, přispěti ku provedení trestného činu, pokud se týče nabýti z něho zisku, obžalovaným Ž. u ní předpokládaný, sjednotiti se záměrem tohoto obžalovaného a uskutečnilo se dorozumění v cit. paragrafu vyžadované. Přijala-li obžalovaná dvě stokorunové bankovky, nepravými kolky opatřené bezelstně, t. j. v úmyslu odevzdati je vojenské policii, pak ovšem byl u ní řetěz osob, na činu samém zúčastněných, přetržen a tím padá nezbytná podmínka trestnosti dle § 1 cit. zák. Pojala-li pak obžalovaná dodatečně úmysl, bankovky, opatřené nepravými kolky, tedy peníze padělané, jež byla přijala ve své vlastnosti jako důvěrnice vojenské policie, dále vydávati, nejednala již v dorozumění s padělatelem neb osobou jinak na činu zúčastněnou, nýbrž zcela neodvisle od činnosti osob těchto, na vlastní pěst, mohla by tedy být trestnou jen dle § 4 cit. zák. Právem tudíž vytýká zmáteční stížnost jednak, že nebyly uvedeny důvody pro rozhodné výroky, totiž že a od které doby nejednala obžalovaná jako konfidentka, tedy beze zlého úmyslu, a že vydání oněch dvou stokorunových bankovek, nepravými kolky opatřených, stalo se v dorozumění s ostatními pachateli (obrat, že stalo se tak »samozřejmě«, není přece žádným odůvodněním).

jednak že posouzení činnosti obžalované, započaté ve službách vojenské policie a teprve dodatečně jiným záměrem vedené, nelze označiti za právně bezvadné.

Čís. 191.

Predražování. I doutníky, vyrobené soukromě z tabákových náhražek, jsou předměty potřeby dle § 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z.

(Rozh. ze dne 17. května 1920, Kr II 61/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Huberta V. do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 23. ledna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23 č. 4 a přestupkem dle § 20 č. 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

Důvody:

Zmateční stížnost, výtýkajíc rozsudku jediný důvod zmátečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., spatřuje jej v tom, že nalézací soud uznal viržinky, tvořící předmět trestných činů, jimiž obžalovaný vinným uznán byl, za předmět potřeby, ač se jedná o t. zv. »pražské« viržinky, totiž doutníky, vyrobené soukromě z tabákových náhražek, v nichž tabáku vůbec není a které tudíž předmětem potřeby nejsou. Zmateční stížnost není odůvodněna. Dle § 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. jsou předměty potřeby věci movité, sloužící bezprostředně nebo nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Že tabákové kuřivo, jmenovitě i viržinky, erárního původu, předmětem potřeby je, zmáteční stížnost sama výslovně uznává. Této povahy nepozbývá však kuřivo, obžalovaným prodávané, proto, že se nejednalo o výrobky státního monopolu. Že by kuřivo to nebylo obsahovalo vůbec žádného tabáku, rozsudek nezjišťuje, i dlužno za to míti, že oné potřebě, jejímž ukojení kuřivo vůbec slouží, vyhověti způsobilé byly i viržinky, prodávané obžalovaným. Za neobvyčejného nedostatku kuřiva, který byl již v čas spáchaného činu (v prosinci 1918), sahali jmenovitě náruživí kuřáci k jakémukoliv zboží, přicházejícímu do oběhu jako kuřivo, bez ohledu na jeho původ a mnohdy i na jeho jakost, platíce při tom namnoze ceny, neodpovídající nikterak značnou výší svojí pochybné jakosti výrobků těch. Za těchto poměrů nabývá povahy předmětu potřeby i kuřivo, vyrobené soukromě ať aspoň z části z tabáku, nebo vůbec bez přísad tabákových, tedy i tabákové náhražky.

Čís. 192.

K pojmu krádeže ve společnosti (§ 174 II. a) tr. z.).

(Rozh. ze dne 21. května 1920, Kr I 232/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaných Marie Š., Marie K. a Marie Č. do rozsudku zem-

ského trestního jako výjimečného soudu v Praze ze dne 20. února 1920, pokud jim stěžovatelky uznány byly vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. lit. a), c) a 179 tr. z. a Marie Š. též dle § 176 II. lit. a) tr. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalované Marie Š. dovolává se jediného důvodu zmátečnosti dle § 281 č. 9 a) tr. ř., zdůrazňujíc, že není zjištěno, že by se byla domluvila o provedení celé krádeže, spáchané v různých po sobě jdoucích útocích, a že neučinila více, než že jeden ukradený pytel s cukrem spolu s obžalovanou, Marií K., do bafochu přesypala a pak hned domů odnesla tak, že o tom, co pachatelé druží potom ještě vykonali, nevěděla. Právem prý lze jí tedy přičítati k vině jen zlý úmysl, pokud se onoho cukru týče, a tedy jen krádež cukru resp. účastenství na krádeži jeho, takže, poněvadž hodnota jeho 2000 K nepřesahuje, bylo prý nesprávně použito zákona tím, že byla uznána vinnou zločinem krádeže všech, tedy i ostatních tehdy odcizených věcí v hodnotě 2000 K převyšující. Než rozsudek, zjistiť o všech obžalovaných, že se dohromady předem smluvili, že na krádež do K. půjdou, zjišťuje o obžalované Š. samotné dále, že mužskými pachateli ze skladiště ven vypesený ukradený cukr s další obžalovanou Marií K. z pytle do bafochu přesypaly a domů odnesly. Za činu samotného čekaly obžalované tři ženy, jak rozsudek rovněž zjišťuje, jen v nepatrné vzdálenosti od skladiště, z něhož věci byly odcizeny. Vším právem shlédať nalézací soud v této účasti obžalované Marie Š. na provedení činu skutkovou podstatu krádeže, spáchané ve společnosti dalších pachatelů jako spoluzlodějí, při čemž spoluzodpovědnost její vztahuje na odcizení všech tehdy odcizených, 2000 K převyšujících věcí movitých, vycházejíc ze správného názoru, že zmíněnou všeobecnou úmluvou založen byl u všech obžalovaných též úmysl, směřující k tomu, by oné noci byla jimi provedena bez obmezení na určité předměty majetkové krádež v továrně Ervína P. v K., načež pak vlastní činnost obžalovaných, z nichž mužové pytle s kradeným zbožím ze skladiště ven vynášeli, kdežto ženy přijímaly ukradené věci, se navzájem doplňovala takovým způsobem, že sluší každému z obžalovaných přičítati k vině krádež celou. Vždyť obžalované ženy, tedy i Š-ová, tím, že cukr, přesypavše jej do bafochu z místa činu odnesly, způsobily, že se touto prací nemusili omeškávati na činu účastnění mužové, kterým takto umožněno bylo odebrati se současně znovu do skladiště a v krádeži pokračovati, při čemž o různých po sobě jdoucích útocích, jak se o nich zmiňuje zmáteční stížnost, mluvíti nelze. Touto součinností obžalované ženy napomáhaly a přispívaly k tomu, by krádež vůbec snadněji mohla býti provedena a by mimo cukr ukradeny býti mohly i věci další, vyvinuly tedy takovou činnost, která zakládá u nich ohledně krádeže všech věcí spolupachatelství a činí je zodpovědnými za krádež tu v celém jejím rozsahu.

Zmateční stížnost obžalované Marie K. uvádí k důvodu čís. 5, § 281 tr. ř. mimo jiné též, že rozhodovací důvody rozsudku v odpor vzatého neoceňují doznání obžalovaných K-ové a Č-ové v jeho úplném znění, dle něhož prý jen věděly, že se muži chystají jíti ukrást cukr, jehož prý ale

byly odcizeny pouze dva pytle v ceně 570 K. Než pokud pak jde o námitku druhou, tu, jak bylo již uvedeno, rozsudek zjišťuje, že se všichni obžalovaní na provedení krádeže u P. umluvili, a jestliže se na jiném místě rozhodovacích důvodů mluví o tom, že obžalovaní byli v tom za jedno, že tu noc v P-ově továrně provedou krádež cukru, nelze to bráti vzhledem k důvodům v jich celistvosti doslovně a dokonce ne v tom smyslu, jakoby byl soud nalézací u obžalovaných zjistil úmysl obmeziti chystanou krádež právě snad jen na cukr. Jsouť pak všichni obžalovaní, z nichž žádný netvrdí, že by byla úmluva jejich výslovně omezena bývala v ten smysl, že ukraden má resp. smí býti pouze a výhradně cukr, zodpovědni za celý rozsah a výsledek krádeže stejně jakoby tomu bylo bývalo i v tom případě, kdyby, jak tomu zpravidla bývá, k nějaké úmluvě ohledně předmětu krádeže mezi nimi vůbec nebylo bývalo došlo. Vyjmouti lze z tohoto pravidla pouze ty případy, v nichž ten který pachatel proti výslovné úmluvě s jinými spolupachateli, kterou předmět krádeže předem přesně vymezen byl, činnost svoji rozšiřuje na věci, v takovéto úmluvě nezahrnuté. Těmito vývody vlastně již z největší části prokázána je bezpodstatnost zmateční stížnosti obžalované Marie K. i potud, pokud, uplatňujíc další důvod zmatečnosti dle § 281 č. 10 tr. ř., dovolává se toho, že její zlý úmysl, má-li se na zřeteli úmluva, jen na krádež cukru omezená, vztahovati se mohl právě jen na účast při krádeži cukru, dále toho, že na místě činu vlastně vůbec nebyla, že její účast obmezila se pouze na odcizení pytle s cukrem v ceně 305 K a že, nacházevši se po odnesení pytle toho doma, není spoluvinnou na krádeži ostatních věcí. Zbývá tu zdůrazniti pouze, že případnému požadavku, by se ten, komu se klade za vinu krádež ve společnosti, nacházel na místě činu nebo poblíž něho, plně vyhověno bylo tím, že se obžalovaná nacházela, jak zjišťuje rozsudek, jen v nepatrné vzdálenosti od místa činu tak, že, nehledě k pozitivní činnosti, kterou obžalovaná dle shora řečeného vyvinula, přispěla k provedení krádeže i tím, že pachatelé, kteří se do skladiště vlámali a odtud věci vynášeli, měli při tom následkem přítomnosti obžalované i druhých dvou obžalovaných žen jistý pocit zvýšené bezpečnosti, že nebudou při svém díle překvapeni, z něho vyrušeni.

Čís. 193.

Padělání bankovek kolků, spáchané před působností zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n.

I doznání obžalovaného v přípravném vyhledávání nebo vyšetřování lze zhodnotiti pro otázku důkazní, předpokládajíc, že při hlavním přelíčení bylo soudou řádně na vědomost uvedeno.

(Rozh. ze dne 27. května 1920, Kr I. 109/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti Otty H., Heřmana G. a Ludvíka M. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. ledna 1920, jímž byli tito stěžovatelé

uznání vinnými zločinem dle § 1 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska § 281 čís. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost Heřmana G. rozsudku především, že soud nalézací dal více váry údajům spoluobžalovaného H. v přípravném vyšetřování, za hlavního přelíčení změněným a obhajobě stěžovatelově v podstatných částech odporujícím, než obhajobě stěžovatelově, v mnohých směrech důkazy doložené. Při tom poukazuje stížnost na to, že doznání neb tvrzení spoluobviněného nejsou vůbec žádným průvodním prostředkem. Než trestní řád opustil vůbec v § 258, tr. ř. stanovisko zákonné theorie průvodní postaviv se na stanovisko volného uvažování důkazů. S tímto stanoviskem nesrovnává se však náhled zmateční stížnosti, jakoby soud obmezen byl na průvodní prostředky, v trestním řádu výslovně upravené. Průvodním prostředkem může býti každý prostředek, který jest způsobitým, aby z něho soudce nabýti mohl přesvědčení o pravdivosti té které závazné skutečnosti. Že prostředkem takovým může býti i výpověď spoluobviněného, jest na snadě, vyplývá ostatně zřejmě i z ustanovení prvního odst. § 252 tr. ř. Tomu nevádí předpis § 206 tr. ř., na nějž stěžovatel zvláště poukazuje, poněvadž upozorňuje soudce jen na to, že ani doznání obviněného nespruňuje jej povinnosti, pravdivost jeho blíže zkoumati. Jediným omezením soudce jest jen předpis prvního odstavce § 258 tr. ř., že smí míti zření jen k tomu, co v hlavním přelíčení bylo předvedeno. Z toho vyplývá zřejmě, že i doznání spoluobžalovaného za předběžného vyhledávání a vyšetřování jest přípustným prostředkem průvodním, jakmile přečtením neb předložením za hlavního přelíčení přivedeno bylo soudu nalézacímu na vědomost. Výtky zmateční stížnosti vymyká se tudíž z rámce § 281 čís. 5 tr. ř., spadajíc do oboru nepřípustného hrojení proti soudcovskému přesvědčení.

Po stránce meritální staví se zmateční stížnosti všech tří stěžovatelů, opírajíc se o § 281 čís. 10 pokud se týče i 9 a) tr. ř., na stanovisko, že odsouzení jich pro zločin padělání peněz dle § 1 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. vzhledem ku §§ 107 resp. 106 tr. z. jest právně pochybeným, tvrdíce, že stěžovatelé, nejde-li vůbec jen o přestupek důchodkový dle § 13 min. nař. ze dne 25. února 1919, č. 86 sb. z. a n., směli odsouzení býti toliko pro zločin podvodu dle § 199 d) neb 201 a) tr. z. po případě § 2, pokud se týče §§ 4 neb 5 zák. sb. z. a n., čís. 269. Pokud se týče tvrzení prv uvedeného budiž již zde na to poukázáno, že úmyslné rušení okolkovací akce dle § 15 min. nař. sb. č. 86 tvořilo by rovněž přestupek soudně trestný, ježto zvláštní případy, ohrožené tam pouze trestem důchodkovým nebo správním, nemohou přijíti v tomto případě vůbec v úvahu. Než i jinak dlužno označiti nikoli stanovisko zmateční stížnosti, nýbrž stanovisko rozsudku správním a zákonu vyhovujícím. Dle § 2 zákona ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n., jímž byl ministr financí zmocněn, aby provedl okolkování bankovek, stanoveno, že po skončeném okolkování mají bankovky, kolkované kolkem československé republiky, nucený oběh v území čsl. státu. U provedení zákona vyslovuje ministerské nařízení ze dne 25. února 1919, čís. 86 sb. z. a n. v § 8, že počínajíc 10. březnem 1919 není nekolkována bankovka již zákonným

platidlem na území československého státu. Též § 2 zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 sb. z. a n. jimž se upravuje oběh a správa platidel v československém státě a doplňuje zmocnění ministerstva financí, dané zákonem ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n., vyslovuje, že bankovky, označené ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919 č. 84 sb. zák. a nař., jsou, pokud nebudou vyměněny za jiná platidla, zákonným platidlem a jest stát i kdokoliv jiný povinen přijímat je při placení v jmenovité jich hodnotě. Vyslovuje pak dále § 3 zákona, že neoznačené bankovky rak.-uherské banky, pokud ministr financí ohledně některých druhů přechodně jinak neustanovil — přestávají býti zákonným platidlem. Ze shora uvedených předpisů však vyplývá zřejmě nesprávnost tvrzení stížnosti o významu bankovkových kolků, jako pouhého prostředku k označení těch bankovek rak.-uherské banky, jež mají míti budoucně nucený oběh v oblasti republiky Československé pokud se týče potvrzení, že zaplacen byl poplatek okolkovací. Dle těchto předpisů stal se kolek zákonem ze dne 25. února 1919 č. 84 sb. z. a n. zavedený, pro oblast československého státu podstatnou součástí veřejných úvěrních papírů, majících platnost mincí. Jest proto na snadě, že padělání kolků za účelem, aby jimi byly neokolkované bankovky okolkovány a do oběhu dány, pokud se týče opatření takovýchto padělků za účelem uvedeným, opodstatňuje všechny náležitosti spoluviny na padělání veřejných papírů úvěrních ve smyslu § 107 tr. z. Nalepení pak tohoto falšovaného kolků na neokolkovanou bankovku rak.-uherské banky jest paděláním peněz československých. Již dle starého zákona trestního nelze tudíž správným uznati tvrzení, že by zjištěná činnost stěžovatelů spadala pouze pod hledisko zločinu podvodu ve smyslu § 199 a) tr. z. a nebylo třeba zvláštního ustanovení § 12 odst. 2, by se kolkům bankovkovým dostalo vyšší ochrany zvláštních předpisů o padělání peněz vůbec. Poukazují-li zmateční stížnosti na různá ustanovení, z nichž vyplývá, že přestaly-li neokolkované bankovky býti zákonným platidlem v oblasti československého státu, nepřestaly býti platidlem vůbec a měly v době činu i určitou kursovní hodnotu, z čehož ve spojení se skutečností, že bankovka sama nalepením falešného kolků nebyla padělána, odvozují, že tu není případu § 106 tr. z. vůbec, tedy přehlízejí, že stěžovatelům nebylo se zodpovídati z padělání bankovek rak.-uherské banky, nýbrž z padělání českoslov. okolkováných bankovek, pokud se týče spoluviny na něm dle § 107 tr. z. Jak posuzovati by bylo neoprávněné nalepování pravých kolků bankovkových na rakousko-uherské bankovky, netřeba tuto řešiti, poněvadž činnost taková v konkrétním případě vůbec nepřichází v úvahu. Pravda jest ovšem, že druhý odstavec § 13 min. nař. ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n. neřeší otázku, spadá-li falšování kolků bankovkových pod předpisy II. hlavy, neb pod jiná trestní ustanovení všeob. trestního zákoníka. Avšak otázku tu nelze též řešiti ve prospěch stěžovatelů ze skutečnosti zvláštního předpisu § 12, odst. 2 zák. ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. Předpis tento odůvodněn jest dostatečně snahou, by padělání kolků, jež dle dosud platného zákona přicházelo v úvahu pouze jako pořízování prostředku, sloužícího ku padělání úvěrních papírů, postaveno bylo se stanoviska trestnosti na roveň padělání těchto papírů samých. Nesprávné jest též tvrzení zmateční stížnosti, že zákon ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. vydán byl dle důvodové zprávy proto, ježto vše-

obecných ustanovení trestního zákona na nové případy, zejména případ falšování kolků nebylo lze použiti a ustanovení zákona trestního ve směru tom byla příliš mírná. Tvrzení to obmezuje důvodová zpráva výslovně na trestní zákon uherský, který ovšem neposkytuje dostatečné záruky pro patřičné potrestání padělání kolků, poukazující na to, že trestní ustanovení, jež novým zákonem mají býti zavedena, jsou vůči dosavadě platnému trestnímu zákonu pro bývalé země rakouské v leckterém ohledu mírnějšími. Proto také správným jest dle zásady čl. IX. úvoz. zák. ku trestnímu zákoníku použití zákona nového na skutky stěžovatelů, spáchané před vstoupením jeho v platnost, jestliže tyto, jak shora došlo, obsahovaly veškeré známky § 106, pokud se týče § 107 tr. z. Ježto byly tu podmínky trestnosti dle § 108 tr. z., jest trest dle § 1, odst. 1 nového zákona vůči trestu dle § 108 tr. z. patrně mírnějším. Bylo-li však použití na skutek stěžovatelů ustanovení zákona nového, pak musilo se to státi též ohledně předpisu § 12, odst. 2 tohoto zákona, pokud toto vůbec může přijíti v úvahu, ježto v tomto případě jde o skutečné padělání českoslov. papírových peněz pomocí padělaných kolků.

Čís. 194.

Padělání peněz a cenných papírů. Osobou, jinak na činu účastněnou (§ 1) jest nejen ten, kdo byl účastněn na padělání peněz, nýbrž i ten, kdo po dohodě spolupůsobil při udávání padělaných peněz. Udáváním padělaných peněz jest všeliké, soukromoprávně závažné jednání, jímž dostávají se padělky z držby osoby jedné do držby osoby jiné. Dorozuměním jest všeliká dohoda, vyjadřující srovnalou vůli za účelem, dle zákona trestným.

(Rozh. ze dne 27. května 1920, Kr I 139/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 6. února 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle § 1 a 12 zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Provádějíce důvod zmatečnosti dle čísla 10 § 281 tr. ř., vycházejí veškeré zmateční stížnosti z náhledu, že nalézací soud nesprávně podřadil jednání obžalovaných pod pojem spolupůsobení při udávání padělaných kolků, uvedených v zákoně ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n., v dorozumění se s pachatelem neb osobou jinak na činu účastněnou. Zmateční stížnosti v podstatě souhlasně dovozují, že činem, na němž musí býti zúčastněna osoba, s níž se ten který obviněný dorozuměl, by mohl býti uznán za své spolupůsobení při udávání padělaných bankovkových kolků vinným dle § 1 cit. zák., může býti jen padělání peněz resp. kolků a že není správným náhled soudu nalézacího, dle něhož sluší činem tím rozuměti jak padělání samo a spolupůsobení při něm, tak udávání padělků a spolupůsobení při tomto udávání. Poněvadž pak v tomto případě nebyla zjištěna osoba padělatele kolků, jimiž obžalovaní obchodovali, a rovněž

se ani v rozsudku nepředpokládá, že obžalování při padělání těchto kolků nějak spolupůsobili, nedostává se prý v tomto případě ke skutkové podstatě zločinu dle § 1 cit. zák. oně náležitostí, jež záleží v dorozumění se udavatelem nepravých kolků s pachatelem neb osobou jinak na činu účastněnou. Neudržitelnost náhledu, zastávaného ve stížnostech zmátečnických, je patrna již z toho, že žádná ze stížností není s to, by pro své stanovisko uvedla doklady a důvody takové, by plytkost jejich nebyla zřejmou na první ráz. Tak vychází zmáteční stížnost obžalovaného T. z předpokladu, že nový zákon o padělání peněz a cenných papírů nepřevzal ve skutkové podstatě § 1 ustanovení § 109 tr. z. v celé jeho šíři, pokud totiž ustanovením tím byla vyslovena trestnost udávání padělaných veřejných papírů, jež mají platnost peněz, v dorozumění se s jiným účastníkem (nesúčastněným na padělání samém), a že trestnost udávání padělků v takovémto dorozumění se přesunula do ustanovení § 4 cit. zák. Zmateční stížnost Emila H. rovněž jen tvrdí, že výklad, dávaný zákonnému terminu »čin« v textu § 1 cit. zák. soudem nalézacím, jest extensivní a že je jasno, že slovem tím míněn býti může jen čin padělatelův, poněvadž prý výraz ten nemůže míti ve spojení »neb osobou jinak na činu účastněnou« jiného, dále sahajícího významu, nežli má ve spojení, přicházejícím v řadce předchozí. Přičilo by se prý dále zajisté úmyslům zákonodárcovým trestati s přísností § 1 stejně jako spoluvinníka padělatelova také každého, kdo jest ve zcela volném spojení s osobou, která padělané peníze udávala. Činnost takovýchto udavatelů že je trestna jen dle § 4 cit. zák. Stejně argumentují zmáteční stížnosti Markéty A. a Emila W. Z důvodové zprávy k osnově zákona o padělání peněz a cenných papírů (tisk čís. 974/1919) je patrna, že příčinou nové úpravy tohoto oboru trestních předpisů nebylo nic jiného, nežli znění XI. hlavy druhého dílu uherského trestního zákona s příslušnými změnami, zavedenými §§ 39 až 42 trestní novely zák. čl. XXXVI z roku 1918, jež jak skutkovými podstatami stanovených tam deliktů a jejich kvalifikací, tak zvláště tresty na ně určenými bylo v nápadně neshodě s právním stavem, plativším v kdysi předlitavské části území republiky Československé dle XI. a XII. hlavy prvního dílu rakouského zákoníka trestního. Mezi obojím zákonným stavem hledán a nalezen kompromis. Textací přiblížen nový zákon zákonu uherskému, vyznačujícím se větší soustředěností a stručností, aniž však opuštěn některý z trestních zákazů vyslovených zákonem rakouským, ba naopak trestné skutkové podstaty rozmnoženy zejména o zákazy obsažené v §§ 5 a 6 nového zákona. Zákonné sazby trestní oproti ustanovením zákona uherského podstatně byly zvýšeny, leč v celku na míru nižší, nežli stanoveny byly zákonem rakouským. Co do udávání padělaných, porušených a zfalšovaných peněz rozeznává osnova trojí případ. Kdo je udává v dohodě s pachatelem neb osobou účastnivší se trestného činu, je trestný jako pachatel, třeba se s ním dohodl až po činu. Kdo je udává, nedohodnuv se s pachatelem nebo jeho spoluvinníkem neb účastníkem, na př. je zdědiv neb je naleznuv, dopouští se zvláštního činu, na nějž je určen menší trest. Kdo pak udává nepravé peníze, kterými bylo jemu samému placeno, dopouští se pouhého přečinu. Ustanovení o udávání peněz vyňala tedy osnova z předpisu rakouského zákona o podvodu, kam svou podstatou vlastně ani nepatří. Podstata tohoto činu je posunutí padělku v jeho oběhu a tím ohrožení zájmů veřejných. Úmysl,

druhého padělkem poškoditi, je vedlejší a není podstatnou náležitostí trestnosti, neboť ta nepomíjí, i když tu tohoto úmyslu není, když na př. vědomě smění padělané peníze za drobné, rovněž padělané. V uherském trestním zákoně, právě jako v jiných novějších zákonech, je ustanovení udávání padělků částí předpisů o padělání peněz vůbec. Osnova, touto zprávou provázená, stala se pak s datem ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n. zákonem. Ze znění této důvodové zprávy a z druhé věty úvodního odstavce čl. I. cit. zák. je tedy především patrna, že § 4 cit. zák. je nahrazen pouze zrušený zároveň předpis o zločinu podvodu ve smyslu § 201 lit. a) tr. z., že však v každém udávání padělků (peněz nebo kolků; § 12 cit. zák.) leží posunutí padělku v jeho oběhu a tím ohrožení zájmů veřejných a že za čin zvláštní, na nějž je určen trest menší (§ 4 cit. zák.) lze udávání padělků (vědomě za pravé) uznati jen, děje-li se toto udávání bez dohody s pachatelem neb jeho spoluvinníkem neb účastníkem, na př. co do padělků zděděných, nalezených, ukradených a pod. Kdo však udává padělky v dohodě s pachatelem (trestného činu) neb osobou účastnivší se trestného činu, je trestný jako pachatel. Tím potvrzen je výklad slov zákona v druhém případě prvního § cit. zákona, odůvodněný ostatně již zněním zákona, dle něhož dopouští se zločinu, kdo jakkoli spolupůsobí při padělání peněz (kolků § 12) nebo jich udávání, dorozuměv se ať před činem či po činu, s pachatelem neb osobou jinak na činu účastněnou. Neboť, uváží-li se, že zákaz § 109 tr. z., dle něhož byl stejně jako padělatel a spoluvinník na padělání trestným i účastník, kdo totiž, dorozuměv se ať před paděláním, či při něm nebo po něm s padělatel, spoluvinníkem nebo jinými účastníky, udal padělané veřejné papíry úvěrní mající platnost peněz, nebyl opuštěn, nýbrž jen v § 1 al. 2 cit. zák. v jedno shrnut se zákazem, vysloveným dříve v § 107 tr. z., se zákazem jakéhokoliv i nejvzdálenějšího, byt i bezvýsledného spolupůsobení k padělání peněz, že bankovkové kolky jsou prostředkem padělaných peněz, jež je jako zločin trestno, děje-li se, by padělky byly udány za pravé, že stát má samozřejmě svrchovaný zájem na tom, by padělky kolků, jež kdykoliv a v rukou kohokoliv mohou se státi prostředkem takového padělání peněz, vůbec se ve styku soukromoprávním nevyskytovaly a proto právě propůjčuje jim § 12 cit. zák. povahu samostatného předmětu skutkových podstat deliktů cit. zákonem vytčených, by jakýkoliv, posuň jejich v oběhu mohl postihnouti zákazem trestním i bez ohledu na to, jde-li při udávání padělaných kolků o spolupůsobení při konkrétním padělání peněz, — je zřejmo, že činem ve smyslu 2. případu § 1 cit. zák. je nejen čin toho, kdo sám padělá peníze nebo kolky, nebo kdo na padělání peněz nebo kolků byl jinak účastněn, nýbrž i čin toho, kdo jakýmkoliv způsobem (ve stejném nejširším rozsahu) sám spolupůsobil ať při udávání, ať při padělání peněz nebo bankovkových kolků. Udáváním dlužno pak ve shodě s výrazem v citované osnově voleným vyrozumívati, veškeré posouvání padělku v oběhu, tedy veškeré soukromoprávně relevantní jednání, jímž se padělky dostávají z držení osoby jedné do držení osoby jiné. Dorozuměním se konečně ve smyslu citovaného místa v zákoně je jakákoliv dohoda o předmětu, na nějž se vztahovala činnost spadající pod hledisko padělání nebo udávání, resp. spolupůsobení při něm, zejména tedy vše, co zakládá náležitosti smlouvy vůbec a smlouvy kupní nebo mandátní, jež in concreto přicházejí v úvahu, zvláště. Jen originerní způsoby nabý-

vací nespadaají pod hledisko dorozumnění se. Tím dovedena je správnost právního pojetí zmíněného ustanovení zákonného soudem nalézacím a nepoužitelnost ustanovení § 4 cit. zák. na jednání obžalovaných, z nichž dle zjištění rozsudkových obžalovaný Arnošt T. na dvakrát dovezl ze Žitavy v Sasku do Liberce 300 jednokorunových kolků, o nichž věděl, že jsou padělané, (čímž již spáchal zločin dle § 1 případ 3 cit. zák., takže vývody jeho zmateční stížnosti k čís. 10 § 281 tr. ř. již z tohoto důvodu jsou nezávažné), tyto, v Žitavě od jakéhosi Sch. k žádosti H-ově koupené kolky odevzdal obžalovanému Emilu H-ovi, jenž — věda dle zjištění, že kolky jsou padělané — první část jich poslal po Ferdinandu P. obžalovanému Emilu W., jenž je byl u něho objednal a jemu zaplatil za ně zatím 5000 K, načež Emil W. tyto kolky, jejichž padělanost mu byla známa, předal spoluobžalované Markétě A., od níž za ně dostal splátku zatím 2000 K; Markéta A. byla pak zatčena při pokusu tuto první partii padělaných kolků odevzdati Anně H. Druhou část padělaných kolků T-emu dovezených převzal Emil H. a odevzdal je — nezastav Emila W. — proň P-ovi s příkazem, by je W-ovi doručil. Veškeré tuto uvedené jednotlivé činnosti jmenovaných obžalovaných spočívaly dle zjištění rozsudku na předchozích jednáních a znamenaly splnění dotýčných úmluv mezi jednotlivými obžalovanými, jejichž předmětem bylo zaopatření si padělaných kolků za účelem prodeje jich se ziskem Anně H., resp. jejímu mandantovi. Že v takovém jednání spočívá udávání padělek, stížnosti zmateční ani nepopírají, a že dohody naznačeného obsahu mezi obžalovanými naplňují pojem dorozumnění se mezi nimi, nemůže být pochybnost.

Čís. 195.

Zpronevěry se dopustí, kdo zcizí věc, již svěřil mu vlastník se zmocněním, by na věc jako zástavu opatřil si peníze.

(Rozh. ze dne 27. května 1920; Kr II. 120/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Valtera H. do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 16. dubna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku důvod zmatečnosti dle čísla 9 lit. a) § 281 tr. ř. dovozuje, že zjištěný děj nespadá pod pojem zpronevěry ve smyslu § 183 tr. z., poněvadž jednak boutony byly prodány Louisem Z. a nikoli obžalovaným; a to v době, kdy obžalovaný neměl jich již ve své detenci, jednak že vůbec nebyly mu svěřeny ve smyslu § 183 tr. zák. poněvadž byly mu odevzdány k zastavení, tedy k přenesení detence jich na věřitele, kdežto svěřením předpokládá detenci na straně toho, jemuž věc se svěřuje, jednak, že obžalovaný si nepřivlastnil ani za sebou nezadržel předmětu jemu svěřeného, kdyžžte výtěžek z pro-

deje boutonů vložil do obchodu, jehož majitelkou byla soukromá účastnice. K vývodům zmateční stížnosti nelze se připojit. Pokud jde především o otázku, byly-li boutony, o něž se jedná, obžalovanému svěřeny, dlužno k ní přisvědčiti, poněvadž za svěřenou ve smyslu § 183 tr. z. sluší pokládati věc, jež v detenci majitelovu dostane se z vůle do- savadního držitele na podkladě dohody, podle níž majitel má věci v určitém směru naložiti. To plyne ze systematicky trestního zákona připínajícího ustanovení o zpronevěře k ustanovením o krádeži, čímž vyniká rozdíl skutečného poměru pachatelova k předmětu jeho deliktu. Kdežto při krádeži zloděj, aby mohl pro svůj užitek věci cizí naložiti, musí porušiti cizí držení, musí věc z držení cizího a bez přivolení držitelova teprve odníti, nakládá zpronevěřitel jako svojí věcí, jež z vůle oprávněného v jeho detenci již se nalézá anebo alespoň detenci tou z vůle oprávněného prošla. V poměru mezi oprávněným a tím, jemuž byla do detence odevzdána, nepřestává pak věc býti svěřenou a tedy způsobitelným předmětem zpronevěry, vyšla-li z detence toho, jemuž byla svěřena na podkladě právě oné dohody mezi ním a oprávněným, jež vedla k odevzdání věci do detence, tedy zejména v mezích uděleného mandátu. Nepřipouštěl-li tedy základní poměr mezi oprávněným a novým detentorem i po oprávněném přenesení detence věci jím na detentora dalšího (zástavního věřitele) takové ingerence prvního detentora na věc, jež znamená nakládání věci jako vlastní, osobování si quasivlastnických dispozicí proti vůli osoby oprávněné, nelze uznati, že by posléze zmíněná činnost prvního detentora nespadała pod pojem zpronevěření ve smyslu § 183 tr. z. V případě přítomném je zjištěno, že Magdalena V. odevzdala obžalovanému mimo jiné brilliantové boutony, o něž jde, za tím účelem, aby je zastavil a tak nabyl peněz ku převzetí obchodu. Tímto okamžikem byly boutony obžalovanému svěřeny, poněvadž přešly od osoby oprávněné v jeho detenci na podkladě dohody o tom, jak obžalovaný má, resp. smí boutony naložiti. Vlastnosti věci svěřené pak v poměru k obžalovanému nepozbyly boutony tím, že jimi obžalovaný naložil ve smyslu zmocnění uděleného jemu Magdalenou V-ovou, již bylo arci počítati s tím, že obžalovaný přenesl detenci šperků na svého věřitele, který mu na ně půjčí peníze, ba i s možností exekučního prodeje šperků těch pro případ nevyplacení pohledávky. Než boutony nebyly prodány u výkonu práv zástavního věřitele, nýbrž obžalovaným samým (prostřednictvím Louise Z.) z volné ruky. K takovému prodeji obžalovaný Magdalenou V-ovou oprávněn nebyl, přistupuje k prodeji boutonů obžalovaný překročil mandát jemu V-ovou udělený, porušil povinnost věrnosti oproti V-ové a to způsobem, v němž není jen nesplnění závazků, oproti V-ové převzatých, resp. jímž založena nejen povinnost, nahraditi jí škodu, jedním jeho povstalou, nýbrž jenž pro svůj ráz činí jednání jeho trestným dle § 183 tr. z., poněvadž v něm spočívá osobování si a výkon quasivlastnických dispozicí předmětem svěřeným. V tom právě záleží přivlastnění si předmětu svěřeného, jímž jest právě předsevzetí činu, zbavujícího oprávněnou osobu vlastnictvím, jakožto výron vůle nakládati věci tak, jak dle práva občanského (§ 354 ob. z. obč.) přísluší jen vlastníkovu. Nevyžaduje se naproti tomu k pojmu přivlastnění si, by byl pachatel měl z činu svého majetkový užitek, poněvadž vlastník může z důvodů svého vlastnictví nakládati jeho předmětem i ve svůj neprospěch (§ 362 ob. z. obč.). Proto

těž bylo by lhosejtno, kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný valutu za prodané boutony obrátil ve prospěch obchodu na vypůjčené peníze koupeného. Rozsudek ostatně nic takového nezjišťuje, naopak zjišťuje, že obžalovaný z obchodu, jenž byl veden na jméno jeho a jež dle spisů obžalovaný postoupil Magdaleně V-ové do vlastnictví teprve dávno po prodeji boutonů, sám se svou rodinou žil. Stížnost přehlíží, že neklade se obžalovanému za vinu způsob, jak naložil výtěžkem za prodané boutony, nýbrž prodej svěřených boutonů jakožto úkon přivlastnění si a zadržení si jich za sebou.

Čís. 196.

Pro trestnost křivého svědectví (§ 199 lit. a) tr. z.) jest lhosejtno, zda týkalo se okolností rozhodné či nerozhodné.

(Rozh. ze dne 28. května 1920, Kr. I. 122/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalované Josefy K. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. listopadu 1919, jímž byla uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199 lit. a) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti výroku, odsuzujícímu stěžovatelku pro zločin podvodu dle § 197, 199 a) tr. z., zmáteční důvod § 281 čís. 10 tr. ř. — správně § 281 čís. 9 a) tr. ř., poněvadž stěžovatelka dovolává se úplného sprostění viny. Není však odůvodněna. Právně pochybeným shledává stížnost odsouzení pro zločin podvodu proto, poněvadž za nepravdivou uznaná svědecká výpověď stěžovatelčina, že v době, kritické pro zrození dítěte, se žádným jiným mužem krom Václ. E. nesouložila, jest pro rozhodnutí jak v trestní věci dle § 144 tr. z. tak i v paternitním sporu s Václavem E. úplně bezpředmětná a nerozhodná, ba neměla prý dotýčná otázka býti vůbec položena pokud se týče přípustěna. Neutrpl prý proto stát a nemohl utrpěti újmy na svém právu vykonávati spravedlnost ani tehda, kdyby dotýčná výpověď obžalované bývala nepravdivá. Než zákon zavazuje v § 165 a násl. tr. ř. bezpodmínečně svědka, by před soudem pravdu a nic jiného než pravdu seznal. Též § 199 a) tr. z. tresce křivé svědectví před soudem jako zločin podvodu, bez rozdílu, týkalo-li se okolností rozhodné čili nic. Nelze proto se stanoviska trestnosti rozlišovati mezi křivým svědectvím ohledně okolností rozhodné neb nerozhodné, to tím méně, poněvadž při zásadě volného uvažování důkazů nelze často vůbec rozhodnouti, pokud ta neb ona výpověď svědkova měla či neměla vlivu na rozhodnutí soudcovo a každá vědomá nepravda svědkova před soudem alespoň ohrožuje výkon spravedlnosti. A byt i v tomto případě nebylo lze popírati, že okolnost, zda svědkyně v době kritické s jinými osobami mužskými tělesně obcovala čili nic, neměla ani v trestní věci pro zločin dle § 144 tr. z. ani ve sporu paternitním přímou významu rozhodujícího, nelze odepřítii jí významu nepřímého, pro rozhod-

nutí, ať již ve směru posouzení osoby svědkyně nebo její věrohodnosti. Jestliže tedy svědkyně před soudem křivě svědčila, byla právem uznána vinnou zločinem podvodu a bylo zmáteční stížnost jako právně pochybenou zavrhnouti.

Čís. 197.

»Střelení na postrach« byt i jen z ručnice, na slepo nabitě jest »násilím« ve smyslu § 190 tr. z.

(Rozh. ze dne 28. května 1920, Kr. I. 291/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství v Chebu do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Chebu ze dne 22. března 1920, pokud jím byl obžalovaný Jan H. a spol. uznán vinnými zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 174-I a), 174-II a), c), 179 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a odkázal vše prvému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje v písemném provedení číselné důvody zmátečnosti podle § 281 čís. 9 a) a 10 tr. ř., věcně však důvody zmátečnosti čís. 5 a 10 § 281 tr. ř. a brojí proti rozsudku, pokud jím byli obžalováni v odst. I uznáni vinnými místo zločinem loupeže dle §§ 190, 192 tr. z., na něž zněla obžaloba, toliko zločinem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 174 I. a), II. a), c), 179 tr. z. Zmateční stížnost je odůvodněna. Soud vyloučil kvalifikaci činu jako zločinu loupeže, poněvadž obžalovaným chyběl úmysl, učiniti někomu násilí, by se mouky ve mlýně zmocnili. Výrok ten odůvodňuje soud v rozsudku tím, že obžalovaní nejsou místních poměrů znali, nemohli tušiti, že ve světnici, do níž se vloupali, jsou lidé, že zbraně nevzali sebou v úmyslu, by činili někomu násilí, nýbrž toliko, by stříleli na postrach.

Než právě z tohoto odůvodnění vychází na jevo právní omyl soudu, jenž neshledává v pouhém »střelení na postrach« násilí, jakkoli zákon výslovně praví, že násilí může se státi skutečným ublížením nebo jen polhrůžkou, střelení na postrach však patrně obsahuje výhrůžku zastřelením osobám, mlýn obývacím, pakli by měly snad úmysl lupičům v odebrání mouky brániti. Na tom nemění ničeho okolnost, že střeleno bylo toliko zbraněmi pouhým prachem (na slepo) nabitými, poněvadž skutečnost ta známa byla pachatelům, ne však přepadeným, a otázku, hrozí-li nebezpečí, nutno posuzovati, jak správně praví zmáteční stížnost, ne s hlediska hrozícího, nýbrž ohroženého. Udávajíc pak obžalovaní sami, že H. a B. do pokoje každý jednou vystřelili, »by lidi zastrašili«, a že na cestě do mlýna bylo smlouveno střeliti do mlýna, by osoby tam se nacházející byly postrašeny a klidně se zachovaly. Nutno označiti alespoň pochybným, byl-li by soud nalézací, kdyby nebyl vycházel ze zmíněného mylného pojmání výrazu »násilí« a nenechal nepovšimnuta uvedená udání obžalovaných samých, dospěl též ku závěru, že obžalo-

vaným chyběl předem úmysl, někomu učiniti násilí za účelem zmocnění se mouky. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství dáti místo, rozsudek ve výroku v odpor vzatém a souvisejících s ním výrocích, iak shora naznačeno, zrušiti.

Čís. 198.

Soudové, rozhodující o náhradě škody za vyšetřovací vazbu, rozhodují ještě jako soudové trestní a nikoli snad jako pouzí orgánové justiční správy.

O stížnosti proti rozhodnutí okresního soudu o nároku na náhradu za vyšetřovací vazbu dle zákona ze dne 18. srpna 1918, čís. 318 ř. z., rozhoduje dle § 15. tr. ř. vrchní zemský soud.

(Rozh. ze dne 28. května 1920, Kr I 330/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti k zachování zákona právem:

Rozhodnutím krajského soudu v Jičíně ze dne 27. ledna 1920 č. j. porušen byl zákon v ustanovení § 13 odst. 2 tr. ř., rozhodnutí to se zrušuje a krajskému soudu se ukládá, by předložil stížnost státního zastupitelství v Jičíně proti usnesení okresního soudu ve Vrchlabí ze dne 22. srpna 1919 vrchnímu zemskému soudu v Praze k rozhodnutí.

Důvody:

V trestní věci Františka P. pro zločin podvodu, která vyhledávána byla u okresního soudu ve Vrchlabí a dle § 90 tr. ř. zastavena, aniž se s ní sborový soud byl zabýval, bylo usnesením okresního soudu ve Vrchlabí ze dne 22. srpna 1919 rozhodnuto, že Františku P. přísluší nárok na náhradu za nezaviněnou vazbu dle zákona ze dne 18. srpna 1918 čís. 318 ř. z. Proti tomuto usnesení podalo státní zastupitelství stížnost, o které rozhodl krajský soud v Jičíně usnesením ze dne 27. ledna 1920, vyhověv stížnosti v tom smyslu, že Františku P. náhrada nepřisluší. Proti tomuto rozhodnutí směřuje zmateční stížnost k zachování zákona. Soud zrušovací položil si především otázku, zda krajský soud v Jičíně učinil usnesení výše dotčené jako soud trestní, poněvadž jen, kdyby tomu tak bylo, lze uznati za přípustnou zmateční stížnost ve smyslu § 33 tr. ř. V tom směru bylo uváženo, že řízení podle zákona ze dne 18. srpna 1918 čís. 318 ř. z. těsně přiléhá k předchozímu trestnímu řízení a s ním souvisí, že skončené trestní řízení jest předpokladem řízení dle naznačeného zákona, že tedy soudové rozhodující o náhradě škody za vyšetřovací vazbu rozhodují ještě jako soudové trestní a ne snad jako pouhé orgány správy justiční. Nelze proto důvodně pochybovati o přípustnosti podané zmateční stížnosti. Ve věci samé dlužno souhlasiti s názorem generální prokuratury, že o stížnosti státního zastupitelství, vyhrazené v 3. odst. § 3 zákona ze dne 18. srpna 1918 čís. 318 ř. z., nesměl

rozhodovati sborový soud první stolice, ježto nešlo o nějaké opatření soudu ve věci přestupkové dle odst. 2 § 13 tr. ř., třeba že okresní soud dle § 3 odst. 1 zákona ze dne 18. srpna 1918 čís. 318 ř. z. byl povolán, by rozhodnul o povinnosti státu k náhradě škody. Také radní komora krajského soudu v Jičíně nebyla příslušnou rozhodovati o stížnosti státního zastupitelství, poněvadž přípravné vyhledávání bylo již skončeno a nešlo tedy o opatření soudu vyhledávacího za přípravného vyhledávání (§ 113 tr. ř.). Když tedy rozhodnouti nemohl o stížnosti státního zastupitelství ani sborový soud jako soud druhé stolice ve věcech přestupkových ani radní komora sborového soudu, náleželo rozhodnouti o ní podle § 15 tr. ř. vrchnímu zemskému soudu. Rozhodnutím krajského soudu v Jičíně byl tedy porušen zákon i slušelo proto podle §§ 33, 292 tr. ř. uznati jak výše uvedeno.

Čís. 199.

Všeobecný neurčitý nebo dokonce podmíněný slib pachatele, že škodu nahradí, nezaručuje mu beztrestnost dle § 187 tr. z.

(Rozh. ze dne 4. června 1920, Kr II 212/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Julie P. do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 21. května 1918, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 176 II. b) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 9 b) § 281 tr. ř. Namítá, že se obžalovaná stala beztrestnou tím, že se s poškozenou Marií M. vyrovnala, zavázavši se, že jí nahradí veškeru škodu, až se provdá, po případě ještě dříve, pošle-li jí matka peníze. Poněvadž se toto narovnání stalo dříve, než se vrchnost dověděla o činu, jest prý splněna podmínka beztrestnosti dle §§ 187 a 188 tr. z. Stížnost jest zřejmě neodůvodněna. Správně uvedl první soud, že pouhý slib pachatelův, že škodu nahradí, a to slib úplně neurčitý, poněvadž obžalovaná slíbila, že nahradí škodu, »až se provdá« nebo »své matce napíše a tato jí zašle peníze«, nevyhovuje požadavku § 187 resp. 188 tr. z. Narovnání dle § 188 b) tr. z. předpokládá, že pachatel převezme závazek, že nahradí poškozenému do určité doby veškeru škodu z krádeže a že závazku svému do stojí. V daném případě slíbila obžalovaná jen všeobecně, že nahradí škodu a to způsobem zcela neurčitým, až se provdá a podmíněným — pošle-li jí matka peníze, a závazku svému ostatně ani nedostála, poněvadž ještě ve zmateční stížnosti, 6 týdnů po vydání odsuzujícího výroku znovu slíbujíc, a zase jen všeobecně a neurčitě, že škodu nahradí.

Nejsou zde tedy předpoklady pro použití právního dobrodíní dle §§ 187 a 188 tr. z.

Na úřední osobě, jež koná službu, při tom však vyřizuje s pachatelem pouze soukromou záležitost, nemůže sice být spáchán zločin dle § 81 tr. z., ovšem ale zločin dle § 153 tr. z. Z okolností, že původně šlo o soukromou záležitost mezi úřední osobou a pachatelem, neplatí ještě, že setkání jich podrželo i na dále neslužební ráz.

(Rozh. ze dne 4. června 1920, Kr II 242/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 13. října 1919, pokud jím obžalovaný Jan Ž. uznán byl vinným pouze přestupkem dle § 312 tr. z. a obžalovaný Josef Š. pak sprostěn obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 81 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Neodůvodněna jest zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud, opírajíc se o § 281 čís. 5 tr. ř., vytýká rozsudku vnitřní rozpor, poněvadž na jedné straně zjišťuje, že strážník M. potupen byl obžalovaným Janem Ž. jako úřední osoba ve službě, zároveň však prohlašuje, že mezi strážníkem a obžalovaným nebylo žádného služebního výkonu, poněvadž prý obžalovaný strážníkovi vytýkal něco, co nemělo s úřední činností ani osobou tohoto jako veřejného zřízence nic společného, a strážník to také jako soukromou záležitost pojímal a vyřizoval. Není logicky nemožné a vyloučeno, že na jedné straně mohl být strážník u všeobecném výkonu své služby, kdežto na druhé straně mohl vyřizovati s obžalovaným záležitost soukromou způsobem neslužebním a chtěl obžalovaného, jak má soud za to, za ruku odvésti na radnici jen soukromě, za účelem soukromého vysvětlení. Výkon služby strážnickovy nečelil dle zjištění soudu nalézacího proti obžalovanému a nebylo tu služebního výkonu, jež by byl tento násilným svým protivěním mohl zmařit. Proto nelze též shledati zmateční stížnost odůvodněnou, pokud z důvodu § 281 č. 10 tr. ř. domáhá se odsouzení obžalovaného pro zločin dle § 81 tr. z., protože rozsudek zjistil, že strážník byl v době násilného útoku obžalovaného ve službě. Ovšem ale právem vytýká zmateční stížnost, že mělo soudem alespoň býti vzato v úvahu odsouzení pro těžké poškození na těle dle § 153 tr. z., když byl strážník při útoku obžalovaného, jak zjištěno, lehce ve tváři poškozen. Byl strážník veřejným úředníkem, vykonávajícím své povolání, a tudíž předmětem ochrany § 153 tr. z. K odsouzení obžalovaného soudem zrušovacím nestačí však dle § 288 č. 3 tr. ř. skutková zjištění rozsudku po stránce subjektivní, ježto není zjištěno, že poškození strážnicko bylo se strany obžalovaného úmyslné a nestalo-li se snad bez jeho vůle toliko nahodilým zasažením. Proto bylo rozsudek ohledně Jana Ž. ku zmateční stížnosti státního zastupitelství zrušiti, a věc k opětovnému projednání a rozsouzení první stolicí vrátiti. Ohledně obžalovaného Josefa Š., jemuž kladeno za vinu, že obžalovaného Jana Ž. strážníkům

M-ovi a K-ovi násilně vytrhoval, vynesl nalézací soud výrok osvobuzující od obžaloby dle § 81 tr. z. důsledkem svého zjištění, že vystoupení strážníka M-y vůči Janu Ž. bylo povahy soukromé, čímž byla prý vyloučena též skutková podstata jakéhokoliv trestního činu obžalovaného Š-a. Výrok ten jest však právně mylným a právem proto odporuje mu zmateční stížnost státního zastupitelství z důvodu § 281 č. 9 a) tr. ř. Jak rozsudek zjišťuje, přivolal si strážník M., byv ve výkonu své služby obžalovaným Janem Ž-em, byť i z podnětu soukromého, napaden a týrán, na pomoc strážníka Heřmana K., by mu přispěl v obraně proti útoku obžalovaného Ž-a. Zda-li však tato obrana ve službě napadeného strážníka M-ky, při níž teprve k násilnému vytrhování obžalovaného Ž-a z rukou strážníků obžalovaným Josefem Š-em došlo, nebyla již úředním výkonem strážnickovým, čelícím proti obžalovanému Ž-ovi, jehož násilné zmaření mělo zasažení obžalovaného Š-a přivésti, nelze ovšem na základě kusých skutkových zjištění v rozsudku tvrditi. Jen následkem nesprávného právního posouzení z důvodu, že původně jednalo se o soukromou záležitost mezi strážníkem M-ou a obžalovaným Janem Ž-em, vyloučil rozsudek na témže nepostačujícím skutkovém podkladě skutkovou podstatu jakéhokoliv trestního činu obžalovaného Š-a, maje mylně za to, že původně neslužební setkání strážnicko s obžalovaným Ž-em i v dalším průběhu musilo podržeti svůj neslužební ráz.

Čís. 201.

Legionářské sbory tvoří samostatná oddělení čsl. vojska ve smyslu článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. z. z r. 1863.

(Rozh. ze dne 4. června 1920, Kr II, 76.20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana Š. do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 14. února 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupky proti bezpečnosti cti dle §§ 491 a 496 tr. z. a dle čl. V. zák. ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. z. z roku 1863.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Dovojuje, že výrok »kluci«, jehož použil obžalovaný, se nevztahoval na legionáře jako samostatný oddíl československého vojska, nýbrž že byl pronesen v hovoru o mladších vojácích v protivě proti vojákům starších ročníků a to nikoliv jako nadávka nýbrž jako označení, kterého starší vojáci obvyklým způsobem užívali k označení mladších ročníků, bez nádechu urážky. Svým výrokem měl prý obžalovaný na mysli určité případy z válečné doby a nechtěl pronésti předhůzku legionářům. Soud však zjišťuje příslušný výrok na základě svědectví Edvarda M. v tomto znění: »Legionáři, ti kluci, byli také na frontě, báli se a utekli, a nyní je republika hostí.« Dle svědectví Františka K. zněl výrok: »Staří

museli umřít v zákopech, kluci přeběhli, to jsou nynější legionáři.« Z oboujho znění, v podstatě souhlasného, jest patrno, že obžalovaný legionářům nadával a je zlehčoval, tvrdě, že přecházeli na stranu dohody ze strachu a zbabělosti, ačkoliv mu muselo býti známo, že legionáři svým jednáním, které vycházelo z pohnutek čistých a šlechtných, z ideálního nadšení a touhy bojovati po straně dohody za samostatnost vlastního národa, — se vydávali nepoměrně většímu nebezpečství a útrapám, než kdyby byli na dále konali službu na frontě rakouské, jak činil dle vlastního tvrzení obžalovaný. Tím, že obžalovaný, neuváděje pro svá zlehčující tvrzení určitých okolností, viní legionáře vůbec, v nichž uznává celý národ neohrožené a obětavé bojovníky za svobodu, ze zbabělosti, tedy z opovrhlivých vlastností a smýšlení, a hrubým způsobem jim nadává, dopustil se obžalovaný přestupků dle §§ 491 a 496 tr. z., a poněvadž legionářské sbory tvoří samostatná oddělení čsl. vojska, také dle článku 5 zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 8 ř. z. z r. 1863, jimiž byl právem uznán vinným.

Čís. 202.

Zlomyslné poškození květin na hrobě jest přečinem dle § 306 a nikoliv přestupkem § 468 tr. z.

(Rozh. ze dne 5. června 1920, Kr. I. 66:20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 17. listopadu 1919, jímž obžalovaná Berta B. uznána byla vinnou pouze přestupkem dle § 468 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovanou vinnou přečinem dle § 306 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud se dovolává zmátečního důvodu § 281 č. 10 tr. ř., jest odůvodněna. Soud nalézací uznal obžalovanou, na níž byla vznesena obžaloba pro přečim dle § 306 tr. z. vinnou jen přestupkem § 468 tr. z., poněvadž shlédal vytržení a rozšlapání růží s hrobu Julie F-ové sice zlomyslným, vyloučil však, že by se bylo stalo z porušení úcty ku zemřelé, vida v něm pouhou demonstraci proti osobám, jež růže na hrob zasadily. Než soud přehlíží, že zákon chrání z důvodu veřejného pořádku a řádu lidská pohřebiště vůbec proti vědomému poškození. Že nemusí pohnutkou býti projev neúcty vůči zemřelému, vychází zřejmě na jevo z toho, že zákon zlomyslnému poškození staví na roveň poškození z e s v é v o l e. Pokud pak rozsudek vzhledem k tomu, že obviněná byla v rodinném svazku se zemřelou, vylučuje vědomí, že poškození, jež sám označil zlomyslným, bylo neoprávněné, mohlo by se vědomí to týkati jen omylu, že se obviněná pokládala za oprávněnou, hrobiště poškoditi za účelem demonstrace. Omyl ten však jako omyl právní nemohl by obviněnou vedle § 233, 238 tr. z. omlouvat. Při správném právním posouzení věci bylo tudíž obviněnou uznati vinnou nikoliv přestupkem dle § 468 tr. z., nýbrž přečinem dle § 306 tr. z.

Čís. 203.

„Užitek“ pachatelův ve smyslu § 171 tr. z. spočívá v možnosti a vůli nakládati cizí věci movitou jako svou vlastní, aniž by se k pojmu jeho vyžadovalo, by z činu pachatelova mělo po úmyslu jeho nastati rozmnožení jeho jmění, jeho obohacení se.

(Rozh. ze dne 5. června 1920, Kr. II. 39:20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 7. ledna 1920, jímž byl Vladimír S. sprostěn dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a) tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud nalézací sprostil obžalovaného Vladimíra S. obžaloby pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a) tr. z. jednak proto, že čin obžalovaného nebyl předsevzat pro jeho užitek a že obžalovanému užitek z činu jeho také nevzešel, jednak proto, že předpokládá, že obžalovaný při činu svém nemohl si býti vědom, že spáchal něco trestuhodného. K předpokladu prvému přichází soud nalézací z té úvahy, že obžalovaný odcizil zásobárně nádražních dílen státních drah v P. prkna, by jich použito bylo k opravě chlěvků, jež právě tak nebyly jeho vlastnictvím, jako jemu ne náleželi králíci a kozy v nich chované. Toto právní pojetí je mylné. K pojmu odnětí pro svůj (pachatelův) užitek ve smyslu § 171 tr. z. stačí odnětí věci z cizího držení za účelem nakládání jí jako vlastní. Užitek pachatelův spočívá v možnosti a vůli nakládati cizí věci movitou jako svou vlastní ve prospěch vlastní nebo cizí, aniž se k pojmu jeho vyžaduje, by z činu pachatelova mělo po úmyslu jeho nastati rozmnožení jeho jmění, jeho obohacení se. Že tedy obžalovaný nezamýšlel prkny z držení dráhy odňatými zbudovati nebo opravití chlěvky své a že zvířectvo v nich chované nebylo jeho, je lhostejno pro otázku, odňal-li prkna z držení cizího pro svůj užitek čili nic. Další shora uvedený důvod pro sprostění obžalovaného opírá soud nalézací o předpoklad, že obžalovaný nemohl v tom spatřiti krádež, když prkna patřící státním drahám spotřebuje k opravě chlěvků, které jsou rovněž ve vlastnictví těchto drah. Pokud rozsudek motivuje tento svůj předpoklad poukazem na mládí obžalovaného, stačí upozorniti na předpisy §§ 2 lit. d) a 237 tr. z., jež ve spojení se skutečností, že obžalovaný v době činu byl v 16. roce věku svého, samy o sobě zakládají plnou trestní zodpovědnost obžalovaného za činy, jež spáchal v dubnu a v květnu 1919. Další smysl této části odůvodnění rozsudku není jasný, což zmáteční stížnost právem vytýká. Rozsudek předpokládá, že chlěvky, jež měly býti opraveny prkny odcizenými, jsou právě tak jako dům, ke kterému patří, vlastnictvím státních drah. Patrně však nemá za to, že odnětí prken z držení dráhy za účelem

opravy chlěvů téže dráze náležejících vylučuje podřadění činu pod pojem krádeže, jinak by nemělo smyslu, že zřejmě přiznává obžalovanému jen subjektivní beztrestnost z důvodu omylu, nejasniv si, že by byl obžalovaný ve smyslu § 2 lit. e) tr. z. beztrestným, jen kdyby byl mylně (a objektivně nesprávně) měl za to, že králíkárny jsou majetkem státních drah, předpokládá, že odnětí prken z držení dráhy za účelem opravy králíkáren téže dráze náležejících nespadálo by pod pojem krádeže, že však, zodpověli se otázka poslednější kladně, šlo by na straně obžalovaného jen o omyl právní, totiž neznalost zákazu trestního, již se dle § 3 tr. z. nemůže nikdo omlouvat. Co se týče nadhozené otázky právní, dlužno připustiti, že jednak kvasivlastnická disposiční moc, již si pachatel zjednal tím, že odňal cizí věci movité z držení jiného, nespadá pod pojem jeho užítka ve smyslu § 171 tr. z., má-li jí býti po základním úmyslu odnímajícího užito na zřejmý prospěch majitele věci odňaté, jednak že nelze mluvit o odnětí věci z držby majitelovy, nýbrž jen o trestně irrelevantním svémocném použití jejím uvnitř mezi držení majitelova, jestliže činem obviněného nastala změna pouze v umístění věci v mezích dosahu faktické moci majitelovy, čímž arci není ještě negativně vyřízena otázka, nespadá-li snad dle povahy případu čin pod pojem zlomyslného poškození cizího majetku. Pro řešení těchto otázek v případě přítomném bylo tedy především zjištěti, kdo byl vlastníkem a kdo byl v držení chlívku, k jejichž opravě obžalovaný dle předpokladu rozsudku naříkaného odcizil prkna ze zásobárny dílen nádražních. Rozsudek sice vyslovuje, že chlěvky jsou jako dům, ku kterému patří, vlastnictvím státních drah. Než stížnost zmáteční právem vytýká, že rozsudek pro tento svůj předpoklad nemá vůbec důvodu a že pro něj spisy opory neposkytují, a že rozsudek neuvážil ani vyhlášky přednosty Odboru pro udržování dráhy, dle níž nájemníkům v domech státních drah je zakázáno zřizovati králíčince, chlěvky a t. p., ani zásad práva civilního (§§ 293—297 ob. z. obč.), z nichž by plynulo, že faktum zřízení chlěvků na půdě dvorků při domech státních drah samo o sobě, bez dalších zjištění, nemusilo by nutně vésti k předpokladu, že chlěvky ty byly rovněž vlastnictvím a v držení státních drah. Poněvadž tedy výrok rozsudku o zmíněném základním skutkovém předpokladu pro rozřešení otázky po vině obžalovaného v obou inkrimovaných případech je stížen zmátečností ve smyslu čísla 5 § 281 tr. ř., bylo rozsudek již z tohoto důvodu, zrušiti a věc vrátiti do stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 204.

Les obehnaný příkopem dlužno pokládati za zahájený ve smyslu § 174 II. lit. d) tr. z.

(Rozh. ze dne 10. června 1920, Kr I 197/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Františka L. do rozsudku krajského

soudu v Chrudimi ze dne 9. února 1920; jímž stěžovatel uznán byl vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 174 II. lit. d) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čísla 10 § 281 tr. ř. namítá zmáteční stížnost, že obžalovaný měl býti odsouzen pouze pro přestupek, poněvadž les, z něhož bylo dříví odňato, jest obehnan pouze příkopy, které mají pouze za účel sváděti vodu a oddělovati panský les od sousedních selských a obecních lesů, a nelze jej proto pokládati za zahájený ve smyslu zákona (§ 174 II. d) tr. z.), to tím méně, an svědek J. uvedl, že les byl dříve ohrazen, nyní však jest odhrazen a není více oborou. Avšak jmenovaný svědek vypověděl výslovně, že dotčný les jest zahájen mezníky a obehnan příkopy. Na dotaz obhájcův pak uvedl, že obora jest zrušena, že jest kolem lesa nyní příkop. Avšak les obehnaný příkopem dlužno pokládati za zahájený, neboť příkop slouží nejen k svádění vody a vyznačení hranic, nýbrž překází zároveň pachatelům krádeže při odnášení dříví z lesa a projevuje zřejmě vůli vlastníka, že si přeje, by les byl chráněn proti bezprávným útokům. Nelze proto souhlasiti s náhledem zmáteční stížnosti, že les nebyl zahájen, protože již nebyl oborou.

Čís. 205.

Použití ustanovení § 486 tr. zák. není omezeno na osoby, jež provozují obchod.

(Rozh. ze dne 10. června 1920, Kr I 254/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Chebu ze dne 1. března 1920, jímž byl obžalovaný Alfred E. sprostěn obžaloby pro zločin podvodu dle §§ 197, 200, 203 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost jest odůvodněna, pokud s hlediska § 281 čis. 9 a) tr. ř. vytýká rozsudku porušení, resp. nesprávné použití zákona, přivoděné tím, že nalézací soud jednání obžalovaného nepodřadil ustanovení § 486 tr. z. z důvodu, že obžalovaného, jelikož tehdy ještě vůbec obchodu neměl, nelze pokládati za obecného dlužníka ve smyslu § 486 tr. z. Názor ten je zřejmě nesprávný, neboť možnost použití tohoto zákonného ustanovení není, jak vychází na jevo z jeho slovního znění i z jeho smyslu, omezena na osoby, které provozují nějaký obchod.

Čís. 206.

Přečin dle § 5 čis. 1, 2 čis. nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. jest dokonán zamlčením, zatajením zásob zboží a nestává se beztrestným tím, že pachatel později — vida nezbytí — zásoby ty ohlásil.

(Rozh. ze dne 10. června 1920, Kr. I 258/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jako ličevního soudu v Hradci Králové ze dne 26. února 1920, jímž byl obžalovaný Hugo L. sprostěn obžaloby pro přečin dle § 5 č. 1, 2 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud nalézací sprostil obžalovaného obžaloby pro přečin dle § 5 čís. 1, 2 cís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z., vycházející z názoru, že obžalovaný, pověřený smíšené komisi okresní politické správy, jež prohlížela zásoby látek u obchodníků, o zloži, na půdě uloženém, cestou na půdu, učinil své povinnosti ještě v čas zadost a tím přispěl k tomu, že se ony zásoby zjistily. Právem potírá zmateční stížnost tento názor jako právně mylný a dovozuje uplatňujíc důvod zmatečnosti dle § 281 č. 9 a) tr. ř., že výrokem nalézacího soudu byl porušen zákon. Zjišťuje rozsudek, že se místodržitelství koncipista Jan S., který komisi vedl, obžalovaného, který provázel komisi při prohlídce krámu, vedlejší místnosti a sklepa, tázal po prohlédnutí každé z těchto místností, nemají-li ještě jinde nějakých zásob, načež obžalovaný odpovídal, že jiných zásob nemají. Zamlčev takto zásoby zboží, ukryté na půdě, zatajil je úmyslně úřadu a dopustil se tedy tím, jsou-li ostatní podmínky uvedené § 5 čís. 1, 2 citovan. cís. nařízení splněny, činu, jež mu obžaloba klade za vinu. Neboť čin dokonán byl zmlčením, zatajením zásob zboží, nacházejících se na půdě, a nestal se beztretným tím, že obžalovaný později zásoby ty ohlásil, neboť stalo se tak, jak soudem nalézacím zjištěno, teprve cestou na půdu, tedy jen proto, že obžalovaný si uvědomil, že neohlásí-li zásoby sám, komise určitě na ně přijde, protože, nevida jiného východiska, doznal zásoby zboží na půdě uloženého. O nějakém dobrovolném ustoupení od činu již dokonaného nemůže tu tedy býti řeči.

Čís. 207.

Ke skutkové podstatě § 477 tr. z. není třeba, by bylo dokázáno, že věci pocházejí z krádeže, stačí, je-li jejich původ nejistý, takže lze důvodně za to míti, že byly odcizeny.

(Rozh. ze dne 10. června 1920, Kr II 52/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Olomouci ze dne 10. listopadu 1919, pokud jím byl uznán vinným přestupkem podezřelých věcí dle § 477 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod čís. 10 § 281 tr. ř. Namítá proti odsuzujícímu výroku pro přestupek dle § 477 tr. z., že zde není objek-

tní skutkové podstaty tohoto přestupku. Obžalovaný nemohl prý ani dle požadované ceny za obuv, ani dle osobnosti prodávajícího míti podezření, že jde o věci odcizené. Zaplatil za 10 párů dětských botek po delším smlouvání 250 K, peněz prý přiměřených, uváží-li se, že znalec ocenil botky na 300 K a poškozený sám na 400 K. Osoba prodávajícího mu nemohla býti podezřelou, poněvadž jej onen neznámý prodávatel vyhledal již asi měsíc před tím, vydávaje se za obuvníka z P., činil dojem člověka solidního a nebyl právě proto nápadným, že obžalovaného neznal, poněvadž prý věci kradené se prodávají obyčejně osobním známým. Stížnost není odůvodněna. Ke skutkové podstatě § 477 tr. z. není třeba, by bylo dokázáno, že věci pocházejí z krádeže, stačí, je-li jejich původ nejistý, takže se dá důvodně míti za to, že byly odcizeny. Obžalovaný jako obuvník musil míti pochybnosti o poctivosti Z-ově, který mu nabízel za 300 K 10 párů bot, jež si cenil poškozený na 40 až 80 K za pár, tedy přibližně na 600 K, a o nichž prohlásil znalec, že měly cenu 300 K daleko převyšující. Jako odborníku muselo býti obžalovanému podezřelé, že neznámý prodávatel slevil mu v době velké poptávky po obuvi a nedostatečné nabídky beze všeho 50 K z požadované ceny a spokojil se s 250 K. Že by se tak stalo po dlouhém zdráhání, soud nezjišťuje a bylo by lhostejno; poctivý výrobitel nebo nabyvatel nebyl by v žádném případě prodával svůj majetek tak hluboko pod cenu. Že by Z. činil dojem solidního živnostníka a nabízel obžalovanému obuv již před měsícem, soud nezjistil a také tyto okolnosti by jej neomlouvaly. Právě ta okolnost, že nabídka vycházela od muže jemu úplně neznámého a požadovaná cena byla nápadně nízká, měla obžalovaného nutiti ke zvýšené opatrnosti. Zjištěné okolnosti, zvláště osobnost neznámého prodávajícího a značné rozpjetí mezi placenou a skutečnou cenou poskytují dostatečný podklad, by bylo lze za to míti, že původ nabízeného zboží byl nejistý a že si toho obžalovaný musil býti vědom. Více se k naplnění skutkové podstaty dle § 477 tr. z. nežádá.

Čís. 208.

Skutková podstata účastenství na krádeži (§§ 185, 464 tr. z.) předpokládá, že věc movitá jest již odňata z držení jiné osoby. Odnětí však nelze spatřovati v pouhém, byť i bez vědomí a vůle držitelovy osobou cizí provedeném přemístění věci uvnitř hranic majetku držitelova.

Krádež nelze kvalifikovati jako krádež ve společnosti (§ 174 II. a) tr. z.), byly-li osoby původně ze společenství na krádeži podezřelé právo-
platně sprostěny, a pro spolupachatelství s osobou neznámou dosud obžaloba podána nebyla.

(Rozh. ze dne 12. června 1920, Kr I 348/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství v Jičíně do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 22. května 1919, pokud jím byl obžalovaný František R. sprostěn obžaloby dle § 259 č. 3 tr. ř. pro zločin nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 174 II. a) tr. z. a uznán vinným přestupkem úča-

stenství na krádeži dle §§ 185 a 464 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud nalézací předpokládá, že obžalovaný František Ř. věděl, že má na voze pokud se týče na svém těle 3 plachetky a že věděl o 7 kg cukru v nich zabalených. Soud nalézací dále vzal za prokázáno, že plachetky i cukr pocházely z krádeže a že patrně u škváry nebo ve škváře si je neznámý pachatel připravil k odnesení, a že František Ř. věci tyto ukryl na svém voze. Proto uznává soud nalézací obžalovaného vinným přestupkem dle § 464 tr. z., nezjistiv ostatně, že obžalovaný byl si vědom, že věci ty pocházejí z krádeže, ani jaký byl obsah úmyslu obžalovaného při uložení věci na voze, pokud se týče na těle. Ohledně dvou plachetek a cukru je pak v rozsudku zjištěno, že před naložením na vůz nalézaly se na ohrazeném dvoře cukrovaru, plachetka třetí pak byla přinesena z místností cukrovských. Vzhledem k této skutečnosti nebyla věc soudem nalézacím posouzena správně, spatřoval-li soud v plachetkách a cukru předměty z krádeže pocházející, tedy již ukradené a způsobilé býti předmětem přestupku dle § 464 (§ 185) tr. z. Neboť skutková podstata krádeže předpokládá odnětí věci movité z držení cizího, § 185 pak předpokládá věc odňatou již z držení cizího. Držení ve smyslu § 171 tr. z. je charakterisováno skutečnou mocí nad věcí, k níž se však nevyžaduje možnost, kdykoli věci nakládati, nýbrž jen pro jiné seznatelná, dle konkrétních okolností uznávaná příslušnost věci k oboru moci určitého právního subjektu. Bylo-li držení věci určitým subjektem právním nabyto, vešla-li věc v právně uznávanou moc něčí, pozbývá se držení jen právně uznávaným zánikem této skutečné moci nad věcí. Takový zánik nespočívá však v pouhém, byť i bez vědomí a vůle držitelovy osobou cizí provedeném přemístění věci uvnitř hranic majetku držitelova. Plachetky a cukr umístěné posud v místnostech cukrovaru a na jeho ohrazeném dvoře byly stále ještě v držení majitele cukrovaru a nebyly tedy ještě způsobilým předmětem účastenství na krádeži, ježto tato nebyla ještě dokonána. Nelze tedy jednání obžalovaného Františka Ř. podřaditi pod skutkovou podstatu přestupku § 464 tr. z. Poněvadž však je zjištěno, že František Ř. věděl, že má na voze jemu nepatřící 2 plachetky a 7 kg cukru a kolem těla plachetku třetí, že cukr a 2 plachetky byly ukryty pod škvárou ve voze a jedna plachetka ovinuta kolem těla obžalovaného pod pláštěm, a že se obžalovaný snažil věci ty vynést z obvodu cukrovaru, zbývá otázka, v jakém úmyslu obžalovaný jednal. Soud nalézací arci praví, že nedalo se zjistiti, že všichni tři obžalovaní společně pokusili se odciziti tři plachetky a 7 kg cukru, ani jak ony plachetky i s cukrem na vůz obžalovaného Ř. se dostaly, ani že by byl druhý obžalovaný M. se domluvil s obžalovaným Františkem Ř-em o odnesení (třetí) plachetky. Z toho však jen plyne, že nelze dále pokračovati pro pokus krádeže těchto předmětů proti spoluobžalovaným Františku L. a Josefu M. pokud se týče proti obžalovanému Františku Ř. pro pokus krádeže, spáchané ve společnosti, zvláště když zmáteční stížnost státního zastupitelství proti sprostění obou prv jmenovaných obžalovaných se neobrácí. Ohledně Františka Ř. však zůstává po vyloučení úmyslu

soudem nalézacím u něho předpokládaného nezodpovědnou otázka úmyslu jeho při odvážení cukru a plachetek. Vedle této neúplnosti rozsudku, zaviněné nesprávným právním podřazením skutkových zjištění pod zákon trestní, je rozsudek též stížen neúplností co do okolnosti, jakým způsobem obžalovaný František Ř. nabyl plachetky, jež nalezena byla na jeho těle pod pláštěm, jakož i neshodou se spisy a nejasností, pokud výrok rozsudku, že plachetky a cukr, o něž jde, patrně si neznámý pachatel u škváry nebo ve škváře připravil k odnesení, se vztahuje a vztahovati má také na onu třetí plachetku, kterou obžalovaný Ř. měl ovinutu kolem těla. Poněvadž takto není zde spolehlivého podkladu skutkového, nebylo lze uznati hned ve věci samé, pročez bylo stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti a odkázati věc do stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí. Poněvadž pak hodnota věci dle obžaloby ukradených obnáší méně 200 K, kvalifikace pachatelství ve společnosti však právoplatným sprostěním Františka L. a Josefa M. odpadla, pro spolupachatelství s osobou neznámou pak obžaloba dosud podána není, jde jen ještě o přestupek krádeže dle §§ 171 a 460 z. tr., pročez bylo věc dle posl. věty § 288 tr. ř. přikázati příslušnému soudu okresnímu v N. B.

Čís. 209.

Předražování. V pouhé okolnosti, že hromaděním zboží (§ 23 č. 3 cís. nařízení dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.) mohl být dán podnět k drancování a tím ohrožen veřejný pořádek, nelze ještě spatřovati obzvláště těžké ohrožení veřejných zájmů ve smyslu § 23 čís. 5 cit. cís. nařízení.

(Rozh. ze dne 12. června 1920, Kr I. 39/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalované Anny Č. do rozsudku krajsk. soudu v Chrudimi ze dne 25. září 1919, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle § 23, čís. 3 a 5 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., rozsudek v tomto směru zrušil a uznal obžalovanou vinnou pouze přečinem dle § 23 čís. 3 citovaného cís. nařízení.

Důvody:

Oprávněna jest zmáteční stížnost, pokud, dovolávajíc se důvodu zmátečnosti čís. 10 § 281 tr. ř., brojí proti kvalifikaci trestního činu dle § 23, č. 5 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. citovaného cís. nařízení, jenž prohlašuje skutek, spadající jinak pod ustanovení § 23 čís. 1—4 zmíněného nařízení za zločin tehdy, byl-li skutkem tím obzvláště těžce ohrožen veřejný zájem. Zmateční stížnost popírá zločinnou kvalifikaci činu, jenž se klade obžalované za vinu dle tohoto zákonného ustanovení a tvrdí, že nedostatek zboží na trhu neprokazuje nikterak těžkého, natož pak zvláště těžkého ohrožení zájmů veřejných, že dále nelze připustiti této náležitosti zločinné skutkové podstaty, poněvadž množství zásob předmětů potřeby obžalovanou z obchodu odnímaných vůbec a v poměru k obvyklým zásobám mírovým zvláště, bylo nepatrné. Roz-

Trestní rozhodnutí.

sudek spatřuje důvod, pro který uznává obžalovanou vinnou zločinem ve smyslu čís. 5 § 23 citovaného čís. nařízení jednak v množství zboží obžalovanou ukrytého, jednak v mimořádných poměrech v době činu hledě zároveň ke značnému vlivu, který mělo ukrytí takového množství na trh za zmíněných mimořádných poměrů. Rozsudek zjišťuje, že odnětí tohoto zboží z volného obchodu ohrožovalo těžce nemajetné vrstvy obyvatelstva města i okresu, které zboží takové nevyhnutelně potřebovalo a ani za velké peníze si ho nikde opatřit nemohlo, — situace v městě, že byla již tak napjatá a hrozivá, že obchodníci sami prosili politickou správu za ochranu před hrozícím pleněním, poněvadž je obecnostvo a zvláště dělnické organizace podezřívaly, a u úřadu si na ně stěžovaly, že zboží, pro ošacení nutně potřebné, z volného obchodu vyloučili, uschovali a jen pod rukou za vysoké ceny prodávají. Ježto pak bylo nejen členům kontrolní komise pro výprodej levného zboží a potírání drahoty, nýbrž i všeobecně mezi lidem známo, že obžalovaná odstranila z krámu velké zásoby zboží, je ukryla a volnému obchodu odňala, bylo za oně hrozivé situace veliké nebezpečí, že dav lidu nedá se úředními orgány zdržeti od násilností, že dojde k násilnému drancování obchodních místností i bytu obžalované a pak, jak se při podobné situaci stává, i ku drancování jiných obchodů. Než pro tento právní závěr není ve výsledcích řízení a ve zjištěných okolnostech dostatečného skutkového podkladu. Zjišťujeť nalézací soud sám, že jednáním obžalované ohrožen byl těžce veřejný zájem a přes to dospívá k závěru, že veřejné zájmy byly zvláště těžce ohroženy. Jak zjištěno, ukryla obžalovaná látky, které v době zatajení (v lednu 1919) měly úhrnnou cenu 46933 Kč 69 h, a byly z nich ne celé dvě třetiny zboží tak zv. kurantního, ostatek pak zboží méně prodejného. Množství zatajeného tohoto zboží, i když tím, jak správně dovozuje nalézací soud, byly těžce ohroženy veřejné zájmy, nebylo však takové a takové ceny, by se mohlo říci, že zájmy veřejné byly zvláště těžce ohroženy. Také toto množství zabaveného zboží nemělo samozřejmě takového vlivu na trh, aby se mělo za to, že zatajením jeho nastala velmi tísnivá situace pro zákazníky. Okolnost tato vysvítá též z přípisu obchodního gremia ze dne 14. července 1919, dle něhož jednáním obžalované byly sice veřejné zájmy poškozeny, ale toliko v menším okruhu a to hlavně pro její odběratele. Také neplýne ani z výpovědi místodržitelského praktikanta, který předsevzal u obžalované domovní prohlídku, ani šéfa okresní politické správy Č., že by činem obžalované byly zvláště těžce ohroženy zájmy veřejné, naopak vysvítá z výpovědi té, že se tehdy prodávalo dosti zboží. Kvalifikaci zločinnou odvozuje rozsudek též z toho, že takové jednání obžalované lid na nejvyšší míru roztrpčilo a že bylo nebezpečí, že může býti ohrožen drancováním veřejný pořádek. Byť i dle všeobecného znění dotyčného předpisu ohrožení veřejného pořádku drancováním mohlo založiti ohrožení veřejných zájmů ve smyslu § 23. čís. 5 zmíněného čís. nařízení, přece nestačí možnost, že by snad jednáním obžalované povstaly nepokoje. Pouhou touto možností nebyly ještě veřejné zájmy vůbec, tím méně pak obzvláště těžce ohroženy a nelze okolnost tuto odvozovati ani ze zjištění rozsudku. Směrodatny jsou toliko okolnosti plynoucí z činu samého, ne z příběhů, které činem tím nebyly způsobeny. Ani za případné výtržnosti a drancování nebyla by obžalovaná zodpovědná, nýbrž bylo by věcí úřadů, by jim bylo za-

bráněno. Názor nalézacího soudu, že by obžalovaná byla za daných okolností zvláště těžce ohrožovala veřejné zájmy, nelze tedy uznati správným. Třeba že zatajením látek obžalovanou bylo stíženo stejnoměrné zásobování obyvatelstva látkami, nemohlo přece za vyličených poměrů zatajené množství míti na celkový stav zásobování šatstvem tak velikého významu a rozhodujícího vlivu, který vyžaduje se k pojmu obzvláště těžkého ohrožení zájmů veřejných. Objektivně není tedy dán znak skutkové povahy »obzvláště těžkého ohrožení veřejných zájmů.« Kromě toho bylo by však třeba, by obžalované již vzhledem k tomuto znaku skutkové podstaty dokázán byl zlý úmysl, jehož jest třeba ku každému zločinu. Tento zlý úmysl by jen záležel ve vědomí obžalované, že činem svým zvláště těžce ohrožuje veřejné zájmy, toho však zjištěné okolnosti, jak svrchu doličeno, nikterak nedokazují.

Čís. 210.

Nutná obrana proti odpůrcovu vzájemnému útoku za rvačky?

(Rozh. ze dne 12. června 1920, Kr I. 196/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním řízení zmateční stížnost obžalovaného Karla N. do rozsudku zemsk. trest. soudu v Praze ze dne 30. prosince 1919, jímž byl uznán vinným přestupkem lehkého ublížení na těle dle § 411 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného, uplatňující proti rozsudku, pokud jím obžalovaný uznán byl vinným přestupkem lehkého ublížení na těle ve smyslu § 411 tr. z., důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 b) tr. z., dovozuje, že obžalovaný jednal u výkonu spravedlivé sebeobrany, takže trestnost činu jeho je vyloučena. Zmateční stížnost vytyká rozsudku, že tím, že dělí jako rvačku pojímaný výstup mezi obžalovaným na straně jedné a několika ruskými zajatci na straně druhé v jednotlivé, časově od sebe oddělené výjevy a dovozuje takto, že obžalovaný, když v tu kterou chvíli předsevzal činy, jež přivodily lehké tělesné poškození tří zajatců, nebyl zajatci ohrožován, pokud se týče, že proti nim sám podnikl útok, počíná si nesprávně, poněvadž prý celý výstup pojímá dlužno jako jediný celek, za něhož předsevzatý čin, který by jinak zakládal skutkovou podstatu činu trestného, stává se beztrestným, byl-li podniknut osobou ohroženou. Za těchto předpokladů dlužno prý i útok, podniknutý osobou ohroženou proti protivníkům, prohlásiti jako výkon spravedlivé sebeobrany za beztrestný. Stanovisko zmateční stížnosti jest zřejmě nesprávné, nehledíc ani k tomu, že stížnost v několika směrech opouští půdu skutkových zjištění, která položil nalézací soud za základ svého rozhodování. Zjišťujeť rozsudek, že za rvačky, která se strhla mezi obžalovaným a několika ruskými zajatci, byl sice napřed obžalovaný na zem povel, že ale byl dvěma na rvačce nesúčastnými osobami svých protivníků zbaven, že vstal se země a teprve pak počal házet

láhvemi do skupiny Rusů, při čemž jednoho z nich zranil. Dle dalšího zjištění rozsudkového byli na to Rusové zatlačeni na dvůr, když pak tloukli do dveří, vzal obžalovaný šavli, vyskočil oknem na dvůr a, žena Rusy ze dvora, zranil šavlí další dva z nich. I dovozuje v odpor vzatý rozsudek vším právem, že obžalovaný házel láhvemi, když již ohrožován nebyl, a že později sám podnikl na zajatce ven vytlačené na dvoře šavlí útok tak, že u něho o nutnosti, by odvrácen byl nespravedlivý útok, a tedy o spravedlivé obraně ve smyslu § 2 lit. g) tr. z. řeči býti nemůže, při čemž rozsudek běže patřičný zřetel i na počet osob, obžalovaným zraněných a zranění, jím způsobených. Vždyť pojem rvačky, jemuž nalézací soud jednání obžalovaného podřadil, nese sebou, že mezi účastníky se v průběhu jejím role postupně zpravidla mění, takže v jednotlivých, mnohdy zcela krátkých úsecích časových ten který účastník podniká proti jinému účastníku útok, aby v zápětí zatlačen byl sám do obrany proti útoku jiného, aniž by řeč mohla býti o tom, že se tím ocitl ve stavu, ospravedlňujícím u něho nutnou obranu. Tím větším právem vyloučil soud nalézací spravedlivou sebeobranu u obžalovaného, který útok takový v obojím případě podnikl ve chvílích, kdy mu nehrozil bezprostřední útok se strany jeho protivníků.

Čís. 211.

Reální konkurence zločinu veřejného násilí dle § 83 tr. z. se zločinem veřejného násilí dle § 85 tr. z. a zločinem krádeže dle § 171 tr. z. není vyloučena.

Použití cizího průkazu (§ 320 lit. g) tr. z.) není beztrestno ani v případě zatýkání obviněného.

(Rozh. ze dne 12. června 1920, Kr II. 131/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhlo po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Václava H. do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Uher. Hradišti ze dne 4. března 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí násilným vpádnutím do cizího nemovitého majetku dle § 83 tr. z., zločinem veřejného násilí dle § 85 b) tr. z., zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 I. a) c), 174 II. a) c), 176 II. a), 179 tr. z., zločinem dle §§ 9, 171, 173, 174 II. a) c) tr. z., přeštky dle §§ 431, 320 g) tr. z., § 36 zbrojního patentu a § 2 zák. ze dne 27. května 1885 č. 134 ř. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce meritální vytýká stížnost, že zjištění rozsudku odůvodňují sice odsouzení Václava H. pro zločin dle § 85 a) a b) tr. z. a pro krádež na věcech uzamčených dle § 174 II. c) tr. z., nikoliv však současně pro zločin dle § 83 tr. z., poněvadž překonání překážky krádeže věcí uzamčených rozbitím sklepních dveří, které se stalo právě za účelem provedení krádeže, nelze prý přičítati současně za násilí dle § 83 trest. zák., vylomení branky dvorní, rozbití oken a poškození psa nelze přičítati jednou jako násilí dle § 83 trest. zák., po druhé jako zlomyslné poškození dle § 85 trest. zák.; násilí na brance

dvorní a sklepních dveřích dokonce zvláště ještě jako násilný akt potřebný k násilnému vniknutí do domu a potom jako násilný akt spáchaný v domě po vpádu. Leč zmateční stížnost není odůvodněna. K zločinu dle § 83 tr. z. se vyhledává, by buď jediný pachatel ozbrojený, nebo více osob shromážděných, t. j. ve společném úmyslu jednajících, násilně vniklo do cizího domu s opomenutím vrchnosti a tam vykonají násilí na osobách nebo majetku. Násilí při vniknutí není zákonnou známkou skutkové podstaty deliktu. Stačí pouhý vstup do cizí místnosti proti vůli oprávněného. Vykonáním násilí na majetku dlužno rozuměti každé svémocné nakládání cizími věcmi proti vůli oprávněného, (jejich odnesením nebo poškozením), násilí na osobách zahrnuje v sobě násilí fyzické i psychické, (pohrůzku). — V daném případě je zjištěno, že více lidí shromážděných, t. j. ve společné dohodě jednajících, (při čemž není nutno, jak má za to zmateční stížnost, by jeden z pachatelů druhé shromažďoval), z nichž někteří byli ozbrojeni a to obžalovaný Václav H. revolverem, jiní pak kladivem nebo sekerou, vnikli v noci z 31. října na 1. listopad 1918 násilím do domu Euženie S. a to jednak do sklepa v domě pod býtem S-ové se nalézajícího, rozbívě sekerou nebo kladivem dvéře vedoucí do sklepa z ulice, jednak do uzavřeného dvora, vylomivše branku dvorní; dále jest zjištěno, že při tom pachatelé poškodili zápalnou hmotou ohradní zeď domu, kamením rozbili tři okna, utloukli psa a ze sklepa odnesli věci v ceně 272 K. Ve zlomyslném poškození oken vhozenými kameny a cihlami shledal soud právem zločin dle § 85 b) tr. z., zjistiť, že cihly lítaly do bytu S-ové, kde se nalézaly její děti, takže snadno mohlo vzejíti z jednání pachatelů, tudíž také obžalovaného, který byl jejich vůdcem, nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost, jehož si pachatelé museli býti vědomi. — Odcizení potravin z uzamčeného sklepa, spáchané v tísni bezpečnost zbraněmi, v společnosti více spoluzlodějí, opatřených pro osobní bezpečnost zbraněmi, v době noční, v hodnotě 200 K převyšující, správně kvalifikoval soud jako zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 I. a) c), 174 II. a) c), 176 II. a) 179 tr. z. Zlomyslné poškození dvorní branky, sklepních dveří, ohradní zdi, ubití psa, se škodou, 200 K zajisté převyšující, správně mělo býti kvalifikováno jako zločin dle § 85 a) tr. z., s nímž v jednočinné konkurenci se stýká zločin dle § 83 trest. zák. Nesprávné jest mínění zmateční stížnosti, že subsumpcí pod § 85 b) a zločin krádeže jest trestní jednání obžalovaného již skonsumováno. Naopak není ani vyčerpáno dalším podřazením pod § 83 tr. z., vzhledem k tomu, co právě bylo uvedeno. Nemůže býti nejmenší pochybností, že i dvůr i sklep, v domě ležící, požívají ochrany práva domácího; kvalifikované násilné vniknutí do sklepa i dvora s použitím zbraně, t. j. nástrojů k vluštění jest v daném případě zjištěno; násilí na majetku, požadované v § 83 tr. z., spočívá ve zlomyslném poškození oken, dveří, zdi, psa, jakož i ve střílení Václava H., jímž měli býti obyvatelé domu zastrašeni. Že toto poškození jest kvalifikováno zároveň dle § 85 a) a b) (v rozsudku ovšem jen dle § 85 b) tr. z.), nevylučuje další subsumpcí dle § 83, neboť oba trestní činy spolu konkurují v jednočinné konkurenci.

Soud uznal obžalovaného vinným též přeštkem dle § 320 g) tr. z. zjistiť, že ještě po 28. říjnu při svém zatčení v březnu 1919 se vykazoval četnickému závodčímu cizím sprostovacím listem, tedy cizím průkazním listem. Zmateční stížnost má za to, že, snažil-li se osoba podezřelá

z trestního činu uniknouti zatčení použitím cizího průkazního listu, jedná z neodolatelného donucení dle § 2 g) tr. z. jak se všeobecně uznává v případě falešného hlášení dle § 320 lit. e) tr. z. Avšak co platí o přestupku dle § 320 e) tr. z., neplatí o přestupku dle § 320 lit. g) tr. z. Použití cizího průkazu není beztrestno ani v případě zatýkání obviněného, poněvadž pachatel není sice nucen přiznati svou identitu, ale není také oprávněn klamati úřad nesprávnými listinnými průkazy.

Čís. 212.

Lhostejno, cituje-li rozsudek vedle ustanovení zákona, za jehož platností čin byl spáchán, též korrespondující ustanovení nového přísnějšího zákona, jen když trest byl vyměřen dle staršího, mírnějšího zákona.

(Rozh. ze dne 17. června 1920, Kr I 136/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Arnošta S. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Liberci ze dne 16. února 1920, jímž byl obžalovaný Arnošt S. uznán vinným přečinem řetězového obchodu podle § 23 čis. 4 nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čis. 9 lit. a) § 281 tr. ř. Vytýká rozsudku, že neprávem uznává obžalovaného vinným řetězovým obchodem nejen dle § 23 čis. 4 čis. nařízení ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z., nýbrž i dle § 11 čis. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čis. 568 sb. z. a n., ačkoliv čin byl spáchán v květnu 1919, tedy před platností nového zákona a nový zákon nemůže přicházeti v úvahu vůbec, poněvadž jest přísnější, než starý zákon. Avšak ze srovnání § 23 čis. 4 čis. nařízení s § 11 čis. 4 zák. čis. 568 sb. z. a n. jest patrno, že skutková podstata přečinu řetězového obchodu zůstala v novém zákoně táž, jak jest vymezena v čis. nařízení z 24. března 1917 č. 131 ř. z. Jest tedy lhostejno, cituje-li rozsudek vedle ustanovení čis. nař. také nový zákon. Obžalovanému se tím křivda nestala, poněvadž trest mu byl správně vyměřen dle § 23 čis. nařízení, tedy podle zákona starého, který jest mírnější. Nemá proto obžalovaný důvodné příčiny si stěžovati.

Čís. 213.

Padělání peněz a cenných papírů. Spojením padělaného kolku s neokolkovanou bankovkou jest zločin padělání peněz dokonán a lhostejno, že padělaný kolek se později zase odlepil.

(Rozh. ze dne 17. června 1920, Kr II 140/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Leopolda B. do rozsudku krajského

soudu v Nov. Jičíně ze dne 18. března 1920, jímž byl uznán vinným zločinem nedokonaného padělání peněz podle § 8 tr. z. a § 1 zák. ze dne 22. května 1919, čis. 269 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o odsuzující výrok pro pokus padělání bankovek spáchaný tím, že obžalovaný nalepil — jak soud zjišťuje — nedostatečným způsobem 30 padělaných kolků na stejný počet neokolkovaných 20 K bankovek, namítá zmáteční stížnost, že nevyšlo na jevo, co by nasvědčovalo tomu, že obžalovaný měl úmysl tyto padělané bankovky udávati za pravé, že tedy nelze mluvit o trestném pokusu (č. 9 a) § 281 tr. ř.). První soud zjistil sice, že svědek Antonín K. přijal od obžalovaného balíček s padělanými kolků, na nichž kolků byly nalepeny nedostatečně (slinami) pouze k uschování, neshledal tedy v tomto odevzdání peněz jich udávání Avšak soud zjistil a vyslovil, že obžalovaný se pokusil padělati bankovky v úmyslu, by je udával za pravé, uváživ, že obžalovaný sám doznal, že ujednal s D—em, že padělané peníze prodá (scílicet udá) a že se o zisk s ním rozdělí. Právem proto uznal soud nalézací, že jsou zde objektivní i subjektivní náležitosti zločinu padělání peněz dle § 1 odst. 1 cit. zákona, při čemž ovšem podle názoru soudu prvé stolice, po skutkové stránce odůvodněného, čin nebyl dokonán jen pro nahodilou překážku, neodvislou na vůli obžalovaného, že totiž kolků, ačkoli byly o sobě způsobitelným prostředkem padělání, z bankovek se zase odlepovaly. Ostatně nemá obžalovaný příčiny stěžovati si do odsouzení pro pokus zločinu uvedenému již z toho důvodu, poněvadž zjištěná činnost obžalovaného vyčerpává skutkovou podstatu dokonání zločinu. Jak již syrchu řečeno, zjistil soud nejen, že obžalovaný měl úmysl, padělané peníze udávati, nýbrž také, že obžalovaný nalepil na neokolkované bankovky 30 padělaných kolků, kterážto okolnost znamená dokonání již padělání peněz; neboť spojením padělaného kolku s neokolkovanou bankovkou byl utvořen padělek papírového penízu v čs. státě v oběhu jsoucího, na čemž ničeho nemění se pozdější okolností, že padělaný kolek se z příčinou té neb oné zase odlepil. Byl tedy čin obžalovaného rozsudkem v odpor vzatým posuzován mírněji, než dle zákona posouzen býti měl.

Čís. 214.

Ustanovení § 32, čis. 2 min. nařízení ze dne 26. května 1917, čis. 235 ř. z. podléhá též bezprávné zcizení i sebe menšího množství zabavených zásob, při čemž jest lhostejno, zda zcizeno bylo obilí, jež hospodář jako samozásobitel byl ušetřil.

(Rozh. ze dne 19. června 1920, Kr I 269/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Františka J. do rozsudku lichevního

soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 11. února 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle § 20 č. 2 a) cís. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z. a přestupkem dle § 32 č. 2 min. nař. z 26. května 1917 čis. 235 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Neodůvodněnou jest zmateční stížnost, pokud, odporujíc z důvodu zmatečnosti dle § 281 čis. 9 a) tr. ř. výroku odsuzujícímu obžalovaného pro přestupek dle § 32 čis. 2 min. nařízení ze dne 26. května 1917, čis. 235 ř. z., zdůrazňuje tu okolnost, že se jedná o nepatrné množství mouky, zbylého obžalovanému z jeho vlastního obilí po odvedení kontingentu. Podotknuto budiž, že jde v tomto případě o mouku ze sklizně roku 1918, nespádající pod ustanovení vládního nařízení ze dne 17. června 1919 čis. 354 sb. z. a n., pokud se týče ze dne 23. března 1920 čis. 169 sb. z. a n. Nehledíc k tomu, že rozsudek nezjišťuje, že by se opravdu jednalo o obilí, zbylé obžalovanému po odvedení kontingentu, je dle ustanovení § 32 citovaného min. nařízení množství obilí neb mlýnských výrobků, ohledně něhož čin byl spáchán, pro posouzení otázky, jde-li o trestný čin dle tohoto paragrafu, bezvýznamné, podléhá mu tedy zejména také bezprávné zcizení i sebe menšího množství zabavených zásob. Nepřípadně dovozuje zmateční stížnost domnělou správnost svého stanoviska z té okolnosti, že min. nařízení mluví v § 32 o »zásobách«; vždyť výraz ten značí jakékoli množství předmětů, k dispozici jsoucích, bez ohledu na jeho velikost a nesvědčí sám o sobě pro správnost názoru, z něho zmateční stížností nepřímou odvozovaného, jakoby jím míněno bylo pouze množství značnější. Lhostejno je také, zda ten, kdo zásoby takové zcizuje, již své dodávací povinnosti byl zadost učinil čili nic, a zda se jedná o zásoby, ponechané mu dle zákona, jak se vyjadřuje zmateční stížnost, k volné dispozici, správně řečeno: o zásoby, ponechané jemu ve smyslu § 3 cit. min. nařízení jako samozásobitelů. Byloť u provádění zásady, dle níž právo disponovati obilím, na území státu sklizeným a mlýnskými výrobky, z něho získanými, vyhrazeno je státu, § 1 cit. min. nař. veškeré obilí domácí sklizně prohlášeno za zabavené ve prospěch státu okamžikem, kdy se oddělí od orné půdy, s tou působností, že předměty dle § 2 zabavené nesmějí se ani zpracovati, spotřebovati, skrmiti ani dobrovolně nebo nuceně zciziti, pokud v dotčeném nařízení nebo zvláštními předpisy nejsou vydána nařízení jiná, a je dle § 6 držitel zabavených věcí povinen nabídnouti je a prodati obilnímu ústavu nebo jeho zmocněncům za stanovenou přejímací cenu, pokud mu nemají zůstatí podle dotčeného nařízení nebo zvláštních předpisů podle něho vydaných. Důsledek, plynoucí z těchto ustanovení, že samozásobitelé i množství, ušetřené z obilí, jim dle § 3 k vlastní spotřebě, ke krmení a pro osev vyhrazeného, jsou povinni odváděti obilnímu ústavu, vysloven byl zvláště článkem III. min. nařízení ze dne 17. června 1918, čis. 216 ř. z. a byla tím znova potvrzena zásada, že obilí a mlýnské výrobky nemohou se státi předmětem dovolené soukromé dispozice ani v případě, zbyly-li držiteli následkem úsporného způsobu spotřeby. I ušetřené takto množství obilí a mlýnských výrobků zůstává zabaveným a neoprávněné zcizení jeho spadá pod ustanovení § 32 č. 2 min. nař.

Čís. 215.

Předražování. Není řetězovým obchodem, koupil-li kdo vánoční stromky přímo od lesníka a prodal je obecnstvu.

Vánoční stromky jsou předměty potřeby. O předražování předmětů potřeby, jež koupeny byly, jak stojí a leží, lze mluvit jen tehdy, bylo-li zjištěno, že úhrnná cena za ně stržena byla přemrštěna vzhledem k úhrnné ceně nákupní.

(Rozh. ze dne 19. června 1920, Kr II 86/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Bohumila K. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Uherském Hradišti ze dne 4. února 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle § 11 čis. 4 zák. ze dne 17. října 1919 čis. 568 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a obžalovaného sprostil, zároveň však zrušil dle § 290 tr. ř. též rozsudek v odsuzujícím výroku pro přečin dle § 7 čis. 3 téhož zákona a sprostil obžalovaného i tohoto trestního činu.

Důvody:

Pokud se týče přečinu řetězového obchodu bylo zmateční stížnosti, uplatňující zmateční důvody čis. 9 a) a 10 tr. ř. vyhověti. Provozovatel se i za dob normálních obchod vánočními stromky hlavně tím způsobem, že jisté osoby opatřily si pravidla koupí u majitele lesa větší počet stromků, které pak dopravily do města a je tam obecnstvu jednotlivě prodaly. Nebývalo obvyklým, aby byl majitel lesa stromky přímo obecnstvu prodával, ať už tím způsobem, že by je byl k tomu cíli do města dodával, či tak, že by si bylo obecnstvo samo pro stromky po různu do lesa docházelo. Jde tu o obchod příležitostný, o zdroj příjmu, pouze jedenkrát do roka vzcházející, který nebýval nikdy přičleněn k některé určité živnosti, chápal se ho jako příležitosti k vedlejšímu výdělku kdokoliv. Obžalovaný pak počínal si způsobem shora uvedeným jak při nabytí stromků, tak při jich odbytu, a padá při tom nemálo na váhu i skutečnost, zjištěná nalézacím soudem, že matka obžalovaného, zelinářka, již po 30 let vánoční stromky na prodej mívá. Ta okolnost, že dle zjištění soudu nalézacího obžalovaný obchod stromky provedl nikoli na rozkaz své matky, nýbrž sám a na svůj účet, nemaje prý k tomu jako obchodník povolení, nemůže jeho počínání vzhledem k tomu, co v tom směru všeobecně řečeno bylo, dodati rázu obchodu řetězového, neboť obžalovaný jednal způsobem i v dobách normálních obvyklým, koupiv stromky přímo od výrobce a prodáv je bezprostředně a jednotlivě obecnstvu. Nelze tedy o obžalovaném důvodně říci, že by byl takto přechod zboží od výrobce ke spotřebiteli zbytečně stížil nebo zdržel. Pokud se týče přečinu předražování, hledí především zmateční stížnost provádějíc důvod zmatečnosti dle § 281 čis. 9 a) a 10 tr. ř., vzbuditi pochybnosti ohledně otázky, jsou-li vánoční stromky předmětem potřeby, při čemž uvádí, že

vánoční stromky jednak zejména za nynějšího nedostatku svíček a drahoty příprav (ozdob) jsou věcmi přepychovými, jednak pořizování jich že je zvykem, převzatým z dob pohanských a stromky samotny tudíž něčím, zejména víře katolické, jako předmět potřeby cizím. Okolnosti uvedené však zmíněných pochybností nikterak, nedovedou ospravedlniti. Ať je původ a význam zvyku, o který jde, jakýkoli a přes to, že pořizování a zdobení vánočních stromků je za dnešních poměrů spojeno opravdu s jistými potížemi i zvýšenými náklady, nemění to ničeho na povaze jich jako předmětu potřeby, jevíci se v tom, že zvyk, pořizovati vánoční stromky, byl v nejšířších vrstvách obyvatelstva, jmenovitě městského, ode dávna zakořeněn takovým způsobem, že v přecetných rodinách nebylo téměř ani možno představit si štědrý večer bez vánočního stromku. A jestliže v posledních letech mnohé rodiny svým dětem tuto největší mnohdy radost celého roku jsou nuceny odepřít, je to jen následek drahoty. Při projednávání této zmateční stížnosti přesvědčil se však zrušovací soud, že bylo trestního zákona nesprávně použito na újmu obžalovaného. Sluší celý obchod obžalovaného pokládati za jediný celek a to z toho důvodu, že jedná se zde o předměty, z nichž každý má jiný vzhled a tedy i jinou cenu a jež kupují se, jak stojí a leží (in Bausch und Bogen). Koupil-li obžalovaný, jak zjistil soud nalézací, od revírníka 100 stromků po 2 K a 100 stromků po 5 K, jednalo se pouze o průměrnou cenu, již některé stromky hodnotou značně převyšovaly, kdežto jiné opět ani zdaleka jí nedosahovaly. Aby se mohlo mluvit o předražování, muselo by být zjištěno, že úhrnná cena za stromky stržená byla přemrštěna vzhledem k úhrnné ceně nákupní. Takové zjištění však učiněno nebylo a ani učiněno býti nemohlo a z toho důvodu byla zamítnuta zmateční stížnost co do důvodu dle č. 4 a 5 § 281 tr. ř., v zasedání neveřejném, neboť opětne projednávání před soudem nalézacím neveslo by do celé věci světla; vždyť je naprosto nemožno vyslechnouti všech asi 150 osob, jimž stromky byly prodány, o tom, za jakou cenu je koupily. Není tudíž nikterak prokázána celková cena, za níž obžalovaný všechny stromky prodal a z cen docílených za jednotlivé stromky nedá se vzhledem k naprosté různě jich hodnotě usuzovati, že by obžalovaný byl vzhledem k celku docílil neoprávněný zisk. Poněvadž není tedy prokázáno, že by obžalovaný byl požadoval za úhrn stromků cenu přemrštěnou, musel soud zrušovací, ježto výrokem soudu nalézacího byl trestní zákon na újmu obžalovaného nesprávně použit, rozsudek ten zrušiti a, uznáv ve věci samé, obžalovaného i pro tento trestní čin sprostiti.

Čís. 216.

Kdo, předstíraje listivě, že jest policejním orgánem, vyláká na pachatele krádeže odcizené věci, dopustí se podvodu a podílnictví na krádeži.

(Rozh. ze dne 19. června 1920, Kř II. 103/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Ferdinanda B. do rozsudku zemsk. trestního soudu v Brně ze dne 9. března 1920, pokud jím byl uznán vinným zlo-

činem podvodu dle § 197, 199 b), 200, 203 tr. z. a zločinem podílnictví na krádeži dle § 185, 186 a) b) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce meritální namítá stížnost dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., že obžalovaný neměl býti odsouzen pro zločin podvodu, poněvadž »převzal« od Felixe K. peníze ukradené, které nebyly majetkem ani K-ovým, ani Š-ovým (pro něhož je K. uschovával) a nemohl prý proto svým činem poškoditi žádného z nich, takže prý schází podstatná známka zločinu podvodu. Avšak rozsudek zjišťuje především, že obžalovaný na K-ovi peníze — 13.197 K — listivě vylákal, vydávaje se neprávem za tajného policejního strážníka, jemuž bylo uloženo, by zabavil hotovost, danou K-ovi Š-em do uschování, a zjišťuje také, že jednal v úmyslu, by poškodil K-u. Nesprávné jest mínění zmateční stížnosti, že podvodný úmysl musí vždy směřovati ke škodě podvedeného. Dle zákona stačí, jedná-li pachatel podvodným způsobem, aby někomu (státu, obci nebo jiné osobě) způsobil škodu. Stačilo by tudíž v daném případě k, naplnění skutkové podstaty zločinu podvodu, že jednání obžalovaného bylo způsobilé poškoditi vlastníkovi peněz M-a. Okolnost, že peníze byly odcizeny, nevylučuje však v daném případě ani škodu na straně podvedeného K-y, který jako uschovatel byl povinen peníze vydati, po případě nahraditi škodu Š-ovi, rovněž jako tento byl povinen nahraditi škodu způsobenou krádeží M-ovi), ani přičítání zločinu podvodu, jehož lze se zajisté dopustiti i na pachateli krádeže. § 4 tr. z. Zmateční stížnost soudí, že byli již obžalovaný odsouzen pro zločin podvodu, neměl býti odsuzován ještě pro zločin podílnictví na krádeži, poněvadž převedení majetku podvedeného na pachatele jest pouhým důsledkem zločinu podvodu. Jest prý v odsuzujícím výroku pro oba trestní činy vnitřní odpor a pro výrok o podílnictví nejsou uvedeny náležité důvody. Stížnost jest na omylu. Jde v přítomném případě o konkurenci dvou trestních činů. Dle rozsudečných zjištění převedl na sebe obžalovaný vědomě věc odcizenou, při čemž mu bylo i z obnosu i z příběhu známo, že krádež byla spáchána způsobem zločinným. Tím se dopustil zločinu dle § 185, 186 a) b) tr. z. Příslušný odsuzující výrok odůvodňuje rozsudek sice stručně, ale ve spojení s rozsudečným výrokem dostatečně na příslušném místě rozhodovacích důvodů: »zjištěním uvedených skutečností byla soudu dostatečně prokázána skutková podstata deliktů jak v enunciatě jsou uvedeny a to jak ve smyslu objektivním, tak subjektivním« a nelze mu ani po formální stránce činiti důvodné výtky. Poněvadž pak rozsudek dále zjistil, že obžalovaný na sebe převedl zmíněný obnos způsobem podvodným, vydávaje se za veřejného zřízence, jemuž bylo uloženo zabaviti u K-y hotovost peněžní a, vzbudiv tak v podvedeném omyl, aby jemu, po případě vlastníku peněz škodu způsobil, nevyčerpávalo by odsouzení pro zločin podílnictví na krádeži celé jeho trestní jednání, které naplňuje vedle uvedeného zločinu i skutkovou podstatu zločinu podvodu. Odpovídá tudíž odsuzující výrok v obou směrech zákonu a o tvrzeném vnitřním odporu po této stránce nemůže býti řeči. Uplatňuje-li konečně stížnost s hlediska čís. 10 § 281 tr. ř., že měl býti obžalovaný odsouzen nikoliv pro zločin podvodu, nýbrž nejvýše pro přestupek dle § 333 tr. z.,

přehlíží, že poslednější trestní ustanovení by přicházelo v úvahu jenom tenkrát, kdyby obžalovaný se byl vydával neprávem za tajného policejního zřízence bez podvodného úmyslu. Toho však zde nebylo, neboť dle rozsudečného zjištění osoboval si obžalovaný charakter veřejného zřízence a předstíral úřední rozkaz k zabavení peněz, v úmyslu, by podvodně vylákal peníze, na které mu žádný nárok nepřislušel.

Čís. 217.

Pokud při smluveném útěku vězňů z vazby pro zločin, činnost jednoho, sloužící vlastnímu útěku, usnadňuje zároveň i útěk druhého, spadá za ostatních předpokladů § 217 tr. zák. pod toto trestní ustanovení.

(Rozh. ze dne 19. června 1920, Kr II. 144/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 15. března 1920, pokud jím obžalovaný Rudolf T. byl dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn obžaloby pro zločin dle § 217 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným zločinem dle § 217 trest. zák.

Důvody:

Soud nalézací sprostil obžalovaného z obžaloby, že se svými spoluvězni Františkem H., Rudolfem F. a Jindřichem W., pro zločin zatčenými, všichni navzájem ulehčili jeden druhému lstí a násilím příležitost k uprchnutí, postaviv se na právní stanovisko, že obžalovaný Rudolf T. měl též úmysl sám z vězení uprchnouti a spolupinnost jeho měla proto jen účel, aby spolu s Jindřichem W. vlastní útěk z vězení provedl, což činí jeho součinnost jen deliktem disciplinárním. Právní svůj náhled opírá rozsudek poukazem na rozhodnutí býv. c. k. nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 1911, Kr VIII. 85/11, sb. č. 3861. Naproti tomu uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství zmateční důvod § 281 čis. 9 a) tr. ř., označujíc právní stanovisko soudu nalézacího mylným a dovolávajíc se na doklad svého odchylného právního názoru staršího rozhodnutí téhož nejvyššího soudu ze dne 19. března 1906 čis. 19985, sb. č. 3181. Krom toho uplatňuje stížnost, že i s právního stanoviska, soudem nalézacím samým uplatňovaného, není výrok osvobozující ohledně Rudolfa T. ospravedlněn, ježto, pokud Rudolf T. dle zjištění rozsudku dával pozor mezi tím, co Jindřich W. pracoval, spolupůsobil ve prospěch tohoto. Tomuto vývodu zmateční stížnosti nelze ovšem přisvědčiti, protože i tato spolupinnost obžalovaného čelila ku provedení společně smluveného útoku a sloužila tudíž nejen zájmu spoluvězně, nýbrž i zájmu vlastnímu. Než jinak sluší přisvědčiti právnímu náhledu zmateční stížnosti, že i spolupinnost vězně, ku vlastnímu útěku rozhodnutého, při společném útěku vyhovuje všem podmínkám skutkové podstaty zločinu dle § 217 tr. z., pokud slouží vědomě zároveň k usnadnění útěku jiných spoluvězňů zatknutých pro zločin a že tudíž, jakkoli pokud jde o vlastní útěk podléhá jen

trestu disciplinárnímu, po stránce prvé nebyla by disciplinárním trestem trestně vyčerpána. Stížnost právem poukazuje na patrnou nesrovnalost, kdyby spoluvězeň, jenž, jsa sám k útěku rozhodnut, spolupomáhá při útěku spoluvězňů, podléhal jen mírnému trestu disciplinárnímu, kdežto spoluvězeň na vlastní útěk nepomýšlející propadal by těžkému trestu pro zločin. Stanovisko rozsudku první stolice nevystihuje pro výkon spravedlnosti daleko nebezpečnější povahu spolčení více osob, propadších trestu pro zločin, k součinnosti, by zmařen byl výkon trestu vůči činnosti obmezené pouze na vlastní útěk jednotlivce, která i z legislativního stanoviska odůvodňuje různé nakládání s dotýčnými pachateli. Použití předpisu § 217 tr. z. vyloučeno jest ovšem na zločince, jenž pro svou osobu podnikne útěk z vězení, poněvadž již dikce § 217 tr. z. předpokládá různost osob pachatele a zločince, jehož útěku bylo nadřezováno. Táž závada vylučuje ovšem jiné než disciplinární potrestání účastníka společného útěku, pokud směřuje ku vlastnímu sprostění, nebrání však podřazení pod § 217 tr. z. po stránce druhé, pokud totiž činnost účastníková, sloužíc vlastnímu jeho útěku, usnadňuje zároveň útěk spoluvězňů. Vyhovuje-li činnost pachatelova po stránce té jinak všem podmínkám § 217 tr. z. (lest neb násilí, zatčení pro zločin a znalost toho na straně pachatelově), pak vylučuje soudní trest pro zločin pouhé stíhání disciplinární po stránce zločinné. Jelikož podmínky skutkové podstaty zločinu dle § 217 tr. z. i ohledně obžalovaného Rudolfa T. v rozsudku jsou zjištěny, nutno označiti souhlasně se zmateční stížností výrok osvobozující právně mylným.

Čís. 218.

Pod pojem »krádeže v rodině« (§ 189, 463 tr. zák.) nespadá krádež spáchaná dítětem na rodičích, dlelo-li v jejich domácnosti jen přechodně jako host.

(Rozh. ze dne 26. června 1920, Kr I 496/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Anny O. do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Chebu ze dne 4. září 1919, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. c) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost, vycházejíc ze stanoviska, že krádež, obžalovanou spáchaná, jest jen krádeží v rodině, spadající pod §§ 189 a 463 tr. z., uplatňuje proti odsouzení pro zločin krádeže zmateční důvody § 281 č. 10, 9 b) a c) tr. ř., poněvadž prý na trestní skutek použito bylo neprávem zákona, pod který nespadá (č. 10), poněvadž dále jde o trestní čin, jež stíhati lze jen na požádání hlavy rodiny, jsou zde tudíž okolnosti, pro něž stíhání skutku bylo vyloučeno (č. 9 b), pokud se týče chyběla potřebná obžaloba (č. 9 c). Ježto jde toliko o zmateční důvody materiální, nutno dle § 288 č. 3 tr. ř. při přezkoumání správnosti rozsudku vzíti za podklad skutkový stav, jenž zjištěn byl rozsudkem. Vychází-li se však

ze skutkového stavu zjištěného rozsudkem, pak nelze přisvědčiti tvrzení stížnosti, že soud nalézací pochybil, shledav ve skutku obžalované nikoli pouhý přestupek § 463 tr. z., nýbrž zločin krádeže. Neboť § 463 tr. z. předpokládá krádež mezi příbuznými tam uvedenými, pokud žijí ve společné domácnosti. O žití ve společné domácnosti může býti řeči jen tehdy, sdílí-li dotýčný pachatel s ostatními členy domácnosti trvale byt i stravu, takže přiměřená část nákladů společné domácnosti připadá na vydržování dotýčného pachatele jako člena domácnosti. V tomto případě jde o dceru, která, provdávši se za muže v Ch., z domácnosti svých rodičů v A. vystoupila, až asi 8 dní před spácháním krádeže se svým manželem v Ch. žila a bydlela, pak ovšem s manželem do A. se přestěhovala, zde však jen až do zařizení nového vlastního bytu v A. se svým manželem u rodičů nocovala. Že by byla obžalovaná po tu dobu nějak ku krytí nákladů domácnosti svých rodičů přispívala, soud nezjišťuje. Správně usuzuje z toho soud nalézací, že obžalovaná meškala v domácnosti svých rodičů jen přechodně jako host, nikoli jako člen společné domácnosti. Jelikož pak jinak kvalifikována jest krádež, jí na rodičích spáchaná, jako zločin krádeže dle §§ 173, 174 II. c) a 179 tr. z., nelze odsouzení její pro tento zločin shledati nezákonným.

Čís. (219).

Amnestie. Soud nalézací není vůbec povolán, aby se vyslovoval v rozsudku o tom, jsou-li splněny podmínky amnestie ve smyslu § 4 nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918, čís. 28 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 26. června 1920, Kr I 133/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Josefa K. do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 23. ledna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným též zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a), c) 176 II. a) tr. z.

Důvody:

Proti odsuzujícímu výroku pro krádež browningu s náboji a prachem uplatňuje zmáteční stížnost důvod § 281 čís. 9 b) tr. ř., poněvadž soud ohledně této krádeže, spáchané před 28. říjnem 1919, v rozsudku vyslovil, že tu není podmínek amnestie vedle § 4 nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918 čís. 28 sb. z. a n. Formelně jest dotýčný výrok soudu nalézacího zajisté nesprávným. Neboť § 4 zmíněného nařízení upravuje zvláštní řízení v otázce amnestie dle tohoto ustanovení a přikazuje v případech jako jest ten, o který jde, kde nedošlo ještě ku právoplatnému odsouzení, rozhodování otázky, jsou-li zde podmínky amnestie, úřadům veřejné obžaloby. Následkem toho nebyl soud nalézací vůbec povolán, aby se vyslovoval v rozsudku o tom, jsou-li zde podmínky amnestie dle § 4 citovaného nařízení a nemůže též soud zrušovací pořadem zmáteční stížnosti přiveden býti k tomu, by dotýčný výrok soudu nalézacího po stránce materiální přezkoumával, to tím méně,

ano nařízení o amnestii i tam, kde o amnestii rozhodoval soud, poukazuje stížnost do rozhodnutí tohoto na H. stolici. Že by však státní zastupitelství bylo ve smyslu předposledního odst. § 4 čís. 1 nař. ve prospěch stěžovatelův zakročilo, zmáteční stížnost ani neuplatňuje, opak vychází zřejmě ze skutečnosti, že úřad veřejné obžaloby obžalobu podal a při ní až do konce přelíčení setrval. Nemohl proto soud nalézací, jakkoli mu nepřislušelo, by se o otázce, jsou-li tu podmínky amnestie, vůbec vyslovoval, stěžovatele z důvodu amnestie dle § 4 cit. nař. sprostiti, a bylo zmáteční stížnost tohoto výroku se domáhající, jako bezdůvodnou zamítnouti.

Čís. 220.

Padělání chlebenek v úmyslu podvodném jest zločinem podvodu dle § 199 lit. d) tr. zák., při čemž jest lhostejno, použil-li jich pachatel sám či osoba jiná.

(Rozh. ze dne 26. června 1920, Kr I 191/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Františka P. do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. února 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199 lit. d) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce dovozuje stížnost, že zjištěné jednání obžalovaného nestačí naplniti skutkovou podstatu zločinu dle §§ 197 a 199 d) tr. z. Pouhé padělání chlebenek není prý zločinem podvodu, není-li zjištěno, že se stalo v úmyslu podvodném, nebo že obžalovaný padělané lístky udával. Okolnost, že je udával jeho bratr, nestačí prý, není-li zjištěno, že obžalovaný na tomto udávání měl účast. Mimo to bylo by prý třeba, by jednáním obžalovaného byl poškozen buď stát nebo třetí osoba v konkrétních, pozitivních právech. Soud zjišťuje však nejen, že obžalovaný chlebenky padělal, nýbrž také, že je padělal v úmyslu podvodném, t. j. aby uvedl v omyl zásobovací úřad ve svém bydlišti a tím poškodil stát v právu dohlédacím. Podvodný úmysl obžalovaného odůvodňuje rozsudek, jak již bylo uvedeno, tím, že mladší bratr obžalovaného udával lístky obžalovaným padělané, u pekaře a opatřoval za ně chléb. O totožnosti lístků padělaných s udávanými nemůže býti pochybnosti, neboť rozsudek se v tomto směru vyjadřuje zcela jasně. I když se v rozsudečných důvodech výslovně nepraví, že bratr obžalovaného udával padělané lístky k návodu obžalovaného, pokud se týče v dorozumění s ním, vyplývá to z rozsudečných důvodů v jich souvislosti. K naplnění skutkové podstaty stačí úplně, že obžalovaný padělal v úmyslu podvodném, a nepadá proto ani na váhu, udával-li nad to ještě lístky buď sám nebo prostřednictvím osoby třetí. Poškození konkrétních či pozitivních práv státu nebo osoby třetí se ke zločinu dle § 199 d) tr. z. nevyhledává. Stačí, poškodí-li nebo může-li poškoditi pachatel svým jednáním účel, jehož se státní správa určitým dohlédacím aktem svým domáhá. To se stalo

v tomto případě tím, že padělané lístky umožňovaly koupit chleba osobě neoprávněně a byly způsobilé mařiti náležitou distribuci této potraviny, kterou stát v zájmu celku dle určitých pravidel provádí.

Čís. 221.

Vstříknutí látky, jež jest jinak způsobilým prostředkem k vyhnání plodu, do dělohy jest pokusem vyhnání plodu, třeba v konkrétním případě nenalézal se plod v děloze, nýbrž mimo ni v dutině břišní.

(Rozh. ze dne 26. června 1920, Kr II 24/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Františky M. do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 16. prosince 1919, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou spoluvinnou na pokusu vyhnání plodu ze života dle §§ 5, 8, 144 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje zmateční důvod § 281 č. 5 tr. ř., poněvadž rozsudek neuvádí důvodů pro výrok, že stěžovatelce byly známy následky stříknutí lysoformu do rodidel těhotné ženy. Stížnost shledává tento nedostatek tím závažnějším, ježto se stěžovatelka hájila tvrzením, že vstříknutí lysoformu do rodidel těhotné ženy předsevzala jen proto, by ji uklidnila a se jí zbavila. Jest ovšem pravda, že rozsudek neodůvodňuje zvláště výrok stížností označený. Než výrok ten vložen jest jen mimochodem do odstavce důvodů, kde zabývá se rozsudek otázkou, možno-li mluvit o zločinném pokusu v případě, kdy šlo o těhotenství mimo dělohu, při čemž plod vůbec nemohl dospěti ku zralosti. Rozsudek již dříve zkoumal otázku zlého úmyslu stěžovatelčina, jež se ostatně neznalostí účinků své manipulace ani nedovolávala, a dospěl na základě uvedených jím výsledků trestního řízení ku přesvědčení, že stěžovatelka vedena byla úmyslem, aby plod vyhnala, by jej z dělohy vypudila. Za takového stavu věci nelze shledati zmatku v tom, že rozsudek zcela podružnou zmínku stran znalosti účinků prostředku, jehož stěžovatelkou, zkušenou porodní babičkou za účelem vyhnání plodu bylo použito, zvláště neodůvodňuje. Zmateční stížnost označuje dále výrok soudu z důvodu § 281 č. 9 a) tr. ř. zmatečným, ježto znalci zjištěná nemožnost, aby vstříknutím lysoformu do dělohy plod mimo dělohu se nalézající byl vyhnán, činí pokus absolutně nezpůsobilým a proto beztrestným. Než o nezpůsobilém pokusu možno mluvit jen tehdy, nebylo-li tu vůbec předmětu, proti němuž trestní jednání čelilo, aneb byl-li prostředek takový, že jím v žádném případě za žádných okolností zamýšleného účinku nemohlo být docíleno. Byl-li tu způsobilý předmět trestního činu a měla-li nezpůsobilost prostředku důvod svůj jen v okolnostech konkrétního případu, pak nelze uznati pokus beztrestným. Tomu však jest tak v tomto případě. Byť i plod nenalézal se v konkrétním případě, jako normálně, v děloze, nýbrž v dutině břišní mimo dělohu, zjistil přece soud nalézací

na základě posudku znalců, že šlo o plod, v době pokusu živý, tedy o způsobilý předmět zločinného útoku. Rovněž zjistil soud, že vstříknutí roztoku lysolu do dělohy jest samo o sobě způsobilým prostředkem ku vyhnání plodu, jestliže se tento, jak pravidelně, nalézá v děloze. Za takových okolností sluší v tom, že se plod v konkrétním případě nenalézal v děloze, nýbrž na místě abnormálním, shledati souhlasně s rozsudkem jen okolnost nahodilou, jež byla toho příčinou, že se pokus nezdařil. Jen okolnosti konkrétního případu činily pokus stěžovatelčin, vyhnati živý plod S-ové ze života neúčinným a právem shledán byl dotýčný pokus stěžovatelčin, plod ten prostředkem o sobě nezpůsobilým vyhnati, dle §§ 5, 8, 144 tr. z. trestným.

Čís. 222.

Území, jež bylo mírovou smlouvou nově přiřknuto Československé republice, zůstává cizozemskem ve smyslu § 234 odst. 2 tr. zák., dokud nebylo inkorporováno.

(Rozh. ze dne 26. června 1920, Kr II 153/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Ervína N., podané rodiči jeho Viktorem a Bertou Navrátilovými do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Brně ze dne 16. dubna 1920, pokud jím byl uznán vinným přečinem a přestupkem předražování spáchaným ve Valčicích a obžalovaného tohoto trestního činu dle § 259, č. 3 tr. ř. sprostil.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje nepřislusnost soudu nalézacího dle § 14 odst. 3 zák. ze dne 17. října 1919 č. 567 sb. z. a n., dovozuje, že obžalovaného, který má řádné bydliště ve Valčicích (Feldsberg) u Břeclavy, tedy v území, které bylo sice přikázáno smlouvou St. Germainskou státu československému, ale dosud nebylo inkorporováno, nutno pokládati za cizince, který nemůže býti vedle § 234 tr. z. trestán v tuzemsku pro přečiny a přestupky, jichž se dopustil v území státu cizího. Uplatňuje tedy zmateční stížnost vlastně důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř., tvrdíc, že čin obžalovanému za vinu kladený, nezakládá trestního činu, náležejícího k příslusnosti tuzemských soudů. Stížnost jest částečně oprávněna. Dle čl. 27 odstavce 6 mírové smlouvy St. Germainské případně republiky čs. od státu rakouského pohraniční území, kterým probíhá železná dráha z Mikulova do Valčic, s městem Valčicemi (Feldsberg). Dle čl. 381 odstavce 5 nabude mírová smlouva mezinárodní platností, jakmile bude ratifikována třemi velmocemi. Jak jest soudu známo, byla teprve dne 26. května 1920 smlouva St. Germainská po předcházejícím schválení Itálií a Anglií schválena sněmovnou francouzskou, takže třeba ještě ratifikace se strany senátu francouzského. Inkorporace nového území nebyla však dosud provedena, jak jest patrné ze sbírky zákonů a nařízení. Jest tedy správný náhled zmateční stížnosti, že obžalovaný, který má řádné bydliště ve Valčicích, byl v době spáchaní činu, v lednu až

březnu 1920 — a jest ostatně i dosud — cizincem, pro něhož platí ustanovení § 234 odst. 2 tr. z., a který může být trestán soudy tuzemskými pouze za ony přečiny a přestupky, jichž se dopustil v tuzemsku. (Budiž mimochodem podotknuto, že po ratifikaci smlouvy Versailleské byla provedena inkorporace kraje Hlučínského zákonem ze dne 30. ledna 1920 č. 76 sb. z. a n. a že teprve na základě tohoto rozšíření státní suverenity bylo rozšířeno prováděcím nařízením ze dne 11. března 1920 čís. 152 sb. z. a n. zákonodárství a soudnictví čs. republiky na nově získané území.) Dle zjištění prvního soudu nakoupil obžalovaný v Břeclavě v prvních třech měsících roku 1920 od cukráře Adolfa R. 150 až 200 kg cukru po 18 K, a od jakési Matyldy Č. 10 kg po 24 K, dopravil jej podlouhne do Valčic a tam jej jednak směňoval za potraviny, jednak prodával za přehnané ceny 70 až 90 K rak. První soud shledal v jeho jednání řetězový obchod a přestupek předražování, vycházející z mylného náhledu, že trestní jednání obžalovaného, neoprávněné vsunutí se do obchodu cukrem, spáchané koupí v Břeclavě a prodejem ve Valčicích, jakož i požadování patrně přemrštěné ceny za cukr ve Valčicích, bylo spácháno v tuzemsku, poněvadž prý dlužno pokládati město Valčice vzhledem k ratifikované již smlouvě St. Germainské za příslušející k republice Československé. Z hořejších úvah však vyplývá, že nové připojené území se stane částí čs. republiky teprve, až bude zákonem, vyhlášeným ve sbírce zákonů a nařízení, inkorporováno, a až bude soudnictví a zákonodárství čs. státu na ně rozšířeno. V době spáchání trestního činu bylo toto území cizinou a obžalovaný cizincem. Nemůže být proto trestán ani pro řetězový obchod, ani pro předražování, které byly spáchány mimo území čs. republiky. Muselo proto zmatečniti stížností, pokud čelí proti tomu, že obžalovaný uznán byl vinným pro přestupek a pro přečin předražování spáchané ve Valčicích, vyhověno být.

Čís. 223.

Podmínky sčítání škody při deliktech majetkových (§ 173 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 3. července 1920, Kr I 495/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečniti stížnost obžalované Josefy P. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 27. září 1918, jímž byla uznána vinnou zločinem krádeže podle § 171, 176 II b) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné uplatňuje zmatečniti stížnost, že zde není předpokladů pro odsouzení pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 176 II b) tr. z., ježto hodnoty věci odcizených v žádném z případů, uvedených v odsuzující části výroku rozsudečného, nepřevyšují 50 K, takže není v žádném případě dosažena hranice zločinu. Sčítati pak jednotlivé hodnoty z více krádeží, které byly spáchány v tak značných časových oddílech, v neprospěch obžalované, přiči prý se zákonu, ježto, kdyby obžalovaná byla

v čas bývala pro ně stihána, byla by mohla být odsouzena pouze pro přestupky krádeže, nikoliv pro zločiny. Stížnost není odůvodněna. Obžalovaná byla uznána vinnou krádeží spáchanou před rokem 1915 ke škodě Otilie W-ové, při níž hodnota věci odcizených činí 16 K 30 h, dále ke škodě Marie B-ové, spáchané před rokem 1915, v hodnotě 46 K a ke škodě Vilmy R-ové, spáchané v roce 1917 s hodnotou 15 K, tedy úhrnem krádeží věci, odcizených zaměstnavatelkám v hodnotě 77 K 30 h. V § 173 tr. z., který prohlašuje krádež za zločin, činí-li cena věci ukradených více než 50 K, nyní dle zákona z 9. dubna 1910 — 200 K, jest nařízeno pro případ konkurence několika krádeží sčítati všechny jednotlivé částky. Totéž nařizuje § 186 b) tr. z., pokud jde o podílnictví na krádeži a zpronevěře. Této zásady sluší ostatně užití analogicky u všech deliktů majetkových, u nichž hodnota věci nebo velikost škody má význam buď pro kvalifikaci činu jako zločinu nebo pro sazbu trestní. Jde zde tedy o výjimku z pravidla, že konkurující činy trestní jsou zcela samostatné a lze při nich užití § 34, pokud se týče 267 tr. z. Ve všech případech tudíž, kde rozhoduje obnos nebo hodnota, dlužno sečísti obnosy vyplývající z více trestních útoků, ať současných či opětovaných. Předpokladem pro sčítání jest jednak, aby čin nebyl dosud trestán, t. j. aby ohledně něho nebyl vynesena právoplatný rozsudek, jednak, by činy, v našem případě krádeže, byly stejného druhu. Nebylo by lze na příklad sčítati škody, způsobené krádežemi, které jsou kvalifikovány jako zločin z různých hledisek (§ 174 II, 175 II, 176 II), i kdyby se došlo sčítáním k penízi přes 50 K, avšak menšinu 200 K. Rovněž tak by nebylo lze přičísti obnosy z krádeží, které zásadně nejsou zločinem (krádeže spáchané nedospělými § 269 a), krádeže v rodině (§ 463 tr. z.) ke krádežím v případech, v nichž by následkem sečtení částek došlo k odsouzení pro zločin. V tomto případě jde však o krádeže stejného druhu, které jsou kvalifikovány jako zločin dle § 176 II b) tr. z., předpokládající hodnotu převyšující 50 K, která jest právě dána sečtením všech částek vyplývajících z jednotlivých krádeží. Poněvadž pak jde vesměs o krádeže, které dosud nebyly předmětem trestního řízení a rozsouzení, jsou splněny oba předpoklady, za nichž je sčítání dle zákona přípustno.

Čís. 224.

Trestného činu dle § 32 čís. 2 min. nařízení ze dne 26. května 1917 čís. 235 ř. z. může se dopustiti i ten, kdo nemá právní moci nad zásobami, s nimiž nakládá způsobem naznačeným v citovaném ustanovení.

(Rozh. ze dne 3. července 1920, Kr I 4/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečniti stížnost obžalovaných Marie N. a Otilie N. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. října 1919; jímž byly uznány vinnými přečinem podle § 32 č. 2 a 4 min. nař. ze dne 26. května 1917 č. 235 ř. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Neprávem vytýká zmatečniti stížnost rozsudku, že jest právnicky pochybeným, odsoudiv obžalované, jakkoli nejsou hospodářem, tedy drži-

telem obilí, jež dle náhledu stížnosti za skutky proti § 32 min. nař. trestně jediné jest zodpovědným. Než i kdyby snad ohledně skutkové podstaty v § 32 č. 1 min. nař. uvedené mohlo by býti pochybným, může-li se jí dopustiti jako přímý pachatel osoba jiná, nežli držitel nebo schovatel zásob, pokud se týče jejich zmocněnec, nemůže dotčená pochybnost vzejítí při skutkové podstatě dle č. 2 § 32, dle něhož obě obžalované byly odsouzeny, poněvadž tu jde vesměs o činnosti, jež nejsou podmíněny právní mocí nad dotýčnými zásobami a min. nařízení nerozlišuje dle svého všeobecného znění («kdo...») ohledně osoby pachatelovy. Jen mimochodem budiž proto poukázáno na to, že se rozsudek vůbec nezabývá poměrem obou stěžovatelek ku zásobám, o něž jde, stěžovatelky pak samy poukazovaly při svém výsledku k tomu, že ony to jsou, jež vedou pro stáří a chorobnost svého otce hospodářství, takže již z toho důvodu bylo by je každým způsobem pokládati za zodpovědné za zakázanou manipulaci se zásobami.

Čís. 225.

Promlčení trestného činu přerušuje se dle § 531 tr. z. též tím, že příslušný soud dožádal jiný soud za výslech obviněného.

(Rozh. ze dne 3. července 1920, Kr I 260/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost soukromé žalobkyně Anny M-ové do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 24. listopadu 1919, pokud jím byla obžalovaná Kateřina K. sprostěna obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti dle § 488 tr. z., při čemž uvedl

v důvodech:

Zmateční stížnost jest pouze potud odůvodněna, pokud dovolávajíc se zmatku § 281 č. 9 b) tr. ř., brojí proti předpokladu prvního soudu, že nastalo promlčení trestného činu, obžalované za vinu kladeného. Na přestupek § 488 tr. z. stanoven jest v § 493 tr. z. trest vězení od jednoho do šesti měsíců, lhůta promlčecí činí dle § 532 tr. z. tři měsíce. Tato lhůta promlčecí, běžící ode dne spáchání činu, t. j. 16. května 1919, byla podle § 531 tr. z. přerušena tím, že příslušný okresní soud v Horšově Týně dne 3. června 1919 dožádal krajský soud v Plzni za výslech obviněné Kateřiny K. o soukromé žalobě. Dožádání to rovná se co do své povahy a co do svých účinků vydání obsílky na obviněnou, které v § 531 tr. z. uvedeno jest jakožto okolnost přerušující promlčení. Mohl trestní soudce okresního soudu v Horšově Týně právě tak předvolat si obviněnou k osobnímu výslechu, jako zařídil její výslech dožádaným krajským soudem v Plzni. Stejně jako vydání obsílky k osobnímu výslechu jest tedy také dožádání za výslech způsobilé přerušiti promlčení, když obě opatření jsou rovnocennými úkony vyšetřovacími ve smyslu § 531 tr. z.

Čís. 226.

Předražování. Pro posouzení přiměřenosti ceny ve smyslu § 20 č. 2 cis. nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., nejsou rozhodny vždy jen ustanovené maximální ceny, nýbrž třeba dbáti též konkrétních nákladů nabývacích.

(Rozh. ze dne 7. července 1920, Kr I 394/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmáteční stížnosti Viktorina Š. do rozsudku lichevního soudu při krajském soude v Písku ze dne 29. března 1920, jímž byl uznán vinným přečinem předražování dle § 20, č. 2 a), b) nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, opírající se o důvody č. 4 a 5 § 281 tr. ř., nelze oprávněně upřítí. Rozsudkem v odpor vzatým byl stěžovatel uznán vinným, že v září 1919 v K. využívaje mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, za předmět potřeby, totiž za krávu ve váze 4 q od Františka V. požadoval 5000 K a dal si od téhož poskytnouti cenu zřejmě přemrštěnou, totiž 4800 K. Výrok, že zmíněná cena byla zřejmě přemrštěna, opodstatnil nalézací soud dle obsahu důvodů pouze tím, že v tehdejší době platily pro březí krávy úřední ceny stanovené výnosem ministerstva pro zásobování ze dne 10. června 1919 č. 13.315, a to za 1 kg živé váhy 4 K 80 h, a že tedy obžalovaný žádal, pokud se týče dal si poskytnouti za 1 kg 12 K 50 h, po případě 12 K za 1 kg, tedy více než dvojnásobnou cenu nad cenu úředně stanovenou. K obhajobě obžalovaného, že žádal jen běžné ceny, a že mimo to byla prodejní cena i nákladům nabývacím úplně přiměřena, nalézací soud vůbec nepřihlížel, vycházejíc ze stanoviska, že při stanovení úředních cen běže se již zřetel na všechny poměry, pro tvoření cen rozhodné, a že tedy pouze tato cena je směrodatná. Tento názor správný není. Ceny, na trhu běžné, nejsou ovšem pro otázku přemrštěnosti rozhodnými, neboť jest na bledni, že tyto ceny jsou často právě výsledkem předchozího předražování a trestuhodného využitkování mimořádných, válkou vyvolaných poměrů. Na druhé straně však nejsou pro posouzení přiměřenosti ceny ve smyslu § 20 č. 2 nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. rozhodnými jen ustanovené maximální ceny, neboť překročení maximálních cen není ještě totožným s požadováním zřejmě přemrštěných cen, arci mohou pro řešení otázky, byla-li cena v jistém případě přemrštěnou, stačiti i ceny úředně stanovené (maximální), než jen tehda, dovolují-li okolnosti případu předpoklad, že se cenami maximálními dostává prodávajícímu náhrady jeho právně respektovatelných nákladů nabývacích v nejšířším slova smyslu i občanského zisku. Jinak dlužno dbáti konkrétních nákladů nabývacích, načež pak, pokud požadovaná cena dotčenou nabývací cenu, přičítaje k tomu i další výlohy, přesahuje, lze mluvit o zisku nadměrném, při čemž pak dlužno

ještě uvážiti i to, zdali přemrštěnost ta byla zřejmá a zdali obžalovaný při tom skutečně využil mimořádných poměrů. Také § 18 zák. ze dne 17. října 1919 čís. 567 sb. z. a n. nařizuje, by soud o tom, byla-li cena zřejmě přemrštěna, rozhodl podle volného uvážení v š e c h okolnostech.

Čís. 227.

Předražování. Pro otázku, byla-li cena požadována čili nic, jest lhůsteno, měl-li nabízející zboží pohotově v době nabídky.

(Rozh. ze dne 12. července 1920, Kr I 208/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa T. do rozsudku krajského jako lichevního soudu v Liberci ze dne 15. března 1920, jímž stěžovatel uznán byl vinným přečinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 zák. ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n. a přestupkem předražování dle § 7 č. 1 téhož zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc materiálně právní důvody zmatečnosti rozsudku dle čís. 9 lit. a) a 10 § 281 tr. ř., tvrdí stížnost především, že nelze vůbec spatřovati trestního jednání v tom, že obžalovaný dne 17. února 1920 nabízel cukráři P-ovi mouku po 11 K za 1 kg, poněvadž obžalovaný tehda mouky neměl a nebyl by jí tedy mohl dodati, kdyby byl P. býval s kupní cenou srozuměn. Stížnost je na omylu. Skutková podstata přestupku dle § 7 (1) zák. ze dne 17. října 1919 čís. 569 sb. z. a n. zakládá se za ostatních podmínek tohoto zákonného ustanovení žádání ceny zřejmě přemrštěné. Žádání ceny znamená dáti jakkoli na jevo, že žádající je ochoten zboží kupujícímu přenechat za dotyčnou cenu. Žádáním ceny klade se základ k dohodě o ní jakožto součásti smlouvy kupní, jež dojednána je usjednocením se o předmětu koupě a jeho ceně. Dodání zboží není náležitostí smlouvy kupní, nýbrž jejím splněním. Proto je i pro otázku, byla-li cena požadována čili nic, lhůsteno, měl-li nabízející zboží pohotově či byl-li by je teprve ke splnění smlouvy musil sobě opatřiti a kupujícímu dodati. Poněvadž pak obžalovaný nabízel dne 17. února 1920 cukráři P-ovi zboží určitého druhu ke koupi za určitou jednotkovou cenu, správně soud nalézací v tomto jeho jednání spatřoval požadování ve smyslu cit. místa v zákoně.

Čís. 228.

Předražování. Broky jsou předmětem potřeby ve smyslu § 1 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.

(Rozh. ze dne 12. července 1920, Kr I 230/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného a Oskara S. do rozsudku zemského trest-

ního soudu v Praze ze dne 31. prosince 1919, jímž byl uznán vinným přečinem podle § 23 č. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Stěžovatel namítá též, že broky nejsou nezbytnou životní potřebou, nýbrž spíše věci přepychovou, sloužící rozmaru a kratochvíli bohatých vrstev — ale neprávem. Dle § 1 čís. nař. rozumějí se předměty potřeby movité věci, sloužící přímo neb nepřímo uspokojení životních potřeb lidí a domácích zvířat. Že broky jsou takovou věcí movitou, sloužící nepřímo, t. j. prostřednictvím honby, jež se nemůže bez nich obejít, ukojení potřeb lidských, netřeba ani ze široka vykládati. I kdyby honba byla skutečně jen kratochvíli bohatých vrstev a kdyby tyto vrstvy ulovenou zvěř ponechávaly jen pro svou potřebu — ač tomu tak není, poněvadž i taková zvěř (maso, kožešiny atd.) přichází do obchodu — přece nebylo by možno brokům upřítí naznačené vlastnosti předmětu potřeby, poněvadž takto uvolnilo by se pro obyvatelstvo ostatní zejména to množství masa, a tedy předmětu lidové potřeby, na něž by jinak musily sáhnouti i takové kruhy zámožnější. Na rozdíl od dřívějšího stavu právního se pak nežádá, by šlo o předmět potřeby nezbytné.

Čís. 229.

Předražování. Přečín dle § 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. nestane se beztrestným tím, že pachatel projevil proti kupujícímu později ochotu, prodati mu předměty potřeby bez podmínky současné koupě jiného zboží. Lhůsteno, zda pachatel sám, by mohl si opatřiti požadované předměty potřeby, musel koupiti též zboží jiné.

(Rozh. ze dne 12. července 1920, Kr I 293/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství v Praze do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 23. února 1920, jímž obžalovaná Anna V. sprostěna byla dle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby pro přečín předražování podle § 13 zák. ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n. rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovanou vinnou dle obžaloby.

Důvody:

Nalézací soud zjistil o obžalované Anně V-ové, že dne 18. listopadu 1919 v obchodě potravinami své dcery Anny S-ové, který vede, obstarávajíc sama nákupy i prodej, odpověděla Josefu J-ovi na jeho žádost, by mu prodala pět vajíček, jež viděl ležet v krámě na košatince a jichž měla ještě více v krámě, slovy: »Chcete-li těch pět vajíček, musíte vzít jednu čtvrtku másla, já je také jinak nekupuji, jinak vám vejce nemohu prodat,« a že teprve, když jí J. oznámil, že to udá, prohlásila, že by mu prodala bez másla jedno nebo dvě vajíčka, že však J., poněvadž másla

nepotřeboval a jelikož cena za vejce požadovaná byla vysoká, ničeho nekoupil. Přes to nalézací soud sprostil obžalovanou dle § 259 čis. 3 tr. r. obžaloby pro přečin dle § 13 zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n. a odůvodnil výrok svůj v ten smysl, že obžalovaná, byť odepřela prodati pět vajec, nebude-li zároveň odebráno jiné zboží, totiž maslo, pak; když se Josef J. proti tomu ohradil, přece jen byla ochotnou prodati jedno nebo dvě vajíčka bez másla, takže prý skutková podstata uvedené přečinu není dána, to tím méně, když prý obžalovaná byla s počátku nucena žádati, by J. s vejci koupil i maslo, ježto sama, jak nalézací soud za zjištěné pokládá, musila maslo koupiti, by od dotyčné prodavačky dostala vejce. Názor tento je zřejmě nesprávný a zmateční stížnost státního zastupitelství, uplatňující proti rozsudku důvod zmatečnosti dle § 281 č. 9 a tr. ř., vším právem vytýká, že výrokem tím bylo nesprávně použito zákona. Jeť nepochybné, že čin, obžalované za vinu kladený, spáchán a také dokonán byl již tím, když obžalovaná vůči J-ovi, který od ní žádal prodej oněch 5 vajec, prohlásila, že, chce-li je, musí vzít čtvrtku másla, neboť tím zcela jasně mu odepřela prodej vajec, tedy předmětu potřeby, pro případ, neodebere-li od ní jiné zboží, totiž maslo. Čin ten nestal se, jak má za to patrně soud nalézací, beztrestným tím, že obžalovaná projevila později oproti J-ovi ochotu, prodati mu část vajec bez podmínky současné koupě másla, to tím méně, když ochota ona týkala se pouze jednoho neb dvou vajec tak, že i tehdy obžalovaná vlastně setrvala pro případ opětné žádosti o prodej pěti vajec na stanovisku, původně zaujatém, tedy na odeření prodeje tohoto počtu vajec, nebude-li zároveň odebráno maslo. Ani té skutečnosti, že obžalovaná také musila maslo koupiti, aby dostala koupiti vejce, se dovolávati nelze, neboť otázka trestnosti jejího jednání nemůže odvislou činěna býti od té okolnosti, že se téhož činu dopustila i některá osoba jiná. Tvoří tedy jednání obžalované přičítaný jí delikt a bylo proto oprávněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti.

Čís. 230.

Ke skutkové podstatě přestupku dle § 516 tr. z. se nevyžaduje, by bylo veřejné pohoršení opravdu vzbuzeno.

(Rozh. ze dne 12. července 1920, Kr I 325/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Václava Z. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. ledna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle § 516 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čis. 9 tr. ř. nesprávné použití zákona, které spatřuje v tom, že nalézací soud zjistil pouze, že obžalovaný mohl předvídati, že si děvčata, na nichž předsevzal smilné činy, budou o nich navzájem vyprávěti, že to také povědí doma, že se jeho počínání rozhlásí a způsobí veřejné

pohoršení, že tedy mohlo z jeho počínání vzejíti veřejné pohoršení. Tato možnost prý však nestačí ke skutkové podstatě přestupku dle § 516 tr. z., která vyžaduje, by smilný čin pachatelův veřejné pohoršení skutečně vzbudil. Zmateční stížnost odůvodněna není. Obrat »způsobem, budícím veřejné pohoršení«, neznamená, že by zákon vyžadoval ke skutkové podstatě přestupku dle § 516 tr. z., by v tom kterém určitém případě bylo veřejné pohoršení opravdu vzbuzeno. Stejně jako výrazem »hrubě« v témž zákonném ustanovení, mělo býti i citovaným rčením stanoveno pouze tolik, že smilné jednání, by odpovídalo skutkové podstatě přestupku dle § 516 tr. z., musí, urážejíc mravnost nebo stydlivost, provázeno býti dvěma vlastnostmi: hrubostí a způsobilostí, by jím bylo vzbuzeno veřejné pohoršení. Kdyby správným měl býti názor, uplatňovaný zmateční stížností, pak by to znamenalo, že by v konkrétním případě zůstalo i jednání sebe necudnější beztrestným jen proto, že nevzbudilo pohoršení u lidí mravně zpustlých či mravně lhostejných, kteří náhodou samojediní byli svědky jednání toho nebo samojediní dodatečně se o něm dověděli. Nalézací soud tudíž správně označuje jednání obžalovaného jako takové, které mělo konkrétní způsobilost vzbuditi veřejné pohoršení.

Čís. 231.

Predražování. Zatajování zásob obilí a mlýnských výrobků zůstalo činem trestným, stíhaným soudy i dle nařízení vlády Československé republiky ze dne 23. března 1920 čis. 169 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 12. července 1920, Kr I 410/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury pro zachování zákona do nálezu vrchního zemského soudu v Praze ze dne 23. dubna 1920.

Rozhodnutím vrchního zemského soudu v Praze ze dne 23. dubna 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 2 zák. o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919 čis. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Státní zastupitelství v Praze podalo u lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze obžalobu ze dne 25. března 1920 na Jana V. pro přečin podle § 33 čis. 1, 4 nařízení vlády ze dne 27. června 1919 čis. 354 sb. z. a n., spáchaný tím, že v únoru 1920 v B. zúmyslně zatajil úřadu zásoby obilí, totiž 402 kg žita a 363 kg ovsa, jež měl v držení a jejichž hodnota převyšuje 500 K. Obžalovací spis byl lichevnímu soudu podán dne 31. března 1920 a byl obžalovanému doručen dne 3. dubna 1920. Obžalovaný podal dne 9. dubna 1920 proti obžalobě námítky, o nichž rozhodl vrchní zemský soud v Praze nálezem ze dne 25. dubna 1920 v ten smysl, že se obžalobě nedává místa a trestní řízení se zastavuje. V důvodech tohoto nálezu se uvádí, že dle nařízení vlády ze dne 23. března 1920 čis. 169 sb. z. a n. změněn byl § 33—42 nařízení vlády ze dne 27. června 1919 čis. 354 sb. z. a n. a trestání přestupků těch přikázáno

bylo politickým úřadům, že tedy jest trestní řízení zastaviti a spisy postoupiti příslušnému politickému úřadu k příslušnému jednání. Uvedeným nálezem vrchního zemského soudu byl porušen zákon, a to ve dvou směrech, neboť: 1. podle § 14 odstavce třetí zákona ze dne 17. října 1919 č. 567 sb. z. a n. nejsou námitky proti spisu obžalovacímu podanému u soudu lichevního dovoleny a měly býti již z tohoto důvodu zamítnuty. 2. podle nařízení vlády ze dne 23. března 1920 č. 169 sb. z. a n. stanovena byla sice kompetence politická ke stíhání a trestání trestných činů proti nařízení vlády republiky čsl. ze dne 27. června 1919 č. 354 sb. z. a n. o úpravě obchodu obilím a mlýnskými výrobky, avšak při tom bylo zároveň změněno znění § 33 tohoto nařízení a zejména vypuštěno bylo ustanovení o trestnosti toho, kdo zámyslně úřadu zatajuje zásoby obilí a mlýnských výrobků. Následkem toho spadají nyní i činy tohoto druhu pod ustanovení § 2 zákona o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n. To plyne již z prosté úvahy, že zatajování obilí a mlýnských výrobků, tedy nejdůležitějších předmětů potřeby, mělo by býti stíháno jen trestem politickým, kdežto zámyslné zatajení všech ostatních předmětů potřeby trestalo by se daleko citelnějším trestem soudním. Správnost tohoto stanoviska vyplývá také z výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 4. dubna 1920 č. 17 věstníku.

Čis. 232.

Pachatel, jenž připojil se k neznámým zlodějům po vyhození balíku ze železničního vozu, nedopustil se krádeže, nýbrž podílnictví na krádeži.

(Rozh. ze dne 12. července 1920, Kr II. 156/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného Antonína M. do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 10. dubna 1920, jímž byl uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a), 179 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným toliko zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 lit. a), b) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud s hlediska č. 10, § 281 tr. ř. dovozuje, že skutek obžalovaného spadá jen pod právní hledisko § 185 tr. z.

Rozsudek v odpor vzatý zjišťuje ohledně skutkových okolností pouze, že se obžalovaný ihned po vyhození balíku ze železničního vozu ještě na místě činu, na nádraží v P. (za stanicí sice, ale ještě v jejím obvodu) k neznámým zlodějům připojil a s nimi se o obsah balíku rozdělil. Další, v důvodech obsažené větě, že má soud za překážáno i to, »že se obžalovaný k neznámým zlodějům připojil, než krádež byla úplně dokonána,« nutno přikládati jen význam právního úsudku, nikoliv zjištění skutkové okolnosti, neboť v tomto bodu jde o řešení právní otázky. V této pří-

čině však má právem stěžovatel za to, že krádež balíku byla již dokonána, když on ku zlodějům zboží z vagonu vyhodivším a o ně se dělicím se připojil, neboť balík byl z držení dráhy odňat již vyhozením z vagonu a obžalovaný nemohl tedy spolupůsobiti při krádeži, nýbrž jen bráti u ní podíl vedle § 185 tr. z.

Čis. 233.

Padělání peněz a cenných papírů. Území, ležící východně od demarkační čáry těšínské, bylo v září 1919 »cizinou« ve smyslu § 1 odstavce první zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 12. července 1920, Kr II. 177/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Viléma H. do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Novém Jičíně ze dne 11. prosince 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 1 a 12 zák. ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Nalézací soud uznal obžalovaného Viléma H. vinným zločinem dle §§ 1 a 12 zák. ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n., spáchaným tím, že dne 13. září 1919 dopravil jisté množství bankovek, opatřených padělanými kolků, a jisté množství padělaných kolků »z Bílska, tedy z ciziny« do území československé republiky, by je zde udal. Zmateční stížnost, vytýkající rozsudku zmatečnost dle § 281 č. 10 tr. ř., dovozuje, že Bílsko není cizinou, poněvadž prý cizinou i ve smyslu § 1 zák. o padělání peněz možno rozuměti jen cizinu státoprávní (politickou), Bílsko však leží ve Slezsku, jež celé v jeho historických hranicích pokládá stát československý za své území a jež tedy státoprávně tvoří dosud součást československé republiky. Bílsko však nelze prý za cizinu pokládati ani proto, že nehledíc k tomu, že dle všeobecného pravidla článku IV. uvozovacího zákona k tr. z. byla analogie v tom směru vyloučena — zákon pro rozlišování ciziny ve smyslu politickém a ciziny ve smyslu peněžním neposkytuje nijaké opory, ač v době jeho vydání československý spor o Slezsko již dávno trval a zákonodárce tedy, kdyby byl chtěl v tom směru rozlišovati, byl by to v zákoně jasně vyjádřil. Zmateční stížnost spatřuje proto ve zjištěném jinak činu obžalovaného toliko nedokonaný zločin dle § 4 cit. zák. Nejvyšší soud souhlasí ovšem s názorem, že celé území těšínské Slezska v jeho historických hranicích dlužno při obecně známém státoprávním stanovisku československé vlády pokládati za součást československého státu, třebaže cizí vláda osobovala si nárok na část onoho území a třebaže československé vládě bylo dočasně znemožněno, by na části řečeného území vykonávala práva státní výsosti. Přes to však jest zmáteční stížnost neodůvodněna. Nelze přehlížeti, že již v době činu byl československému státu fakticky znemožněn výkon suverenních práv imperia na území, ležícím východně tehdejší demarkační čáry, a tedy i v Bílsku. Platí to zejména též o úpravě poměrů valutár-

ních, jmenovitě o stanovení zákonných platidel a o opatřeních za účelem upevnění valuty a její ochrany před jakýmkoli poškozováním. Proto také nemohla státní správa republiky československé, ač zákon ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. platí formálně, stejně jako jiné zákony, pro celé území republiky, fakticky provéstí okolkování bankovek na oně částí těšínské, a stejně nebylo jí možno, zjednatí tam průchod jednotlivým důsledkům okolkovací akce, zejména ustanovení § 2 právě uvedeného zákona, dle něhož po skončení okolkování bankovek měly jen bankovky kolkované kolkem československé republiky v území československého státu nucený oběh. Tyto skutečné poměry, jevící se v tom, že ono území fakticky nepodléhá dosahu vlády a výkonné moci republiky československé, a nikoli státoprávní příslušnost území toho k našemu státu, jsou tudíž přechodně směrodatnými pro odpověď na otázku, je-li území to pro náš stát cizinou ve smyslu § 1 zákona o padělání peněz, a nezbývá než odpověděti na otázku tu kladně. Nesprávně dovolává se zmateční stížností článku IV. uvozovacího zákona k tr. z., neboť v pravdě nejde tu vůbec o nějakou, analogii skutkové podstaty, nýbrž jen o přípustný výklad pojmu právě tak jako v nesčetných jiných případech trestních zákonů, a není tomu jistě na závadu, že zákonodárce pojmu toho kasuisticky, právě též k daným poměrům těšínským, nedefinoval.

Čís. 234.

K založení příslušnosti vojenského trestního soudu stačí, byl-li pachatel před spácháním činu presentován, třebaž služby vojenské nena-stoupil.

(Rozh. ze dne 14. července 1920, Kr I. 256/20.)

Ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznal nejvyšší soud jako soud zrušovací právem: Rozsudkem zemského trestního soudu v Praze porušen byl zákon v ustanoveních §§ 1, 60 tr. ř. a § 11 voj. tr. ř. a rozsudek ten se zrušuje.

Důvody:

Rozsudkem zemského trestního soudu v Praze ze dne 26. února 1919 odsouzen byl Petr H., uzenář v P., pro zločin nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 173, 174 II a), c) tr. z. spáchaný s jiným spoluzlodějem v noci na 1. února 1919 na firmě Ř. v P. Průběhem jiného, vojenským soudem konaného šetření se ukázalo, že Petr H. v době činu i odsouzení zemským trestním soudem v Praze podléhal pravomoci soudů vojenských. Již před převratem ze dne 28. října 1918 byl vojínem a nacházel se v trestním (vojenském) vyšetřování, kteréž převratem bylo přerušeno. Po převratu nepřihlásil se týž do služeb čs. armády, učinil však tak, jak z hlášení Náhradního praporu čs. pěš. pl. č. 5 (střel. č. 8) ze dne 8. března 1920 vyplývá, dne 31. ledna 1919 u velitelství zmíněného praporu, kdež byl přidělen přepravnímu oddělení. Tím bylo jeho zařazení do čs. armády uskutečněno. Petr. H. se ovšem k tomuto oddělení vůbec nedostavil, neboť

byl následující noci pro shora uvedený zločin nedokonané krádeže zatčen a do vyšetřovací vazby k zemskému trestnímu soudu v Praze dodán, leč tím nemění se ničeho na skutečnosti, že byl dne 31. ledna 1919 presentován a tím zařazen, kterýmžto okamžikem byla příslušnost vojenského soudu založena a trvala až do 11. dubna 1919, kdy byl dle hlášení náhradního praporu čs. střeleckého pluku č. 8 z vojenské činné služby na trvalou dovolenou propuštěn. Spáchal-li tudíž H. po svém zařazení, t. j. v noci na 1. února 1919 krádež, podléhal ohledně této krádeže příslušnosti čl. vojenského soudu, jež nezanikla ani podle § 16, odst. 1 voj. tr. ř., ježto ze spisů jde na jevo, že příslušný vojenský soud učinil ještě před ukončením poměru, zakládajícího pro H. pravomoc vojenských trestních soudů, opatření čelící ku přípravě, pokud se týče i zahájení trestního řízení. Nebyl tedy zemský trestní soud v Praze podle §§ 1, 60 tr. ř. a § 11 č. 1 voj. tr. ř. pro tuto trestní věc příslušným.

Čís. 235.

Odsouzený obžalovaný jest povinen nahraditi soukromému účastníku útraty zastupování i tehdy, byl-li tento se svými soukromoprávními nároky odkázán na pořad práva, jen když v rozsudku trestního soudu bylo zároveň zjištěno, že soukromý účastník byl trestným činem, pro který obžalovaný byl odsouzen, ve svých právech poškozen.

(Rozh. ze dne 16. července 1920, Kr II 171/20.)

Ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznal nejvyšší soud jako soud zrušovací právem:

Usnesením mor. sl. vrchního zemského soudu v Brně ze dne 25. dubna 1919, kterým bylo v trestní věci proti Bohumilu S-ovi pro zločin zabití dle § 140 tr. z. k stížnosti obžalovaného vysloveno, že odpadá výrok o útratách, obsažený v rozsudku zemského soudu v Brně jako soudu porotního ze dne 27. listopadu 1918, jímž byl obžalovaný Bohumil S. dle § 393 tr. ř. uznán povinným, by nahradil soukromé účastnici Evě M. útraty právního zastupování, porušen byl zákon v ustanoveních §§ 47, 389 a 393 tr. ř.

Důvody:

Rozsudkem zemského soudu v Brně jako soudu porotního ze dne 27. listopadu 1918 byl Bohumil S. uznán vinným zločinem zabití dle § 140 tr. z., jehož se dopustil proti Karlu M. Vdova usmrčeného Eva M. přijevši se jako soukromá účastnice k trestnímu řízení, účtovala při hlavním přelíčení svým právním zástupcem útraty pohřební, náklad na lékařské ošetřování, jakož i na pohoštění hostů při pohřbu a žádala dále pro sebe a své děti měsíční důchod; zástupce její pak navrhl, by mu byly přisouzeny účtované útraty zastupování. Porotní soud odkázal soukromou účastnici dle § 366 tr. ř. s nároky soukromoprávními na pořad práva civilního, uložil však obžalovanému, by dle § 393 tr. ř. nahradil soukromé účastnici útraty právního zastupování. Stížností obžalovaného do tohoto

výroku mor. sl. vrchní zemský soud v Brně usnesením ze dne 25. dubna 1919 vyhovět a změnil výrok o útratách, obsažený v rozsudku soudu potního, pokud jím obžalovaný byl uznán povinným, by nahradil soukromé účastníci útraty jejího právního zastupování, v ten rozum, že výrok o útratách soukromé účastnice odpadá. Vrchní soud zemský vycházel při tom ze stanoviska, že přisoudit soukromému účastníku útraty právního zastupování přípustno jest jen v souvislosti s nálezem o nárocích soukromoprávních podle úspěchu docíleného v řízení připojovacím. Ježto v tomto případě soud odepřel rozhodnouti o soukromoprávních nárocích, tedy o věci hlavní v přípojném řízení, nemohl rozhodovati o věci vedlejší, totiž o tom, zdaž obžalovaný má soukromé účastníci nahraditi útraty, vzešlé právním zastupováním v řízení připojovacím. Usnesení vrchního soudu zemského nevyhovuje zákonu. Spočíváť na onom právním pojetí řízení adhaesního (připojovacího), dle něhož toto řízení jest výhradně rázu soukromoprávního, sloužíc jednoduššímu a levnějšímu způsobu uznání a vydobytí (formalisování) nároků na náhradu škody, která trestným činem byla způsobena (§ 373 tr. ř.). Důsledně bylo by pak arcí pokládati náklady, vzešlé zastupováním soukromého účastníka, za pouhé příslušenství nároku ve věci hlavní a hleděti k nim tak, jak jest předepsáno v řízení civilním (§§ 40 a násl. c. ř. s.). Než, ačkoli jest řízení adhaesní také, ano snad po výtce této povahy, není jí výhradně. Plyne to z toho, že trestní soud nemusí za všech okolností vyříditi nároky soukromoprávní (§ 366 odst. 2 tr. ř.); že vymáhání nároků soukromoprávních v řízení adhaesním není vůbec výlučným a konečným ani tehdy, došlo-li k odsouzení obžalovaného (§§ 372, 374 tr. ř.); a že zákon příznává soukromému účastníku v § 47 tr. ř. určitá práva, jež jsou jednak rázu procesuálního, jednak mají úzký vztah k vlastnímu předmětu činnosti soudu trestního, totiž k nálezem o vině a trestu toho, kdo přestoupil trestní zákon. V té příčině budíž zejména poukázáno také k právům subsidiární obžaloby, vyhrazeným soukromému účastníku v §§ 48, 49 tr. ř., z nichž rovněž vyplývá, že postavení soukromého účastníka v trestním procesu jde dále, než by bylo třeba pouhému vymáhání nároků soukromoprávních. Dlužno tedy funkci soukromého účastníka přiznati spolu povahu trestně procesuální, i jest pak i nárok soukromého účastníka na náhradu nákladů jeho zastupování výronem této funkce procesuální. Tím však osud nároku na náhradu útrat zastupování jest od-poután od osudu nároku na náhradu škody a nutno posuzovati předpoklady pro uznání nároku na náhradu útrat zastupování podle podmínek stanovených trestním řádem procesním. Podmínky ty pak dány jsou předpisem § 47 tr. ř. a záleží jednak (po stránce hmotné) v tom, že byl někdo trestným činem ve svých právech poškozen, jednak (po stránce formální) v tom, že tato osoba se připojila — jako soukromý účastník — k trestnímu řízení a uplatňovala z trestního činu jako poškozený nároky soukromoprávní. Na tom, zda tyto nároky dojdou v trestním řízení skutečně uznání, již nesejde; i když se tak nestane, zůstává ten, kdo k trestnímu řízení pro soukromoprávní nároky se připojil, soukromým účastníkem — byl-li jen ve svých právech jakýmkoliv způsobem poškozen. To plyne jasně z výše vycíleného právního postavení soukromého účastníka v trestním řízení a zejména z význačného práva jeho, že může spolupůsobiti i k usvědčení obviněného a že mu také přísluší návrh závěrečný.

Prohlásil-li v tomto návrhu, že nečiní nároků soukromoprávních, a žádá pouze náhradu útrat svého zastupování, vzdává se toliko nálezu trestního soudece o nárocích soukromoprávních, nikoli však procesuálního postavení soukromého účastníka, a nepozbývá práva na náhradu útrat zastupování jen proto, že nečiní v trestním řízení nároků jiných. Právě proto propůjčuje § 49 tr. ř. soukromému účastníku určitý vliv na postup a rozvoj trestního řízení, a tím jakési oprávnění veřejnoprávní, by mu umožnil vymáhání nároků soukromoprávních, třeba jen později v řízení před soudem civilním, a by mu opatřil po případě také průvody, jichž k tomu třeba. Také pro pořad práva civilního, který snad nastoupí, poskytuje mu zjištění skutkové podstaty a provedení důkazů trestním soudem důležité pomůcky a soukromý účastník má již proto živý zájem na tom, by spolupůsobil při zjišťování skutkové podstaty, poněvadž soudece civilní, jemuž bude svého času rozhodovati o soukromoprávních nárocích, podle § 268 c. ř. s. vázán jest obsahem právoplatného odsuzujícího rozsudku trestního. Účastniti se trestního řízení, jest procesuálním právem soukromého účastníka a použije-li tohoto práva v zájmu ukojení svého porušeného práva soukromoprávního, nesmí mu to býti na újmu, byl-li obžalovaný uznán vinným. Také v jiných případech soukromý účastník, třebaže jeho soukromoprávní nároky nebyly uznány, nepřestává býti osobou ve svých právech poškozenou, která se směla dáti zastupovati. Návrhy svými snad podstatně přispěl k usvědčení obžalovaného, a dal-li se při tom, jak výslovně dovoleno § 50 tr. ř., zastupovati právním přítelem, jsou útraty, tím vzešlé, částí jeho nároků soukromoprávních, k vůli nimž třeba jen se připojil k trestnímu řízení, aniž chtěl činiti nebo činil ještě nároky jiné. Zásadně musí tedy útraty zastupování býti nahrazeny soukromému účastníku, byl-li obžalovaný odsouzen, neboť dle § 389 tr. ř. jest odsouzený obžalovaný povinen, nahraditi útraty trestního řízení, k nimž náleží dle § 381 č. 4 tr. ř. útraty zástupců stran. Nebyl-li obžalovaný odsouzen, musí ovšem soukromý účastník se všemi nároky soukromoprávními, tudíž i s nárokem na náhradu útrat zastupování býti odkázán na pořad práva civilního (§ 366 odst. první tr. ř.). Odkázal-li však trestní soud nároky soukromého účastníka na pořad práva civilního, ač odsoudil obžalovaného pro čin, z něhož náhradní nároky jsou odvozovány, záleží pro otázku, mají-li útraty zastupování býti přisouzeny, na tom, z jakých důvodů trestní soud nerozhodl o nárocích soukromoprávních. Byl-li dle těchto důvodů soukromý účastník poškozen ve svých právech trestným činem, pro který došlo k odsouzení obžalovaného, nestačí-li však výsledky řízení trestního, by bylo lze rozhodnouti spolehlivě o nárocích náhradních (§ 366 odst. 2, druhá věta tr. ř.), přísluší soukromému účastníku dle třetího odstavce § 393 tr. ř. vždy náhrada útrat zastupování, to tím spíše, že v literatuře zastupován jest náhled, dle něhož nárok na náhradu útrat, vzešlých v řízení adhaesním, jest ztracen, nemůže-li se v tomto řízení státi přisouzený útrat. Pakliže však trestní soud nepřiznal soukromému účastníku účtovaných nároků proto, že, ač obžalovaný byl odsouzen, z výsledků trestního řízení vyšlo na jevo, že osoba, vystupující jako soukromý účastník, neutrpěla trestným činem škody vůbec, a to ani škody na svých právech, nemá osoba ta nároku na náhradu útrat zastupování, poněvadž vskutku není soukromým účastníkem, nebyvši, jak třeba teprve dodatečně na jevo vyšlo,

oprávněna podle § 47 tr. ř. připojit se jako soukromý účastník k trestnímu řízení. Předchozí úvahy lze tedy stručně shrnout v závěr právní, že odsouzený obžalovaný jest povinen nahradit soukromému účastníku útraty zastupování i tehdy, byl-li tento se svými soukromoprávními nároky odkázán na pořad práva, jen když v rozsudku trestního soudu bylo zároveň zjištěno, že soukromý účastník byl trestným činem, pro který obžalovaný byl odsouzen, na svých právech poškozen. V případě, o který jde, připojila se vdova usmrcené Eva M. k trestnímu řízení, byla soudem jako soukromá účastnice uznána a při porotním líčení svým právním přítelem zastoupena. Zavinění obžalovaného na smrti jejího manžela bylo zjištěno odsuzujícím výrokem porotního soudu a tím prokázáno také její a jejich dětí poškození, neboť ona stala se činem obžalovaného vdovou a děti ztratily otce. Oprávněnost jejich nároků soukromoprávních nebyla nikterak sporná, byť i nároky ty odkázány byly na pořad práva civilního, a proto soud stolice prvé právem uložil obžalovanému dle § 393 tr. ř. náhradu útrat jejího právního zastupování. Jen na základě právně mylného posouzení uvedených ustanovení zákona učiněno bylo usnesení sborového soudu stolice druhé, že odpadá výrok o útratách soukromé účastnice.

Čís. 236.

Podlouný vývoz předmětů potřeby do ciziny. Pouhá nevědomost pachatelů, že zboží, jimi přenášené, mělo takovou cenu, jež kvalifikuje čin jejich jako přečin (zločin), nestačí k tomu, by v činu jich spatřován byl pouze přestupek (přečin).

(Rozh. ze dne 17. července 1920, Kr I 459/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ustním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 26. května 1920, jímž byli obžalováni Rudolf Sch. a Pavel U. odsouzeni pro přestupek dle § 8 tr. z. a § 2 čís. 1 lit. a) zák. ze dne 18. března 1920 č. 188 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal oba obžalované vinnými přečinem dle § 2 čís. 1 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost domáhá se z důvodů § 281 č. 10 tr. ř. odsouzení obžalovaných pro přečin dle § 2 č. 1 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n., uvádějí, že zákon činí kvalifikaci činu jako přečinu a trestnost dle zmíněného odstavce závislou toliko na skutečnosti, že cena podlouně převáženého zboží činí přes 500 K, a rozsudek v tomto případě zjišťuje, že cena vajec činila 545 K. Rozsudek v odpor vzatý vykládá však mylně toto zákonné ustanovení, uznává-li obžalované, odchýlně od obžaloby, vinnými pouhým přestupkem proto, že obžalovaní neznali množství vajec jimi přenášovaných a nevěděli, že jich cena přesahuje meze odstavce 1 b) § 2 cit. zákona. I když by vzhledem k tomu,

že jde o trestní čin dolosní, nebylo lze sdíleti náhled zmáteční stížnosti, že cena, převyšující zákonem určený obnos, jest čistě objektivním předpokladem skutkové podstaty, přece dal by se předpoklad ten vyloučiti z úmyslu pachatelova jen tenkrát, kdyby bylo zjištěno, že pokládal cenu předmětů přenášovaných za nižší, že by, kdyby byl znal pravou jich cenu přes 500 K, byl upustil od úmyslu svého, vejce nedovoleně přes hranice přenést. Není-li tomu tak, přenášel-li vejce v koši se nalézající tak, jak byly, bez ohledu na jich cenu, pak právě pojal in eventum každou jich cenu do svého úmyslu a je trestně zodpovědným za cenu, kterou vejce skutečně měla. Bylo tudíž obžalované v tomto případě uznati vinnými přečinem podlounictví.

Čís. 237.

Předražování. Při posuzování, zda požadovaná cena jest přemrštěnou, jest vztí v úvahu též pokles valuty v mezidobí mezi koupí předmětu potřeby a dalším prodejem jeho po drahné době, třeba šlo o obchody v tuzemsku.

(Rozh. ze dne 20. července 1920, Kr I 312/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmáteční stížnosti obžalovaného Josefa R. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 19. března 1920, kterým byl uznán vinným přečinem dle § 20 č. 2 b) čís. nař. z 24. března 1917 č. 131 ř. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc témuž soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 19. března 1920 byl obžalovaný Josef R. uznán vinným přečinem dle § 20 čís. 2 b) čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., spáchaným tím, že v červnu neb červenci 1919, využívaje mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, žádal, pokud se týče, poskytnouti si dal za předmět potřeby, totiž rámovou pilu cenu zřejmě přemrštěnou, při čemž docílený neoprávněný zisk převyšuje 2000 K. Dle skutkového děje, zjištěného lichevním soudem, zakoupil pilu tu dne 5. prosince 1916 u firmy Leopold Sch. za cenu 10.800 K, kterou tehdy také firmě vyplatil. Firma dohotovila pilu teprve v polovici roku 1919, obžalovaný však, který ji v roce 1916 byl objednal pro mlýn a pilu svých rodičů v předpokladu, že obé po rodičích převezme, byl nucen pilu prodati, poněvadž otec jeho, poraniv se na prstě a schromiv na nohu, musil mlýn prodati. Pilu prodal obžalovaný Jakubu B-ovi za 19.500 K. Nalézací soud započel mu k dobru mimo kupní cenu 10.800 K odměnu dvěma zřízencům firmy Sch., by pila zhotovena byla z dobrého materiálu, po 500 K = 1000 K a ztrátu úroků (6 proc.) za tři léta z obou těchto obnosů, celkem z 11.800 K = 2124 K, tedy celkem 13.924 K a prohlásil výtěžek ve výši 5576 K za výdělek zřejmě přemrštěný. Důsledkem toho lichevní soud, ač to v důvodech rozhodovacích výslovně není vytčeno, uznal, že i cena 19.500 K, kterou ob-

žalovaný za pilu požadoval, resp. si poskytnouti dal, je cenou zřejmě přemrštěnou, jak vychází na jevo z výroku rozsudkového. Po stránce subjektivní odůvodňuje lichevní soud výrok odsuzující poukazem na to, že 5576 K, rovnajících se 40 proc. z investovaného kapitálu, docílil obžalovaný beze vší námahy a takřka obratem ruky a že by ho nebyl za normálních poměrů a při poctivém obchodě nikdy mohl vydělati. Nalézací soud dovozuje, že obžalovaný využil stoupání mezd a cen materiálu, které mělo za následek, že v době prodeje stála pila podobná již 25.000 K. Obžalovaný sám nepřistoupil prý na žádost firmy Sch. o 20procentní přírůstek, ač musil vědět, že firma následkem změněných poměrů nemůže pilu dodatí beze ztráty, naopak ale prodal ji za 19.500 K, když se byl před tím u jiných závodů o běžné tehdy ceně rámových pil informoval. O hlavní námitce obžalovaného, že valuta koruny od prosince 1916 do června neb července 1919 klesla tak, že pilu prodal vlastně se škodou, uvádí lichevní soud, že by byla na místě jen tehdy, kdyby byl pilu objednal u firmy cizozemské nebo kdyby se byla měla kupní cena platiti v cizí valutě. Výrok nalézacího soudu je právně mylný a zmateční stížnost uplatňující důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř., ne neprávem vytýká v tom směru rozsudku porušení zákona. Především není bez významu ta okolnost, že obžalovaný koupil pilu původně pro svou vlastní potřebu a že ji prodal jen proto, že byl k tomu nucen změnou poměrů. Na váhu padá však i další rozsudkem zjištěná skutečnost, že totiž obžalovaný k prodeji pily přikročil a cenu prodeje určil po té, když se byl u jiných závodů informoval o běžné tehdy ceně rámových pil. Jak rozsudek zjišťuje, stála pila taková v době prodeje již 25.000 K. Samy o sobě by ani tyto okolnosti ještě nestačily k tomu, by u obžalovaného bylo možno vyloučiti úmysl, opatřiti si prodejem pily zisk nepřiměřený. Než nesluší přehlédnouti okolnost, nade vše závažnou, že totiž od doby, kdy obžalovaný pilu za 10.800 K koupil, do chvíle, kdy ji za 19.500 K prodal, uplynula doba asi půl třetího roku. Za tohoto mezičasu se poměry značně změnila zejména potud, že, jak správně zdůrazňuje zmateční stížnost, obžalovaný jen nominálně obdržel za pilu o 5576 K více, a třeba zvláště zkoumati, zda ve skutečnosti dostalo se mu za ni více než kolik sám byl při koupi její zaplatil. Rozhodnou je tu zajisté nikoli ciferná výše jednoho a druhého obnosu, nýbrž směnná hodnota, platební síla obojího množství peněz. Dle tvrzení zmateční stížnosti byla kupní cena koruny v roce 1919 šestkrát menší než v roce 1916. Rozsudek zjišťuje, že výtěžek obžalovaného rovná se 40 proc. investovaného kapitálu a výpočet ten je přibližně správný. Je sice téměř nepochybné, že směnná hodnota peněz od prosince 1916 do června až července 1919 poklesla při nejmenším o těchto 40 proc., pravděpodobně o mnohem více. Nalézací soud však vycházejí z mylného názoru, jakoby pokles valuty měl význam jen při obchodech, uzavřených s cizinou nebo tehdy, má-li kupní cena býti placena v cizí valutě, ač, jak s dostatek známo, účinky poklesu valuty toho kterého státu na trhu mezinárodním jeví se ve způsobě stoupnutí cen i v jeho obchodě tuzemském, nepovažoval za nutné zjistiti, jaký byl vzájemný poměr směnné hodnoty peněz, zejména koruny v území, o němž jde, v prosinci 1916 na straně jedné, v červnu a v červenci 1919 pak na straně druhé.

Čís. 238.

Skutková podstata zločinu podvodu jest splněna i tenkrát, bylo-li vylákáno splnění za účelem nedovoleného jednání, byť dle práva civilního ono plnění nemohlo býti zpět požadováno (§ 1174 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 28. července 1920, Kr I. 497/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Františka H. do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Litoměřicích ze dne 15. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle § 197, 200, 203 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu, poněvadž listivě předstíral Tini M-ové, že jí může zjednatí zlato, což mu bylo ve skutečnosti nemožno, a že za tím účelem vylákal na ní větší obnos peněz. Zmateční stížnost spatřuje zmatek dle § 281 čis. 9a) tr. ř. v tom, že dle § 10 nařízení vlády republiky československé ze dne 19. března 1919, čis. 141 sb. z. a n. jsou právní jednání ohledně nezpracovaného zlata neplatná a nežalovatelná. Nemohla se prý proto Tini M-ová domáhati civilní žalobou vrácení peněz, jež vědomě dala obžalovanému za účelem nedovoleného jednání, což vylučuje dle náhledu stížnosti i zamýšlenou nebo způsobenou škodu, jak předpokládá ji skutková podstata podvodu. Náhledu tomu nelze přisvědčiti. Neboť i kdyby byla civilní žaloba na vrácení obnosu dle § 1174 obč. zák. vyloučena, nevyplývá z toho ještě, že jest vyloučen i podvod spáchaný vylákáním obnosu za tímž účelem. Zákon trestní chrání dle § 4 tr. z. i zločince, tím méně možno ochranu jeho odepřítí osobě, již právo civilní výjimečně snad odpírá civilní žalobu. Jelikož nemůže býti pochyby, že jest poškozena na svém jmění fakticky i osoba, na níž vylákán byl peněžitý obnos za účelem předstíraného zakázaného obchodu a zákon v §§ 197 tr. z. a násl. ohledně povahy škody na majetku nerozlišuje, není též příčiny, by byla v tomto případě odpírána poškozené ochrana § 197 tr. z. z důvodu zmateční stížnosti uplatňovaného. Jen mimochodem budiž poukázáno na § 201 lit. e) tr. z., kde zákon sám označuje speciálním případem podvodu používání falešných kostek a karet ve hře, tedy poškozování, při čemž rovněž bude pravidelně vyloučeno vymáhání žalobou civilní. Pokud jde o právě uvedený zmatek čis. 9 a) § 281 tr. ř., zůstává rozhodným, že obžalovaný škodu způsobil a měl v úmyslu ji způsobiti vylákáním peněz. Jest tudíž lhostejno, že poškozené osoby nemohou eventuelně proto žalovati o vrácení peněz těch, poněvadž jde ob turpem causam, a sluší tím větší váhu klásti na okolnost, že obžalovaný způsobil osobám oněm škodu, když zákon jim nedovoluje, by pořadem práva mohly domáhati se náhrady škody jim způsobené.

Čís. 239.

Váleční zajatci bývalého rakousko-uherského mocnářství, kteří ač měli býti již repatriováni, prodlévají na území Československého státu, jsou podrobeni trestní pravomoci soudů občanských.

(Rozh. ze dne 11. srpna 1920, Nd I. 481/20.)

Na Josefa K., bývalého ruského válečného zajatce, nyní příslušníka Polské republiky, jenž, ač měl již býti repatriován, slouží za čeledína v tuzemsku, učiněno bylo pro podezření z krádeže udání u okresního soudu ve Stříbře. Soud postoupil udání divisnímu soudu v Plzni, ježto Josef K. jakožto ruský válečný zajatec podléhá trestní pravomoci soudů vojenských. Vojenský trestní soud odmítl však rovněž svou příslušnost s poukazem k tomu, že obviněný měl již býti cestou repatriační komise odeslán domů a, zůstal-li v oblasti čsl. republiky, ať již dobrovolně či z jiných důvodů, že nemůže býti uznán za válečného zajatce, nýbrž za cizince, podléhajícího pravomoci občanských soudů. Takto vzniknuvší záporný spor o příslušnost mezi okresním soudem ve Stříbře a brigádním soudem v Plzni rozhodl nejvyšší vojenský soud po dohodě a za souhlasu nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího tak, že uznal příslušnost okresního soudu ve Stříbře.

D ů v o d y:

Právní povaha válečného zajetí jest upravena přílohou k Haagské smlouvě o zákonech a obyčejích války pozemní ze dne 18. října 1907, první oddíl, 2. hlava (ř. z. čís. 180 z r. 1913). Podle smyslu této mezinárodní smlouvy jsou válečnými zajatci osoby státu, s nímž se vede válka, kteří upadli v moc protivníkovu a jsou zadrženi za tím účelem, by branná moc nepřítelova byla oslabena; v tom postavení zůstávají, pokud neopustí území státu, je zajavšího (po případě spojenců) nebo po uzavření míru nejsou do vlasti propuštěni. Jakmile váleční zajatci býv. rak.-uher. branné moci zřízením samostatného čs. státu vystoupili z území státu, je zajavšího, a vstoupili pod svrchovanost čs. republiky, pozbyli právní povahy vál. zajatců a jest k nim přihlížeti jako k jiným příslušníkům jejich domovského státu. V případě, o němž jde, nebyla by ostatně příslušnost vojenských soudů také již proto odůvodněna, poněvadž zde není předpokladů § 11:10 voj. tr. ř., ježto podle sdělení ministerstva Národní obrany bývalí zajatci rak.-uher. státu, kteří, jako obviněný, se nalézají v soukromých službách, nejsou pod ochranou sborů nebo velitelstev čsl. branné moci.

Čís. 240.

Přípustnost ideální konkurence zločinu vraždy se zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z.

(Rozh. ze dne 11. srpna 1920, Kr I 526/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl, po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Rudolfa M. do rozsudku krajského jako vý-

jimečného soudu v Plzni ze dne 21. května 1920, jímž byl stěžovatel mimo jiné uznán vinným zločinem nedokonané vraždy dle §§ 8, 134 a 135 tr. z., zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a), správně čís. 10 tr. ř., spatřuje zmateční stížnost v tom, že, i když motivem pokusu vraždy na strážníku Janu K-ovi bylo, by jeho úřední výkon byl zmařen, nebyl tím založen samostatný delikt, pročez prý obžalovaný neměl býti uznán vedle zločinu nedokonané vraždy vinným také ještě zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Výjimečný soud shledal v činu obžalovaného, který proti policejnímu strážníku Janu K-ovi, službu konajícimu, několikrát z revolveru střelil, jednak v úmyslu, by ho usmrtil, jednak v úmyslu, by výkon služby jeho zmařen byl, vším právem skutkovou podstatu jak nedokonané vraždy, tak veřejného násilí dle § 81 tr. z. Bylyť činem obžalovaného porušeny dva různé statky právní: osobní tělesná integrita Jana K. na straně jedné a veřejný zájem, který vyžaduje toho, by osobám, konajícím úřad, službu nebo příkaz vrchnostenský, dostávalo se zvýšené ochrany proti útokům na ně podnikaným, na straně druhé. Odsouzením pro útok, předsevzatý na tělesnou integritu Jana K., jen ve směru zločinu nedokonané vraždy, k němuž by čin obžalovaného vedl i v tom případě, kdyby jej byl podnikl proti osobě soukromé, zákonem zvláště nechráněné, nebyla by vyčerpána ona stránka zločinného jednání obžalovaného, která spočívá v tom, že, střeliv proti jmenovanému policejnímu strážníkovi, jenž byl ve službě a právě z toho důvodu se jemu zároveň zprotivil tímto skutečným vztažením ruky v úmyslu, by zmařen byl jeho služební výkon, který rozhodovací důvody spatřují v chystaném zatčení obžalovaného. Byla tedy činem obžalovaného založena po stránce objektivní i subjektivní skutková podstata dvou různých činů trestných, a nalézací soud vším právem uznal, že je tu případ (ideální) konkurence dvou samostatných deliktů.

Čís. 241.

Místní příslušnost k trestnímu stíhání téhož pachatele pro několik krádeží, spáchaných v obvodech různých soudů, řídí se dle ustanovení § 51, odstavec druhý a nikoli dle ustanovení § 56 tr. ř.

(Rozh. ze dne 17. srpna 1920, Nd I 491/20.)

V trestní věci proti Marii H-ové pro zločin krádeže rozhodl nejvyšší soud jako soud zrušovací záporný spor o příslušnost mezi krajskými soudy v Hoře Kutné a Jihlavě tak, že za příslušný soud prohlásil krajský soud v Hoře Kutné.

D ů v o d y:

Přisvědčiti jest názoru krajského soudu v Jihlavě, že pro otázku příslušnosti v tomto případě jest rozhodným ustanovení § 51, odst. 2 tr. ř.

a nikoliv ono § 56 tr. ř. Z § 173 tr. z. plyne, že pojem pokračování v činu jest ohledně krádeže zákonem rozšířen v ten způsob, že několik, od sebe oddělených a jinými, mezitím spáchanými skutky přerušovaných, zločinných jednání tvoří dohromady jediný celkový čin, takže činy pozdější jsou takřka pokračováním prvního činu. Důsledkem toho nelze při odsouzení pro několik fakt krádeže užiti ani §§ 34 a 35, ani §§ 44 lit. b) a 263 lit. b) tr. z. Dlužno-li však zločinnou činnost, ohledně několika zlodějských útoků pokládati za celek, jest každé místo, kde jednotlivá jednání byla předsevzata, místem činu, a řeší proto otázku příslušnosti v případě, že jednotlivé útoky byly spáchány v obvodech různých soudů, nikoli předpis § 56, nýbrž ustanovení § 51 odstavec 2 tr. ř. Že v tomto případě předstihl krajský soud v Kutné Hoře, o tom není sporu, jest tedy dle zákona tento soud ku projednání obou krádeží příslušným.

Čís. 242.

Ke skutkové podstatě přestupku dle § 477 tr. z. vyžaduje se objektivní podezřelost věci kupované. Okolnost, že věc je kupována od osoby neznámé, sama o sobě nemusí stačiti k podezřelosti věci.

(Rozh. ze dne 17. srpna 1920, Kr I 596/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa Š. do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mladé Boleslavi, jímž byl uznán vinným přestupkem § 477 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a přikázal věc okresnímu soudu v T., by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek odůvodňuje odsouzení obžalovaného Š-a pro přestupek § 477 tr. z. slovy, že, nemohlo-li býti přijato za prokázáno, že oněch 45 kg výražku, o něž v tomto případě jde, bylo K-em odcizeno a od něho obžalovaným Š-em koupeno, musil obžalovaný výražek ten koupiti od někoho jiného, soudu neznámého, při čemž mohl za tohoto stavu věci, nevěda, odkud věc ta pochází, míti za to, že je výražek ten odcizen. Právem vytýká zmateční stížnost rozsudku nedostatek důvodů pro zmíněný předpoklad. Soud nalézací shledává důvod podezřelosti výražku v tom, že obžalovaný Š. nevěděl, odkud výražek pochází, koupiv jej od někoho (jiného než K-a) soudu neznámého. Koupě od neznámé osoby může arci podle okolností případu učiniti předmět koupě podezřelým ve smyslu § 477 tr. z. Ale arci neznámou musí býti osoba prodávajícího kupujícímu, nikoli soudu. Že výražek koupil od jemu neznámého a že nevěděl, odkud výražek pochází, obžalovaný Š. nikdy netvrdil. Nabyt-li soud nalézací přes to přesvědčení, že se věc má takto, byl dle § 270, č. 5 tr. ř. povinen zjištění své odůvodniti, což se nestalo. Mimo to, jak shora již naznačeno, okolnost, že kupována je věc od osoby neznámé, sama o sobě nemusí stačiti k podezřelosti věci. Ke skutkové podstatě § 477 tr. z. vyžaduje se objektivní podezřelost věci kupované, záležející v okolnostech odůvod-

ňujících předpoklad, že držitel věci není jejím vlastníkem ani jeho zmocněncem, ve spojení s nedbalostí kupcovou. Zůstalo tudíž rovněž v rozsudku nezjištěným, proč výražek v ruku neznámého (soudu) prodavače byl věci podezřelou.

Čís. 243.

Místem spáchaného činu (§ 51 tr. ř.) jest při zpronevěře místo, kde pachatel skutkem projevil vůli, se svěřenou věcí jakoby vlastní nakládati, nikoli však místo, kde svěřená věc měla se majiteli vrátiti.

(Rozh. ze dne 24. srpna 1920, Nd II 124/20.)

V trestní záležitosti proti Janu Č-ovi pro zločin zpronevěry dle § 183 tr. z. rozhodl nejvyšší soud jako soud zrušovací záporný spor o příslušnost mezi zemskými trestními soudy v Praze a v Brně tak, že prohlásil za příslušný zemský trestní soud v Praze.

Důvody:

Dle § 51 tr. ř. jest příslušným onen soud, v jehož obvodu čin byl spáchan, t. j. kde byla předsevzata činnost, již skutek jest dokonán. Janu Č-ovi klade se za vinu, že peněžitý obnos, jemu spolkem A. na zakoupení diapositivů svěřený, za sebou zadržel a si přivlastnil. Zločin zpronevěry jest dokonán okamžikem, kdy nastalo přivlastnění si, t. j. kdy bylo předsevzato jednání, jež ztatečně vyjadřuje rozhodnutí pachatele věc mu svěřenou za svoji podržeti a jí jako svojí nakládati. V tomto případě jest jednáním tím upotřebení peněz pachatelem k účelům vlastním, jež se stalo tím, že obviněný peníze pro sebe (svoji zábavu) utratil. To se stalo v Praze, jest tedy Praha místem spáchaní činu. Naproti tomu jest lhostejno, kde obžalovaný měl odevzdati věci, předměty, jež podle příkazu za peníze mu svěřené měl nakoupiti, a jest tedy názor zemského trestního soudu v Praze, jež dokonání činu chce posunouti až do té doby a do toho místa, kdy a kde — jak usnesení jmenovaného soudu uvádí — »právní poměr mezi obviněným a spolkem A. měl býti splněn«, právně mylný.

Čís. 244.

Předražování. I trestní činy spáchané proti nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. náležejí dle § 1 lit. a) vládního nařízení ze dne 11. listopadu 1919 čís. 596 sb. z. a n. před soudy lichevní za podmínek, jak uvedeny jsou v § 30 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 567 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1920, Kr II 44/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Marie B-ové do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uh. Hradišti ze dne 13. ledna 1920, jímž byla stěžo-

vatelka uznána vinnou přečinem předražování dle § 20 č. 1, 2, lit. a) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytýká dle § 14 zák. o soudech lichevních ze dne 17. října 1919 čís. 567 sb. z. a n., že soud lichevní nebyl pro tuto záležitost soudem příslušným, poněvadž nařízení z 11. listopadu 1919 čís. 596 sb. z. a n., jímž se u provedení § 1. odst. 2 cit. zák. o soudech lichevních stanoví meze příslušnosti těchto soudů, se nezmiňuje o tom, že by soudům lichevním podléhaly trestní činy uvedené v cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. Ustanovení § 30 cit. zák. o soudech lichevních, které se uvádí jako doklad pro mínění opačné, má prý pouze ten smysl, že příslušnost soudů lichevních u činů spáchaných po 28. říjnu 1918, ale před 7. listopadem 1919, nastává jen tenkrát, bylo-li v těchto trestních činech pokračováno za platnosti nových zákonů lichevních. Mimo to ukazuje stížnost na § 219 tr. ř., z něhož dovozuje, že na příslušnosti soudní, založené právoplatným dáním v obžalobu, nesmí se ničeho změnit do skončení řízení. Stížnost není oprávněna. Dle § 1 lit. a) nař. vlády ze dne 11. listopadu 1919 čís. 596 sb. z. a n. jsou příkázány pravomoci soudů lichevních trestní činy proti zákonům o lichvě ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a proti § 33 nař. ze dne 27. června 1919 čís. 354 sb. z. a n. (poslední příslušnost mlčky odpadla změnou §§ 33, nastalou nařízením ze dne 23. března 1920 čís. 169 sb. z. a n.). Přes to, že citované nařízení čís. 596 sb. z. a n. se výslovně nezmiňuje o cís. nařízení ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z., dlužno za to mít, že trestní činy proti němu spáchané přísluší pravomoci soudů lichevních. Článek I. cit. zákona o lichvě prohlašuje, že ustanovení cís. nařízení se zrušují jen, pokud odporují ustanovením nového zákona. Pokud jim neodporují, zůstávají v platnosti na dále. Dle čl. IX. uvoz. zák. k tr. zák. dlužno zkoumati, které z trestních ustanovení jest mírnější. § 30 zák. čís. 567 sb. z. a n. výslovně přikazuje trestní činy, spáchané před 7. listopadem 1919, jichž skutková podstata i vedle zákona čís. 568 sb. z. a n. zůstala táž, jak je vymezena v cís. nař. čís. 131 z r. 1917, soudům lichevním, pokud nedošlo k rozhodnutí první stolice, při čemž jsou ovšem tyto soudy povinny, až na výjimku, stanovenou v § 25 zák. čís. 567 sb. z. a n. použití mírnějších trestů cís. nař. Nařizuje-li zákon čís. 567 sb. z. a n. v § 30, by věci v první stolici dosud nerozhodnuté bez ohledu na to, v jakém stadiu řízení v první stolici se nalézají, byly příkázány soudům lichevním, nemůže se stížnost s úspěchem odvolávat pro své mínění na ustanovení § 219 tr. ř., které ostatně pouze stanoví, že nelze již bráti v odpor příslušnost soudu trestního, jež byla stanovena právoplatně buď v obžalovacím spise anebo v rozhodnutí o námitkách proti němu.

Čís. 245.

Odevzdávání padělaných peněz k poštovní dopravě jest dokonáným přečinem dle § 4, poslední odstavec zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1920, Kr II 71/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Františka W. do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 7. února 1920, jímž byl uznán vinným přečinem podle § 4 posledního odstavce zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n. mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku ve směru objektivním nesprávnost odsouzení dle posledního odstavce § 4 zákona ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z. a n., poněvadž v odevzdávání peněz poštovnímu úřadu na postovní poukázku nelze shledati ku skutkové podstatě vyžadovaného udávání, ježto poštovní úředník dle svých předpisů jest povinen, by bankovky zkoumal a falešné vyloučil, a tím zcela vyhověno by bylo účelu zákona, by oběh peněz vyloučením falsifikátů byl chráněn. Než účelem odevzdávání peněz poštovnímu úřadu není, by falešné peníze byly z oběhu vyloučeny, nýbrž, by peníze cestou poštovního úřadu dostaly se do oběhu. V tom však právě záleží udávání peněz ve smyslu shora uvedeného zákona, při čemž vyplývá již z výrazu »udávání«, že netřeba, by peníze skutečně do oběhu se dostaly. Pakliže tedy skutečně poštovní úředník, šetře uložené mu opatrností, falešné peníze jako takové pozná a zadrží, zabrání ovšem touto jaksí policejní službou, by se škoda, již i trestní ustanovení zákona mají čelití, nestala, avšak pro skutkovou podstatu »udávání«, již pokusem odevzdati falešné peníze poště vyčerpanou, a tudíž pro skutkovou podstatu dokonaneého přečinu dle posl. odst. § 4 zák. jest okolnost tato bezvýznamnou.

Čís. 246.

Odmítnutí zakročení úřední osoby způsobem neurázlivým, nespadá pod ustanovení § 312 tr. z. Spadá sem však výraz »rakušáctí četníci«.

(Rozh. ze dne 4. září 1920, Kr I 225/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl částečně zmateční stížnosti obžalovaného Karla H. do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. března 1920, pokud jím byl uznán vinným přestupkem proti veřejným zařízením a ústavům podle § 312 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a obžalovaného sprostil obžaloby, pokud jde o urážku spáchanou na Josefu B., jinak však zmateční stížnost zavrhl.

Důvody:

Výrok obžalovaného Karla H. pronesený dne 8. září 1919 vůči Josefu B-ovi, přísežnému polnímu hlídači a ponocnému »Vám do toho nic není« nesnižuje nikterak vážnost úředního postavení Josefa B-a, nýbrž odmítá pouze jeho zakročení snad neprávem, ale způsobem neurázlivým. Nelze tedy podřaditi těchto slov pod ustanovení § 312 tr. z. V tomto bodě tedy jest dán důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. a bylo zmateční stížnosti

vyhověti a obžalovaného obžaloby částečně sprostiti. (§ 259 č. 3 tr. ř.). Jinak jest zmateční stížnost neodůvodněna. Popíráť toliko, že by použití výrazu »rakušáci četníci« vůči četníkům, sloužícím již z doby před převratem, bylo pohanou, označujíc toliko četníky jakožto řízné úředníky. Než vývodům těm nelze přisvědčiti. Nehledíc k tomu, že již celý výstup, za něhož obžalovaný výrazu zmíněného použil, nasvědčuje tomu, že obžalovaný neměl v úmyslu, četníka pro jeho říznost ve službě pochváliti, poukazuje již forma »četníci r a k u š á č t í« — nikoli rakouští — již užívá se v obecném hovoru jen tehdy, když se chce poukázati na vady a zůstalosti dřívější správy za Rakouska, že výraz, jehož obžalovaný použil vůči četníkovi, nelze pojímati jinak, než ve smyslu hanlivém, totiž ve smyslu vykonávání služby způsobem zpátečnickým, nevyhovujícím nynějšímu pojímání poměru občana ku státu a státním orgánům. To vyplývá bezpečně též z bezprostředně předcházejícího poukazu na skutečnost, že jsme dnes v republice, čímž hanlivý smysl přívlastku, uděleného četníku, zdůrazňuje se jen ještě zřejměji.

Čís. 247.

Soukromému obžalobci, jenž, řádně byv obeslán, k hlavnímu přelíčení se nedostavil, nelze povolití obnovu trestního řízení.

(Rozh. ze dne 4. září 1920, Kr I 610/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením okresního soudu pro přestupky v Praze ze dne 16. dubna 1920 byl porušen zákon v ustanoveních § 46 odst. 3 tr. ř. a § 352 odst. 3 tr. ř.

Důvody:

U okresního soudu pro přestupky v Praze byla podána Josefem H., Františkem S., Vladimírem P. a Karlem Sk. soukromá obžaloba na Pavla D. pro přestupek urážky na cti. Při konečném hlavním líčení dne 24. března 1920 odsouzen byl obžalovaný pro urážlivý, jemu za vinu kladený výrok, pokud jím dotčení byli Josef H. a František S. Naproti tomu sprostěn byl obžalovaný z obžaloby pro urážlivý výrok, pokud směřoval proti Karlu Sk. dle § 259 odst. 3 tr. ř. a, pokud směřoval proti Vladimíru P., dle § 259 odst. 2 tr. ř., ježto se tento k hlavnímu přelíčení nedostavil. Vladimír P. podal pak 27. března 1920 žádost za restituci, načež, když osvědčil, že byl v době líčení nemocen a upoután na lůžko, byla mu proti návrhu obžalovaného povolena usnesením okresního soudu pro přestupky v Praze ze dne 16. dubna 1920 obnova dle § 352 tr. ř. Proti usnesení tomu podal obžalovaný svým obhájcem stížnost, jež však byla usnesením téhož soudu ze dne 26. dubna 1920 jako nepřipustná odmítnuta. K další jeho stížnosti bylo usnesení to odvolacím soudem rozhodnutím ze dne 5. května 1920 jako zmatečné zrušeno, ve věci však byla původní stížnost jako nepřipustná odmítnuta. Svrchu uvedené usnesení okresního soudu pro přestupky v Praze ze dne 16. dubna 1920 odporuje

zákonu, neboť tím, že soukromý obžalobce Vladimír P., ač byl řádně obeslán, k hlavnímu přelíčení se nedostavil, vstoupila v platnost právní domněnka § 46 odst. 3 tr. ř. a musil býti vyřesen ohledně tohoto soukromého obžalobce rozsudek obžalovaného osvobozující dle § 259 odst. 2 tr. ř. Vešla-li jednou v platnost zmíněná právní domněnka, jest vyloučeno, by později jakýmikoliv okolnostmi byla prokazována nemožnost dostavití se k hlavnímu přelíčení, ježto zákon toho nepřipouští. Naopak stanoví v § 352 odst. 3 tr. ř., že soukromému obžalobci, jenž obžalobu vzal zpět, nikdy nemůže býti povolena obnova trestního řízení. Tímto rozhodnutím porušil tedy soud jednak ustanovení § 46 odst. 3 tr. ř., jednak ustanovení § 352 odst. 3 tr. ř. Bylo proto zmateční stížnosti k zachování zákona podle §§ 33 a 292 tr. ř. vyhověno. Zmateční stížnost k zachování zákona uváděla též ještě porušení § 56 tr. ř., než nebylo třeba tímto porušením zvlášť se zabývatí, neboť jest obsaženo v porušení § 352 odst. 3 tr. ř.

Čís. 248.

Zneuctěním ve smyslu § 506 tr. zák. jest porušení panenské cti zahájením mimomanželských styků pohlavních.

Svědce nepadá pod sankci § 506 tr. zák., nesplnil-li přípověď manželství proto, že se později dozvěděl, že svedená žena vedla nepořádný život.

(Rozh. ze dne 4. září 1920, Kr I. 650/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. června 1920 byl porušen zákon, rozsudek ten se zrušuje a obnovuje se rozsudek okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. února 1920, jímž byl obviněný Rudolf H. sprostěn podle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek podle § 506 tr. z. a soukromá účastnice Eleonora K. odkázána dle § 366 tr. ř. se soukromoprávními nároky na pořad práva soukromého.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. února 1920 sprostěn byl Rudolf H. vedle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek dle § 506 tr. z., jehož prý se dopustil tím, že v březnu 1919 v Čes. Budějovicích svedl nesplněnou přípověď manželství a zneuctil Eleonoru K. Okresní soud vzal sice svedení Eleonory K. za prokázané, neshledal však, že nesplnění slibu manželského nestalo se bez důvodů, nýbrž proto, že obžalovaný se dozvěděl, že K-ová byla pro zločin dle §§ 5 a 85 tr. z. trestána a že porodila mimo manželství dítě, jež nebylo jím sploženo. K odvolání veřejného obžalobce byl obžalovaný rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Čes. Budějovicích ze dne 12. června 1920 přestupkem uvedeným uznán vinným a odsouzen k příslušnému trestu. Odvolací soud stejně jako okresní soud nalézací dospěl k přesvědčení, že obžalovaný Eleonoru K. svedl, ale neuznal důvody nesplnění slibu manžel-

ského za dostatečné. Rozsudek odvolacího soudu uvádí, že K-ová arcit byla před tím, nežli obžalovaný s ní známost si učinil, pro zločin §§ 5, 85 ku čtyřměsíčnímu žaláři odsouzena, že však tato okolnost nemůže jí dnes, kdy se poctivě žíví, nikým býti vyčítána a že bylo věcí obžalovaného, by před započítím svého poměru s K-ovou se o její pověsti řádně informoval. Další tvrzení obžalovaného; že K-ová byla s jiným mužem v těhotenství, není prý ničím dokázáno. Ani rozsudek soudu první stolice ani rozsudek soudu odvolacího nezabýval se zneuctěním, jež vedle svedení jest v § 506 tr. z. obsaženo. Zneuctěním ve smyslu § 506 tr. z. jest porušení panenské cti zahájením mimomanželských styků pohlavních. Pozbyla-li dívka již panenské své neporušenosti, pohlavní zneuctění bylo již provedeno a nemůže se opakovati při nějaké souloži následující. Poněvadž Eleonora K. sama doznala, že již před obžalovaným H. měla pohlavní styky s jinými muži, nelze nazvati potomní její obcování s obžalovaným H. zneuctěním a tím padá tento zákonný znak. Vzhledem k uvedení nebylo by třeba zabývati se otázkou, zdali obžalovaný z vážných důvodů odepřel slibu svému dostáti, kdyby i v té příčině soud odvolací nebyl vyslovil názor právně mylný, že totiž bylo věcí obžalovaného, by se před započítím svého poměru s K-ovou o její pověsti — že byla odsouzena pro zločin — řádně informoval. Informace taková nannoze není ani možna, již z toho důvodu, že trestní rejstřík není určený pro veřejnost. I kdyby tu tedy bylo zneuctění, vyskytla se dodatečně taková okolnost, pro kterou obžalovaný, nesplniv slib manželství, nespadal pod sankci § 506 tr. z. Zmateční stížnost tvrdí sice ještě, že se ani soud první stolice ani soud odvolací nezabývaly správně pojmem svedení a pokud je zjistily, že se tak nestalo způsobem předepsaným v § 270 č. 6 tr. ř.; dále tvrdí zmateční stížnost, že bylo také důvodné podezření, že Eleonora K. byla již s jiným mužem těhotnou, když s ní obžalovaný začal známost, a že by tedy tu byla i další okolnost k neplnění slibu manželského. V těchto dvou bodech vybočuje však zmateční stížnost k zachování zákona z mezí § 33 tr. ř., neb touto cestou možno přezkoumávati jenom porušení zákona, a nikoliv výsledky volného uvážení soudcovského, které v přestupkovém řízení není vůbec možno přezkoumávati. (§§ 362 č. 3 tr. ř., 480 odst. 2 tr. ř.).

Čís. 249.

Proti výroku nalézacího soudu, jímž bylo povoleno podmíněné odsouzení, jest přípustna zmateční stížnost a odvolání.

Přípustnost podmíněného odsouzení, jde-li o čin trestný, spáchaný před státním převratem, ač-li nebyl již rozsudek vynesen a trest vykonán před tím, než-li vešel v platnost zákon o podmíněném odsouzení.

(Rozh. ze dne 4. září 1920, Kr II. 114/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uher. Hradišti ze dne 7. února 1920, jímž byla obžalovaná Evelína V. uznána vinnou zločinem podílnictví na krádeži podle § 185, 186 lit. b) tr. z.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 11 § 281 tr. ř. běže státní zastupitelství v odpor výroku nalézacího soudu, kterým byl obžalované Evelíně V. povolen ve smyslu zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., odklad trestu šestinedělního žaláře, přisouzeného jí za zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z. Stěžovatel zastává náhled, že v daném případě nelze použití zákona čís. 562 sb. z. a nař. ve prospěch obžalované, poněvadž se dopustila trestného činu před 28. říjnem 1918, kdežto dle § 23 cit. zákona je možný podmíněný odklad trestu pouze při činech spáchaných po 28. říjnu 1918. Pro případ, že by v rozsudku nalézacího soudu nebyla shledána uplatňovaná zmatečnost, má býti stížnost pokládána za odvolání. § 7 odst. 3 zák. ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. ustanovuje: Výrok o podmíněném odkladu trestu je podroben týmž opravným prostředkům jako výrok o trestu. Se zřetelem ke znění tohoto zákonného ustanovení vzchází otázka, již dlužno v tomto případě rozřešiti, totiž, jakým opravným prostředkem dlužno odporovati podmíněnému odkladu trestu, povolenému sborovým soudem první stolice. Již zákon sám, používaje množného čísla, dává na jevo, že má na mysli opravné prostředky obojího druhu. V první řadě ovšem běží tu o vyjádření rozdílu mezi opravnými prostředky práva uherského, platného na Slovensku, a opravnými prostředky trestního řádu ze dne 23. května 1873 čís. 119 ř. z., platícího v ostatním území republiky československé. Podle uherského práva přichází tedy v úvahu zmateční stížnost, kdežto podle trestního řádu svrchu poznačeného běží o zmateční stížnost z důvodu zmatečnosti čís. 11 § 281 a čís. 12 § 344 tr. ř. a o odvolání podle §§ 280, 283, 343, 345 tr. ř. Všeobecné znění ustanovení třetího odstavce § 7 zák. o podmíněném odkladu trestu nevyklučuje, pokud běží o sborové soudy, ani toho ani onoho opravného prostředku. Jest tedy zkoumati rozdíl mezi zmateční stížností z důvodu čís. 11 § 281 tr. ř. a čís. 12 § 344 tr. ř. a odvoláním, jakož i dále tu okolnost, zda zákon o podmíněném odsouzení obsahuje taková ustanovení, která odchylkou od základního volného uvážení soudcovského obsahují zásady, jež jsou od volného soudcovského uvážení neodvisly a mohou býti právě proto porušeny. Takovéto zásady skutečně zákon o podmíněném odsouzení obsahuje. Již § 1 tohoto zákona vyslovuje přípustnost podmíněného odsouzení jen tehdy, když trest na svobodě, vinníkoví uložený nepřesahuje dobu jednoho roku. Dále ustanovuje § 2 tohoto zákona, že podmíněné odsouzení jest vyloučeno, byl-li vinník již dříve odsouzen pro zločin na dobu 3 měsíců nebo vůbec pro čin spáchaný z pohnutky nízké a nečestné. Také § 3 zmíněného zákona obsahuje neporušitelnou zásadu o zkušební lhůtě, dále § 5 o následcích podmíněného odsouzení a konečně i § 23 tohoto zákona, o který zde právě běží, vyslovuje, že, byl-li někdo odsouzen pro čin, spáchaný po 28. říjnu 1918, a nebyl-li dosud trest vykonán; může mu nalézací soud za podmínek podle zmíněného zákona povoliti na jeho žádost dodatečně podmíněný odklad trestu. Veškeré tyto zásady nepodléhají volnému uvážení soudcovskému, nýbrž musí jich býti soudem dbáno vždycky. Poruší-li tedy soud při výroku o podmíněném odsouzení takovéto zásady, zákonem vyslovené, překročuje svou moc trestní, a dává takto důvod ke zmatečnosti podle § 281 čís. 11 tr. ř. a § 344 čís. 12 tr. ř.; která stihá právě porušení zákona. Na-

proti tomuto opravný prostředek odvolání nebrojí proti porušení zákona, nýbrž proti nesprávným výsledkům volného uvažování soudcovského v tom kterém případě, ve kterém však se soud pohyboval v mezích zákona. Ovšem neobmezuje odstavec třetí § 7 zákona o podmíněném odsouzení odvolání, pokud běží o podmíněné odsouzení, ustanovením § 283 tr. ř. a § 345 tr. ř. Se zřetelem k tomu, co svrchu řečeno, dlužno tedy hájiti názor, že výrok sborového soudu první stolice, kterým bylo povoleno podmíněné odsouzení, podléhá opravnému prostředku zmateční stížnosti z důvodu § 281 č. 11 a § 344 č. 12 tr. ř. a odvolání, tomuto ovšem bez obmezení, obsažených v § 283 a 345 tr. ř. Dlužno tedy pokládati stížnost státního zastupitelství za zmateční stížnost. Tato zmateční stížnost však jest neodůvodněna. Zákon čís. 562 neobsahuje až na výjimku, o níž bude dole ještě řeč, žádného ustanovení co se týče otázky časové působnosti. Ježto je doplňkem k trestnímu zákonu a řádu a tudíž integrující součástí těchto zákonů, platí co do účinků jeho působnosti všeobecné zásady, vyslovené v čl. IV. a IX. vyhlášovacího patentu ze dne 27. května 1852, čís. 117 ř. z. a v čl. I. až V. uvozovacího zákona k tr. řádu. Dle těchto zásad a zejména zásady čl. IX. vyhlášovacího patentu vztahuje se působnost nového zákona i k takovým činům trestným, jež byly spáchány kdykoli dříve, než zákon vešel v platnost, nebylo-li řízení v den, kdy zákon nabyl moci, již odsuzujícím rozsudkem právoplatně skončeno. Z této zásady činí zákon čís. 562 výjimku potud, že připouští v § 23 zpětnou působnost i na případy již pravoplatně rozsouzené, ale jen, byl-li čin spáchán po 28. říjnu 1918. Toto časové obmezení platí jen v případech právoplatně rozsouzených, jest tudíž vyloučeno, by ho, kdyžž má povahu výjimky, bylo používáno i v případech, kde dojde k odsouzení až po působnosti zákona. Nezáleží proto pro použití zákona čís. 562 na tom, kdy čin byl spáchán, nýbrž na tom, by při vejití tohoto zákona v působnost nebyl rozsudek již vynesena a trest vykonán. Ve výroku nalézacího soudu, jímž přiznáno bylo obžalované dobrodiní podmíněného odsouzení přes to, že spáchala čin před státním převratem, nelze proto spatřovati zmatečnosti, státním zastupitelstvím vytýkané.

Čís. 250.

Dovoz jedno- a dvoukorunových bankovek do tuzemska po skončení okolkovací akce, není přestupkem ve smyslu § 13 nařízení ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 4. září 1920, Kr II. 208/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ku zmateční stížnosti generální prokuratury na zástítu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu ve Znojmě ze dne 6. října 1914 byl porušen zákon v § 13 nař. min. financí ve srozumění s min. spravedlnosti ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n., dále v čl. 3 a 6 nař. vlády republiky československé ze dne 6. března 1919 čís. 113 sb. z. a n., rozsudek ten se zrušuje a obžalovaný Josef S. se sprostuje podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že se dopustil přestupku § 13 nař. min. financí ve srozumění s min. spravedlnosti ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n. převáží v Hrušovanech-Šanově dne 5. října 1919 částku 1423 K v jedno- a dvoukorunových bankovkách.

Důvody:

Josef S., zadržen byl dne 5. října 1919 v Hrušovanech-Šanově při re-
visi vlaků z Vídně příjždějícího, ježto v jeho cestovním kufru mezi
prádlem na dně nalezeno bylo v zamotaných punčochách, v krabičce na
puďru a v plátěném sáčku 1423 K v jedno- a dvoukorunových bankovkách.
Když revisní orgán přišel k němu, řekl ještě před revisí, že nic nemá, a
když pak byly bankovky u něho nalezeny, omlouval se, že neví o peně-
zích, že mu je asi strčil do kufru neznámý pán, který mu z ochoty rovnal
prádlo do kufru. Teprve při hlavním přelíčení přiznal se obviněný, že
bankovky uschoval v prádle, by zemezil případné jejich zabavení.

Rozsudkem okresního soudu ve Znojmě ze dne 6. října 1919 uznán byl
Josef S. vinným přestupkem ve smyslu § 13 nařízení ministerstva fi-
nancí ve srozumění s ministerstvem spravedlnosti ze dne 25. února 1919
čís. 86 sb. z. a n. Rozsudek ten se stal právoplatným, ježto obviněný
opravného prostředku neohlásil a pokutu dne 13. října 1919 složil. Roz-
sudek porušuje zákon v § 13 nařízení ministra financí ve srozumění s mi-
nisterem spravedlnosti ze dne 25. února 1919 č. 86 sb. z. a n., a v čl. 3 a
6 nařízení vlády republiky čsl. ze dne 6. března 1919 č. 113 sb. z. a n.
Účelem § 13 nař. z 25. února 1919 č. 86 sb. z. a n. bylo stíhati každé úmys-
lné rušení akce okolkovací. Patří sem tudíž pouze činy, jež spáchány
byly za akce okolkovací nebo před ní s úmyslem, akci tu jakkoliv rušiti.
K takovému rušení náleželo i hromadění bankovek korunových a dvou-
korunových, které z okolkování byly vyloučeny, s úmyslem vyhnouti se
okolkování bankovek hodnoty vyšší, neboť účelem akce okolkovací bylo
nejen osamostatnit měnu naši od banky Rakousko-uherské, nýbrž i dle
§ 11 zák. č. 84 sb. z. a n. zjistiti hotový majetek každého obyvatele pro
dávku z majetku. Mimo to způsobovalo hromadění bankovek korunových
a dvoukorunových nedostatek drobných bankovek, čímž akce okolkovací
trpěla. Naproti tomu byl na ochranu čl. valuty po okolkování před do-
vozem korunovek a dvoukorunovek vydán zákaz dovozu těchto banko-
vek článkem 3. nař. z 6. března 1919 čís. 113 sb. z. a n., jehož nedodržení
tresce se jako přečin podle čl. 6 téhož nař. Jelikož je zjištěno, že obža-
lovaný Josef S. dovezl do území republiky československé obnos 1423
korun v jedno- a dvoukorunových bankovkách dne 5. října 1919, tedy po
skončení akce okolkovací, nemohl se dopustiti přestupku ve smyslu § 13
nařízení ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n.

Čís. 251.

Důvod § 170 čís. 1 tr. ř., vylučující vzetí svědka do přísahy, neodčiní se tím, že trestní stíhání svědka pro dotyčný trestný čin jest vyloučeno.

(Rozh. ze dne 7. září 1920, č. j. Kr. I. 555/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném za-
sedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu
v Hoře Kutné ze dne 10. června 1920, jímž vinnými byli uznáni zločinem
podílíctví na krádeži, rozsudek ten zrušil a odkázal věc na soud nalé-
zací, by jí znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost běře rozsudek soudu první stolice v odpor z důvodu zmatečnosti dle č. 3 § 281 tr. ř., jejíž shledává v tom, že svědek Emil K. byl proti předpisu § 170 č. 1 tr. ř. a přes odpor obhájce obžalovaných vzat do přísahy. Zmateční stížnosti nelze odepřít oprávnění. Dle § 170 č. 1 tr. ř. nesmí býti svědek pod následky zmatečnosti vzat do přísahy, je-li usvědčen nebo podezřelým, že trestný čin, o němž má být slyšen, buď sám spáchal nebo se ho jinak účastnil. Zmíněný svědek se ve své svědecké výpovědi sám přiznává, že odcizil svému otci věci, pro jejich převedení na sebe a zašantročení jsou stíháni obžalovaní, a rozsudek jak ve výroku, tak i v důvodech okolností tu výslovně zjišťuje. Je tedy prokázáno, že Emil K. měl přímou účast na trestném činu, spáchaném obžalovanými, a to jak rozsudek zjišťuje, v tom směru, že jim věci, které otci svému odcizil, ke koupi nabídl, tedy k němu bezprostřední podnět dal. Neměl tedy býti vzhledem k předpisu § 170 č. 1 tr. ř. slyšen přísežně, nýbrž pouze nepřisežně. Názor soudu nalézacího, že překážka vzetí svědka do přísahy pominula proto, že rodiče jeho potrestání nežádali, že čin jeho stal se beztrestným (§ 463 tr. z.) a že pro něj odsouzen nebyl, je zřejmě nesprávným, poněvadž tím účast svědka na činu samém nebyla nikterak odstraněna, nýbrž pouze docíleno, že unikl zákonnému trestu. Ježto nelze tvrditi, že by skutečnost, že uvedený svědek byl vzat do přísahy, nemohla míti na rozhodnutí vlivu pro obžalované škodlivého (§ 281 poslední odstavec tr. ř.), když se na přísežné svědecké výpovědi Emila K. v podstatě odsuzující rozsudek zakládá, bylo zmateční stížnosti vyhověti.

Čís. 252.

Každá činnost, jež třebas i bezúplatně, sprostředkuje přechod potravin z jedné osoby na druhou, spadá za dalších zákonných podmínek pod sankci § 18 č. 2 zákona o potravinách ze dne 16. ledna 1896, č. 89 ř. z. Ku zločinné kvalifikaci (§ 19, odst. 2 cit. zák.) stačí ohrožení zdraví lidí ve větším rozsahu.

(Rozh. ze dne 9. září 1920, Kr I 120/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Bohumila K. do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. listopadu 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 18 č. 1, 2 a § 19, odst. 2 zákona ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Namítá-li zmateční stížnost — provádějíc důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. — že pod hledisko § 18 č. 2 zákona o potravinách pojata byla neprávem též mouka, deputátníkům poskytnutá, kdežto trestným dle předpisu zákona jest jen úplatné zcizování mouky a že proto a pak vzhledem k tomu, že došlo jen k nepatrnému onemocnění jednoho chlapce,

nenastalo ohrožení zdraví lidského ve větším rozsahu, jak předpokládá § 19, odstavec 2 zákona, to tím méně, aná se věc na malé vesnici ihned roznesla a lidé mouku vraceli, aniž se o její požitelnost přesvědčili, čímž uplatňován vlastně důvod § 281 č. 10 citovaného zákona, nelze shledati ji odůvodněnou. Zákon o potravinách ohrožuje v § 18 č. 2 trestem nejen prodej zdraví nebezpečných potravin, nýbrž všeliké jejich dávání do obchodu. Tomu vyhovuje každá činnost lidská, jež, třebas i bezúplatně, sprostředkuje přechod potravin z jedné osoby na druhou. Nelze již proto předávání mouky deputátníkům z objemu trestnosti dle § 18 č. 2 zákona vyloučiti, nehledíc k tomu, že přechod tento není nijak bezúplatným, tvoře podstatnou část úplaty za práce deputátní. Vzhledem pak ku množství přes 10 q pokažené mouky, z nichž 440 kg dodáno místní a provisiaci, zbytek osmi různým rodinám, nelze shledati nesprávné pořadí pod zákon ani v tom, že rozsudek odsoudil obžalovaného dle § 19 odstavec druhý, ježto již značný počet osob, pro jejich výživu mouka ta byla určena, opravňuje závěr, že ohroženo bylo trestným činem zdraví lidí ve větším rozsahu. Že ve skutečnosti jen jediný člověk následkem požití mouky onemocněl a největší část mouky vrácena byla stěžovateli, aniž jí bylo použito, nebrání použití § 19, odst. 2 zák., jenž předpokládá jen ohrožení, nikoli poškození zdraví lidí ve větším rozsahu.

Čís. 253.

Účinná lítost zaručuje pachateli beztrestnost i tehdy, nenahradil-li v době, kdy vrchnost zvěděla o činu, poškozenému dosud ještě celou škodu, jen když dodržel splátky ve smyslu narovnání s poškozeným. Nedodrží-li později narovnání, lze po případě čeliti tomu obnovou trestního řízení.

(Rozh. ze dne 9. září 1920, Kr I 190/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Františka K. do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 6. března 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c) tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a obžalovaného z obžaloby dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostil.

D ů v o d y:

Jak zřejmě vyplývá opakem z § 188 lit. b) tr. z., klade platný trestní zákon náhradě škody samé s hlediska § 187 tr. z. na roveň, když mezi pachatelem krádeže a poškozeným došlo dříve, nežli soud neb jiná vrchnost o provinění pachatelově vědomí nabyly, k narovnání, jímž se pachatel zavázal k úplné náhradě škody v určité lhůtě, a že trestnost nastává jen tenkrát, když pachatel nedostál své povinnosti, plynoucí z narovnání. V tomto případě zjišťuje rozsudek výslovně, že mezi obžalovaným a poškozenou došlo za částečné náhrady škody dříve ještě, než vina obžalovaného vešla vrchnosti ve známost, k narovnání, jímž se obžalovaný zavázal, že neuhrazený zbytek zaplatí v týdenních nebo 14denních

splátkách (dle možnosti) do roka a že obžalovaný činí splátky ve smyslu tohoto narovnání, takže do dne přelíčení splatil poškozené již na pětkrát 70 K. Vynesl-li přes to soud první stolice výrok odsuzující, a to sice jen z toho důvodu, že v době, kdy se četnictvo po uzavření narovnání dovědělo o vině obžalovaného, nebyla obžalovaným nahrazena ještě škoda celá — k čemuž dle porovnání shora uvedeného obžalovaný povinen nebyl — jest rozsudek odsuzující právně mylný, a zmateční stížnost, uplatňující důvod § 281 čis. 9 b) tr. ř. odůvodněna. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti, zrušiti rozsudek první stolice jako zmatečný a osvoboditi obžalovaného od obžaloby. Nevyhovovalo by, nehledíc k možné technické obtíži při dvouleté lhůtě, snaze zákona, vyplývající z § 188, lit. b), c) tr. z., spokojiti se snad pouhým zrušením rozsudku a oddáliti další řízení až do nabytí jistoty, že obžalovaný i později narovnání dodrží; možnosti, že se tak nestane, bylo by po případě čeliti pořadem obnovy trestního řízení.

Čís. 254.

Zločinu dle § 81 tr. z. dopouští se též osoba, proti níž nečelil služební výkon úředního orgánu. Rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu dle § 81 tr. zák. a přestupku dle § 314 tr. zák.

Pro ochranu dle § 68 a 81 tr. zák. jest rozhodnou nepopíratelná formální oprávněnost ke služebnímu výkonu, i kdyby snad materiální správnost konkrétního výkonu mohla býti pochybnou.

(Rozh. ze dne 9. září 1920, Kr I 241/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa B. do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 20. března 1920, jímž stěžovatel uznán byl vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čis. 10 § 281 tr. ř., domáhajíc se pouhého odsouzení stěžovatele pro přestupek § 314 tr. z. Především dovozuje z okolnosti, že úřední výkon hajného S. směřoval toliko proti spolubžalovanému Karlu M., nikoli proti stěžovateli, že nemůže vůbec býti řeči o skutkové podstatě § 81 tr. z. Ve směru tom stačí poukázati na doslov § 81 tr. z., který nijak nerozlišuje dle toho, proti komu čelil služební výkon úředního orgánu, jenž pachatelem měl býti zmařen, nýbrž prohlašuje za zločin veřejného násilí, byl-li vůbec kladen násilný odpor proti služebnímu výkonu osoby, v § 68 tr. z. označené. Rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu dle § 81 a přestupku dle § 314 tr. z. nelze tudíž shledávati v tom, bylo-li se vměšováno do úředního výkonu, směřujícího proti osobě iťeti čili nic, nýbrž v tom, že vměšování v případě prvého stalo se způsobem násilným v § 81 tr. z. vyznačeným. Neprávem tvrdí zmateční stížnost dále, že služební výkon, do něhož se stěžovatel vmísil, byl v době tohoto vměšení se již ukončen. Služební výkon haj-

ného S. záležel dle rozsudku v tom, že hajný chtěl pozastaviti spolubžalovaného M-o a zabaviti jeho pušku. Rozsudek pak zjišťuje, že stěžovatel přišel M-ovi na pomoc tehdy, když M. pušku, již byl hajný na se vzal, snažil se tomuto vytrhnouti. O ukončení služebního výkonu v tomto stadiu nemůže býti proto řeči. Ani pohutka, stěžovatelem tvrzená, že chtěl pušku, jemu náležející, vzíti na sebe, nevyklučuje násilného odporu dle § 81 tr. z., když úřední výkon záležel právě v zabavení této pušky, s kteroužto obžalovaný Karel M. provozoval nedovoleně honitbu a již proto hajný dle § 7 zák. ze dne 16. června 1872, čis. 84 ř. z. měl odevzdati povolánému úřadu — dle honebního zákona okresnímu hejtmánství. Že v případě tom nešlo o nezákonné a předpisům odporující konání služby hajného S., vyplývá ze zjištění rozsudku, že Karel M., jak hajnému S. známo bylo, neměl povolení k výkonu honitby a že hajní S. a K. přistihli oba obžalované, jak provozovali honitbu, a slyšeli, jak oba vystřelili, dávše tři rány bezprostředně za sebou. Za takového stavu věci byl hajný S. dle §§ 5, 6 zák. ze dne 16. června 1872, čis. 84 ř. z. a § 68, §§ 25, 26, 41, 42 honebního zákona pro Čechy ze dne 1. června 1866 čis. 49 z. z. nejen oprávněn, nýbrž i povinen odebrati a zabaviti M-ovi jeho ručnici, i když puška ta nenáležela M-ovi, nýbrž obžalovanému B-ovi a M. neměl pušku v ruce, nýbrž hajný našel ji v úkrytu v blízké hromádce hnoje, kde ji M. právě byl schoval. Tím stávají se však bezpředmětnými i veškeré závěry, jež zmateční stížnost odvozuje z domněle nezákonného výkonu služby hajného S., a netřeba ani poukazovati zvláště na to, že pro ochranu § 68 a 81 tr. z. každým způsobem rozhodnou by byla již nepopíratelná formální oprávněnost hajného k služebním výkonům tohoto druhu, i kdyby tu snad materiální správnost konkrétního výkonu mohla býti pochybnou. Žádným způsobem nebyl stěžovatel oprávněn, by formálně oprávněnému výkonu služby hajného násilně se protivil.

Čís. 255.

Podmínky dodatkové otázky (§ 319 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 9. září 1920, Kr I 593/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Gustava J. do rozsudku porotního soudu v Liberci ze dne 30. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a), c), 176 lit. a) tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čis. 6 § 344 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že první soud neprávem zamítl návrh obhájcův, by byla porotcům dána otázka dodatková toho znění, že obžalovaný byl v době spáchání činu zbaven užívání rozumu. Než soud právem zamítl tento návrh, poněvadž zde není zákonných předpokladů § 319 tr. ř. pro formulování otázky takové, nebýt ani obžalovaný se nehájil za řízení tím, že spáchal čin v době, kdy byl

zcela nepřičetný nebo ve střídavém pomnutí smyslů, a také z výsledků trestního řízení nevyšlo nic takového na jevo. Okolnosti, které zdůrazňují stížnost, že odsuzující výrok zakládá se na důkazu indicii, a že obžalovaný jest dle výroku soudních lékařů duševně méněcenný, nestačí, by nahradily zákonné předpoklady otázky dodatkové, kdyžť dle celkového výsledku hlavního přelíčení, dojmu, který učinil obžalovaný na soud, posudku znalců a zvláště způsobu hájení se obžalovaného; skutečnosti, nyní ve zmatečnité stížnosti tvrzené, se nejevily možnými, což jest pro položení otázky dodatkové rozhodující. Pouhé tvrzení obhájcovy, výsledky trestního řízení neopřené, nezavazuje soud, by položil otázku dodatkovou, jak správně vyslovil soud první.

Čís. 256.

Soukromému obžalobci, který vede sám svou věc, nepřísluší náhrada útrat zastupování, třebaž byl advokátem.

(Rozh. ze dne 9. září 1920, Kr I. 624/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ku zmatečnité stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem. Usnesením krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 5. února 1920 porušen byl zákon v ustanoveních §§ 381 č. 4 a 393 tr. ř.

Důvody:

K soukromé obžalobě Dra. Josefa F., advokáta v P., byl František E. rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 4. listopadu 1919 uznán vinným přestupkem urážky na cti dle § 488 tr. z. a odsouzen k peněžitě pokutě jakož i podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení. K návrhu Dra. Josefa F. byly usnesením okresního soudu v Chebu ze dne 11. ledna 1920 útraty jeho, záležející v poplatcích kolkových a poštovním, upraveny penězem 9 K 15 h a útraty právního zastupování chebským advokátem Drem. Otou K. penězem 113 K 30 hal; návrh soukromého žalobce na přisouzení ostatních útrat, jim účtovaných, byl zamítnut, ježto soukromý obžalobce, pokud vede sám svou věc, nemůže požadovati náhrady za vzešlou mu tím ztrátu času, námahu a vynaložené útraty. Na stížnost soukromého obžalobce změnil krajský soud v Chebu jako soud odvolací usnesením ze dne 5. února usnesení okresního soudu v ten způsob, že stanovil útraty, jež obžalovaný povinen jest nahraditi soukromému žalobci, penězem 208 K 29 h, a zároveň uložil obžalovanému, by nahradil soukromému žalobci útraty stížnosti — poukázav k tomu, že dle § 17 advokátního tarifu z roku 1909 náležejí advokátovi ve vlastní věci ty útraty, které příslušejí zmocněnému zástupci právnímu. Usnesení odvolacího soudu porušuje zákon, neboť dle § 381 č. 4 tr. ř. náležejí k nákladům trestního řízení, za kteréž se může na obviněném náhrada vymáhati, platy obhájcovy a jiným zástupcům stran, nikoli však náhrada za vlastní práce a za čas soukromým obžalobcem vynaložený. Právem

tedy stanoví výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 11. dubna 1891 čís. 6558, že soukromému obžalobci, který vede sám svou věc, nepřísluší náhrada útrat zastupování. Správnost tohoto náhledu vyplývá také z ustanovení třetího odstavce § 383 tr. ř., který odírá soukromému obžalobci právo, žádati svědečné. Z téhož důvodu nemůže soukromý obžalobce žádati náhrady za osobní vedení trestní věci, a to ani tenkrát, je-li zástupcem stran z povolání. Tomu není na závadu svrchu dotčené ustanovení § 17 ministerského nařízení ze dne 3. června 1909 č. 82 ř. zák. (advokátní tarif) vlastně nyní ustanovení § 16 nařízení vlády republiky Československé ze dne 2. září 1919 č. 498 sb. z. a n., dle něhož ve vlastní věci má advokát proti odpůrci nárok na náhradu stejných poplatků, jako advokát zmocněný. Ustanovení ta platí jen tam, kde zákon nevyklučuje jich použití, jak tomu jest právě u nákladů soukromého žalobce, jemuž, jak vyloženo, podle zákona nepřísluší náhrada za vlastní práce a vynaložený čas. Je-li soukromým obžalobcem nahodile advokát, nemůže z toho vyvozovati výsadu potud, že mu náhrada ta přísluší. Pokud konečně § 393 tr. ř. v posledním odstavci ukládá obžalovanému náhradu útrat zastupování, jsou tím míněny útraty zastupování skutečně vzešlé; zastupování vlastní jest pojmově nemožné.

Čís. 257.

Předražování. Není třeba, by projev vůle, přenechati zboží za určitou cenu, se vztahoval k určité osobě. Pouštění se do pletich pokoutním obchodováním se zbožím, státem zabaveným.

(Rozh. ze dne 11. září 1920, Kr I. 148/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnité stížnosti obžalovaných Ludvíka B., Zikmunda E. a Emila K. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 26. listopadu 1919 pokud jim všichni obžalovaní byli uznáni vinnými přečinem dle § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. a Ludvík B. také přečinem předražování dle § 20 čís. 2 lit. a), b) cit. nař. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnité stížnost Ludvíka B. dovozuje s hlediska důvodu zmatečnosti dle čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. nesprávnost odsouzení pro přečin předražování dle § 20 čís. 2 lit. a) cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. z toho, že, vychází-li rozsudek sám z předpokladu, že prodej lepenky firmě E. a H. se stal na oko, může přicházeti v úvahu pouze prodej lepenky firmě N. a Ch.; s tímto prodejem však že obžalovaný B. neměl vůbec co činiti a že tedy nelze mu klásti za vinu požadování ceny zřejmě přehnané, když od toho, kdo vskutku byl kupcem zboží, ceny vůbec nežádal, t. j. oproti skutečnému kupci neprojevil vůle, že mu přenechá zboží za určitou cenu. Jest však zjištěno, že obžalovaný B. udal Zikmunda E.-ovi jakožto cenu jim požadovanou 230 až 250 K za 1 q lepenky a že se obrátil na Zikmunda E., by tento další prodej sprostředkoval, v přesvědčení, že

Zikmund E. nalezne firmu, která by si vymohla dopravní osvědčení, jehož on by jako obchodník nedosáhl. Byla-li dle toho obžalovanému B-ovi osoba skutečného kupce lhotejna, nemůže to míti za následek, že by v jednání jeho nebylo požadování ceny. Pojmu tomu vskutku odpovídá projev vůle, přenechatí zboží za určitou cenu, tím je však také pojem ten úplně vyčerpán a naplnění jeho nezávisí nutně na vztahu této vůle k určité osobě kupcově. Budiž tu poukázáno k případům nabídek zboží inseráty, oběžníky, ceníky a pod., jež přece, požadována-li v nich za předměty potřeby cena zjevně přehnaná, — zajisté spadají pod hledisko § 20 cit. cis. nař., ač osoba kupcova je předem nejista. Vyřkl-li tedy obžalovaný B., dáváje Zikmundu E-ovi předmět potřeby do komise ku prodeji, cenový požadavek určitě vymezený a co do své výše zjevně přehnaný, není odsouzení jeho dle § 20 čís. 2 lit. a) a b) cis. nař. proto nesprávně, že se uzavření obchodu s firmou N. a Ch. ujednaného na podkladě jím udaném nesúčastnil.

Pokud se zmateční stížnost zabývá odsouzením pro přečin pletich, přehlíží že rozsudek spatřuje vinu obžalovaných ve směru pouštění se do pletich v tom, že učinili předmětem obchodu pokoutního zboží zabavené u vědomí, že zabavením stala se lepenka soukromému obchodu méně přístupnou a že tím zvýšený nepoměr mezi poptávkou a nabídkou zaručuje B-ovi dosažení vyšších ba i přemrštěných cen. Toto právní pojetí je bezvadno. Veškerá trestní ustanovení cit. cis. nařízení o předražování směřují proti využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných na škodu spotřebitelstva takovým způsobem obchodování, jež nelze uznati za solidní a reální. Pokud pak zejména státní správa uznala za nutno v zájmu spotřebitelstva předepsati pro obchodování jednotlivými druhy předmětů potřeby určité cesty, po případě i určité meze cenové, děje se veškeré obchodování, jež pohybuje se mimo tyto předepsané cesty, způsobem pokoutním, podloudným, per nefas, i spadá již tím samým pod pojem pletich, trestných podle § 23 čís. 4 cit. cis. nař., jakmile je spřeženo se snahami ziskovými a způsobností vykonávati vliv na ceny zboží ve směru vzestupném. Všechny tyto náležitosti skutkové podstaty přečinu pouštění se do pletich jsou v tomto případě zjištěny. Obchod lepenkou byl nařízením ministra obchodu ve shodě s účastnými ministry ze dne 13. dubna 1918 čís. 141 ř. z., vydaným na základě zákona ze dne 24. července 1917 č. 307 ř. z. obmezen i prohlášen v § 1 tohoto nařízení veškeré pohotové zásoby dřevěné lepenky za zabavený dnem počátku působnosti tohoto nařízení resp. okamžikem vyrobění. Zabavení působí dle § 3, že zabavené množství lepenky nemá býti zcizeno, pokud není ustanoveno jinak. Disponovati zabavenou lepenkou vyhraženo je hospodářskému svazu papírnického průmyslu. Vlastníci zabavené lepenky jsou povinni přenechatí ji prodejem a dodatí ji dodávkovým příjemcům, jež označí hospodářský svaz papírnického průmyslu (§ 7). Lepenky hospodářským svazem papírnického průmyslu přidělené je dovoleno použití jen k účelu v odbíracím povolení jmenovanému. S výjimkou, zde v úvahu nepřicházející, je zakázáno, by příjemci dodávky lepenku dále zcizili, není-li v odbíracím povolení další prodej výslovně dovolen. (§ 9). Je tedy nepochybně, že lepenka náležela v době činu k předmětům hospodaření státem vázaného. A poněvadž obžalovaný B. nejsa dodávkovým příjemcem, označeným hospodářským svazem papírnického průmyslu, kou-

pil od výrobce 2 a půl vagonu lepenky za účelem dalšího prodeje, spadala tato jeho činnost pod pojem obchodování pokoutního. Dále je zjištěno, že věděl, že lepenka patří ku zboží zabavenému, že ceny pro ni jsou předepsány a že ji koupil v úmyslu, by ji proti předpisům nařízení výše citovaného učinil předmětem pokoutního obchodu, věda, že zabavením se stala soukromému obchodu méně přístupnou a že tím zvýšený nepoměr mezi poptávkou a nabídkou mu zaručuje dosažení vyšších, ba i přemrštěných cen. Dále je zjištěno, že znal čísla, počet svazků i skutečnou cenu lepenky, která byla nejvyšší 150 K za 1 q a že přes to udal Zikmundu E-ovi jako cenu jím požadovanou 230—250 K, že se obrátil na tohoto, by tento další prodej sprostředkoval, v přesvědčení, že tž nalezne firmu, která by si vymohla dopravní osvědčení, jehož by on jako obchodník nedosáhl a že mu jakost i množství lepenky oznámil. Tím jest jednak po stránce objektivní dolíčená nejen způsobnost prodeje, zvyšování ceny, nýbrž i skutečně nastalý tento účinek, jednak po stránce subjektivní zjištěno ještě více, nežli pouhé ke skutkové podstatě zmíněného přečinu stačící vědomí možnosti řečeného účinku, totiž přímý úmysl, tímto pokoutním způsobem obchodování zvýšiti in concreto cenu předmětu potřeby. Právě rozsudek, že všichni obžalovaní byli si vědomí stupňování ceny lepenky, ba že bylo přímo jejich cílem, neboť tak měla dojiti uspokojení jejich touha po snadném a neoprávněném zisku. Poněvadž pak obchodníkovi nemůže býti neznám za nynějších hospodářských poměrů nevyhnutelný vliv jednotlivých prodejů za určité vysoké ceny na vytváření se cen stejného i jiného zboží v obchodě dalším, je tímto zjištěním implicitně zjištěno i vědomí obžalovaného o způsobnosti jeho pletichářského obchodování působiti na vzestup cen dotyčného předmětu potřeby všeobecně. S tohoto hlediska je lhotejno, že zboží obžalovaným B-em prodané bylo již firmou E. a H. částečně spotřebováno, že zboží nebylo od výrobce odvezeno potají, nýbrž na podkladě odběrného osvědčení a že nebylo rozprodáno po částech. K tvrzení zmateční stížnosti, že stěžovatel dopravil lepenku do Čech ve všeobecném zájmu, dlužno uvésti, že — bylo-li tomu tak — měl lepenku po jejím dopravení do Čech nabídnouti hospodářskému svazu papírnického průmyslu, by jí tento dále disponoval. Nesprávným jest též tvrzení, že v činu jeho, jakož i obžalovaného Zikmunda E. lze spatřovati pouze politický přestupek nařízený ze dne 13. dubna 1918 čís. 141 ř. z.; přestupek takový byl sice spáchán, vedle toho však splněna jest skutková podstata přečinu pletich.

Čís. 258.

Pojmu »ukrývání« dle § 185 tr. zák. odpovídá také činnost, která, jsouc mnohdy omezena jen na zcela krátkou dobu, zakládá onen trvající stav vlastního ukrývání. Spadají sem též různá pomocná jednání, jimiž se »ukrývání« podporuje.

(Rozh. ze dne 16. září 1920, Kr II 48/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Meiera (Maxe) a Rachely S. do rozsudku

zemského trestního soudu v Brně ze dne 10. ledna 1920, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a), b) tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje se stanoviska § 281 čís. 9 a) tr. ř. především názor, že nalézacím soudem zjištěná činnost obžalovaných Meiera (Maxe) a Rachely S. neodpovídá pojmu ukrývání ve smyslu § 185 tr. z., kterým byli oba uznáni vinnými. Ukrývání předpokládá prý déle trvající činnost, kterou má ukradená věc býti uschována a tím přivedena v bezpečí a kterou má býti umožněno neb usnadněno, by předcházející pachatel věc onu držel a užíval nebo kterou má býti stížena vypátrání předchozího činu. Pojmu toho nevyplňuje prý především činnost obžalovaného Meiera S., pokud spočívá v tom, že zapůjčil Marku K. část peněz na zaplacení kupní ceny za koupené jím, z krádeže pocházející hnací řemeny a že mu dal k použití váhy, by řemeny odvážil. Tyto pomocné činy prý se ostatně vztahovaly na nabytí věci osobou třetí. Ale ani v poskytnutí skladiště obžalovaným S. na uložení řemenů nelze prý spatřovati ukrývání, poněvadž skladiště náleželo výhradně K-ovi, který od něho i klíč měl a který i řemeny ve skladišti uložil. Uložení řemenů mělo prý ostatně jen za účel, uvésti ve skutek převzetí řemenů, jež K. již byl koupil. Také v jednání obžalované Rachely S-ové, která dala řemeny Františkem R. přenést z skladiště do obchodní místnosti, nelze prý spatřovati »ukrývání«, poněvadž prý k tomu potřebná činnost skrývání, tajení věcí, ještě nebyla vešla v chod, věci samé pak již bylo nabyto třetí osobou (kupcem). Po stránce subjektivní namítá zmateční stížnost proti rozsudku, že přehlíží, že se k ukrývání vyžaduje v první řadě vůle, právě k ukrývání ukradené věci směřující. Vůle taková není prý rozsudkem prokázána ohledně žádného z obžalovaných, u Rachely S-ové pak nelze jako ukrývání pojmáti ani pokus, chránění vlastnictví kupce ukradených věcí před pátrající vrchností. Že táž obžalovaná na ukrývání řemenů vůbec nepomýšlela a nic nepředsevzala, co by představovalo nějaký akt ukrývání, je prý patrné z toho, že obchodní místnost byla každému volně přístupna a že obžalovaná musila počítati s tím, že tam policejní orgány mohou zase hned přijíti. Konečně dovolává se zmateční stížnost ohledně obou obžalovaných i toho, že není bezvadným způsobem prokázáno jich vědomí o tom, že řemeny pocházejí z krádeže. Zmateční stížnosti nelze v žádném z naznačených zde směrů přiznati oprávnění. I když se uzná v podstatě správnost v úvodě citovaného názoru, týkajícího se pojmu ukrývání, které by dle toho náleželo do kategorie trestných činů, záležejících v déle trvajícím uskutečňování zločinné skutkové podstaty, a bylo tudíž zásadně deliktem trvalým, nelze přece říci, že by pojmu ukrývání dle § 185 tr. z. neodpovídala také činnost, která, jsouc sama mnohdy jen na zcela krátkou dobu trvání omezena, onen trvající stav vlastního ukrývání zakládá, tedy ku př. skrytí, zakopání věci ukradené (zpronevěřené). Pojem ukrývání ale vyplňují také pomocné akty, kterými se, jako ku př. v přítomném případě zapůjčením peněz na opatření si věci ukradené, půjčením váhy k odvážení jejím

a poskytnutím skladiště na její uložení, jinému pachateli umožňuje, zabezpečuje držení věci té, a kterými se zároveň pávodnímu vlastníkovi stězuje možnost, naléztí opět předmět činu. Bezvýznamnou je i další námitka, že Marek K. řemenů nabytí koupí již před tím, než byly uloženy do skladiště, jež obžalovaný k tomu poskytl, neboť povahy věci ukradené řemeny onou koupí nepozbyly, to tím méně, že, jak zjišťuje rozsudek, oběma obžalovaným bylo dobře známo, že jde o věci kradené. Pokud jde o vývody zmateční stížnosti, týkající se obžalované Rachely S-ové, lze především poukázati na to, co zde již bylo řečeno. Dodati sluší pouze tolik, že činnost její, směřující dle rozsudkového zjištění k odstranění ukradených věcí z místnosti, ve které do té doby uloženy byly, před pátrající vrchností do místnosti jiné, odpovídá pojmu ukrývání tím spíše, když v tu dobu stav ukrývání dle zjištěného stavu věci již trval a čin obžalované měl za účel, aby stav ten i na dále se udržel. Výtka, jakoby byl rozsudek ohledně obou obžalovaných opomenul zjistiti vůli, směřující právě k ukrývání věci ukradených, jest neoprávněna, neboť ohledně obžalovaného Meiera S. zjišťuje soud nalézací, že nehledě k poskytnutí zápůjčky a k půjčení váhy, dal K-ovi za účelem uložení řemenů k dispozici místnosti, při čemž v bezprostřední souvislosti s tímto zjištěním zdůrazňuje, že řemeny prodány byly K-ovi zcela neznámým, teprve 19letým mladíkem za okolností nanejvýš podezřelých u přítomnosti obžalovaného S-a i za jeho přispění, z čehož, nehledě k jiným ještě momentům, dovozuje rozsudek nejen vědomí obžalovaného S-a o tom, že řemeny pocházejí z krádeže, nýbrž, nejsou v pochybnostech o podstatě a pravém účelu uložení řemenů ve skladišti, sledal ve veškerém počínání Meiera S-a především nejednou a v těsné souvislosti s uložení řemenů ve skladišti, skutkovou podstatu zločinné podílnictví ukrývání, která onen úmysl, směřující právě k ukrývání věci ukradené, samozřejmě předpokládá, čímž nalézací soud, pojmá-li se zejména rozsudek, jeho výrok a odůvodnění, jako celek, zjišťuje implicate i úmysl ten. O obžalované Rachel S-ové pak zjišťuje rozsudek výslovně, že její úmysl směřoval k tomu, by řemeny byly odstraněny, a nemůže vůle, směřující k ukrývání věci, vyjádřena býti přiléhavěji, než zjištěním úmyslu, dostati předměty z místa, kde dotud ukrývány byly, na místo bezpečnější, kde by pátrající po nich vrchností nalezeny nebyly. Na váhu padají tu i skutečnosti nalézacím soudem ohledně obou obžalovaných zjištěné, že totiž obžalovaný Meier S. vůči policejnímu agentu Antonínu H. rozhodně popřel, že by věděl něco o koupi řemenů a že totéž prohlásila vůči policejním orgánům obžalovaná Rachel S-ová bezprostředně před tím, než dala řemeny odstraniti.

Čis. (259)

Za podmíněk § 62 tr. ř. není závady proti opětné delegaci od delegovaného na jiný soud.

(Rozh. ze dne 17. září 1920, Nd II 142/20.)

Vyřizuje stížnost na usnesení vrchního zemského soudu v Brně, jímž byla k návrhu vrchního státního zástupce trestní věc proti A-ovi pro

zločin § 87 tr. z. odňata zemskému trestnímu soudu v Brně a přikázána k provedení krajskému soudu v Uh. Hradišti, vyslovil se nejvyšší soud jako soud zrušovací v důvodech svého rozhodnutí mimo jiné takto:

Nelze přisvědčiti právnímu názoru stížnosti, že by delegace krajského soudu v Uh. Hradišti byla nepřipustnou proto, že tato trestní věc byla již odňata soudu, dle § 51 tr. ř. příslušnému, a dle § 62 tr. ř. přikázána zemskému trestnímu soudu v Brně, takže by opětovná delegace se přičítala ustanovení § 62 tr. ř. Ustanovení tohoto paragrafu nerozeznává, na jakém důvodu se zakládá příslušnost soudu, mluví všeobecně jen o »soudu příslušném«. Soud, jemuž byla trestní věc přikázána dle § 62 tr. ř., jest soudem po zákonu příslušným právě tak jako soud, jehož příslušnost se opírá o jiné ustanovení trestního řádu. Není tedy závady, by trestní věc soudu dle § 62 tr. ř. přikázána, tomuto byla odňata a jinému soudu přikázána, jsou-li jinak dány podmínky § 62 tr. ř.

Čís. 260.

Pro skutkovou podstatu zločinu utržení na cti obviňováním jest lhůstojno, na koho obvinění bylo adresováno, jen když mohlo sloužiti za podklad vrchnostenského šetření neb aspoň pátrání proti osobě obviňované.

Pro posouzení otázky, jde-li o udání, obvinění ve smyslu § 209 tr. zák., jest rozhodným nikoliv slovné znění, nýbrž věcný obsah udání, obviňování.

(Rozh. ze dne 18. září 1920, Kr I 397/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované Terezie S. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 14. dubna 1920, jímž stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem utržení na cti dle § 209 tr. z.

Důvody:

Provádějíc důvody zmatečnosti čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř., dovozuje zmatečnou stížností především, že nalézací soud neprávem spatřuje v profesoru všeobecné babické školy v Praze, jemuž dopis inkrimovaného utrhačného obsahu adresován byl, vrchnost ve smyslu § 209 tr. z. Výtka je bezpředmětná a otázkou, zmatečnou stížností nadhozenou, netřeba se obíratí. Přehlíží zmatečnou stížností, že obžalovaná nebyla uznána vinnou, jakoby byla Emilií R-ovou pro vymyšlený na ni zločin u vrchnosti udala, nýbrž, že jmenovanou z vymyšleného na ni zločinu obviňovala takovým způsobem, že by její obvinění mohlo sloužiti za podklad vrchnostenského šetření neb aspoň k pátrání proti osobě obviňované. I je samozřejmo, že otázka, je-li profesor jmenované školy vrchností ve smyslu § 209 tr. z., je za tohoto stavu věci lhůstojnou. Dále namítá zmatečnou stížností, že obvinění, obsažené v dopise, je příliš všeobecné, než by bylo mohlo dáti podnět k vyšetřování proti obviňované v něm Emilií R-ové. Nalézacím soudem zjištěn byl následující obsah dopisu jako obvinění ze zlo-

činu odehnání plodu: »...poněvadž od svého šestnáctého roku prováděla na svém těle všechny špatnosti, jakož i jiným osobám pomáhala a je známa jako odhaněčka plodů.« Dle názoru zmatečnou stížností není ani slovy, že Emilie R-ová na svém těle všechny špatnosti prováděla, ani tvrzením, že k něčemu takovému jiným osobám pomoci poskytovala, řečeno, že páchala zločin vypuzení plodu nebo se dopouštěla spoluviny na téměř zločinu. Je-li konečně někdo označen jako známý odháněč plodů, není prý tím o něm tvrzeno, že plod opravdu odháněl, poněvadž prý se může nacházeti v podezření klamném. Ale ani v tomto směru není zmatečnou stížností odůvodněna. Ke skutkové podstatě zločinu utržení na cti náleží ovšem, by ve spojení s určitou osobou uvedeny byly vědomě za okolností v § 209 tr. z. vytčených vymyšlené skutečnosti, zakládající skutkovou podstatu některého zločinu, takovým způsobem, že jimi osoba ta křivě označována je jako pachatel zločinu, jež ve skutečnosti nespáchala. Nestačí zcela všeobecné, neurčité obviňování, které nespočívá na konkrétních skutečnostech. Pro posouzení otázky, jde-li o udání, obvinění z určitého zločinu, je však rozhodným nikoli slovné znění, nýbrž věcný obsah udání, obviňování a tu možno i o obsahu dopisu, o který jde v tomto případě, říci vším právem, že obsahuje obvinění ze zločinu. Emilie R-ová je označena v něm jako známá odháněčka plodů. Především nenasvědčuje ani slovné znění a smysl dopisu, který nad to místo podpisu nese pseudonym, ani konečně cíl, který dle zjištění nalézacího soudu dopisem byl sledován, nikterak tomu, že by byl jeho původce zamýšlel vzbuditi zdání, že podezření v něm proti R-ové vznesené, jest klamné, naopak v dopise se tvrdí, že je R-ová známa jako odháněčka plodů. V dopise nejsou sice uvedeny jednotlivé určité případy, v nichž by se byla R-ová zločinu, z něhož je obviňována, dopustila, ale je již oněmi slovy s dostatečnou určitostí označena jako osoba, která netoliko v jednotlivém případě, nýbrž častěji zločin ten spáchala. Ve spojení s tímto nařčením pak nabývají dostatečně přesného významu i slova o špatnostech, které by byla R-ová dle dalšího obsahu dopisu jednak na vlastním těle prováděla, jednak nápomocnou byla při nich osobám jiným, neboť nemůže tím býti vyrozumíváno nic jiného, než že se opětovně dopustila jednak zločinu odehnání plodu vlastního, jednak spoluviny na téměř zločinu u osob jiných. Správnosti tohoto pojmání věci není na závadu ta okolnost, že nejsou v dopise vylíčeny neb aspoň blíže naznačeny jednotlivosti, týkající se místa, času a zejména osob, k nimž by se byla odnášela domnělá trestná činnost obviňované. Jeť zločinné podnikání, z něhož je obviňována, takového rázu, že osobám, na něm přímo nesúčastným nebo do něho jinak nezasvěceným, zůstávají podrobnosti, zejména osoby těch, na nichž byly trestné manipulace předsevzaty, utajeny tak, že se i v případech, kde trestné činy toho druhu byly opravdu spáchány, nelze podrobností obyčejně vůbec dopátrati. Spočívala by pak povážlivá nesrovnalost v tom, kdyby na jedné straně zločin utržení na cti spatřován byl v obvinění z jednoho skutku odpovídajícího pojmu některého zločinu, na druhé straně však by povaha téhož zločinu odpírána byla nařčením rázu stejné povážlivého neb i nebezpečnějšího obvinění z trestného jednání, během několika let na sobě i na jiných opětovně páchaného, jen proto, že není doloženo podrobnostmi, které se ale, jak blíže již dovoďeno bylo, následkem zvláštní povahy zločinu, z něhož

obviňováno, přesné znalosti osob na věci nesúčastněných zpravidla vymykají i tam, kde čin toho druhu byl opravdu spáchán. Rozhodujícím jest však, mohlo-li obvinění sloužiti jako podklad vrchnostenského šetření neb aspoň pátrání proti Emilii R-ové, způsoblost tu pak rozsudek případným způsobem zjišťuje.

Čís. 261.

Stačí, byli-li vyšetřováním duševního stavu obviněného pověřeni soudní lékaři, příbrání psychiatrů není třeba.

Zločin utrhání na cti jest dokonán udáním. Jeho pozdější odvolání nemůže způsobiti beztrestnost.

(Rozh. ze dne 18. září 1920, Kr I 437/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Mořice H. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 21. dubna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem utrhání na cti dle § 209 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatečnosti dle čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. V rámci vývodů, dovozujících domnělý zmatek dle čís. 5, uplatňuje však v pravdě po většině důvod zmatečnosti dle čís. 4, který spatřuje v tom, že nalézací soud zamítl návrh obžalovaného, by o jeho duševním stavu byl vyžádán posudek fakulty. Zmateční stížnost vyslovuje pochybnosti o dostatečnosti a spolehlivosti dobrozdání, podaného za trestního řízení soudními lékaři, kteří, nejsouce odborníky-psychiatry, podali dobrozdání patrně na základě jediného pozorování obžalovaného, při čemž prý není ani zřejmo, jak dlouho pozorování to trvalo. Dospěli-li přes to i tito soudní lékaři k úsudku, že obžalovaný stížen je vrozenou sníženou inteligencí, pokud se týče vyloženou slabomyslností, je prý na snadě možnost, že by byli psychiatři došli k posudku, že je obžalovaný zcela blbý. Také prý nebylo za řízení zjištěno, jaký vliv mělo na způsoblost obžalovaného k upamatování se rozčilení, v němž se dle svědeckých údajů nacházel v době, kdy podával oznámení na Jiřího W.; tehdejší údaj jeho, že mu Jiří W. vzal 500 K, ač, jak zjištěno, peněz u sebe vůbec neměl, dá prý se vysvětliti buď jeho rozčilením, poněvadž Jiří W. s ním zle nakládal, nebo zjištěným zeslabením jeho způsoblosti k upamatování se. Nalézací soud odůvodnil zamítavé usnesení poukazem na ustanovení § 126 tr. ř. a označil návrh jako nezávažný. V tomto postupu nelze spatřovati porušení zásad řízení, jichž dbáti uloženo jest podstatou řízení, které má zabezpečiti hájení touž měrou jako trestní stíhání, a není tu tedy ani zmatku dle č. 4 § 281 tr. ř. Oba znalci, kteří zkoumáním duševního stavu obžalovaného byli pověřeni, jsou soudními lékaři, tedy osobami dle § 134 tr. ř. způsoblivými a povolányými k tomu, by zkoumaly duševní stav těch, u nichž během trestního řízení bylo to shledáno přebným. Není předpisu, dle něhož by úkol ten měl býti svěčován pouze psychiatrům. Jsou-li pak soudní lékaři přesvědčeni,

že výsledky pozorování, byť i jediného, stačí, by na jeho základě mohli podati dobrozdání správné a spolehlivé, není příčiny z té okolnosti, že se omezili na jedině pozorování, dovozovati nedostatečnost a nespolehlivost jejich posudku. Dobrozdání soudních lékařů v tomto případě je jasné, není v rozporu ani samo s sebou ani se zjištěnými skutečnostmi, není tedy stíženo žádou z vad, uvedených v § 126 tr. ř. a vyžadujících dobrozdání jiných znalců nebo fakulty. Zejména pak nezavdává ta okolnost, že obžalovaný dle posudku soudních lékařů stížen je vrozenou sníženou inteligencí, pokud se týče vyloženou slabomyslností, příčiny k pochybnostem, uvedeným ve zmateční stížnosti, ani k domněnce, že by byli psychiatři, pokud se týče fakulta zjistili u obžalovaného úplnou blbost.

Důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že v jednání obžalovaného shledal nalézací soud udávání ve smyslu § 209 tr. z., ač prý původní udání, jakoby jej byl Jiří W. při zlém nakládání uloupil o 500 K; po uplynutí zcela krátké doby během téhož dopoledne zase odvolal. Nehledíc k tomu, že zmateční stížnost pomíjí mlčením závažnou skutečnost, že totiž obžalovaný svoje udání učinil před četnictvem po dvakráte a to po druhé asi o hodinu později než po prvé a že je odvolal teprve tehdy, když byl četnickým strážmistrem R-ou usvědčen, že u sebe peněz vůbec neměl, byl čin spáchán, dokonán obojím udáním a odvolání jeho nebylo způsobivým je odčiniti, přivoditi jeho beztrestnost, jak za to má stížnost zmateční. Nepřípadným jest poukazuje-li zmateční stížnost na to, že i křivá výpověď svědecká se trestně nestihá, odvolal-li ji svědek po skončení svého výsledku, neboť i beztrestnost křivé výpovědi svědecké nastává pouze tehdy, byla-li výpověď odvolána před formálním zakončením výsledku. V přítomném případě nemohl obžalovaný beztrestnost zjednati si odvoláním křivého udání teprve potom, kdy čin, jak uvedeno, byl již dokonán, nehledě k tomu, že udání svého neodvolal obžalovaný dobrovolně, nýbrž teprve, když byl usvědčen, že jest udání nepravdivým.

Čís. 262.

Předražování. Pro posouzení trestnosti pachatelovy jest lhotejno, nebyly-li ceny předmětu potřeby, o něž šlo, zaznamenány na tržní desce a prodávali-li ostatní prodavači za touž cenu jako pachatel.

(Rozh. ze dne 18. září 1920, Kr II 147/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Leopoldiny P. do rozsudku lichevního soudu u zemského soudu v Opavě ze dne 6. dubna 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem předražování dle § 7 č. 3 zák. ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká zmateční stížnost mylně právní posouzení případu, spočívající prý v tom,

že obžalované scházely úmysl, využívat k obohacení obtížných poměrů zásobovacích. Jelikož prý cena cibule na tržní tabuli tehdy nebyla zaznamenána, nezbyvalo prý jí nic jiného, než řídit se cenou, všemi prodáváčkami na trhu požadovanou a pro ni rozhodnou. Že by ostatní prodáváčky byly měly větší nabývací náklady, prý nebylo úředním vyšetřováním nijak spolehlivě zjištěno, ostatně nelze prý od obžalované požadovati, by náklady ony u svých spoluprodáváček při prodeji vyšetřovala. Počinání její nemělo prý ostatně při několika kilogramech cibule, jí prodávané, způsobnosti, regulovati a stlačovati tržní cenu cibule, prodávané současně na celém trhu za ceny značně vyšší. Při nejmenším prý však prodej cibule všemi ostatními prodáváčkami za stejnou cenu byl způsobilým vzbuditi v ní omyl, vylučující možnost, by ve svém jednání spatřovala trestný skutek. Leč výtky jest zcela bezpodstatnou, neboť nalézací soud zjistil, že tehdejší tržní cena cibule činila pouze až 3 K za 1 kg. Že pak ostatní prodáváčky, které prodávaly cibuli po 5 K za 1 kg, tuto cenu odůvodnily nabývacími náklady, prohlašuje rozsudek rovněž za zjištěno, nehledíc k tomu, že by případné trestné jednání ostatních prodáváček nemohlo omlouvati stejné jednání obžalované. Rozsudek vychází zcela správně z názoru, že u obžalované, která prodávanou jí cibuli vypěstila sama ve své vlastní zahradě, jsou pro posouzení otázky, je-li cena jí požadovaná cenou přiměřenou či zřejmě přemrštěnou, směrodatnými její výrobní náklady. I prohlašuje rozsudek vším právem zisk, obžalovanou ve výši při nejmenším 1 K 50 h docílený a tedy i cenu 5 K při 1 kg za (zřejmě) přemrštěné, neboť opírá se při tom o dobrozdání znalecké, dle něhož činila přiměřená cena cibule v kritické době 3 K až 3 K 50 h za 1 kg, při čemž vzat byl zřetel nejen na výrobní náklady, nýbrž i na ztrátu, způsobenou vyschnutím a zkázou cibule. Uváží-li se, že, jak již zmíněno, i tržní cena cibule zjištěna byla ve výši až do 3 K při 1 kg, pak je na snadě, že pro obžalovanou, která byla povinna stanoviti prodejní cenu své cibule jednak se zřetelem na vlastní výrobní náklady, jednak s ohledem na onu tržní cenu, byla resp. měla býti beze všeho významu jak okolnost, že snad ceny cibule nebyly zaznamenány na tržní tabuli, tak i cena, za kterou cibuli prodávaly jiné prodáváčky. Zejména je pro posouzení trestnosti jejího počinání lhostejnou výše nabývacích nákladů u ostatních prodáváček a stejně bezvýznamnou je otázka, bylo-li počinání obžalované vzhledem k nepatrnému množství cibule, jí prodávané, způsobilým, by regulovalo, zejména stlačovalo tržní cenu cibule. Jest konečně na bíledni, že ani domnělým omylem, přivoděným prý tím, že ostatní prodáváčky prodávaly cibuli za stejnou cenu, jako obžalovaná, se obžalovaná vzhledem ke zjištěnému stavu věci a dle toho, co zde řečeno bylo, omlouvati nemůže. Rozhodným jest pouze, zda obžalovaná, nehledíc k ostatním zákonným předpokladům přečinu předražování, požadovala za cibuli zřejmě přemrštěnou cenu, využitkujíc při tom mimořádných, válkou vyvolaných poměrů. I tuto náležitost rozsudek, pojímá-li se jeho výrok a odůvodnění jako celek, zjišťuje, čerpaje svoje přesvědčení ze skutkových zjištění, zde jednotlivě dotčených.

Čís. 263.

Podlouný vývoz. I nahodilé spolupachatelství několika osob stačí, je-li taková společenost vědomá. Každý spolupachatel odpovídá za celkový výsledek.

(Rozh. ze dne 18. září 1920, Kr II 233/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství ve Znojmě do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 1. července 1920, pokud jím byla Žofie F-ová uznána vinnou přečinem dle § 8 tr. z. a § 2, lit. b) zák. ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovanou vinnou zločinem nedokonaného podlouného vývozu dle § 8 tr. z. a § 2, lit. c) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Obžaloba kladla za vinu obžalované Žofie F-ové, že se dopustila zločinu podlouného vývozu dle § 8 tr. z. a § 2, lit. c) zák. ze dne 18. března 1920 č. 188 sb. z. tím, že se pokusila ve společnosti Josefa B-a, jako spolupachatelka vyvézt bez povolení do ciziny sacharin a salám v úhrnné ceně přes 4000 K. Naříkaný rozsudek uznal však obžalovanou vinnou pouze přečinem dle § 8 tr. z. a § 2, lit. b) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n. pro podlouný vývoz asi 3½ kg sacharinu v ceně 2730 K, které Žofie F-ová sama nesla v konvi, nečiní jí však zodpovědnou za sacharin v ceně více než 4680 K, který sebou nesl její společník Josef B. Odsuzující výrok pro přečin bere zmateční stížnost státního zastupitelství v odpor důvodem zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. Soud nalézací zjistil, že Žofie F-ová i Josef B. byli zjednáni touž osobou, by dopravili přes hranice do Rakouska shora uvedená množství sacharinu v hodnotě 4000 K převyšující, zjistil, že oba konali společně cestu za tím účelem k hranici, že Žofie F-ová dobře věděla, že oba nesou sacharin a podlouně jej zamýšlí dopravit přes hranice, stejně ona, jako její společník Josef B. Tím však vyslovil první soud také, že oba obžalovaní jednali ve společném úmyslu, by dopravili celé množství sacharinu za hranice, že tedy oba vědomě spolupůsobili k dosažení zamýšleného výsledku, t. j. podlounému vývozu všeho sacharinu, který za tím účelem s sebou nesli. Spolupachatelství jako všeobecná forma trestní viny jest možná u všech trestních činů, jejichž těžisko spočívá ve způsobení škody, ať již osobě třetí, či státu a nepředpokládá, jak má mylně za to první soud, ani předchozího ani výslovného dorozumění, rovněž jako není nutno, by spolupachatelé jednali ve vlastním společném zájmu dle společného plánu. I nahodilé spolupachatelství více osob, jednajících ve stejném úmyslu (byť i také v cizím zájmu) stačí, je-li taková společenost vědomá, t. j. ví-li jedna osoba o společenosti osoby druhé. Jenom tenkrát, není-li tu vědomé ho, spolupůsobením, posuzuje se činnost každé z jednajících osob zvláště a samostatně. Naproti tomu při spolupachatelství odpovídá každý spolupachatel za celý výsledek. Poněvadž rozsudek zjišťuje, že obžalovaní obdrželi sacharin od téže

osoby, od níž byli zjednáni, a to za tím účelem, by jej společně dopravili do Rakouska, jest lhostejno, jakým způsobem si celé množství mezi sebe rozdělili. Soud měl při správném posouzení věci pokládati oba obžalované za spolupachatele, kteří si společným podnikem vzájemně provedení činu usnadňovali a zabezpečovali a uložiti jim zodpovědnost za trestný výsledek, jenž vzešel ze společné jejich činnosti. Obžalovaná Žofie F-ová musí zodpovídati jako spolupachatelka za podloudný vývoz nejen onoho sacharinu, který sama nesla, v hodnotě 2730 K, nýbrž také onoho, v hodnotě 4.000 K převyšujícího, který podloudně dopravoval její společník a spolupachatel Josef B.

Čís. 264.

Trestní ustanovení § 32 čis. 1 nařízení ze dne 26. května 1917, čis. 235 ř. z. vztahuje se i na sepsání zásob, které dle § 10 téhož nař. nařídil politický okresní úřad. Oznamiti jest veškerý zásoby, i takové, jež přenechány nebo nabyty k osevu nebo jež měly sloužiti za »přílepšení« zemdělským dělníkům.

(Rozh. ze dne 23. září 1920, Kr I 216/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Evžena H. do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 8. listopadu 1919, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 32 čis. 1 a 4 nař. ze dne 26. května 1917, č. 235 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Již v rámci vývodů, uplatňujících důvod zmatečnosti dle § 281 čis. 5 tr. ř., označuje zmateční stížnost jako právně mylný domnělý názor nalézacího soudu, jakoby nedovolené zadržení onoho množství obilí, které převyšuje přípustné spotřební množství pro osoby zaměstnané, jak stanoveno bylo úřadem, bylo jedním podléhajícím trestání soudnímu. Než tu stačí poukázati k tomu, že stěžovatel uznán byl vinným nikoli pro zadržení zásob, nýbrž pro jejich zámyslné zatajení. Rozhodovací důvody pak označují jednání obou obžalovaných jim ve dnech 8., 9. a 16. ledna 1918 ve formě zamlčení zásob opakované, za delikt trvalý, spatřující skutkovou podstatu jeho netoliko ve vlastním zatajení, zamlčení zásob, nýbrž i v ukrývání jich před úřadem. Stanovisko toto je zajisté správné, neboť, i když čin zevně dochází výrazu úmyslným slovním zatajením zásob vůči úřadu, těžiště jeho přece spočívá v ukrytí a ukrývání jich před úřadem, kterým se z pravidla nejbezpečněji docíluje toho, by zásoby nedošly k vědomosti úřadu a by mu takto byla odňata nebo stížena možnost, s nimi později naložiti. Dovolávajíc se v dalším důvodu zmatečnosti dle § 281 čis. 9 a) tr. ř., zmateční stížnost snaží se dovoditi, že jednání obžalovaných je pouhým přestupkem předpisů správních, stíhaným úřadem politickým. Příslušné vývody zmateční stížnosti, která v úvodu probírá i ustanovení jednotlivých dřívějších císařských a ministerských nařízeních, týkajících se soupisů zásob obilí a mlýnských výrobků, vrcholí v závěru,

že, poněvadž nař. vešk. min. ze dne 26. května 1917 čis. 235 ř. z. ponechalo v platnosti nařízení veškerých ministerstev ze dne 26. března 1915, čis. 75 ř. z., nepozbyl platnosti ani § 10 tohoto min. nař., dle něhož prý mohla pouze zemská politická správa nařizovati takové soupisy zásob, při nichž se sběhnuvší úmyslné zatajení zásob podléhalo jako trestný čin stíhání soudnímu; nesprávnosti podobného rázu při údajích zásob, nařízených politickým úřadem okresním, že naproti tomu byly vyhrazeny trestání tímto úřadem. V tomto případě zaměňuje prý nalézací soud výkup zásob, k němuž došlo dne 4. prosince 1917, nesprávně se soupisem zásob; pokud pak jde o úřední jednání ze dne 8., 9. a 16. ledna 1918, nejedná prý se o soupis zásob, nařízený zemským politickým úřadem nebo politickým úřadem okresním na základě generelního zmocnění zemské vlády, nýbrž jen o zjištění zásob stěžovatelových okresním politickým úřadem ve smyslu §§ 10 a 12 nař. vešk. min. ze dne 26. května 1917, čis. 235 ř. z. Pokud jde o úřední jednání ze dne 4. prosince 1917, tu nachází se zmateční stížnost v přímém odporu s příslušným zjištěním rozsudku, dle něhož komise ona předsevzata byla z rozkazu okresního hejtmanství, ale v rámci všeobecných soupisů zásob nařízených místodržitelstvím. Co se pak týče úředních jednání ze dne 8., 9. a 16. ledna 1918, tu šlo sice o komisi předsevzatou z příkazu okresního hejtmanství, nalézací soud však vychází z názoru, že se přes to jedná o zatajení zásob vůči úřadu, jelikož »úřadem« ve smyslu § 32 čis. 1 nař. sluší rozuměti i okresní politický úřad, jak to v § 29 nař. výslovně je řečeno, a jest tudíž nalézací soud na stanovisku, že trestní ustanovení § 32 čis. 1 nař. má místo i ohledně sepsání zásob, které dle § 10 téhož nař. nařídil politický okresní úřad. Názor tento dlužno považovati za správný, a není tomu na překážku ani § 10 min. nař. ze dne 26. března 1915, čis. 75 ř. z., jehož se, jak shora již zmíněno, dovolává zmateční stížnost. Nařízení toto nemluví o žádných jiných soupisech než o těch, které dle § 10 může k účelům úpravy spotřeby naříditi zemský politický úřad, a tu uznána byla toho potřeba připomenouti, že se i na tyto nově zavedené soupisy vztahují trestní ustanovení tehdy platného císař. nař. ze dne 21. února 1915, čis. 41 ř. z. Naprosto nemělo tím ale býti řečeno, že se ustanovení ta vztahují pouze na tyto soupisy, jak nesprávně dovoditi snaží se zmateční stížnost. Navazujíc konečně na zodpovídání se obžalovaných, dle něhož zatajili zásoby k tomu cíli, by bylo možno poskytovat z nich dělníkům na statku zaměstnaným »přílepšení«, hájí zmateční stížnost názor, že se ustanovení § 3 čis. 1 a) nař. také na ono »přílepšení« dělníků, a to i takových, kteří jsou zaměstnaní jen přechodně, vztahuje tehdy, je-li tento způsob jejich odměny v místě obvyklým a nutným k zjednání pracovních sil. Zmateční stížnost mluví v této části svých vývodů důsledně o přestupku dle § 32 č. 2 nař., který ale má za předmět úmyslné poškození, zničení, odstranění a nedovolená zpracování, skrmění nebo zcizení zabavených zásob, pustila tím vlastně se zřetele, že stěžovatel uznán byl vinným úmyslným zatajením zásob dle § 32 č. 1 nař. Jinak možno především poukázati na rozhodovací důvody rozsudku, které stejnou námitku uvádějí na pravou míru v ten smysl, že rozdělení výnosů není je výhradně věcí úřadu, jemuž se ale možnost zjednat si přesný přehled výsledků zní (zásob) a předsevzítí dle toho jejich spravedlivé rozdělení poskytuje pouze tím, když mu povinní oznámí veškeré své zá-

soby, obžalovaný však že svým počínáním úřadu naprosto znemožnil úkol ten splnit. K tomu stačí jen ještě podotknouti, že, kdežto čís. 2 § 32 nař. se vztahuje pouze na zásoby zabavené, čís. 3 téhož § pak na obilí nebo luštěniny, přenechané nebo nabyté na osev, § 1 mluví o zásobách vůbec, tak že i z tohoto srovnání vychází na jevo, že oznamovati jest všechny zásoby bez rozdílu.

Čís. 265.

Kdo, bera podporu nezaměstnaných, neohlásí demobilizačnímu výboru, že nabyt zaměstnání, dopouští se nejen přestupku dle § 12 zákona o podpoře nezaměstnaných ze dne 10. prosince 1918, čís. 63 sb. z. a n., nýbrž i podvodu, vyšlo-li počínání jeho z úmyslu poškodit stát.

(Rozh. ze dne 23. září 1920, Kr I 353/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Antonína K. do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 5. února 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197 a 200 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud uznal obžalovaného Antonína K. vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200 tr. z., spáchaným tím, že v létě 1919 v T. demobilizační výbor listivým předstíráním, že jest bez práce, uvedl v omyl, čímž stát na svém majetku škodu trpěti měl a v obnose 330 K také utrpěl. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný, který požíval od 5. ledna do 16. srpna 1919 podpory nezaměstnaných dle zákona ze dne 10. prosince 1918 čís. 63 sb. z. a n. ve výši denních 5 K, byl od 1. června 1919 zaměstnán u Maximiliana W-a jako výpomocný zahradník se mzdou 1 K za hodinu a tedy s denním výdělkem 4 až 8 i 9 K, že ale nevyhověl povinnosti, uložené mu § 9 cit. zák., ohlásiti svoje zaměstnání demobilizačnímu výboru, by tím přivodil zastavení podpory, a že také neohlásil při výplatě podpory, vyplácené mu pozadu, částky vydělané, jak mu to referentem demobilizačního výboru Josefem M. bylo uloženo, což by bylo mělo v zápětí, že by mu po odečtení částek těch byla podpora bývala vyplácena jen za ony dny, ve kterých byl následkem deštivého počasí opravdu bez práce nebo nevydělal tolik, kolik činila podpora. Dle dalšího zjištění nalézacího soudu bral obžalovaný i za dobu od 1. června do 16. srpna 1919, kdy měl již pravidelné zaměstnání a tedy i pravidelný výdělek, podporu denních 5 K v plném rozsahu a podporu tu si vybíral.

Zmateční stížnost není odůvodněna, pokud s hlediska čís. 9 a) § 281 tr. ř. uplatňuje názor, že v počínání obžalovaného, jak bylo soudem nalézacím zjištěno, možno spatřovati nikoli listivé předstírání, nýbrž pouhé chování se passivní a nanejvýš přestupek dle § 12 zákona o podpoře nezaměstnaných. Nesprávně má zmateční stížnost za to, že tímto ustanovením, dle něhož ve spojení s § 9 téhož zákona podporovaný, který neohlásí demobilizačnímu výboru, že nabyt zaměstnání, se dopouští pře-

stupku, trestného politickým úřadem první stolice, bylo odňato stíhání takového počínání trestní pravomocí soudů. Leč tomu tak není. Citované ustanovení nevylučuje možnost toho, by pro podvod soudně stíhán byl podporovaný, který zmíněnou povinnost zanedbal, vyšlo-li počínání jeho, směřující k uvedení příslušného úřadu v omyl nebo používající jeho omylu neb nevědomosti, z úmyslu poškoditi stát. Skutková podstata podvodu dle § 197 tr. z. vyžaduje ovšem zásadně, by listivé jednání neb předstírání spočívalo v nějakém činném pozitivním. Chování se čistě passivní nestačí. Než pojmu listivého předstírání odpovídá i úmyslné zamlčení nějaké skutečnosti, to zejména v takových případech, ve kterých takovéto zamlčení stalo se opomenutím povinnosti, onu skutečnost na příslušném místě ohlásiti. V přítomném případě dlužno tudíž listivé předstírání spatřovati v tom, že obžalovaný zamlčel věci demobilizačnímu výboru, že nabyt zaměstnání a že neohlásil při výplatě podpor částky jím vydělané, ač byl k oznámení první skutečnosti dle zákona povinen a ačkoli mu ohlášení v druhém směru byla uloženo. Tímto zmlčením obžalovaný předstíral, že zaměstnání posud nenabyt a že ničeho nevydělal, zároveň pak pobíral dále podporu, na kterou dle zákona neměl nároku. Rozsudek zjišťuje v činu obžalovaného správně i všechny ostatní podstatné znaky skutkové podstaty zločinu podvodu i nelze mu důvodně vytýkati, že by byl výrokem svým zákon porušil nebo ho nesprávně použil.

Čís. 266.

Předražování. Pro posouzení přemrštěnosti ceny při obchodu směnném rozhodna jest cena, již kupitelé musili dát za předměty, použité ku směně, nikoliv jich nejvyšší cena.

(Rozh. ze dne 23. září 1920, Kr II 72/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Adolfa M. a Josefa Č. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Olomouci ze dne 25. února 1920, jímž byli oba dva stěžovatelé uznáni vinnými přečinem předražování podle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. a přestupkem předražování podle § 20 čís. 1 téhož čís. nař., mimo jiné z těchto

důvodů:

Obžalovaní byli uznáni vinnými přečinem pletich a přestupkem předražování proto, že obžalovaný M. prodal obžalovanému Č-ovi uhlí, jež tento prodal dále různým zemědělcům v H., při čemž kupní cena byla zapravena z části penězi, z části potravinami.

Zmateční stížnost, připouštějíc toho, že někteří kupci uhlí, nemajíce vlastních zásob oněch potravin, musili si je opatřiti jinak, namítá, že obžalovaní nejsou zodpovědní za to, byly-li oněm kupcům potraviny prodány za ceny přemrštěné, poněvadž prý není příčinná souvislost mezi tímto prodejem a jednáním obžalovaných. Než příčinná souvislost tu

dána jest, neboť, kdyby nebylo bývalo nabídky obžalovaných k prodeji uhlí za oněch podmínek, nebyli by koupěchtiví nuceni bývali, by si za účelem získání uhlí toho opatřovali potraviny podloudně a za ceny přemrštěné, i nesou za ni obžalovaní také zodpovědnost. Nalézací soud pak spatřuje v tom, že ti z kupců, kteří, nemajíce vlastních zásob požadovaných potravin, byli nuceni, by získali uhlí, opatřiti si je a to mouku za ceny vyšší než maximální, máslo a sádlo pak za vysoké ceny tržní 40 K, vším právem moment, z něhož dovozuje způsobilost jednání obžalovaných, zvýšiti cenu uhlí. Zmateční stížnost poukazuje v tom směru na to, že uhlí prodáváno bylo za přípustnou nejvyšší cenu, že ale také potraviny byly obžalovanými přejímány v cenách nejvyšších, máslo a sádlo pak v cenách, které krátce před tím měly platnost jako nejvyšší ceny. Než pro posouzení věci nemohou míti u potravin významu tyto ceny fiktivní, nýbrž ceny, které dle zjištění nalézacího soudu skutečně musely býti placeny jednotlivými kupci uhlí za potraviny. Jak správně zdůrazňuje rozsudek, byl obchod máslem a sádlem v kritické době volným, i nebylo pro tuky ty tehdy ani nejvyšších cen; bylať vládním nařízením ze dne 27. března 1919, čís. 158 sb. z. a n. s účinností od 1. dubna 1919 zastavena až na další působnost nařízení ministerstva pro zásobování lidu ze dne 20. ledna 1919, čís. 39 sb. z. a n. o úpravě obchodu mlékem, mléčnými výrobky, jakož i vepřovým sádlem, čímž obchod těmito předměty potřeby byl uvolněn. Nalézací soud, nemaje ani jinakého podkladu pro řešení otázky, které ceny dlužno pro kritickou dobu považovati za přiměřené, řídil se cenami, které mu jako ceny tržní, pro posouzení otázky směrodatné, označeny byly hospodářským úřadem okresního hejtmanství v O., tedy úřadem v tom směru zajisté v prvé řadě povoláním. Zmateční stížnost nedovoluje si ovšem vyvrátiti předražování ani pro ten případ, že by nalézací soud byl vzal za základ svého rozhodnutí i dříve existující maximální ceny 16 K za 1 kg másla, pokud se týče sádla. Ani v tomto případě nebyli by obžalovaní požadovali za uhlí přiměřenou cenu, ježto by tři kousky másla, pokud se týče půl kg sádla, byly převyšovaly s doplatkem, který si oba dva obžalovaní dali k těmto potravinám připláceti, cenu, kterou mohli bez předražování za uhlí požadovati. Pokud zmateční stížnost ujímá se oproti nalézacímu soudu formy směnného obchodu, v němž nalézací soud spatřuje výbočení z mezí řádného obchodování, vzniklé teprve za války, stačí poukázati na to, že ne forma obchodu jako směnného sama o sobě, nýbrž způsob, jak obžalovaní směnný obchod ten provozovali, jest rozhodným pro jeho trestnost. Proto jest též bezpředmětným, dovolává-li se zmateční stížnost speciálně, pokud jde o uhlí, toho, že s vědomím ministerstva veřejných prací až do konce září 1919 bylo opatřování potravin výměnou za uhlí všeobecně obvyklým a že ministerstvo si teprve od 1. října 1919 vyhradilo schvalování podobných výměn. Stačí poukázati k tomu, že opatřením jmenovaného ministerstva, které má na zřeteli zmateční stížnost, byly naopak kompenzační obchody uhlím na dolech jako nešvar, vyvolávající lichvu uhlím a spojený s veřejným nebezpečím, odstraněny a ministerstvo si vyhradilo právo, povolovati výměnu uhlí jen v řídkých případech.

Čís. 267.

Zločin § 105 tr. zák.

Ministr republiky československé jest úředníkem ve smyslu § 101, odstavce druhý a § 105 tr. z.

Vlastnost úředníka není závislou na tom, jakou záležitost ta která osoba in concreto obstarává; rozhodujícím jest, spadá-li obstarávání záležitosti vlády dle ustanovení o její příslušnosti vůbec do oboru její úřední působnosti.

Pro posouzení, zda jde o záležitost veřejnou, jest rozhodno, týká-li se ta která záležitost veškerenstva státních občanů neb alespoň jistého počtem neobmezeného jich kruhu čili nic.

Stranictvím jest nejen přímé zasazování se o zájmy nějaké strany, nýbrž i pouhá blahovůle, projevená vůči straně.

Darem nabídnutým sluší rozuměti dar, jež byl pouze přislíben a ne-sejde na tom, zda nabízející dar ten měl v rukou, či jakým způsobem si jej hleděl opatřiti.

(Rozh. ze dne 25. září 1920, Kr I 226/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Aloisa J. do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 24. prosince 1919, jímž stěžovatel uznán byl vinným zločinem svádění k zneužití moci úřední dle § 105 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska § 281 čís. 9 lit. a) tr. z. snaží se zmateční stížnost především dovoditi, že jest nesprávně stanovisko rozsudku, jakoby v daném případě byl ministr způsobilým objektem zločinu podle § 105 tr. z. Prý dle genetického způsobu, jak po převratu ze dne 28. října 1918 došlo u nás k instituci ministerské, nejsou ministři podle naší ústavy vůbec státními úředníky, nejsouce v žádném služebním poměru ke státu, nejsouce zařazeni do žádné hodnostní třídy úřednické, nepodléhajíce služební pragmatice a nepoživající výslužného. Tato pojmová konstrukce ministerské instituce byla prý též přijata v ústavním výboru Národního shromáždění proto, by mohli členy ministerstva státi se též advokáti, jímž by byl v tom překážel § 20 adv. ř. o neslučitelnosti výkonu advokacie s vedením placeného státního úřadu. Než v daném případě neběží o to, možno-li pokládati ministra za úředníka státního podle práva ústavního, ba ani ne o to, je-li nebo byl-li vůbec úředníkem státním. Předpis § 105 tr. z. této vlastnosti nežádá, mluví o »jakémkoliv« úředníku. Není to jen obrat, jímž zahrnuta by měla býti toliko skupina úředníků samosprávných, jednak úředníků státních, jak zmateční stížnost, patrně vzhledem k prvému odstavci § 101 tr. z., kde jest řeč jen o úředníku státním nebo obecním, se domnívá, takže by, poněvadž ministr do kategorie úředníků samosprávných zřejmě nenáleží, záleželo jedině na tom, je-li úředníkem státním, neboť z § 102 tr. z., který se zmiňuje též o advokátech a notářích, plyne, že zákon nemá tu na mysli jen ony dvě kategorie úřednické,

nýbrž že běží tu o osobitý pojem úředníka, arci veřejného. Pojem ten vymczen jest též blíže v zákoně samém, a to v odstavci druhém § 101 tr. z. a není tedy při rozboru otázky, byl-li ministr úředníkem takovým, vzhledem k tomuto pozitivnímu předpisu zákona trestního místa pro úvahy, opírající se o právo ústavní. Rozhodno jest tudíž jedině, byl-li ministr ve smyslu právě uvedeného odstavce druhého § 101 tr. z. osobou, již udělen byl veřejný příkaz, by obstarávala záležitosti vlády, a nezáleží nikterak na tom, byl-li nebo byl-li též úředníkem státním, zařazeným do některé hodnostní třídy, podléhajícím služební pragmatice a používajícím výslužného. Také příkaz inkompatibility, i kdyby v daném případě šlo o otázku takovou, nemohl by padnouti na váhu, neboť neběželo by o to, mohl-li zmíněný veřejný příkaz, obstarávati záležitosti vlády, býti udělen, nýbrž o to, byl-li udělen. O tom pak, že se takového příkazu ministru dostalo tím, že byl způsobem, v rozsudku zjištěným, jmenován ministrem věcí zahraničních, nemůže býti pochybnosti. Rovněž nemůže býti pochybnost, že, jsa ministrem věcí zahraničních a tím členem vlády, povolán byl obstarávati záležitosti vlády. Běžít tu přímo o školský případ úředníka ve smyslu § 101 odstavec druhý a tím o § 105 tr. z. Ovšem namítá zmateční stížnost, že přes to nemůže býti v daném případě ministr předmětem zločinu dle § 105 tr. z., poněvadž prý paragraf ten stejně jako § 101 tr. z. má na mysli jen takového (státního) úředníka, který in concreto povolán jest k tomu, by obstarával záležitosti vládní. Za záležitosti vládní možno však prý pokládati jen ony záležitosti vlády, při nichž jde o emanaci státního imperia, o výkon výsostných práv státních. Tomu však jest tak prý jen tehdy, když stát vystupuje buď jako nadřizená osoba vrchnostenská v poměru ke svým občanům státním anebo v poměru nějakém k cizí moci státní. V tomto případě, kde prý šlo prostě o smlouvu soukromoprávní, není prý těchto předpokladů. Než vlastnost úředníka není závislá na tom, jakou záležitost ta která osoba in concreto obstarává. Rozhodujícím jest jen, spadá-li obstarávání záležitosti vlády dle ustanovení o její příslušnosti vůbec do oboru její úřední působnosti. Že však do oboru úřední působnosti ministra věcí zahraničních náleží obstarávati záležitosti vlády, bylo již řečeno a nemůže býti o tom ani dle vlastních vývodů zmateční stížnosti pochybnosti. Pochybnost, již vyslovuje stížnost, může se nésti k otázce, zda šlo v přítomném případě o rozhodování veřejných záležitostí (§ 105 tr. z.). S otázkou, byl-li ministr úředníkem ve smyslu § 101 tr. z. a jako takový způsobilým objektem zločinu dle § 105 tr. z., nemá nic společného.

Zmateční stížnost bere v odpor odsuzující výrok s hlediska § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. dále proto jako právně mylný, že prý nešlo v tomto případě o rozhodování záležitosti veřejné. Smlouva ze dne 21. září 1919 jest prý úvěrovou smlouvou na podkladě komisionářském, kterou československý stát svěřil prodej cukru skupině bank za té podmínky, že a conto budoucí ceny tržové poskytnut mu bude úvěr v určité výši. Jde prý tedy o obyčejnou smlouvu soukromoprávní, při které na jedné straně vystupuje stát jako komitent resp. dlužník hledající úvěr, a na druhé straně skupina bank komisi provádějící a úvěr poskytující. Úvěr ten měl prý býti kryt z prodeje cukru do komise daného a nejde prý tu tedy o půjčku státní v pravém slova smyslu, jež by měla býti uplácena z ve-

řejných příjmů státních, jako daní a pod., a tedy o shora již zmíněnou emanaci imperia, již by uloženo bylo státu jako celku čili všem občanům státním určité břemeno, a nebylo prý proto ani dle starších ústavních předpisů, v rozsudku v odpor vzatém citovaných, i kdyby dosud platily, potřebí ani schválení Národního shromáždění ani podpisu presidenta republiky. Než pro povahu určité záležitosti jakožto veřejné ve smyslu § 105 tr. z. není vůbec rozhodno, má-li se o ní usnášeti ministerská rada a je-li třeba svolení presidenta republiky a schválení Národního shromáždění a pod., třebas i bylo tak pro ten který akt předpisy ústavními nařizeno. Nezáleží tedy na tom ani v případě přítomném. Pro danou otázku jest směrodatným toliko, týká-li se ta která záležitost veškerenstva státních občanů neb alespoň jistého počtem neomezeného jejich kruhu, čili nic. Zkoumá-li se však smlouva ze dne 21. září 1919 s tohoto hlediska, nelze jí upřítí povahy záležitosti veřejné. Stát dává jí skupině bank do prodejové komise 300.000 tun cukru; nešlo však o cukr, který by byl již jeho vlastnictvím, nebo jehož by teprve nabyt nějakým právním jednáním, nýbrž o cukr jím u producentů zabavený. Toto zabavení jest právě emanací imperia, o jaké se zmateční stížnost zmiňuje, poněvadž stát vystupuje tu jako stát vůči dotčeným producentům. Stát tedy, dávaje tento zabavený cukr do komise, nejednal při tom jako kterýkoli komitent soukromý, nýbrž právě jako stát, opírající se o svá práva výsostná. S druhé strany ručil při tom přirozeně též za cenu zabaveného cukru, k jejíž úhradě musil by opatřiti potřebné prostředky, a to eventuelně i z příjmů veřejných. Rovněž nelze, třebas měl republika československé poskytnut býti úvěr zmíněný a conto budoucí tržové ceny cukru do komise daného, přehlédnouti, že cukr ten dáván byl jen na zajištění poskytnutého úvěru a že nebylo ujednáno, že použitý úvěr má býti a bude právě jen z výtěžku za tento cukr splacen, jak stížnost zmateční mylně se domnívá. I tu bylo možno, že by spotřebovaný úvěr i s vedlejšími závazky musil býti hrazen, kdyby výtěžek za cukr nestačil nebo kdyby z příčin jakýchkoli (pro neúrodu, stávký a pod.) ani cukru, aspoň v umluveném množství, nebylo, z prostředků veřejných. Bylo tedy jednání ministerské rady o této transakci i se stanoviska samé zmateční stížnosti jednáním o záležitosti veřejné ve smyslu § 105 tr. z.

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje zmateční stížnost dále ve výkladu zákonného pojmu »stranictví« resp. »porušení úřední povinnosti« soudem nalézacím. Nestačí prý, děje-li se působení na úředníka k tomu konci, by důvody právní i věcné posuzoval blahovlně, nežádá-li se zároveň, by se od věcných a právních důvodů odvracel. Svádění ke stranictví vyžaduje prý, by si pachatel byl vědom toho, že to, co žádá od úředníka, jest něco protiprávního, zneužití moci úřední nejen proti osobnímu přesvědčení, ale i proti platnému právu a řádu. Než vědomě protiprávní úřadování tvoří vždy již porušení úřední povinnosti. Viděl-li se tudíž zákonodárce pohnuta, do definice zločinu dle § 105 tr. z. pojmuti vedle svádění k porušení úřední povinnosti zvláště ještě svádění ke stranictví, nelze vykládati to jinak, než že netřeba, by úřadování, k němuž úředník měl býti sveden; bylo přímo protiprávné, nýbrž že stačí již, když darem působeno býti mělo na úředníka, by při vyřizování záležitosti nedal se vésti výhradně momenty objektivními a svým právním přesvědčením, nýbrž úvahami rázu subjektivního, blahovůli vůči straně.

darem vyvolanou. Právním statkem, chráněným v § 105 tr. z., jest integrity úředníková, jež zaručiti má v případech tam uvedených čistě objektivní úřadování. S tohoto stanoviska nelze shledati nesprávným názor rozsudku, že stranicivím není jeň přímé zasazování o zájmy nějaké strany, nýbrž i pouhá blahovůle, projevená třeba jen nedostí energickým zastáváním svého, úřadem podmíněného a vyvolaného přesvědčení. Zmateční stížnost přehlíží ostatně, že dle zjištění rozsudku čelilo působení stěžovatelovo na ministra k tomu, by svého názoru ve věci, jež stěžovatel znal, v ministerské radě neprojevoval, jakkoli k jeho přednesení a energickému zastupování svým úřadem byl zavázán. Za takových okolností a vzhledem ke slibu, jež ministru dle prozatímní ústavy bylo vykonati, nešlo vůbec již jen o pouhé svádění ke straniciví, nýbrž o svádění k porušení povinnosti úřední.

Dovolávajíc se zmatku podle § 281 č. 9 lit. a), správně § 281 č. 11 tr. ř., dovozuje zmateční stížnost nesprávnost rozsudkového výroku, že má odevzdán býti dar nabízený částkou 20,000.000 K ústavu chudých města Prahy, poněvadž prý ne každý dar složití se musí dle druhého odstavce § 105 tr. z., nýbrž jen takový dar hmotný, jež pachatel skutečně v rukou má anebo jímž disponovati může. Za nemyslitelné označuje zmateční stížnost, by složen býti měl dar, jež slibuje někdo za osobu třetí, jak stalo se to obžalovaným v přítomném případě, aneb dar, který neexistuje nebo jehož vznik závisí na splnění nějaké budoucí podmínky neb události, poněvadž prý by se to neshodovalo s díkci zákona, že se má dar odevzdati nebo složití, což prý jest vedlejším trestem, který stihnouti může přirozeně jen pachatele. V tomto případě však mělo prý nabízených 20,000.000 K býti získáno z prodeje cukru, československou vládou skupině bank do komise daného, tak, že z každého prodaného kilogramu rezervována měla býti určitá částka; dar závisel na skutečném prodeji cukru a byly prý kromě toho stržené částky, správně částky, jež měly býti strženy, v moci osob třetích, t. j. komisionáře čs. vlády. Ani tu nelze shledati zmateční stížnost odůvodněnou. Zákon nařizuje v odstavci druhém § 105 tr. z. — odchýlně od § 104 tr. z., jež mluví jen o daru, jež úředník skutečně obdržel, že i dar, toliko nabídnutý, složití jest pro fond, tam označený. Ovšem jde tu, jak správně tvrdí stížnost, o trest vedlejší, jež jako každý trest stihnouti může dle § 31 tr. z. jen pachatele zločinu. Rozsudek však nevyslovil trestu toho proti nikomu jinému než proti obžalovanému, který právě byl v každém případě pachatelem, ať již jednal na vlastní pěst nebo na návod osoby třetí (spoluvinníka). Darem nabídnutým rozuměti sluší dar, jež ve skutečnosti nebyl dán, nýbrž toliko přislíben za podmínky, že úředník zachová se dle přání pachatelova. Nesejde tudíž na tom, zda nabízející částku slíbenou v rukou má nebo jí disponovati může, jakým způsobem zamýšlel jí nabýti, zvláště měl-li na mysli, by dar zapraven byl ze jmění osob třetích. Vždy šlo o dar jí m nabízený, jehož složení pro fond chudých soud dle zákona povinen byl vysloviti. Zdali odsouzený bude s to, by dar složil, jest toliko otázkou výkonu, již rozlišovati sluší od bezpodmínečné povinnosti soudu, by trest ten vyslovil.

Předražování. K pojmu pletich postačí jmenování (doporučení) kupce, o němž pachatel věděl, že provozuje podloudné a řetězové obchody a umožnění schůzky s ním.

(Rozh. ze dne 30. září 1920, Kr I 201/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Alfréda E. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chebu ze dne 26. února 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle § 23 čis. 4 čis. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska materiálního důvodu zmatečnosti čis. 9 a) § 281 tr. ř. namítá stížnost, že v pouhém jmenování kupce neb odběratele pro nějaké zboží nelze ještě shledávati pletichy. Toto tvrzení dlužno v ohledu skutkovém doplniti potud, že dle zjištění rozsudku obžalovaný H-ovi nejen jmenoval N-a jako kupce pro niti, nýbrž i označil místo, kde ho nalezne a že ho H-ovi i ukázal. Toto jednání stačí založiti skutkovou podstatu pletich, uváží-li se, že obžalovaný věděl, že H. není samostatným, k obchodu s nitěmi oprávněným obchodníkem, o kupujícím pak, jak rozsudek rovněž vyslovuje, mu bylo známo, že provozuje podloudné a řetězové obchody, a tudíž jednáním svým působil a přispěl k tomu, by a že došlo k obchodu nereelnímu, jež neměl uspíšit, nýbrž prodloužit přechod zboží na konsumenta a přivodit jeho zdražení. Dlužnost pod pletichami ve smyslu § 23 čis. 4 čis. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z. rozuměti již dle pouhého slovního výkladu každé jednání nekalé a nereelní, které, využívajíc hospodářských poměrů válkou vyvolaných, vybočuje z mezí řádného obchodu. Pošuzuje-li se jednání obžalovaného se stanoviska tohoto, pak zakládá pojem pletich a jest pro trestnost jeho činnosti nerozhodno, vyplnul-li z ní pro něho nějaký prospěch, ježto skutková povaha pletich toho nevyžaduje a tudíž úplně stačí, když obžalovaný jakkoli spolupůsobil při nekalém a pokoutním obchodě, jímž porušen byl veřejný zájem, jež chrániti je účelem nařízení o zásobování obyvatelstva předměty potřeby. Nezávažno jest též, věděl-li obžalovaný, jaké množství niti chce H. prodati, poněvadž i malé množství zboží může vykonávati při nedostatku jeho nepříznivý vliv na zvyšování cen, nepřihlížeje k tomu, že nalézací soud zjišťuje, že se jednalo o »značné množství niti«, totiž o 70 tuctů cívek. Prů pošouzení činnosti obžalovaného nemá dále též rozhodujícího významu, věděl-li, za jakou právě cenu H. niti N-ovi prodá, je-li tu zjištění nalézacího soudu, že niti měly býti dále prodány v obchodě podloudném a řetězovém, tudíž se zvýšením cen. Bez váhy je dále námitka stížnosti, že obžalovaný nevěděl, koupí-li N. niti, vůči skutečnosti, že dotyčný kup byl skutečně uzavřen a nerozhodno je též, věděl-li obžalovaný, má-li N. k obchodu s nitěmi živnostenský list, poněvadž i kdyby ho měl, nepozbyl by pokoutní obchod rázu pletich. Jed-

nal-li stěžovatel, jak tvrdí, jen z ochoty vůči H-ovi, uplatňuje tím jen motiv svého činu, který je pro právní posouzení věci naprosto bezvýznamným.

Čís. 269.

Předražování. Předmětem předražování může být tabák, a to nejen tuzemský, nýbrž i cizozemský.

(Rozh. ze dne 30. září 1920, Kr I 387/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného Viléma G. do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 31. března 1920, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a), 10 tr. ř. především, že prodej cizozemského tabáku je v území našem zakázán tak, že se ani tabák německého původu, o který jde v tomto případě, nemohl dostat do konsumu a nemohla tedy jednáním obžalovaného cena říšsko-německého tabáku býti zvýšena ani cesta jeho do konsumu býti zdržena, nehledíc prý ani k tomu, že by se dovozem a prodejem jeho nabídka zvýšila a tedy cena snížila. Dle další námítky zmateční stížnosti dlužno případ posuzovati jen dle předpisů trestního práva důchodkového a dle předpisů pro prodavače tabáku. Zmateční stížnost vyslovuje dále pochybnosti v tom směru, je-li tabák německého původu u nás předmětem potřeby, a míní konečně, že o pletichách nemůže býti řeči také proto, že není zjištěno, že by byl tabák někomu prodán býval. V žádném ze směrů zde naznačených není zmateční stížnost odůvodněna. Dovozujíc ze zákazu prodeje cizozemského tabáku v našem území nemožnost toho, by se cizozemský tabák dostal u nás do konsumu, nepočítá zmateční stížnost se skutečnými poměry a přehlíží, že se u nás následkem nedostatečných úředních přidělů kuřiva i následkem různých jiných zjevů rozbujel pokoutní a podloudný obchod kuřivem nejen tuzemským, nýbrž i cizozemským. Tím stává se bezpodstatnou prvá námítka, jakoby dovozem cizozemského tabáku nemohly býti ceny tabáku říšskoněmeckého zvýšeny a cesta jeho do konsumu býti zdržena. Je pak samozřejmo, že způsobilost pletich stupňovati cenu, nemusí se vztahovati právě na ten předmět, ohledně něhož bylo se do pletich pouštěno, v tomto případě tedy na tabák říšskoněmecký nýbrž na předměty dotyčného druhu vůbec, zde tedy nejen na tabák cizozemský, nýbrž na kuřivo vůbec. Stejně bezpodstatnou je další námítka, jakoby dovozem zvýšená nabídka tabáku mohla míti v zápětí snížení cen. Nákladný dovoz tabáku z ciziny, doprava jeho z místa na místo, jak k ní došlo v tomto případě, ve spojení se snahou, docílití jeho prodejem zisku, jsou zcela nepochybně okolností, způsobilé přivoditi zvýšení cen tabáku, při čemž poměrně nepatrné množství tabáku, o který jde v tomto pří-

padě, nebylo zajisté s to, by v celkovém poměru nabídky k poptávce přivodilo nějaký znatelný posun. Předpisy trestního práva důchodkového (§ 316 a 317 tr. z. důch.) a § 53 předpisu pro trafikanty ze dne 10. června 1911 č. 44.236, č. 104 věst. min. fin. nepřekážejí nikterak soudnímu potrestání takových jednání, která spadají pod pojem válečné lichvy, snad proto, že předmětem lichvy byl tabák. Neoprávněné obchodování tabákem je arci deliktem finančním, ježto porušuje finanční výsost státu, stává se však i trestným činem, podléhajícím právomoci obecných soudů trestních, jakmile poškozují obecný zájem, který vyžaduje ochrany proti přílišnému využívání válečných poměrů. Činem obžalovaného byly porušeny dva různé, na sobě neodvislé právní statky, z nichž každý vyžaduje zákonné ochrany. Každé porušení o sobě podléhá samostatnému potrestání, upravenému zvláštními předpisy. Že tabák pak zásadně předmětem potřeby jest, toho nepopírá vlastně ani zmateční stížnost, k rozeznávání mezi tabákem tuzemským a cizozemským však nezavdává zákon o stihání válečné lichvy, jmenovitě vymezení pojmu předmětu potřeby v § 1 zákona toho, ani nejmenší příčiny. Neodůvodněna je konečně i poslední námítka, jakoby o pletichách nemohlo býti řeči proto, že není zjištěno, že by byl tabák prodán býval. Přečinu dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a nař. a to činu dokonatého dopouští se ten, kdo se pouští do pletich, jež jsou způsobilé stupňovati cenu předmětu. Byť se tedy také pletichy ve většině případů opravdu projevují na venek koupí pokud se týče prodejem předmětů potřeby, nemůže přece již vzhledem ke slovnímu znění zákonné definice pletich býti pochybnosti o tom, že pod pojem pletich a sice činu dokonatého spadá i takové jednání, které, zahrnujíc v sobě jinak všechny pojmové znaky pletich, směřuje k tomu, aby předmět, o který jde, prodán byl, jak je tomu dle zjištění nalézacího soudu v tomto případě.

Čís. 270.

Padělání a použití veřejné listiny (§ 199 lit. d) tr. z.) nemusí vycházeti od téže osoby. Jest však třeba shodné vůle obou osob, nesoucí se ku padělání, byť i úkon ten proveden byl manuálně pouze jednou z nich.

(Rozh. ze dne 30. září 1920, Kr. II. 260/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného, do rozsudku porotního soudu v Brně ze dne 7. srpna 1920, pokud jím byl uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 d) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného omezuje se toliko na výrok rozsudku, dle něhož uznán byl stěžovatel vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. z. a domáhá se, uplatňujíc důvod § 344 čís. 11 tr. ř. pouhého podřazení skutku jako přestupku podvodu pod trestní ustanovení § 461 tr. z. Stížnost má totiž odsouzení pro zločin podvodu dle shora uvedené

kvalifikace za právně mylné, poněvadž neshledává ve výroku poroty zjištěnou spolučinnost stěžovatele při padělání listiny samé, kterou zákon pro trestnost dle § 199 d) tr. z. předpokládá. Souhlasně s otázkou, porotci jednomyslně kladně zodpověděnou, zní totiž dotyčný odsuzující výrok rozsudku, že obžalovaný jest vinen, že dne 15. listopadu 1919, předloživ úřadujícímu pokladníku při osobní pokladně za souhlasu se spoluobžalovaným H. padělaný cestovní průkaz, pokladníka uvedl v omyl, by pro sebe a pro V-a vymámil volnou jízdu z Brna do Přerova, čímž železniční erár utrpěti měl škodu na majetku 200 K nepřevyšující, a ji též utrpěl. Zmateční stížnost popírá, že by pouhý souhlas s jednáním Vincence V-a znamenal již pachatelství neb účast vedle § 5 tr. z., rovněž jako neshledává v pouhém požadování volné jízdy pro V-a dorozumění s tímto. Zmateční stížnost nelze uznati odůvodněnou. Zločin podvodu dle § 199 d) tr. z. jest ovšem dokonán teprve použitím padělané veřejné listiny v úmyslu podvodném dle § 197 tr. z. Tím ospravedlněna jest též stylisace otázky, o níž stížnost má za to, že by zřejmě poukazovala na přestupek podvodu dle § 461 tr. z. Obojí činnost, padělání a použití padělané veřejné listiny nemusí vycházeti od osoby téže. Může proto rozloženo býti, což prakticky často ani jinak není možno, spáchání podvodu použitím padělané veřejné listiny mezi činnost osoby listinu padělající a osoby používající padělku za účelem podvodným. V takovém případě vyžadovati jest ovšem shodnou vůli obou stran, nesoucí se ku padělání, byť i úkon ten manuálně proveden byl pak jen jednou z nich. Tato shodná vůle zjištěna jest však ve výroku porotců zcela zřejmě slovy: »předloživ maršrutu Čeňkem V-em za souhlasu obžalovaného H-a padělanou,« neboť souhlas při padělání nemůže znamenati nic jiného než onu intelektuelní účast při padělatelské činnosti, která právě obě súčasné osoby činí spolupachateli. Žádal-li však stěžovatel za volnou jízdu pro sebe i V-a v domluvě s tímto, nač ovšem jednání to poukazuje, mohlo by míti snad význam pro zodpovědnost V-ovu. Pro zodpovědnost stěžovatelovu vedle § 199 d) tr. z. jest okolnost ta zcela bezvýznamu, jakmile je zjištěno, že měl na padělání samém podíl alespoň intelektuelně.

Čís. 271.

Ustanovení § 16 odstavec první lichevního zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. pojímá pod zákaz užití mimořádného práva zmírňovacího a přeměňovacího veškerá ustanovení všeobecného trestního zákona, jež by soudy umožnila zkrátiti trvání trestu pod sazbu, uvedenou v zákoně.

(Rozh. ze dne 2. října 1920, Kr I. 179/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství v Mostě do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mostě ze dne 11. února 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem válečné lichvy dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. zrušil rozsudek ve výroku o trestu jako zmatečný a vyměřil obžalovanému trest šesti měsíců tuhého vězení

a pokutu 10.000 K, a, kdyby nebyla dobytou, dále ještě jeden měsíc tuhého vězení.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, uplatňující důvod § 281 č. 11 tr. ř. jest odůvodněna, poněvadž soud nalézací použiv § 260 a) a b) tr. z. zkrátil trvání trestu pod nejnižší míru zákonnou, v čemž shledává stížnost porušení zákonného předpisu § 16 odstavec první lichev. zák. V odstavci prvním vyslovuje § 16 lich. zák., že užití mimořádného práva zmírňovacího a přeměňovacího jest při odsouzení pro trestní činy uvedené v §§ 2—5 a 7—12 tohoto zákona, tedy též pro přečin, o nějž tuto jde, vyloučeno. Soud nalézací zaujímá stanovisko, že vyloučení to týká se jen práva zmírňovacího a přeměňovacího dle §§ 266 a 261 tr. z. nikoli však práva zaměňovacího dle § 260 tr. z. Náhled ten je patrně mylný. Kdežto mimořádné právo zmírňovací upraveno je analogicky s § 54 tr. z. ohledně přestupků a přečinů v § 266 tr. z., upravují mimořádné právo přeměňovací §§ 260 a 261 tr. z., sdružené pod společným záhlavím jako »výjimky« z § 259 tr. z. Vzhledem k zřejmé koordinaci nelze odvozovati nijakého rozdílu z použití ostatně významem se kryjících výrazů »abändern« (§ 260) a »verändern« (§ 261) jak činí to soud nalézací. I tu i tam jde o mimořádné právo přeměny zákonného trestu. Jen mimochodem budiž proto poukázáno na § 55 tr. z., jenž jest obdobný § 260 tr. z. a pojat jest pod nadpisem »Veränderung« der Strafe, souhlasícím s výrazem, jehož použito v § 261 tr. z. Zostřená ustanovení o trestech v zákoně lichevním vyplývají patrně ze snahy odstrašovací, a důvodová zpráva právního výboru výslovně poukazuje na to, že všeobecným steskům, že vyměřovány byly tresty příliš mírné, jež nikterak nebyly s to, by odvrátily válečné lichváře od jejich řádění, vyhovuje předpis § 16, jímž soudu běže se možnost, vyměřiti trest jiným druhem trestu a níže, nežli sazbou uvedenou v zákoně. Postup soudu nalézacího odporoval by zřejmě této tendenci zákona a nelze pochybovati, že § 16 lich. zák. pojímá pod zákaz užití mimořádného práva zmírňovacího a přeměňovacího veškerá ustanovení všeobecného trestního zákona, jež by soudy umožnila zkrátiti trvání trestu pod sazbu v zákoně uvedenou. Ježto soud nalézací výrokem svým překročil meze svého práva kárného, bylo oprávněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti.

Čís. 272.

Otěhotnění znásilněné osoby, jinak dospělé a tělesně vyvinuté, není »důležitou újmu na zdraví« ve smyslu § 126 tr. z.

(Rozh. ze dne 7. října 1920, Kr I. 333/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství v Chebu do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Chebu ze dne 15. dubna 1920, jímž byl obžalovaný Antonín H. uznán vinným zločinem násilného smilstva dle § 127 tr. z. a odsouzen podle § 126 první věty tr. z.

Důvody:

Stížnost opírá se o důvod § 281 č. 11 tr. ř., domáhajíc se toho, by byl obžalovanému vyměřen trest dle druhé sazby § 126 tr. z., ježto soulož vykonaná obžalovaným s Barborou H-ovou měla v zápětí těhotenství, v němž shledává zmateční stížnost důležitou újmu na zdraví H-ové ve smyslu § 126 tr. z. Poukazujet v tomto směru zmateční stížnost zvláště též na Fingerovo »Trestní právo«, kde označuje se dotyčná právní otázka za spornou. Zmateční stížnost nelze shledati oprávněnou. Není pochyby, že těhotenství, způsobené bez vůle, ba proti vůli ženy zločinným útokem jest vážnou újmu na osobních a majetkových právech napadené. Než důležitou újmu na zdraví nelze označiti otěhotnění samo o sobě u osoby dospělé a tělesně vyvinuté. Jde tu přec o normální a přirozený postup fyziologický, který tuto svou povahu neztrácí ani tím, že přivoděn byl útokem zločinným. Jinak bylo by tomu ovšem, kdyby šlo o osobu nedospělou neb tělesně jinak vadnou, neb kdyby byl průběh neb výsledek těhotenství, zločinným útokem přivoděného abnormální, spojený s poruchou zdraví znásilněné. Pak ovšem bylo by uznati v případě otěhotnění, že násilí — a jako takové přichází v úvahu celá činnost, opodstatňující skutkovou podstatu, nejen skutečně násilný útok samý, jenž vedl ku přemožení oběti — mělo v zápětí vážnou újmu poškozené na zdraví, ba i po případě na životě a byla by dána podmínka vyšší trestní sazby § 126 tr. z. Nic takového však v tomto případě zjištěno není, ba rozsudek výslovně poukazuje na skutečnost, že úmrtí Barbory H-ové nebylo v příčinné souvislosti se zločinem, obžalovaným na ní spáchaným.

Čís. 273.

Zpronevěra zcizením předmětu, jenž byl dán pachateli do zástavy.

(Rozh. ze dne 7. října 1920, Kr I. 395/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. února 1920, jímž byl uznán vinným zločinem zpronevěry dle § 183 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se především důvodů zmatečnosti dle § 281 čis. 9 a) b) tr. ř., má zmateční stížnost za to, že obžalovaný, který, nezachovav se dle předpisů §§ 459, 461, 1369, 1371 a 1372 obč. zák., předmět jemu do zástavy daný zcizil, je pouze civilněprávně povinen odškodněním a že zcizení předmětu takového bez svolení majitele nebo bez dodržení předpisu § 461 obč. zák. samo o sobě činu trestného nezakládá. V souvislosti s tím pak dovolává se zmateční stížnost pro obžalovaného beztrestnosti následkem omylu dle § 2 lit. e) tr. z., poněvadž prý obžalovaný neznal předpisu § 1371 obč. zák., dle něhož neplatnými jsou všechny výminky a vedlejší úmluvy, přičítící se povaze smlouvy zástavní a smlouvy o zá-

půjčku, zejm. tedy i úmluvy, že po době splatnosti pohledávky zástava případně věřiteli, že jí může libovolně zciziti nebo pro sebe podržeti. Zmateční stížnosti nelze v tomto směru přiznati oprávnění. Je sice pravda, že činem obžalovaného porušen byl jeho soukromoprávní závazek, vrátiti dle § 1369 obč. zák. dlužnici zástavu, jakmile uspokojí jeho pohledávku, a že porušením tohoto závazku vzešel dlužnici proti němu soukromoprávní nárok na odškodnění. Než stejně nepochybně jest, že obžalovaný, zciziv věc, jemu do zástavy danou, jemu tedy s povinností, jí svého času opět vrátiti, pouze svěřenou, věc tu zároveň zadržel a si přivlastnil, a že se tedy tím dopustil zpronevěry. Beztrestnosti následkem domnělého omylu se mu dovolávati nelze, ve skutečnosti jde tu o neznanost trestního zákona, která dle ustanovení § 3 tr. z. obžalovaného neomlouvá.

Čís. 274.

Zákaz podloudného vývozu dle zákona ze dne 18. března 1920, čis. 188 sb. z. a n. lze přestoupiti pouze činností pozitivní, nikoliv opomenutím.

(Rozh. ze dne 7. října 1920, Kr II. 262/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 30. srpna 1920, jímž byl obžalovaný podle § 259 čis. 3 tr. zák. zproštěn z obžaloby pro přečím nedovoleného podloudného vývozu předmětů potřeby do ciziny dle § 8 tr. z. a § 2 lit. b) zák. ze dne 18. března 1920, čis. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod čis. 9 a) § 281 tr. ř., jež provádí takto: Náhled prvního soudu, že k pokusu nestačí v tomto případě pouhé opomenutí, jest právně mylným. Z §§ 1 a 335 tr. z. vychází na jevo, že zákon klade jak při deliktech dolosních, tak při deliktech kulposních opomenutí na roveň pozitivnímu činění (§ 1 tr. z.: »když se něco předsevzalo nebo opomenulo«... »když něco bylo předsevzato nebo opomenuto«, § 335 tr. z.: »všeliké činění neb opomenutí«). Ovšem jest opomenutí trestné jen tam, kde má pachatel právní povinnost zamezení bezprávný výsledek. Takovou povinnost měl prý v tomto případě obžalovaný jako přednosta domácnosti. Poněvadž se jednalo o svršky, potřebné k vedení domácnosti, měl prý obžalovaný jako přednosta domácnosti dbáti toho, by nebyly k věcem, připraveným k vyvezení za hranice, přibalovány předměty potřeby, pro jejich vývoz neměl povolení a, stalo-li se tak bez jeho vědomí a v jeho nepřítomnosti, byl prý povinen, postarati se o to, by věci nedovoleně přibalené ihned byly odstraněny. Opomenul-li tak učiniti, ač jako přednosta domácnosti byl vůči příslušným úřadům, zodpověden za dodržení stěhovacích předpisů, v doznaném úmyslu, že se mu snad podaří předměty potřeby nedovoleně vyvézti za hranice, dopustil se prý svým úmyslným opomenutím činu, ke skuteč-

nému dokonání, t. j. ke skutečnému vyvezení věci vedoucího, čin sám pak jen pro nahodilou překážku, odjinud v to přišlou, totiž pro nepředvídanou revisi důchočkového kontrolního úřadu nebyl dokonán. Zda obžalovaný byl s to, by v dvou dnech napravil jednání své ženy, jest lhostejno. Také v případě, kdyby přímým pachatelem nebyl obžalovaný jako přednosta domácnosti, nýbrž jeho manželka, zůstával by prý obžalovaný trestným jako spoluvinník dle § 5 tr. z., poněvadž vědomým ponecháním závadných věcí v pytlích v úmyslu, by byly vyvezeny, k trestnému činu nedovoleného vývozu úmyslně napomáhal a k bezpečnému jeho vykonání přispěl. Nejvyšší soud nesdílí tohoto právního názoru a to z těchto důvodů: § 2 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. stanoví, že přestupku, pokud se týče přečinu nebo zločinu — podle ceny věci vyvezených — dopouští se ten, kdo dopravuje předměty potřeby do ciziny bez potřebného povolení, nebo kdo činí tak podle povolení, ale dosáhl ho vědomě nesprávnými údaji v žádosti za ně. Je tu vysloven pouze z á k a z nevyvážeti předměty potřeby, tedy zákaz určité pozitivní činnosti a nikoli příkaz určitým způsobem se zachovati, a jest tudíž delikt tento pravým deliktem komissivním. Proti tomuto zakazu mohl se tedy také ve stadiu pokusu obžalovaný prohršeti pouze jednáním (§ 8 tr. z. »čin«, »zlý skutek«, »jednání«) vedoucím ke skutečnému vykonání. Takovým jednáním bylo by na příklad opatření si vozu, jakožto krok vedoucí k vyvezení. Než obžalovaný šel si opatřit vůz teprve den po zabavení věci, odnesených při zabavení ke starostovi, a rozsudek nezjišťuje, že by byl obžalovaný jinak podnikl něco, co by vedlo k vyvezení. Není přikázáno, by bylo se postaráno o to, by nebyly jinou osobou přibaleny věci, jichž vývoz nebyl povolen, ani by věci jiným přibalené byly odstraněny. Opomenutím (úmyslným) vyhověti takovému příkazu nemohl tedy býti spáchán trestný čin, obžalovanému za vinu kladený. Obžaloba, pokud se týče zmateční stížnost, ustrojuje jakýsi nepravý delikt omissivní, by mohla hájiti stanovisko, že obžalovaný dopustil se pokusu nedokonaného vývozu tím, že opomenul zabrániti nastoupení trestného účinku, záležejícího ve vývozu věci. Ale obžalovanému neklade se za vinu nápomoc k cizí zakázané činnosti vývozní a vývoz takový mohl býti přivoděn dle stavu věci jen vlastní činností obžalovaného, jenž by se byl činností takovou arci prohršil proti zakazu zákona o podloudném vývozu, čís. 188/20. Tento zákaz mohl býti přestoupen pouze činností pozitivní, povaha tohoto činu trestného jakožto činu komissivního nepřipouští, by spáchán byl opomenutím. §§ 1 a 335 tr. z. arci zahrnují v sobě i jednání i opomenutí, ale tím není řečeno, že možno v každém případě substituovati jeden z obou způsobu kontravence druhým. Rozhoduje právní kategorie, do které čin spadá. To ostatně vycifruje i zmateční stížnost a proto praví, že byl obžalovaný povinen zameziti bezprávný výsledek. Případy, ve kterých se lze proviníti úmyslným nezabráněním určitému výsledku, jsou v trestním zákoně taxativně uvedeny (na př. §§ 87, 139 tr. z.). Pro případ, o nějž tuto jde, povinnost taková však nikde vyslovena není a nesmí se vkládati do ustanovení § 2 zákona o podloudném vývozu. Vždyť čl. IV. uvoz. zák. k trestnímu zákonu stanoví zásadně, že trestno jest pouze ono porušení právní normy, zakazu neb příkazu právního, které za trestné bylo zákonem výslovně prohlášeno; jedině zákon stanoví, která činnost, které

opomenutí jsou trestnými. Obžalovaný byl jen povinen nevyvážeti, a v tom směru ještě dle zjištění neprovedl činu, ke skutečnému vykonání vedoucího. Totéž platí i ohledně námitky, že v tom případě, kdyby přímým pachatelem nebyl obžalovaný, nýbrž jeho manželka, zůstával by prý obžalovaný trestným jako spoluvinník dle § 5 tr. z., neboť i tu předpokládala by se na jeho straně pozitivní spolupinnost na vývozu manželčině, jež však zjištěna nebyla právě tak, jako nedovolená vývozní činnost manželky obžalovaného vůbec.

Čís. 275.

Předražování. Nabídka předmětu potřeby za zřejmě přemrštěnou cenu, při níž nabízející počítá se smlouváním o ceně a slevou z jmenované ceny, jest zásadně požadováním přemrštěné ceny.

(Rozh. ze dne 9. října 1920, Kr I. 128/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 7. listopadu 1919, pokud jím byl obžalovaný L. zproštěn podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin předražování podle § 20 č. 1, 2 b) čís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

Důvody:

Soud nalézací dospěl k přesvědčení, že nabídka skladu střížního a galanterního zboží, podaná v lednu 1918 obžalovaným bývalému c. k. místopředsedstvím v Praze, nebyla pevnou nabídkou, ofertou, že nebyla nabídkou vůbec. Toto zjištění má dvojitý ráz. Jednak znamená skutkové zjištění, že obžalovaný neučinil bývalému c. k. místopředsedství v Praze v lednu 1918 pevné nabídky ke koupi s vrchu zmíněného skladu zboží, jednak projevuje se v tomto přesvědčení soudu právní názor nalézacího soudu, že ve zjištěném jednání obžalovaného neběží o požadování ceny po rozumu § 20 čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. Proti tomuto právnímu názoru nalézacího soudu brojí zmateční stížnost státního zastupitelství s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. a tvrdí, že zákon vyžaduje ke skutkové povaze předražování pouhé požadování přemrštěné ceny a nikoliv její ujednání. Obžalovaným byla prý žádána přemrštěná cena, byť i byl ochoten sleviti něco z ceny, původně uvedené. Zmateční stížnost zdůrazňuje právě k opodstatnění vážnosti požadované ceny též to, že obžalovaný se dostavil na místopředsedství v Praze, že nabídl tam sklad zboží ku přodeji a předložil i písemné podmínky prodeje. Nezáleží prý na tom, že obžalovaný snad prohlásil, že vyjde místopředsedství v každém ohledu vsříc, že by tedy patrně něco málo slevil, jak prý jest zejména z toho patrné, že ke koupi skladu zboží pro vysokou cenu zboží vůbec nedošlo. Zmateční stížnost není odůvodněna. Vyjednávání obžalovaného se zástupcem bývalého c. k. místopředsedství, nelze rozdělit na dvě části a zdůraznit jednu část tohoto vyjednávání, která by sama o sobě nasvědčovala požadování ceny po rozumu zákona,

kdežto druhá část tohoto vyjednávání by byla ponechána úplně stranou, ačkoliv celé vyjednávání jest na straně obžalovaného projevem jedné a téže snahy poskytnouti zástupci místodržitelství podklad pro koupi skladu zboží. Dlužno naopak uvažovati veškerý obsah vyjednávání jako celek, jak to učinil nalézací soud, a v tom případě objeví se správnost právního stanoviska soudu nalézacího. Jak první soud zjistil, bylo vyjednávání mezi obžalovaným a zástupcem bývalého c. k. místodržitelství v Praze provedeno jednak ústně, jednak písemně dopisem obžalovaného ze dne 10. ledna 1918. Ani z ústního vyjednávání ani ze zmíněného dopisu není zřejmo, že by obžalovaný byl využíval nějaké nouze nebo neznalosti bývalého c. k. místodržitelství o jakosti nebo velikosti skladu zboží, nebo že by ústní jednání a obsah svrchu zmíněného dopisu byly se nesly takovým tónem, že by z něho bylo nutno usuzovati, že bývalé c. k. místodržitelství bylo by se raději co nejdříve odhodlalo, jen by mu koupě zboží neunikla, zaplatiti cenu, již obžalovaný uvedl hned od původu jako cenu skladu zboží. Na tuto okolnost dlužno jako na moment důležitý obzvláště poukázati proti stěžovateli, která hájí svůj názor i pro případ, že požadovaná určitá cena sloužití měla jen za podklad dalšího vyjednávání, poukazujíc na jeden ze zákonodárných důvodů dotyčného předpisu, že totiž v době válkou snížené nabídky zboží jest vždy nebezpečí, že ten, jemuž zboží bylo nabídnuto, z obavy, by nabízejícího neodpudil, nepoužije náležitou měrou ochoty nabízejícího k případné slevě. Vždyť vyjednávání mělo jen informovati zástupce bývalého c. k. místodržitelství o všech okolnostech důležitých pro koupi skladu zboží, jako o tom, kde zboží jest, jaké jest jakosti, že jest v trestním řízení zabaveno, za jakých podmínek by mohlo býti uvolněno, a stejný ráz má v této souvislosti i uvedení kupní ceny 175.000 K, totiž ráz pouhé informace. Poukazuje na to jak obsah rozmluvy, tak i písemné podání ze dne 10. ledna 1918, neb se mluví hned od počátku vyjednávání o možnosti snížení ceny, což jest vyjádřeno různým způsobem oběma vyjednávajícími stranami; zástupce místodržitelství navrhoval prohlédnutí zboží, obžalovaný pak souhlasil se znaleckým prohlédnutím skladu zboží a prohlásil, že oferta není v žádném ohledu pevná, že jest to jen základ pro další jednání a že vyjde místodržitelství v každém ohledu vsíříc. Bývalému c. k. místodržitelství příslušela tedy při vyjednávání od počátku vedoucí úloha v každém ohledu, tedy i pro určení ceny zboží, kdežto činnost obžalovaného vlastně záležela v tom, že bývalému c. k. místodržitelství oznámil veškeré pro koupi skladu zboží v úvahu přicházející podmínky, vzdával se sám takového vlivu na stanovení kupní ceny, který by na bývalé c. k. místodržitelství byl musil tak působiti, že by se bylo vidělo nuceno hned první své kroky zaříditi tak, by cena, původně obžalovaným uvedená, byla vzata za základ jednání. Naopak vyjednávání mělo se bráti směrem opačným, totiž od zjištění jakosti a množství zboží k určení ceny zboží, a také se skutečně tímto směrem bralo, neb bývalé c. k. místodržitelství vyslalo svého úředníka k prohlédnutí zboží, což se pak mělo státi základem určení kupní ceny. U obžalovaného tedy vůbec nenastal projev vážné vůle, chtítí docíliti hned od počátku určité ceny za sklad zboží, z které by se snad jen nepatrně slevilo. Uváží-li se, že se oznámení o skladu zboží stalo úřadu v takové formě, jež umožňovala řádné stanovení ceny, že tedy v tomto případě nebylo ani bývalé c. k. místo-

držitelství v nouzi, tím méně pak byl ohrožen prospěch osob, kterým se snad zboží mělo místodržitelstvím prodávati, dlužno přisvědčiti názoru první stolice, že o požadování ceny po rozumu zákona nemůže býti u obžalovaného řeči, i když se zásadně dlužno přidržeti názoru, že nabídka za zřejmě přemrštěnou cenu, při níž se ze strany nabízejícího počítá snad se smlouváním o kupní ceně, jest požadováním po rozumu zákona. Jak svrchu uvedeno, chybí tedy v jednání obžalovaného pojmový znak předražování, totiž požadování ceny vůbec, pročž bylo zmateční stížnost státního zastupitelství zavrhnouti.

Čís. 276.

Nejde o účinnou lítost (§ 187 tr. z.), nahradil-li pachatel škodu vida, že mu nezbývá nic jiného.

(Rozh. ze dne 9. října 1920, Kr I. 377/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 7. dubna 1920, jímž byla uznána vinnou zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 174, II c), 176 II. c) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované, uplatňující důvod § 281 čís. 9 b) tr. ř. je neodůvodněna. V tom, že soud nepřiznal obžalované beztrestnost z důvodu § 187 tr. z. nelze shledati nesprávného posouzení, tvořícího podstatu zmatečného důvodu, stěžovatelkou uplatňovaného. Má-li nastati beztrestnost dle § 187 tr. z., musí býti náhrada škody včasná, úplná a dobrovolná. V prvních dvou směrech nebylo by zde ovšem závady. Posléze uvedený předpoklad beztrestnosti však soud nalézací vyloučil, projeviv své přisvědčení, že obžalovaná nevydala odcizené doutníky z účinné lítosti, nýbrž jen proto, že viděla nezbytí, že totiž po prohlášení visitátorky, že tabák vynésti nemůže a že jí na večer poukáže k visitě, jestli to nevrátí, nahlédla, že odcizené doutníky z uzavřeného dvora továrny vynésti nemůže a že jí nezbývá nic jiného, než je vrátiti. Tím nezjistuje soud pouhé doléhání poškozené, jež by ovšem dle doslovu § 187 tr. z. použití jeho dobrodiní ve prospěch pachatelky nevyučovalo. Zde jde o situaci obdobnou případům odst. a) § 188 tr. z., že totiž zloděj, byv při krádeži přistizen, zhoší se odcizeného předmětu jen pro zřejmou pravděpodobnost, že by se mu podařilo, pro sebe ho zachrániti. Případy takové zákon sám uvádí za příklad, kde není více předpokladů § 187 tr. z. Nezáleží na tom, že měla obžalovaná přece ještě možnost, pokusiti se o to, zda by se jí nepodařilo odcizené doutníky z továrny vypraviti, jakmile, což soud zjišťuje, sama beznadějnost takového počínání nahlédla.

Čís. 277.

Zločin vyzvědačství (§ 67 tr. z.) jest dokonán vyzvídáním bez ohledu na jeho úspěch.

Bezrestným jest vyzvídání jen takových opatření, které se činí v době míru veřejně.

U cizince nedá se mluvíti o polehčující okolnosti, že trestný čin má povahu politickou.

(Rozh. ze dne 9. října 1920, Kr I. 631/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. července 1920, jímž byl uznán vinným zločinem vyzvědačství podle § 67 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce vytýká stížnost, dovolávajíc se čísla 9 a) § 281 tr. ř., že otázky, uvedené v dotazníku obžalovaného, neobsahují vůbec okolností, vztahujících se na válečnou moc, nebo vojenské hájení státu, takže zde není této náležitosti skutkové podstaty zločinu dle § 67 tr. z. Síla vojska čsl. státu je prý stanovena mírovou smlouvou, jest všeobecně známa, jména velitelů se netají, jsou známa každému příslušníku vojska. Jinak by tomu bylo, kdyby obžalovaný vyzvídál okolnosti, vztahující se na hospodářskou a průmyslovou potenci státu. Stížnost však přehlíží, že obžalovaný se nedotazoval na sílu vojska dle mírové smlouvy a na okolnosti všeobecně nebo všem příslušníkům vojska známé, nýbrž na skutečný stav polní armády, počet polních divísi a přibližnou jejich sílu dle jednotlivých útvarů, pěchoty, jízdy, dělostřelectva a sborů technických, na dislokaci divísi a jména velitelů, tedy vesměs na okolnosti, které tvoří dle výroku znalci obsah tak zvané ordre de bataille a jako takové se přísně tají, jsou známy jen několika činitelům a dle nichž lze posouditi, jak dalece jest armáda připravena k válce, jakou vojenskou cenu má její velení, jak rychlá by byla mobilisace atd. Jsou to tedy vesměs okolnosti takové, které se vztahují k válečné moci státu a jejich prozrazení by mohlo ohroziti vojenského hájení. S hlediska čis. 10 § 281 tr. ř. namítá stížnost, že obžalovaný se dopustil nikoliv dokonání zločinu vyzvědačství, nýbrž pouze pokusu, poněvadž prý v napsání dotazníku a odevzdání jeho Heleně S-ové, by vyzvěděla od svého bratra, důstojníka čsl. armády, odpovědi na dané otázky, nelze shledávati provedení trestního činu samotného. Pokus sám byl však prý spáchán prostředky nezpůsobilými, takže jest bezrestný. Použití Heleny S-ové, se kterou žije její bratr v nepřátelství, k vyzvědačství, ukázalo prý se absolutně nezpůsobilým prostředkem vzhledem k tomu, že její bratr, jako čestný muž a důstojník se ukázal nepřístupným, nehledíc ani k tomu, že nebyl s to, sdělití žádané věci, ani si opatřiti jich znalost od jiných důstojníků, když se jedná o okolnosti známe jen úzkému kruhu zasvěcených a zajisté rovněž nepřístupných osobností. Trestní čin dle § 67 tr. z. jest spáchán, jakmile někdo vyzvídá, t. j. pátrá,

slídí, doptává se na poměry a opatření vojenská v úmyslu, by o tom byla dána vědomost cizímu státu. By činnost pachatelova měla úspěch, by cizímu státu dostalo se sdělení o výsledku a, by to, co bylo vyprátráno, mělo proň cenu, se nežadá. Bezrestným jest vyzvídání jen takových opatření, která se činí v době míru veřejně, t. j. která stát sám vyhledává nebo o nichž se veřejně jedná; naproti tomu jest za všech okolností trestné vyzvídání takových opatření, která se tají, jakož i takových, která sice každý může pozorovati, ale jež v zájmu státu a vojenské jeho obrany není dovoleno cizí moci prozrazovati. V tomto případě vyzvídál obžalovaný dotazníkem u důstojníka čsl. armády složení, sílu, dislokaci a vojenskou cenu polní armády, vesměs okolnosti, vztahující se na vojenské poměry a opatření, které se tají, a to v úmyslu, by dal o tom vědět cizímu státu. Trestní čin byl dokonán napsáním dotazníku a vysláním S-ové, by opatřila naň odpověď. Poněvadž se jedná o trestní čin dokonáný, při němž nezáleží na tom, mělo-li, nebo mohlo-li míti vyzvídání úspěchu, netřeba uvažovati o tom, byla-li S-ová způsobilým prostředkem k dosažení cíle a slibovala-li její pomoc úspěch čili nic.

Rozhoduje pak o odvolání téhož obžalovaného, projevil nejvyšší soud mínění, že se nedá u cizince mluvíti o polehčující okolnosti, že trestný čin má povahu politickou. Tato okolnost mohla by snad přijíti v úvahu u tuzemce, podléhajícího domácím politickým vlivům, jaké jedině možno zde míti na zřeteli, a odpadá u cizozemce, jímž jest obžalovaný, který jednal přímo proti politickým zájmům státu jej trestajícího.

Čís. 278.

Pro řízení dle § 493 tr. z. stačí úplně, že v závadných projevech jest ztělesněna objektivní povaha trestních činů, při čemž nezáleží na tom, jde-li o zprávu původní či reprodukci z listu jiného a jsou-li tu skutečnosti, jimiž mohl by se soud zabývatí pouze v řízení subjektivním.

(Rozh. ze dne 9. října 1920, Kr I 693/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem:

Nálezem krajského jakožto tiskového soudu v Chebu ze dne 13. ledna 1920 a usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 16. ledna 1920 byl porušen zákon v § 493 tr. ř.

Důvody:

V čís. 6 periodického tiskopisu »Egerer Zeitung« ze dne 9. ledna 1920 byl na straně první, ve sloupci 3. otisknut článek nadepsaný »Politische Rundschau«, jenž obsahuje zejména tuto stať: »...Slovenské mužstvo pěších pluků č. 47 a 34 vztáhlo ruku na své české důstojníky. Slovenské pluky jsou téměř vesměs nespolehlivé a musí býti z demarkační čáry odstraněny a nahrazeny Čechy. Zpráva »Neuer Züricher Nachrichten« uvádí různé poklesky slovenských pluků proti kázni a dochází k závěru,

že provedení nynějšího systému v republice je nepochybně nebezpečným a že ozbrojená vzpoura na Slovensku není nemožnou.« Státní zastupitelství v Chebu nařídilo zabavení zmíněného tiskopisu pro uvedenou stat, v níž spatřovalo skutkovou povahu přečinů dle §§ 308, 310, odst. 2 tr. z. a čl. IV. a V. zák. ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. z. z roku 1863 a § 488 tr. z., totiž rozšiřování klamně, pro veřejnou bezpečnost znepokojující pověsti, bez dostatečných důvodů, považovati ji za pravdivou, dále pokus pobuřovati jiné tupením, nepravdivými údaji a překrucováním skutečností k opovrhování samostatnými oddíly vojenskými, a konečně křivé obviňování samostatných oddílů vojenských — vyjevováním smyšlených a převrácených skutků — z určitého činu nepočestného a nemravného, který by je mohl v obecném mínění uvést v opovržení nebo snížení. Krajský iakožto tiskový soud v Chebu zrušil však nálezem ze dne 13. ledna 1920 nařízené zabavení zmíněného tiskopisu v úvaze, že závadné místo nezakládá skutkové podstaty nějakého přestupku zákona, jenž v tomto řízení by se měl stíhati, poněvadž prý dotýčný článek reprodukuje pouze zprávu, obsaženou v jiném tiskopise, ježto prý úmysl urážlivý není ze znění zprávy patrný a poněvadž konečně schází v tomto řízení možnost zjištění, spočívá-li zpráva na pravdě či nikoli. Na stížnost státního zastupitelství proti tomuto nálezu potvrdil vrchní zemský soud v Praze usnesením ze dne 16. ledna 1920 v odpor vzatý nálezu krajského soudu v Chebu z jeho důvodů. Obě usnesení porušují však zákon potud, pokud v dotýčném článku nebyla, hledíc k § 493 tr. ř., shledána objektivní skutková podstata přečinu dle čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. z. z roku 1863 v souvislosti s §§ 487 a 488 tr. z. Neboť tvrzení, že slovenské mužstvo shora jmenovaných dvou pluků nakládalo zle se svými českými důstojníky, že slovenské pluky jsou téměř šmahem nespolehlivé a že ozbrojené povstání na Slovensku není nemožné, zakládá v objektivním ohledu nesporně skutkovou povahu urážky slovenských vojenských oddílů dle naznačených míst zákona. Obviňujíc se prvním tvrzením jmenované dva pluky slovenské z těžkého vojenského zločinu vzpoury dle §§ 159 a násl., pokud se týče zločinu podle § 147 voj. tr. z., kterážto obvinění opodstatňuje po objektivní stránce skutkovou povahu urážky na cti dle § 487 tr. z. Druhými pak dvěma tvrzeními je vysloveno obvinění slovenských pluků z nedostatku kázně, jež jest nejpodstatnější podmínkou zdárné působnosti vojska, a z možnosti porušení nejzákladnějších přísahou stvrzených povinností povolání a stavu vojenského, zejména věrnosti vůči vlastnímu státu, tudíž obvinění z určitých činů nepočestných a nemravných, které jsou s to, by dotýčné pluky v obecném mínění v opovržení uvedly neb snížily. Údaje tyto naplňují objektivně skutkovou povahu urážky na cti ve smyslu § 488 tr. z. Pro řízení dle § 493 tr. ř. stačí úplně, že v závadných projevech je ztělesněna objektivní povaha uvedených trestních činů, tedy obvinění ze zločinu (§ 487 tr. z.) a obvinění z určitých nepočestných neb nemravných činů (§ 488 tr. z.) a nezáleží při posuzování obsahu inkrimovaného článku na tom, jde-li o zprávu původní či reprodukci z listu jiného, vyplývá-li ze znění zprávy úmysl urážlivý a je-li tu neb schází-li možnost, by se zjistilo, spočívá-li zpráva na pravdě, poněvadž těmito otázkami mohl by se zabývatí soud jen v řízení subjektivním. V případě tomto jest dotčen také veřejný zájem v § 493 tr. ř. předpokládaný, neboť tvrzeními ve zmíněném článku obsaženými tupí se

samostatné oddíly čs. vojska a uvádí se mravní a vojenské hodnoty jejich v pochybnost. Oba nižší soudy vycházely proto při svých nálezech z nesprávného výkladu § 493 tr. ř. a porušily takto zákon v dotýčných jeho ustanoveních.

Čís. 279.

Zlomyslná výzva k násilnostem, řízená na rozvášněný dav, spadá pod ustanovení § 87 tr. z.

(Rozh. ze dne 16. října 1920, Kr I 415/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 7. května 1920, jimž byli uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 87 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Provádějíc důvody zmatečnosti čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř., má zmatečnickou stížnost za to, že není zde skutkové podstaty zločinu dle § 87 tr. z. a že by se mohlo jednati nanejvýše o výzvu k ublížení na těle (§ 431 tr. z.) nebo k zprotivení se osobám vrchnostenským při výkonu jich služby (§ 279 tr. z.), ježto slova »mažte ho, řežte ho, jen ho!« nemohou dle svého významu pokládána býti jednak »za čin ze zlomyslnosti předsevzatý«, jednak za čin, způsobitý přivoditi nebezpečí pro život, zdraví neb osobní bezpečnost lidí nebo ve větším rozsahu pro cizí majetek. Především sluší poukázati zmatečnické stížnosti na předpis § 288 čís. 3 tr. ř., který nedovoluje, by materiální nesprávnost rozsudku odvozována byla ze skutkového stavu, rozsudkem nezjištěného, ba zjištěním rozsudku přímo odporujícího. Tím stávají se bezpředmětnými vývody stížnosti, jež pokoušejí se o to, vylíčiti na základě svémocného ocenění výsledků hlavního přelíčení příběh podstatně jinak, než jak zjištěn byl soudem nalézacím v rozsudku. Zkoumá-li se rozsudek s tohoto hlediska, tu nelze přisvědčiti názoru zmatečnické stížnosti. Slova »mažte ho, řežte ho, jen ho!« obžalovanými pronesená, sama o sobě obsahují ovšem výzvu, ať již k pouhému ublížení na těle, ať již k násilnému odporu proti vrchnostenským osobám při výkonu jich služby. Než za okolností, za nichž v konkrétním případě dle zjištění soudu byla pronesena, nebyl by tím trestný dosah jejich vyčerpán. Rozsudek poukazuje na tehdejší krajně kritickou situaci, kde Rudolf M. a Pavel Č. obklopeni byli houfem rozrušených lidí, 150 ano i více hlav čítajícím. Netřeba obšírně dovozovati ze známé mentality rozkvašené masy, že slova, jež, byvše pronesena za normálních okolností k jednotlivci neb několika lidem, měla by toliko význam výzvy k prostému útoku na odporce, z obvyklých mezi nevybočujícím a proto ne zvláště nebezpečnému, mohou, byvše do masy vržena, rozpoutati vášně měrou takovou, že účinku nelze vůbec předem dohlédnouti, natož ovládati. Tím nastávají ovšem »zvlášť nebezpečné poměry«, jaké má na zřeteli dle nadpisu svého § 87

tr. z., a stupňuje se trestní zodpovědnost měrou v § 87 tr. z. vytčenou, jakmile jednal pachatel ze zlomyslnosti, totiž zúmyslně, čítaje právě s mimořádnou situací, která nebezpečí pro statky v § 85 tr. z. b) uvedené měrou vylíčenou zvyšuje. Rozsudek zjišťuje ohledně obžalovaných výslovně, že inkrimovaná slova pronesli k lidu ze zlomyslnosti, poukazuje na jich inteligenci, jež musila jim na vědomí přivéstí dosah jejich jednání. Nelze proto podřadění skutku pod § 87 tr. z. uznati právně mylným.

Čís. 280.

Shlazení odsouzení dle zákona ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. z. Shlazení odsouzení nepřekáží jen jedině dřívější nebo pozdější odsouzení pro přečin nebo přestupek povahy, naznačené v § 1, odstavec druhý, ovšem ale vadí mu opětovné odsouzení pro takovýto neb i jen jedině odsouzení pro trestný čin, nevykazující této povahy.

(Rozh. ze dne 16. října 1920, Kr I 762/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem:

Usnesením krajského soudu v Plzni ze dne 3. října 1919 porušen byl zákon v ustanovení § 1 odstavec druhý zákona ze dne 21. března 1918 čís. 108 ř. z.

Důvody:

Krajský soud v Plzni prohlásil usnesením ze dne 3. října 1919 troje odsouzení Josefa H. za odčiněná, a to z 23. září 1900 pro přestupek § 312 tr. z., z 18. dubna 1901 pro přestupek §§ 8, 411 tr. z. a z 15. dubna 1902 pro přestupek § 411 tr. z. Současné prohlášení trojího odsouzení Josefa H. příčí se ustanovení § 1 zák. ze dne 21. března 1918 čís. 108 ř. z. o odčinění odsouzení. Znění druhého odstavce § 1 cit. zák. samo o sobě připouštělo by ovšem pochybnost o tom, zda sluší mu rozuměti tak, že odčinění nepřekáží jen jedině dřívější neb pozdější odsouzení pro přečin neb přestupek povahy, tamtéž uvedené, či tak, že mu nepřekáží odsouzení pro takový přečin neb přestupek vůbec, tedy ani odsouzení opětné. Než uváží-li se, že zákon zásadně připouští odčinění odsouzení vlastně jen při odsouzení, jenž byl dříve soudně bezúhonným, a že ustanovení druhého odstavce § 1 tvoří odchylku od této zásady, kterou jako takovou sluší vykládati přísně, nelze současné odčinění v případech opětného dřívějšího neb pozdějšího odsouzení pro přečin nebo přestupek uznati přípustným. Sluší míti za to, že by zákonodárce právě proto, že jde o tak závažnou odchylku od zásady v prvním odstavci vyslovené, jinak byl použil ne jednotného, nýbrž množného čísla nebo jinakým stylisováním vůli zákonodárcově odstraňují materialie zákona, zvláště vývody ministra spravedlnosti ve sněmovně panské dne 1. března 1918 (str. 843 sten. prot.), jenž důsledně používá, mluvě o případu druhého odstavce § 1 zákona, obratu »die z weite Tat«, což zřejmě nasvědčuje tomu, že

dle úmyslu zákonodávce jen jedno předcházející neb následující odsouzení pro nepatrný přečin neb přestupek není prohlášení odsouzení odčiněným na závadu. Jen mimochodem budiž podotknuto, že totéž stanovisko zaujímá patrně i příslušná literatura (Dr. hr. Gleispach v Oester. Zeitschrift für Strafrecht 1918, str. 400 násl., zvláště pak Dr. Ferd. Kadetka v Allg. österr. Gerichtszeitung 1918, str. 131 násl.). Z toho ovšem vyplývá, že dle zákona ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. z., lze sice současně prohlásiti za odčiněna dvojí odsouzení, vyhovující předpisům § 1 cit. zákona, uplynula-li u obou lhůta stanovená §em 2 tohoto zákona a nahradil-li pachatel dle svých sil škodu činem způsobenou, nikoliv však více odsouzení, a že nelze vymazati vůbec žádné, pakli ve lhůtě té byla dotyčná osoba odsouzena vícekrát než jednou, byť i k nepatrnému trestu, anebo sice jen jednou, ale pro skutek spočívající na bezectném smýšlení.

Čís. 281.

Zločin vyhnání plodu nestává se beztrestným tím, že byl proveden porodní bábou, an život těhotné byl těhotenstvím ohrožen, leda že hrozilo bezprostřední nebezpečí.

(Rozh. ze dne 21. října 1920, Kr I. 338/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 31. března 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem spoluviny na vyhnání plodu ze života podle §§ 5 a 144 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti odsouzení pro spoluvinu na vyhnání plodu ze života zmateční důvody § 281 čís. 5, 9 a) správně 10 tr. ř. Vycházejíc z posudku znalců — lékařů, že život Marie K-ové byl by býval ohrožen, kdyby její těhotenství nebyvalo přerušeno a že i lékař, kdyby se ho byla K-ová dovolávala, byl by sprostředkoval její přijetí na ženskou kliniku za účelem přerušení těhotenství, dovozuje stížnost, že Marie K-ová měla být z důvodu § 2 lit. g) tr. z. — pro krajní stav nouze — obžaloby pro zločin dle § 144 tr. z. sprostěna. Bylo-li tomu ale tak, pak neměla být dle náhledu stížnosti, ani Kateřina C-ová uznána spoluvinnou zločinem vyhnání plodu ze života, a skutek její, že totiž provedla, neisouc k tomu povolána, vyhnání plodu ze života Marie K-ové, jež by jinak povoláný lékař musil provésti, zakládal by toliko přestupek dle § 343 tr. z. Nejasnost a neúplnost rozsudku shledává stížnost v tom, že neodůvodnil náležitě, proč neshledává při Marii K-ové krajní stav nouze, mající v zápětí její beztrestnost. Než zmateční stížnost nelze uznati odůvodněnou. Ježto trestní zákon zvláštních ustanovení pro případy, jakým jest přítomný, neobsahuje, mohla by být Marie K-ová uznána beztrestnou jen za podmínek § 2 lit. g) tr. z. z důvodů krajního stavu nouze. Ten by byl však dán jen tehdy, kdyby nebezpečí pro život bylo hrozilo Marii

K-ové bezprostředně, kdyby bylo dosáhlo již takového vysokého stupně, že nebylo možnosti zachrániti její život jinak, než co nejrychlejším přerušením těhotenství. V přítomném případě byl však stav věci dle rozsudku ten, že lékaři prohlásili K-ové svého času, u příležitosti prvního porodu, že nesmí více porodit. K-ová vůbec nedovolávala se osoby povolání, totiž lékaře, by zjistila bezpečně, je-li tu skutečně nutnost přerušení těhotenství vůbec, a okamžitého přerušeni zvláště, nýbrž obrátila se prostě na porodní babičku, Kateřinu C-ovou, kterouž si dala plod ze života vyhnati. Byl i soudní lékaři připustili, že obava K-ové před opětným porodem byla jejím zdravotním stavem odůvodněna a že by jí i lékař byl odkázal na ženskou kliniku za účelem přerušeni těhotenství, přece jen nevychází ani z posudku lékařů ani není v rozsudku zjištěno, že nebezpečí pro život K-ové bylo tak bezprostředně hrožícím, že by bývalo vyžadovalo bezprostředního zasažení. Mimo to nemůže zůstat neuváženo, že přerušeni těhotenství osobou nepovolanou, pouhou porodní babičkou, není ani způsobilým prostředkem k záchraně života matky, poněvadž zkušenost učí, a zákon sám to zákazem dle § 343 tr. z. potvrzuje, že jest vyháňení plodu ze života osobou takovou samo o sobě životu nebezpečné. Proto právem shledává rozsudek i v tomto K-ovou voleném prostředku další příčinu, odepřiti jí důvod beztrestnosti dle § 2 lit. g) tr. z. (Z téže úvahy prohlašuje rak. osnova tr. z. v § 295 bezirestným jen lékaře, jenž vyháňá plod ze života aneb usmrcuje jej v těle matčině, by i jinak neodvratně nebezpečí života nebo těžké újmy na zdraví těhotné odvrátil). Nelze proto odsouzení Marie K-ové pro zločin vyháňení plodu ze života uznati nezákonným. Tím však odpadá i předpoklad, na němž zmateční stížnost buduje své výtky proti odsouzení stěžovatelky pro spoluvinu na tomto zločinu. Budiž proto ohledně Kateřiny C-ové jen zvláště ještě na to poukázáno, že tato při svém jednání nedala se vésti ohledem na záchranu života Marie K-ové, nýbrž pouze ziskuchtivostí, odhodlavši se k nedovolené operaci za odměnu 200 K. Již tento subjektivní moment vylučoval by u ní použití § 2 lit. g) tr. z. i tehda, kdyby bývalo možno přiznati Marii K-ové beztrestnost z důvodu § 2 lit. g) tr. z.

Čís. 282.

Poměr § 2 zákona lichevního ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. k § 34 odstavec druhý a čtvrtý nař. ze dne 23. března 1920, čís. 169 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 21. října 1920, Kr I. 455/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 22. dubna 1920, jimž byl uznán vinným přestupkem zatajení zásob dle § 2. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Dovojuje, že obžalovaný nezatajil zásoby obilí úmyslně, poně-

vadž obilí u něho nalezené neodpovídá ani množství, které mu dle zákona jako samozásobitelé bylo ponecháno k výživě ščelenné rodiny, z čehož prý vyplývá, že nechtěl ukryté zásoby odniti veřejnému zásobování. Není-li zde takového úmyslu, nelze prý mluvit o utajení zásob dle § 2 zákona o lichvě. V daném případě mohlo by se prý nejvýše jednat o přestupek politický, dle nařízení ze dne 23. března 1920 čís. 169 sb. z. a n. Bylo by prý nedůsledno, trestati těžším trestem toho, kdo zatajuje zásoby, než toho, kdo brání státním zřízencům nebo plnomocníkům obilního ústavu vstoupiti do jeho podniků nebo skladů, nebo se zdráhá učiniti udání o zásobách (§ 34 cit. nař.). V prvním směru brojí stížnost nepřipustným způsobem proti zjištěnému úmyslu obžalovaného, zatajiti zásoby úřední komisi, po nich pátrající, kterýžto úmysl zjištil první soud, uváživ volně dle § 258 tr. ř. výsledky průvodního řízení. Zjišťuje rozsudek na základě doznání obžalovaného a svědeckých výpovědí dvou úředních účastníků prohlídky, že byla u obžalovaného provedena z nařízení okresní politické správy domovní prohlídka, poněvadž z předepsaného kontingentu obilí odvedl pouze polovici; že obžalovaný, byv vyzván úředním orgánem v přítomnosti obecního starosty P., by ukázal veškeré své zásoby, ukázal pouze obilí na sýpce a prohlásil, že více zásob nemá — že však komise našla na půdě nad stáji v úkrytu zvláště k tomu zřízeném ve vaně 200 kg mouky a ve škopku 105 kg mouky a 178 kg pšenice — celkem zásoby v hodnotě 500 K nepřevyšující. Soud vzal za prokázáno, že zásoby byly ukryty úmyslně, poněvadž by je jinak byl obžalovaný, který se ani nehájil tím, že snad o zásobách těch nevěděl, nebo na ně zapomněl, komisi na dotaz ukázal. Také místo, kde byly zásoby nalezeny, nasvědčuje tomu, že byly ukryty úmyslně. Poněvadž byl obžalovaný dle zákona povinen ukázati veškeré zásoby, které měl v držení, nemůže se omlouvatí tím, že nalezené množství odpovídá tomu, které mu příslušelo k výživě rodiny. Účelem domovní prohlídky bylo právě, by příslušný úřad nabyl vědomosti o všech zásobách obžalovaného a, by na jejím základě mohl nabýti dispoziční moci nad částí, kterou byl obžalovaný ještě povinen dodati. Úmyslným popřením zásob oproti pátrající komisi a jich úmyslným ukrytím dopustil se obžalovaný úmyslného jich zatajení, k němuž stačí již pouhé úmyslné zatajení zásob neb udání jich způsobem pravdě neodpovídajícím. Jednání obžalovaného naplňuje tedy objektivně i subjektivně skutkovou podstatu dle § 2 zák. o lichvě. Kontravence proti § 34 odst. 2 a 4 shora citovaného nařízení, přikázané k potrestání úřadům politickým, jsou provinění, zakládající se vesměs na nedbalosti, kdežto přestupek dle § 2 zák. o lichvě lze spáchatí jen dolosně. Jest proto přirozeno, že přestupky proti § 34 cit. nař. jsou prohlášeny za méně trestné než delikt úmyslného zatajení zásob. Poněvadž pak u obžalovaného zjištil rozsudek bezvadně, že zatajil zásoby obilí úmyslně, nikoliv z pouhé nedbalosti, kulposně, může u něho přicházeti v úvahu přestupek přikázaný soudům dle § 2 zák. o lichvě, nikoliv pouze přestupek politický dle § 34 nař. ze dne 23. března 1920 čís. 169 sb. z. a n.

Čís. 283.

Výraz »odcizený« v § 476 (resp. 477) tr. z. znamená tolik, jako »nabytý jakýmkoliv způsobem trestnímu zákonu se přičítám.«

(Rozh. ze dne 21. října 1920, Kr II. 186/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížnost obžalované do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Olomouci ze dne 22. května 1920, jímž byla uznána vinnou přestupkem podle § 477 tr. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné vytýká stížnost rozsudku nesprávné právní posouzení, poněvadž okolnosti, uvedené v rozsudku, neopodstatňují toho stupně podezřelosti nakoupených předmětů, jaký předpokládá § 477 tr. z. v souvislosti s §§ 473, 474, 476 tr. z. Pokud má stížnost za to, že pouhé podezření, že věci nakupovaných nebylo nabyto se strany prodávajícího cestou nepoctivou, nepostačuje pro odsouzení dle § 477 tr. z., jenž předpokládá přímé podezření odcizení, vychází právě ze zřejmé souvislosti § 477 tr. z. s paragrafy, stížností citovanými, na jevo, že výrazu »odcizený« (entwendet) v § 476 a tím nepřímou i v § 477 tr. z. nelze jinak vykládati, než ve smyslu »nabytý jakýmkoliv způsobem trestnímu zákonu se přičítám.« Nic jiného nepraví však též rozsudek v odpor vzatý, jenž »zboží nepoctivou cestou nabyté« výslovně klade na roveň zboží »podezřelému«. Podezřelost zboží nemůže odvozována býti snad z pouhé nepoctivosti ve smyslu občanském, nýbrž rozuměti jest jí jen v tom smyslu, jaký má právě zákon na mysli při trestních ustanoveních, zabývajících se nákupem podezřelým, totiž ve smyslu předmětů, jež vzbuzují podezření, že lich bylo nabyto způsobem, spadajícím pod trestní zákon, což ostatně rozsudek sám zřejmě vyslovuje.

Čís. 284.

Krádež ve společnosti (§ 174 II. a) tr. zák.) nevyžaduje ani předcházejícího ani výslovného dorozumění; stačí i nahodilá, ovšem vědomá spolupráce.

(Rozh. ze dne 23. října 1920, Kr I. 385/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 6. dubna 1920, jímž byla uznána vinnou zločinem krádeže dle §§ 171 a 174 II. a) tr. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost namítá po věcné stránce, že kvalifikace krádeže ve společnosti není dána, poněvadž prý není prokázáno předcházející dorozumění

mezi obžalovanou a ostatními pachateli, aniž zjištěno, že vědomě s nimi spolupůsobila ve společném úmyslu zlodějském. — Než spolupachatelství nevyžaduje ani předcházejícího ani výslovného dorozumění. Stačí i nahodilá, ovšem vědomá spolupráce, t. j. jedna osoba musí věděti o spolupůsobení druhé. Jen tenkrát, není-li zde takové vědomé spolupráce, posuzuje se činnost každé z jednajících osob samostatně. Při spolupachatelství ovšem zodpovídá každá spolupráčnická osoba za celý výsledek. V tomto případě zjistil rozsudek, že obžalovaná jednala ve společném úmyslu s ostatními pachateli, poukazuje na to, že byla přítomna, když jiné pachatelky různé zboží z regálů strhovaly a je si přisvojovaly a že také obžalovaná tímž způsobem jednala, přispívajíc tak k provedení krádeže, která právě společnou a vědomou, vzájemně se doplňující činností všech se zdařila. Za tohoto stavu věci nelze dělit činnost obžalované od činnosti ostatních pachatelek krádeže, každá z nich ručí i za jednání druhých a zodpovídá za celkový výsledek společné činnosti. Odpovídá tudíž odsouzení dle § 174 II. a) tr. z. zjištěnému stavu věci i zákonu.

Čís. 285.

Padělání peněz a cenných papírů. »Placením« ve smyslu § 4 odstavec třetí zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. jest rozuměti každý úkon, jímž přecházejí peníze z držení osoby jedné dle jejího úmyslu v držení osoby jiné. Spadá sem zejména též výplata výhry ve hře. »Udáváním« bankovky jest též dání bankovky do banku.

(Rozh. ze dne 23. října 1920, Kr II. 81/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížnost obžalované a státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 12. ledna 1920, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem dle § 4 odstavec třetí zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Zmatečnická stížnost státního zastupitelství spatřuje důvod zmatečnosti dle § 281 č. 10 tr. ř. v tom, že obžalovaní nebyli ve smyslu obžaloby uznáni vinnými zločinem dle § 4 odst. první zákona ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n., nýbrž pouze přečinem dle třetího odstavce téhož paragrafu. Označuje jako nesprávný názor nalézacího soudu, který, zjištív u obou obžalovaných, že jim 20korunovou bankovkou, opatřenou místo kolku desetihaléřovou poštovní známkou, bylo za hry v karty placeno jako bankovkou, stojí na stanovišku, že sluší výplatu výhry ve hře klásti na roveň placení ve smyslu třetího odstavce § 4 cit. zák. Zmatečnická stížnost soudí, že ustanovení tohoto zákonného předpisu dlužno vykládati tak, že dobrodím jeho nižší sazby (správně řečeno: stihání pouze pro přečín) jest účasten jen ten, komu porušeným penízem skutečně bylo placeno, získání peněz ve hře že však jest něco jiného, což prý vysvětluje již ze zvláštní právní povahy hry dle ustanovení § 1272 obč. zák. a z případné nežalovatelnosti pohledávky z výhry (§ 1271 obč. z.). Názoru zma-

teční stížnosti nelze přisvědčiti. Nelze důvodně za to míti, že by byl zákonodárce, užívaje v odstavci třetím § 4 cit. zák. výrazu »placení měl na zřeteli snad pouze placení ve smyslu § 1412 obč. zák., totiž penění něčeho, co plniti je někdo povinen, nýbrž mínil tím každý úkon, kterým přecházejí peníze z držení jedné osoby dle jejího úmyslu v držení osoby jiné. Nemůže proto býti pochybnosti o tom, že placením v tomto smyslu je na př. i odevzdání peněz při darování, placení závazku, jehož zde není, placení na základě smlouvy neplatné a jiné podobné případy, v nichž není řeči o placení ve smyslu § 1412 obč. zák. Ustanovení § 1272 (1271) obč. zák., dle něhož cena při sázce (hře) nemůže býti soudně vymáhána, nemá tu významu, neboť § 1271 uznává poctivé a jinak dovolené sázky (hry) za závazné tehdy, když vymíněná cena nebyla pouze slíbena, nýbrž skutečně zapravena nebo složena. Tomu bylo tak v přítomném případě ohledně obou obžalovaných, kteří dle zjištění rozsudkového nabyli oné bankovky postupně tím způsobem, že se jim jí dostalo za dovolené hry v karty, tedy při vyplácení výhry některým ze spoluhráčů. Nelze tudíž říci, že jednání obžalovaných bylo následkem nesprávného výkladu zákona podřaděno trestnímu ustanovení zákonnému, které by se na ně nehodilo.

Neodůvodněnou však jest zmateční stížnost obžalovaného, která, uplatňujíc důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 tr. ř., má za to, že v jednání obžalovaného nelze spatřovati ani skutkové podstaty přečinu, kterým byl vinným uznán, jelikož prý všichni spoluhráči věděli, že se v banku nachází bankovka, opatřená místo kolkou poštovní známkou a protože hráli dále až do konce přes to, že věděli, že se tomu kterému z nich v případě výhry dostane oné, jak uvádí zmateční stížnost, nekolokované bankovky. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný, dostav sám bankovku ve hře, dal jí mezi jinými penězi do banku, že jí platil, načež byv upozorněn, že má bankovku s poštovní známkou, nejevil nad tím podivení, nýbrž jen řekl, že jí musil dostat od spoluhráče ve hře, a ponechal jí v banku dále. I běže nalézací soud za prokázané, že obžalovaný bankovku tu vědomě udával za peníz pravý. Rozsudek sice nezjišťuje přesně, v kterou chvíli k onomu upozornění došlo, a neuvádí zejména, že by se tak bylo stalo bezprostředně poté, kdy obžalovaný bankovku dal do hry; okolnost ta jest však bez valného významu. Rozhodný význam má jen zjištění nalézacího soudu, že obžalovaný bankovku — nadto mezi jinými penězi — dal do banku, ač si dle přesvědčení soudu byl vědom toho, že platí bankovkou porušenou. Tím obžalovaný, který dle dalšího přesvědčení nalézacího soudu počítal s tím, že jí některý ze spoluhráčů dostane, předsevzal čin, odpovídající pojmu udávání padělaných, porušených nebo zlehčených peněz za pravé nebo plné hodnoty. To, co se stalo po onom upozornění, zejména věděli-li potom opravdu všichni spoluhráči, že se v banku nachází bankovka s poštovní známkou, a hráli-li skutečně přes to dále, stává se naprosto bezvýznamným, neboť došlo k tomu poté, kdy trestný čin byl již dokonán. Jen mimochodem budiž podotknuto, že se v tomto případě nejedná, jak míní zmateční stížnost, o bankovku nekolokovanou, nýbrž o bankovku padělanou, i mluví také rozsudek, byť ve shodě s obžalovacím spisem, nezcela správně o bankovce porušené. Dle § 12 zák. ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. zák. a nař. platí předpisy tohoto zákona i o kolicích, uvedených v zákoně ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n.

Poněvadž pak dle § 2 posléz uvedeného zákona měly po skončení okolování jen bankovky, kolokované kolkem československé republiky nucený oběh, nutno za to míti, že i práva bankovka rak.-uherské banky stala se po 10. březnu 1919 v republice čs. nepravou, padělanou, jakmile opatřena byla kolkem nepravým, za jaký přece poštovní známka musí býti považována.

Čís. 286.

Vydávání zločinců mezi republikou Československou a Rakouskou jest přípustno s obmezením, jež jsou obvyklá ve styku mezinárodním a k nimž náleží též zásada o specialitě vydávání zločinců.

(Rozh. ze dne 23. října 1920, Kr II 109/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 30. ledna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem § 320 písm. e) tr. z., rozsudek v tomto směru zrušil a zprostil obžalovaného z obžaloby pro přestupek § 320 lit. e) tr. z.

Důvody:

V úvahu přichází zmateční stížnost obžalovaného jen potud, pokud uznán byl vinným též přestupkem § 320 lit. e) tr. z. Zmateční stížnost jest v tomto směru odůvodněna. Obžalovaný byl vydán na požádání krajského soudu jihlavského na základě usnesení vídeňského vrchního zemského soudu ze dne 23. října 1919, schváleného výnosem státního úřadu pro spravedlnost ze dne 30. října 1919, dle § 59 tr. ř. za účelem stíhání pro zločin § 183 tr. z. a pro přestupky § 461 tr. z., § 20 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., v případech, v dožádání krajského soudu jihlavského výslovně uvedených. O přestupku dle § 320 lit. e) tr. z. není zmínky ani v dožádání krajského soudu ani v usnesení povolujícím vydání. Ovšem není dosud mezi Československou republikou a Rakouskem formelní úmluvy o vydávání zločinců, jak předpokládá jí § 41 tr. z. Než dle výnosu min. sprav. ze dne 29. března 1919, čís. 6336/19 (čís. 5 věstn. min. sprav.), došlo mezi obojími ministerstvy spravedlnosti na dobu, než bude učiněna mezi oběma státy o tom úmluva, k dohodě o vzájemnosti na tom podkladě, že vydávání zločinců vládou rakouskou povoluje se na dožádání československých soudů s obmezením, jež jsou obvyklá ve styku mezinárodním. K obmezením těm náleží ovšem též zásada o specialitě vydávání zločinců. Dle této však nesměl obžalovaný pro přestupek dle § 320 e) tr. z. spáchaný v tuzemsku před odchodem do cizozemská vůbec býti souzřen, natož odsouzen. Již z toho důvodu jest rozsudek odsuzující ve směru tom postižen zmatkem dle § 281 č. 9 b) tr. ř.

Čís. 287.

Zákon o lichvě (čís. nař. ze dne 12. října 1914 čís. 275 ř. z.). Lichvu páše po »živnostensku« (§ 4, odstavec první), kdo jedná s poznatelným

úmyslem, by častějším opakováním zjednal si zdroj příjmů a mohl takto zcela neb i jen částečně živ býti z lichvy. Sem náleží na př. propachtování pozemků za lichvářských podmínek na delší řadu let.

(Rozh. ze dne 23. října 1920, Kr II 137/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 23. března 1920, jímž byl uznán vinným přečinem lichvy podle § 4 odstavec první cís. nař. ze dne 12. října 1914 čís. 275 ř. z.

Důvody:

S hlediska § 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že přý nalézací soud neprávem vyslovil, že lichva byla spáchána po živnostensku. Zmateční stížnost není ospravedlněna. Co zákonodárce rozuměl pod pojmem »po živnostensku«, o tom vyslovují se motivy k cís. nařízení, uveřejněné ve »Wiener Zeitung« čís. 241 ze dne 13. října 1914. Poukazují výslovně na to, že tento trestnoprávní pojem není v nížádné souvislosti s předpisy živnostenskými a že by bylo zcela nesprávným požadovati, by čin předsevzat byl u provozování nějaké živnosti. Pojem »po živnostensku« nevyžaduje též opakování trestního činu. Stačíť spáchání trestního činu, v němž zřejmě na jevo vychází úmysl pachatelův, by si častějším opakováním zjednal zdroj příjmu, by tak mohl z lichvy žiti zcela neb i jen částečně. V témže smyslu ustálil se pojem ten v trestním právu vůbec (§ 343 tr. z., § 4 dřívějšího lichevního zák.). Pohlíží-li se však na věc s tohoto hlediska, pak nelze tvrditi, že by byl soud nalézací nesprávně užil zákona v konkrétním případě. Rozsudek poukazuje na vlastní doznání obžalovaného, že zvýšil nájem propachtovaných pozemků proto, poněvadž poukázán je na výtěžek pachtu svých nemovitostí, tvořící hlavní zdroj jeho příjmů. Ovšem že již povaha věci nese s sebou, že pozemky nepropachtovávají se pravidelně na dobu jednoho neb dvou let, nýbrž jednou smlouvou na delší řadu let, jež by umožňovala pachtýři činiti beze škody potřebné investice. Ale právě tato okolnost má v zápětí, že lichva při propachtování pozemků bude pravidelně provozována po živnostensku, poněvadž se právě nedá jinak dobře provozovati. Obmezovati ji na případ, ve stížnosti vytknutý, když totiž pachtovní pozemky dávají se do podpachtu za cenu značně zvýšenou, nemá opory ani ve znění zákona ani v povaze věci. Obava, že by při jiném pojmání věci musil býti trestán každý velkostatkář, který by pozemky své pronajímal, takže by se vůbec nikdo nenašel, kdo by jinému půdu dával do pachtu, jest bezpředmětná, poněvadž ne každé propachtování pozemků, nýbrž propachtování za zřejmě přemrštěné pachtovné, využívajíc nouze neb obdobných individuálních poměrů pachtýře, opodstatňuje skutkovou podstatu přečinu. — V tomto případě, kde soud zjistil, že pachtovní smlouvy uzavřeny byly za podmínek lichevních, všim právem shledal skutkovou podstatu přečinu dle § 4 cís. nař., kdyžž stěžovatel uzavřev pachtu na delší řadu let, zjednal si tím úmyslně příjem, každoročně se opakující a trvale plynoucí.

Čís. 288.

Předražování. Vliv postupného návratu předválečných poměrů v obchodování s předměty potřeby na trestnost válečné lichvy dle zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 23. října 1920, Kr II 163/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Jihlavě ze dne 21. dubna 1920, jímž byl obžalovaný dle § 259 odst. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro přečín dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n. a přestupek dle § 7 odstavec první téhož zákona, rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o právní posouzení věci, odůvodnil první soud osvobozující výrok ohledně obou trestních činů, jež byly předmětem obžaloby, tím, že ustanovení zákona o lichvě, který stihá lichvu válečnou, tedy využitkování mimořádných poměrů válečných, nelze více použití v těch případech, kde třeba v některém jen okrese ohledně některého předmětu potřeby nastal nadbytek, a to alespoň pokud jde o tento okres a dotýčný určitý předmět potřeby, poněvadž přý mimořádné poměry, jichž využití má býti zabráněno, již přestaly a ceny se zase řídí dle národohospodářského zákona o nabídce a poptávce. Tento právní náhled jest však zřejmě mylný a činí rozsudek zmatečným dle č. 9 a) § 281 tr. ř. Neboť zákon ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy nabyt účinnosti dne 7. listopadu 1919 (viz čl. II.) a platí v šechna jeho ustanovení v celé československé republice tak dlouho, dokud nebudou novým zákonným ustanovením zrušena. I kdyby tedy v celém našem státě již zase zcela zavládly mírové poměry, zejména platily zase mírné ceny a bylo dostatek zboží, neopravňovalo by to soud k dedukci, že již neplatí zákonná ustanovení o válečné lichvě. První zákonný předpis o t. zv. »válečné lichvě« totiž cís. nařízení ze dne 1. srpna 1914 čís. 194 ř. z., jímž dle zákonného textu (viz nadpis tohoto nařízení) pro dobu mimořádných poměrů, válečným stavem vyvolaných, vydána byla ustanovení o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby, ustanovoval v §§ 11 cit. nařízení výslovně, že vláda jest zmocněna, toto císařské nařízení zcela nebo částečně pro celý obvod království a zemí na říšské radě zastoupených nebo toliko pro jednotlivé správní obvody nařízením zrušiti. Ustanovení to, jakož i úvodní titulní slova »pro dobu mimořádných poměrů válečným stavem vyvolaných« byla však při pozdějších cís. nařízeních o zásobování obyvatelstva předměty potřeby vynechána a nebyla také pojata do nyní platícího zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. »o trestání válečné lichvy.« Ježto pak v § 11 a v celé řadě jiných paragrafů tohoto zákona není v kontextu slov »využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou«, tvořících arcí sou-

část skutkové povahy některých trestných činů válečné lichvy jako na př. dle § 7, nelze říci, že o skutkové povaze přečinu dle § 11 čís. 4 cit. zák. zde již proto nemůže být řeči, že tu nejde o využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných, které dle náhledu soudního dvoru ohledně okresu V-ského a cigaret již pominuly. Jedině skutková povaha trestných činů dle § 7 cit. zákona (a dále dle § 8 a 10 cit. zák.) mohla by se vyloučiti, pakliže soud by dospěl k přesvědčení, že trestný čin nebyl spáchán využitkováním uvedených mimořádných poměrů. Náhled soudního dvoru, že ohledně cigaret tyto mimořádné poměry již pominuly, alespoň ohledně okresu V-ského, kde prý jest jich nadbytek, jest však zajisté také nesprávný. Vysvítá to nejlépe z toho, že obžalovaný, jak naříkaný rozsudek sám zjišťuje, sportky prodával po 24 hal. za kus, tedy za cenu v míru neslýchanou, pročez již ze zjištění rozsudkových jest zjevno, že obžalovaný hleděl těžiti z válečné tísně, totiž z nouze o kuřivo a vysokých cen kuřiva a že jednal tudíž očividně využívaje mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Soudní dvůr na dobro přehlíží, že tendencí zákona o stihání válečné lichvy jest zamezení využitkování konjunktury. Mohou totiž i v nynější době docela dobře nastati případy, kde je tu a tam nadbytek některých předmětů potřeby. Jest to však vždy jen úkaz přechodný a lokální. V daném případě, kde se mluví o nadbytku cigaret, jest tomu rovněž tak a lze si nadbytek ten vysvětliti náhlým zvýšením cen výrobků tabákových, zejména lepších druhů, při kvalitě daleko horší nežli v míru, následkem čehož i náruživí kuřáci tohoto času odmítají koupiti nepoměrně drahého kuřiva. O nějakém skutečném nadbytku kuřiva, který by, jak soudní dvůr se domnívá, činil možným volný obchod a tvoření se cen dle zákona o poptávce a nabídce, nemůže tudíž být řeči a přehlédl také soudní dvůr, že zde jde o předmět státního monopolu.

Čís. 289.

Pojem »nápadného nepoměru« ve smyslu § 2 čís. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. z. o lichvě jest relativní a dlužno tento znak spatřovati všude tam, kde rozdíl mezi hodnotou plnění a vzájemného plnění jest ve značném nepoměru k obyčejné, konkrétními poměry ospravedlněné hodnotě.

(Rozh. ze dne 25. října 1920, Kr I 318/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 23. března 1920, jímž byla uznána vinnou přečinem dle § 2 čís. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914 čís. 275 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. uplatňuje obžalovaná, že za dnešních poměrů nelze tyrditi, že by úrok 6 K, jež poskytnouti si dala na jeden týden za zapůjčených 50 K, byl v nápadném nepoměru k poskytnutému úvěru. Dlužno prý uvážiti, že dlužník nemohl

jí dáti žádné jistoty a že risiko její se zápůjčkou spojené bylo krajně vysoké. Dlužník prý také obžalované zápůjčky nesplatil. Dovolávané zmatečnosti však tu není, naopak posoudil nalézací soud věc po stránce právní správně, shledal-li, že mezi tím, co obžalovaná dlužníku poskytla a tím, co od něho přijala, je nápadný nepoměr ve smyslu § 2 čís. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. z. Pojem nápadného nepoměru je relativní a dlužno takovýto nepoměr spatřovati všude tam, kde rozdíl mezi hodnotou plnění a vzájemného plnění je ve značném nepoměru k obyčejné, konkrétními poměry ospravedlněné hodnotě. V případě, o něž jde, odpovídá oněch 6 K, jež si obžalovaná dala zaplatiti při poskytnutí jednotýdenní zápůjčky 50 K a pak při prodloužení jejím na druhý týden, 624 proc. zúčtování kapitálovému. To je hospodářská výhoda, kterou označiti dlužno za přílišnou i když se přihlíží ku zcela mimořádným poměrům doby i k eventuelnímu nebezpečí ztráty zapůjčené a nezajištěné jistiny, poněvadž by obžalovaná při normálním, se zásadami slušnosti a mravnosti, jakož i se zákonitými předpisy slučitelném využitkování uvedené jistiny nemohla ani pomýšlet na tak enormní úroky. Vzhledem k tomu jest majetková hodnota toho, co dlužník obžalované poskytl a toho, co od ní obdržel, v takovém nepoměru, jež se zdravými hospodářskými zásadami nelze absolutně srovnati a který právem označiti dlužno za »nápadný« ve smyslu citovaného zákonného ustanovení. Poněvadž pak nalézací soud zjišťuje a odůvodňuje a zmateční stížnost ani v odpor neběře, že obžalovaná vykořistila tíseň dlužníka, válečného to invalidy, k těžším pracem nezpůsobilého, jenž hleděl si půjčkou u obžalované opatřiti nepatrný provozovací kapitál k nákupu a prodeji hadrů a odpadků, by si z docíleného výdělku zjednal potřebné živobytí pro sebe a svou nevěstu, je odsouzení obžalované právně bezvadným. Na věci nemůže ničeho měniti okolnost, že dlužník zapůjčené mu jistiny dle tvrzení stížnosti dosud nesplatil, poněvadž trestné jednání bylo dokonáno v okamžiku, kdy si obžalovaná poskytnouti dala ony přespřílišné majetkové výhody.

Čís. 290.

Ke skutkové podstatě zločinu podílnictví na krádeži (§ 185 tr. z.) stačí po stránce subjektivní, by pachatel věděl, že věc, kterou ukrývá nebo na sebe převádí, pochází z krádeže; dalšího úmyslu, najmě ziskuchtivého, se nevyhledává.

Důvodu beztrestnosti dle § 2 lit. g) tr. z. nemůže se dovolávati ten, kdo se dostal vlastní vinou do tvrzeného stavu nouze.

(Rozh. ze dne 25. října 1920, Kr I 450/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 21. dubna 1920, pokud jím byla obžalovaná zproštěna dle § 259 čís. 3 tr. ř. z. obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu přvé stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Obžaloba vinila obžalovanou, že se dopustila zločinu podílnictví na krádeži tím, že ukrývala kradené kuřivo a že jí z celkové hodnoty věci bylo známo, že krádež byla spáchána způsobem zločinným. Rozsudek zjistil, že obžalovaná koupila od Otomara S-a pět krabic cigaret po 52 Kč za 100 kusů, že tyto cigarety pocházely z krádeže, spáchané Otomarem S-em a Janem L-em, nenabyl však přesvědčení o tom, že by obžalovaná byla bývala tato okolnost známa v době, kdy cigaret nabyla. Zjistil však dále, že obžalovaná popřela, že má cigarety v držení a nevydala jich ani potom, když jí četnický strážmistr sdělil, že cigarety, které od Otomara S-a koupila, jsou kradené, až jí bylo pohroženo domovní prohlídkou. Soud neshledal ani v tomto jednání obžalované ukrývání, trestné dle § 185 tr. z., vysloviv, že obžalovaná nejednala ze zlého úmyslu, nýbrž z obavy, by na sebe neuválila důchodkové trestní vyšetřování, poněvadž koupené cigarety pocházejí z ciziny. Státní zastupitelství vytýká právem tomuto výroku zmatečnost dle čis. 9 a) § 281 tr. ř. Právní omyl nalézacího soudu záleží v tom, že přehlédl, že ke skutkové podstatě zločinu podílnictví na krádeži po stránce subjektivní stačí, by pachatel věděl, že věc, kterou ukrývá nebo na sebe převádí, pochází z krádeže. Dalšího úmyslu, najmě ziskuchtivého, se nevyhledává. Poněvadž pak rozsudek sám nepřímou vyslovuje, že obžalovaná byla si po sdělení četnického strážmistra vědoma, že drží, ukrývá věc kradenou, nelze vylučovati subjektivní stránku skutkové podstaty poukazem na pohnutku jejího jednání. Chtěl-li však soud nalézací svým výrokiem, že chybí na straně obžalované zlý úmysl, říci, že obžalovaná jednala z neodolatelného donucení, že jest zde důvod vylučující trestnost dle § 2 g) tr. z., byl také tím porušen zákon, poněvadž obžalovaná se dostala do tvrzeného stavu nouze svou vlastní vinou, tím, že koupila kuřivo u osoby, k prodeji neoprávněné, způsobem přičícím se trestnímu zákonu důchodkovému, a nemohla by se tudíž důvodně odvolávat na beztrestnost dle § 2 lit. g) tr. z.

Čís. 291.

Nesprávnost předsedova resumé není důvodem zmatečnosti dle § 344 čis. 8 tr. ř.

(Rozh. ze dne 26. října 1920, Kr I 501/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl dle § 4 čis. 1 a § 1 čis. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877 čis. 3 ř. z. na rok 1878 již v zasedání neveřejném zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Jičíně ze dne 15. června 1920, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje číselně zmateční důvod § 344 čis. 8 tr. ř., poněvadž prý předseda dal porotcům nesprávné poučení, klada ve svém resumé obzvláštní důraz na to, že obžalovaný schopen

byl, přičítanou mu krádež spáchat, protože byl již pro zločin krádeže trestán. Než, nehledíc k tomu, že stěžovatelem tvrzený výrok předsedův není protokolem o porotním přeličení zjištěn a nemá tudíž soud zrušovací vůbec podkladu pro rozhodnutí o tvrzené zmatečnosti, ohrožuje § 344 čis. 8 tr. ř. zmatečností toliko nesprávné právní poučení porotců předsedou, při čemž citované v zákoně §§ 325 a 327 tr. ř. určují, jaké právní poučení má zákon na zřeteli. Tak zv. resumé, totiž souhrn podstatných výsledků přeličení ve vývodech předsedových a krátké uvedení důkazů ve prospěch obžalovaného a proti němu svědčících, jež taktéž § 325 tr. ř. předpisuje, není předmětem uvedeného zmatečného důvodu. Jen do oboru tohoto uvedení důkazů možno však zařaditi poukaz předsedův na předchozí potrestání obžalovaného pro krádež, jež projevuje způsoblost ku spáchání přítomné krádeže. Že by byl dal předseda porotcům nesprávné právní poučení, stěžovatel sám netvrdí; jen tímto tvrzením byl by však ve skutečnosti opodstatněn číselně uvedený důvod zmatečnosti.

Čís. 292.

Nálezem ve smyslu § 244, pokud se týče § 314 odstavec třetí tr. ř. jest pouze nález vrchního zemského soudu o námitkách proti obžalovacímu spisu, nikoli též usnesení radní komory, pokud se týče vrchního zemského soudu (§ 114 tr. ř.) o vyloučení některé ze souvisejících trestních věcí ze společného řízení.

Přítomnost menšího počtu než 30 porotců (§ 306 tr. ř.) není důvodem zmatečnosti, nestalo-li se přes to, šetříc práva odmítacího, obsazení laické porotců nemožným.

(Rozh. ze dne 26. října 1920, Kr I 737/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl dle § 4 čis. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877 čis. 3 ř. z. na rok 1878 již v zasedání neveřejném zmateční stížnost Jindřicha K. a Antonína P. do rozsudku krajského jakožto porotního soudu v Plzni ze dne 26. července 1920, jímž uznání byli vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a, c, 179 tr. z.

D ů v o d y:

Dle § 314 tr. ř. (ve stížnosti rovněž uváděný § 244 tr. ř. nepřichází tu v počet, poněvadž jde o případ porotní) má arcí předseda po přísaze porotců a vyvolání svědků a znaleců pod sankcí zmatečnosti dáti přečísti spis obžalovací a také případný nález, dle něhož odpadá některý bod obžaloby. Odpadnouti může některý bod obžaloby pouze nálezem vrchního soudu zemského ve smyslu § 213 odst. 1 a 2 tr. ř. o podaných námitkách proti spisu obžalovacímu. Pouze tento nález může býti tedy míněn svrchu zmíněným předpisem § 314 tr. ř. V případě přítomném námitky proti spisu obžalovacímu nikým z obžalovaných podány nebyly a nedošlo proto ani k nálezu, o jakém shora byla řeč, nemohl tedy ani nález takový býti při hlavním přeličení porotním přečten a nedostává se proto podmínek pro

uplatňování důvodu zmatečnosti rozsudku dle čís. 4 § 344 tr. ř. Stížnost zmateční arci má za to, že tento důvod zmatečnosti rozsudku vznikl tím, že nebylo při hlavním přelíčení porotním přečteno usnesení radní komory krajského soudu v Plzni ze dne 9. července 1920, jímž z důvodu § 57 tr. ř. a vzhledem na § 91 tr. ř. vyloučena byla ze společného trestního řízení trestní věc Františky P. pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a, b tr. z. za tím účelem, by byla svého času samostatně projednána před senátem krajského soudu v Plzni. Než z toho, co již shora bylo pověděno, plyne, že předpis § 314 tr. ř. nevztahuje se na usnesení radní komory pokud se týče rozhodnutí vrchního soudu zemského ve smyslu § 114 tr. ř. (k jakémuž v případě přítomném rovněž nedošlo) o vyloučení jednotlivých trestných činů nebo jednotlivých obviněných z řízení společného, a to již proto, že pouhým takovým vyloučením žádný z bodů obžaloby neodpadá. Zmíněné usnesení radní komory se nadto obžalovaných K. a P. vůbec netýkalo, takže, třeba by § 314 citován byl v § 344 čís. 4 tr. ř., nemohli by tito obžalovaní uplatňovati zmatečnost rozsudku dle tohoto zákonného ustanovení podle předposledního odstavce § 344 tr. ř. ani, kdyby tu nebylo shora dovozeného právního omylu na straně stížnosti.

Dle předpisu §§ 306 a 307 tr. ř., jež dle § 344 čís. 4 tr. ř. jsou chráněny sankcí zmatečnosti rozsudku, vyžaduje se arci přítomnost třiceti porotců vůbec, pokud se týče dvacetičtyř porotců nevyločených, by mohlo býti přikročeno k dotazům, v § 306 nařízeným, pokud se týče k obsazení lavice porotců. Než, žádá-li zákon většího počtu přítomných porotců, nežli nevyhnutelně třeba k obsazení lavice porotců, je důvodem toho jen možnost, že by následkem vyloučení jednotlivých porotců z příčin, v § 306 pod čís. 1—4 uvedených, nebylo lze dosíci počtu, vyžadovaného k obsazení lavice porotců. Odpadne-li v konkrétním případě tento důvod, poněvadž z porotců, přítomných v počtu menším než 30, není po zákonu vyloučeno tolik, by obsaditelnost lavice ve smyslu § 307 stala se nemožnou, pozbývá příkaz § 306 své absolutní závaznosti. To patrně z předpisu § 307 tr. ř., dle něhož se k obsazení lavice porotců vyžaduje přítomnost 24 nevyločených porotců. Než i z tohoto předpisu připouští zákon výjimku pro případ, že ti, jimž přísluší právo porotce odmítati (dle § 308 tr. ř. obžalobce a obžalovaný) výslovně prohlásí, že jsou srozuměni, by lavice porotců obsazena byla i za přítomnosti menšího (než 24) počtu porotců. V případě souhlasu takového arci již nemůže býti řeči o zmatečnosti rozsudku podle § 344 čís. 4 (ad §§ 306, 307) tr. ř., proto, že při zahájení hlavního porotního přelíčení, pokud se týče při obsazování lavice porotců nebyl přítomen zákonem předepsaný počet porotců. Tu pak je v protokole o hlavním porotním přelíčení konstatováno, že, poněvadž se dostavilo a přítomno bylo 23 hlavních porotců, tázal se předseda přelíčení veřejného obžalobce a obžalovaných, zda není námitek, by z tohoto počtu vylosováno bylo 12 porotců, a že námítky podány nebyly. Nelze tudíž rozumně pochybovati o tom, že tak splněna byla podmínka, na niž pomýšleno v § 307 odst. 2 tr. ř., což ostatně stížnost ani nepopírá. Není proto stížnost zmateční ani v tomto směru opodstatněna.

Čís. 293.

Za »Istivé předstírání« (§ 197 tr. zák.) dlužno pokládati každé nepravdivé tvrzení, jehož nepravdivost nelze bez důkladnějšího rozmyslu nebo pátrání ihned seznati a které jest způsobilé, vyvolati nesprávnou představu a vzbuditi víru v pravdivost tvrzení u osoby oklamané.

(Rozh. ze dne 30. října 1920, Kr I 320/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 5. dubna 1919, jímž byl uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 201 d) tr. z.

Důvody:

Prováděje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., shledává zmateční stížnost nesprávné použití zákona v tom, že soud uznal obžalovaného vinným zločinem podvodu, ačkoliv soukromé účastníci ničeho Istivé nepředstíral, zejména se nevydával za obchodníka. Tvrdí, že se jednalo o obchod na úvěr, tedy o poměr civilněprávní, při němž bylo povinností soukromé účastnice informovati se o jeho poměrech osobních i majetkových a nespolehati se na jeho tvrzení. Byť i tato tvrzení byla částečně nepravdivá, nelze v nich shledávati Istivého předstírání, poněvadž nebyla s to oklamati a uvést v omyl. Neprávem prý vyslovil soud, že se obžalovaný vydával za obchodníka. Řekl sám pouze, že vedle řemesla kamenického prodává občas dřeváky. Po stránce subjektivní chybí úmysl poškoditi soukromou účastnici. Tyto vývody uchylují se částečně od rozsudečného zjištění. Naříkaný rozsudek uznává obžalovaného vinným zločinem podvodu, jehož se dopustil tím, že skrýval se za nepravou tvářnost obchodníka, který platiti chce a může, v úmyslu, by si osvojił neoprávněný zisk, uvedl v omyl Annu T-ovou, jímž měla na svém majetku utrpěti škodu a také skutečně utrpěla penízem 546 K. Zjišťuje pak po stránce skutkové, že obžalovaný, poznav po několika obchodech, jež provedl s poškozenou a jímž nelze se stanoviska trestního práva ničeho vytýkati, že jest žena prostá a nezkušená, přišel na myšlenku, že na ní vyláká dřeváky, které jí krátce před tím prodal a které mu zaplatila. Za tím účelem jí předstíral, že má na dřeváky kupce, že s nimi udělá dobrý obchod, ujišťuje jí, že jí buď dřeváky zaplatí, nebo dodá jiné a přidá k tomu ještě buď 100 K nebo polovici výdělků, že se o peníze báti nemusí, že má peněz i zboží dost, že jí zaplatí do 14 dnů a že jí tímto nepravdivým a Istivým tvrzením přiměl k tomu, že mu dřeváky vydala. Že předstírání obžalovaného bylo nepravdivé, zjistil soud z vlastního jeho doznání, že sliby a ujištění T. nemyslíl vážně, že mu šlo jen o to, by vylákal dřeváky. Skutečně také nevrátil poškozené ani dřeváků ani nezaplatil slíbených peněz, takže trpí škodu 546 K, nehledíc k hotovým zápůjčkám, jež poskytla obžalovanému. Za Istivé předstírání dlužno pokládati každé nepravdivé tvrzení, jehož nepravdivost nelze bez důkladnějšího rozmyslu nebo pátrání ihned seznati a které jest způsobilé, vyvolati nesprávnou

představu a vzbuditi víru v pravdivost tvrzení u osoby oklamané. Při tom není třeba, by k dosažení oklamání bylo použito zvláštní námahy nebo dovednosti. Stačí, může-li se takovým nepravdivým tvrzením vyvolati mylné mínění o pravém stavu věci. Tvrdil-li tedy obžalovaný vědomě nepravdivé, že má dost zboží i peněz, že zaplatí do 14 dnů a přidá poškozené ještě podíl na zisku, pak listivě předstíral, že obchoduje s dřeváky, ukrýval se pod nepravou tvářnost obchodníka, který platiti chce a může, poněvadž ve skutečnosti obchodníkem nikdy nebyl a není, nýbrž pouhým nemajetným zedníkem, nepoživajícím valné pověsti, byv čtyřikráte trestán a to i pro podvod. Že toto listivé jednání obžalovaného bylo způsobilé uvéstí v omyl, vysvítá z toho, že poškozená ve své prostotě a nezkušenosti přes výstrahy svědkyně C-ové obžalovanému uvěřila a dřeváky mu vydala. Že se obžalovanému jednalo jen o to, by dřeváky vylákal a majitelku jejich připravil o peněžní hodnotu zboží, že tedy obžalovaný jednal v úmyslu podvodném, vzal soud za prokázáno na základě výsledků přívodního řízení a vlastního doznání obžalovaného. Toto zjištění subjektivní stránky zločinu, k němuž soud dospěl na základě přesvědčení, čerpaného z volného uvážení výsledku řízení dle § 258 tr. ř., nelze bráti v odpor materiálněprávním důvodem zmatečnosti, jak činí zmateční stížnost. Z vylíčeného stavu věci vyplývá, že zde jsou náležitosti zločinného podvodu dle § 197, 201 d) tr. z. po stránce objektivní i subjektivní, takže odsuzující výrok odpovídá zjištěnému stavu věci i zákonu.

Čís. 294

Amnestie předchozího odsouzení pro přestupek předražování dle zákona ze dne 28. května 1919, čís. 299 sb. z. a n. není překážkou, by čin ten kvalifikoval další čin trestný jako přečin dle § 20 čís. 2 a) cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1920, Kr I. 287/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 3. března 1920, jímž stěžovatel uznán byl vinným přečiny podle § 23 čís. 4 a § 20 čís. 2 lit. a) cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obrací se též proti kvalifikaci předražování za přečin, tvrdíc, že, ježto zákonem o lidových soudech cenových byly veškeré přestupky předražování amnestovány, není též přípustno, opíratí kvalifikaci předražování jako přečin o předchozí potrestání pro nepatrný přestupek předražování, spáchaný v době před 28. říjnem 1918. Tim uplatňuje zmateční stížnost věcně důvod § 281 čís. 10 tr. ř. Než neprávem. Neboť zákon ze dne 28. května 1919, čís. 299 sb. z. a n., nestanoví v § 13 o dčínění odsouzení, nýbrž jen bez trestnosti za podmínek tamtéž

vedených, i tu ovšem jen tehda, nebyl-li trest již vykonán. Nemůže se proto stěžovatel této amnestie proti kvalifikaci předražování na přečin z důvodu § 20, 2 a) cis. nař. s úspěchem dovolávat.

Čís. 295.

Zákaz, čepovati líhoviny, trvá po celý den volby, třeba by již skrutinium bylo skončeno (§ 32 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1920, Kr I 510/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 10. června 1920, jímž stěžovatel uznán byl vinným přečinem dle §§ 32, 58 odst. I., čís. 7 zák. ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného brojí proti rozsudku z důvodů § 281, čís. 5 a 9 a) i b) tr. ř. Ve směru prvním vytýká rozsudku nejasnost a neúplnost. Vady ty shledává v tom, že soud vzhledem ku přípisu městského úřadu, že volby skončeny byly již v 1 hodinu po poledni, kdežto obžalovaný čepoval pivo teprv v hodinách večerních a že po celý den voleb zachován byl v městě klid a pořádek, měl přikloniti se k mínění mírnějšímu a obžalovaného z důvodu omylu, jím tvrzeného, obžaloby sprostiti. Že těmito vývody nedovozuje se žádná z formálních vad, rozsudku vytýkaných, jest na snadě, neboť zmateční stížnost netvrdí, že by rozsudek ohledně některé rozhodující skutečnosti připouštěl pochyby, pokládá-li ji soud za prokázanou, čili nic, ani že by snad závažné výsledky hlavního přelíčení byly v rozsudku mlčením pomínuty. Soud shora uvedenými skutečnostmi se zabývá, odpírá jim však právní význam pro posouzení věci. Právem-li či neprávem, možno vytýkati jen s hlediska zmatku materiálního. To činí ovšem též zmateční stížnost, dovolávajíc se omylu obžalovaného, přivoděného nejasným prý zněním zákona, že když volby byly již skončeny a v městě byl klid a pořádek, není závady, by v pozdní době večerní piva nečepoval a neprodával. Než takového omylu obžalovaného soud nezjišťuje, ba vylučuje jej přímo poukazem na zcela jasné znění zákona. Proto nelze vůbec míti zření k tvrzení zmateční stížnosti, že vzhledem k běžné praxi, která rozumí výrazem »den« jen denní hodiny od 6 hodin ráno do 6 hodin po poledni, jest předpis zákona pro laik a pochybným. Po stránce právní stačí pak poukázati na to, že, i kdyby tu podobný omyl obžalovaného skutečně býval, šlo by tu jen o omyl právní, neznanost zákona, jež pachatele vzhledem k všeobecné zásadě, v §§ 3, 233 tr. z. vyslovené, vůbec omluviti nemůže. Zda takový omyl vzhledem k zcela jasnému obsahu oběžníku, všem hostinským obecním úřadem zasláného, byl vůbec možným, nebudiž tu řešeno. Tvrzení obžalovaného, že nejednal z nijakého úmyslu zládného, rovněž nepadá na váhu, neboť jde o zákonný zákaz, ohrožený trestem, jemuž propadá dle zásady § 238 tr. z. ten, kdo zákaz překročil, i tehda, když tu zvláštního zlého úmyslu ne-

bylo a z činu žádná škoda nepovstala. Zda úmyslu zákonodárce, chrániti čistotu, nerušený a klidný průběh voleb a svobodné jich provedení, nebylo již dostatečně vyhověno tím, že šetřeno bylo zákazu výčepu lihovin přes ukončení skrutinia netřeba zkoumati, kdyžť zákonodárce sám uznal vhodným, vysloviti dotýčný zákaz pro celý den volby a celý den předcházející.

Čís. 296.

Předražování. Kosmetické přípravky, jež slouží zároveň za prostředky léčebné, jsou předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1920, Kr I 401/20).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Mladé Boleslavi ze dne 19. května 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle § 25, odst. 4 a přestupkem dle § 20 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Provádějíc důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že »Pixavon« a »Bay-Rum«, ohledně nichž obžalovaný rovněž byl uznán vinným oběma shora označenými činy trestnými, nejsou předměty potřeby (zmateční stížnost nesprávně mluví o předmětech potřeby nezbytné), nýbrž přípravkami kosmetickými, kterých užívá jen nepatrné procento lidí a to prý spíše z důvodů kosmetických, jelikož jich není zapotřebí k udržení zdravých vlasů. Tu ocitá se stížnost především v podstatném rozporu s příslušným skutkovým zjištěním nalézacího soudu, který v obou předmětech spatřuje ochranné prostředky proti tvoření se lupů, tedy prostředky proti chorobě vlasové pudy a takto i jistý druh léčiva. Že však prostředky léčebné jsou předměty potřeby, toho zajisté doličovatí netřeba; poněvadž pak potřeba, prostředků těch požívati, přirozeně omezena jest pouze na ty, u nichž nastala nutnost, tu kterou chorobu léčiti nebo snaha, jejímu vzniku předejiti, pozbývá pudy také námitka zmateční stížnosti, dle níž prostředků, o něž jde v tomto případě, používá jen zlomek obyvatelstva. Není na místě, omezovati pojem a obor předmětů potřeby na předměty, způsobilé sloužití potřebě všech a hodící se pro kohokoliv, stačíť, že používání jich jest potřebou jisté značnější části obyvatelstva; pro posouzení rozsahu tohoto zlomku pak nemůže býti směrodatným počet těch, kdož používají právě výrobků té které jednotlivé firmy neb určitého obchodního označení, nýbrž těch, kdož prostředků téhož druhu určených k léčení neb zamezení té které choroby, tedy v daném případě prostředků proti chorobám vlasové pudy vůbec užívají, osob takových pak je počet zajisté nemalý.

Čís. 297.

Padělání peněz a cenných papírů. Opatřování padělaných kolků jest spoluvinou ve smyslu § 107 tr. z.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1920, Kr I. 736/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemsk. trestního soudu v Praze ze dne 17. dubna 1920, jímž byl uznán vinným zločinem ve smyslu § 107 tr. z. případně zločinem ve smyslu § 1 odst. 1 a § 12 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že podřadění činnosti obžalovaného pod ustanovení § 107 tr. z. je právně mylné. Máť prý § 107 tr. z. na mysli pouze padělání celých úvěrních papírů, po případě bankovek, nikoliv však kolků, které ježto slouží vlastně jen k pouhému označení bankovek, kolujících po převratu v nynějším čl. státu, ani na mysli míti nemohl. Jest proto otázka, je-li podřadění činnosti obžalovaného, spadající do měsíce dubna 1919, tedy do doby před vydáním zákona ze dne 29. května 1919, čís. 269 sb. z. a n., pod ustanovení § 107 tr. z. správným, čili nic. Na otázku tuto sluší odpověděti kladně. Spoluvinníkem dle § 107 tr. z. jest, kdo vědomě za účelem nápomoci k padělání dodá, co může posloužit ku zhotovení nepravých úvěrních papírů, majících platnost mince, nebo, kdo jakýmkoliv způsobem spolučinkuje k padělání. Zákon netresce spoluvinníka, jak stížnost, poukazujíc na úvodní část § 107 tr. z., za to má, pouze v těch případech, když na veřejných úvěrních papírech obvyklé znaky rytím napodobuje, papír, kolkovadla, matrice, písma a lisy... zhotovuje. To jsou, hledíc k ostatnímu obsahu tohoto § jen příkladmo uvedené způsoby spáchání deliktu. Dle toho dlužno shledávati v opatřování padělaných kolků opatření prostředku, sloužícího k padělání úvěrních papírů, majících platnost mincí a tudíž spoluvinu na padělání těchto papírů ve smyslu § 107 tr. z.

Čís. 298.

Zpronevěra není vyloučena tím, že věc byla svěřena za účelem obchodu nedovoleného, ani tím, že nebyla dosud vedena bezvýsledná exekuce do jmění pachatelova.

Tím, že pachatel zpronevěřiv svěřenou mu věc, padělal stvrzenku o domnělém vrácení věci, nepřestává skutek býti zpronevěrou a nestane se podvodem.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1920, Kr I. 36/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemsk. trestního soudu v Praze

ze dne 17. září 1919, jímž byl uznán vinným zločinem zpronevěry dle § 183 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost pokládá, provádějíc důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., zpronevěru za vyloučenou, poněvadž částka zpronevěřená byla svěřena obžalovanému za účelem obchodu nedovoleného, takže šlo o peníze, jichž vrácení nemohl poškozený dle § 1174 obč. zák. zpět požadovati žalobou civilní. Zákon trestní chrání dle výslovného předpisu § 4 tr. zák. i zločince, tím méně možno ochranu jeho odíratí osobě, již právo civilní vyjimečně snad odírá civilní žalobu. Jelikož § 183 tr. z. tresce bezvyjimečně toho, kdo předmět, mu svěřený, zadržuje, neb si přivlastní, aniž by rozlišoval dle účelu, za jakým svěřením se stalo, nelze též v tomto případě z důvodu, stěžovatelem uvedeného, uznati skutkovou podstatu zpronevěření za vyloučenou. Nesprávná jest též další námitka stěžovatelova, že nelze mluvit o zpronevěření, dokud předchozí bezvýslednou exekucí do jeho jmění není prokázáno, že není s to, by civilně věřitele uspokojil. Ani této podmínky zpronevěření § 183 tr. z. nezná i stačí, je-li jakýmkoli způsobem prokázáno, že pachatel peněz, jemu svěřených, za sebou zadržel nebo si přivlastnil. Náhled stěžovatelův vedl by k neudržitelnému důsledku, že by se osoba majetná vůbec nemohla zpronevěry dopustiti, což nevystihovalo by smysl trestního ustanovení o zpronevěře. Sdíletí nelze konečně ani náhled zmateční stížnosti, že bylo skutek stěžovatelův podřaditi trestnímu ustanovení o podvodu a nikoliv o zpronevěře. Dle zjištění rozsudku přivoděno bylo poškození manželů J-ových protiprávním zadržením a přivlastněním si svěřené peněžité částky obžalovaným. Paděláním potvrzenky o vrácení svěřené částky mělo býti zpronevěření jen zakryto, poškozeným domáhání se náhrady způsobené škody jen stíženo, ne-li znemožněno. Činností touto měl býti jen protiprávní stav, zadržením svěřených peněz přivoděný, zabezpečen a upevněn, pro docílení zločinného výsledku nebylo jí nezbytně zapotřebí. Proto právem shledána byla ve zpronevěření hlavní trestná činnost stěžovatelova a tato jest pro subsumpci celého postupu jeho pod trestní zákon směrodatnou.

Čís. 299.

Ustanovení trestního zákona o beztrestnosti pro účinnou lítost nelze vztahovati na jiné činy, než na krádež a zpronevěru.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1920, Kr I. 506/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemsk. trestního soudu v Praze ze dne 29. dubna 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle §§ 20 čís. 2 lit. a) cis. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje jediný důvod zmatečnosti dle § 281 č. 9 a) tr. ř. Odvolávajíc se na skutečnost, nalézacím soudem zjištěnou, že ob-

žalovaný Janu P-ovi, jemuž byl prodal 2 q pšenice za 1100 K, později částku 900 K jako přeplatek vrátil; vychází zmateční stížnost z názoru; že tento krok obžalovaného je důvodem beztrestnosti, poněvadž prý tím obžalovaný svůj trestný skutek zvrátil, původní úmysl zavrhl a újmu činem vzešlou napravil, čímž prý skutek jeho pozbyl povahy činu trestného. Při tom dovolává se stížnost zejména analogie ustanovení trestního zákona o beztrestnosti následkem účinné lítosti dle §§ 187 a 188 tr. z. Zmateční stížnost, jež ve skutečnosti uplatňuje důvod § 281 č. 9 b) tr. ř., je neodůvodněna. Čin spáchán, dokonán byl obžalovaným již tím, že za pšenici cenu zřejmě přemrštěnou nejen požádal, nýbrž si i vyplatiti dal, a nemění ničeho na jeho trestnosti ta okolnost, že později přeplatek vrátil a tím snad škodu, kupci pšenice způsobenou, dodatečně nahradil. Ustanovení trestního zákona o beztrestnosti následkem účinné lítosti jsou rázu výjimečného, vztahující se výhradně na krádež a na zpronevěru, a není přípustno užívatí jich ohledně jiných trestných činů, než na které omezuje zákon možnost jich použití, tedy také ne ohledně předražování. Vrácení přeplatků a tím přivoděná náhrada škody může při předražování míti význam především s hlediska všeobecně platného ustanovení o okolnostech polehčujících (§ 264 k) tr. z.), a nalézací soud také skutečně v tom, že obžalovaný, vrátiv Janu J-ovi obnos 900 K, škodu nahradil, spatřuje okolnost polehčující. Jako jedna z podmínek beztrestnosti mohlo by vrácení přeplatku vzhledem k tomu, že čin spáchán byl před 28. říjnem 1918. míti sice význam s hlediska § 13 zák. ze dne 28. května 1919, čís. 299 sb. z. a n., možnost nabýti beztrestnosti tímto způsobem, je však v tomto případě vyloučena tím, že obžalovanému uložen byl nalézacím soudem na svobodě trest delší sedmi dní a pokuta vyšší 1000 K. Ostatně dlužno v tomto případě, poněvadž jde o přečin dle § 30 odst. 5 nař. vlády republiky Československé ze dne 21. června 1919, č. 347 sb. z. a nař. pokračovati v řízení až do pravoplatného rozsudku.

Čís. 300.

Ke skutkové podstatě zločinu dle § 214 tr. zák. se nevyžaduje, by zločinec byl již pátrající vrchností pro určitý zločin stíhán nebo trestán.

Konkurence podílnictví na krádeži a zločinu dle § 214 tr. zák.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1920, Kr I 285/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 17. března 1920, pokud jím byla obžalovaná Kateřina V-ová podle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěna obžaloby pro zločin nadržování zločinu dle § 214 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný Antonín V. v noci na 17. prosince 1919 ve společnosti s Jaroslavem Š. odcizil Aimě S-ové z neuzamčeného

chléva jednu mladou kozu v ceně asi 200 K, že na to oba odnesli kořist k obžalované Kateřině V-ové, jež jim dvéře bytu na zaklepání otevřela, že u ní byla koza stáhnuta a něco z masa, při nejmenším 5 liber obdržel Antonín V., kdežto zbytek podržela pro sebe Kateřina V-ová. Dále vzal soud za prokázáno, že se dne 18. prosince 1919 Jaroslav Š. a Antonín V. opět sešli u obžalované Kateřiny V-ové a odtud že se v noci vypravili do Ch., kde odcizili z uzamčeného chléva vepře v ceně asi 1000 K, jež, zabivše ho hned na místě samém, oba odnesli opět k obžalované Kateřině V-ové, u níž byl za její pomoci vepř v neckách očistěn a rozsekán. Část masa, nejméně 1 kg a játra převzala obžalovaná Kateřina V-ová, kdežto s ostatkem odešli Š. a V. za účelem zpeněžení, byli však hned na to dopadeni. Konečně je zjištěno, že Š. měl klíč od domu, kde obžalovaná Kateřina V-ová bydlí, a že i jeho čerstvě vypraný kabát byl při domovní prohlídce u ní nalezen. Na základě tohoto zjištěného děje skutkového uznal nalézací soud obžalovanou Kateřinu V-ovou vinnou ve smyslu obžaloby pouze zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z., sprostil ji však obžaloby pro zločin nadřzování dle § 214 tr. z., jehož se prý dopustila tím, že v měsíci prosinci 1919 po více dní přechovávala Jaroslava Š-a, známého jí zločince. Co se týče právě uvedeného zločinu vzal soud sice za prokázáno, že Jaroslav Š. je známý zloděj, pro zločinnou krádež již trestaný, jenž se u obžalované Kateřiny V-ové častěji zdržoval. Docházel však prý k ní veřejně. V-ová byla pokládána za Š-ovu milou, tak že prý jeho pobyt u V-ové nemůže býti pokládán za nějaké přechovávání. Obžaloba neoznačuje prý vůbec ani určitého zločinu Š-ova, na nějž by se činnost Kateřiny V-ové vztahovala. Z označení měsíce prosince 1919 v obžalobě lze souditi, že obžaloba míní právě shora uvedené 2 krádeže. Tu prý však souvisí přítomnost Š-a v bytě V-ové se spácháním podílnictví na krádeži, z něhož V-ová usvědčena byla, čímž je prý vysvětlena přítomnost jeho v bytě jejím, jakož i nalezení jeho kabátu tam, pokud se týče i půjčení klíče, aniž lze tu prý s určitostí usuzovati na úmysl, Š-a právě teď už, kdy krádež sotva spáchána byla, ukrývat před pátrající vrchností a k tomu cíli mu dávatí přístřeší. Proti tomuto osvobozujícímu výroku uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství právem důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. Posléze uvedená věta důvodů rozsudku nasvědčuje tomu, že nalézací soud vychází při řešení subjektivní stránky zločinu dle § 214 tr. z. z předpokladu, že nadřzování dle třetího případu tohoto § jest trestným teprve v okamžiku, až úřad v konkrétním případě začne pátrat. V tomto směru sluší přisvědčiti stížnosti státního zastupitelství, že ani v tomto, ani ve čtvrtém případě citovaného § již dle doslovného znění se nevyžaduje, by zločinec byl již pátrající vrchností pro určitý zločin stíhán neb hledán. Oprávně dlužno však další její názor v ten rozum, že zmíněného předpokladu není zapotřebí ani v prvním ani v druhém případě § 214 tr. z., takže předpoklad ten se nevyhledává v žádném případě § 214 tr. z.. Neboť účelem tohoto zákonného ustanovení jest, chrániti vykonávání spravedlnosti proti jednáním, jejichž cílem jest, poskytnouti pachateli po spáchání zločinu v jakémkoliv způsobu pomocné ruky. Ohrožení výkonu spravedlnosti může nastati však již v době, kdy vrchnost nezačala ještě pátrat a jest mnohdy právě zločinci nadřzující činnost, zahájena-li ihned po spáchání zločinu, dříve než o něm zvěděla vrchnost, úspěšnější a tím konání spravedlnosti nebezpečnější. »Pátrající« vrchnost ve

smyslu § 214 tr. z. není proto ničím jiným, nežli vrchnost povinná a povoláná k pátrání, poněvadž současně se spácháním zločinu nastává abstraktní povinnost vrchnosti jej stíhati. V objektivním ohledu vyhledává se proto ke skutkové povaze zločinu nadřzování dle třetího případu § 214 tr. z. toliko spáchání určitého činu, který se musí kvalifikovati jako zločin nadřzování pachateli se zřetelem na spáchaný čin, jež nesmělo býti před tím přislíbeno (§ 5 tr. z.), ve způsobě přechovávání. První předpoklad je nepochybně dán. Spáchal Jaroslav Š., o jehož přechovávání jde, dne 17. a 19. prosince 1919 krádeže, jež každá o sobě byla již zločinnou. Než i druhou podmínku dlužno dle zjištěného stavu věci považovati za splněnou. Ve směru tom je rozhodno, poskytla-li obžalovaná Kateřina V-ová Š-ovi přístřeší přes takovou míru, jaké bylo nezbytně zapotřebí ku spáchání zločinu podílnictví na zmíněných krádežích, jehož se dopustila. Na otázku tuto dlužno odpověděti kladně. Ku spáchání zločinu podílnictví stačilo by bývalo úplně, kdyby se byla obžalovaná V-ová obmezila na pouhý fakt převzetí zmíněných částí masa z ukradených zvířat. Její činnost šla však mnohem dále. Půjčila Š-ovi klíč od domu, v němž bydlela, čímž poskytla mu možnost, kdykoliv se k ní uchýlití. Dala jmenovanému a jeho spolupachateli v oněch dvou dnech svůj byt k dispozici, by tam celou kořist donesli, rozdělili a, zejména ohledně vepře, k dalšímu odbytu zpracovali. Na váhu padá zejména též, že druhý den po spáchání první zločinné krádeže totiž dne 18. prosince 1919 sešli se Š. a Antonín V. opět u obžalované Kateřiny V-ové, odkud pak v noci na den 19. prosince 1919 vypravili se do Ch. na druhou krádež. Této další činnosti nebylo zajisté zapotřebí ku spáchání podílnictví na krádeži, a možno v ní spatřovati přechovávání, to jest poskytnutí pobytu Š-ovi, o němž soud zjistil, že je známý zločinec. Po subjektivní stránce pak nevyžaduje se ku zločinu, o nějž jde, ničeho více, nežli vědomí nadřzujícího, že poskytuje známému zločinci útulek. Nalézací soud vyloučil vinu obžalované v subjektivním ohledu, výrok jeho nemůže však obstáti, poněvadž, sveden jsa shora uvedeným nesprávným názorem, vyslovil, že nelze usuzovati na úmysl obžalované, Š-a ukrývatí, kdyžť ještě vrchnost nezačala po něm pátrat. Kromě toho opomenul soud též v rozsudku vysloviti, věděla-li obžalovaná Kateřina V-ová, že Š. je známý zloděj. Následkem zmíněného právního omylu jest výrok nalézacího soudu co do subjektivní stránky zmatečným a nelze k němu přihlížeti. Ježto pak otázka, měla-li obžalovaná hořejší vědomí, je rázu skutkového, již rozřešiti lze jen na základě volného oceňování důkazů a čerpaného z nich volného přesvědčení, činnost zjišťovací však dle zákona (§ 288 č. 3 tr. ř.) zrušovacím soudu nepřislouží a poněvadž bez dotyčného zjištění nelze ihned ve věci samé rozhodnouti, náleželo oprávněně dle č. 9 a) § 281 tr. ř. zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti, rozsudek v naznačeném rozsahu zrušiti a věc vrátiti nalézacímu soudu, by ji opětně projednal a rozhodnul.

Čís. 301.

Orgánu »aktivní kontroly železniční« přísluší nárok na ochranu dle § 68 tr. z. vůči komukoliv, vykonává-li policejní moc, kterou čís. nařízení ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. z. z r. 1852 propůjčuje železničním zřízencům.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1920, Kr I 449/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. dubna 1920, jímž byla uznána vinnou zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z. a přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti odsouzení obžalované pro zločin dle § 81 tr. z. a přestupek dle § 312 tr. z. důvody § 281 čís. 9 — patrně 9 a) —, ciferně též čís. 10 tr. ř., aniž však ve směru tomto uvádí, kterému trestnímu ustanovení při správném právním posouzení měl by býti skutek obžalované podřaděn. Pokud zmateční stížnost vytyká rozsudku, že nezjistil, věděla-li obžalovaná, že má před sebou úřední osobu, poukázáno budiž na výslovné zjištění, že obžalovaná dopustila se skutku, z něhož jest se jí zodpovídati v době, když se jí byl Josef N. již jako orgán aktivní kontroly představil. S otázkou, znala-li obžalovaná pojem »orgánu aktivní kontroly«, neměl soud příčiny v rozsudku zvláště se zabývat, poněvadž se obžalovaná neznalosti té vůbec nedovolávala, to tím méně, ana jest manželkou zřízence dráhy a od svého muže dle vlastního udání bezprostředně před výstupem se dověděla, že mu N. bafoch s uhlím na nádraží zabavil. Má-li stížnost za to, že obžalovaná již proto nemařila služebního výkonu Josefa N., poněvadž služební výkon ten směřoval přece jen k tomu, by odcizené uhlí zůstalo na nádraží, stačí poukázati jí na to, že Josef N. u výkonu své služby jako orgán aktivní kontroly zabavil dělníku Františku T. bafoch s ukradeným uhlím a další jeho výkon služby záležel v tom, by se zabavenými pachateli, bafochem i uhlím dále dle předpisů bylo naloženo, nehledíc k tomu, zda bafoch byl vlastnictvím pachatele krádeže uhlí či osoby třetí, obžalované. Nesprávné jest však též stanovisko stěžovatelčino, že Josef N. dle znění legitimace a otevřeného listu, jemu ředitelstvím dráh vydaných, splnomocněn byl prý toliko ku provádění kontroly na nádražích, drahách a vůči zřízencům dráhy a je tedy úřední osobou jen pro vnitřní službu na dráze vůči osobám, které nacházejí se ve službě železniční nebo dráhy používají; vůči obžalované, jež v době skutku v žádném takovém poměru ku dráze nebyla, úřední právomocí prý neměl. Stížnost poukazuje tu zvláště na větu »otevřeného rozkazu«, týkající se oprávnění, »jménem ředitelství státních drah dožadovati se součinnosti četnictva, policejních a soudních úřadů při provádění domovních a osobních prohlídek za účelem šetření železničních krádeží,« z něhož dovozuje, že proti osobám, nejsoucím v žádném poměru ku dráze, zakročovati může jen prostřednictvím shora uvedených vrchností. Než Josefu N. udělené úřední zmocnění jest jen výronem policejní moci, kterou cis. nařízení ze dne 16. listopadu 1851, čís. 1 ř. z. z r. 1852 v §§ 101—102 udílí železničním zřízencům, jak se také »otevřený list« výslovně těchto předpisů dovolává. Nesprávné bylo by však vůči předpisu posl. odst. § 102 cit. nař., dle něhož želez. orgány u výkonu této policejní moci požívají zákonitě ochrany vůči obecnstvu vůbec jako každý jiný veřejný úředník správní, chtějí obmezovati tuto povahu veřejného orgánu jen na styk se zřízenci železničními nebo cestujícími obecnstvem. Poměr podřadění pod policejní moc Josefa N. jako orgánu aktivní kontroly nastal již tím, že obžalovaná vstoupila do místností nádražních, zvláště pak za

účelem, by se zmocnila svého bafochu, Josefem N. úředně zabaveného. Že »otevřený rozkaz« poukazuje orgán aktivní kontroly, by v jistých směrech dožadoval se součinnosti četnictva, policejních a soudních úřadů, shoduje se s ustanovením citovaných §§ 101, 102, dle nichž policejní moc železničních orgánů je rázu subsidiárního. Tam však, kde tato policejní moc přišla ku platnosti, poskytuje dotýčnému železničnímu orgánu neobmezený nárok na ochranu § 68 tr. z. vůči komukoli. Nelze proto výrok odsuzující uznati nezákonným a bylo zmateční stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 302.

Zločin vydírání dle § 98 b) tr. zák. jest dokonán již vyslovením pohrůžky, jež odpovídá tomuto předpisu zákona. Stačí, byla-li pohrůžka obektivně s to, by vyvolala obavy.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1920, Kr I 189/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 10. května 1920, jímž byl uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 98 lit. b) tr. z. a přestupkem § 333 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Skutková podstata zločinu vydírání dle § 98 b) tr. z. záleží v pohrůžce uškozením na právních statcích, v zákoně bližše uvedených, pronesené v úmyslu, vynutiti na ohroženém nějaké konání, trpění neb opomenutí, jest-li vyhrůžka způsobila, vyvolala u ohroženého důvodnou obavu. Dle toho je zločin dokonán již vyslovením pohrůžky, takto kvalifikované, zvláště když ke znakům skutkové povahy tohoto deliktu nenáleží výsledek. Dlužno proto čin obžalovaného posuzovati dle stavu věci, jaký byl v době pronesení inkriminované pohrůžky a nejsou v důsledku toho změny poměrů, potom navstavší, pro posouzení směrodatnými. Rozhodno je proto, zda pohrůžka trestním udáním v době, kdy jí obžalovaný vůči mlynáři Ottu V-ovi ve vyděračském úmyslu vyslovil, totiž dopoledne dne 11. března 1920, byla s to, by vzbudila u ohroženého důvodné obavy. Na otázku tuto odpověděl nalézací soud kladně, odůvodnil správně svůj výrok a nelze v tom shledati právního omylu. Soud zjistil, že obžalovaný představil se V-ovi již v únoru 1920 jako úředník berního úřadu; že později, když V. vůči němu projevil domněnku, že ho pokládá za detektiva, obžalovaný ho v tomto mínění ujistil, že na to při setkání se v Š. řekl V-ovi, že musí jíti na dráhu kontrolovati, že v kritický den dopoledne hledal ve mlýně V-ově »černou knížku«, že na to v kuchyni při rozmluvě vykládal, že byl dříve rekvisičním komisařem, že se však někdy na úkor práva milostivě zachoval, obzvláště, když mu bylo něco »strčeno«; že pak vůči samotnému V-ovi prohlásil, že doposud hrál s ním komedii, že je nyní ve službě a musí naň učiniti oznámení pro nedovolený prodej mouky a předražování. Na základě těchto zjištění uznal soud, že pohrůžka byla s to, by vzbudila u V-a důvodné obavy, že obžalovaný pohrůžku splní

a učiní na něho oznámení pro nedovolený prodej mouky a předražování, a dospěl k tomuto přesvědčení zejména v uvážení skutečnosti, že V., by přešel oznámení se strany obžalovaného, učinil ihned o celém ději oznámení u okresního hejtmanství a při tom sám na sebe udal, že prodal mouku nad maximální cenu. Za těchto okolností nelze o zmíněné způsobilosti pohrůžky pochybovat, zvláště když zlo, býti pro trestné činy udána, je o sobě již zajisté dosti vážným, by vyvolalo obavy v osobě, oznámením ohrožené, a když jednání obžalovaného v V-ovi obavy skutečně vyvolalo. Zmateční stížnost pochybuje sice o důvodnosti obav V-ových snaží se to však dovodití jednak z události, která se sběhla až odpoledne dne 11. března 1920, kdy V. po informaci u okresního hejtmanství již věděl, že se strany obžalovaného jde o vydírání, a kdy ho při výplatě peněz dal zatknouti, která okolnost však vzhledem k tomu, co shora řečeno, nemá pro posouzení věci již významu, jednak pak ze skutečností odporujících zjištění soudu nalézacího. Neboť ze zjištění rozsudku nevychází nikterak na jevo, že by V. byl již od počátku býval přesvědčen, že obžalovaný není úřední osobou, nýbrž toliko, že měl jen poněkud podezření, že jí není; nehledíc k tomu, šlo by o okolnost, právně nezávažnou, poněvadž výhrůžka trestním oznámením, pronesená kým-koli, může mít řečenou způsobilost. Rovněž se neshoduje s výpovědí V-ovou, že by na něho jednání obžalovaného nemělo pražádného účinku. Aby pohrůžka vyvolala u V-a skutečné obavy, nevyžaduje se ke skutkové povaze § 98 b) tr. z., stačí, že pohrůžka byla k tomu objektivně způsobila, o čemž, jak ukázáno, nemůže býti pochybnosti.

Čís. 303.

Tím, že obžalobce nenavrhl předvolání svědků, nevzdal se jich výslechu při hlavním přelíčení a může příslušný návrh učinit po případě i v závěrečné řeči.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1920, Kr. I. 705/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 19. dubna 1920, jímž obžalovaný byl podle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle § 337 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvě stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství spatřuje důvod zmatečnosti dle § 281 č. 4 tr. ř. v tom, že usnesením nalézacího soudu, prohlášeným současně s vynesemím rozsudku, jako nezávažný byl zamítnut návrh, spojený zástupcem veřejné obžaloby s návrhem konečným, by pro případ, nedospěl-li by soudní dvůr k výroku odsuzujícímu na základě výsledků posavadního průvodního řízení, líčení bylo odročeno a by jednak obec Ř. byla dotázána, které předpisy tam platí ohledně rychlosti silo-

strojů, jednak by mimo jiné byli svědci Antonín K. a Karel S. k hlavnímu přelíčení předvoláni osobně. Zmateční stížnosti nelze upřít oprávnění. Oba svědkové byli vyslechnuti za přípravného vyhledávání i udal Antonín K., že rychlost, se kterou automobil obžalovaného jel, zavdala svědkovi poněkud k tomu, že na řidiče zvolal, by jeli pomalu, dále uvedl, že již rychlou jzdou samou o sobě mohlo snadno dojít k neštěstí, poněvadž silnice je značně oživena a mimo to nachází se tam elektrická trať; že rychlost byla velmi značná, patrně také z toho, že automobil nárazem na tyč roztržštěn byl ve dva díly. Svědek Karel S., četnický závodčí, udal, že automobil jel velmi značnou rychlostí a že sebou následkem rychlé jízdy a nejistého řízení na obě strany házel, že k neštěstí došlo jen následkem tohoto nejistého řízení a rychlé jízdy; rychlost tu označil svědek jako mimořádnou. Státní zastupitelství nenavrhovalo předvolání žádných svědků k hlavnímu přelíčení, naproti tomu učinilo návrh, by při líčení byly přečteny mimo jiné také protokoly o svědeckých výpovědích Antonína K. a Karla S. Podáním, došlým k soudu po podání obžaloby navrhl obžalovaný svým obhájcem, by Karel H. a Antonín Č., vyslechnuti byli jako svědkové mimo jiné také o rychlosti, kterou obžalovaný v kritické době automobilem jel. Byvše při hlavním přelíčení jako svědkové slyšeni, udali jmenovaní: Antonín Č., že o rychlosti nedovede ničeho říci, poněvadž jel tehdy poprvé v automobilu, a že si to představoval mnohem rychlejší, než oni jeli; Karel H., že jel tehdy poprvé v automobilu a že mu to nepřipadalo příliš rychlé. Obžalovaný sám, který při svém výslechu v přípravném vyhledávání uvedl, že jel celou trať a zejména i bezprostředně před místem nárazu rychlostí nejvyšší 20 km (za hodinu), tvrdil při hlavním přelíčení, že jel rychlostí nanejvýš 16 km. Tím se situace v otázce, pro posouzení případu zvláště závažné, po případě i rozhodné, podstatně změnila a měl zástupce veřejné obžaloby důvodný zájem na tom, by v případě posavadního průvodního řízení k výroku odsuzujícímu, nebylo se spokojováno s pouhým čtením svědeckých protokolů Antonína K. a Karla S., nýbrž by také tyto svědkové byli osobně předvoláni k hlavnímu přelíčení a slyšení samotným soudem nalézacím, poněvadž tím mělo býti soudu umožněno, by dotazy na svědky jedné i druhé skupiny a postavením jedné tváří v tvář druhým rozporů, mezi jejich dosavadními údaji byly odstraněny a otázka rychlosti, s níž automobil jel, lépe byla objasněna. Ve spojení s tím nebyl bez významu ani návrh na dotaz u obce Ř., shora blíže označený, neboť případné přestoupení předpisů těch může mít význam pro zodpovězení otázky, jel-li obžalovaný automobilem rychlostí přípustnou či nedovolenou, a tím i pro posouzení otázky jeho zavinění. Nalézací soud, jehož osvobozující rozsudek opírá se v prvě řadě o shora citované údaje svědků Antonína Č. a Karla H., prohřešil se tudíž svým zamítavým usnesením na předpisu § 3 tr. ř., ukládajícím úřadům, činným v trestním řízení, by v okolnostech, sloužících k usvědčení a k obhájení obviněného, dbaly s touž bedlivostí, a porušil takto zákon a zásady řízení, které dbáti káže podstata řízení, zabezpečujícího trestní stíhání i obhajování. Tento poklesek jest zřejmě rázu, v § 281 posl. odst., posl. větě naznačeného, a veřejný žalobce tím, že hned po současném prohlášení zmíněného usnesení a rozsudku ohlásil zmateční stížnost, učinil také zadost dalšímu předpisu právě uvedeného místa zákona. Rovněž nevádí, že veřejný žalobce přednesl návrh svůj teprve po skončeném řízení prů-

vodním v závěrečné řeči, neboť i tak učinil jej ještě při hlavním přelíčení, jak to § 281 č. 4 tr. ř. žádá, a nezáleží též na tom, že v obžalobě navrhoval, by výpovědi zmíněných svědků byly přečteny, neboť tím nevzdal se jich osobního výslechu, zvláště, když se situace zatím při hlavním přelíčení podstatně změnila.

Čís. 304.

Odkapky piva z předešlého dne nejsou alkoholickým nápojem ve smyslu § 32 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n., byly-li prodány na vaření polévky.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1920, Kr I. 566/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 24. června 1920, jímž byla uznána vinnou přečinem podle § 58 odst. I. čís. 7 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a obžalovanou sprostil.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované, uplatňující zmatek § 281 čís. 9 a) tr. ř. jest odůvodněna. Arcif zakazuje zákon ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n. v § 32 bezvýjimečně v den před volbou a v den volby prodávati, čepovati neb podávati nápoje, obsahující alkohol. Než v tomto případě zjištěno jest, že obžalovaná prodala Janě H-ové v den před volbou půllitr odpadků piva z předešlého dne na vaření polévky. Byť i pivo samo o sobě nesporně bylo nápojem alkoholickým, jest vůbec pochybno, možno-li takovou tekutinu, jak o ni jde v případě přítomném, nazývati ještě nápojem a l k o h o l i c k ý m, ježto obsah alkoholický, jak známo, následkem dlouhého neomezeného styku se vzduchem vymizí téměř úplně. Rozhodně nelze však mluvit za okolností zjištěných o prodávání nápoje alkoholického, když tekutina nebyvši vůbec čepována, nebyla koupena a přenechána za účelem pití, nýbrž výhradně jako materiál ku přípravě polévky. Byť i tedy ovšem dle předpisu § 238 tr. z. již pouhé jednání proti platnému zákazmu, pokud zákonem prohlášeno jest za přečin nebo přestupek, zůstane přečinem neb přestupkem i tehdy, když nebylo tu zlého úmyslu, aniž vzešla z něho škoda nebo újma, přece jen nelze v přítomném případě, aniž činěno by bylo zákonu násilí, mluvit vůbec o prodeji nápoje alkoholického, a nutno shledati výrok odsuzující obžalovanou pro shora uvedený přečin nezákonným.

Čís. 305.

Předražování. Skutková podstata přečinu dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. není vyloučena tím, že trestný čin vykazuje veškeré známky přestupku § 482 tr. zák.

Pletichy dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. spáchané prodáváním zboží, jež učiněno závislým na současné odebrance jiného zboží.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1920, Kr I. 577/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 5. května 1920, jímž stěžovatel uznán byl vinným přečinem dle § 23 odstavec čtvrtý, čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Z důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. odporuje stížnost právnímu názoru rozsudku, že by skutek stěžovatelův opodstatňoval skutkovou podstatu přečinu dle § 23 čís. 4 čís. nař., dovozujíc, že vůbec netvoří skutkové podstaty trestního činu. Proti správnosti podřazení skutku pod předpis § 23 čís. 4 čís. nař. namítá zmateční stížnost především, že nevybočuje z mezí řádného obchodování a není tudíž pleťchami ve smyslu zákona, když obžalovaný činil prodej citronů a pomorančů, jež nejsou předměty, jichž prodej obchodník vedle § 482 tr. z. odepřítí nesmí, závislým na současné odebrance majoránky. Než náhledu tomu nelze přisvědčiti. Že citrony a pomoranče nejsou snad předměty, jaké má na mysli § 482 tr. z., vylučovalo by ovšem stíhání dle tohoto trestního předpisu. Že však vnucování zboží, jehož si kupitel předmětu potřeby nepřeje, ba pro nějž nemá snad ani upotřebení, nesrovnává se s hlavním úkolem reálného obchodu, by vyhovoval potřebě nakupujícího obecnstva, jest na snadě. Veškerá pochybnost mizí, uváží-li se, že lichevní zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. v § 13 zvláštním trestem ohrozil odpirání prodeje předmětů potřeby, nebude-li zároveň odebráno jiné zboží, čímž nepochybně stigmatizoval jednání takové jako obchodování nereelní, ba lichvářské. Proto není zajisté nesprávným spatřovati v jednání takovém pleťch, jež podřaditi jest § 23 čís. 4 čís. nař., jsou-li tu i ostatní podmínky přečinu, tam uvedeného. Míni-li zmateční stížnost, že o skutkové podstatě nemůže býti řeči, když pachatel sám nehledí jednáním svým něco vytežiti, poukazujič na to, že pro posouzení skutku nemůže býti směrodatnou měnivá cena tržní, nýbrž jen vlastní nabývací cena prodatelova, která v tomto případě cenu, za kterou majoránku prodával, značně převyšovala, vyvrací námitku tu stížnost sama, připouštějíc, že úmysl, vytežiti, nepatří přímo ku skutkové podstatě dle uvedeného §. Ostatně právem spatřuje rozsudek i zisk pachatelův, opodstatněný skutečností, že vnucoval majoránku kupitelům citronů a pomorančů za cenu, které by jinak vzhledem ku běžné ceně tržové nebyl mohl docíliti, hledě tím přesunutí škodu přivoděnou pochybenou spekulací s majoránkou na kupitele citronů a pomorančů, pokud se týče další jich odběratele. S hlediska § 23 čís. 4 sejde jen na způsobnosti pleťch, by ceny předmětů potřeby byly jimi stupňovány a vědomí pachatele o této způsobnosti. Předpoklady tyto dovozuje rozsudek právem z pochoptitelné a též stěžovateli povědomé snahy odběratelů citronů a pomorančů, by se za škodu utrpěnou vnuceným kupem majoránky při prodeji této za

ceny zdražené, pokud se týče zdražením citronů a pomorančů hájili. Ovšem namítá stížnost, že za takové trestní jednání osob třetích nelze činiti zodpovědným stěžovatele. Než, nehledíc k tomu, že právě stěžovatel má nejméně příčiny, by odmítal zodpovědnost za takové trestné jednání osob třetích, když k němu sám podobným postupem ve vlastním zájmu dal podnět, nemá významu pro jediné rozhodnou skutečnost z p ů s o b i l o s t i pletich ku stupňování ceny předmětů potřeby, když stupňování to stane se třeba i trestním počínáním si osob třetích a pachatel jest si této eventuality vědom. Právě při provozování obchodu řetězového jest to pravidelně stejné trestní jednání dalších osob, jež vede ku stupňování cen, a přes to nebránila okolnost ta zákonodárci, by tento způsob pleticháského obchodování zvláště jako druh obchodu v § 23 čís. 4 čís. nař. trestem ohrožený vytknul. Namítá-li konečně zmateční stížnost s hlediska § 281 čís. 10 tr. ř., že, podléhá-li skutek jeho trestu, nespadá alespoň pod ustanovení § 23 čís. 4 čís. nař., nýbrž tvořiti by mohl nanejvýš přešupek dle § 482 tr. z., ocitá se v odporu s vlastním tvrzením v písemné zmateční stížnosti, že citrony a pomoranče nejsou předměty tak naléhavé denní potřeby, že by odírání jich prodeje mohlo vůbec spadati pod předpis § 482 tr. z., kteréžto tvrzení při ústním líčení před zrušovací soudem nechal zástupce obžalovaného padnouti. Jelikož, jak dovozeno, právem shledal soud nalézací ve skutku stěžovatelově opodstatněny veškeré předpoklady přečinu dle § 23 čís. 4 čís. nař., trestného to činu, těžším trestem ohroženého, než přešupek dle § 482 tr. z., mohla by nanejvýše přijíti v úvahu otázka konkurence obou trestních činů. Skutková podstata dle § 23 č. 4 čís. nař. nemohla by býti vyloučena, kdyby snad i skutek stěžovatelův vykazoval veškeré známky trestního činu dle § 482 tr. z.

Čís. 306.

V pouhém prohlášení pachatele, že jest ochoten škodu bezprostředně nahraditi, nelze spatřovati náhradu ve smyslu § 187 tr. z.

Pouhá zalepená obálka není »uzamčením« obsahu ve smyslu § 174 II. c) tr. zák.

Přivlastnění dopisu úředním zřízencem, jenž se dostal do jeho rukou u vykonávání úřadu, zakládá skutkovou podstatu zneužití moci úřední ve smyslu § 101 tr. z.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1920, Kr I. 661/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 13. dubna 1920, jímž byl uznán vinným zločinem krádeže dle § 171, 174 II c) tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje proti odsouzení pro zločin krádeže zmatek dle § 281 čís. 9 b) tr. ř., proto, že soud nalézací odepřel obžalovanému, prý neprávem, dobrodíní § 187 tr. z. Zmateční stížnost má totiž za to, že v prohlášení obžalovaného vůči správci poštovního úřadu, že jest ochoten celou škodu nahraditi a že za tím účelem dojde domů pro peníze,

jež tam měl uschovány, s čímž přednosta úřadu vyslovil souhlas ještě před příchodem četnickovým, obsažena jest dobrovolná náhrada škody; byť i vydání peněz, jež obžalovaný měl při sobě v kapse, stalo se teprve po intervenci přivolaného četnického strážmistra. Než, nehledíc k tomu že tento stav věci není v rozsudku zjištěn, kde dán výraz přesvědčení soudu, že se obžalovaný teprve intervencí četnickovou dal pohnouti k doznání a náhradě škody, nelze přisvědčiti názoru zmateční stížnosti, že již v prohlášení, že pachatel jest ochoten škodu bezprostředně nahraditi, lze spatřovati náhradu samu. Náhrada stala se teprve vydáním peněz, jež obžalovaný při sobě v kapse měl, tyto pak vydány byly, až když četník se byl dověděl o vině obžalovaného. Stěžovateli patrně tane na mysli případ § 188 b) tr. zák. Než tam nejde o pachatele, jenž jest ještě v držení odcizeného předmětu, nýbrž zřejmě o pachatele, který, nejsa s to škodu ihned nahraditi, účinnou lítost projevuje tím, že se zaváže poškozeneému k náhradě v určité lhůtě a lhůtu též dodrží. V tomto případě, i kdyby tu byla zjištěna dobrovolnost a úplnost náhrady, nemůže býti řeči o včasnosti její, a bylo proto dobrodíní § 187 tr. z. obžalovanému právem odepřeno. Zmateční stížnost obžalovaného jest tudíž bezdůvodna. Budiž proto jen ještě podotknuto: Ježto jde v tomto případě o krádež peněžitého obnosu nepřevyšujícího 200 K, byla shledána krádež zločinem jen z důvodu § 174 II c) tr. z. Kvalifikace ta vzhledem k tomu, že jde o odcizení peněžitého obnosu z doporučeného dopisu, toliko jednoduše zalepeného, jest ovšem pochybnou, neboť již jazykově sluší rozuměti pojmem »uzamčení« větší překážku přístupu ku předmětu, než jest pouhá zalepená obálka. Zalepení dopisu slouží jen k tomu, by zabráněno bylo nahlédnutí do obálky neb vytroušení obsahu, přivlastnění si obsahu vyjmutím z obálky podstatně stížiti vůbec nemůže. Než není příčiny, by bylo hleděno k okolnosti té z moci úřední. Neboť v přivlastnění dopisu úředním zřízencem, jenž u vykonávání úřadu do jeho rukou se dostal, dlužno shledati, nepochybně skutkovou podstatu zneužití moci úřední ve smyslu § 101 tr. z., zločinu to těžším trestem ohroženého než zločin krádeže. Nemůže se proto obžalovaný cítiti stížena a není příčiny, by bylo zakročeno v jeho prospěch z moci úřední, když byť i mylně, čin jeho kvalifikován byl na zločin krádeže.

Čís. 307.

Předražování. Pletichy nestávají se beztrestnými tím, že popud k jednání vycházel od úřadů, které měly na starosti výživu lidu.

Zločinnou kvalifikaci dle § 23 čís. 5 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. může zakládati též způsob provedení činu, pokud je integrující součástí trestného činu (§ 23 čís. 1—4 cit. nař.) a pokud jím byly způsobeny obzvláště těžké účinky ve smyslu čís. 5 § 23 cit. nař.

Započítati jest veškeru nezaviněnou zajišťovací a vyšetřovací vazbu, která byla uvalena na pachatele před vynesením rozsudku prvé stolice, bez rozdílu, zda vazba byla uvalena pro trestné činy, pro něž byl souzen, či pro činy jiné.

Podmíněné odsouzení jest vyloučeno, činí-li součet trestu na svobodě a náhradního trestu na svobodě za pokutu peněžitou více, než-li rok.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1920, Kr I. 649/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Karla N. a státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu nalézacího u zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. února 1920, pokud jím byl obžalovaný Karel N. uznán vinným přechodem dle § 23 čis. 4 cis. nař. ze dne 24. března 1917 čis. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Provádějíc důvod zmatečnosti čis. 9 a) § 281 tr. ř. dovozuje zmateční stížnost plnou beztrestnost domnělých pletich stěžovatelových — správně nedostatek zákonitých předpokladů skutkové podstaty dle § 23 čis. 4 cis. nař. — z toho, že 1. objektivně vycházel popud k opatření obilí od úřadů a korporací, které měly na starosti výživu lidu po případě zachování pořádku a odpomoc hladu, zaviněnému prostým selháním činnosti vyživovací administrativy; 2. prokázáno jest, že právě zásilky obilí, o něž jde, odpomohly v dotýčných místech nejvyšší nouzi a prospěly velice veřejnému zájmu; 3. subjektivně byl účel činnosti jak zástupců dotýčných úřadů tak osob ostatních (mezi nimi též obžalovaný N.) ve veřejném zájmu; 4. stěžovatel ze svého hlediska vycházel při činnosti své z přesvědčení, že akce je kryta obilním ústavem, považoval L-a za vyššího úředníka tohoto ústavu, věděl, že se pomocí úřadů a korporací poskytnutím peněžitých výpomocí opatřují právě ve veřejném zájmu s úředním vědomím potraviny všeho druhu za ceny vyšší, a sám, jsa od okresního hejtmanství ve W., ne-li jiných, jako řada dalších osob zmocněn k nakupování, musil akci týkající se 13 vagonů považovati za naprosto bezvadnou a sloužící veřejnému zájmu, což vylučuje v jeho osobě jak každý úmysl lichevní, tak také subjektivní vědomí bezprávnosti. Při rozboru těchto námitek dlužno vycházeti ze zjištění soudu nalézacího, jenž zjistil, že obžalovaný Václav N. společně s nezjištěným spolupachatelem dal podloudně nakoupiti 13 vagonů obilí, dopravití je vědomě s nepravými dopravními osvědčeními a s označením obilního ústavu jako odesílatele přes Kladno do severních Čech a tam je prodati za ceny, nákupní ceny několikeronásobně převyšující. Že by tato činnost neopodstatňovala veškerých předpokladů pletich ve smyslu § 23, č. 4 cis. nař. stížnost vůbec ani nevrdí. Vyložené tyto pletichy nepozbývaly by tohoto svého rázu, ovšem ani tím, že v obdobných případech trpěny, ba podporovány byly úřady a korporacemi, za výživu obyvatelstva odpovědnými, které krajní nouzi, válkou přivoděnou, byvše domuceny, k nim v jednotlivých případech i podnět daly, neboť počínání, přičítící se platným předpisům s mocí zákona nemůže nabýti legalnosti spolupůsobením míst úředních, k jich provádění v prvé řadě povolanych. Právě podloudné obcházení předpisů o úpravě obchodu s obilím, o jaké tu šlo, bylo jednou z hlavních příčin úřadů, k provádění těchto předpisů povolanych, by vyhověly snaze vlády, nesoucí se za dostatečným a stejnoměrným zaopatřováním obyvatelstva

tímto nejdůležitějším předmětem potřeby. A jestliže krajní, takto vyvolaná nouze, jakož i skutečnost, že nedovoleným postupem odvráceno bylo místy přechodné vážné poškození veřejných zájmů, mohou snad omluviti počínání si úřadů, nemůže to míti vlivu na trestní zodpovědnost osob, jež, nikoliv by poslouchily zájmům veřejným, nýbrž, jak rozsudek zjišťuje i ohledně stěžovatele, v první řadě, by pro svou osobu docílily zisku, krajní této nouze obyvatelstva, činností lidí téhož druhu alespoň spoluvyvolané, použili k vlastnímu obohacení. Rozsudek též po stránce subjektivní nezjišťuje, nýbrž přímo vylučuje, že by býval účel stěžovatelův a osob, s ním sdružených, sloužiti veřejnému zájmu a že by byl obžalovaný akci svou ohledně zmíněných 13 vagonů pokládal za bezvadnou a sloužící veřejným zájmům, proti čemuž ostatně svědčí již způsob provedení obchodu (použití falšovaných dopravních osvědčení a fingovaných adres pro dopravu) a nelze se proto stěžovateli těchto okolností na vyvrácení úmyslu lichevního i subjektivního vědomí bezprávnosti dovolávati, to tím méně, an rozsudek vším právem poukazuje na to, že legitimace úřední k obcházení předpisů o obchodu s obilím a moukou, jež byly zjištěny v jiných případech, pocházejí vesměs z doby před státním převratem, po němž teprve činnost stěžovatelova započala, a že se stěžovatel sám podobně legitimace pro okresy, do nichž konkrétní dodávky byly předsevzaty, nemůže dovolávati. Jestliže soud, zjistiv, že snaha stěžovatelova při podloudném obchodě s obilím nesla se v první řadě ne za účely stížností tvrzenými, nýbrž za nesvědomitým využitkováním neblahého stavu zásobovacího ku vlastnímu obohacení, za takových okolností shledal stěžovatele ve směru § 23 č. 4 cis. nař. i po stránce subjektivní plně zodpovědným, nelze uznati výrok tento právně pochybeným.

Zmateční stížnost státního zastupitelství, dovolávajíc se ciferně důvodů § 281 čis. 9 a) tr. ř. — správně citován býti má § 281 č. 10 tr. ř., ježto zmateční stížnost domáhá se toho, by tentýž skutek, jež rozsudek kvalifikoval toliko jako přečin § 23 čis. 4 cis. nař. podřaděn byl jako zločin předpisu § 23 čis. 5 cis. nař. — označuje výrok soudu nalézacího ohledně uvedené kvalifikace skutku právně pochybeným. Obžaloba spatřovala v § 23 čis. 5 cis. nař. předpokládané zvláště těžké ohrožení veřejných zájmů jednak v tom, že odnětím tak značného množství obilí dispozici úřadů, povolaných k disponování s nejdůležitějším předmětem potřeby, obilím, znemožněna byla právě v době nejtísňivější nouze o potraviny rovnoměrnost rozdělení zásob pohotových, jednak ve způsobu pletich obžalovaným Václavem N. prováděných, jenž se nešťil používatí padělaných dopravních osvědčení, zneužívatí firmy obilního ústavu jako domnělého odesílatele, pašovatí obilí pod adresami fingovanými a prostřednictvím překartování vagonů v mezistanici, při čemž sáhuto bylo i k uplácení železničního personálu. Soud nalézací neuznal ani v tom ani v onom směru, že by skutkem zájmy veřejné zvláště těžce, jak předpokládá toho § 23 čis. 5 cis. nař., bývaly ohroženy. Zmateční stížnost státního zastupitelství připouští výslovně správnost důvodů, z nichž soud nalézací podmínku zločinné kvalifikace pletich po stránce prvuvedené vyloučil, obmezujíc se na to, bráti v odpor stanovisko soudu jen, pokud neshledal zájmy veřejné zvláště těžce ohroženy způsobem, jakým pletichy obžalova-

ného Václava N-a byly prováděny. Generální prokuratura zastávala při roku zmateční stížnosti státního zastupitelství v podstatě těmito vývody: Důvody rozsudku obmezují se ve směru tom jen na krátký poukaz, že také předsevzetí dopravy na falešná dopravní vysvědčení nemá ve směru, o něž jde, žádného významu, poněvadž použití falešných osvědčení bylo jen prostředkem k dosažení účelu a mělo ten význam, by při dodávkách do nouzového území byla doprava usnadněna. Než tato úvaha naprosto nevyčerpává dosah prostředků, jakých Václav N. použití se neštítel k zajištění svého cíle, využívatel neblahého stavu zásobovacího bezohledně pro své obohacení. Soud nalézací zjistil, že vagony obilí, o něž jde, expedovány byly na falsifikáty dopravních osvědčení, že Václav N. byl ve spojení s osobou druhou, která, jsouc alespoň v zásadách zásadách obeznamená s manipulací státního obilního ústavu, dopravní osvědčení ta opatrovala. Soud nalézací zjistil dále, že Václav N., jenž byl sobě dobře vědom toho, že jsou dopravní osvědčení padělána, tato osvědčení s nákladními listy, na nichž jako odesílatel uveden byl nepravdivě obilní ústav, doručoval Bedřichu P-ovi za účelem další dopravy z Kladna, znaje též obsah průvodních nákladních listů pro dopravu do Kladna. Tuto činnost vyvíjel Václav N. koncem roku 1918 a začátkem roku 1919, tedy v době, kdy Československý stát právě probudil se k samostatnosti. V době té bylo přirozeně předním a nejvyšším zájmem veřejným, by přivoděn a zachován byl pořádek ve správě veřejné, najmě v zásobování obyvatelstva i dopravnictví, jež právě tehdy byly následkem dlouho trvající války ve stavu nad míru povážlivém. Jestliže Václav N. právě v této, pro nové zřízený stát v nejkritičtější době neštítel se za účelem dosažení svých sobeckých úmyslů výdělečných, použití při svých pletichách prostředků, jimiž nutně ještě citelněji porušován byl pořádek ve veřejné správě a dopravnictví, podporována byla korupce a podkopávána byla autorita veřejné instituce, nutno označiti výrok soudu, jenž přes to, a sice jen v úvaze, že manipulace ty byly jen prostředkem k dosažení účelu a měly jen význam, by při dodávkách do nouzového území byla doprava usnadněna, zvláště též těžké ohrožení veřejných zájmů vyloučil, právně mylným. Neboť z hlediska v § 23 čis. 5 čis. nař. uvedeného zvláště těžkého ohrožení veřejných zájmů nesejde na účelu pachatelovu, jímž vždy bude bezpečnější provedení vlastních sobeckých záměrů, nýbrž na možném účinu ku vzhledem k vyšším zájmům veřejným, jež ovšem se zájmy pachatelovými budou kollidovati. Václav N. snaží se sice ve svém vývodním spisu proti zmateční stížnosti státního zastupitelství dovoditi, že o zvláště těžkém ohrožení veřejných zájmů ve smyslu § 23 čis. 5 čis. nař. může býti řeči jen tehda, byla-li zvláště těžce ohrožena výživa obyvatelstva pletichami pachatelovými. Byť by tento případ ohrožení zájmů veřejných byl již dle povahy trestního činu, o něž jde, a účelu čis. nařízení v první řadě směrodatným pro kvalifikaci zločinnou, nelze jí jedině nař. omeziti, jelikož zákon co do směru ohrožení veřejných zájmů nerozlišuje, a tyto zvláště těžce ohroženy býti mohou jedním pletichářským i ve směrech, jsoucích mimo obor zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby. Ovšem neprokázaným označuje rozsudek zločinu potřebné vědomí pachatelovo, že by činem svým veřejné zájmy zvláště těžce ohrožoval, ba nemá za vyloučeno, že obžalovaný za panujících neblahých poměrů vyživovacích mohl se snad docela domnívati, že třeba pletichářil a z poměrů

válečných nesvědomitě těžil, přece jen zájmům státním a své vlasti slouží. Nelze pak vzhledem ku předpisu § 288 čis. 3 tr. ř. přípustným shledati pokus zmateční stížnosti státního zastupitelství, ze zjištěného vědomí Václava N., že používaná jím dopravní vysvědčení byla falešná a že nepravdivě na nákladních listech uváděn byl obilní ústav jako odesílatel, svémocně dovozovati nepřimo též vědomí pachatelovo, že způsob provádění jeho machinací zvláště těžce ohrožuje zájmy veřejné. Než, ježto ze souvislosti důvodů rozsudkových zřejmě vychází na jevo, že soud nalézací vyloučil vědomí zvláště těžkého ohrožování výživy obyvatelstva, nechávaje otázku ohrožení veřejných zájmů způsobem provedení pletich jako bezvýznamnou úplně stranou, vyplývá z toho jen, že soud zrušovaci nemá po nedostatek potřebných zjištění po stránce subjektivní možnost, by, jak domáhá se toho stížnost zmateční, u věci samé hned rozhodl a že jest nezbytno, aby věc za účelem doplnění skutkového podkladu vrácena byla první stolici k opětnému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl zmateční stížnosti stát. zastupitelství nemoha se již po stránce objektivní přikloniti k náhledům tuto reprodukováným. Dlužno především povšimnouti si toho, že odstavec čis. 5 § 23 čis. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. z. není samostatným trestním ustanovením všeobecného rázu a že tedy zejména neobsahuje snad rámcového trestního zákona, dle něhož by jakýmkoliv způsobem spáchané obzvláště těžké ohrožení veřejných zájmů kvalifikováno bylo za zločin a ohroženo trestem určeným. Odstavec čis. 5 cit. § přimyká se těsně k ustanovením předchozích odstavců téhož §, v nichž vytýčeny jsou čtyry skupiny skutkových podstat. Veškeré tyto skutkové podstaty znamenají ohrožení účelů, jímž slouží již dle svého nadpisu i dle obsahu svých předpisů a zákazů shora citované čis. nařízení, a jež naznačují tedy také ty veřejné zájmy, k jejichž dosažení a ochraně vydány jsou jednotlivé trestní sankce tohoto čis. nař. V § 23 uvedená ohrožení veřejných zájmů pokládá zákonodárce o sobě za provinění těžká i trestá je jako přečiny, pokud činem nebyly z nějakého důvodu zájmy veřejné ohroženy zvláště těžce, ve kterémžto případě trestá se pachatel za zločin. Dle jasného znění zákona nemůže tedy býti pochybné, že dle odstavce čis. 5 cit. § 23 může býti za zločin trestán jen pachatel činu, spadajícího do některé ze čtyř kategorií skutkových podstat v tomtéž § pod čis. 1—4 vymezených pro tento čin sám, jinak řečeno, že podmínkou použitelnosti odstavce čis. 5 cit. § je, že veřejné zájmy byly zvláště těžce ohroženy spácháním některé z těchto zmíněných podstat deliktových. Trestní sankce čis. 5 cit. § není tedy určena, chrániti zachování pořádku ve státě, čeliti chaosu v poměrech zásobovacích, udržovati autoritu zřízení státních, brániti korupci a pod., neboť delikty proti těmto zájmům veřejným nejsou uvedeny v § 23 pod čis. 1—4, a proto nemůže býti zločinná povaha Václavu N-ovi za vinu kladených a rozsudkem pod pojem pouštění se do pletich ve smyslu čis. 4 § 23 cit. čis. nař. podřaděných činů odvozována s úspěchem z momentů, jež skutkové podstatě tohoto deliktu nejsou vlastní. Budíž tu poukázáno také k základní zásadě čl. IV. uvoz. zák. ku zák. trest. Tím nemá býti řečeno, že by vůbec nesešlo pro otázku použitelnosti čis. 5 cit. § i na způsobu spáchání činu, pod kterýžto zřetel stížnost i generální prokuratura vlastně staví shora dotčené momenty, pro něž se domáhá, by uznána byla zločinná kvalifikace zavinění Václava N-a. Zajisté může ten který z de-

liktů čís. 1—4 § 23 nabýti povahy zločinné právě i způsobem svého provedení. Jen že je k tomu třeba, by způsob spáchání činu nebyl pouhou okolností průvodní, zakládající eventuelně konkurující delikt samostatný, nýbrž by inkriminovaný způsob provedení byl do té míry integrující částí samé podstaty činu, že právě jím a pro něj čin sám o sobě, naplňující skutkovou podstatu některého z prvých čtyř odstavců § 23, tak byl zintenzivněn ve svých účincích, že způsobené jím ohrožení veřejných zájmů, na něž pomýšlí zákonodárce v § 23 cit. nař., překročilo míru průměrnou a nabylo rázu obzvláště těžkého. Toho pak stížnost pokud se týče generální prokuratura pro případ, o němž jde, netvrdí a ani spisy, zejména zjištění rozsudku neposkytují opory pro předpoklad, že samo ono porušení veřejných zájmů, jež způsobeno bylo odnětím 13 vagonů obilí dispocí úřadů za účelem předepsaného jich rozdělení a v samovolném jich nákupu a prodeji, spojeném se způsobností ceny obilí stupňovati, nabylo povahy obzvláště těžké právě tím, že obžalovaný přispíval v dobách tvořícího se státu českého k nepořádku a chaosu, podkopávání autority státních institucí a korupci. Všechna tato zavinění Václava N-a mohou býti nepochybná — tvoří však v případě přítomném pouze průvod činu samého, nikoliv jeho podstatu, jimi účinek jeho činu na § 23 cit. nař. chráněné zájmy veřejné, pokud činem jeho byly dotčeny, zvýšen nebyl a proto nepřicházejí v úvahu s hlediska čís. 5 § 23 cit. cís. nařízení.

Vyřizuje odvolání téhož obžalovaného vyhověl mu zrušovací soud, pokud šlo o výrok nalézacího soudu ohledně započítání vazby. Dle § 55 lit. a) tr. z. jest započítati veškerou vazbu zajišťovací a vyšetřovací, pak-li obžalovaným nebyla zaviněna. V tomto případě byl obžalovaný Václav N. ve vyšetřovací a zajišťovací vazbě ode dne 14. března 1919 v 8 hodin večer do 28. června 1919 10¼ hodiny dopoledne a dále od 11. července 1919 12 hod. pol. do 6. listopadu 1919. Václav N. nebyl po 28. červnu 1919 vzat znovu do vazby právě pro činy, pro které naň vznesena byla obžaloba sloužící za základ tomuto rozsudku, ale ve věci té v řízení trestním bylo proti němu pokračováno také v době, kdy uvalena byla na něj vazba pro další činy trestné. Vyšetřování proti němu vedené bylo spojeno ke společnému projednávání a musí proto, ježto obžalovaný nezavinil vazby oné, započítána mu býti dle § 55 a) tr. z. veškerá vazba, kterou utrpěl před vyhlášením rozsudku I. stolice.

Nejvyšší soud nevyhověl však odvolání obžalovaného, pokud se domáhalo přiznání podmíněného odsouzení a to z toho důvodu, že podmínky § 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. nebyly splněny, ježto primární trest na svobodě činil sice pouze 10 měsíců tuhého vězení, k době té jest však připočítati též trest náhradní v trvání šesti měsíců, uložený pro případ nedobytnosti trestu na penězích.

Čís. 308.

Předražování. I trestné činy proti cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. přikázány jsou soudům lichevním.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1920, Kr I-418/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací závřhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u zemského trestního soudu v Praze ze dne 31. března 1920, jímž byl uznán vinným přestupkem podle § 20 odst. 1 cís. nař. ze 24. března 1917 čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytýká, že pro tuto záležitost nebyl lichevní soud příslušným, a dovozuje že § 1 nařízením ze dne 11. listopadu 1919, čís. 596 sb. z. a n., vydaného na základě § 1 odst. 2 zákona ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n., přikázány byly právomoci soudů lichevních, nehledíc k trestným činům proti § 33 nařízením ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n., výslovně pouze trestné činy proti zákonu ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Ze zákon vylučuje příslušnost lichevních soudů pro trestné činy, spáchané dříve, tedy zejména trestné činy proti cís. nařízením ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., je prý patrné z ustanovení § 25 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n., dle něhož ustanovení tohoto zákona lze na činy, dříve spáchané, použítí jen tehdy, páchá-li se i nadále neb opakuje-li se po začátku působnosti tohoto zákona činnost nebo čin, jenž byl trestným podle ustanovení dříve platných. Ustanovení § 30 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., dle něhož zákon tento nabyl účinnosti i při trestných činech, spáchaných dříve, avšak po 28. říjnu 1918, pokud nedošlo k rozhodnutí první stolice, nepřikládá stížnost významu, jelikož prý by tím vzešel rozpor mezi tímto ustanovením a předpisem § 1 odstavec 2 téhož zákona, jehož prý ale u zákona předpokládati nelze, pak ale prý nutno míti za to, že příslušnost lichevních soudů upravuje jakožto ustanovení speciální pouze § 1 odst. 2 cit. zák. (a ve spojení s ním arcí § 1 nařízením ze dne 11. listopadu 1919, čís. 596 sb. z. a n.), kdežto § 30 upravuje prý účinnost zákona v jiném, ve stížnosti blíže naznačeném ohledu. Konečně míní zmateční stížnost, že by spočívala jakási, jí rovněž blíže nevysvětlená anomálie v tom, by lichevní soudy, které jsou povolány souditi trestné činy proti novému zákonu o trestání válečné lichvy, soudily také trestné činy proti starším předpisům, upravujícím stíhání lichvy válečné. Zmateční stížnost, které vzhledem k ustanovení § 14 odstavec 3 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. formální přípustnosti upřítí nelze, není oprávněna. Dle § 1 lit. a) nařízením ze dne 11. listopadu 1919, čís. 596 sb. z. a n. jsou arcí právomoci lichevních soudů přikázány trestné činy proti zákonu ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., dále proti § 33 nařízením ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. O cís. nařízením ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. se § 1 cit. nařízením výslovně nezmiňuje, přes to však dlužno míti za to, že i trestné činy, proti němu spáchané, podléhají právomoci soudů lichevních. Nehledě ke znění prvního odstavce § 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n., na který těsně navazuje shora citovaný druhý odstavec téhož §, a dle něhož přikazuje se soudům lichevním trestní řízení pro činy proti zákonům nebo nařízením, v daným od počátku války k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno, je pro posouzení otázky směrodatným jedině shora citovaný předpis § 30. zákona čís. 567 sb. z. a n., který nepřipouští pochybnosti o tom, že příslušnosti lichevních soudů podléhají i trestné činy proti předpisům o stíhání válečné lichvy,

spáchané v době po 28. říjnu 1918 a před 7. listopadem 1919, pokud nedošlo k rozhodnutí první stolice. Znění § 1 lit. a) nařízení, čís. 596, že totiž v něm citován je pouze zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. dá se vysvětliti tím, že článkem I. tohoto zákona byla mimo jiné zrušena i ustanovení cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., pokud odporovala ustanovením zákona, že se tudíž jevílo zbytečným, uváděti v cit. § 1 nařízení i toto zásadně zrušené cis. nařízení. Tím však neměla a ani nemohla býti vyloučena příslušnost lichevních soudů pro takové trestné činy, které podléhajíce vzhledem k době, kdy spáchány byly, dle čl. IX. uvoz. zák. k tr. z. až na výjimku dle § 25 zák. o stihání válečné lichvy čís. 568 sb. z. a n. po stránce hmotně právní mírnějším trestním ustanovením cis. nařízením ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., podrobeny jsou příslušnosti lichevních soudů jasným předpisem z á k o n n ý m, shora citovaným § 30. zákona č. 567 sb. z. a n. S tohoto hlediska není zmateční stížnost na místě ani, pokud se dovolává výjimečného ustanovení § 25 zákona o trestání válečné lichvy, neboť ono se dotýká výlučně hmotně právní stránky stihání trestných činů, spáchaných z části před začátkem působnosti zákona toho, z části po něm. Zároveň však pozbývají tím, co zde řečeno bylo, půdy také pochybnosti, spočívající dle zmateční stížnosti na domnělém rozporu mezi ustanovením § 1 odst. 2 zákona č. 567 sb. z. a n. na straně jedné a § 30 téhož zákona na straně druhé, stejně jako bezpředmětnou stává se tím i výtka anomálie, stížností rovněž zdůrazňovaná.

Čís. 309.

Předražování. Skutková podstata pletich (§ 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.), není o sobě vyloučena tím, že pachatel prodal věc za touž cenu, za níž ji nakoupil.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1920, Kr II. 267/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním řízení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Jihlavě ze dne 31. srpna 1920, pokud jím byla obžalovaná sprostěna dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud sprostil obžalovanou dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568, sb. z. a n., přes to, že o ní zjistil, že, nejsouc oprávněna obchodovati kuřivem, koupila dne 10. srpna 1920 od neznámého legionáře 10 balíčků po 4 kusích cpaných cigaret a že 3 z balíčků těch neznámým jí osobám dále prodala. Při tom vycházel nalézací soud dle rozhodovacích důvodů z úvahy, že není prokázáno, že by se byla obžalovaná po delší čas a ve více případech zabývala prodejem nebo vlastní výrobou (cpaním) cigaret,

nýbrž že, odkoupivši cigarety onomu legionáři pouze z ochoty a z útrpnosti, neměla v úmyslu ani provozovati obchod s kuřivem, ani zvyšovati ceny kuřiva, a že konečně cigarety jen, by obdržela zpět peníze, vyplacené legionáři, za tutéž cenu dále prodala, při čemž je nechala k veřejnému prodeji volně ležeti. Nalézací soud nenabyl prý tudíž přesvědčení, že by byla obžalovaná jednala ze ziskuchtivosti nebo vůbec pro nějaký zisk, nehledíc prý ani k otázce, zda prodej resp. nabídka 40 cigaret jsou způsobilé, cenu tabáku (kuřiva) stupňovati. Zmateční stížnost státního zastupitelství, která se opírá o důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., oprávnění upřítí nelze. Skutkové podstatě přečinu pletich odpovídá každé úmyslné jednání, jež, hledíc k poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování a je způsobilé zvýšiti cenu předmětu potřeby. Zmateční stížnost dovozuje, že v počínání si obžalované dlužno spatřovati skutkovou podstatu přečinu pletich, poněvadž, nejsouc jako ovocnářka oprávněna obchodovati s kuřivem, předmětem to státního monopolu, nabyla cigaret koupí od prodatele neoprávněného a to nikoli pro vlastní potřebu, nýbrž že je dále prodala. Zmateční stížnost takto případně zdůrazňuje pokoutní způsob, kterým obžalovaná cigaret nabyla, i neoprávněnost jich dalšího prodeje a tomuto pojetí věci není na závadu ani okolnost, uvedená ve prospěch obžalované v rozhodovacích důvodech rozsudku, že nechala cigarety k veřejnému prodeji volně ležeti. Podstatným pojmovým znakem pletich jest však také způsoblost dotýčného počínání, by jím zvýšena byla cena předmětů potřeby. V případě, o němž jde, dlužno na zodpovědění příslušné otázky klásti tím větší váhu, když obžalovaná dle zjištění nalézacího soudu prodávala cigarety za touž cenu, za jakou je sama koupila. Než okolnost ta způsoblost ku stupňování ceny cigaret sama o sobě nevylučuje. Sejde na to, v jakém poměru byla tato cena prodeje k officialní ceně cigaret téhož druhu. Neboť převyšovala-li ji značně, byla též způsobilou, cenu předmětů potřeby stupňovati. Nalézací soud se otázkou tou, jak patrno ze shora citované příslušné věty rozhodovacích důvodů, vůbec neobíral. Aby odpověď na otázku, o níž jde, dána býti mohla, nutno však vzhledem k tomu, že cigarety obžalovanou prodávány byly dle zjištění nalézacího soudu za vlastní cenu nákupní, zjistiti, v jakém poměru jest cena ta ku vnitřní hodnotě cigaret, tedy zejména k hodnotě tabáku a dutinek, z nichž cigarety vyrobeny byly. Zjištění toho rozsudek neobsahuje. Zjednatí podklad pro ně bylo by ale tím spíše možno, že se část cigaret jako věc doličná nachází dle spisů u nalézacího soudu.

Čís. 310.

Podmíněný odklad není o sobě vyloučen tím, že vyžaduje veřejný zájem, by pachatel byl potrestán.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1920, Kr II 158/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sezení odvolání státního zastupitelství směřující proti rozsudku krajsk. soudu ve Znojmě ze dne 14. dubna 1920, pokud jím povolen byl obžalovanému, odsouzenému pro zločin zpronevěry v úřadu dle § 181 tr. zák., podmíněný odklad trestu.

Důvody:

Státní zastupitelství brojí v odvolání proti tomu, že obžalovanému byl povolen podmíněný odklad trestu, a poukazuje k tomu, že nalézací soud nechal nepovšimnuto, že obžalovaný již v roce 1917 jako poštovní oficiant zpronevěřil peněz 73 K 55 h, že dále dne 18. srpna 1919, přijav u poštovního úřadu 5665 K, nezapsal peněz těch do denního účtu, nýbrž že je teprve dne 12. září 1919 vyúčtoval a odvedl, že v obou těchto případech stal se beztrestným jen z toho důvodu, že škodu včas nahradil (§ 187 tr. z.), kteréžto okolnosti nasvědčují tomu, že je v nejvyšší míře nespolehlivým a nepoctivým a že se nedá očekávat, že povede pořádný život; státní zastupitelství zdůrazňuje dále, že škoda byla nahrazena matkou obžalovaného, že tudíž tato okolnost nemůže přicházeti v úvahu při posuzování charakteru obžalovaného a uvádí ještě, že není důkazů pro domněnku nalézacího soudu, že by byl obžalovaný nutně potřeboval peněz, jež zpronevěřil; mimo to zastává odvolatel názor, že trestní čin, jímž obžalovaný uznán byl vinným, jest takové povahy, že již — nehledíc k jeho osobním poměrům — veřejný zájem vyžaduje výkon trestu. Než nejvyšší soud, uvažuje o podmíněném odkladu trestu, má v souhlase s nalézacím soudem za to, že podmínky jeho jsou dány. Především sluší předeslati, že názor státního zastupitelství, že v případech, ve kterých toho vyžaduje veřejný zájem vzhledem na povahu činu trestného, jest odepřítí podmíněný odklad trestu, aniž by se přihlíželo k osobním poměrům odsouzeného, jest právně mylným. Otázku, zda dány jsou podmínky podmíněného odsouzení, jest posuzovati jediné podle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. V § 1 cit. zákona jest vysloveno, že soud může odložit výkon trestu peněžitého a trestu na svobodě, nepřesahujícího dobu jednoho roku, má-li z podstatných důvodů za to, že odsouzený povede pořádný život, a že tudíž výkonu trestu není zapotřebí, a § 2 tohoto zákona stanoví případy, ve kterých podmíněné odsouzení, nehledíc k ustanovení § 1, jest vyloučeno. Zákon nemluví tedy o veřejném zájmu a nelze jej vykládati extensivně v neprospěch odsouzeného. Pokud se týče udánlivých zpronevěř (v roce 1917: 73 K 55 h a v srpna 1919: 5665 K), jest uvážiti, že případ první vůbec nebyl předmětem soudního vyšetřování, a že případ druhý nebyl předmětem obžaloby a že v tomto posléz uvedeném případě není nikterak prokázáno, zda se skutečně jedná o zpronevěru. Také polehčující okolnost náhrady škody jest obžalovanému přiznati, poněvadž, třebaže by byla škodu nahradila matka obžalovaného, jistě tak učinila jediné s o h l e d e m n a s v ě h o s y n a a n a j e h o p r o s b u; tomu nasvědčuje také znění ustanovení § 46 lit. g) tr. z. »snaží-li se s účinnou horlivostí škodu způsobenou napravití.« Nalézací soud právem také, uvažuje o motivu trestního činu, má za to, že obžalovaný dal se svést k zločinu tísníci chudobou; nesprávné jest tvrzení odvolání, že pro domněnku tu není důkazu. Vždyť jest prokázáno, že obžalovaný, jak nalézací soud zjistil, v době spáchání činu měl plat 209 K měsíčně bez jakýchkoliv přídávků, a proto vzhledem na nynější drahotu a v uvážení, že obžalovaný jest úplně nemajetný, lze s důvodem za to míti, že byl v tísnivé chudobě, jež ho ke zločinu svedla. Nejvyšší soud v uvážení zjištěných závažných polehčujících okolností, že obžalovaný dosud byl zachovalý, že škoda byla nahrazena, že se obžalovaný kajicně doznal, že k činu byl sveden

tísníci chudobou a v dalším uvážení zejména také toho, že obžalovaný hned po činu v sebevražedném úmyslu si žily podřezal a jen náhodou při životě byl zachován, poněvadž ještě včas v bezvědomí ve svém pokojíku svým bratrem byl nalezen, z čehož nad vši pochybnost na jevo vychází, že nad činem svým lítost projevil, kdyžž pro majetkový delikt i na život si sáhl, má za to, že podstatné důvody nasvědčují tomu, že se polepší, povede pořádný život, a že tudíž výkonu trestu není zapotřebí, jak to požaduje § 1 zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. z. a n.

Čís. 311.

Přecražování. Líh jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1920, Kr II. 220/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském soudě v Opavě ze dne 6. dubna, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4. zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle č. 9 a) namítají především obě stížnosti, že líh není předmětem potřeby. Zmateční stížnost míní, že líh není předmětem potřeby proto, že jím hospodaří stát, který i jeho vývoz do ciziny nejen trpí, nýbrž i podporuje; dále proto, že nenáleží líh k požíváním, a dovozuje, že by bylo zjevem blahodárným, kdyby ho cizina odebrala co nejvíce, poněvadž prý by tím aspoň jeho spotřeba v tuzemsku byla snížena. Stížnost spolubžalovaného odůvodňuje své totožné stanovisko tím, že zákon o trestání válečné lichvy chrání jen ony předměty, které slouží nutně výživě neb ošacení lidí, čili uhájení existence, tedy potřebám všeobecně nutným, a to jen předměty takové, kterých je nedostatek, nikoli tedy každý předmět lidské potřeby. Stát prý tím, že na líh ukládá vysokou daň, sám dává na jevo, že považuje líh za předmět luxusní. Líhu prý bylo na Opavsku, kde čin byl spáchán, dostatek. Pokud se obě stížnosti snaží dovoditi, že líh není předmětem potřeby pro škodlivé následky, s nimiž jeho upotřebení, totiž požívání alkoholických nápojů, z něho připravovaných, jest spojeno, užívá-li se ho měrou nezřízenou, nemá námitka významu, neboť škodlivé účinky jsou možny i u jiných věcí, o jejich povaze jako předmětů potřeby nemůže býti pochybnosti již proto, že slouží jako velmi důležité potraviny, jak jest tomu na př. u kávy a čaje. Líhu zejména pak nelze odpirati povahy předmětu potřeby, neboť se ho ve značné míře upotřebuje také k účelům vědeckým a zejména v průmyslu, k výrobě předmětů nesporně užitečných i potřebných. Ostatně rozsudek nezjišťuje, že líh, o který jde v tomto případě, byl určen k přípravě alkoholických nápojů. Stejně bezpodstatnou je i námitka, že líh není předmětem potřeby, všeobecně nutné. Stačí, že ho upotřebuje značná část obyvatelstva a že jest vzhledem k zvyklostem a osobním

náhledům potřebou určitých vrstev obyvatelstva. Že není lih předmětem výživy a vůbec potřeby nutné, jest rovněž lhostejno, neboť zákon o trestání válečné lichvy vztahuje se, jak patrno z definice § 1, na předměty potřeby, nikoli tedy jen na předměty potřeby nezbytné čili nutné. Oproti námitce, že zákon chrání pouze takové předměty, jichž jest nedostatek, lihu však že byl na Opavsku dostatek, sluší poukázat k tomu, že rozhodovací důvody rozsudku zdůrazňují a tedy výslovně zjišťují nedostatek lihu jako pohnutku jednání obou obžalovaných, námitka je však i právně bezpodstatná, neboť předmětem ochrany dle zákona o trestání válečné lichvy jsou zásadně všechny předměty potřeby bez ohledu na jejich nedostatek či dostatek, který ostatně bývá zpravidla místně ohraničený a časově přechodný, takže by se jím odpověď na otázku, zda jde o předmět potřeby, ani řídit nemohla. Proč by však měla být pojetí lihu za předmět potřeby na překážku okolnost, že jím hospodaří stát, nebo, že trpí a podporuje jeho vývoz do ciziny a že naň konečně ukládá daň, je nepochopitelné, uváží-li se, že takovým opatřením státní správy podléhají také jiné předměty, sloužící mnohdy právě nejdůležitějším životním potřebám lidí, jako je tomu na př. při obilí a bramborech, které jsou státem zabaveny a hospodaření jimi vyhrazeno státu, při uhlí a cukru, jichž vývoz do ciziny stát podporuje a na něž konečně i daně ukládá, aniž by jeden či druhý z těchto zjevů zavdával příčiny k důvodným pochybnostem o povaze věci oněch jako předmětů potřeby.

Čís. 312.

Odkázán-li trestný čin, patřící o sobě k příslušnosti soudu porotního, dle § 1 opatření stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. k rozsouzení na sborový soud první stolice jako soud nalézací, činí lhůta k přípravě obhajoby (§ 221 tr. ř.) tři dny.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1920, Kr II. 361/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl již v neveřejném zasedání zmáteční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 13. listopadu 1920, jímž byli uznáni vinými zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a) a 179 tr. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční důvod čís. 3 § 281 tr. ř. shledává stížnost v tom, že obsílka ku hlavnímu přelíčení byla obžalovaným, pokud se týče jejich obháje proti předpisu § 221 tr. ř. doručena teprve 5 dní před hlavním přelíčením, ač se jedná o čin, přikázaný porotnímu soudu. Není správný názor stížnosti, že v tomto případě platí osmidenní lhůta přípravná, neboť tato lhůta platí dle § 221 tr. ř. jen tehdy, když se jedná o zločin, o němž má rozhodovati soud porotní: toho zde není, neboť zločin, o který jde, již dle návrhu, učiněného ve spisu obžalovacím, byl dle § 4 opatření stálého výboru Národního shromáždění čl. republiky ze dne 4. srpna 1920 čís. 480 sb. z. a n. odkázán k rozsouzení zemskému jako nalézacímu soudu v Brně.

Čís. 313.

Předmětem krádeže jest také dravá zvěř a nelze z práva, ji skoliti, odvozovati pro každého též právo, ji si přisvojiti.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1920, Kr I. 584/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 10. května 1920, jímž obžalovaný sprostěn byl dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin krádeže dle §§ 171, 173 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžaloba kladla obžalovanému za vinu, že si bezprávně přisvojil kozešinu z lišky, která byla u příležitosti honu na lišky, konaného v únoru 1920 na velkostatku L-ském postřelena, v revíru zašla a obžalovaným byla nalezena — a že se tím dopustil — poněvadž kozešina měla hodnotu obžalovaného dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby s odůvodněním, že lišku, jako škodnou, může každý zastřeliti, při čemž majitel honitby nemá nesporného práva na vydání zastřeleného dravce a že mimo to věří zodpovídání obžalovaného, že byl pevně přesvědčen, že si může lišku jako škodnou každý přivlastniti a v tomto nesprávném výkladu honebních předpisů shledává skutkový omyl na straně obžalovaného, vylučující trestnost dle § 2 lit. e) tr. z. Zmateční stížnost státního zastupitelství provádějí důvody zmátečnosti dle čís. 9 a), b) § 281 tr. ř., vytýká rozsudku prvního soudu, že náhledy prvního soudu jsou právně mylné. A to právem. Honební zákon, nyní platný, nemá o okupačním právu žádného ustanovení. Nutno jíti zpět k starším předpisům. § 3 honebního řádu ze dne 28. února 1786, do roku 1866 i u nás plativšího, ustanovuje sice výslovně, že černou zvěř (mimo oboru), jakož i vlky, lišky a jinou škodnou dravou zvěř může zastřeliti každý v kterékoliv roční době. Než § 1 téhož řádu vyhražuje právo okupační ohledně veškeré zvěře, ať už i- tečné či škodlivé, v honebním okrsku se nalézající, jakož i výhradné právo hájení zvěře majiteli honitby. Toto výhradné právo majitele honitby, nakládati výlučně s veškerou zvěří, jest omezeno výjimkou, stanovenou v § 3 z toho důvodu, by se v zájmu bezpečnosti tělesné i majetkové zabránilo přílišnému rozmnožení škodné zvěře. Poněvadž všechny výjimky dlužno vykládati restriktivně, nelze rozšiřovati právo, škodnou zvěř skoliti, příslušející každému, na oprávnění, takovou zvěř si přivlastniti, nebo snad hony na ní pořádati v úmyslu, nabýti ji za vlastní. Z toho vyplývá, že třetím osobám nepřísluší právo okupační ke zvěři škodné, tím méně, že v §§ 19 a 20 honebního řádu zakazuje se třetím osobám přisvojiti si zvěř jakéhokoliv druhu a přisvojení takové prohlašuje se za krádež. Pokud jde o domnělý omyl obžalovaného, nutno zjistiti, zdali obžalovaný věděl o zvykovém právu, jež se na základě honebního řádu ze dne 28. února 1786 vytvořilo v ten smysl, že v cizím revíru nikdo

nesmí škodnou zvěř okupovati, nebo zda o tomto zvykovém právu nevěděl. Nevěděl-li o něm, byl by to omyl ve skutečnostech, jenž by zlý úmysl obžalovaného dle § 2 písm. e) tr. z. vylučoval a skutek mu za vinu kladený činil beztrestným.

Čís. 314.

Předražování. Odepírání prodeje předmětu potřeby. (§ 13 zákona lichevního) může se státi i konkludentním činem prodávajícího.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1920, Kr II 230/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu u zemského soudu trestního v Brně ze dne 25. června 1920, jímž byla uznána vinnou přečinem dle § 13 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvody:

Neodůvodněna jest zmateční stížnost, tvrdí-li, uplatňující důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., že soud neprávem uznal stěžovatelku vinnou přečinem dle § 13 lich. zák., poněvadž ani neodepřela prodej mléka, předmětu to potřeby, aniž nežádala svědkyni H-ovou, by současně s mlékem odebrala zboží jiné, totiž syrečky. Byť se i odepření mléka, pokud se týče požádání, by svědkyně H-ová současně s mlékem odebrala syrečky, dle zjištění rozsudku, opírajícího se o svědeckou výpověď H-ové, nestalo výslovně, přece soud lichevní zjistil takové chování se stěžovatelky vůči Kristině H-ové — zpětvzetí mléka nalitého již do konve H-ové, když tato na otázku stěžovatelčinu prohlásila, že syrečků nevezme — z něhož H-ová vyrozuměla, že mléko jí prodáno nebude, neodeběře-li též syrečky, a z něhož i soud lichevní dospěl k přesvědčení, že obžalovaná H-ové prodej mléka odepřela, neodeběře-li syrečky. Vytýká-li zmateční stížnost tomuto zjištění rozsudku zmatek dle § 281 č. 5 tr. ř., poněvadž svědkyně H-ová něco takového nepotvrdila a že jde jen o domněnku H-ové, stačí poukázat na to, že nejde tu o reprodukci výpovědi jmenované svědkyně, nýbrž o závěr soudem lichevním z její výpovědi činěný, jež s hlediska § 281 č. 5 tr. ř. s obsahem svědecké výpovědi porovnávatí nelze. Že však odepření prodeje mléka bez současného odebrání syrečků nestalo se výslovně, není podřadění skutku pod § 13 lich. zák. na závaží, protože zákon výslovně o odepírání prodeje nevyžaduje, a projev vůle, přičítací se zákazu § 13 lich. zák. státi se může, jak rozsudek správně vytkl, i konkludentním jednáním. Jelikož soud lichevní, posoudiv jednání stěžovatelčino, jak svědkyni Kristinou H-ovou bylo prokázáno, dospěl k přesvědčení, že jednání to bylo Kristině H-ové jasně srozumitelným projevem vůle, odepřítí jí prodej mléka, neodeběře-li zároveň syrečky, jest podřadění pod trestní ustanovení § 13 lich. zák. správným.

Čís. 315.

Předražování. Cena prodejní, byť nabývací náklady značně nepřevyšovala, může být uznána za cenu přemrštěnou, byly-li již náklady nabývací patrně přemrštěny, při čemž jest lhostejno, že pachatel, chtěl-li vůbec obchodovati, byl nucen nakupovati zboží za cenu běžnou.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1920, Kr I 713/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského jako odvolacího soudu lichevního v Chebu ze dne 29. března 1920, pokud jím obžalovaný byl uznán vinným přestupkem dle § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu lichevního v Chebu ze dne 25. února 1920 sprostěn byl Emil L. dle § 259, čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupky §§ 9 a 7 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., jichž prý dopustil se tím, že (ad § 9) při nákupu zaječích a kozích kůží, jež hodlal zciziti, přeplácel dosud obvyklé ceny a že (ad § 7), využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, žádal za uvedené předměty potřeby zřejmě přemrštěnou cenu. K odvolání veřejného obžalobce byl rozsudkem krajského odvolacího soudu lichevního v Chebu ze dne 29. března 1920 sprostující rozsudek okresního soudu pokud se týče přestupku § 9 potvrzen, pokud se týče § 7 však změněn, obžalovaný uznán vinným, že v lednu 1920 za okolností vytčených za kůže zaječí a kozí po 19—20 K pokud se týče 130 K za kus požadoval. Okresní soud vynesl rozsudek sprostující, poněvadž obžalovaný, kupuje a prodává zmíněné kůže v cenách uvedených, nepřekročil tím ceny tehdá obvyklé, ani nepožadoval za ně ceny zřejmě přehnané. Odvolací soud naproti tomu shledal skutkovou povahu § 7 cit. zák. v podstatě z toho důvodu za prokázanou, že obžalovaný, jenž zabývá se v Chebu od mnoha let po živnostensku koupí a prodejem kůží, prodává kůže zaječí a kozí po 19—20 K, pokud se týče 130 K za kus, požadoval tím ceny zřejmě přemrštěné, ježto obnosy ty pravou hodnotu tohoto zboží u porovnání k dobám mírovým a k době ještě nedávné a vzhledem k cenám zvířat, z nichž kůže ty pocházejí, značně převyšují. Obžalovaným předložené doklady o tom, že, ceny jím placené, byly tehdy všeobecně obvyklé, totiž »Allgemeine Leder-Industrie-Zeitung« ze dne 24. ledna 1920, »Häute- und Lederberichte« ze 14. ledna 1920 a »Bohemia« ze dne 18. ledna 1920 jsou dle názoru odvolacího soudu, byť i udání obžalovaného také svědkové potvrdzovali, jen dokumentárně zjištěné záznamy všeobecného předražování, k němuž připojil se i obžalovaný a těchto cen dovolávatí se nemůže, ježto zákon nerozeznává, jakým způsobem zjevně přemrštěná cena vznikla, nýbrž stihá zjevně přemrštěnou cenu vůbec. Platil-li obžalovaný již při nákupu zjevně přemrštěné ceny, jednal tak ve znalosti zmíněných cenových záznamů a ve vědomí, že nicméně s výdělkem bude moci prodati. Proto bez ohledu na otázku, měl-li obžalovaný přílišný zisk, skutková povaha § 7 cit. zák. jest vyčerpána.

Generální prokuratura má za to, že názor tento jest právně mylným, pokud se týká obchodníka, jenž obchod provozuje v mezích svého živnostenského oprávnění a jemuž jednak při nákupech nedbalost, jednak při prodeji přemrštěnost zisku vytýkati nelze. Obchodníkovi, chce-li setrvati ve své funkci sprostředkovatele mezi producentem a konsumentem, nezbyvá, než při nákupu platiti ceny běžné, ježto by jinak pro svůj obchod potřebného zboží nesehnal a byl by nucen obchodování vůbec zanechati. Na skutečnou hodnotu zboží nelze mu bráti zřetele, neboť i tato se řídí poměrem mezi nabídkou a poptávkou. Za trvajících, válkou vyvolaných poměrů bylo by vůbec těžko naznačiti druhy zboží, jichž skutečná hodnota u porovnání s dobou mírovou by odpovídala ceně nynější. Zjišťuje-li odvolací soud, že Emil L. kupoval i prodával dotyčné kůže v ceně 19—20 K a 130 K za kus a shledává-li v poslednějším faktu trestné předražování, pak bylo vzhledem k vlastnosti Emila L. jako oprávněného obchodníka ještě zjištění, zda v lednu 1920 při obyčejné snaze a péči obchodnické bylo s dostatek zaječích a kozích kůží v lacinějších cenách lze dostati a zda ceny, jak je přinášely odborné listy a cenové záznamy a jak je potvrdily i svědkové, byly skutečně jen výsledkem činnosti předražovatelů. Z uvedeného plyne, že při rozhodování otázky, dopustil-li se obžalovaný přestupku dle § 7 cit. zák., nelze postrádati zjištění, že pro obchodníka kozemí bylo zboží na snadě v cenách levnějších než 19—20 K a 130 K za kus, dále jakého rázu tyto ceny byly, a teprve rozdíl mezi těmito cenami a cenou, Emilem L. při prodeji požadovanou, bude moci býti měřítkem, bylo-li tu předražování využitkováním mimořádných válek vyvolaných poměrů. Takového využitkování poměrů však by nebylo u obchodníka, jenž, chtěje setrvati v provozování svého obchodu, jest odkázán na nákup zboží, byť i zřejmě předraženého, ježto by jinak, jak uvedeno, obchodování musel vůbec zanechati. Na podkladě těchto úvah navrhla generální prokuratura ve smyslu § 33 ř. tr., by dle § 292 tr. ř. bylo uznáno právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu lichevního v Chebu ze dne 29. března 1920 porušen byl zákon v §u 7 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. Rozsudek ten se zrušuje a jmenovanému soudu se ukládá, by, šetře zásady, v § 293 č. 2 tr. ř. výtčené, ve věci znovu rozhodl.

Nejvyšší jako zrušovací soud neshledává příčiny, by tomuto návrhu vyhověl. Spočívá stanovisko odvolacího soudu lichevního ve všech směrech na právních názorech, vyslovených soudem zrušovacím v řadě rozhodnutí, obírajících se otázkou cen zjevně přehnaných a otázkou významu cen obvyklých, běžných, trhových pro posouzení přemrštěnosti cen, ve smyslu § 7 lichevního zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., resp. § 20 čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. Soud zrušovací vyslovil v nich zásady, že shora označená ustanovení zákonná nesou se k ochraně spotřebitelstva před cenovými požadavky, neodůvodněnými pravou hodnotou předmětů potřeby, t. j. hodnotou, jak by se asi byla pod vlivem ostatních hospodářských zákonů vyjádřila v ceně. očistěné od výsledků zdražovacích snah obchodnických, že proto náklady nabývací nejsou výhradním měřítkem pro posouzení otázky patrně přehnanosti cen, že důsledně cena prodejní, byť nabývací náklady značně nepřevyšovala, může býti uznána za cenu přemrštěnou, byly-li již náklady nabývací patrně přemrštěny, a že proto jak pro cenu požadovanou, tak

pro náklady nabývací nejsou při posuzování jich přemrštěnosti směrodatny ceny obvyklé, běžné, trhové, pokud není jisto, že samy nejsou výsledkem obecného předražování. Na zásadách těchto ustálil se nejvyšší soud, vycházející z přesvědčení, že jedině důsledně jejich praktikování je s to, by účelu shora dotčených zákonných předpisů proti předražování bylo dosaženo. Proto též od žádné z nich neustupuje ani obecně, ani pro případ přítomný. Co se zejména týče v tomto případě otázky po přípustnosti, odůvodňovati cenu požadovanou tou okolností, že nákup dál se v běžných cenách trhových, je odpověď na ni dána ve smyslu zamítavém již ve shora uvedených stěžijních zásadách; jednotlivě budiž podotčeno ještě toto: Že ceny, které obžalovaný za kůže zaječí a kozí sám v nákupu platil, byly vskutku přemrštěny, zjistil odvolací soud lichevní bezvadně, právě tak jako zjistil a odůvodnil, že a proč obžalovaný byl si této okolnosti vědom. Budiž jen ještě na doklad správnosti těchto zjištění poukázáno na nařízení vlády republiky Československé ze dne 2. září 1919 čís. 497 sb. z. a n., stanovící nejvyšší cenu zajíců s koží pro spotřebitelstvo na 350 K za 1 kg váhy. V úvaze, že obecenství bylo vlastně viděti v koží zaječí takřka jen odpaděk zajíce v celku za potravinu koupeného, a že čítalo si cenu koží zaječích jen na haléře, nezbyvá, než předpokládati, že křiklavý, přímo nepřirozený nepoměr mezi dovolenou cenou celých zvířat (přiměrně těžký zajíc 3—4 kg směl i s koží v době činu státi nejvýše 14 K) a tvrzenou běžnou cenou koží z nich nemohl míti svůj původ v jiném, nežli ve zdražovací činnosti obchodníků. Námitka, na kterou zmateční stížnost na ochranu zákona hlavní klade důraz, že by totiž obchodník, jenž by neplatil v nákupu předmětů potřeby cen běžných, nesehnal pro svůj obchod potřebného zboží a byl nucen obchodování vůbec zanechati — je myšlena individuálně. Přehlíží zásadní povahu stanoviska, nejvyšším soudem zaujatého, z něhož plyne po stránce pozitivní požadavek, by obchodník hájil se své strany zájmů spotřebitelstva tím, že prostě nepovolí držitelé předmětů potřeby ceny zjevně přehnané. Nejvyšší soud vycházející od zájmů širších a s hlediska vyššího, než je zájem jednotlivého obchodníka v té které konkrétní situaci, musí se svým postulátem, by ani nepřímo nepřispívalo ku zvyšování cen, pokud příčina jeho leží v podstatě v neumírněnosti snah prospěchových, obracet se na obchodnictvo všechno. Kdyby obchodnictvo dbalo toho, čeho na něm vyžaduje zájem spoluobčanů a skoro v přímé řadě i zájem o pořádek ve státě, tedy konec konců i správně pochopený zájem jeho vlastní, nebylo by nikomu z příslušníků jeho třeba, by se musil odvolávati na omluvu svého nesociálního jednání na nutnost, udržovati svou konkurenční schopnost a existenci páčáním činů zapovězených. Přihlížeti však k takovým omluvám v případech jednotlivých znamenalo by učiniti illusorním ochranu veřejných zájmů, v prvé řadě zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby v cenách nezvýšených. Nesejde proto na tom a netřeba zjišťovati, jak za to má zmateční stížnost, bylo-li obžalovanému dle okolností případu lze nakupovati kůže zaječí a kozí v cenách levnějších, ani, že ceny tohoto zboží, jak je přinášely odborné listy či cenové záznamy, a jak je i svědkové potvrdili, byly skutečně jen výsledkem činnosti předražovatelů, zvláště když k otázce poslednějším rozsudkem již kladně bylo odpověděno.

Čís. 316.

Zločin zprznění dle § 128 tr. zák. Lhostejno, zda napadená osoba uvedena byla do stavu bezbrannosti pachatelem, či osobou třetí. Ukojením chtíčů jest již podráždění nebo stupňování smyslnosti.

Veřejné pohoršení ve smyslu § 516 tr. zák. není o sobě opodstatněno veřejností místa činu.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1920, Kr I 409/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním přelíčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského co výmínečného soudu v Chebu ze dne 12. dubna 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem dle § 93 tr. z. a uznal obžalovaného vinným zločinem § 128 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství právem, že ve zjištěném jednání obžalovaného dlužno spatřovati zločin zprznění dle § 128 tr. zák. Rozsudek běže za prokázáno, že obžalovaný, upustiv na okamžik od svých útoků, směřujících k vynucení nemanželské soulože na Hermině O-vé, tuto znovu jednou rukou tak obejmul, že se nemohla hnouti, že jí bluzu rozevřel, prsy obnažil a ohmatával, také pod sukňe na pohlavní úd sáhl a proti jejímu neobnaženému stehnu pohyby činil »jako pes«. V tomto skutkovém ději docházejí výrazu veškery podstatné znaky zločinu dle § 128 tr. zák. Zjištěním, že obžalovaný napadenou tak pevně držel, že se nemohla hnouti, je dán zákonný předpoklad její bezbrannosti. Ze tento stav přivodil u ní obžalovaný sám, není na závalu použití § 128 tr. zák. Není důvodu, proč by mírněji mělo býti nakládáno s tím, kdož stav bezbrannosti neb bezvědomí, požadovaný ke skutkové povaze zločinu dle § 128 tr. zák., teprve úmyslně vyvolá a tudíž s větší znevažou a zlomyslností jedná, nežli ten, kdo stav takový již najde a zneužije ho k svým pohlavním chtíčům. Na rozdíl od § 127 tr. zák. schází v § 128 tr. zák. dodatek, že se žena musí nacházeti ve zmíněném stavu »bez přičinění« pachatelova. Na snadě je dále, že v obnažení prsou napadené, v ohmatávání jíh, jakož i pohlavního údu jejího spočívá pohlavní zneužití, pod nímž ve smyslu zákona rozuměti dlužno každé bezprávné použití těla osoby druhého pohlaví k předsevzetí úkonů pudu pohlavního. Že obžalovanému šlo o ukojení jeho chtíče, vychází jasně na jevo z celého jeho počínání, zejména ze zjištěných výroků jeho »udělejme si to jednou«, »aby si napadená sedla na jeho klín, že to již půjde« a pak z toho, že proti ní činil pohyby, prozrazující zjevně jeho pohlavní podráždění. K opodstatnění dalšího zákonného požadavku »uspokojení chtíčů« postačí pak již pouhé podráždění neb stupňování smyslného pudu. Dle toho jsou dány všechny podmínky § 128 tr. zák. a měl býti proto obžalovaný uznán vinným zločinem ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. Násilné uvedení napadené do stavu bezbrannosti jest vzhledem k tomu, co shora řečeno, jen částí skutkové podstaty § 128 tr. zák. a nemůže pro kvalifikování čin-

nosti obžalovaného dle § 93 tr. zák. přijíti již v úvahu, zvláště když cele jeho jednání bylo jednotné, týmž úmyslem se nesoucí. Naproti tomu není odůvodněna zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud, uplatňujíc důvod zmatečnosti § 281 čís. 10 tr. ř., domáhá se odsouzení obžalovaného i pro přestupek dle § 516 tr. zák. v konkurenci se zločinem dle § 128 tr. zák. Třeba že jest zjištěno, že celý výstup udál se v poledních hodinách na veřejné silnici, tudíž na místě všeobecně přístupném, nelze tvrditi, že trestný čin obžalovaného zavdal bezprostředně sám příčinu k veřejnému pohoršení, poněvadž v bezprostřední blízkosti nebylo dle zjištění nalézacího soudu nikoho, kdo by k trestnímu činu obžalovaného byl přihlížel a tak byl býval pohoršen.

Čís. 317.

Předražování. O tom, zda cena jest zřejmě přemrštěna, rozhoduje lichevní soud dle volného uvážení všech okolností.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1920, Kr I 560/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 20. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle § 20, odst. 1 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o výtku nesprávného právního posouzení dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., sluší především poukázati na zásadní předpis § 17 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., dle něhož o tom, je-li cena zřejmě přemrštěna, rozhoduje soud lichevní dle volného uvážení všech okolností. Motivy zákona poukazují k tomu, že předpisem tím odstraněna byla vada, zavineňná t. zv. teorií pořizovacích nákladů, aniž se jest obávati, že stalo se to v neprospěch obviněného, ježto dnes po pětiletých válečných zkušenostech možno s plnou jistotou tvrditi, že každý nabyt dostatečného rozhledu a znalosti, by posoudil, co jest cena zřejmě přemrštěná. Již tím ustupuje výpočet nákladů pořizovacích co do svého významu a odebrává se půda pokusu brojiti proti výroku, že cena požadovaná byla zřejmě přemrštěná, kritikou jednotlivých položek tohoto rozpočtu. Proto nelze vůbec z hlediska § 281 č. 9 a) tr. ř. přikládati váhy tvrzení zmateční stížnosti, že výpočet nákladů na zpracování 6 korců půdy jest příliš nízkým, a že čítaná cena semena jetelového nevyhovuje skutečným poměrům a že soud nedbal jiných nutných vydání, nehledíc k tomu, že stěžovatel při hlavním přelíčení dotyčných vyšších pořizovacích nákladů neuváděl. Ani výtka, že rozsudek vypočítává zisk stěžovatelův jen při jedné plodině, nepřihlížeje k celkovému stavu hospodářství a eventuelní

ztrátě při plodinách jiných, není oprávněna, jednak proto, že se stěžovatel sám takovýchto ztrát nedovolával, jednak proto, že jedná se jen o určitý prodej jetele, při němž by ani ztráty při jiných plodinách neopravňovaly prodatele, by se, využívaje mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, za ztráty ty hojil na kupiteli jetele požadováním ceny přehnané. Ostatně vzal rozsudek při výpočtu svém vydatně zřetel na risiko v hospodářství, jakož i na celkovou jakost půdy pachtovaného hospodářství, vyvraceje tím tvrzení obžalovaného, jakoby bylo šlo jinak o půdu neúrodnou. Jestliže soud, zjistiv, že požadovaná a docílená cena jetele 4350 K převyšuje náklady pořizovací o 1680 K, jež tvoří neoprávněný zisk stěžovatelův, dospěl ku závěru, že cena, za jetel požadovaná, jest zřejmě přemrštěnou, nelze výrok ten důvodně označiti právně mylným.

Čís. 318.

Ke skutkové podstatě podvodu zatajením nálezu se nevyžaduje, by hodnota věci nalezené převyšovala 2 koruny (§ 389 obč. zák.)

(Rozh. ze dne 30. prosince 1920, Kr II. 175/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 17. dubna 1920, pokud jím byl uznán vinným přestupkem dle § 461 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost, provádějíc důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., pohřešuje v rozsudku přesné zjištění ceny nalezeného magacínu s patronami, jež dle jeho náhledu 2 K nepřevyšuje, a shledává dotýčné odsouzení pro přestupek podvodu právně pochybeným, zastávajíc vzhledem ku § 389 obč. zák. názor, že při předmětu, při němž zákon neukládá povinnosti, jeho nález způsobem § obč. zák. uveřejniti, a jehož dřívější držitel není ze známek nalezené věci poznatelným, nemůže zatajení nálezu ve smyslu (§§ 201 c), 461 tr. z. býti spácháno. Než názor ten jest dle zákona neudržitelný. Již z § 388 obč. zák. vychází na jevo, že nálezce nesmí si přivlastniti ani předmět, cenu 2 K nepřevyšující. Dle § 389 obč. zák. odpadá ohledně takového předmětu jen jinak platná povinnost, by nálezce po jeho dřívějším držiteli zvláště pátral. A dle § 393 obč. zák. dopouští se nálezce, nedbavši předpisů §§ 388—392 obč. zák. podle okolností podvodu, dle trestního zákoníka. Též § 201 c) tr. zák. neobmezuje trestný zákaz na předměty cennější. Ohledně obžalovaného zjistil však soud nalézací, nejen, že snad opomenul, zachovati se dle předpisů § 389 a násl. obč. zák., nýbrž že nalezený magacín s patronami zatajil a sobě přivlastnil. Za takových okolností nelze ovšem uznati výrok odsuzující právně pochybeným, a bylo zmateční stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 319.

Předražování. Posuzování zřejmé přemrštěnosti cen při zboží, pocházejícím z cizozemska, zejména vzhledem k poklesu tuzemské valuty.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1920, Kr I. 369/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 30. března 1920, jímž byl uznán vinným přečinem podle § 20 čís. 2 lit. b) cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Provádějíc důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., uplatňuje stížnost názor, že nabývací náklady a občanský zisk nemohou býti rozhodnými pro posuzování otázky zřejmé přemrštěnosti požadované ceny při zboží, pocházejícím z cizozemska, u něhož k obvyklým regulátorům cen přistupuje ještě regulátor další, totiž otázka valuty. Stěžovatel nemohl prý od Františka K., který od něho odebral škrob, koupený stěžovatelem v cizině a jím ve švýcarských francích zaplacený, obdržeti cizí valutu, které devisová ústředna K-ovi nepovolila. Následkem toho byl prý postaven před skutečnost, že obdrží valutu mnohem později, i musil prý počítati s cenou, kterou bude pro něho v korunách míti úvěr. poskytnutý mu ve výši 65,540 švýc. franků, v den splatnosti, a se skutečností, tehdy známou a předvídanou v obchodním a finančním světě, že totiž v krátké době dojde v cizině k nezadržitelnému ohromnému poklesu kursu koruny, v dubnu a v květnu 1919 v Curychu prý jen uměle udržovaného, k němuž pak v následujících měsících také skutečně došlo. Nebyl prý tudíž stěžovatel s to, poříditi přesnou kalkulaci, i byl prý oprávněn, bráti při stanovení prodejní ceny zřetel k onomu poklesu koruny, kalkulovati tedy cenu mnohem výše a žádati za škrob cenu, která se dle znaleckého posudku v době prodeje za škrob platila a byla tedy jeho běžnou cenou.

Do kalkulace ze dne 21. července 1919 započel prý valutovou ztrátu kursovní pohybů 20 proc. jen pod nátlakem trestního oznámení a v předpokladu, že valuta bude devisovou ústřednou v srpnu 1919 povolena, a konečně s vědomím, že, nedostane-li cizí valuty, vykalkulovaná cena mu nezaručuje ani náhrady vlastní kupní ceny. Ve skutečnosti utrpěl prý potom naopak značnou ztrátu, poněvadž devisová ústředna nedala povolení, by peníz, jemu za škrob zaplacený a v korunách u banky uložený, byl převeden na cizí valutů, on sám pak jako jednotlivec nebyl prý oprávněn, starati se o převod ten, který reguluje výhradně devisová ústředna. Vývodům zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Vždyt nalézací soud zjistil a obžalovaný také doznal, že rýžový škrob koupil v Curychu v kursu jeden švýc. frank = 4 Kč a že při koupi zboží to zaplatil z vlastních prostředků. Obžalovaný dle toho nemůže si započítati žádné valutové ztráty kursovní, poněvadž nemá žádných závazků do ciziny. Než i když se má za to, že mu byl poskytnut úvěr ve výši kupní

ceny — jak teprve nyní tvrdí ve zmáteční stížnosti — a že následkem toho bylo mu počítati s valutovou kursovou ztrátou, nelze přes to zmáteční stížnost uznati za oprávněnou. Kladouc důraz na to, že stěžovateli bylo počítati s onou cenou, kterou úvěr, jemu ve švýcarských francích poskytnutý, bude pro něho v korunách míti v den splatnosti, neoznačuje stížnost především, kdy tento den nadejiti měl, takže jen dohadovati se lze toho, že jím míněna byla ona doba, kdy následkem povolení cizí valuty devisovou ústřednou měla nastati faktická možnost splacení onoho úvěru. Pak ale může míti význam pouze onen pokles koruny, k němuž došlo do srpna 1919, který ale dle samotné stížnosti činil pouze 25 proc., tedy přibližně tolik, kolik stěžovatel zařadil jako valutovou ztrátu kursovou do své kalkulace ze dne 21. července 1919. Předpokládáť stěžovatel při této kalkulaci, jak sama stížnost uvádí, že valuta bude devisovou ústřednou povolena v srpnu 1919, a týž předpoklad mohl býti stěžovateli výhradně vodítkem i při stanovení prodejní ceny, k němuž došlo rovněž v červenci 1919, ale ještě o něco dříve, než přišla k místu ona kalkulace, sestavená stěžovatelem teprve potom, kdy proti němu pro onen obchod zakročil úřad pro potírání lichvy. I není v právu zmáteční stížnost, pokud pro stěžovatele reklamuje právo, by byl při stanovení prodejní ceny počítal s poklesem kursu koruny, k němuž dle stížnosti došlo teprve v měsících pozdějších, v září až listopadu 1919. Stanovisku, zde tlumočenému, dávají výraz i rozhodovací důvody rozsudku, pravíce, že obžalovaný nemůže se právem dovolávati skutečnosti, nastavší drahnou dobu po činu, který posuzovati nutno dle poměrů v měsíci červenci 1919 a nikoli dle doby pozdější. Zmateční stížnosti zdůrazňované, později se přihodivší události a jich pro stěžovatele nepříznivé důsledky jsou pro právní posouzení případu bez jakéhokoli významu také již proto, že je v první řadě a již od prvního počátku zavínil stěžovatel sám tím, že nedbal upozornění, jehož se mu dostalo ve vyřízení žádosti o povolení dovozu škrobu ze dne 26. května 1919, jím samým vymoženém, by si před objednáním zboží opatřil příděl valuty od devisové ústředny. Theoreticky správnou je sice námitka zmáteční stížnosti, dle níž stěžovatel jako jednotlivec nebyl oprávněn starati se o převod peněz, jemu v korunách vyplacených, na cizí valutu. Námitkou touto opírá se stížnost postupu nalézacího soudu, pokud stěžovateli vytýká, že se sám nestaral opravdově a vážně o převod peníze, v korunách jemu zaplaceného, na franky v ten způsob, že by byl obětoval korunu s 50, po případě i se 100procentní kursovou ztrátou, čímž by byl ostatně dle výpočtů rozsudku dosáhl pouze oprávnění, požadovati za kg škrobu jako cenu přiměřenou 40 K, pokud se týče ne více než 54 K. Jsouť předpisy nařízení min. fin. ze dne 18. června 1918, čís. 223 ř. z. o obchodu a oběhu cizozemských platidel a omezení v obchodě s cizozemskem, nařízením min. fin. ze dne 30. ledna 1919, čís. 47 sb. z. a n. v platnosti ponechané, opravdu takového rázu, že je jimi vyloučena zejména možnost, opatřiti si v tuzemsku zákonným způsobem bez povolení a součinnosti devisové ústředny cizozemská platidla. Tomuto právnímu stavu se přičítá, shora dotčené stanovisko nalézacího soudu není však na újmu správnosti rozhodovacího výroku téhož soudu, který nalézá dle toho, co zde řečeno bylo, plně opory ve skutkových zjištěních rozsudku a k nim se počítá, veskrze případných právních úvahách soudu nalézacího. Soud zjistil, že náklady, pro stěžovatele

s opatřením škrobu spojené, nedosahovaly ani 30 K za 1 kg a že přiměřenou cenou byla cena 33 K za 1 kg, jak stěžovatelem samým při započtení 20 proc. valutové ztráty kursovou vypočtena byla, i dospěl k předsudčení, plně odůvodněnému, že stěžovatel, požaduje za 1 kg škrobu 70 K, požadoval zaň vědomě cenu zřejmě přemrštěnou přes to, že cena ta byla tehdy běžnou cenou škrobu.

Čís. 320.

Jednání, by zmařen byl neprodlený úřední výkon, jest klásti na roveň jednání, by zmařen byl úřední výkon vůbec (§ 81 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 31. prosince 1920, Kr I 690/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 4. srpna 1920, jímž byl obžalovaný podle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn obžaloby pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. z. a uznán vinným toliko přestupkem dle § 314 tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným zločinem dle § 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství bere rozsudek v odpor z důvodu § 281 čís. 10 tr. ř., pokud jím obžalovaný byl sprostěn z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 81 tr. zák. a odsouzen toliko pro přestupek dle § 314 tr. z., domáhajíc se odsouzení obžalovaného pro uvedený zločin, neb alespoň pro přestupek dle § 312 tr. zák. Zmateční stížnost jest odůvodněna. Především hudiž podotknuto, že právně pochybeným jest sprostění z obžaloby pro zločin dle § 81 tr. zák. za současného odsouzení dle § 314 tr. zák. pro týž skutek. Obžaloba čelí zásadně vždy k odsouzení pro určitý skutek, nikoli pro tu neb onu právní kvalifikaci skutku (§ 267 tr. ř.) a nemůže proto obžalovaný zároveň pro týž skutek býti osvobozen i odsouzen. Než nehledíc k tomu, jest rozsudek s hlediska materiálně právního neudržitelným. Soud nalézací odůvodňuje svůj výrok poukazem na zjištění, že obžalovanému šlo při jeho násilném vztažení ruky na vrchního finančního strážníka jen o to, by jednak své dceři, již chtěl finanční dozorce zadržeti za účelem neprodlené tělesné prohlídky přivolanou ženou, umožnil vykonání potřeby, jednak by zamezil neprodleně předsevzetí prohlídky v bytě, nikoli však by zmařil tělesnou prohlídku vůbec. Soud přehlíží, že, měl-li finanční strážník důvod, by neprodleně byla provedena tělesná prohlídka dcery obžalovaného ještě před jejím odchodem na záchod — a příčina ta jest na snadě, by totiž Luisa D-ová na záchodě nemohla se sprostiti pašovaného zboží, pro jehož podezření byla zadržena — pak zamezení této neprodlené prohlídky klásti

jest na roveň zmaření prohlídky vůbec a úmysl obžalovaného, čelící k zmaření neprodlené prohlídky jest úmyslem, předpokládaným v § 81 tr. zák., by úřední výkon strážníkův byl zmařen. Proto nevyčerpává pouhé odsouzení pro přestupek dle § 314 tr. zák. trestní povahy skutku obžalovaného. Při správném právním posouzení bylo obžalovaného spíše uznati vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák.

Čís. 321.

Pro trestnost přečinu dle § 32 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n. jest lhostejno, zda bylo podávání alkoholu v souvislosti s volbou, čili nic.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1920, Kr II 302/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 6. září 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle §§ 32 a 58, odstavec první, čís. 7 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost brojí proti odsouzení pro přečin dle §§ 32 a 58, odstavec první, čís. 7 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 123 sb. z. a n. z důvodu § 281, čís. 9 a) tr. ř., tvrdíc, že ve zjištěném jednání obžalovaného hostinského, že totiž v den volby pohostil dvěma půllitry piva svého synovce a poslal 5 půllitrů piva přes pole svému churavému tchánu, nelze spatřovati žádné, shora uvedenými zákonnými předpisy zakázané činnosti, najmě podávání, kdyžtž činnost ta nebyla v žádné zvláštní spojitosti s volbou. Než uvedený zákaz zákona zní zcela bezvýjimečně a nevyžaduje žádné jiné spojitosti zakázaného jednání s volbou, než časové — v den před volbou a v den volby. Podává pak nápoj alkoholický každý, kdo jinému poskytne možnost jeho požitku. Za takových okolností ovšem dopustil se obžalovaný trestního činu, přičítaného jemu k vině a nemohou mu okolnosti jím uvedené býti omluvou.

Čís. 322.

Předražování. Na trestnosti zaplacení přemrštěné ceny nemění se ničeho tím, že byla zaplacená ve formě zpropitného.

Řetězový obchod, spáchaný zaměstnancem v hostinci, jenž prodal z ochoty kuřivo hostům.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1920, Kr II 338/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 5. října 1920, jímž byla obžalovaná podle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin řetězového obchodu dle § 11, čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přestupek dle § 7, čís. 1 cit. zákona, rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovanou vinnou oběma činy trestnými, pro něž byla obžalována.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství jest odůvodněna. Lichevní soud vzal za prokázáno, že obžalovaná chtěla prodávati kuřivo, o něž tuto jde, svým hostům jen z ochoty a nikoli v úmyslu ziskuchtivém a za tutéž cenu, kterou za ně sama při nákupu neznámému vojáku platila a že skutečně jen v jediném případě dvě kubovky za zpropitné jednomu hostu své kavárny prodala a neshledal proto v tomto jednání skutkové podstaty řetězového obchodu. Než pojem řetězového obchodu nevyžaduje nezbytně zisku obchodníka, jenž obchod ten provozuje. Stačí způsobilost, by cena předmětu potřeby byla stupňována, kteroužto způsobilost zákon při řetězovém obchodě, pozůstávajícím v tom, že se pachatel neoprávněně vsunuje jako zbytečný článek mezi výrobce a spotřebitele, předpokládá a která při podobném obchodě s předmětem státního monopolu již následkem podloudného nákupu sama sebou je dána. Že pak jen v jednom případě, pokud zjištěno, došlo ke skutečnému prodeji, stačí za shora uvedeného předpokladu pro pojem provozování obchodu řetězového, ponevadž tento jediný obchod tvoří právě již počátek obchodování s onou zásobou kuřiva, kterou obžalovaná za tím účelem od neznámého vojáka byla zakoupila. Vše ostatní, nač důvody rozsudku poukazují, jako na důvod sprostění, jsou okolnosti, které nedotýkají se pojmových náležitostí obchodu řetězového a tudíž nejsou s to, by skutkovou podstatu přečinu vyloučily. Že obžalovaná za oba doutníky určité kupní ceny nežádala, nýbrž přenechala kupiteli zaplacení ve formě zpropitného, jest bezvýznamným již proto, že šlo o předmět potřeby, s nímž následkem nedostatku vyvinul se velmi čilý obchod podloudný, jenž si již přímo pevně ceny vytvořil. Živnostenského provozování obchodu řetězového lichevní zákon v § 11, čís. 4 nevyžaduje, stejně pak nevyžaduje úmyslu zmenšovati zásoby kuřiva neb zvyšovati poptávku. Že se obžalovaná neoprávněně vsunula jako zbytečný člen do přechodu kuřiva z výroby do spotřeby, vyplývá z jakosti předmětu obchodování jako předmětu státního monopolu, jehož normální, zákonný postup vede od tabákové reže prostřednictvím trafikanta přímo ke spotřebiteli. Jest tedy výrok, sprostující obžalovanou ve směru § 11, čís. 4 lich. zákona právně mylným. Nejinak má se věc se sprostěním z obžaloby ve směru § 7 b) lich. zák., jež odůvodňuje soud nalézací poukazem na to, že obžalovaná za dva doutníky určité ceny nepožadovala, aniž dala si poskytnouti, nýbrž peníz

po dvou korunách od kusu vzala jako zpropitné, zahrnující v sobě i kupní cenu za doutníky. Rozsudek sám zjišťuje, že obžalovaná koupila kuřivo pod rukou, by je hostům prodala za tutéž cenu, kterou sama za ně platila. Cena ta, dvě koruny za doutník kubovku, již dala sobě poskytnouti, jest vůči jediné rozhodné ceně v řádném obchodu cenou zřejmě přemrštěnou. Na skutečnosti, že sobě cenu tu dala zaplatiti, využívajíc nedostatku tabáku, válkou přiveděného, nemění ničeho tím, že cenu tu dala sobě zaplatiti pod rouškou zpropitného.

Seznamy vypracoval
Dr. BOŘIVOJ PEKÁREK,
místorajemník nejvyššího soudu.

Věcný seznam abecední*).

✓ **Aktivní kontrola** železniční, viz úředník.

Amnestie:

- dle nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918, čís. 28 sb. z. a n.:
postupovati dle §u 4 smí nalézací soud teprve tehdy, když vynesl rozsudek odsuzující čís. 107.
soud nalézací není povolán, aby se vyslovoval v rozsudku o tom, jsou-li splněny podmínky amnestie čís. 219.
- dle §u 13 zákona ze dne 28. května 1919, čís. 299 sb. z. a n.: amnestovaný trestný čin nemůže kvalifikovati další trestný čin jako přečin předražování čís. 154, v opačném smyslu čís. 294; nemá místa, jde-li jen o přestoupení předpisů, kterým zakázáno neb omezeno zcizení předmětů potřeby čís. 128.

Bankovky: dovoz jedno- a dvoukorunových po skončení okolovací akce čís. 250;

✓ padělání lich, viz padělání peněz a cenných papírů

Beztrestnost: dle §u 2 tr. zák.:

- lit. d): nestačí mladická neznalost při pachateli starším 14 let čís. 106;
- lit. f): nestačí věk pachatelův 14 let nemnoho překročivší a dětský, nezralý dojem osoby jeho čís. 183;
- lit. g): stačí subjektivní předpoklad podmínek nutné obrany čís. 155; usmrcení dětí matkou, by byly zachráněny před bídou, není neodolatelným donucením čís. 176;
krádež, spáchaná z nouze, není ještě beztrestna čís. 181;
neodolatelný nátlak musí býti zjištěn v konkrétním případě; nestačí pouhý příkaz otcův, daný trestně zodpovědnému synovi čís. 183;
nutná obrana proti odpůrcovu vzájemnému útoku za rvačky čís. 210;
při zločinu vyhnání plodu pouze, hrozilo-li těhotné krajní nebezpečí čís. 281;
nemůže se jí dovolávati ten, kdo se dostal vlastní vinou do tvrzeného stavu nouze čís. 290;
dle § 187 tr. zák., viz lítost účinná.

✓ **Branná moc:** československá požívá ochrany článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. na rok 1863 čís. 127.

✓ **Cizí průkaz** viz průkaz cizí.

Cizozemsko: území, jež bylo nově přičknuto Československé republice, dokud nebylo inkorporováno čís. 222.

*) Rozhodnutí, týkající se válečné lichvy (cis, nařízení ze dne 7. srpna 1915, čís. 228 ř. zák., ze dne 21. srpna 1916 čís. 261 ř. zák., ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák. a zákony ze dne 17. října 1919 čís. 567 a 568 sb. z. a n.) jsou shrnuta pod heslem: Předražování.

Čepování lihovin viz zákaz čepovati lihoviny.

Četnictvo: československé požívá ochrany čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 č. 8 r. z. na rok 1863 č. 127.

Čtení protokolů viz zmatek dle § 281 č. 4 tr. ř.

Dar nabídnutý viz zneužití moci úřední.

Delegace (§ 62 tr. ř.): přípustná od delegovaného soudu na jiný soud č. 259.

Delikty: kulposní: nevyhledává se vědomá nedbalost č. 120.

- majetkové: hodnotou ukradeného zboží jest nejvýše jeho cena maximální č. 18.
- lhostejno, že sazby hodnotné neodpovídají nynějším hodnotám zboží a peněz č. 39.
- peněžité obnosy pro kvalifikaci rozhodné rozumějí se nadále v korunách československých č. 133.
- pro výši škody rozhodny jsou též konkrétní hospodářské a jinaké poměry poškozeného č. 137.
- výši škody nelze počítati na základě měny zlaté č. 146.
- pokud jde o běžné zlaté mince, rozhodna jich vnitřní cena č. 179.
- podmínky sčítání škody č. 223.

Demobilisace viz příslušnost.

Demobilisační výbor místní viz úředník.

Disposice obilím viz zásoby obilí.

Dodatková otázka viz otázky porotcům.

Domácí krádež viz krádež.

Donucení neodolatelné viz beztrestnost dle § 2 lit. g) tr. zák.

Dopravování padělaných platidel viz padělání peněz a cenných papírů.

Dovoz bankovek viz bankovky.

Doznání obžalovaného viz obžalovaný.

Dravá zvíř. viz krádež.

Držba zbraní viz zbraně.

Duševní stav viz stav duševní.

Důvod zmatečnosti viz zmatek.

Erární výzbroj a výstroj viz krádež.

Eventualní otázka viz otázky porotcům.

Falšování potravin viz potraviny.

Hlavní otázka viz otázky porotcům.

Hodnota ukradeného zboží viz delikty majetkové.

Chleбенky viz podvod dle § 199 lit. d) tr. zák.

Ideální konkurence viz konkurence ideální.

Inkorporace nového území viz cizozemsko.

Jednatel obecní obilní sběrný viz úředník.

Kolky padělané viz padělání peněz a cenných papírů.

Konkurence ideální: přestupku dle § 431 tr. zák. není vyloučena odsouzením pro zločin dle §§ 8, 153 tr. zák., ohrožoval-li čin pachatelův zároveň tělesnou bezpečnost jiných lidí č. 147.

zločinu vraždy se zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák. č. 240.

podílnictví na krádeži se zločinem dle § 214 tr. zák. č. 300.

reální: zločinu dle § 81 tr. zák. s přestupkem dle § 314 tr. zák. č. 151.

zločinu dle § 83 tr. zák. se zločiny dle § 85 a § 171 tr. zák. č. 211.

Kontrola železniční viz úředník.

Koupě podezřelé věci: poměr k podílnictví na krádeži č. 158.

stačí, je-li původ věci nejistý, takže lze důvodně za to míti, že byla odcizena č. 207.

vyžaduje se podezřelost věci, nestačí, že věc jest koupena od osoby neznámé č. 242.

význam slova »odcizený« č. 283.

Krádež (§ 171 tr. zák.): či pouhá svépomoc č. 2,

osvojením věci, zapomenutých cestujících v železničním voze č. 27,

neznalost skutečné ceny věci kradené nesprošťuje: zodpovědnosti za zločin č. 97,

vkladní list na bankovky, zadržené při okolkování, není způsobitelným předmětem č. 110,

neodvedením erární výzbroje a výstroje vojínem vrátivším se z vojny č. 134,

odňal-li dědic věc z pozůstalosti, na jejíž určitý díl mu příslušel nárok č. 158,

spáchaná z nouze viz beztrestnost dle § 2 lit. g) tr. zák. k »užitku« pachatelovu se nevyžaduje, by z činu mělo nastati po úmyslu pachatelovu rozmnožení jeho jmění č. 203,

konkurence se zločinem dle § 83 a § 85 tr. zák. č. 211,

dravé zvíři č. 313.

— dle § 173 viz delikty majetkové.

— dle § 174, odst. I. lit. b): »přistěžení při krádeži«; nevyžaduje se, by osobou, proti které bylo použito násilí nebo nebezpečné pohrůžky, byl okradený sám ani, by ohrožený stíhal zloděje věci, jejíž krádež je mu předem známa č. 143.

— dle § 174, odst. I. lit. c): stačí, byl-li těsně postižen dočasný držitel ukradeného předmětu č. 165.

— dle § 174, odst. II, lit. a): pojem č. 192,

není tu, jestliže někdo jiný spolupůsobil toliko při dispoziční zlodějově nad věcí, z držby jiného již odňaté č. 141,

není tu, byly-li osoby původně ze společenství na krádeži podezřelé právoplatně sprostěny a pro spolupachatelství s osobou neznámou dosud obžaloba podána nebyla č. 208,

nevyžaduje ani předcházejícího ani výslovného dorozumění č. 284.

— dle § 174, odst. II, lit. c): pojem věci uzamčené č. 34,

odcizení schránky s uzamčeným v ní obsahem, jež byla chována v místnosti neuzamčené č. 98,

pouhá zalepená obálka není uzamčením č. 306.

— dle § 174, odst. II, lit. d): zahájený les, jenž obehnan příkopem č. 204.

— dle § 175, odst. II, lit. c): lhostejno, proč a jak dlouho bylo polní nářadí na poli zanecháno č. 51.

— dle § 176, odst. II, lit. a): nelze použití potrestání pro přestupek nedospělých dle § 269 lit. a) tr. zák., třebaž čin ten obsahem svým byl krádeží č. 170.

— dle § 176, odst. II, lit. b) a c): spáchaná posluhovačkou v domácnosti, v níž posluhovala č. 167.

— dle § 176, odst. II, lit. c): jest třeba, by zaměstnanec prováděje u okradeného práci, přišel tím v bližší vztah k odcizené věci č. 119.

— v rodině (§ 189, 463 tr. zák.): podílnictví na krádeži možno č. 158,

nepatří sem krádež věcí cizích, nalézajících se v držení neb uschování členů rodiny; dlouhotrvající vzdálenost, třebaž nedobrovolná, vylučuje ze členství v domácnosti č. 164,

nespadá sem krádež spáchaná dítětem na rodičích, dle-li v jejich domácnosti jen přechodně jako host č. 218.

- lítost účinná viz tamže.
- podílnictví na krádeži viz tamže.
- Křivé svědectví** viz podvod dle § 199 lit. a) tr. zák.
- Kulposní delikty** viz delikty kulposní.
- Legionářské sbory:** tvoří samostatná oddělení československého vojska ve smyslu čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. z. z r. 1863 čís. 201.
- Lehké uškození na těle** viz uškození na těle.
- Lhůta** k opovězení zmáteční stížnosti viz zmáteční stížnost.
 - k přípravě obhajoby viz obhajoba.
- Lihoviny** viz zákaz čepovatí lihoviny.
- Lichva** (čís. nařízení ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.):
 - po živnostensku páchaná, též propachtováním pozemků na další řadu let čís. 287.
 - pojem »nápadného nepoměru« dle § 2, čís. 1 čís. 289.
- Lítost** účinná (§ 187 tr. zák.): není vyloučena, odhodil-li zloděj, byv při krádeži postižen, věc kromě z lítosti i ze strachu čís. 1.
 - útěk (§ 188 lit. a) tr. zák.) jest tu jen tehdy, byl-li pachatel stíhán čís. 16.
 - náhrada nebo narovnání spolupachatele musí vždy zahrnovati všechnu škodu z krádeže čís. 29.
 - nemožnost úplné náhrady jde vždy na vrub pachatele; při několika krádežích nutno plně nahraditi škodu ze všech krádeží čís. 63, nelze jí vztahovati na předražování čís. 79.
 - není vyloučena tím, že krádež právnicky není ještě dokonána čís. 103, pojem »vrchnosti«; nenáleží sem zřízení silniční správy ohledně odcizení hromádek šterku čís. 117.
 - při pokusu vyloučena čís. 186.
 - nestačí všeobecný, neurčitý nebo dokonce podmíněný slib pachatelův, že škodu nahradí čís. 199.
 - stačí, dodrženy-li splátky ve smyslu narovnání, třebaž nebyla v době, kdy vrchnost o činu zvěděla, nahrazena dosud celá škoda čís. 253, tu není, nahradil-li pachatel škodu, vida, že mu nezbyvá nic jiného čís. 276.
 - nelze beztrestnost vztahovati na jiné činy trestné než krádež a zpronevěru čís. 299.
 - náhradu nelze spatřovati v pouhém prohlášení pachatele, že jest ochoten škodu bezprostředně nahraditi čís. 306.
- Loupež:** lhotejno, že napadená osoba neměla při sobě věci, k nichž násilnému odnětí útok směřoval čís. 99.
 - těžké uškození na těle jest jen objektivním znakem vyšší trestnosti čís. 145.
 - »násilím« jest střelení na poplach, byť i jen z ručnice, na slepo nabyté čís. 197.
- Lstivé předstírání** viz podvod.
- Majetkové delikty** viz delikty majetkové.
- Maření exekuce:** záleží jen na formálně platném provedení exekučního úkonu čís. 64.
- Měna zlatá** viz delikty majetkové.
- Míchání se do úředního výkonu** viz výkon úřední.
- Ministr republiky Československé** viz zneužití moci úřední.
- Místní příslušnost** viz příslušnost místní.
- Místo spáchaného činu** při zpronevěře čís. 243.
- Mladická neznalost** viz beztrestnost dle § 2 lit. d) tr. zák.
- Moniturní řízení** čís. 93.
- Mravní neporušenost** viz svedení.

- Nabídnutý dar** viz zneužití moci úřední.
- Nadržování** zločincům dle § 214 tr. zák.: či podílnictví na krádeži čís. 78.
 - nevyžaduje se, by zločinec byl již pátrající vrchností pro určitý zločin stíhán nebo hledán; konkurenčně s podílnictvím na krádeži čís. 300.
 - — dle § 217 tr. zák.: pokud při smluveném útěku vězňů z vazby pro zločin činnost jednoho, sloužící vlastnímu útěku, usnadňuje zároveň i útěk druhého čís. 217.
- Náhrada škody** při krádeži viz účinná lítost.
 - — za vyšetřovací vazbu viz vazba vyšetřovací.
 - útrat obhajoby viz obhajoba.
 - — soukromého obžalobce viz obžalobce soukromý.
 - — soukromého účastníka viz účastník soukromý.
- Náklady:** opravné prostředky do výroku o nich čís. 31.
- Nákup vojenských věcí** od osob vojenských čís. 130.
- Nález** ve smyslu § 244 tr. ř.: pouze nález vrchního zemského soudu o námitkách proti obžalovacímu spisu čís. 292.
 - a posudek ministerstva financí o pravosti nebo nepravosti veřejných úvěrních papírů nebo mincí čís. 144.
- Nalezená věc** viz podvod dle § 201 lit. c) tr. zák.
- Napodobení** viz padělání peněz a cenných papírů.
- Náradí** na poli viz krádež dle § 174, odst. II, lit. d) tr. zák.
- Násilí** při krádeži viz krádež dle § 174 odst. I, lit. b) tr. zák.
 - při loupeži viz loupež.
 - veřejné dle § 81 tr. zák.: k pojmu »skutečného násilného vztažení ruky« čís. 116, 138.
 - reální konkurence s přestupkem dle § 314 tr. zák. čís. 151.
 - ideální konkurence se zločinem vraždy čís. 240.
 - dopouští se ho i osoba, proti níž nečelil výkon úředního orgánu; rozdíl mezi § 81 a § 314 tr. zák. čís. 254.
 - jednání, by zmařen byl neprodlený úřední výkon čís. 320.
 - ochrana úředníka viz úředník.
 - — dle § 83 tr. zák.: reální konkurence s §em 85 a §em 171 tr. zák. čís. 211.
 - — původce násilností ve smyslu § 84 tr. zák. čís. 69.
 - — dle § 85 tr. zák. viz poškození zlomyslné.
 - — dle § 87 tr. zák.: spáchané výzvou k vojním; k »nebezpečí« stačí i zvýšení stávajícího nebezpečí čís. 129.
 - — spáchané zlomyslnou výzvou k násilnostem řízenou na rozvášněný dav čís. 279.
 - — dle § 93 tr. zák.: pojem omezování osobní svobody čís. 175.
 - — dle § 98 tr. zák. lit. a): či loupež čís. 99.
 - — dle § 98 tr. zák. lit. b): dokonáno vyslovením pohrůžky; stačí, by pohrůžka byla objektivně s to, by vyvolala obavy čís. 302.
 - — dle § 99 tr. zák.: není tu, zvláště ohrožený o nebezpečné vyhrůžce pronesené jen pro určitý případ, teprve v době, kdy případ ten nemůže více nastati čís. 82.
 - — poměr k § 496; není vyloučeno příbuzenským poměrem k napadenému čís. 102.
- Násilné smilstvo** viz smilstvo násilné.
- Nebezpečí** dle § 85 lit. b) tr. zák. viz poškození zlomyslné.
 - dle § 87 tr. zák. viz násilí veřejné dle § 87 tr. zák.
- Nebezpečná vyhrůžka** dle § 99 tr. zák. viz násilí veřejné dle § 99 tr. zák.
- Neobalost vědomá** viz delikty kulposní.
- Neodolatelné donucení** viz betrestnost dle § 2 lit. g) tr. zák.

Neodvedení erární výzbroje a výstroje viz krádež.
Neodvratná překážka viz odpor.
Neopatrné zacházení se střelnou zbraní viz zbraň.
Neplatnost rozhodnutí býv. vídeňského nejv. scudu vynesených po dni 28. října 1918 čís. 8.
Neporušenost mravní viz svedení.
Nepříslušnost dle § 261 tr. ř.: nemůže k nálezu o ní dáti podnět čin do obžaloby nepojatý čís. 23.
Nepřítomnost obžalovaného viz obžalovaný.
Neznalost mladická viz beztrestnost dle § 2 lit. d) tr. zák.
Nouze viz beztrestnost dle § 2 lit. g) tr. zák.
Nutná obrana viz beztrestnost dle § 2 lit. g) tr. zák.

Obhájce z povolání: jenž se sám obhajoval, nemá nároku na náhradu nákladů proti soukromému obžalobci čís. 35.
Obhajoba: lhůta k přípravě činí tři dny, odkázán-li trestný čin, patřící o sobě ku příslušnosti soudu porotního, k rozsouzení na sborový soud první stolice čís. 312.
Obchod s potravinami viz potraviny.
Obilí viz zásoby obilí.
Objektivní řízení viz řízení trestní ve věcech tiskových.
Obnova řízení: nového hlavního přelíčení mohou se zúčastniti i ti soudcové, kteří spolupůsobili při dřívějším hlavním přelíčení čís. 68, nemůže býti povolena soukromému obžalobci, jenž, řádně byv oběslán, k hlavnímu přelíčení se nedostavil čís. 247.
Obrana nutná viz beztrestnost dle § 2 lit. g) tr. zák.
Obvinění dle § 209 tr. zák. viz utržení na cti.
Obžaloba: překročení soudem nalézacím čís. 23, 118.
Obžalobce soukromý: nárok na náhradu útrat, byla-li věc k návrhu obžalovaného postoupena soudu místa spáchaného činu čís. 185, jenž vede sám svou věc, nemá nároku na náhradu útrat zastupování, třebaž byl advokátem čís. 256, povolení obnovy viz obnova.
Obžalovaný: nepřítomnost při hlavním přelíčení a vynesení rozsudku nezakládá zmatečnost, bylo-li vyhověno podmínkám § 427 tr. ř. čís. 50, doznání v přípravě vyhledávání nebo vyšetřování a hodnocení jeho pro otázku důkazní čís. 193.
Odepření prodeje dle § 482 tr. zák. čís. 305.
Odkapky piva viz zákaz čepovati lihoviny.
Odklad trestu viz odsouzení podmíněné.
Odmítnutí zakročení osoby úřední viz urážka dle § 312 tr. zák.
Odpor mravní viz svedení.
 — dle § 427 odstavec třetí tr. ř.: neodvratná překážka její ospravedlňující, nesmí býti obžalovaným, byť i z nedopatření, zaviniána čís. 136.
Odsouzení podmíněné: posavadní zachovalost odsouzeného o sobě nestačí čís. 136, přípustnost jeho, jde-li o čin spáchaný před státním převratem r. 1918: proti povolení přípustna zmateční stížnost a odvolání čís. 249, vyloučeno, činí-li součet primárního a náhradního trestu na svobodě více nežli rok čís. 307, není o sobě vyloučeno tím, že vyžaduje veřejný zájem, by pachatel byl potrestán čís. 310.
Odvolání: proti výroku o podmíněném odsouzení čís. 249.
Ochrana veřejného úředníka viz úředník veřejný.
Omezování osobní svobody viz násilí veřejné dle § 93 tr. zák.
Opovězení zmateční stížnosti viz zmateční stížnost.
Opravné prostředky viz prostředky opravné.
Opravné řízení (§ 331 tr. ř.) čís. 93.

Orgány úřední viz úředník veřejný.

Osvojení si věci viz krádež.

Otázky porotcům: písemné vyhotovení předložené na jich požádání obžalobci a obhájci, nemusí býti podepsáno předsedou čís. 26.

- — otázka dodatková: podmínky její čís. 255.
- — otázka eventuelní: podmínky její čís. 7, 31, přísvědčení k otázce o překročení nutné obrany při záporném zodpovězení hlavní otázky čís. 81.
- — otázka hlavní: není třeba pojímati do ní výši hodnoty ukradeného předmětu, dána-li v tom smyslu otázka dodatková čís. 42, o zločinu podílnictví na krádeži nemusí obsahovati okolnost, zda pachatel věděl o původu věci z krádeže čís. 66.

Oznámení policejní nutno přechísti při hlavním přelíčení čís. 182.

Padělání peněz a cenných papírů (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.):

spáchané před působností cit. zákona čís. 111, 193, subsumpce padělání, spolupůsobení při něm a dopravování padělaných platidel pod § 1 čís. 140, pojem pozměnění bankovky čís. 149, provedené rozřezávání pravých kolků bankovkových a skládáním a nalepováním rozřezaných částí tak, by vybyl kolek nový a nalepením tohoto čís. 159, polepování pravých bankovek poštovními známkami čís. 157, doprava peněz, kdy počíná a končí; nespadá sem pouhá vědomost o tom, že bankovky pocházejí z ciziny čís. 162, použití nejnižší sazby trestné dle odstavce třetího § 1 čís. 168, dorozumění s osobou jinak na činu súčasněnou čís. 174, súčasnil-li se ho důvěrník policie, třeba přesně zjistiti, od kterého okamžiku přestal jednat v pouhém úmyslu, usvědčiti pachatele čís. 190, osoba jinak na činu súčasněná; pojem udávání padělaných peněz; pojem dorozumění čís. 194, jest dokonáno spojením padělaného kolku s neokolkovanou bankovkou, třebaž by se padělaný kolek později zase odlepil čís. 213, území ležící výhodně od demarkační čáry těšínské bylo v září 1919 »cizinou« čís. 233, odevzdání padělaných peněz k poštovní dopravě jest dokonáným přečinem dle § 4 posl. odst. čís. 245, »placením« jest též výplata výhry ve hře; »udáváním« též dání bankovky do banku čís. 285, opatrování padělaných kolků jest spoluvinou ve smyslu § 107 tr. zák. čís. 297.

Padělání stvrzenky o domnělém vrácení věci při zpronevěře čís. 298.

— veřejné listiny viz podvod dle § 199 lit. d) tr. zák.

Podezřelá koupě viz koupě podezřelé věci.

Podílnictví na krádeži (a zpronevěře): vědomost o vadné vlastnosti věci v době převodu čís. 9, nepředpokládá, by bylo ukončeno hlavní řízení pro krádež čís. 30, 60, do hlavní otázky netřeba zvláště pojeti pachatelovu vědomost o původu věci z krádeže čís. 66, utajováním věci kradené či nadřizování pachatelí čís. 78, nedopouští se o sobě spolujitel bytu, zachovává-li se pasivně k tomu, že druhý spolujitel bytu uloží tam věc kradenou čís. 85, může se dopustiti ten, kdo trpí ve svém bytě věci někým jiným ukradené čís. 88, neznalost skutečné ceny věci kradené nesproštuje zodpovědnosti za zločin čís. 97.

ihostejno, zda podílníku známa byla osoba pachatelova čís. 130, není tu, byli-li o krádeži vynesena rozsudek sprostující čís. 148, možno i při krádeži dle § 189, 463 tr. zák.; poměr k přestupku dle § 477 tr. zák. čís. 158,

předpokládá, že věc movitá jest již odňata z držení jiné osoby; ne- stačí přemístění věci uvnitř hranic majetku držitelova čís. 208, a podvod spáchané vylákáním odcizené věci na pachatele krádeže čís. 216,

připojil-li se pachatel k neznámým zlodějům po vyhození balíku ze železničního vozu čís. 232,

pojem »ukrývání« čís. 258,

po stránce subjektivní stačí, by pachatel věděl, že věc, kterou ukrývá nebo na sebe převádí, pochází z krádeže čís. 290,

konkurence se zločinem dle § 214 tr. zák. čís. 300.

Podloudný vývoz viz vývoz podloudný.

Podpora nezaměstnaných viz podvod.

Podvod (§ 197 tr. zák.): není třeba, by možno bylo konkrétní opatření státní správy; absolutně nezpůsobilý prostředek k oklamání čís. 178,

a podílnictví na krádeži, spáchané vylákáním věci na pachatele čís. 216,

bylo-li vylákáno splnění za účelem nedovoleného jednání, byť dle práva civilního ono plnění nemohlo být zpět požadováno čís. 238, protiprávním bráním podpory nezaměstnaných čís. 265,

pojem »listivého předstírání« čís. 293, či zpronevěra čís. 298.

— dle § 199 lit. a): trestnost není vyloučena tím, že formálně svě- decký výslech týkal se osoby z trestního činu podezřelé, měl-li svědek po zákonu možnost, by výpovědi svědecké se vyhnul čís. 40.

— dle § 199 lit. c): používání nepravé váhy zřizenci; majitel ručí jen, lze-li mu přičísti vinu čís. 12.

— dle § 199 lit. d): stačí použití v podvodném úmyslu listiny, jež s předchozím dorozuměním pachatele byla někým jiným zfalšo- vána čís. 76.

veřejnou listinou jest: obcí vydaný poukaz na odběr potravin čís. 61,

porážkový list čís. 92.

poukázka obecního úřadu na petrolej čís. 109.

lhostejno, zda okolnosti osvědčené jsou větší či menší důležitosti čís. 92,

padělání chlebenek, při čemž jest lhostejno, použil-li jich pachatel sám či osoba jiná čís. 220,

padělání a použití listiny veřejné nemusí vycházeti od téže osoby čís. 270.

— dle § 201 lit. c): osvojení si věcí, zapomenutých cestujícími v železničním voze, jest krádeží čís. 27,

páchá i ten, kdo věc jiným nalezenou ukrývá nebo na sebe pře- vede čís. 96,

nevyžaduje se, by hodnota věcí ukradených převyšovala 2 koruny čís. 318.

Pohlavní zneužití viz zneužití pohlavní.

Pohoršení veřejné (§ 516 tr. zák.): není třeba, by bylo opravdu vzbuzeno čís. 230,

není o sobě opodstatněno veřejností místa činu čís. 316.

Pohrůžka viz násilí veřejné dle § 98 lit. b) tr. zák.

Pokles kupní síly peněz viz delikty majetkové.

Pokus: přečinu dle § 24 tisk. zákona čís. 94,

těžkého ublížení na těle dle § 153 tr. zák. čís. 139,

účinná lítost vyloučena čís. 186,

vyhnání plodu čís. 221.

Policejní oznámení viz oznámení policejní.

Polní nářadí viz krádež dle § 174, odst. II. lit. d) tr. zák.

Popření zásob viz zásoby.

Porážkový list viz podvod dle § 199 lit. d) tr. zák.

Porotci: rozsah poučení předsedova čís. 57,

nesprávnost resumé předsedova není důvodem zmatečnosti čís. 291,

přítomnost menšího počtu nežli 30 není vždy důvodem zmatečnosti čís. 292.

Posudek ministerstva financí o pravosti nebo nepravosti veřejných úvěr- ních papírů nebo mincí čís. 144.

Poškození zlomyslné cizího majetku:

— dle § 85 tr. zák. lit. a): je-li věc dle své povahy určena zvlášt- ním účelům, jest pro výpočet škody rozhodno, do jaké míry se věc stala poškozenému neupotřebitelnou pro tyto zvláštní účely čís. 39.

— dle § 85 tr. zák. lit. b): nestačí pouhé vědomí, že mohlo by vzejíti nebezpečí čís. 20.

— dle § 85 tr. zák. lit. b): pojem »nebezpečí« čís. 47.

— dle § 306 tr. zák.: květin na hrobě čís. 202.

Potraviný (zákon ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. z.):

zodpovědnost majitele podniku za zřizence čís. 4.

ku zločinu se vyhledává, by si byl pachatel vědom nebezpečí na- značeného v § 19 odst. 2 čís. 70,

činnost dle § 18 čís. 2 jest třebaš bezplatné sprostředkování pře- chodu potravin z jedné osoby na druhou; ku zločinné kvalifikaci stačí ohrožení zdraví lidí ve větším rozsahu čís. 252.

Poučení porotců viz porotci.

Poukaz vydaný obcí na odběr potravin neb petroleje viz podvod dle § 199 lit. d) tr. zák.

Použití cizího průkazu viz průkaz cizí.

Právo volební: při ztrátě jeho nelze hleděti k dřívějšímu odsouzení, jehož následky amnestií pomínuly čís. 75.

Pravomoc trestních soudů vojenských viz příslušnost.

Promlčení se přerušuje (§ 531 tr. zák.) též tím, že příslušný soud dožádal jiný soud za výslech obviněného čís. 225.

Prostředky opravné: zřeknutí se jich obžalovaným jest neodvolatelná i pro obhájce závazno čís. 5,

připustno vzdání se jich prohlášením obžalovaného i v řízení porot- ním, že chce trest nastoupiti, třebaš je učinil bez porady s obhájcem čís. 44.

zmeškání lhůt má tytéž zákonné následky pro veřejného obžalobce jako pro obžalovaného čís. 126,

proti výroku o podmíněném odsouzení čís. 249,

viz též zmateční stížnost.

Protokoly o seznání svědků viz zmatek dle § 281 čís. 4 tr. ř.

Průkaz cizí: použití jeho (§ 320 lit. g) tr. zák.) není beztrestno ani v pří- padě zatýkání obviněného čís. 211.

Předražování.

1. Cís. nařízení ze dne 7. srpna 1915, čís. 228 ř. zák.:

lhostejno, zda obchod uzavřen za banku, jež dle stanov jest oprá- vněna s dotyčným zbožím obchodovati čís. 55,

podstatná známka přečinu dle § 17 čís. 2; odběr zboží filiálkou od centrály čís. 131.

2. Cís. nařízení ze dne 21. srpna 1916. čís. 261 ř. zák.:

Obchod uzavřený za banku čís. 55.

Obchodník z povolání podléhá trestním ustanovením o předražování čís. 17.

Poměr skutkových podstat deliktů dle § 21 čís. 3, cit. nař. a § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. čís. 48.

Posudek zkušební cen: lze mu čelit dle §§ 124 až 126 tr. ř.; bylo-li ho soudem použito, jest skutkovým zjištěním čís. 17.

Přečin dle § 21 čís. 2: lhostejno, zda pachatel jednal v mezích svého živnostenského oprávnění, na vlastní účet a zda zisk za sprostředkování přesahoval meze v obchodě obvyklé čís. 33.

Předměty nezbytné potřeby: masové konzervy; lhostejno, zda dovoz byl zakázán čís. 17.

Trestnost předražování spáchaného v cizozemsku čís. 58.

3. Cís. nařízení ze dne 24. března 1917. čís. 131 ř. z.:

Amnestie dle § 13 zákona ze dne 28. května 1919 čís. 299 tr. zák. nequalifikuje další čin trestný jako přečin předražování čís. 154; v opačném smyslu čís. 294.

Cizozemské zboží: lhostejno, zda přihlíženo tuzemské spotřebě čís. 56.

Funkcionář veřejnoprávní korporace jako předražovatel čís. 177.

Komisionář jako řetězový obchodník čís. 19.

Konkurence předražování s řetězovým obchodem čís. 38, 48.

Kradená věc a předražování čís. 86.

Kupitel: úmysl jeho nepřichází v úvahu čís. 24.

Nabídka: nemusí se vztahovati k určité osobě čís. 257.

Nabývací náklady čís. 46.

Nákup dle § 21 čís. 2 lit. b): pojem »ku dalšímu zcizení«; pojem »velký rozsah činu« čís. 104.

- dle § 23 čís. 3: pojem čís. 11, 15, nemusí omezovati obchod čís. 24, či řetězový obchod čís. 48, obžaloba pro § 23 čís. 3 nezahrnuje v sobě žalobu pro § 20 čís. 1, čís. 118.

Obchodní jednatel za provisi může se dopustiti § 23 čís. 4, čís. 38.

Ohrožení veřejných zájmů (§ 23, čís. 5): více méně vzdálená možnost nestačí čís. 77,

není zvláště těžké, bylo-li sice obilí odňato disposici státní, avšak do dáno obyvatelstvu hladem ohroženému v místech, ležících v oblasti státu čís. 153,

nestačí, že hromaděním zboží mohl býti dán podnět k drancování čís. 209,

způsob provedení činu čís. 307.

Pletichy (§ 23, čís. 4): pojem čís. 19, 184,

nevyžadují lstivosti; poměr k § 32 nař. 235/17 čís. 24.

vědomí pachatele o hospodářské neoprávněnosti počinu čís. 160,

neoprávněným lákáním v novinách a uváděním v omyl čís. 172,

pokoutním obchodováním se zbožím státem zabaveným čís. 257,

pouhým jmenováním (doporučením) pokoutního kupce a umožněním schůzky s ním čís. 268,

prodejem zboží, jenž učiněn závislým na současné odbírce jiného zboží; lhostejno, zda čin vykazuje všechny známky § 482 tr. zák. čís. 305,

nestávají se beztrestnými tím, že popud k jednání vycházel od úřadů čís. 307.

Poměr § 23 čís. 3 k § 20 čís. 1 a 23 čís. 4, čís. 11, k zákonu 568/19 čís. 115, 135.

Poskytnutí ceny; pojem čís. 114.

Požadování přemrštěné ceny: od osoby bydlící mimo hranice čís. 166, jest nabídka za přemrštěnou cenu, při níž nabízející počítá se smlouváním a slevou čís. 38, 275,

lhostejno, že cena byla po smlouvání snížena a část kupitelů vrácena čís. 79,

lhostejno, zda si kupitel zjednuává věc pro vlastní potřebu či k dalšímu zcizení čís. 125,

lhostejno, zda pachatel koupil věc původně pro sebe čís. 152.

Přečin dle § 20 čís. 2 b): při spolupachatelství rozhoduje zisk úhrnný čís. 24,

lhostejno, zda zisk připadnouti má pachateli či osobě třetí čís. 105.

Předměty potřeby: pojem čís. 38,

kmín čís. 14,

tabák čís. 21,

elektrické motory a dynamo čís. 38,

přepychové předměty čís. 62, 77,

čaj čís. 71,

dovážené z ciziny čís. 184,

doutníky vyrobené soukromě z tabákových náhražek čís. 191,

broky čís. 228,

kosmetické prostředky, slouží-li zároveň za prostředky léčebné čís. 296.

Přemrštěnost cen: není ospravedlněna vysokými cenami tržními čís. 13.

třebas docíleno jen zisku za míru obvyklého čís. 14,

stačí, když cena byla přijata čís. 24,

vliv nejvyšších neb jinak stanovených cen čís. 46, 189,

může jí býti cena prodejní, jež značně nepřevyšuje nákladu nabývacího čís. 46,

vliv poklesu valuty čís. 237,

při obchodu směnném čís. 266,

při zboží přicházejícím z cizozemska čís. 319.

Přenechání předmětu potřeby: z ochoty čís. 6,

živnostníkem živnostníku, by mu vypomohl, čís. 105.

Přeplácení cen: stanovených vyhláškou úřadu Geos čís. 3.

Přiměřenost cen: u maloobchodníků a živnostníků čís. 10,

u drobných zemědělských podniků čís. 13,

různá u velkoobchodníků a maloobchodníků čís. 14,

cena směrná rozhodna, dokud obchodník nezná vlastní ceny nákupní čís. 56,

třeba dbáti též konkrétních nákladů nabývacích čís. 226.

Příslušnost lichevních soudů (zákon 567/19): čís. 15, 135, 244, 308.

Řetězový obchod (§ 23 čís. 4): jeho náležitosti čís. 19,

či nákup dle § 23 čís. 3 čís. 48,

spolovina na něm či pletichy čís. 48,

nerozhodno, že činnost těch, kdož si do rukou pracovali, byla druh druhu vítanou, že pachatel byl oprávněn k obchodu a činnost jeho shodovala se s obchodní zvyklostí z doby předválečné čís. 65,

není vyloučen tím, že vsunuvší se obchodník zboží zcizil dále bez zisku čís. 74,

subjektivní stránka činu čís. 91,

není třeba, by šlo o činnost opětovnou nebo trvalou, ani by zvyšovány byly ceny, ani se nevyžaduje vědomí pachatelovo, že jde o řetěz čís. 95.

nereelní obchodování nemusí se opakovat ani dít po živnostensku č. 105,

s předmětem, jenž vázán na listky č. 132, není vyloučen potrestáním pachatele politickým úřadem pro prodej hadrů maloobchodníkům č. 156,

zbytečným článkem není ten, kdo zboží zpracuje a zpracované dále prodává; nestačí vědomost pachatelova, že kupitel kupuje zboží za účelem výměny za zboží jiné č. 161,

lhostejno, že pachatel spotřeboval pro sebe část zboží koupeného v pokoutním obchodě č. 169.

Směna na věci za věc: tabáku trafikantem č. 21.

Směnný obchod: rozhoduje cena, již musili dát kupitelé za předměty použité ku směně č. 266.

Účinná litost (§ 187 tr. zák.) nemá tu místa č. 79.

Úroveň životní a spotřební nutno za války snížit č. 14.

Uveřejnění nálezu odvolání jen proti způsobu uveřejnění č. 80.

Vypovězení ze státního území: nelze vyslovit jako trest vedlejší č. 90.

Zásoby: zamlčení, zatajení (§ 5, č. 1, 2) nestává se beztrestným pozdějším ohlášením č. 206.

Zmocněnec při prodeji může se dopustit předražování č. 37.

Způsobení škody lhostejno č. 150.

4. Zákon ze dne 17. října 1919, č. 567 sb. z. a n.

Příslušnost pro trestní činy proti nařízení 131/17 č. 115, 135, 244, 308, rozhodnutí o tom, zda cena jest přemrštěna, děje se dle volného uvážení č. 317.

5. Zákon ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n.

Návrat předválečných poměrů: vliv jeho č. 288.

Odepírání prodeje předmětu potřeby: nestane se beztrestným, je-li pachatel později ochoten předmět bez dalšího prodati, lhostejno, zda sám při nákupu musel koupiti též věci jiné č. 229, konkludentním činem č. 314.

Pletichy: nejsou vyloučeny tím, že pachatel prodal věc za touž cenu, za niž ji nakoupil, č. 309.

Poměr: k č. 131/17 č. 115, 135, § 2 k § 34, odst. 2 a 4 nař. 169/20 č. 282.

Požadování ceny: lhostejno, měl-li nabízející zboží pohotově v době nabídky č. 227.

Předměty potřeby: vánoční stromky č. 215, cizozemský tabák č. 269, líh č. 311.

Přemrštěná cena: třeba nepřevyšuje značně nabývací náklady, jež byly patrně přemrštěny č. 315, lhostejno, zda zaplácena ve formě zpropišného č. 322.

Řetězový obchod: není tu, koupil-li kdo vánoční stromky od lesníka a prodal-li je obecnstvu č. 215, spáchaný v hostinci zaměstnancem, jenž prodal hostům z ochoty kuřivo č. 322.

Trest: zákon mimořádného zmírnění a přeměny č. 271.

Úhrnková koupě: třeba zjistiti, že úhrnná cena za předměty stržené byla přemrštěna vzhledem k úhrnné ceně nákupní č. 215.

Zatajování zásob obilí stihá se i nadále soudy č. 231.

Záznam na tržní desce lhostejný pro trestnost č. 262.

Předstížení viz příslušnost.

Prekážka neodvratná viz odpor.

Překročení obžaloby č. 23, 118.

Přerušení promlčení viz promlčení.

Převrat státní o sobě nevyloučil stíhání trestných činů, jež před tím byly spáchany č. 79.

Příčetnost viz beztrestnost dle § 2 tr. zák.

Příkaz k inkasu viz zpronevěra.

Příprava obhajoby viz obhajoba.

Přípustnost zmatečnických stížností viz zmatečnická stížnost.

Přísaha svědecká viz svědek.

Příslušnost místní: pro otázku předstížení (§ 51 odstavec třetí tr. ř.); lhostejno, zda šlo o úkon přípravného vyhledávání či vyšetřování, zda pachatel byl znám a že řízení bylo dle § 412 tr. ř. odloženo č. 101.

k trestnímu stíhání pro několik krádeží řídí se dle § 51 odstavec druhý tr. ř. č. 241.

místo spáchaného činu (§ 51 tr. ř.) při zpronevěře č. 243.

— vojenských trestních soudů: přerušením vazby pomíjí důvod § 11 č. 7 voj. tr. ř. pro trestní činy napotom spáchané č. 67.

neruší ji dovolená opětně prodlužovaná na dobu tři měsíce nepřesahující č. 72.

zaniká bez dalšího uplynutím doby, kdy náleželo provésti demobilisaci určitého ročníku branců č. 112,

jest třeba prezentace v československé armádě č. 123,

není třeba, by pachatel službu skutečně nastoupil č. 234,

minula ohledně bývalých rakouských válečných zajatců č. 239.

Přistížení při krádeži viz krádež.

Přivlastnění dopisu úředním zřízencem jest zneužitím moci úřední dle § 101 tr. zák. č. 306.

Původce násilnosti dle § 84 tr. zák. č. 89.

Reální konkurence viz konkurence reální.

Reformatio in peius: zákaz její v případě § 475, odst. 2 tr. ř. č. 12.

Resumé předsedovo: nesprávnost jeho není důvodem zmatečnosti dle § 344 č. 8 tr. ř. č. 291.

Rozhodnutí bývalého nejv. soudu ve Vídni po 28. říjnu 1918 jest neplatným č. 8.

Rozsudek: pro zmeškání (§ 459 tr. ř.) pozbývá platnosti, bylo-li vyhověno odporu protivněmu, zahájením opětného řízení v přítomnosti obžalovaného č. 141,

přípustna pouhá citace korespondujících ustanovení nového přísnějšího zákona č. 212.

Ručení majitele obchodu za používání nesprávné váhy jeho zřízenci č. 12.

Rvačka: nutná obrana proti odpůrcovu vzájemnému útoku č. 210.

Rádné obsazení soudu viz soud.

Řízení monitorní č. 93.

— trestní ve věcech tiskových: pro řízení dle § 493 tr. ř. stačí úplně, že v závadných projevech jest ztělesněna objektivní povaha trestních činů č. 278.

Sazby hodnotné viz delikty majetkové.

Štítání škody viz delikty majetkové.

Sepsání zásob viz zásoby.

Shlazení odsouzení (zákon ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. z.): nepřekáží je n jedině dřívější nebo pozdější odsouzení pro přečin nebo pře-
stupek povahy, naznačené v § 1. odstavec druhý čís. 280.

Smilstvo násilné: otěhotnění znásilněné osoby není »důležitou újmu na zdraví« ve smyslu § 126 tr. zák. čís. 272.

Soud: jest řádně obsazen, třeba předseda nalézacího senátu jest dle služebního pořadí mladším než některý z přísedících čís. 182.

Soukromozalobní skutek: vyšlý na jevo při hlavním přelíčení o veřejné obžalobě; jest se zachovati dle § 263 tr. ř. čís. 36.

Soukromý obžalobce viz obžalobce.

— účastník viz účastník.

Státní převrat viz převrat státní.

Stav duševní obžalovaného: stačí vyšetření soudními lékaři čís. 261.

Stížnost zmateční viz zmateční stížnost.

Strannictví viz zneužití moci úřední.

Střelná zbraň viz zbraň střelná.

Svádění k určitému činu trestnímu (pokus) či vybízení k zapovězeným činům dle § 305 tr. zák. čís. 173.

Svádění k zneužití moci úřední viz zneužití moci úřední.

Svedení (§ 132 tr. zák.): jest iniciativnost k činu smílnému; mladistvá ne-
vlastní dcera podléhá dozoru otčíma čís. 84.

mladistvá služebná svěřena jest dozoru hlavy domácnosti, na mravní neporušenosti a mravním odporu svedené nezáleží čís. 142.

Svépomoc či krádež čís. 2.

Svědectví křivé viz podvod dle § 199 lit. a) tr. zák.

Svědék: intensita nepřátelství dle § 170 čís. 6 tr. ř. čís. 32.

soud není povinen upozorniti na právní dobrodruží § 153 tr. zák. čís. 40, slyšení z části nepřisežné, z části pod přísahou není přípustno čís. 59, o mimosoudních projevech osoby, jež zřekla se svědectví, může soud prováděti jiné důkazy a výsledku jich pak použití čís. 144, přísahu vylučující důvod § 170 čís. 1 tr. ř. neodčiní se tím, že trestní stíhání svědka pro dotččný trestní čin jest vyloučeno čís. 251.

tím, že obžalobce nenavrhł obelání svědků, nevzdal se jich výslechu při hlavním přelíčení čís. 303.

Svěřená věc viz zpronevěra.

Svěření dozoru viz svedení.

Těžké uškození na těle viz uškození na těle.

Tiseň (§ 174 l. c) tr. zák.) viz krádež.

Tiskové řízení viz řízení ve věcech tiskových.

Tiskový zákon (ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z r. 1863): trestnost rozšířovatele (§ 24) zabaveného článku; pokus deliktu čís. 94.

Totožnost skutku daného v obžalobu se skutkem, o němž rozsudkem bylo uznáno čís. 33.

Trestní pravomoc viz příslušnost.

Trestové sazby viz delikty majetkové.

Ublížení na těle viz uškození na těle.

Účastenství na krádeži viz podílcnictví na krádeži.

Účastník soukromý: má proti odsouzenému obžalovanému nárok na útraty zastupování, i když byl se svými nároky odkázán na pořad práva čís. 235.

nemá však práva na zastupování při ústním zrušovací m řízení čís. 31.

Účinná lítost viz lítost účinná.

Udání dle § 209 tr. zák. viz utrhaní na cti.

Ukojení chťičů viz zprznění.

Ukrývání dle § 185 tr. zák. viz podílcnictví na krádeži.

dle § 214 tr. zák. viz nadržování zločincům.

Úpadek dle § 486 tr. zák. není obmezen na osoby, jež provozují obchod čís. 205.

Urážka mravopocestnosti (§ 516 tr. zák.) viz pohoršení veřejné.

Urážka na cti dle § 312 tr. zák.: nespadá sem odmítnutí zakročení úřední osoby způsobem neurážlivým; výraz »rakušáci četníci« čís. 246.

— — dle § 488 tr. zák.: není spáchána odesláním dopisu uzavřeného čís. 113.

— — dle § 496 tr. zák.: poměr k § 99 lit. b) tr. zák. čís. 102.

— — dle čl. V. novely z r. 1862: ve příčině čl. branné moci a čl. četnictva čís. 127, ohledně legionářských sborů čís. 201.

Úřední výkon viz výkon úřední.

Úředník veřejný: dle § 68, 81, 312 tr. zák.: nestává se jím nutně ten, kdo byl vyzván ku pomoci při úředním výkonu jemu jinak cizím čís. 122,

chráněn jen tehdy, vyvíjí-li úřední činnost v území, na něž se vztahuje pravomoc jeho úřadu čís. 171.

těž členové místního demobilizačního výboru čís. 180, oprávněnost ke služebnímu výkonu čís. 254,

aktivní kontrola železniční čís. 301.

— — dle § 153 tr. zák.: nepožívá ochrany, přerušil-li výkon služební čís. 25,

jenž setrval v úřadě, nepozbyl ochrany státním převratem; jednatel obecní obilní sběrný čís. 83,

jenž koná službu, při tom však vyřizuje s pachatelem soukromou záležitost, účasten ochrany § 153 tr. zák., nikoliv však § 81 tr. zák. čís. 200.

— — dle § 101 a 105 tr. zák. viz zneužití moci úřední.

Uškození na těle: lehké (§ 411 tr. zák.): lhostejno, zda pachatel s tím, jemuž bylo ublíženo, jsou zpřízněni a bydlí v témž domě čís. 102.

— — těžké (§ 152 tr. zák.) při loupeži, viz loupež.

— — dle § 153 tr. zák.: zlý úmysl nemusí čelití ani k tělesnému poškození spojenému s viditelnými známkami a následky; konkurence s přestupkem dle § 431 tr. zák. čís. 147, pokus jest možný čís. 139, ochrana úředníka viz úředník veřejný.

— — dle § 155 lit. a) tr. zák. prvá věta: stačí, byl-li si pachatel vědom nebezpečné povahy a nebezpečného použití nástroje, který zvolil k provedení činu čís. 53,

— — kulposní (§ 335 tr. zák.): poměr ku zvláštním předpisům následujících paragrafů čís. 41.

Útraty: opravné prostředky do výroku o nich.

— soukromého obžalobce viz obžalobce.

— účastníka viz účastník.

— obhajoby viz obhajoba.

Utrhaní na cti (§ 209 tr. zák.): lhostejno, na koho obvinění bylo adresováno; o tom, zda jde o udání, obvinění, rozhoduje věcný obsah jeho čís. 260,

dekonáno udáním; pozdější odvolání nečiní je beztrestným čís. 261.

Uveřejnění rozsudku: přípustno pouze pro předražování, nikoliv pro jiný trestný čin, pro něž byl pachatel tímž rozsudkem odsouzen čís. 102.

Uzamčené věci viz krádež.

Území nové viz cizozemsko.

Užitek viz krádež.

Váleční zajatci viz zajatci váleční.

Vazba zajišťovací a vyšetřovací: započítává se bez rozdílu, zda byla uložena pro trestné činy, pro něž byl pachatel souzen či pro činy jiné č. s. 307.

náhrada (zákon ze dne 18. srpna 1918, č. s. 318 ř. z.): rozhodují o ní soudové trestní jako takové; o stížnosti proti rozhodnutí okresního soudu rozhoduje vrchní zemský soud č. s. 198.

Veřejná listina dle § 199 lit. d) tr. zák. viz podvod.

Veřejné násilí viz násilí.

— pohoršení viz pohoršení.

Veřejný úředník viz úředník.

Veřejný zájem při podmíněném odkladu trestu viz podmíněný odklad trestu.

Veřejná záležitost viz zneužití moci úřední.

Věc uzamčená viz krádež.

Vědomá nedbalost viz delikty kulposní.

Videňský č. k. nejvyšší dvůr soudní: neplatnost jeho rozhodnutí po 28. říjnu 1918 č. s. 8.

Vkladní list na bankovky zadrželé při okolkování viz krádež.

Vojenské trestní soudy viz příslušnost.

Volební právo viz právo volební.

Vražda: ideální konkurence se zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák. č. s. 240.

Vrchnost ve smyslu § 187 tr. zák. viz lůst účinná.

Vrchnostenská osoba viz úředník.

Vybízení k zapovězeným činům (§ 305 tr. zák.) či pokus svádění k určitému trestnímu činu č. s. 173.

Vydávání zločinců: mezi republikou Československou a Rakouskou jest přípustno s obmezením, jež jsou obvyklá ve styku mezinárodním č. s. 286.

Vydírání viz násilí veřejné dle § 98 tr. zák.

Vyhánění plodu: pokus spáchaný vstříknutím látky do dělohy, třebaž se plod nalézá mimo ni v dutině břišní č. s. 221.

nestává se beztrestným tím, že bylo provedeno porodní bábou, an život těhotné byl těhotenstvím ohrožen, leda že hrozilo bezprostřední nebezpečí č. s. 281.

Vyhrožování nebezpečně viz násilí veřejné dle § 99 tr. zák.

Vyřázení ministerstva financí (§ 136 tr. ř.) č. s. 144.

Výkon úřední: míchání se do něho nemůže spáchat ten, proti němuž do-
tyčný úkon směřuje č. s. 87.

Vyloučení soudce při obnově řízení viz obnova řízení.

Vypovězení ze státního území nelze vysloviti jako vedlejší trest při předražování č. s. 90.

Výslech svědka viz svědek.

Výstroj erární viz krádež.

Výše škody viz delikty majetkové.

Vyšetřovací vazba viz vazba.

Vyšetřování duševního stavu viz stav duševní.

Vývoz podloudný (zákon ze dne 18. března 1920, č. s. 188 sb. z. a n.): nevědomost pachatelů, že zboží mělo cenu, jež kvalifikuje čin jako přečin (zločin), nestačí k tomu, by v činu jich spatřován byl jen přestupek (přečin) č. s. 236.

stačí nahodilý spolupachatelství více osob č. s. 263.

zákaz vývozu lze přestoupiti pouze činností pozitivní č. s. 274.

Výzbroj erární viz krádež.

Výzva zlomyslná k násilnostem viz násilí dle § 87 tr. zák.

Vyzvědačství (§ 67 tr. zák.): dokonáno vyzvídáním bez ohledu na jeho úspěch; beztrestným jest vyzvídání jen takových opatření, která se činí v době míru veřejně; u cizince nelze mluvit o polehčující okolnosti, že čin má povahu politickou č. s. 277.

Vzdání se opravných prostředků viz opravné prostředky.

Zabavený článek viz tiskový zákon.

Zahájený les viz krádež.

Zachovalost viz podmíněné odsouzení.

Zajatci váleční viz příslušnost.

Zajišťovací vazba viz vazba.

Zákaz čepovatí lihoviny (§ 32 zákona ze dne 29. února 1920 č. s. 123 sb. z. a n.) trvá po celý den volby, třebaž by již skutkem bylo skončeno č. s. 295.

odkapky piva nejsou alkoholickým nápojem, byly-li prodány na vaření polévky č. s. 304.

lhostejno, zda bylo podávání alkoholu v souvislosti s volbou čili nic č. s. 321.

Zalepená obálka viz krádež dle § 174 II. c) tr. zák.

Záležitost veřejná viz zneužití moci úřední.

Zamítnutí průvodního návrhu viz zmatek dle č. s. 4 § 281 tr. ř.

Zamlčení zásob viz zásoby.

Započítání vazby viz vazba.

Zásada speciality při vydávání zločinců č. s. 286.

Zásoby obilí:

1. Nařízení ze dne 26. května 1917, č. s. 235 ř. z.

§ 32: poměr k pletichám č. s. 24
beztrestnost dle § 13 posl. odst. zákona č. s. 299/19 nemá tu místa č. s. 128.

§ 32 č. s. 1: k zatajení stačí již úmyslné zamlčení po případě výslovně popřený zásob č. s. 28.

kdy jest zatajení dokonáno? — rozpor mezi samozásobitelskou potřebou a povinností vyjeviti zásoby; lhostejno, zda pachatel byl povinen zatajené zásoby odvésti či oprávněn podržeti je pro vlastní potřebu č. s. 121.

vztahuje se i na sepsání zásob, které nařídil politický okresní úřad; oznámiti jest veškerý zásoby č. s. 264.

§ 32 č. s. 2: spadá sem bezprávné zcizení i sebe menšího množství, třebaž je byl hospodář jako samozásobitel ušetřil č. s. 214.
může spáchat i ten, kdo nemá právní moci nad zásobami č. s. 224.

2. Nařízení ze dne 27. června 1919, č. s. 354 sb. z. a n.:

neoprávněná dispoice ze žní 1918 a dřívějších trestna dle starších předpisů č. s. 124.

3. Nařízení ze dne 23. března 1920, č. s. 169 sb. z. a n.:

zatajování stihá se i nadále soudy č. s. 231.

poměr § 34 odstavec druhý a čtvrtý k § 2 zákona lichevního č. s. 282.

Zastavení porot viz zmatek dle § 344 č. s. 1 tr. ř.

Zatajení nálezu viz podvod dle § 201 lit. c) tr. zák.

— zásob viz zásoby obilí.

Závaznost zřeknutí se oprávněného prostředku viz prostředky opravné.

Zbraň: držba jest nedovolena (§ 32 zbroj. pat.) i tehdy, přičítá-li se všeobecnému, dočasně vyslovenému zákonu č. s. 108.

— střelná: neopatrné zacházení lze podřaditi šu 335 tr. zák. č. s. 41.

Zcizení obilí viz zásoby obilí.

Zfalšování veřejné listiny viz podvod.

Zlatá měna viz delikty majetkové.

Zločinci viz vydání zločinců.

Zlomyslný čin dle § 87 tr. zák. viz násilí veřejné dle § 87 tr. zák.

Zlomyslné poškození viz poškození.

Zlomyslná výzva k násilnostem viz násilí dle § 87 tr. zák.

Zmateční stížnost: případ použití § 290 odst. 1 tr. ř. ve prospěch obžalovaného, jenž ji nepodal č. 18, přípustna, ohlášena-li z příkazu otceva matkou nezletilé obžalované, třeba že se tato v souhlase s matkou vzdala opravných prostředků č. 45.

lhůta k opovězení jde příbuzným obžalovaného od téhož dne, od kteréhož počíná obžalovanému č. 52.

Ize jí vyhovět ihned v zasedání veřejném, podal-li jí státní zástupce do rozsudku sborového jako nalézacího soudu, jímž prohlásil se nepřislušným proto, že čin patří pro těžší prý kvalifikaci před soud porotní č. 54.

případ, kdy nelze rozhodnouti dle § 288 č. 3 tr. ř. ve věci samé, ač okolnosti úplně zjištěny č. 157.

obžalovaného přípustna tehdy, domáhá-li se sice těžší kvalifikace činu, avšak jen proto, by v konečném výsledku bylo s ním naloženo mírněji č. 186.

viz též opravné prostředky.

Zmatek dle § 281 tr. ř. č. 1: není tu ještě proto, že nového přelíčení následkem obnovy zúčastnili se soudcové, kteří spolupůsobili při dřívějším hlavním přelíčení č. 68.

není tu ještě proto, že předseda nalézacího senátu byl dle služebního pořadí mladším, než-li některý z přísedících č. 182.

— dle § 281 tr. ř. č. 4: nemůže se ho dovolávat obžalovaný, jenž souhlasil s návrhem obžalovacího spisu, by při hlavním přelíčení byly čteny protokoly o seznáních svědků, byly-li pak přes odpor obhájcův čteny č. 43.

není založen nepřítomností obžalovaného při hlavním přelíčení a vynesení rozsudku, jsou-li splněny podmínky § 427 tr. ř. č. 50.

není opodstatněn, zamítnut-li návrh obhájcův na odročení hlavního přelíčení, konaného v nepřítomnosti obžalovaného č. 136.

není opodstatněn, nebyl-li návrh obhájcův opakován při pozdějším přelíčení č. 141.

— dle § 281 tr. ř. č. 9 lit. a): předpoklady jeho č. 22.

— dle § 281 tr. ř. č. 9 lit. a) neb b): proti rozsudku občanského soudu, vynesnému nad osobou, podrobenou pravomoci trestních soudů vojenských č. 123.

— dle § 281 tr. ř. č. 10: nemůže se ho dovolávat obžalovaný, není-li trestní zákon, jemuž byl čin jeho podřaděn, přísnější, než trestní zákon, jehož použití se domáhá zmateční stížnost č. 49.

— dle § 281 tr. ř. č. 11: proti výroku, jímž bylo povoleno podmíněné odsouzení č. 249.

— dle § 344 č. 1: nelze uplatňovat okolnost, že v době, kdy zastavena byla působnost soudů porotních, konalo se hlavní přelíčení omylem nikoliv před šestičlenným senátem, nýbrž před porotou č. 73.

— dle § 344 č. 4: nezakládá přítomnost menšího počtu než 30 porotců, nestalo-li se přes to, šetříc práva odmítacího, obsazení lavice porotců nemožným č. 292.

— dle § 344 č. 6: není tu, dal-li soud z vlastní iniciativy otázku eventuelní č. 31.

není založen tím, byla-li výše hodnoty ukradeného předmětu pojata do otázky hlavní, ač položena v tomto směru i otázka dodatková č. 42.

— dle § 344 č. 7: není tu, byla-li při obžalobě z vraždy dána porotcům i eventuelní otázka na zločin zabítí č. 31.

— dle § 344 č. 8: není tu, dáno-li neúplné právní poučení č. 57. není tu, bylo-li resumé předsedovo nesprávné č. 291.

Zmeškání (§ 459 tr. ř.) viz rozsudek.

Zmeškání lhůt viz prostředky opravné.

Zneuctění (§ 506 tr. zák.): pojem; nespadá sem svědce, jenž nesplnil přípovědi manželství proto, že se později dozvěděl, že svedená vedla nepořádný život č. 248.

Zneužití moci úřední: dle § 101 tr. zák.: přivlastnění si dopisu úředním zřízencem č. 306.

— dle § 105 tr. zák.: svádění lékaře jako člena vojenské komise; lhůstejno, zda bránc jest opravdu nezpůsobilým č. 100.

ministr republiky československé jest úředníkem, pojem úředníka; pojem záležitosti veřejné; strannictvím jest i pouhá blahovůle, projevená vůči straně; dar jest nabídnut, byl-li přislíben, třebaš jej nabízející nemá v rukou č. 267.

Zneužití pohlavní (§ 128 tr. zák.) viz zprznění.

Zpronevěra: podílnictví viz podílnictví na krádeži a zpronevěře,

výše škody viz delikty majetkové.

příkazem k inkasu svěřuje se inkasistovi vybraný peníz č. 89.

pojem »svěřené věci« č. 187.

zcizení věci, jež byla pachateli vlastníkem svěřena se zmocněním, by na věc jako zástavu opatřil si peníze č. 195.

místo spáchaného činu č. 243.

zcizení předmětu, jenž byl dán pachateli do zástavy č. 273.

lhůstejno, že věc svěřena za účelem nedovoleného obchodu a nebyla dosud vedena bezvýsledná exekuce; padělání stvrzenky o domnělém vrácení věci č. 298.

Zprznění (§ 128 tr. zák.): stačí pouhé ohmatávání pohlavního ústrojí dětí bez ohledu na to, bylo-li dosaženo pohlavního ukojení čili nic č. 163.

lhůstejno, kým napadená uvedena byla do stavu bezbrannosti; ukojení chťičů č. 316.

Zrušení rozsudku dle § 475 odst. 2 tr. ř. č. 12.

Zřeknutí se opravných prostředků viz prostředky opravné.

Ztráta volebního práva viz právo volební.

Zvěř dravá viz krádež.

Železniční kontrola viz úředník.

Zhářství: nevyžaduje se nebezpečí dalšího rozšíření ohně z předmětu zapáleného č. 188.

Kotva 18. IV 29